



ต้นแบบแห่งความสำเร็จ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่มีการบริหารจัดการที่ดี
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖

คณะนักวิจัย
สาขาวิชาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

จัดทำและเผยแพร่โดย
สำนักงาน ก.ก.ถ. สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี



คำนำ

หนังสือ “ต้นแบบแห่งความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖” ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ซึ่งเป็นรางวัลที่สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผลสำเร็จของการบริหารจัดการและโครงการนวัตกรรมที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน สอดคล้องกับเป้าหมายของการบริหารจัดการที่ดี

เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้สรุปมาจากรายงานการวิจัยถอดบทเรียนความสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ รางวัลที่ ๑ รางวัลที่ ๒ และรางวัลที่ ๓ จำนวนทั้งสิ้น ๒๔ แห่ง ซึ่งนักวิจัยจากสาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานสรุปผล โดยในการนำเสนอผลงานของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหนังสือเล่มนี้จะแบ่งการนำเสนอผลงานหรือผลสำเร็จขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น ๒ ส่วน คือ โครงการนวัตกรรมท้องถิ่น และการบริหารจัดการ โดยในส่วนโครงการนวัตกรรมท้องถิ่นจะนำเสนอถึงสภาพปัญหาหรือความต้องการ กระบวนการแก้ปัญหา ความสำเร็จของนวัตกรรม ผลสำเร็จของนวัตกรรม ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ การต่อยอด แบ่งปันและการพัฒนานวัตกรรมให้ยั่งยืน ขณะที่ในส่วนของการบริหารจัดการนั้นจะนำเสนอถึงผลสำเร็จของการบริหารจัดการ ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ นอกจากนี้แล้วยังนำเสนอถึงปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการและโครงการนวัตกรรมประกอบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีและคณะนักวิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาของหนังสือเล่มนี้จะเป็แรงบันดาลใจและเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อนำบทเรียนจากต้นแบบความสำเร็จไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการจัดทำโครงการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
๑. ด้านดิจิทัลและระบบสารสนเทศ	๑
๑.๑ เทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ “การจัดการเมืองเชิงระบบในภาวะฉุกเฉิน” (เพื่อรับผลกระทบ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙))”	๒
๑.๒ เทศบาลเมืองวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี “โครงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อคุณภาพ ชีวิตของประชาชนเทศบาลเมืองวารินชำราบ”	๑๙
๑.๓ เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี “การบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบดิจิทัล แพลตฟอร์มวอร์รูม ของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร”	๔๒
๑.๔ เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู “นวัตกรรมโนนสะอาดเทศบาลตำบลอัจฉริยะ (Smart Municipal District)”	๖๙
๑.๕ เทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง “ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นเทศบาลตำบลทับมา (Thapma Local Database System)”	๘๕
๑.๖ เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน “โครงการศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว One Stop Service”	๙๗
๑.๗ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน “ศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ (Pangmu Local Smar Innovation Center)”	๑๑๒
๑.๘ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย “ป่าหุ่งดิจิทัล (PAHUNG Digital)”	๑๓๔
๒. ด้านการพัฒนาเมืองและชุมชน	๑๕๑
๒.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี “โครงการสร้างเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี”	๑๕๒
๒.๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา “พังงาสร้างเสริมสุข พัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพให้มั่นคงอย่างยั่งยืน”	๑๖๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๓ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด “พัฒนาโครงข่ายเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ชุมชน”	๑๗๓
๒.๔ เทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ “เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ”	๑๙๔
๒.๕ เทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด “น้ำประปาดื่มได้เพื่อประชาชน”	๒๑๐
๒.๖ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา “โนราท่าข้าม” รากเหง้าวิถีถิ่นอัตลักษณ์งานศิลปกรรมสืบ สานมรดกโลก”	๒๓๓
๒.๗ องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน “เยือนถิ่น ๓ ครูบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั่งยืน (Learning Community Center for Local Innovation to be Nasai Resilience City)”	๒๔๗
๒.๘ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ “โครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินทำกินและที่อยู่ อาศัยชนบท ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”	๒๖๓
๓. ด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	๒๘๐
๓.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา “โครงการพัฒนานวัตกรรมและเครือข่ายด้านการจัดการฟื้นฟู ทรัพยากรทางการแพทย์กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดพะเยา”	๒๘๑
๓.๒ เทศบาลเมืองสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา “การจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบวงจร เทศบาลเมืองสะเดา”	๒๙๗
๓.๓ เทศบาลนครปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี “รู้ สู้ น้ำ อย่างยั่งยืน” ด้วยนวัตกรรมปากเกร็ดโมเดลใหม่”	๓๑๔
๓.๔ เทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ “คลองสวย น้ำใส “แม่ข่า” สายน้ำแห่งชีวิต สร้างเศรษฐกิจ สร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน”	๓๓๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๓.๕ เทศบาลตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ “คนบ้านหลวง ม่วนอีก ม่วนใจ๋ ห่างไกลโงงยา (Banluang Healthlistic Care)”	๓๕๐
๓.๖ เทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน “กาดนัดขยะ”	๓๖๘
๓.๗ องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี “นวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ (ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต)”	๓๘๔
๓.๘ องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร “โครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕”	๔๐๕
รายชื่อนักวิจัย	๔๒๕

ด้านดิจิทัลและระบบสารสนเทศ

เทศบาลเมืองแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ เมธาสุทธิรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐพงษ์ คันธรส

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“การจัดการเมืองเชิงระบบในภาวะฉุกเฉิน (เพื่อรับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙))”

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการจัดการเมืองเชิงระบบในภาวะฉุกเฉิน ให้ความสำคัญกับข้อมูลโดยถือเป็นแหล่งทรัพยากรอันมีค่าที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การเชิงนโยบาย การบริหารจัดการการแก้ไขปัญหาต่างๆในพื้นที่รวมถึงสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ เทศบาลเมืองแม่เหียะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาล อันได้แก่ การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ป้องกันและระงับโรคติดต่อ ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ที่ผ่านมา เทศบาลเมืองแม่เหียะได้พัฒนาแพลตฟอร์มการลงทะเบียนออนไลน์เพื่อใช้เป็นระบบรายงานการเข้าพักของนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางข้ามจังหวัด เข้ามาในพื้นที่ตำบลแม่เหียะ ในชื่อว่า HUG MAEHIA “ฮักแม่เหียะ” จัดทำขึ้นเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุม

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่เหียะ โดยใช้อำนาจความสะดวกให้แก่ประชาชนในการแจ้งข้อมูลต่างๆ ของทางเทศบาลเมืองแม่เหียะ และยังมีข้อมูลเมืองพื้นฐานในการสนับสนุนการบริหารจัดการด้านต่างๆ เมื่อมีการผ่อนคลายมาตรการในระยะถัดไป โดยได้แบ่งการบริหารจัดการออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกัน ด้านการรักษา ด้านการฟื้นฟู ก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับประชาชนในพื้นที่ มีการใช้เทคโนโลยีหรือความรู้ใหม่เข้ามาช่วยให้นวัตกรรมมีประสิทธิภาพสามารถแก้ไขปัญหา หรือตอบสนองต่อกระบวนการ หรือบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อการนำไปใช้ได้จริง

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลเมืองแม่เหียะ ที่ตั้ง ๑๙๔ หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ตำบลแม่เหียะ อยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศใต้ ระยะทางประมาณ ๖ กิโลเมตร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดพื้นที่ ๒๔.๔๐๕ ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นไร่ประมาณ ๑๕,๒๕๓.๑๒ ไร่ มีประชากรในพื้นที่ตำบลแม่เหียะกว่าสองหมื่นห้าพันคน ประกอบด้วยประชากรในเขต จำนวน ๑๙,๗๒๓ คน และประชากรแฝง จำนวน ๗,๐๐๐ คน โดยมีอาณาเขตทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลสุเทพและตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลหนองควายและตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลสุเทพและตำบลหนองควาย ทั้งนี้ เทศบาลเมืองแม่เหียะ ได้ริเริ่มดำเนินการ โครงการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มาตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ โดยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ มาเก็บไว้ในแหล่งข้อมูลเดียวกัน ในลักษณะของแผนที่ข้อมูลจนปัจจุบันมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ จำนวน ๑๐๕ ชิ้นข้อมูล มีการจัดทำ Data ที่หลากหลายภารกิจรวบรวมจนกลายเป็น “Big Data” ซึ่ง Big Data ถูกนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์กระบวนการทำงานเพื่อประสิทธิผลของการทำงานในการบริหารงานและจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

เหตุการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID ๑๙) ในประเทศไทย ที่มีรายงานผู้ติดเชื้อรายวันจำนวนมาก รวมถึงจำนวนผู้ติดเชื้อในจังหวัดเชียงใหม่ระลอกตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นมามีจำนวนผู้ติดเชื้อสะสมมากกว่าเจ็ดพันราย และในปี ๒๕๖๕ ยังมีรายงานจำนวนผู้ติดเชื้อรายวันมากกว่าหนึ่งพันราย ซึ่งการเฝ้าระวังเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะสามารถป้องกันการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวได้ ประชาชนที่มีการเดินทางไปยังจังหวัดต่างๆ ก็จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของแต่ละจังหวัด สำหรับจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการกำหนดให้ผู้เข้ามาพักในจังหวัดต้องรายงานตัวต่อพนักงานควบคุมโรค เพื่อที่พนักงานควบคุมโรคได้ เฝ้าระวังให้เกิดความปลอดภัย เพื่อค้นหาการติดเชื้อของผู้ที่เดินทางมาจากต่างจังหวัด เพื่อให้การรักษา และควบคุมไม่ให้แพร่เชื้อไปยังชุมชน

ในส่วนของนโยบายที่เกี่ยวข้อง ประกาศจังหวัดเชียงใหม่ ได้กำหนดให้ผู้ที่เดินทางเข้าจังหวัดเชียงใหม่ ต้องรายงานตัวผ่านระบบ CM chana ซึ่งเป็นระบบที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดทำและจะนำส่งข้อมูลให้ทางพื้นที่ ผ่านโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางเทศบาลในวันถัดไป ทำให้เกิดความล่าช้าของการติดตามผู้เดินทางเข้าพื้นที่ และการติดตามผู้เดินทางต้องมีการออกคำสั่งแยกกัก ๑๔ วัน หรือคุมไว้สังเกต ตลอดจนส่งตรวจหาเชื้อด้วยวิธี RT-PCR ในสถานพยาบาลตามประกาศของจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อที่ลงพื้นที่เพื่อติดตามการแยกกัก การคุมไว้สังเกต และส่งคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อนั้นมีความเสี่ยงสูงที่จะสัมผัสผู้เดินทางซึ่งมีความเสี่ยงและยังต้องเฝ้าระวัง

จากสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไขดังกล่าวจึงนำมาสู่ การค้นหา “การแก้ไขปัญหาการจัดการเมืองเชิงระบบในภาวะฉุกเฉินอย่างยั่งยืน” ทั้งในมิติของการจัดการงานด้านสาธารณสุข การควบคุมโรค การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ รวมถึงการพัฒนาเมืองในมิติต่างๆของการพัฒนาในด้านต่างๆ จึงนำมาสู่การออกแบบระบบและสร้างระบบฐานข้อมูลเมือง (City Data Platform) ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะเพื่อแก้ไขปัญหาและสามารถพัฒนาเมืองได้อย่างยั่งยืนโดยอาศัยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและ

ฐานข้อมูลเมืองที่มีประสิทธิภาพมาเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการพัฒนาเมืองแม่เหียะอย่างยั่งยืน

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

เทศบาลเมืองแม่เหียะ มีการดำเนินโครงการโดยร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ได้จัดทำแพลตฟอร์มระบบข้อมูลเมืองในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ตำบลแม่เหียะ โดยแพลตฟอร์มระบบข้อมูลเมืองแบ่งเป็นส่วนต่างๆ ดังนี้

๑. ดำเนินการลงทะเบียนออนไลน์ เพื่อเป็นระบบรายงานการเข้าพักของนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางข้ามจังหวัดเข้ามาในพื้นที่ตำบลแม่เหียะ ในชื่อว่า HUG MAEHIA “ฮักแม่เหียะ” เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการแจ้งข้อมูลต่างๆ ของทางเทศบาลเมืองแม่เหียะ และยังมีข้อมูลพื้นฐานในการสนับสนุนการบริหารจัดการการดำเนินงานเฝ้าระวังสอบสวนควบคุมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

๒. สร้างระบบฐานข้อมูลเมือง (City Data Platform) การพัฒนาแพลตฟอร์มระบบข้อมูลเมืองจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการต่อยอดการบริหารจัดการเชิงนโยบาย การบริหารจัดการการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยแพลตฟอร์มระบบข้อมูลเมือง สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ใช้ในสถานการณ์อื่นซึ่งได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายดำเนินการควบคุมกลุ่มเสี่ยงโควิด ๑๙ (ผู้เข้าพัก-ผู้กักตัว) ผู้เดินทางจากต่างพื้นที่หรือผู้สัมผัสเสี่ยงสูงในชุมชน ดำเนินการส่งเสริมการรับวัคซีนของประชาชน รวมถึงกระบวนการให้การรักษาและการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตทั้งทางเศรษฐกิจ และสุขภาพของประชาชนในพื้นที่

๓. ประชุมกำหนดแนวทางและมอบหมายภารกิจหน้าที่ แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พนักงาน เจ้าหน้าที่ เทศบาลเมืองแม่เหียะพัฒนาแพลตฟอร์มการลงทะเบียนเข้าที่พักในตำบลแม่เหียะผ่านระบบออนไลน์ ภายใต้ชื่อ HUG MAEHIA “ฮักแม่เหียะ” และจัดทำฐานข้อมูล การจัดการเมืองเชิงระบบ ในภาวะฉุกเฉินเพื่อสร้างแผนรองรับเมืองหากเกิดโรคอุบัติใหม่ ในส่วนของกำนัน -ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลแม่เหียะ สมาชิกสภาเทศบาลเมืองแม่เหียะ บุคลากรด้านสาธารณสุขมีบทบาทเป็นผู้ดำเนินงานในภารกิจงาน ด้านการป้องกัน ด้านการรักษา และด้านการฟื้นฟู เป็นหลัก

๔. ประสานเครือข่ายงานด้านการป้องกัน ได้แก่ สาธารณสุขจังหวัด เชียงใหม่ มีบทบาทในการสนับสนุนองค์ความรู้ต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันควบคุมโรค อาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานตำบล แม่เหียะ มีบทบาทในการร่วมคิดหาแนวทางในการจัดการและร่วมมือในการดำเนินงาน กำหนด ผู้ใหญ่บ้านตำบลแม่เหียะ มีบทบาทในการร่วมคิดหาแนวทางในการจัดการและร่วมมือในการดำเนินงานรวมถึงสะท้อนปัญหาเพื่อหาแนวทางวิธีการปรับปรุงแก้ไขปัญหา และเครือข่ายภาคเอกชน (ผู้ประกอบการ) มีบทบาทในการร่วมดำเนินงานและสะท้อนผลการดำเนินงาน

๕. เทศบาลเมืองแม่เหียะดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายด้านการรักษา ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าข้ามตำบลแม่เหียะ โรงพยาบาลนครพิงค์ โรงพยาบาลเชียงใหม่ไกรหลา ซึ่งมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและประเมินผลการดำเนินงานในด้านการรักษา

๖. เทศบาลเมืองแม่เหียะ ดำเนินการดำเนินงานฟื้นฟู ร่วมกับทีม MCATT กรมสุขภาพจิต เขตสุขภาพที่ ๑ มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูและประเมินสุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่จากเกิดปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๗. เทศบาลเมืองแม่เหียะขยายการดำเนินงานของระบบฐานข้อมูลเมือง (City Data Platform) ไปยังการจัดบริการสาธารณะด้านต่างๆ ของเทศบาลเมืองแม่เหียะ อาทิ ด้านการศึกษา ด้านสังคม ด้านผู้สูงอายุ และด้านการพัฒนาเมือง รวมถึงได้มิติต่างๆ ผ่าน City Data Platform ครอบคลุมประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ ในหลากหลายภารกิจ

๘. การดำเนินการและการนำไปปฏิบัติด้านฐานข้อมูล ความจำเป็นของทรัพยากรข้อมูล หรือฐานข้อมูล ซึ่งเป็นปัจจัยและเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการและพัฒนาเมืองในทุกมิติ โดยมีองค์ประกอบตามขั้นตอนดังนี้

๑) แหล่งข้อมูล หรือ Data Source โดยเริ่มจากการสำรวจรวบรวมข้อมูลซึ่งได้จัดทำไว้แล้ว

ในรูปแบบของเอกสาร ภาพถ่ายโดรน และข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ

๒) การนำเข้าข้อมูล Ingestion เป็นการส่งผ่านข้อมูลรูปแบบต่างๆ เข้าในฐานข้อมูล โดยการใช้โปรแกรมประยุกต์ Q GIS ซึ่งเป็นโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์ ที่สามารถ ดึงข้อมูล แปลงข้อมูล และนำเข้า

ข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ สามารถคำนวณ ค้นหา และแสดงตำแหน่งสิ่งต่างๆ ในรูปแบบแผนที่ได้อย่างชัดเจน

๓) แหล่งเก็บข้อมูล Storage จากนั้น จัดเก็บฐานข้อมูลในแหล่งเก็บข้อมูลที่มีระบบรักษาความปลอดภัย โดยแบ่งเป็น ๒ ส่วน ได้แก่ Computer Server ระบบเน็ตเวิร์คแบบปิดภายในองค์กรเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับภารกิจต่างๆ และระบบ Cloud สำหรับเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชนทางออนไลน์

๔) การวิเคราะห์ Analysis ขั้นตอนนี้เป็นการใช้ประโยชน์จาก Q GIS โดยสามารถนำ Big Data มาจัดเตรียมไว้ในรูปแบบของชั้นข้อมูล (Layer) ทับซ้อนกัน เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลประยุกต์ใช้ในการดำเนินงาน

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

การดำเนินโครงการนวัตกรรม “การจัดการเมืองเชิงระบบในภาวะฉุกเฉิน” (เพื่อรับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙))” ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ สามารถอธิบายปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จได้ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่น นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหิยะเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ ได้รับการยอมรับจากทั้งผู้ใต้บังคับบัญชา ข้าราชการ พนักงานท้องถิ่นหน่วยงานทั้งจากภาครัฐและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะของผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่มองการณ์ไกลทำการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการจัดทำบริการสาธารณะ ตลอดจนมีความเห็นพ้อง และเห็นประโยชน์ มีมุมมองไปในทิศทางเดียวกันกับผู้ปฏิบัติงานในโครงการนวัตกรรม จึงทำให้โครงการนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้อย่าง

๒. การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ การที่ทางเทศบาลเมืองแม่เหิยะมีระบบแอปพลิเคชัน และการใช้ข้อมูลมาประยุกต์ใช้ ผ่านระบบออนไลน์ ภายใต้ชื่อ HUG MAEHIA “ฮักแม่เหิยะ” ทาง Line OA HUG MAEHIA และการมีฐานข้อมูล การจัดการเมืองเชิงระบบในภาวะฉุกเฉินเพื่อเพื่อสร้างแผนรองรับเมื่อนำมาสู่การลดขั้นตอน และป้องกันความเสี่ยงจากเกิดโรคอุบัติใหม่ รวมถึงการนำ Big Data มาใช้กลายเป็นเครื่องมือที่ใช้การบริหารจัดการข้อมูล

และทรัพยากรที่มีอยู่นำไปสู่การเกิดผลลัพธ์ที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น ในการแก้ไขและการป้องกัน การรักษา การฟื้นฟู และยังรวมไปถึงภารกิจในมิติต่างๆของเทศบาลเมืองแม่เหิยะได้เป็นอย่างดี

๓. ทักษะของบุคลากรทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการทำงานอย่างเป็นระบบ เทศบาลเมืองแม่เหิยะ มีบุคลากรที่มีความสามารถและทุ่มเทในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ และมีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมที่แข็งแกร่ง ที่สำคัญมีบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะด้านโดยเฉพาะทักษะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่สูง ซึ่งทางเทศบาลได้มีการวางแผนเป้าหมายในการพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในการดำเนินโครงการนวัตกรรมได้มีการวางแผนการทำงาน การจัดทำตัวชี้วัด การติดตามการดำเนินงาน และการประเมินผลร่วมกันซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่เป็นระบบ โดยเฉพาะในเรื่องของฐานข้อมูลการจัดการเมืองซึ่งได้มีการทำการปรับปรุงร่วมกันในทีมบุคลากรที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีคณะทำงานและทีมงานที่คอยติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด

๔. การมีภาคีเครือข่ายและภาคประชาชนที่เข้มแข็ง ในการพัฒนาโครงการนวัตกรรมการจัดการเมืองเชิงระบบในภาวะฉุกเฉิน (เพื่อรับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)) ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ได้อาศัยการมีส่วนร่วมและการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ที่เด่นชัดคือ มีการทำงานที่ลงตัวกันของทั้งท้องที่และท้องถิ่น โดยท้องถิ่นเป็นผู้สร้างระบบ ส่วนท้องที่ก็หนุนเสริมทำการประสานช่วยเหลือกับทางประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ในการอธิบายการใช้แพลตฟอร์มและทำการสื่อสาร รวมถึงการแจ้งข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษาและการจัดเก็บรายได้ สำหรับเครือข่ายอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าข้ามตำบลแม่เหิยะ โรงพยาบาลนครพิงค์ โรงพยาบาลเชียงใหม่ไสล้มโฮม ซึ่งมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและประเมินผลการดำเนินงาน และเครือข่ายด้านการฟื้นฟู ได้แก่ ทีม MCATT กรมสุขภาพจิต เป็นต้น

๕. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเมืองด้วยตนเองแทนการจ้างที่ปรึกษาภายนอก การพัฒนาระบบการทำงานด้วยตนเอง มีจุดเด่นที่สำคัญคือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการฐานข้อมูล ทั้งนี้ จุดเด่นดังกล่าวของ

เทศบาลเมืองแม่เหิยะมีจุดเริ่มต้นหรือความคิดริเริ่มมาจากหน่วยงานของตนเอง เป็นสำคัญ ซึ่งเป็นความโดดเด่นที่ทางเทศบาลเมืองแม่เหิยะแตกต่างจาก อปท. อื่นมาโดยตลอด ทั้งนี้ อปท.อื่นในประเทศไทยส่วนใหญ่แล้วจะมีการจ้างที่ปรึกษามาจากภายนอกหรือมาจากบริษัทเอกชน การพึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยีส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ในการในการทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สร้างความยั่งยืนของโครงการนวัตกรรม และลดต้นทุนค่าใช้จ่าย และการใช้งบประมาณได้จำนวนมาก

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการนวัตกรรมพบปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาประชากรแฝงในพื้นที่ ทำให้ในการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมด ดำเนินการไปด้วยความยากลำบาก สำหรับในปัจจุบันในเขตเมืองแม่เหิยะมีประชากรแฝงจำนวน ๗,๐๐๐ คน

๒. ปัญหาในการใช้ระบบแอปพลิเคชัน ที่ต้องการเครื่องมือคือ สมาร์ทโฟน หรือมือถือที่สามารถรองรับกับการทำงานได้ซึ่งประชากรในพื้นที่ทั้งหมด อาจไม่สามารถเข้าถึงได้

๓. ปัญหาการพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลเมือง ที่ต้องการข้อมูลและรายละเอียดจำนวนมากในการทำ Big data ที่ต้องใช้ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ จำนวน ๑๐๕ ชั้นข้อมูล (Layer) ยังคงต้องการการออกแบบร่วมกันกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ระบบฐานข้อมูลเมืองมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลในด้านรายได้ ด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคม สงเคราะห์ และคุณภาพชีวิต เป็นต้น

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการนวัตกรรม “การจัดการเมืองเชิงระบบในภาวะฉุกเฉิน” เป็นโครงการนวัตกรรม ประเภทนวัตกรรมด้านการสร้างความพร้อมและจัดการภาวะวิกฤต โดยจัดเป็นนวัตกรรมท้องถิ่นที่มีระดับความเป็นนวัตกรรมที่สูง มี อปท. เพียงไม่กี่แห่งในประเทศไทยที่จะมีนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่โดดเด่นในระดับนี้ ที่สำคัญ นวัตกรรมได้มีการนำมาใช้แล้วเกิดผลสัมฤทธิ์ และเห็นผลอย่างเด่นชัดพิจารณาได้จากการนำ “ระบบฐานข้อมูลเมือง” (City Data

Platform) มาใช้กับการจัดการปัญหาของเมืองแม่เหิยะจากสถานการณ์โควิดที่ผ่านมา ที่สำคัญเทศบาลเมืองแม่เหิยะยังมีความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลเมืองที่จัดทำขึ้นมาจำนวนกว่า ๑๐๕ ฐานข้อมูล ซึ่งครอบคลุมการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นในหลากหลายมิติ ซึ่งนับเป็นการสร้างมิติใหม่ของการทำงานที่ไม่ยึดติดกับกรอบการทำงานเดิมๆ ที่ประสบปัญหาความล่าช้าและไร้ประสิทธิภาพ นวัตกรรมการจัดการเมืองเชิงระบบในภาวะฉุกเฉินของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ จึงเป็นนวัตกรรมที่มีความโดดเด่นสูงมาก สำหรับแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การออกแบบการพัฒนาเมืองร่วมกันกับหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการจัดทำฐานข้อมูลเมืองให้ครอบคลุมมิติต่างๆ และประชากรแฝงกลุ่มต่างๆ อาทิ พม่า ไทใหญ่ อเมริกา ญี่ปุ่น และชาติพันธุ์อื่นๆ ที่เป็นประชากรแฝงอยู่ในพื้นที่เมืองแม่เหิยะ ให้เมืองมีฐานข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

ในระยะยาวเทศบาลเมืองแม่เหิยะ ได้มีการนำไปต่อยอดโดยได้วางวิสัยทัศน์และพันธกิจในการพัฒนาเมือง โดยทำการวาง “Position” ในการพัฒนาเมืองเป็นเมืองแห่งความปลอดภัย และเป็นต้นแบบของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) ในระดับ Top ของ Asian หรือ Asia ทั้งนี้เพราะเทศบาลเมืองแม่เหิยะเป็นเทศบาลเมืองชั้นนำของไทยในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและ Smart City อยู่แล้ว และเป็นต้นแบบการพัฒนาที่ศึกษาดูงานซึ่งมีหน่วยงานต่างๆ มาศึกษาดูงานอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน อาทิ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในช่วงระหว่างเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕ มีจำนวนคณะศึกษาดูงานทั้งสิ้น ๑๐๒ คณะ มีจำนวนบุคลากรทั้งสิ้น ๕,๒๖๔ คน ทั้งนี้นวัตกรรมดังกล่าว สามารถขยายขอบเขตทั้งเชิงพื้นที่ หรือการใช้ประโยชน์ในวงกว้างมากขึ้น สามารถใช้เป็นแนวทางการกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายได้ หรือสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานของหน่วยงานที่มาศึกษาดูงานได้เป็นอย่างดี

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ปัจจุบันมีนายธนวัฒน์ ยอดใจ ดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหิยะ จำนวนบุคลากร ๑๒๗ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงาน ๔๖ คน และลูกจ้าง ๘๑ คน สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่สำคัญ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองแม่เหิยะ ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๙๖.๐๖ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๗.๘๓ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือว่าคะแนนต้นทุนทั้งสามส่วนนี้ของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อยู่ในระดับดีมาก

ในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น เทศบาลเมืองแม่เหิยะ มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่ดี คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๖ และเทศบาลเมืองแม่เหิยะมีผลการดำเนินโครงการที่มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาลและมีรายงานผลการตรวจสอบที่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน ๓ โครงการได้แก่ ๑) โครงการจัดสวัสดิการและช่วยเหลือประชาชนที่ประสบความเดือดร้อน ๒) โครงการศูนย์ส่งเสริมและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและผู้พิการเทศบาลเมืองแม่เหิยะ และ ๓) โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยน้ำป่าไหลหลาก แผ่นดินถล่ม ภัยแล้ง ภัยหนาว อัคคีภัย และหมอกควันไฟป่าในเขตพื้นที่ตำบลแม่เหิยะ โดยแต่งตั้งภาคประชาชนมีประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ ๓

ร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการ นอกจากนี้ เทศบาลเมืองแม่เหิยะ ได้มีผลการดำเนินการในการทำหน้าที่พี่เลี้ยงให้การแนะนำปรึกษาหารือ หรือจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสมัครเข้าร่วมสมัครการประเมินรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ในกลุ่มประเภททั่วไปที่ชัดเจน อาทิ เทศบาลตำบลหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ และเทศบาลตำบลบ้านแป้น จังหวัดลำพูน

ในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เทศบาลเมืองแม่เหิยะ มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ หลายโครงการ อาทิ โครงการเด็ก Gen ใหม่ได้สาร (เสฟติด) ภายใต้โครงการสนับสนุนกิจกรรมเด็กและเยาวชน โครงการกีฬาประชาชนต้านภัยยาเสพติด และ โครงการลดเมืองร้อนด้วยมือเรา เป็นต้น และเทศบาลเมืองแม่เหิยะ มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ อาทิ โครงการป้องกันและบรรเทาปัญหาหมอกควัน มลภาวะทางอากาศ โครงการป้องกันและลดอุบัติเหตุช่วงเทศกาล เพื่อเป็นการเตรียมพร้อมให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยทางถนน โครงการฝึกซ้อมแผนและฝึกทบทวนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการเผชิญเหตุในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงเทศบาลเมืองแม่เหิยะ มีการดำเนินงานในลักษณะการบริหารจัดการเมืองและชุมชนเชิงป้องกัน โดยมีลักษณะเป็นการป้องกันล่วงหน้า ได้แก่ โครงการอนุรักษ์น้ำ โครงการศูนย์ปฏิบัติการสุภาพหนึ่งเดียว โครงการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และโครงการ รมรงค์ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ในด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น เทศบาลเมืองแม่เหิยะ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๕ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ ที่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน ๔ โครงการได้แก่ ๑) โครงการพัฒนาศักยภาพพนักงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ๒) โครงการสัมมนาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพสภาเทศบาลเมืองแม่เหิยะ เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกสภา

เทศบาลเมืองแม่เหียะได้รับการพัฒนาเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทั้งในเรื่องของระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ ๓) โครงการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาล ลูกจ้างและพนักงานจ้างของเทศบาลเมืองแม่เหียะ และ ๔) โครงการอบรมให้ความรู้ป้องกันการทุจริต เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่ การบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางทุจริต ประพฤติมิชอบ โดยทุกโครงการเทศบาลเมืองแม่เหียะ เป็นเจ้าภาพหลัก

ด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบเทศบาลเมืองแม่เหียะ มีผลการดำเนินงานในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบในระดับปานกลาง กล่าวคือ ไม่ได้มีการออกเทศบัญญัติหรือปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ อย่างไรก็ตามมีการบังคับใช้เทศบัญญัติ เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน และอยู่ในระดับที่ดี ตัวอย่างการบังคับใช้ที่สำคัญ อาทิ การออกใบอนุญาตประกอบกิจการ การจัดการขยะและสิ่งปฏิกูล การอนุญาตการเก็บ ขน สิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามเทศบัญญัติการจัดการขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล พ.ศ.๒๕๕๙ ใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามเทศบัญญัติการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ.๒๕๖๒ โดยมีหลักฐานครบถ้วนเป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน

เทคโนโลยีดิจิทัลเทศบาลเมืองแม่เหียะ ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ในระดับที่ดีมาก ผ่านการจัดทำโครงการศูนย์บริการเป็นเลิศ จากปัญหาในการให้บริการสาธารณะต่างๆ ที่เกิดขึ้นมากมายทำให้ทางเทศบาลเมืองแม่เหียะได้จัดทำโปรแกรมศูนย์บริการเป็นเลิศขึ้น โดยการนำภารกิจงานที่อยู่ในขอบข่ายของงานบริการทั้งหมดมารวมไว้ ณ จุดเดียว ทั้งในลักษณะการส่งต่องานระหว่างหน่วยงานรับคำร้องและหน่วยงานให้บริการ เพื่อให้สามารถให้บริการให้เสร็จสิ้นทุกขั้นตอนในจุดเดียว และเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการของเทศบาลฯ ได้อย่างรวดเร็ว และสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานของเทศบาลฯ ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง รวมถึงมีโครงการอื่นๆ อาทิ โปรแกรมขออนุญาตก่อสร้างออนไลน์ โปรแกรมขอหนังสือรับรองการแจ้งออนไลน์ โปรแกรมชำระค่าธรรมเนียมขยะออนไลน์

เป็นต้น นอกจากนี้เทศบาลเมืองแม่เหียะ ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านการจัดทำโครงการแพลตฟอร์มสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ที่ต้องการสร้างเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการเอกสารขององค์กร และมีการจัดทำในรูปแบบโครงการและพัฒนางานองค์กรภายในด้านการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลภายใต้อัตลักษณ์ของเมืองแม่เหียะอย่างต่อเนื่อง

ด้านการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ เทศบาลเมืองแม่เหียะ มีการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ในระดับที่ดีมากมีการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่ผ่าน โครงการขับเคลื่อนการพัฒนาารัฐบาลดิจิทัลของเทศบาลเมืองแม่เหียะ ระหว่างเทศบาลเมืองแม่เหียะ กับสำนักงานพัฒนาารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) เพื่อร่วมกันศึกษาและส่งเสริมการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โครงการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ร่วมกับคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อจัดการปัญหาสุนัขในที่สาธารณะ ควบคุมป้องกันโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน เป็นต้น โครงการการพัฒนาไกลและต้นแบบธุรกิจที่เอื้อต่อการลงทุนเชิงพื้นที่ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการบริหารจัดการขยะเศษอาหารจากสถานประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่เหียะ มาผลิตเป็นพลังงานทดแทน และดำเนินโครงการการคัดแยกขยะอันตรายในชุมชน ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยในภาพรวมของจังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังมีโครงการที่มีการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคเอกชน ประชาสังคม มูลนิธิ สมาคม องค์กรพัฒนาเอกชนผ่านโครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการลดเมืองร้อนด้วยมือเราเพิ่มพื้นที่สีเขียว เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในตำบลแม่เหียะ ร่วมกับสภาลมหายใจเชียงใหม่ โครงการณรงค์ลดการใช้โฟมในร้านอาหาร เพื่อรณรงค์ งด การใช้โฟม และลดรับ-ลดให้-ลดใช้ถุงพลาสติกโดยไม่จำเป็น ร่วมกับตลาด และสถานประกอบการในพื้นที่ และโครงการกาดนัด เคียงดอย เมืองแม่เหียะ ภายใต้การดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้และการสร้างระบบการทำงานที่ดี ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อผลสำเร็จในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่เหิยะที่โดดเด่นที่สุดได้แก่ การมีแพลตฟอร์มระบบข้อมูลเมืองในการบริหารจัดการที่ดีกว่า ๑๐๕ ชั้นข้อมูล รวมถึงมีห้องทำงานเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานข้อมูลโดยตรง ทำให้สามารถวางแผนการทำงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีมาตรฐาน สำหรับในด้านการงาน มีระบบการทำงานที่มีวัฒนธรรมการทำงานที่นำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ และมีการเรียนรู้และถอดบทเรียนร่วมกันในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมการทำงานที่ดีสามารถทำงานเชื่อมโยงกันไปด้วยกับสัญลักษณ์ของกีฬาโอลิมปิกทั้ง ๕ ห่วง นอกจากนี้ยังได้มีการร่วมแลกเปลี่ยนการทำงานกับหน่วยงานภายนอกอย่างสม่ำเสมอ อาทิ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงพยาบาลนครพิงค์ และโรงพยาบาลเชียงใหม่ไกรหลา เป็นต้น

๒) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ เทศบาลเมืองแม่เหิยะ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงาน โดยยึดหลักการสร้างบุคลากรผู้ปฏิบัติงานให้มีความโดดเด่นในหน้าที่ต่างๆ ที่มีความหลากหลาย อาทิ ความสามารถทางทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถในการสื่อสารองค์การที่ดี ความสามารถทางหลักข้อระเบียบกฎหมาย รวมถึงความสามารถทางชุมชนสัมพันธ์ที่ดี อนึ่ง ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ทางเทศบาลเมืองแม่เหิยะได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (Human Resource Development) และเลือกใช้คนให้เหมาะกับงาน มีการแบ่งกลุ่มงานที่สำคัญ อาทิ กลุ่มที่ขับเคลื่อนการทำงาน กับกลุ่มที่สนับสนุนการปฏิบัติงานที่เข้าใจเป้าหมายการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี โดยภาพรวมความหลากหลายของทักษะและความสามารถต่างๆ ของบุคลากรมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลเมืองแม่เหิยะ

๓) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อผลสำเร็จในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่เหิยะคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารหรือของ

นายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะ ซึ่งภาวะผู้นำที่มีความโดดเด่นของเทศบาลเมืองแม่เหียะคือการเป็นต้นแบบในการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่ปฏิบัติการสร้างค่านิยมในการทำงานที่ดีให้กับหน่วยงาน อาทิ ความตั้งใจในการทำงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกันทั้งบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น ความโดดเด่นของภาวะผู้นำอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ ความเป็นมืออาชีพรองในการทำงานของผู้บริหารที่สามารถมองเห็นปัญหา เข้าใจพื้นที่ทำงานได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ จนได้รับการยอมรับจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงานและประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี

๔) ความต่อเนื่องทางการบริหาร การบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่เหียะมีทิศทางในการทำงานที่ชัดเจนและต่อเนื่องมาอย่างยาวนานในหลายสมัย ความต่อเนื่องทางการบริหารของนายกเทศมนตรีเมืองแม่เหียะมีลักษณะเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญของความสำเร็จ ท่านนายกเทศมนตรีมีการวางนโยบายทางการผู้บริหารที่มีการตั้งเป้าหมายและแนวทางที่ชัดเจนในการทำงาน อาทิ ทิศทางการทำงานให้บริการสาธารณะต่อประชาชนในมิติต่างๆ การสานต่อนโยบายที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาประเด็นการให้บริการและการติดตามประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น แนวทางดังกล่าวจึงส่งผลให้เกิดการสร้างการรับรู้และความเข้าใจทางนโยบายของผู้บริหารไปสู่การนำไปปฏิบัติของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ส่งผลต่อเสถียรภาพ ประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ในการบริหารงานและการบริการสาธารณะต่อประชาชน

๕) การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ การบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่เหียะสามารถกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการ เนื่องจาก การดำเนินงานของเทศบาลจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือภาคประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาของทางเทศบาล รวมไปถึงการมีส่วนร่วมที่ต้องเข้าร่วมในโครงการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณากรณีของปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ จะพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวนี้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับการทำงานของเทศบาลที่มุ่งสร้าง

ความเข้าใจ รับรู้ปัญหาของประชาชน และภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีความใส่ใจดูแลในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่เหิยะที่เกิดขึ้นสามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ปัญหาเกี่ยวกับอัตรากำลังและการโยกย้าย บุคลากรที่เทศบาลเมืองแม่เหิยะมีการย้ายเข้าย้ายออกตลอดเวลา ทำให้เมื่อย้ายเข้ามาใหม่ต้องการเวลาในการปรับตัวกับวัฒนธรรมการทำงานเชิงรุก ที่ต้องทำงานหนักและรับผิดชอบสูง ที่สำคัญจะต้องมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่สูงตามศักยภาพของหน่วยงาน

๒) ข้อจำกัดทางกฎหมายและพื้นที่ พบว่าภารกิจบางประการที่มีความจำเป็นในการให้บริการประชาชน และการแก้ไขปัญหาในพื้นที่บางส่วนไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดทางกฎหมาย และอาจจะไม่สอดคล้องต่อบริบทในพื้นที่ เพราะฉะนั้นความแตกต่างหลากหลายของพื้นที่และประชากรที่หลากหลาย รวมถึงประชากรแฝงจึงเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดด้านรายได้เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ของเมืองแม่เหิยะมีส่วนราชการจำนวนมาก จึงทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถจัดเก็บรายได้ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่เหิยะสามารถมีแนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ ดังนี้

๑) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการทำงานและระบบการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน ซึ่งได้แก่การเพิ่มมาตรฐานและความเข้มข้นในการพัฒนาทักษะของพนักงานท้องถิ่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาระบบการให้บริการสาธารณะผ่านชั้นข้อมูล ๑๐๕ ชั้นข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและออกแบบการทำงานร่วมกับหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นเทศบาลเมืองแม่เหิยะ จึงมีแนวทางการพัฒนาในทุกมิติของระบบการทำงานและทุกฐานข้อมูลการพัฒนาเมืองแม่

เหิยะ เพื่อรองรับการทำงานภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่ได้วางนโยบายและแนวทางการพัฒนาเมืองตามแผนที่วางเอาไว้

๒) การมุ่งเน้นขยายผลการให้บริการสาธารณะและการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ เทศบาลเมืองแม่เหิยะมีแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยให้ความสำคัญกับการให้บริการสาธารณะและการแก้ไขปัญหาในพื้นที่และขยายผลการแก้ไขปัญหา มีการทำงานที่มีความครอบคลุมทั้งพื้นที่เมืองแม่เหิยะ เข้าใจถึงสภาพปัญหาต่างๆ ซึ่งจะเป็นแนวทางที่สามารถช่วยลดความขัดแย้งในพื้นที่ได้ ตลอดจนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเทศบาลกับประชาชน รวมถึงสามารถสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่เมืองแม่เหิยะร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

๓) การพัฒนาเมืองแม่เหิยะเป็นเมืองแห่งความปลอดภัย และเป็นต้นแบบของการพัฒนาเมืองอัจฉริยะ (Smart City) โดยเฉพาะการเป็นเมืองที่มีลักษณะให้ความสำคัญกับการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การป้องกันโรคระบาด และปัญหาฝุ่นละออง PM. ๒.๕ นอกจากนี้สำหรับเมืองแม่เหิยะปลอดภัย ยังมุ่งเน้นที่จะช่วยรักษาสุขภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดีให้กับประชาชน ควบคู่ไปกับการดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของประชาชนในพื้นที่ ด้วยการการดูแลสุขภาพของประชาชนคนแม่เหิยะและสร้างพื้นที่สีเขียวของเมืองไปด้วยกัน รวมถึงควบคู่กับการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล และระบบฐานข้อมูลการพัฒนาเมืองที่ทันสมัยอย่างไม่หยุดยั้งเพื่อการพัฒนาเมืองแม่เหิยะอย่างยั่งยืนต่อไปในระยะยาว



เทศบาลเมืองวารินชำราบ
อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อัครชาติ
อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เพียรพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญรัตน์ แจ่มใส
อาจารย์กิตติชัย ชื่นทอง

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“โครงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อคุณภาพชีวิต
ของประชาชน”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์การเกิดสาธารณภัย
ทั้งในด้านการป้องกันและระงับ อัคคีภัย การเกิดปัญหาอุทกภัย วาตภัย และ
ดินถล่ม ตลอดจนภัยจากสารเคมี ไฟป่าและปัญหาสถานการณ์ภัยแล้ง
๒. เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการเกิดสาธารณภัยภายในเขต
เทศบาลเมืองวารินชำราบและ สามารถวางแผนพร้อมรับสถานการณ์
๓. เพื่อเป็นการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเป็นแนวทางใน
การเตรียมการและการประสานงานของบุคลากรหน่วยงาน องค์กรต่างๆ
ที่เกี่ยวข้อง ไว้ให้พร้อมรับสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว และประสิทธิภาพ
๔. เพื่อให้พนักงานเทศบาล อาสาสมัครและประชาชนในเขตเทศบาล
เมืองวารินชำราบได้มีส่วนร่วมใน การดำเนินการลดความเสี่ยงต่อการเกิด
สาธารณภัย

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลเมืองวารินชำราบ อำเภอเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี
ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของตัวเมืองอุบลราชธานีห่างกันเป็นระยะทางเพียง ๒ กิโลเมตร

ซึ่งมีลักษณะเป็นเมืองคู่แฝดกันที่มีเพียงแม่น้ำมูลกัน และมีความเจริญเติบโตของพื้นที่ใกล้เคียงกันกับตัวเมืองอุบลราชธานี เพราะเป็นที่ตั้งของสถานีรถไฟอุบลราชธานี ส่วนราชการต่างๆ ของจังหวัดและอำเภอ แหล่งธุรกิจร้านค้าต่างๆ ตลาดสดที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด รวมทั้งแหล่งการศึกษาต่างๆ รวมทั้งมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีที่อยู่ใกล้พื้นที่ด้วย โดยเทศบาลเมืองวารินชำราบ จัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น โดยการตราเป็น พระราชกฤษฎีกา ให้พื้นที่บ้านค่าน้ำแซบ ตำบลธาตุ อำเภовารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็น “เทศบาลตำบลธาตุ” ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๔๘๐ เดิม มีพื้นที่เพียง ๑ ตารางกิโลเมตร ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๖ มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงชื่อ “เทศบาลตำบลธาตุ” เป็น “เทศบาลตำบลวารินชำราบ” ตามชื่ออำเภอที่จัดตั้งท้องที่บริเวณดังกล่าว ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๐๙ มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ (ฉบับที่ ๑) ขยายเขตเทศบาลเพิ่มขึ้นเป็น ๕.๗ ตารางกิโลเมตร ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๓๔ มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลวารินชำราบ (ฉบับที่ ๒) ขยายเขตเทศบาลเพิ่มขึ้นเป็น ๑๒.๙ ตารางกิโลเมตร ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ตำบลวารินชำราบทั้งหมด และได้รับการยกฐานะจากเทศบาลตำบลวารินชำราบ เป็นเทศบาลเมืองวารินชำราบเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๓๘ ดังประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๒ ตอนที่ ๔๐ ก. (ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๘)

เทศบาลเมืองวารินชำราบ มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับฝั่งแม่น้ำมูล ซึ่งฝั่งตรงข้ามเป็นเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี ทิศใต้ติดต่อกับเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภовารินชำราบ ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลแสนสุข อำเภовารินชำราบ และทิศตะวันตกติดต่อกับตำบลค่าน้ำแซบ อำเภовารินชำราบ มีประชากรอยู่ในเขตเทศบาลประมาณ ๒๗,๒๔๙ คน และมีประชากรแฝงราว ๑๐,๐๐๐ คน โดยมีอัตราความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่คิดเป็น ๒,๑๑๒.๓๓ คนต่อตารางกิโลเมตร

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

จากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของเทศบาลเมืองวารินชำราบ เป็นลักษณะเนินหลังเต่า ชุมชนในเขตเทศบาลฯ มีจำนวน ๒๘ ชุมชน มีลักษณะที่เป็นชุมชนย่านการค้าธุรกิจ ชุมชนเมืองย่านอยู่อาศัย ชุมชนเขตเมืองกึ่งชนบท ชุมชน

หนาแน่น/ชุมชนแออัด ชุมชนหมู่บ้านจัดสรรและชุมชนลุ่มน้ำ โดยเฉพาะชุมชนลุ่มน้ำ ซึ่งมีประชาชนตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่ตามริมแม่น้ำมูล ซึ่งในฤดูฝนมักจะประสบปัญหาน้ำในแม่น้ำมูลเอ่อท่วมชุมชนตามริมตลิ่งฝั่งแม่น้ำมูลเป็นประจำ เนื่องจาก เป็นพื้นที่ที่รับน้ำในพื้นที่และพื้นที่จังหวัดข้างเคียง รวมทั้งมีสภาพพื้นที่เป็นรูปคอขวดทำให้การระบายน้ำเป็นไปด้วยความยากลำบากก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนเป็นจำนวนมากด้วย ประกอบกับจากสถานการณ์จากประกาศกรมอุตุนิยมวิทยาช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี จะมีการประกาศเรื่อง การเริ่มเข้าสู่ฤดูฝนของประเทศไทย พ.ศ.๒๕๖๕ โดยพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงฤดูฝน มักจะมีปรากฏการพายุหมุนเขตร้อน หรือที่เรียกว่า ดีเปรสชัน พายุโซนร้อน หรือพายุไต้ฝุ่น ซึ่งมีผลกระทบต่อลักษณะอากาศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะส่งผลให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากในหลายพื้นที่และก่อให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลากเข้าไปในพื้นที่ ซึ่งเป็นที่ลุ่ม รวมทั้งน้ำล้นตลิ่งได้ในหลายพื้นที่ นอกจากนี้ ในพื้นที่ชุมชนหนาแน่นย่านการค้าธุรกิจ ชุมชนหนาแน่น/ชุมชนแออัด มีภาวะเสี่ยงในการเกิดอัคคีภัยเพราะมีบ้านเรือนตั้งอยู่อย่างหนาแน่น และในพื้นที่ชุมชนแออัด มีคลังน้ำมันของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน ๑ แห่ง ใกล้กับสถานีรถไฟอุบลราชธานี และปัจจุบันมีการใช้ก๊าซธรรมชาติ (NGV และ LPG) ในภาคการขนส่งและใช้ทดแทนน้ำมันเชื้อเพลิงในยานพาหนะมากขึ้นส่งผลให้ธุรกิจขนส่งก๊าซมีจำนวนเพิ่มขึ้น และยังมีสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน ๓ แห่ง และสถานีบริการก๊าซ จำนวน ๑ แห่ง ตลอดจนมีสถานประกอบกิจการที่มีการสะสมสารเคมีและวัตถุอันตรายตั้งในพื้นที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ยังมีสถานีบริการน้ำมันและก๊าซตั้งในพื้นที่ข้างเคียงส่งผลให้เทศบาลเมืองวารินชำราบ มีพื้นที่เสี่ยงจากภัยของสารเคมีและวัตถุอันตราย และประชาชนยังมีการลักลอบทิ้งและเผาเศษวัสดุ เศษหญ้าแห้ง กิ่งไม้ในพื้นที่ป่ารอบๆ ชุมชนด้วย

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

จากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขถึงฉบับที่ ๑๔ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ ประกอบพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ หมวด ๒ การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ

มาตรา ๑๖ (๒๙) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ ที่ให้อำนาจในการดำเนินการในเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้น เทศบาลเมืองวารินชำราบ จึงดำเนินการกิจกรรมตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ เพื่อดูแลประชาชนในพื้นที่ให้ได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ถือเป็นหน่วยงานแรกที่เขาเผชิญเหตุ และจัดการสาธารณภัยให้ยุติโดยเร็ว เพื่อป้องกันภัยไม่ลุกลามขยายเป็นวงกว้าง รวมทั้งภายหลังเกิดสาธารณภัย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่สำรวจความเสียหาย/ออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยที่ร้องขอ/ประสานงานขอความช่วยเหลือเยียวยาด้วย ดังนั้นจากภารกิจและอำนาจหน้าที่ของเทศบาลเมืองวารินชำราบดังกล่าว จึงมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยนำทรัพยากรในพื้นที่และเครือข่ายหน่วยงานมาปรับให้เป็นข้อมูลสารสนเทศนำไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดสาธารณภัย ลดความรุนแรงในการเกิดสาธารณภัย และประชาชนสามารถนำมาใช้ในการบรรเทาความรุนแรงที่เกิดขึ้นช่วยเหลือตนเองเบื้องต้นในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสามารถแปลงข้อมูลที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบฐานข้อมูล (database) โดยการบันทึกข้อมูลสารสนเทศบนแผนที่ จำนวน ๓ Platform ได้แก่ Google Map, Facebook และ Line นำไปสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลในการใช้บริการผ่านเว็บไซต์หน้าหลักของเทศบาล (website) ผ่านช่องทางไลน์ของกลุ่มเครือข่าย (GroupLine) ของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กรรมการชุมชน (กชข.) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) อาสาสมัครท้องถิ่นรักชีวิต (อถล.) โรงเรียนพื้นที่ หน่วยงานราชการ อปท. และเอกชนในอำเภอและจังหวัด ในการเข้าถึงข้อมูลการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกอบด้วย ๑) ข้อมูลถังดับเพลิงแบบผงเคมีแห้งที่ติดตั้งตามชุมชนและสถานที่ราชการในเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ จำนวน ๒๗๕ ถัง ๒) ข้อมูลท่อธารน้ำประปาดับเพลิง ที่ติดตั้งถนนสายหลัก และสายรองในชุมชน จำนวน ๘๐ จุด และ ๓) ข้อมูลกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ที่ติดตั้งในชุมชน จำนวน ๑๗๐ กล้อง ครอบคลุมพื้นที่ ๒๘ ชุมชนและถนนสายหลัก โดยจัดทำให้อยู่ในรูปแบบ

ฐานข้อมูล (database) และพัฒนาระบบสารสนเทศที่สามารถทราบจุดของถังดับเพลิงในชุมชน หัวท่อธารน้ำประปา และจุดติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดในชุมชน รวมทั้งการเกิดภัยต่างๆ เช่น วาตภัย อุทกภัย หรือการสารเคมีรั่วไหลในจุดใดภายในพื้นที่ได้ นอกจากนี้ เพื่อให้ครอบคลุมการดูแลประชาชนทุกระยะการเกิดอุทกภัย มีการพัฒนาโปรแกรมระบบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของเทศบาลเมืองวารินชำราบ (ระยะที่ ๑) ข้อมูลที่ประชาชนยื่นคำร้องเบื้องต้นที่ประสบภัยเพื่อขอรับช่วยเหลือขนย้าย ขว้สดอุปกรณ์ในการจัดทำที่พักชั่วคราวและอยู่ในศูนย์อพยพจุดไหน และกำลังพัฒนาโปรแกรมต่อยอดในปี ๒๕๖๖ ในการยื่นขอความช่วยเหลือ ออกหนังสือรับรองเป็นผู้ประสบภัย และนำข้อมูลผลสำรวจความเสียหาย ลงในระบบว่าบ้านเรือนเกิดความเสียหายอย่างไร มีรูปภาพ ไฟล์ pdf ประกอบในการพิจารณางบประมาณจัดสรรให้เหมาะสม รวมทั้งผลการพิจารณาได้รับเงินค่าช่วยเหลือ รวมทั้งข้อมูลผู้ประสบสาธารณภัยอื่นต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงาน

๑) สามารถลดความเสี่ยงในการเกิดสาธารณภัยภายในเขตเทศบาลฯ และเจ้าหน้าที่สามารถวางแผนจัดการภัยพร้อมรับสถานการณ์ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

๒) ประชาชนสามารถมีความรู้ความเข้าใจและเข้าถึงข้อมูลเพื่อช่วยเหลือตนเองได้เบื้องต้นเพื่อลดความรุนแรงและลดความเสียหายจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้

๓) สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของเทศบาลฯ และสามารถพัฒนาประยุกต์เทคโนโลยี มาปรับใช้ในการปฏิบัติงานบริการสาธารณะด้านสาธารณภัยได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการดำเนินการ

๑) เทศบาลเมืองวารินชำราบสามารถนำแนวคิดประสิทธิผลในการพัฒนานวัตกรรมไปใช้ในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและนำไปสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมขององค์กร

๒) เทศบาลเมืองวารินชำราบสามารถพัฒนาสาธารณูปการ ติดตั้ง/จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ครอบคลุมพื้นที่

เพิ่มความมั่นใจ ความเชื่อมั่นต่อคุณภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ ในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๓) เทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้รับรางวัลชนะเลิศ ประเภทเทศบาลเมือง โครงการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการสาธารณสุขดีเด่นประจำปี ๒๕๖๕ เงินรางวัล ๘๐,๐๐๐ บาท

๔) เทศบาลเมืองวารินชำราบ เป็นหน่วยงานที่สามารถฝึกอบรมให้แก่หน่วยงานราชการ ภาครัฐและเอกชน สถานประกอบการ ในการฝึกอบรม การดับเพลิงขั้นต้นโดยเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตจากกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมตามกฎหมายกระทรวง ใบอนุญาตหน่วยฝึก ดพต./ดพฟ. ร.-๑๒๖

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ

๑. วิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเมืองอย่างต่อเนื่องของผู้บริหาร เทศบาลเมืองวารินชำราบมีนายจิระชัย ไกรกังวาร เป็นนายกเทศมนตรีที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างสูง ได้รับความไว้วางใจในการบริหาร เทศบาลมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานถึง ๓๐ ปีต่อเนื่องกัน สามารถขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนาเทศบาลให้มีความต่อเนื่อง ซึ่งมีวิสัยทัศน์และนโยบายที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนในเขตเทศบาลให้ได้รับการพัฒนาและได้รับการบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และทำงานเป็นทีมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการและพนักงานเทศบาลเพื่อวางแผน เรียนรู้ และแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ไปด้วยกันโดยเฉพาะปัญหาเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากเหตุน้ำท่วมเมืองวารินชำราบที่ประสบทุกปี และภัยพิบัติอื่นๆ ที่เสี่ยงของเมืองวารินชำราบ การกำหนดนโยบายในการทำงานโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในทุกงานบริการสาธารณะ โดยเฉพาะงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อยกระดับการให้บริการประชาชน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและอำนวยความสะดวกในการให้บริการข้อมูลกับภาครัฐซึ่งทำให้ทุกภาคส่วนร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกมิติร่วมกัน

“วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ท่านสามารถชี้แจงได้หมด รัฐบาลเทศบาลครอบคลุมทั้งหมด เพราะท่านดำรงตำแหน่งบริหารมานานกว่า ๓๐ ปี มีประสบการณ์สะสมมานาน มีผลอย่างมากต่อการบริหารงาน ถ้าเปลี่ยนผู้บริหาร ก็อาจทำให้ข้าราชการเปลี่ยนแปลงการทำงาน แต่เป็นความโชคดีของเทศบาล เมืองวารินชำราบที่การบริหารงานต่อเนื่อง...” (นายอุทัย วรรณรงค์ ปลัดเทศบาล เมืองวารินชำราบ, สัมภาษณ์เมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๒. องค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติที่สามารถยกระดับการทำงานให้มีมาตรฐาน เทศบาลเมืองวารินชำราบมีบุคลากรที่ประจำอยู่ในกอง/สำนักต่างๆ ที่ทำงานอย่างเชื่อมโยงกันภายใต้กลยุทธ์ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และใช้วงจรการควบคุมคุณภาพ (Deming: Plan-Do-Check-Act)” ในการทำงาน ซึ่งมีกระบวนการวางแผนการทำงาน (Plan) รวบรวมข้อมูลจากงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดเทศบาล กองสวัสดิการสังคม และกองช่าง โดยมีความเข้าใจในข้อมูลตามสภาพพื้นที่ตนเองแล้วนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis) โดยสำรวจทรัพยากร ที่มีและดำเนินการติดตั้ง เพื่อทำงานบริการระบบคอมพิวเตอร์ฯ จะออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศ (Do) ทำการแปลงข้อมูลที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบฐานข้อมูล (database) โดยการปักหมุดข้อมูลสารสนเทศบนแผนที่ จำนวน ๓ Platform) โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบ ทดสอบการใช้งาน (Check) เข้าถึงเครื่องมือการใช้งาน จากนั้นจึงนำระบบสารสนเทศไปใช้งานกับประชาชน (Act) รวมทั้งยังทำการศึกษาประเมินผล (Evaluation) การเข้าถึงการใช้งานว่ามีความถูกต้องตามมาตรฐานและประชาชนมีความพึงพอใจหรือไม่ เพื่อนำมาปรับปรุงระบบให้พัฒนามากยิ่งขึ้น รวมทั้ง ประเมินระบบว่ามีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในด้านการให้บริการประชาชนเพียงใด ได้พัฒนาระบบ Line Official/QR Code สำหรับให้ประชาชนแจ้งปัญหาการประสบสาธารณภัยรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างหน่วยงานของรัฐและประชาชน ทำให้ประชาชนรู้สึกใกล้ชิด และติดต่อเจ้าหน้าที่ได้ตลอดเวลา ทั้งยังสามารถแจ้งรูปภาพ ปักหมุดจุดเกิดปัญหาผ่านทางระบบ Line Official ได้ โดยเจ้าหน้าที่สามารถออกปฏิบัติงานได้ตรงจุดได้อย่างรวดเร็วตามที่อยู่ที่แจ้งไว้ นำปัญหาอุปสรรคในการทำงานมาแก้ไขและพัฒนาต่อยอดต่อไป

นอกจากนี้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ยังมีการกำหนดขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติงานทดแทนกันได้ระหว่างเวรการทำงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตลอด ๒๔ ชั่วโมง รวมทั้งเมื่อเกิดเหตุอุทกภัยในการใช้งาน โปรแกรมระบบการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบอุทกภัยของเทศบาลเมืองวารินชำราบ (ระยะที่ ๑) เมื่อนำนวัตกรรมดังกล่าวมาใช้ในการปฏิบัติงาน จะสามารถลดกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การออกปฏิบัติภารกิจเป็นไปตามมาตรฐานและลดความสูญเสียและความเสียหายของชีวิตและทรัพย์สินประชาชน รวมทั้งเมื่อเกิดเหตุอุทกภัย เจ้าหน้าที่สามารถบันทึกข้อมูลการขอความช่วยเหลือ การให้ความช่วยเหลือประชาชนและการมีฐานข้อมูลเพื่อรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบออนไลน์ได้ทันที การตรวจสอบข้อมูลใน ระบบฯ ผู้บริหารสามารถมีข้อมูลเพื่อการวางแผนและการตัดสินใจสั่งการได้ทั้งหมด

“เมืองวารินของเรานั้นต้องมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน บ้านเราเลี้ยงต่อไฟไหม้ เรามีกล้อง CCTV เหมือนเป็นตำรวจประจำเมือง ต่อมาเราเจอภัยธรรมชาติจากอุทกภัยเข้ามารบกวนทุกปี เราจึงต้องหาทางป้องกันแก้ไข และเราก็ทำกันเป็นประจำจนเป็นงานรoutines ของเทศบาลเมืองวารินชำราบไปแล้ว ต่อมาเราก็สร้างนวัตกรรมจุดนี้ขึ้นมา มีการสร้างเครื่องมือเครื่องมือเรามีกองฝ่ายต้องรับผิดชอบในการดูแลงานอุทกภัย เกี่ยวข้องกันหมดทุกกอง” (นายจิระชัย ไกรกังวาร นายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ, สัมภาษณ์เมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)



๓. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลที่สอดคล้องกับการประยุกต์ใช้งานจริงของพื้นที่ จากเหตุน้ำท่วมเมืองวารินชำราบที่ประสบทุกปี และภัยพิบัติอื่นๆ ที่เสี่ยงของเมืองวารินชำราบจึงได้มีการกำหนดนโยบายในการทำงานโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในทุกงานบริการสาธารณะ โดยเฉพาะงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อยกระดับการให้บริการประชาชน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและอำนวยความสะดวกในการให้บริการข้อมูลกับภาครัฐ มีการวางแผนและจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งงานสถาปัตยกรรมด้าน ICT ของเทศบาลเพื่อจัดสรรทรัพยากรคอมพิวเตอร์และงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ถังดับเพลิง ท่อธารน้ำประปาดับเพลิง กล้อง CCTV ในการรองรับการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความพร้อมใช้งานและการเข้าถึงข้อมูลตลอดเวลา ซึ่งระบบการปกคลุมข้อมูลสารสนเทศบนแผนที่ จำนวน ๓ Platform รวมทั้งโปรแกรมระบบการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบอุทกภัยของเทศบาลเมืองวารินชำราบ (ระยะที่ ๑) จะทำงานบนเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของเทศบาลเมืองวารินชำราบที่มีการสำรองข้อมูลเป็นประจำทุกวัน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ในการพัฒนาระบบนั้นได้ศึกษากฎหมาย ระเบียบ แนวปฏิบัติร่วมกันประกอบกับพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นกฎหมายใหม่ที่มีขั้นตอนกระบวนการที่ซับซ้อน ยุ่งยาก ใช้แนวคิดสร้างสรรค์ปรับเอาเทคโนโลยีมาใช้งานประจำให้เกิดประสิทธิภาพ จึงต้องมีการระดม แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อยู่ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด

“พอเราได้บุคลากรที่มีความสามารถในการพัฒนาโปรแกรมต่างๆ ที่เหมาะสมกับการทำงาน เจ้าหน้าที่ที่เขียนโปรแกรมไปอยู่ที่พื้นที่และออกแบบระบบ เป็นข้อดีกับการที่เราไม่นักพัฒนาโปรแกรมเป็นของตนเอง เรามีปัญหาจากการจ้างเอกชนพัฒนา พอเขาส่งมอบโปรแกรมให้เราไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขการใช้งานได้ พอมีการอัปเดตระบบก็ทำไม่ได้ จึงเป็นข้อเสียของอปท. ที่ไปจ้างเอกชนพัฒนาโปรแกรมให้ แต่ของเมืองวารินเราถือเป็นความโชคดีกว่าที่อื่น..” (นายบุญยง จินตนะกุล, รองนายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ, สัมภาษณ์เมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๔. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและอาสาสมัครในชุมชน โครงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ของเทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้มีการสร้างพลังอาสาสมัครภาคประชาชนในการร่วมดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจดังนี้

๑) ภาคประชาชน เป็นผู้ร่วมให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะในการทำงาน ทั้งยังเป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาของ การบริหารจัดการงานสาธารณภัยในชุมชน ทั้งในระหว่างการเกิดเหตุ อัคคีภัย และอุทกภัยภายในเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบที่มีปัญหาและความต้องการความแตกต่างหลากหลาย

๒) ภาควิชาเครือข่ายอาสาสมัคร (อปพร./ กชช./ อสม.) เป็นกลุ่มอาสาสมัครที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลการ เกิดเหตุสาธารณภัยต่างๆ ภายในชุมชน แจ้งเตือนภัย เสนอแนะปัญหา ะแนวทางแก้ไขเพื่อนำไปสู่การลด ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นภายในชุมชน โดยในแต่ละกลุ่มเครือข่ายอาสาสมัคร จะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน เพื่อให้สามารถรับมือกับสาธารณภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้น

๕. การประสานงานและการสนับสนุนจากภาควิชาเครือข่าย โครงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ของเทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้มีภาควิชาเครือข่ายอื่นๆ ที่เข้าร่วมดำเนินการจนทำให้วัตรกรรมนี้บรรลุผลสำเร็จดังนี้

๑) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอุบลราชธานี กำหนดเกณฑ์การประเมินและ ให้คะแนนการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดีเด่นด้านการจัดการสาธารณภัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ ระดับจังหวัด ด้านตัวชี้วัดตามเอกสาร และด้านการปฏิบัติการทำให้ทราบแนวทางการดำเนินงาน ที่ชัดเจน และพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการทำงานให้เป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด

๒) การประสานงานภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานีเป็นผู้ร่วมกำหนดและออกแบบการวางท่อธาร น้ำประปาดับเพลิงที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบ เพื่อให้เหมาะสมตามสถานที่ตั้งบนพื้นที่สาธารณะที่สะดวกในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุขเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ของเทศบาลเมืองวารินชำราบ นั้นพบปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาเชิงพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลเมืองวารินชำราบตั้งอยู่ในลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่หลังเต่า ซึ่งชุมชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำมูลและลำห้วยสาขาของแม่น้ำมูลบางจุดอยู่ในระดับต่ำกว่าแม่น้ำมูล และเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบเป็นพื้นที่ทอดยาวไปตามริมแม่น้ำมูลตลอดทิศเหนือของเมือง จึงทำให้ปัญหาจากการเป็นพื้นที่รองรับมวลน้ำจากพื้นที่ต้นน้ำอื่นๆ เป็นโจทย์ท้าทายการบริหารจัดการเทศบาลเมืองวารินชำราบมาทุกยุคทุกสมัย ซึ่งถือเป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ที่ยากต่อการแก้ไขได้ นอกจากนี้ ในพื้นที่ยังเป็นที่ตั้งของบริษัทคลังน้ำมันขนาดใหญ่อยู่ใจกลางเมืองจึงมีความเสี่ยงการประสบอัคคีภัย รวมทั้งชุมชนมีสภาพแออัดที่อยู่อาศัยกันมานานหลายรุ่นทำให้เกิดสภาพบ้านเรือนเก่าที่มีความเสี่ยงเช่นกัน ดังนั้น การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแจ้งเตือนและรายงานผลข้อมูลในงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยก็เป็นเพียงเครื่องมือแจ้งเตือนและช่วยเหลือประชาชนได้ในระดับหนึ่ง แต่หากมีปริมาณฝนที่ตกหนักในพื้นที่ และปริมาณมวลน้ำจากพื้นที่ต้นน้ำอื่นไหลมายังพื้นที่เทศบาลเมืองวารินชำราบซึ่งเป็นพื้นที่ปลายน้ำที่รองรับมวลน้ำจากลุ่มน้ำชี-มูลตลอดสายก็ยังคงต้องเกิดปัญหาน้ำท่วมกระทบความเสียหายให้แก่ประชาชนในพื้นที่และการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อให้บริการประชาชนของเทศบาลเกิดขึ้นได้ หรือการเกิดอัคคีภัยขนาดใหญ่จากความเสี่ยงของสภาพชุมชนเอง จึงจำเป็นต้องวางผังเมืองและสร้างความตระหนักในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและลดความเสียหายจากปัญหาสาธารณสุขของประชาชนให้เพิ่มสูงขึ้น

“ในปี ๖๕ มีปัญหาจากโควิดในช่วงต้นปี และปลายปีก็เกิดปัญหาอุทกภัย ทำให้โครงการที่ทำกับชุมชน เรามี ๒๘ ชุมชน ท่วมไป ๑๔ ชุมชน ๑๐ ชุมชนท่วมมิดเลย ท่วมสูงมาก ถนนสายหลักอุบล – วารินท่วมมิดเลย เราไม่มีการปรับแก้ไขเพิ่มเติมโครงการ เพราะเราต้องดูแลหลังน้ำลดอีก ยกเลิกเลย กระทั่งไป มีทั้งกลุ่มคนที่เดือดร้อนและไม่เดือดร้อน คนที่เดือดร้อนก็ดูแลไป คน

ที่ไม่เดือดร้อนก็จัดให้บ้างตามสถานการณ์” (นายจีระชัย ไกรกังวาร นายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ, สัมภาษณ์เมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๒. ปัญหาด้านเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ เนื่องจากเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยบางอย่างที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานมีสภาพชำรุดและเก่าเนื่องจากถูกใช้ปฏิบัติการมานาน รวมทั้งการดำเนินการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแจ้งเตือนและรายงานผลข้อมูลในงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้น เป็นการใช้ฐานข้อมูลจากการเช่าคลาวด์ (Cloud) ที่เป็นอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องมีจ่ายค่าเช่าบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คงสภาพการใช้งานได้ ซึ่งในบางครั้งก็ถูกทำลายโดยจารกรรมข้อมูล หรือมีการอัปเดตเวอร์ชันอยู่เรื่อยๆ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการพัฒนารุ่นการใช้งานของอุปกรณ์ต่างๆ ทำให้อุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่มีสมรรถนะการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ จึงมีการจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่เข้ามาเปลี่ยนหรือมาเพิ่มเติมอุปกรณ์ที่มีอยู่ ซึ่งบางอุปกรณ์มีราคาที่สูงขึ้น ซึ่งอาจมีการหักท้วงจากหน่วยตรวจสอบถึงราคาของอุปกรณ์ที่จัดซื้อในแต่ละปี

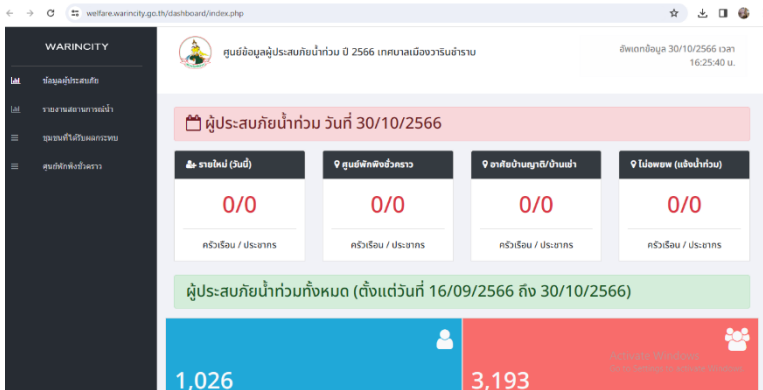
๓. ปัญหาความขัดแย้งและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากการปฏิบัติภารกิจของเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในขณะเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติตามอำนาจหน้าที่ของกฎหมายนั้นบางครั้งต้องประสบปัญหากระทบกับประชาชนที่ไม่ยินยอมหรือไม่เข้าใจการปฏิบัติภารกิจของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน มีการขัดขวางหรือทำลายอุปกรณ์ที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินการตามมาตรการป้องกันและจัดการเพื่อลดความรุนแรงของสาธารณภัยที่เกิดขึ้น จึงเป็นปัญหาที่ต้องสร้างความเข้าใจและกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในการบัญชาการเหตุการณ์สาธารณภัยร่วมกันระหว่างฝ่ายปฏิบัติงานและชาวบ้าน

“งาน ปก. เป็นงานด้านหน้าที่ต้องใกล้ชิดกับประชาชน เกิดการปะทะกระทบกระทั่งกับพี่น้องประชาชนเวลาเกิดเหตุสาธารณภัยเป็นประจำ แต่จากอุทกภัยที่เกิดในปลายปี ๒๕๖๕ ถือว่าเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสสำหรับเรา เราเก็บข้อมูลตั้งแต่ออกเกิดสถานการณ์ การเกิด หลังจากเหตุผ่านไป เราเก็บข้อมูลปริมาณน้ำ การให้ความช่วยเหลือ จนทำให้เกิดโปรแกรมสนับสนุนการปฏิบัติ ในปีที่แล้วมีการปะทะกับชาวบ้านเยอะ เพราะต้องย้ายชาวบ้านออก

นอกพื้นที่เขาก็ไม่ไป แต่ปี ๖๖ ไม่มีปัญหาเลย ระบบนี้ช่วยได้เยอะ” (เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลเมืองวารินชำราบ, สัมภาษณ์ เมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลเมืองวารินชำราบ เป็นโครงการการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์การเกิดสาธารณภัยทั้งในด้าน การป้องกันและระงับอัคคีภัย การเกิดปัญหาอุทกภัย วาตภัย และดินถล่ม ตลอดจนภัยจากสารเคมี ไฟป่าและปัญหาสถานการณ์ภัยแล้ง รวมทั้งเพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการเกิดสาธารณภัยภายในเขตฯ สามารถ วางแผนพร้อมรับสถานการณ์ซึ่งมีกิจกรรมที่ได้ดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชนตลอด ๒๔ ชั่วโมงเป็นโครงการนวัตกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสำคัญที่พื้นที่เทศบาลเมืองวารินชำราบกำลังเผชิญอยู่และระบุไว้ในปัญหาสำคัญ จนนำไปสู่การจัดทำโครงการด้านการจัดการระบบข้อมูลโดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาเชื่อมต่อและเสริมกัน โดยมีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมหลายภาคส่วน และมีลักษณะการดำเนินการได้วางแผนการดำเนินการโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องในการขับเคลื่อนให้เกิดโครงการนวัตกรรมขึ้น เป็นระบบจนเกิดศูนย์กลางข้อมูลด้านความปลอดภัยและการป้องกันบรรเทาสาธารณภัย และในการขับเคลื่อนโครงการนวัตกรรมมีการบูรณาการเชื่อมโยงการหน่วยงานต่างๆ โดยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กิจกรรมและโครงการต่างๆ ผ่านเวทีประชาคมชุมชนในแผนพัฒนาเทศบาลเมืองวารินชำราบ ซึ่งในแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ปรากฏโครงการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โครงการพัฒนาฐานข้อมูลกล้องวงจรปิดภายในเขต เทศบาลเมืองวารินชำราบ โครงการฝึกอบรมทบทวน อปพร. โครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่งานป้องกันประจำปี โครงการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน โครงการติดตั้งกล้องวงจรปิดในชุมชน โครงการติดตั้งท่อธาร ประปาดับเพลิง โครงการถนนปลอดภัย เป็นต้น



ภาพแสดงหน้าจอข้อมูลที่แสดงบนเว็บไซต์ของเทศบาลเมืองวารินชำราบ^๑

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

ความยั่งยืนของโครงการบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เพื่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เทศบาลเมืองวารินชำราบ เป็นโครงการที่เกิดจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่และมีแนวโน้มในการเกิดสาธารณภัยตลอดเวลา เป็นพื้นที่ที่มีน้ำท่วมเป็นประจำ อีกทั้งเกิดจากศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สะท้อนปัญหา เสนอแนวทางในการพัฒนา จึงทำให้การพัฒนาวัตกรรมการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทุกคนมีความรู้สึก ร่วมเป็นเจ้าของโครงการ และต้องการพัฒนาการให้บริการดีขึ้น ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ระดับสูง จึงสามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามความต้องการภายใต้กรอบกฎหมายที่กำหนดไว้ ในขณะเดียวกันภาคประชาชนก็มีส่วนสำคัญในการสะท้อนสภาพปัญหาในการทำงานได้ รวมทั้งยังเป็นผู้ให้ข้อมูล ตามสภาพความเป็นจริง ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถแก้ไขปัญหา และนำข้อเสนอแนะต่างๆ รวบรวมจัดทำเป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาต่อยอดในระดับต่อไป

๑ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ <https://welfare.warincity.go.th/dashboard/index.php>

ผลงานดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดและนำเสนอให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เดินทางมาศึกษาดูงาน ในรอบปีงบประมาณ ๒๕๖๖ จำนวน ๔ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) อบต.สระบัว จังหวัดร้อยเอ็ด ๒) อบต.ปรือใหญ่ จังหวัดศรีสะเกษ ๓) อบต.ปลวกแดง จังหวัดระยอง และ ๔) อบต.โพธิ์วัง จังหวัดศรีสะเกษ เป็นต้น

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลเมืองวารินชำราบ อำเภовารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กรไว้ว่า “วารินเมืองน่าอยู่ ด้วยโครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์ เพิ่มพูนฐานเศรษฐกิจดี สภาพแวดล้อมดี ประชาชนมีคุณธรรม นำชุมชนให้เข้มแข็ง ร่วมแรงรักษากฎมีปัญญาท้องถิ่น” ปัจจุบันมีนายจิระชัย ไกรกังวาร ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ และมีนายอุทัย วรรณศักดิ์ ดำรงตำแหน่งปลัดเทศบาลเมืองวารินชำราบ ซึ่งเทศบาลเมืองวารินชำราบได้มีโครงสร้างส่วนราชการแบ่งเป็น ๙ ส่วนราชการ ๑ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) สำนักปลัดเทศบาล ๒) กองการเจ้าหน้าที่ ๓) กองสวัสดิการสังคม ๔) กองคลัง ๕) กองการศึกษา ๖) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ๗) กองการช่าง ๘) กองช่างสุขาภิบาล และ ๙) กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ และมีหน่วยตรวจสอบภายในอีก ๑ หน่วยงาน มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๕๑๙ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๑๐๐ คน และลูกจ้าง ๔๑๙ คน มีงบประมาณในการบริหารจัดการของเทศบาลเฉลี่ยปีละประมาณ ๕๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลเมืองวารินชำราบ ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๘๙.๐๑ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๓.๙๓ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๑๐๐

ในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น เทศบาลเมืองวารินชำราบมีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๖ ต่อมาเทศบาลเมืองวารินชำราบได้ผลการดำเนินโครงการมีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาลและมีรายงานผลการตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โครงการอบรมและเสริมสร้างสุขภาพเฝ้าระวังและป้องกันโรค โครงการ อสม.ห่วงใยใส่ใจโรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น และเทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้มีผลการดำเนินการในการทำหน้าที่พี่เลี้ยงให้การแนะนำปรึกษาหารือ หรือจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสมัครเข้าร่วมสมัครการประเมินรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ในกลุ่มประเภททั่วไปที่ชัดเจนจำนวนหลายแห่ง อาทิ เทศบาลเมืองเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี อบต. เมืองเดช จังหวัดอุบลราชธานี เทศบาลตำบลแสนสุข จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น

ในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น เทศบาลเมืองวารินชำราบ มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ หลายโครงการ อาทิ โครงการบูรณะซ่อมแซมต้นเทียนพรรษาและจัดกิจกรรมชุมชนคนทำเทียน โครงการจัดกิจกรรมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (จิตอาสา) โครงการรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ เป็นต้น และเทศบาลเมืองวารินชำราบ มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ โครงการจัดระเบียบการจราจรและดูแลความ

ปลอดภัยผู้ใช้นั้น โครงการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาล
โครงการกล่อ่งโทรทัศน์วงจรปิดเพิ่มเติมในเขตชุมชน เป็นต้น

ในด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น
เทศบาลเมืองวารินชำราบ มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี
งบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็น
ร้อยละ ๖๘.๑๓ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหาร
และดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการโปร่งใส
ทางไกลทุจริต โครงการเพิ่มประสิทธิภาพงานพัสดุ เป็นต้น

ในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น เทศบาลเมืองวาริน
ชำราบ ได้มีผลการจัดทำร่างเทศบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ร่างเทศบัญญัติ ได้แก่ ร่างเทศบัญญัติเทศบาลเมืองวา
รินชำราบ เรื่อง การจัดการมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายต่อชุมชน พ.ศ... และ
เทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้มีผลการบังคับใช้เทศบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็น
รูปธรรมโดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายเทศบัญญัติ อาทิ เทศบัญญัติ
เรื่อง รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย เทศบัญญัติ เรื่อง
การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เทศบัญญัติ เรื่อง สถานที่จำหน่าย
อาหารและสะสมอาหาร เป็นต้น ซึ่งถือว่าคะแนนในด้านนี้ของเทศบาลเมือง
วารินชำราบอยู่ในระดับดี

ในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น เทศบาลเมืองวารินชำราบได้มีการใช้
เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ผ่านการจัดทำ
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบรายงานขยะมูลฝอยทั่วไปในการให้บริการ
ประชาชน เป็นการเพิ่มช่องทางการให้บริการประชาชนที่ต้องการมาชำระค่า
ทิ้งขยะได้สะดวก รวดเร็วมากขึ้น นอกจากนี้เทศบาลเมืองวารินชำราบได้มีการ
ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านการจัดทำ
โครงการพัฒนาโปรแกรมระบบแผนที่ภาษีและสิ่งปลูกสร้างเพื่อเป็นระบบที่
พัฒนาต่อยอดกระบวนการจัดเก็บข้อมูลในการบริหารงานจัดเก็บรายได้ อย่าง
เป็นระบบใช้งานที่สะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของ
องค์กรมากขึ้นด้วย

สุดท้ายในด้านการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ (เฉพาะกลุ่มโดดเด่น
และดีเลิศ) เทศบาลเมืองวารินชำราบได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงาน

เชิงบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนหลายโครงการ อาทิ โครงการบริหารจัดการมูลฝอยทั่วไป ร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆในจังหวัดอุบลราชธานี โครงการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ร่วมกับโรงพยาบาลวารินชำราบ เป็นต้น และเทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือองค์การระหว่างประเทศ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนหลายโครงการ อาทิ โครงการพระราชดำริด้านการสาธารณสุข ในกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับภาคชุมชนต่างๆ ในพื้นที่ เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลเมืองวารินชำราบที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น ปัจจุบันมีนายจิระชัย ไกรกังวาร เป็นนายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ ซึ่งเป็นผู้บริหารที่มีความเป็นภาวะผู้นำสูง ได้รับการยอมรับอย่างสูงทั้งจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้วยและจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งได้รับความไว้วางใจในการบริหารเทศบาลเมืองวารินชำราบมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานถึง ๓๐ ปีต่อเนื่องกัน สามารถขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนาเทศบาลให้มีความต่อเนื่อง โดยมีวิสัยทัศน์และนโยบายที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนในเขตเทศบาลให้ได้รับการพัฒนาและได้รับการบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และทำงานเป็นทีมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการและพนักงานเทศบาลเพื่อวางแผน เรียนรู้ และแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ไปด้วยกันภายใต้วิสัยทัศน์การพัฒนาที่กำหนดไว้ว่า “วารินเมืองน่าอยู่ ด้วยโครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์ เพิ่มพูนฐานเศรษฐกิจดี สภาพแวดล้อมดี ประชาชนมีคุณธรรม นำชุมชนให้เข้มแข็ง ร่มแรกรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น”

๒. ด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ เทศบาลเมืองวารินชำราบเป็นเทศบาลขนาดใหญ่และอยู่ใกล้ตัวจังหวัดทำให้มีบุคลากรที่ประสงค์โอนย้ายมาปฏิบัติงานที่ตำแหน่งต่างๆ ของเทศบาลที่กำหนดไว้อย่างเพียงพอ ซึ่งเทศบาลเมืองวารินชำราบมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๕๑๙ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๑๐๐ คน และลูกจ้าง ๔๑๙ คน ซึ่งพนักงาน

ผู้ปฏิบัติงานต่างเป็นคนมีความรู้ความสามารถ มีความรู้ความเข้าใจในการทำงานตามระเบียบขั้นตอน และพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละกอง แต่ละสำนัก มีจำนวนเพียงพอ สามารถทำงานด้วยความสอดคล้องกันตามเป้าหมายและภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ และมีวิสัยทัศน์ของสำนักงานอย่างพร้อมเพียง และมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาของผู้บริหารเพื่อสานต่อประโยชน์ต่อประชาชน ผู้รับบริการในงานบริการสาธารณะต่างๆ ได้อย่างดี

“พนักงานจริงๆ ที่เป็นข้าราชการประมาณ ๑๐๐ คน นอกนั้นเป็นลูกจ้าง ซึ่งไปปฏิบัติงานในภาคสนามมากกว่า เช่น กองสาธารณสุข เมืองวารินของเราถ้างานเล็กๆน้อยๆ ซ่อมถนนหนทาง ทำทางระบายน้ำ เราทำเอง เพราะเรามีเครื่องมือเครื่องมือ และประหยัดงบประมาณได้ด้วย...” (นายจิระชัย ไกรกังวาร นายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ, สัมภาษณ์เมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๓. ด้านความสัมพันธ์ที่ีระหว่างคณะผู้บริหารและสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ต่างมีความเข้าอกเข้าใจกันในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจต่างๆ ของเทศบาลไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ไม่มีความขัดแย้งในการดำเนินงานใดๆ และคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นมีลักษณะเป็นทีมเดียวกันที่อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งยาวนานหลายปี ต่อเนื่องมา มีผลงานด้านการพัฒนาต่างๆ ที่ประชาชนพึงพอใจ และสามารถสานต่อภารกิจงานและนโยบายต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์การและการบริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

“การทำงานร่วมกันกับฝ่ายสภา เป็นสภาที่มีเหตุมีผล มีแต่เป็นห่วงเรา งบประมาณพอไม่ มาร่วมงานกับฝ่ายบริหารตลอด เขาก็ดีใจเวลาที่เห็นงบประมาณที่เขาอนุมัติใช้จ่ายไปเกิดประโยชน์กับประชาชน” (นายจิระชัย ไกรกังวาร นายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ, สัมภาษณ์เมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๔. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากภาคประชาชนในพื้นที่ พบว่าการบริหารงานของเทศบาลเมืองวารินชำราบได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารเทศบาล โดยมีการจัดตั้งชุมชนเมือง ๒๘ ชุมชน มีคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน มีการสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนกิจกรรมของชุมชนตามความต้องการ และมีการประชุมประชาคมระหว่างผู้บริหารกับประธานชุมชนเป็นประจำทำให้ในหลายๆ การกิจ

มีภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ให้สนับสนุนการดำเนินงานในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย คอยประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับประชาชนด้วยกันในพื้นที่ และเสนอแนะข้อคิดเห็นในการดำเนินงานผ่านสมาชิกสภาเทศบาลในแต่ละเขต เลือกตั้งที่เป็นตัวแทนของชุมชนต่างๆ หรือผู้บริหารเทศบาลโดยตรง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการทำงานของเทศบาล และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมของภาคประชาชนในเขตเทศบาลเพื่อให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการกับภารกิจของเทศบาลได้อย่างต่อเนื่องด้วยดี

๕. ด้านการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ของเขตเทศบาลเมืองวารินชำราบเป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่และเป็นคล้ายพื้นที่เดียวกันกับตัวเมืองอุบลราชธานี ซึ่งเป็นที่ตั้งศูนย์กลางบริหารราชการของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นเมืองหลักของการพัฒนาในจังหวัดภาคอีสานใต้ของรัฐบาล มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของเมืองค่อนข้างสูง ส่งผลให้การดำเนินงานของเทศบาลเมืองวารินชำราบ ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่บริการดังกล่าว ต่างได้รับการสนับสนุนร่วมมือและร่วมดำเนินการในภารกิจของเทศบาลจากหน่วยงานราชการอื่นทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง ในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจต่างๆ เป็นอย่างดี และเทศบาลเองก็มีบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอที่สามารถสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของเทศบาลหรือในเขตพื้นที่บริการของเทศบาล ซึ่งสามารถประสานมาเพื่อขอช่วยเหลือในภารกิจต่างๆ ทำให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันอย่างบูรณาการ เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเหตุอุทกภัยของประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองวารินชำราบที่เกิดขึ้นสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาบริบทพื้นที่เมืองที่ต้องเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ซึ่งมีปัญหาสำคัญที่สร้างผลกระทบความเสียหายต่อเทศบาลเมืองวารินชำราบเป็นประจำ และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนส่งผลกระทบต่อภาพรวมทางเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

บทบาทการทำงานของเทศบาลเมืองวารินชำราบส่วนหนึ่งจึงมุ่งเน้นทรัพยากรบริหารไปในการจัดการเตรียมป้องกันและระบบการให้บริการสาธารณะเพื่อการช่วยเหลือ เยียวยา และฟื้นฟูความเสียหายและลดผลกระทบให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับความสะดวก และปลอดภัย และมีความสุขในการใช้ชีวิต ซึ่งส่งผลต่อการงบประมาณและบุคลากรที่ปฏิบัติงานของเทศบาลในการบริหารจัดการพื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำท่วมดังกล่าวเป็นประจำทุกปี

“พนักงานเทศบาลเมืองวารินชำราบของเรา อาจต้องทำงานหนักเป็นปีละ ๑๖ เดือน มากกว่าที่อื่นที่ทำงานแค่ ๑๒ เดือน เพราะบางปีเมืองวารินของเรามีน้ำท่วมนานถึง ๔ เดือน เราเลยต้องระงับโครงการที่ดำเนินการตามปกติ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของเราไปปฏิบัติงาน ณ พื้นที่ประสบภัยด้วย” (นายจิระชัย ไกรกังวาร นายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ, สัมภาษณ์เมื่อ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๒. ปัญหาจากนโยบายของรัฐบาล ในการบริหารท้องถิ่นของเทศบาลเมืองวารินชำราบได้รับผลกระทบจากปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการสั่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ทำให้นโยบายการบริหารท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระ ถูกควบคุมเกินไปโดยราชการส่วนกลางที่มีนโยบายต่างๆ เป็นของตนเอง แต่สั่งการให้ราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งไม่ได้มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับดำเนินการ เช่น ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของ อปท. หรือ ศูนย์ดำรงธรรมของ อปท. หรือศูนย์เรียนรู้ในด้านต่างๆ ที่ส่วนกลางให้ดำเนินการในท้องถิ่น ซึ่งมีแต่หนังสือสั่งการแต่ไม่มีงบประมาณจัดสรรมาให้ จึงทำให้เป็นภาระของเทศบาลในการดำเนินการและบริหารจัดการจากนโยบายการสั่งการของรัฐบาลที่เกิดขึ้น

๓. ปัญหาข้อจำกัดงบประมาณ ในการบริหารเทศบาลเมืองวารินชำราบได้รับผลกระทบจากปัญหางบประมาณที่มีจำกัดในการพัฒนาโครงการที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน เพราะภาระงบประมาณส่วนใหญ่ของเทศบาลเมืองวารินชำราบจะต้องใช้รับผิดชอบไปกับภาระงานประจำและงบบุคลากรโดยเฉพาะลูกจ้างในการกิจต่างๆ ซึ่งมีกว่า ๔๐๐ คน เพราะหากไม่จ้างบุคลากรดังกล่าวก็ไม่มื่บุคลากรของเทศบาลที่จะให้บริการในการกิจที่จำเป็นโดยเฉพาะในกองสาธารณสุขและ

สิ่งแวดล้อม กองช่างสุขาภิบาล กองการศึกษา รวมทั้งสำนักปลัดที่ต้องมีภารกิจต่างๆ อย่างงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลก็อยู่กับสำนักปลัดเทศบาล ด้วยเหตุนี้เทศบาลจึงใช้วิธีการของงบประมาณจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจของรัฐบาลสำหรับการดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงการสำคัญๆ ซึ่งบางปีงบประมาณก็ได้รับบางปีก็ไม่ได้รับจึงทำให้เกิดความไม่แน่นอน

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองวารินชำราบที่เกิดขึ้น มีการเสนอให้มีการพัฒนา/ต่อยอดการบริหารจัดการ แบ่งเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑) ในระดับรัฐบาล ควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน พร้อมกับกำกับ กำชับ และมอบนโยบายให้ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยอมรับและถือหลักการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรมีการสั่งการหรือมอบนโยบายของราชการส่วนกลางโดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะเหมือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามสายงานของตนเอง แต่ควรมุ่งส่งเสริมศักยภาพและช่วยเหลือการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง สามารถจัดทำบริการสาธารณะที่แก้ไขปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างไปจากพื้นที่ทั่วไปอย่างเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ประสบปัญหาอุทกภัยเป็นประจำและเป็นพื้นที่เสี่ยงจากการเกิดปัญหาสาธารณภัยให้เทศบาลเมืองวารินชำราบได้วางแผนพัฒนาขีดริเริ่มโครงการที่มีความสำคัญกับการมุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ได้ และส่วนกลางพร้อมให้การสนับสนุนเพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลประสบความสำเร็จ

๒) ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพัฒนาต่อยอดการบริหารจัดการด้วยการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบงานต่างๆ ให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในภารกิจต่างๆ

ของเทศบาลได้เรียนรู้และประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ และมีการส่งเสริมกิจกรรมการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีปัญหาอะไรในการทำงานควรวางแผนแก้ไขปัญหาาร่วมกัน หรือหาเครื่องมือต่างๆ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นมีการพูดคุยปรึกษาหารือกัน และเทศบาลเองควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารการคลังของเทศบาล เพื่อให้การจัดเก็บรายได้จากภาษีต่างๆ มีแหล่งที่กว้างขึ้นและสามารถจัดเก็บได้มากขึ้น ส่งเสริมการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการทำงานของเทศบาลที่คุ้มค่า ใช้บุคลากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในงาน รวมทั้งจัดทำ MOU กับภาคราชการส่วนอื่น และภาคเอกชนเพื่อให้ร่วมมือสนับสนุนในการพัฒนากิจการของเทศบาลในส่วนที่ภาคส่วนเหล่านั้นมีความพร้อม ถนัด และสนใจซึ่งจะทำให้การบริหารเทศบาลประสบผลสำเร็จขึ้น



เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร
อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อัครชาติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญยัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปัญญา สุนทรนนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิรวัดน์ เมธาสุทธิรัตน์

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“นวัตกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มวอร์รูมของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อนำระบบที่พัฒนาขึ้น ทำการทดสอบ ปรับปรุงจนสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นช่องทางแบ่งปันแนวคิด แชร์การใช้งาน เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยราชการอื่นๆ

๒. เพื่อเตรียมความพร้อมของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ในการให้บริการประชาชนในพื้นที่เมื่อเกิดอุทกภัย ได้อย่างทันท่วงที

๓. เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย โดยตรง ได้ทันเวลา เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ถูยั้งชีพ การฟื้นฟูเยียวยา ฯลฯ อย่างทั่วถึงรวดเร็ว เท่าเทียม มีประสิทธิภาพ และประชาชนพึงพอใจในการบริการ

๔. ลดเวลา ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยนำข้อมูลจากระบบมาบูรณาการการทำงานร่วมกัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลือจากเทศบาลและจากหน่วยงานของรัฐอื่นๆอย่างรวดเร็ว

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร จัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดตั้งเทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร อำเภอบิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ เดิมมีพื้นที่ตามประกาศจัดตั้งประมาณ ๑๙๗ ตารางกิโลเมตร ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ กระทรวงมหาดไทยเห็นว่าเทศบาลตำบลพิบูลมังสาหาร มีท้องที่กว้างขวางเกินไปจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลพิบูลมังสาหารใหม่โดยลดพื้นที่เขตการบริหารเหลือเพียง ๖ ตารางกิโลเมตร ต่อมาเทศบาลตำบลพิบูลมังสาหารได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ครอบคลุมท้องที่ตำบลพิบูล อำเภอบิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานีทั้งตำบล มีประชากรประมาณ ๑๐,๖๖๙ คน มีประชากรแฝงราว ๑,๐๐๐ คน มีความหนาแน่นของประชากรประมาณ ๑,๗๗๘.๑๗ คนต่อตารางกิโลเมตร

สำหรับที่ตั้งของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานีไปทางทิศตะวันออก ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจและศูนย์กลางการบริหารราชการของอำเภอบิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่อื่นๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับแม่น้ำมูล
- ทิศใต้ติดต่อกับพื้นที่ตำบลกุดชุมพู่ อำเภอบิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี
- ทิศตะวันออกติดต่อกับแม่น้ำมูลและพื้นที่ตำบลกุดชุมพู่ อำเภอบิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี
- ทิศตะวันตกติดต่อกับพื้นที่ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร มีพื้นที่เขตปกครองทอดยาวไปตามริมแม่น้ำมูลตลอดแนวทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกบางส่วน และยังเป็นพื้นที่รองรับมวลน้ำสองลุ่มน้ำใหญ่ ได้แก่ (๑) จากแม่น้ำมูลที่มีต้นน้ำมาจากจังหวัดนครราชสีมา ไหลผ่านจังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานีซึ่งอำเภอบิบูลมังสาหารถือเป็นพื้นที่ปลาย

น้ำที่รองรับมวลน้ำที่ไหลมาจากพื้นที่ต่างๆ และ (๒) จากแม่น้ำชีที่มีต้นน้ำจาก จังหวัดชัยภูมิ ไหลผ่านจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ยโสธร และบรรจบกับแม่น้ำมูลที่อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี กลายเป็นแม่น้ำมูล ที่ไหลผ่านอำเภอพิบูลมังสาหาร เพื่อลงสู่แม่น้ำโขงที่อำเภอโขงเจียม จังหวัด อุบลราชธานีต่อไป ซึ่งในช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม ของทุกปี หากปีใดมีพายุ ฝนเข้ามาอย่างต่อเนื่อง มวลน้ำจำนวนมากจากแม่น้ำสายหลักทั้งสองสาย จะไหลมาท่วมพื้นที่เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร เป็นระยะเวลาานนับเดือน ก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำโขง จากข้อมูลและสถิติการเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ที่ผ่านมา ในปี พ.ศ.๒๕๒๑ พ.ศ.๒๕๔๕ พ.ศ.๒๕๖๒ และ พ.ศ.๒๕๖๓ การบริหารจัดการ ข้อมูลเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบอุทกภัยอย่างทั่วถึงและ ทันทั่วถึงนั้นทำได้ยากลำบาก การลำเลียงอาหาร การมอบถุงยังชีพ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากประชาชนได้รับผลกระทบเป็น จำนวนมากกว่าพันหลังคาเรือน แต่เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือมีจำนวนจำกัด การรวบรวมข้อมูลผู้ประสบภัยจากทีมสำรวจชุดต่างๆ ให้เป็นชุดข้อมูลเดียว ทำได้ยากและล่าช้าเกิดข้อผิดพลาด และมีข้อมูลตกรวดทำให้การช่วยเหลือ ประชาชนเกิดความล่าช้าด้วย

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

จากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำกับพื้นที่เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร นั้น ดร.ศิริมาเมธวดี ศิริธนิตรา นายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร จึงได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยพิบัติต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดอุทกภัย โดยได้ดำเนินการประชุมและพัฒนาระบบแพลตฟอร์มวอร์รูม ของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร และเชื่อมต่อกับโซเชียลมีเดีย ออนไลน์ ประชาชนจึงสามารถเข้าถึงบริการดิจิทัลต่างๆของเทศบาลได้อย่างสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อการเรียนรู้ใช้งานระบบ และระบบนี้ยังสามารถคาดการณ์ ในสถานการณ์ ฉุกเฉิน ที่อาจจะเกิดขึ้น ล่วงหน้าได้ จากปริมาณน้ำและสถานการณ์แวดล้อมที่เกิดขึ้น เช่น กรณีพายุโนรู ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา ระบบวอร์รูมของเทศบาลสามารถแจ้งเตือนภัยและข้อมูลต่างๆ ถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ทันทั่วถึง และเทศบาลเองก็ได้ทราบถึงสภาพพื้นที่ที่ต้องดำเนินการเข้าไป

ช่วยเหลือประชาชนได้อย่างถูกต้องตรงเป้าหมาย ลดการเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้เป็นอย่างมาก

ระบบการบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบดิจิทัล แพลตฟอร์มวอร์รูม ของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร เป็นซอฟต์แวร์ที่ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและแก้ไขปัญหาในการการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ซึ่งเป็นพื้นที่รองรับมวลน้ำขนาดใหญ่ในช่วงฤดูฝนของทุกปี มีนายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร ในฐานะที่เคยอาจารย์ผู้สอนทางด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และมีความเชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการใช้งานสำหรับการบริหารงานภาครัฐ ได้เป็นผู้นำทีมพัฒนาระบบแพลตฟอร์มวอร์รูมของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ก่อนเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ระบบสามารถใช้บริหารจัดการภัยธรรมชาติอื่นๆ ได้โดยไม่จำกัด และรองรับมาตรการความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีต่างๆ จากรัฐบาล เช่น กรณีการให้เงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ตามมติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา ระบบนี้สามารถสร้างเอกสารอัตโนมัติสำหรับผู้ประสบอุทกภัยในเขตเทศบาลทุกครัวเรือนได้ในทันที เจ้าหน้าที่จึงสามารถส่งเรื่องขอความช่วยเหลือให้กับประชาชนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ภายในระยะเวลาเพียง ๑ วัน ทำให้ประชาชนได้รับเงินช่วยเหลือทันทีในงวดแรกที่รัฐบาลอนุมัติโอนเงิน นอกจากนี้ยังจะพัฒนาให้เป็นแพลตฟอร์มต้นแบบโดยนำ AI เข้ามาใช้ในการบออย่างเต็มรูปแบบ ส่งต่อให้หน่วยราชการอื่นนำไปใช้ใช้วางแผนป้องกันภัยธรรมชาติต่างๆ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

๑. นวัตกรรมนี้ได้มีการประเมินผลความพึงพอใจโครงการจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ๒๘๖ คน ซึ่งเป็นตัวแทนจากครัวเรือนผู้ประสบภัยทั้งสิ้น ๘๓๔ ครัวเรือนทั้งในและนอกเขตเทศบาล โดยใช้เครื่องมือการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามทั้งในรูปแบบเอกสารและแบบออนไลน์ จากการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ พบว่า จากประชากรกลุ่มจำนวน ๒๘๖ คน มีประชากรกลุ่มตัวอย่าง ๒๔๗ คนมีความพึงพอใจต่อโครงการฯ ในระดับมาก – มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๓๖ คะแนนเฉลี่ย โดยคิดจากระดับความพึงพอใจ

ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด $((194 \times 5) + (53 \times 4) + (37 \times 3) + (2 \times 2)) / 286 = 4.53$ คะแนน

๒. นวัตกรรมนี้ได้มีการประเมินผลด้านประสิทธิภาพการลดขั้นตอนลดเวลาในการให้บริการโดยการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือประชาชน และประชาชนผู้มาขอรับความช่วยเหลือ ณ ที่ทำการเทศบาล เมื่อเปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้ในการให้บริการผ่านระบบที่พัฒนาขึ้น ต่อ ๑ รายการพบว่า เมื่อนำระบบที่พัฒนาขึ้นมาสนับสนุนการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยแล้ว ทำให้สามารถลดขั้นตอนและเวลาในการให้บริการประชาชนได้เป็นอย่างมากเกินค่าเป้าหมาย โดยเปรียบเทียบข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด ในการดำเนินการกิจการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยช่วงฤดูฝนในพื้นที่เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร กระบวนการ การมอบยังชีพแก่ผู้ประสบอุทกภัยปรากฏข้อมูลตามตารางต่อไปนี้

ตัวชี้วัด	ช่วงก่อนดำเนินโครงการ (Before)	เป้าหมายของโครงการที่ตั้งไว้ (Goal)	ผลลัพธ์หลังดำเนินโครงการ (After)
จำนวนผู้ใช้บริการ ณ ที่ทำการสำนักงานเทศบาล (ในรอบ ๑ เดือนช่วงการเกิดอุทกภัย)	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐
จำนวนธุรกรรมการใช้งานของบริการ (ในรอบ ๑ เดือนช่วงการเกิดอุทกภัย)	๘,๐๐๐ ราย	๘,๐๐๐ ราย	๘,๐๐๐ ราย
ระยะเวลาที่ใช้ในการให้บริการ ต่อ ๑ รายการ	๖๐ - ๑๒๐ นาที	๑๕ นาที	๑๐ นาที

ตัวชี้วัด	ช่วงก่อนดำเนิน โครงการ (Before)	เป้าหมายของ โครงการที่ตั้ง ไว้ (Goal)	ผลลัพธ์หลัง ดำเนิน โครงการ (After)
ร้อยละของ ผู้ประสบภัยในพื้นที่ที่ ได้รับการช่วยเหลือ อย่างเหมาะสมและ ทันทั่วถึง	ร้อยละ ๖๐	ร้อยละ ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐๐

เมื่อพิจารณาข้อมูลเปรียบเทียบจากตารางข้างต้นพบว่า เดิมประชาชนที่มารับดูยังชีพใช้เวลาประมาณ ๑ - ๒ ชั่วโมง แต่เมื่อนำระบบฯเข้ามาใช้ ในกระบวนการเดียวกัน สามารถลดระยะเวลาการให้/รับบริการเหลือเพียง ๑๐ นาทีต่อรายเท่านั้น ด้วยระบบนี้เทศบาลยังสามารถมอบดูยังชีพและความช่วยเหลือที่จำเป็นให้กับผู้ประสบภัยทุกรายในเขตพื้นที่เทศบาลฯ อย่างทั่วถึง ร้อยละ ๑๐๐ อีกด้วย

นอกจากนี้ จากการพัฒนาแพลตฟอร์มวอร์รูมของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร เพื่อใช้เป็นระบบการบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบดิจิทัล นั้นก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. การให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ทันทั่วถึง เพื่อลดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอย่างมาก

๒. เครื่องอุปโภคบริโภคที่มอบให้ประชาชนเพียงพอต่อการดำรงชีพในภาวะวิกฤต

๓. ระบบฯ ช่วยขั้นตอน ลดเวลาการให้บริการ/รับความช่วยเหลือจากเทศบาล

๔. เทศบาลไม่มีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการมอบความช่วยเหลือประชาชนที่ไม่ทั่วถึง

๕. ระบบที่พัฒนาขึ้นช่วยลดเวลาการจัดทำเอกสารคำขอการช่วยเหลือ การทำข้อมูลทะเบียนรายชื่อผู้ประสบภัยของเจ้าหน้าที่ ส่งผลให้การ

ส่งเรื่องขอความช่วยเหลือต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ลดความผิดพลาดของเอกสาร

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

๑. วิสัยทัศน์และนโยบายการทำงานของผู้บริหาร ดร.ศิริมาเมธวัดี ศิริธนิตรรา หรือ “นายกจู้” นายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร ในฐานะที่เคยอาจารย์ผู้สอนทางด้านวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ และมีความเชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการใช้งานสำหรับการบริหารงานภาครัฐ เป็นผู้นำทีมพัฒนาระบบแพลตฟอร์มวอร์รูม ของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร มาอย่างต่อเนื่องทำให้เข้าใจพื้นที่และสามารถสร้างข้อมูลจากปัญหาในพื้นที่มาอยู่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายการทำงานที่ชัดเจนผ่านคำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรี ซึ่งได้แถลงต่อสภาเทศบาลเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ดังนี้ ด้านที่ ๗ ด้านบริการประชาชน ๗.๑) พิจารณาปรับปรุงลดขั้นตอนและใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกในการให้บริการประชาชนอย่างเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ ๗.๒) จัดและพัฒนาสถานที่ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์เครื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้มี ความพร้อมและเพียงพอ ให้บริการประชาชนอย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาและยกระดับองค์กร ด้านที่ ๑ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ ๑.๑) พัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ในการให้บริการประชาชนที่สะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดเก็บข้อมูลและบริหารข้อมูลที่บูรณาการไม่ซ้ำซ้อนสามารถรองรับการเชื่อมโยงทำงาน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเทศบาลเพื่ออำนวยความสะดวกในการ ปฏิบัติงานให้กับบุคลากรทุกระดับและสามารถใช้เป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการกำหนดนโยบาย การกำกับดูแลการนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานในภาพรวม ของเทศบาล ๑.๒) จัดให้มีระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-Office) และระบบคอมพิวเตอร์ สำหรับใช้พัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศอย่างเหมาะสม ๑.๓) พัฒนาบุคลากร

และส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อออนไลน์ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๒. การสร้างความเข้าใจระบบการปฏิบัติงานผ่านการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลร่วมกัน หลังจากที่ได้ทำการพัฒนาระบบแพลตฟอร์มวอร์รูมของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารเพื่อใช้เป็นระบบการบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบดิจิทัลแล้ว คณะผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่เทศบาล ได้สร้างความเข้าใจร่วมกันในปฏิบัติงานผ่านระบบเพื่อปฏิบัติงานในการบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยตามอำนาจหน้าที่และกระบวนการ ดังนี้

๑) คณะผู้บริหาร/ปลัดเทศบาล และหัวหน้าส่วนราชการระดับผู้อำนวยการกอง ปฏิบัติงานผ่านระบบตามอำนาจหน้าที่และกระบวนการในการติดตามสถานการณ์น้ำท่วมแบบ Realtime ผ่าน Dashboard ของระบบได้ทันที ทุกเวลา กำกับ ติดตาม รายงานการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่ส่ง SOS เข้ามา และสั่งการการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างใกล้ชิด

๒) งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้แก่ การเข้าบันทึกข้อมูลระดับน้ำ รายงาน การแจ้งเตือนข่าวสารให้ประชาชนเฝ้าระวังภัย การออกสำรวจ ลงทะเบียนบันทึกผู้ประสบภัยผ่านระบบ การจัดทำเอกสารคำร้องขอความช่วยเหลือให้แก่ประชาชน เพื่อส่งต่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ป้องกันอำเภอ ป้องกันจังหวัด ดำเนินการต่อไป

๓) สำนักปลัดเทศบาล ได้แก่ การรับแจ้งปัญหา/SOS ขอความช่วยเหลือจากผู้ประสบภัย ส่งต่อปัญหาให้ กอง/ฝ่าย ที่เกี่ยวข้องในดำเนินการ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยเพื่อรายงาน อำเภอ จังหวัด เป็นต้น

๔) กองคลัง/งานพัฒนาชุมชน ได้แก่ การบริหารจัดการ จัดเตรียม จัดหาถุงยังชีพ การลงทะเบียน รับถุงยังชีพ และบันทึกข้อมูลการมารับถุงยังชีพ เป็นต้น

๕) กองช่าง ได้แก่ การประเมินความเสียหายหลังน้ำลด การออกบริการ ดูแลผู้ประสบภัยให้บริการงานตามอำนาจหน้าที่ของกองช่าง และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบดูแลประชาชนให้ได้รับความปลอดภัย เช่น ประสานไฟฟ้า ประปา และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยทุกด้าน เป็นต้น

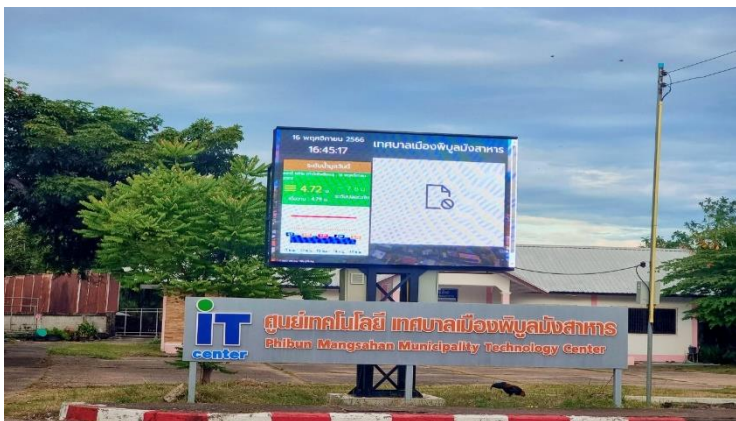
๖) กองการศึกษา ได้แก่ การสำรวจข้อมูลนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจนไม่สามารถเดินทางไปเรียนได้เพื่อให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น

๗) กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ ได้แก่ การพัฒนาและปรับปรุงระบบข้อมูลที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้รองรับการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามข้อมูลสถานการณ์น้ำท่วมเพื่อวางแผนด้านงบประมาณ เตรียมความพร้อมรับทุกสถานการณ์ เป็นต้น

๘) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การเข้าดูแลผู้ประสบภัยที่เจ็บป่วยและต้องการความช่วยเหลือ ด้านสุขภาพ การสุขาภิบาลความสะอาด ด้านสภาพจิตใจ กลุ่มผู้ประสบภัยในกลุ่มเปราะบาง ในสภาวะเกิดอุทกภัยในพื้นที่ การออกให้บริการประชาชนตามอำนาจหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๓. การพัฒนาฐานข้อมูลเมืองด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ระบบการบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบดิจิทัล แพลตฟอร์มวอร์รูมของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร เป็นซอฟต์แวร์ที่ถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่นายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหารคนปัจจุบัน ซึ่งเป็นผู้นำทีมพัฒนาระบบแพลตฟอร์มวอร์รูมดังกล่าวจะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งจากข้อมูลและสถิติการเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ที่ผ่านมาในปี พ.ศ.๒๕๒๑ พ.ศ.๒๕๔๕ พ.ศ.๒๕๖๒ และ พ.ศ.๒๕๖๓ การบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบอุทกภัยอย่างทั่วถึงและทันทั่วทั้งพื้นที่นั้นทำได้ยากลำบาก การลำเลียงอาหาร การมอบถุงยังชีพ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากประชาชนได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมากกว่าพันหลังคาเรือน แต่เจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือมีจำนวนจำกัดการรวบรวมข้อมูลผู้ประสบภัยจากทีมสำรวจชุดต่างๆ ให้เป็นชุดข้อมูลเดียว ทำได้ยากและล่าช้าเกิดข้อผิดพลาด และมีข้อมูลตรวจสอบทำให้การช่วยเหลือประชาชนเกิดความล่าช้าด้วย ต่อมาทีมพัฒนาระบบจึงทำการสำรวจ สอบถามปัญหาข้อมูลการดำเนินงานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ในปีที่ผ่านมา มาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนผู้รับบริการ ได้แก่ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองช่าง กองสาธารณสุข กองคลังและสำนักปลัดฯ และประชาชนผู้ประสบอุทกภัย แล้วนำปัญหาที่ค้นพบมาวิเคราะห์และออกแบบเป็นระบบสารสนเทศรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน ที่รองรับการแสดงผลบนสมาร์ตโฟนทุก

ระบบปฏิบัติการ และสามารถตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและประชาชนผู้รับบริการ ประกอบกับการสำรวจข้อมูลพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของประชาชนในเขตเทศบาลทำให้ทราบว่า ไลน์ เป็นโซเชียลมีเดียที่ได้รับความนิยมอันดับต้นๆ ดังนั้น ทีมพัฒนาจึงนำระบบฯ ที่พัฒนาขึ้นเชื่อมต่อกับโซเชียลมีเดียไลน์ ผ่านบัญชีทางการไลน์ของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ทำให้เทศบาลสามารถเชื่อมโยงข้อมูลดิจิทัลกับประชาชนได้โดยตรงเป็นรายบุคคล ตรงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการ และยังใช้ระบบดังกล่าวช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ฝ้าระวังอุทกภัยที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร โดยระบบสามารถลงทะเบียนผู้ประสบภัย เก็บข้อมูลที่จำเป็นเมื่อเจ้าหน้าที่ลงสำรวจพื้นที่ พร้อมประมวลผลข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินความเสียหายและให้การช่วยเหลือ พื้นที่ผู้เสียหายต่อไป มีฟังก์ชันช่วยประมาณการความเสียหายที่เกิดขึ้นของผู้ประสบภัยแต่ละราย เมื่อกมีการเพิ่มกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือ เช่น การมอบถุงยังชีพให้ผู้ประสบภัยทุกรายได้อย่างทั่วถึง และสามารถแจ้งเตือนให้ประชาชนมารับถุงยังชีพหรือการช่วยเหลือได้ทันที นอกจากนี้ ระบบฯ ยังสามารถจัดทำเอกสารตามแบบฟอร์มการให้ความช่วยเหลือประชาชนตามระเบียบของราชการและตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและแก้ไขปัญหาในการการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารได้



๔. การสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายต่างๆ ในการดำเนินการ เนื่องจากได้มีการออกแบบพัฒนาระบบแพลตฟอร์มมอว์รูม ของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร จากการดำเนินการประชุมร่วมกันระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในระดับอำเภอพิบูลมังสาหารที่มีการกิจและอำนาจหน้าที่ในการช่วยเหลือและดูแลประชาชนในกรณีเกิดอุทกภัยขึ้น จึงสามารถเข้าถึงข้อมูลการช่วยเหลือและดูแลประชาชนในเรื่องต่างๆ ผ่านข้อมูลของเทศบาลได้อย่างสะดวก รวดเร็วและง่ายต่อการเรียนรู้ใช้งานระบบของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานร่วมกันดังนี้

๑) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพิบูลมังสาหาร แลกเปลี่ยนข้อมูลผู้ประสบภัยที่มีปัญหาด้านสุขภาพ เช่น ประชาชนกลุ่มเปราะบาง ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ประสบภัยที่เกิดโรคจากน้ำท่วม

๒) ที่ทำการปกครองอำเภอพิบูลมังสาหาร เข้าถึงข้อมูลสถานการณ์อุทกภัย ซึ่งเป็นชุดข้อมูลระดับสามดาวที่เป็นปัจจุบันโดยเผยแพร่ (Open data) ในรูปแบบประเภทไฟล์ CSV ออนไลน์ผ่านระบบฯ เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าว ในการประสานความช่วยเหลือจากจังหวัด

๓) โรงเรียนในเขตพื้นที่ของเทศบาล เข้าถึงข้อมูลสถานการณ์อุทกภัยส่วนที่ Open data เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย เพื่อเตรียมแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย

๔) สถานีตำรวจภูธรอำเภอพิบูลมังสาหาร เข้าถึงข้อมูลสถานการณ์อุทกภัยส่วนที่ open data เพื่อออกตรวจการณ์ ลาดตระเวน ดูแลทรัพย์สินของประชาชนและความปลอดภัยในชุมชนที่ถูกน้ำท่วม

๕) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อำเภอพิบูลมังสาหาร เข้าถึงข้อมูลสถานการณ์อุทกภัยส่วนที่ Open data เพื่อพิจารณาหยุดจ่ายกระแสไฟฟ้าในชุมชนที่ถูกน้ำท่วมสูงเพื่อป้องกันเหตุที่ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ

๖) โยธาธิการจังหวัด เข้าช่วยสำรวจพื้นที่ประสบภัยหลังน้ำลด และเข้าใช้งานระบบเพื่อจัดทำข้อมูลการประเมินความเสียหายบ้านเรือนภายหลังน้ำลด

๗) หน่วยงานภายนอกอื่นๆ เข้าถึงข้อมูลสถานการณ์อุทกภัย ซึ่งเป็นชุดข้อมูลระดับสามดาวที่เป็นปัจจุบัน โดยเผยแพร่ (Open

data) ในรูปแบบประเภทไฟล์ CSV ออนไลน์ผ่านระบบฯ เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าว ประกอบการพิจารณาการมอบความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม เช่น การบริจาค ถูยั้งชีพ ให้เพียงพอต่อความต้องการ เป็นต้น



ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการนวัตกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัย ด้วยระบบดิจิทัล แพลตฟอร์มวอร์รูม ของเทศบาลเมืองพิบูลมั่งสาทรนั้นพบ ปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาเชิงพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ตั้งอยู่ในลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำบางจุดอยู่ในระดับต่ำ และเป็นพื้นที่ที่ทอดยาวไปตามริมแม่น้ำมูลตลอดทิศเหนือและตะวันออกของเมือง จึงทำให้ปัญหาจากการเป็นพื้นที่รองรับมวลน้ำจากพื้นที่ต้นน้ำอื่นๆ เป็นโจทย์ท้าทายการบริหารจัดการเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารมาทุกยุคทุกสมัย ซึ่งถือเป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ที่ยากต่อการแก้ไขได้ การพัฒนาระบบแพลตฟอร์มวอร์รูมเพื่อแจ้งเตือนก็เป็นเพียงเครื่องมือแจ้งเตือนและช่วยเหลือประชาชนได้ในระดับหนึ่ง แต่หากมีปริมาณฝนที่ตกหนักในพื้นที่ และปริมาณมวลน้ำจากพื้นที่ต้นน้ำอื่นไหลมายังพื้นที่เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารซึ่งเป็นพื้นที่ปลายน้ำที่รองรับมวลน้ำจากลุ่มน้ำชี-มูลตลอดสายก็ยังคงต้องเกิดปัญหาน้ำท่วมกระเทบความเสียหายให้แก่ประชาชนในพื้นที่และการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อให้บริการประชาชนของเทศบาลเกิดขึ้นได้

๒. ปัญหาบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารยังขาดแคลนนักวิชาการคอมพิวเตอร์ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะในวิชาชีพเพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มสามารถเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลเพื่อไปสู่การวางแผนพัฒนาเมืองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นต้องมีฝ่ายที่รับผิดชอบงานด้านระบบคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีดิจิทัลตามโครงสร้างขององค์กรที่พัฒนาไปสู่ท้องถิ่นดิจิทัลได้ ซึ่งปัจจุบันมีนายกเทศมนตรีที่เป็นผู้ดูแลระบบแพลตฟอร์มดังกล่าว ทำให้การเรียนรู้และการถ่ายทอดข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาระบบและการติดตามการทำงานของระบบวอร์รูมไปสู่บุคลากรที่ปฏิบัติงานของเทศบาลยังมีน้อย

๓. ปัญหาเกี่ยวกับภาระงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ทางด้านดิจิทัล เนื่องจากระบบคลาวด์ (Cloud) ที่ผูกกับระบบติดตั้งในการดำเนินการพัฒนาระบบวอร์รูมของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร เป็นฐานข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เทศบาลใช้วิธีการเช่าจากหน่วยงานภายนอก หรือเช่าการใช้งานจากระบบคลาวด์ของเอกชน ทำให้ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์มีจำกัดและต้องมีค่าใช้จ่ายในการเช่าและค่าบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คงสภาพการใช้งานดิจิทัลของเทศบาลซึ่งเป็นการงบประมาณ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการพัฒนารุ่นการใช้งานของอุปกรณ์ต่างๆ ทำให้อุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่มีสมรรถนะการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ จึงมีการจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่เข้ามา

เปลี่ยนหรือมาเพิ่มเติมอุปกรณ์ที่มีอยู่ ซึ่งบางอุปกรณ์มีราคาที่สูงขึ้น ซึ่งอาจมีการหักทวงจากหน่วยตรวจสอบถึงราคาของอุปกรณ์ที่จัดซื้อในแต่ละปี

๔. ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูล จากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ประกาศใช้บังคับมีผลให้การให้บริการข้อมูลสารสนเทศของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารต้องมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการให้บริการข้อมูลต่างๆ ต่อประชาชนที่เป็นเพื่อนกับบัญชีไลน์ออฟฟิตเชียลของเทศบาล เพื่อรับบริการ ได้แก่ การตรวจสอบระดับน้ำที่เพิ่มขึ้นรายวัน การรับแจ้งเตือน ข่าวสาร การแผ้วถางวัชพืชราก การส่งภาพถ่ายความเสียหายให้กับเทศบาล ผ่านระบบฯ การแจ้งปัญหา/SOS ขอความช่วยเหลือจากเทศบาล การตรวจสอบข้อมูลการลงทะเบียนผู้ประสบภัยของตนเองว่าถูกต้องหรือไม่ การตรวจสอบรายชื่อ/ลำดับคิวรับมอบถุงยังชีพ การตรวจสอบข้อมูลการได้รับเงินช่วยเหลือฟื้นฟู เยียวยา ตามมติ ครม. และเงินช่วยเหลือหลังน้ำลด เป็นต้น

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการนวัตกรรมนี้สอดคล้องกับสภาพปัญหาสำคัญในพื้นที่เทศบาล กำลังเผชิญอยู่และระบุไว้ในปัญหาสำคัญ จนนำไปสู่การจัดทำโครงการด้านการจัดการระบบข้อมูลโดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามาเชื่อมต่อและเสริมกัน โดยมีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จำนวนหลายภาคส่วน และมีลักษณะการดำเนินการที่มาจากวิสัยทัศน์และนโยบายการบริหารเมืองของผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นผู้พัฒนาระบบขึ้นใช้งานเองทำให้ส่งผลต่อการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการเมืองด้วยการนำเทคโนโลยีระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนภารกิจตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ทำให้มีการเตรียมพร้อมสามารถลดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการช่วยเหลือประชาชนในยามทุกข์ยาก และยกระดับการให้บริการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ประชาชนได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ด้านที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งมีเป้าหมายให้ภาครัฐได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้



ในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบ
 ดิจิทัล แพลตฟอร์มวอร์รูม ของเทศบาลเมืองพิบูลมั่งสาหารให้ต่อเนื่องนั้น
 เทศบาลเมืองพิบูลมั่งสาหารได้มีการบรรจุโครงการการพัฒนาด้านเทคโนโลยี
 ดิจิทัล ไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพ

๑.๑ แผนงาน สาธารณสุขฯ โครงการ พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารประชาชนในงานด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม (SATA e-Service) หน่วยงานรับผิดชอบ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

๑.๒ แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โครงการ Smart City Phibunmangsan หน่วยงานรับผิดชอบ กองช่าง

๒. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

๒.๑ แผนงานบริหารงานทั่วไป โครงการ ปรับปรุงระบบ IT ทั้งหมด หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักปลัดเทศบาล

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

จากการพัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบดิจิทัล แพลตฟอร์มวอร์รูม ของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารนั้น มาจากความทุ่มเทในการทำงานของคณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายโดยมีเป้าหมายหลักร่วมกันคือ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร โดยเฉพาะเมื่อยามทุกข์ยากในช่วงเวลาการเกิดอุทกภัย ส่งผลให้โครงการ“การบริหารจัดการพื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบดิจิทัล แพลตฟอร์มวอร์รูมของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร” ผ่านการคัดเลือกให้เป็นโครงการนวัตกรรมที่ได้รับรางวัลท้องถิ่นดิจิทัล ประจำปี ๒๕๖๕ ประเภทยอดเยี่ยมระดับประเทศจากสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) Digital Government Development Agency (Public Organization) (DGA) และยังได้รับรางวัลรัฐบาลดิจิทัลประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕ อีกด้วย จึงนับว่าเป็นรางวัลแห่งความภาคภูมิใจและเป็นกำลังใจสำคัญให้เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารและทีมพัฒนาระบบได้สร้างสรรค์งานเพื่อเป็นต้นแบบและแบ่งปันแนวคิดให้ อบท.รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ได้นำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นตามบริบทของแต่ละพื้นที่ต่อไป

ต่อมาโครงการนวัตกรรมนี้ ได้มีการถ่ายทอดแนวคิดไปสู่หน่วยงานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ดังนี้

๑. นายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร ในฐานะผู้นำทีมพัฒนาระบบฯ ได้รับเชิญจากกระทรวงมหาดไทย ให้เป็นวิทยากรบรรยายในการฝึกอบรมเชิง

ปฏิบัติการ หลักสูตร “นักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงอำเภอ
นำร่องระดับกลุ่มจังหวัด ๑๘ อำเภอ” ในหัวข้อ “ตัวอย่างการขับเคลื่อนระดับ
พื้นที่” ณ สถาบันการพัฒนาชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน เพื่อแบ่งปันแนวคิด
องค์ความรู้และประสบการณ์ให้การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ในการ
ขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ โดยเฉพาะงานด้านการป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัย นอกจากนี้ยังได้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้แก่ส่วนราชการหน่วย
งานต่างๆ อีกมากมายทั่วประเทศ

๒. มีหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดต่อเข้าศึกษาดูงานด้าน
การบริหารจัดการท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล อย่างต่อเนื่อง

๓. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) (สพร.) Digital
Government Development Agency (Public Organization) (DGA) ได้ลง
พื้นที่สำรวจข้อมูลและถ่ายทำวิดีโอสั้น เกี่ยวกับโครงการ การบริหารจัดการ
พื้นที่ประสบอุทกภัยด้วยระบบดิจิทัล แพลตฟอร์มวอร์รูม ของเทศบาลเมือง
พิบูลมังสาหาร ซึ่งเป็นหนึ่งในสามโครงการนวัตกรรมที่ได้รับรางวัลท้องถิ่น
ดิจิทัล ประจำปี ๒๕๖๕ ประเภทยอดเยี่ยม ระดับประเทศ และยังได้รับรางวัล
รัฐบาลดิจิทัล ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕ โดยได้สัมภาษณ์นายกเทศมนตรีเมือง
พิบูลมังสาหาร ในฐานะผู้นำที่พัฒนาระบบดังกล่าว เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้
และแนวคิดให้ อปท.และหน่วยงานอื่นๆ ทั่วประเทศ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็น
แนวทางในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาของประชาชนใน
ท้องถิ่นและสนับสนุนการจัดบริการสาธารณะที่มีประสิทธิภาพแก่ประชาชน

๔. ระบบติดตามสถานการณ์อุทกภัยที่พัฒนาขึ้น ได้ถูกนำไปใช้ใน
ระบบ MOI WARROOM วอร์รูมของกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้อำเภอต่างๆ
ทั่วประเทศ ได้รายงานสถานการณ์น้ำท่วม ในช่วงพายุโนรูเคลื่อนตัวเข้าสู่
ประเทศไทย เมื่อช่วงปลายเดือนกันยายน พ.ศ.๒๕๖๕ ที่ผ่านมา

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีอำนาจหน้าที่จัดบริหารสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร “เป็นศูนย์กลางการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ส่งเสริมการศาสนา การศึกษา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพชีวิต” เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกด้านโดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน คมนาคมเครือข่ายเพื่อบริการประชาชนอย่างทั่วถึง ตลอดจนการพัฒนาด้านการศึกษา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคม เพื่อรองรับการร่วมประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายใต้การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน โดยส่งเสริมการทำเกษตรและอุตสาหกรรม ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาศักยภาพองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล ปัจจุบันมีนางศิริมาธรรวดี ศิริฉัตรดา ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร และมีนางสาวอุดม โยธะพันธ์ เป็นปลัดเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ซึ่งเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารได้มีโครงสร้างส่วนราชการแบ่งเป็น ๖ ส่วนราชการ ๒ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) สำนักปลัดเทศบาล ๒) กองคลัง ๓) กองช่าง ๔) กองการศึกษา ๕) กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ ๖) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และมี ๒ หน่วยงานภายใน ได้แก่ ๑) หน่วยตรวจสอบ และ ๒) สถานธนานุบาล มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๑๕๓ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๔๙ คน และลูกจ้าง ๑๐๔ คน และมีรายได้ท้องถิ่นแต่ละปีงบประมาณในการบริหารงานราว ๑๙๕ ล้านบาท

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๘๓.๖๔ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๘๖.๕๙ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๑๐๐

ต่อมาในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑๒ ต่อมาเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ได้ผลการดำเนินโครงการมีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาลและมีรายงานผลการตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการปรับปรุงบ่อพักระบายน้ำทางลงน้ำบริเวณถนนอุทุมพร โครงการปรับปรุงบ่อพักระบายน้ำทางลงน้ำบริเวณถนนสุโพธิ์ เป็นต้น

ในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง หลายโครงการ อาทิ โครงการฟื้นฟูพัฒนาลำน้ำ คูคลอง เพื่อสิ่งแวดล้อม โครงการจัดการแข่งขันกีฬาเยาวชนและกีฬาชาวบ้าน เป็นต้น และเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ อาทิ โครงการจัดระเบียบการจราจรและดูแลความปลอดภัยผู้ใช้นถนน โครงการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์และปีใหม่ เป็นต้น

ต่อมาในด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๔ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการฝึกอบรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่พนักงานเทศบาล โครงการเสริมสร้างความ

โปร่งใสในการบริหารงบประมาณ โครงการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่อต้านการทุจริต เป็นต้น

ในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ได้มีผลการจัดทำเทศบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนหลายเทศบัญญัติ อาทิ เทศบัญญัติเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๕ เทศบัญญัติเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร เรื่อง การจัดระเบียบการจอดรถในเขตเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๕ เป็นต้น และเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ได้มีผลการบังคับใช้เทศบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายเทศบัญญัติ อาทิ เทศบัญญัติ เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เทศบัญญัติ เรื่อง การจัดเก็บ ขน กำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เทศบัญญัติ เรื่อง การควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหาร เป็นต้น

สุดท้ายในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ผ่านการจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการประชาชนด้วยระบบ Application Line OA ของ เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ทำให้การบริการประชาชนเกิดความสะดวก รวดเร็ว และการประสานข้อมูลของเทศบาลกับประชาชนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านการจัดทำโครงการพัฒนาระบบโปรแกรม Front End เพื่อใช้มอบงานและเชื่อมจัดเก็บข้อมูลในการบริหารงานภายในสำนัก/กองภายในเทศบาล สามารถใช้งานข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรมากขึ้นด้วย

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น ปัจจุบันมี นางศิริมาเอิร์วดี ศิริธนิตรา ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร เป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่ใช้นโยบายและวิสัยทัศน์ชั้นนำการบริหารจัดการท้องถิ่น โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร “เป็นศูนย์กลางการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ส่งเสริมการศาสนา การศึกษา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพชีวิต” จนได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ค่อยข้างสูง เพราะสามารถขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนาเทศบาลให้ประสบผลสำเร็จและเกิดการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนในเขตเทศบาลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาและได้รับการบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และทำงานเป็นทีมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการและพนักงานเทศบาลเพื่อวางแผน เรียนรู้ และแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ไปด้วยกันอย่างดี

“ตอนที่เข้ามาเพียงแค่อยากปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารบ้านเมืองตัวเอง อยากเห็นการเมืองในมิติการพัฒนาที่มีทิศทางและก็มีวิทยาศาสตร์ แล้วก็กฎหมายสอดคล้องกันไปด้วยกัน นายกเองก็ต้องยึดระเบียบ แล้วคุณก็ต้องมีตัวชีวิตที่ตรวจสอบได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ สิ่งที่เป็นคือหลักรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มาปรับใช้ในการบริหาร...” (สัมภาษณ์นางศิริมาเอิร์วดี ศิริธนิตรา นายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร, เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๒. ด้านการเรียนรู้และการปรับตัวในการปฏิบัติงานของบุคลากร ซึ่งเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๑๕๓ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๔๙ คน และลูกจ้าง ๑๐๔ คน ซึ่งพนักงานเทศบาลที่เป็นผู้ปฏิบัติงานต่างปรับตัวและยอมรับการเรียนรู้เทคนิคและวิธีการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นที่กำหนดไว้ โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำงานตามระเบียบขั้นตอน พนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละกอง แต่ละสำนักสามารถทำงานด้วยความสอดคล้องประสานกันตามเป้าหมายและภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ และมีวัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานอย่างพร้อมเพียง และมีขวัญและ

กำลังใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาของผู้บริหารเพื่อ
สานต่อประโยชน์ต่อประชาชนผู้รับบริการในงานบริการสาธารณะต่างๆ ได้อย่างดี

“เป็นปลัดอยู่ที่มีมาห้าปีแล้ว เข้ามาทำงานที่มาก่อนที่นายกฯ จะได้รับ
การเลือกตั้ง พอนายกคนนี้เข้ามาบริหารงานของเทศบาล ก็ปรับเปลี่ยนเยอะ
เราก็ต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการทำงาน พอนายกเข้ามาก็ทำ
ตามที่นายกหาเสียงไว้ พอมาบริหารงาน บุคลากรก็ต้องปรับตัว มีการปรับ
ทัศนคติการทำงาน มีการใช้ข้อมูลการทำงานมากขึ้น...” (สัมภาษณ์นางสาวอุดม
โยธะพันธ์ ปลัดเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร, เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

“ครั้งแรกที่มาอบนโยบาย สิ่งที่นายกฯมามอบครั้งแรก และจะมีครั้ง
ต่อไปด้วย แต่ครั้งแรกที่จะมอบคือ Creative Thinking พอพูดเสร็จเราก็เดินไป
เลย เพราะตอนนั้นมันมีกระแสการเมืองเก่ากับใหม่ มีข่าวจะเอาคนเก่าคนใหม่
ไว้จากการเปลี่ยนผู้บริหาร แต่หนูบอกแล้วว่าคุณไปดูว่าจะอะไรที่เป็นเครื่องหมาย
บวกที่จะอยู่ในหัวคุณ ต่อมาก็มีการเตรียมทีมผู้บริหาร ปลัด หัวหน้าส่วน
ราชการ เพื่อมอบนโยบายที่จะทำตามที่เขาเสียงไว้ มีนโยบายแปดข้อ วางแผน
ไว้ว่าเราจะทำเมื่อไหร่ ผลลัพธ์ต้องทำอะไรได้ วัดได้...” (สัมภาษณ์นางศิริมาธ์
วดีศิริฉัตร นายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร, เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๓. ด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคณะผู้บริหารและสภาท้องถิ่น คณะ
ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ต่างมีความเข้าอกเข้าใจกันในการ
ขับเคลื่อนนโยบายและการกิจต่างๆ ของเทศบาลไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ไม่
มีความขัดแย้งในการดำเนินงานใดๆ และคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น
มีลักษณะเป็นทีมเดียวกันมีการตกลงพูดคุยทำความเข้าใจในวาระพิจารณาที่
เสนอต่อสภาท้องถิ่นนอกเวลาการประชุมล่วงหน้ากันก่อน หรือ “โซฟา มิตติ้ง”
ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาท้องถิ่น
ที่จะผลักดันผลงานด้านการพัฒนาต่างๆ ให้ประชาชนในพื้นที่พึงพอใจร่วมกัน
และเป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์การและการบริการสาธารณะแก่ประชาชน
อย่างต่อเนื่อง

“ในส่วนของสภาเทศบาล ทำงานด้วยไม่ยาก เป็นทีมสมาชิกสภา
เทศบาลที่สมัครในทีมเดียวกันเข้ามา ๑๕ คน ส่วนอีก ๓ คน เป็นสมาชิกในทีม
ของนายกฯ คนเก่า แต่การจะทำวาระใดๆ เข้าสภาจะมีการโซฟามิตติ้งกันก่อน
มีการตกลงกันก่อน พูดคุยหารือกันก่อน จะทำเรื่องนี้ ทำแบบนี้ ท่านเห็นเป็น

อย่างไร ทำให้สภามณฑลเข้าใจและเห็นชอบวาระต่างๆ และต้องเข้าใจหลักการทำงานว่านักการเมืองต้องหนักแน่น และรู้สึกสมดูลให้เป็น ต้องให้เกียรติเขา ให้เขาพูด เข้าใจ และแก้ไขให้เรา ตอนนี้อ้าวเป็นทะเลาะกันสภาทะเลาะกันเอง ไม่เกี่ยวกับนายกฯ...” (สัมภาษณ์นางศิริมาเมธวดี ศิริธนิตรานายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร, เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๔. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากภาคประชาชนในพื้นที่ พบว่าการบริหารงานของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารเทศบาล โดยมีการจัดตั้งชุมชนเมือง ๑๗ ชุมชน มีคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน มีการสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนกิจกรรมของชุมชนตามความต้องการ และมีการประชุมประชาคมระหว่างผู้บริหารกับประธานชุมชนเป็นประจำทำให้ในหลายๆ การกิจมีภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ให้สนับสนุนการดำเนินงานในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย คอยประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับประชาชนด้วยกันในพื้นที่ และเสนอแนะข้อคิดเห็นในการดำเนินงานผ่านสมาชิกสภาเทศบาลในแต่ละเขตเลือกตั้งที่เป็นตัวแทนของชุมชนต่างๆ หรือผู้บริหารเทศบาลโดยตรง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการทำงานของเทศบาล และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมของภาคประชาชนในเขตเทศบาลเพื่อให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการกับการกิจของเทศบาลได้อย่างต่อเนื่องด้วยดี

“ที่นี่จัดประชาคมแบบแมนแมน ประชาคมที่ห้องประชุมเทศบาลกันเลย จะประชุมวาระอะไรที่ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจกันระหว่างฝ่ายบริหารและพี่น้องประชาชน ก็จะไปดึงผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นมาเป็นที่ปรึกษามาชี้แจงให้ข้อมูล ซึ่งการดำเนินการต่างๆ มีการใช้งบประมาณของเทศบาลเพียงเล็กน้อย แต่สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงานเทศบาล” (สัมภาษณ์นางศิริมาเมธวดี ศิริธนิตรานายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร, เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๕. ด้านการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ของเขตเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารเป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ เป็นพื้นที่ศูนย์กลางเศรษฐกิจ การศึกษา และที่ตั้งส่วนราชการต่างๆ ของอำเภอบิบาลมังสาหาร ซึ่งเป็นอำเภอสาคัญด้านตะวันออกของจังหวัดอุบลราชธานี และมีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัดอุบลราชธานีอย่างแก่งสะพือ สถานที่พักผ่อนชมแก่ง

และวิวน้ำมูลที่มีชื่อเสียง เป็นต้น ทำให้พื้นที่ที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของเมืองค่อนข้างสูง ส่งผลให้การดำเนินงานของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่บริการดังกล่าว ต่างได้รับการสนับสนุน ร่วมมือ และร่วมดำเนินการในภารกิจของเทศบาลจากหน่วยงานราชการอื่นทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง ในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจต่างๆ เป็นอย่างดี และเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารเองก็มีบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอที่สามารถสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานอื่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของเทศบาลหรือในเขตพื้นที่บริการของเทศบาล ซึ่งสามารถประสานมาเพื่อขอช่วยเหลือในการกิจต่างๆ ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ เช่น การป้องกันและควบคุมการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ของประชาชนในพื้นที่ ที่ผ่านมาเป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารที่เกิดขึ้น สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาบริบทพื้นที่เมืองที่ต้องเผชิญกับปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ซึ่งมีปัญหาสำคัญที่สร้างผลกระทบความเสียหายต่อเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารเป็นประจำ และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนส่งผลกระทบต่อภาพรวมทางเศรษฐกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บทบาทการทำงานของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารส่วนหนึ่งจึงมุ่งเน้นการจัดการเตรียมป้องกันและระบบการให้บริการสาธารณะเพื่อการช่วยเหลือ เยียวยา และฟื้นฟูความเสียหายและลดผลกระทบให้ประชาชนในเมืองพิบูลมังสาหารให้ได้รับความสะดวก และปลอดภัย และมีความสุขในการใช้ชีวิต

๒. ปัญหาภาระงานและการพัฒนาของบุคลากร เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารมีจำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ของเทศบาล และในบางตำแหน่งไม่บุคลากรที่เหมาะสมในการบริหารดูแลทั้งในส่วนเทศบาล เช่น นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ซึ่งต้องร่วมวางแผนข้อมูลและดำเนินการพัฒนาซอฟต์แวร์เพื่อใช้งานของเทศบาลร่วมกับผู้บริหาร ทำให้ต้องใช้ตำแหน่งอื่นที่มีภารกิจประจำอยู่แล้วไปปฏิบัติงานแทน จึงทำให้เป็นภาระงาน

ของบุคลากรที่เพิ่มมากขึ้น และข้าราชการและพนักงานท้องถิ่นบางคนยังติดธรรมเนียมการปฏิบัติงานที่เน้นการรอรับคำสั่งและดำเนินการตามคำสั่งของผู้บริหารแบบระบบราชการทำให้มีพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงในนโยบายและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่นที่เน้นการใช้ความรู้และข้อมูลที่ต้องการในการบริหารงานจึงต้องมีการพัฒนาความรู้ของบุคลากรให้เกิดการยอมรับและเข้าใจการปฏิบัติงานที่ตรงกับนโยบายและวิสัยทัศน์การบริหารเทศบาลแบบใหม่ของผู้บริหารเทศบาลขึ้น

“ส่วนที่ทำงานกับข้าราชการก็ค่อนข้างบริหารยากอยู่ เรามีข้าราชการประมาณ ๕๐ คน เราเคยวิเคราะห์กรอบอัตรากำลังแต่ก็ไม่ได้เพิ่ม เพราะเรามีรายได้ยังไม่ถึง ๒๐๐ ล้าน และยังติดรูปแบบการทำงานจากเดิมที่ผู้บริหารเทศบาลคนก่อนๆ บริหารด้วยความรู้สึก แต่หนูคิดว่ามันต้องเปลี่ยนไปแล้ว นายๆ เองก็ต้องถูกมองในมุมใหม่แล้ว เป็นนักบริหารรุ่นใหม่ต้องขับเคลื่อนจากสิ่งที่ไม่ใช่ความรู้สึก แต่อาศัยความถูกต้องของข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์ที่ตรวจสอบได้ ซึ่งหนูก็จะใช้แนวทางการบริหารตามนั้น และข้าราชการและฝ่ายประจำเองก็ต้องปรับตัวและเรียนรู้ตามไปด้วย...” (สัมภาษณ์นางศิริมาธวัช ศิริธนิตรา นายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร, เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารที่เกิดขึ้น มีการเสนอให้มีการพัฒนา/ต่อยอดการบริหารจัดการระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพัฒนาต่อยอดการบริหารจัดการด้วยการส่งเสริมให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆ ของเทศบาลได้เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมกิจกรรมการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีปัญหาอะไรในการทำงาน หรือมีแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างไร ให้กล้าที่จะพูดคุยปรึกษากัน รวมทั้งให้ผู้ปฏิบัติงานที่มาปฏิบัติงานใหม่ในเทศบาลได้เข้าใจบริบทต่างๆ ของเทศบาล ได้เรียนรู้การทำงาน และรู้จักการ พร้อมทั้งจะทำงานเพื่อให้บริการประชาชน และเทศบาลเองควรส่งเสริมการนำปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงานของเทศบาล ส่งเสริมการทำงานของเทศบาลที่คุ้มค่า ใช้นวัตกรรมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในงาน รวมทั้งจัดทำ MOU กับภาคีเครือข่ายส่วนอื่นๆ และภาคประชาชนเพื่อให้ร่วมมือสนับสนุนในการพัฒนากิจการของเทศบาลในส่วนที่ภาคส่วนเหล่านั้นมีความพร้อม ถนัด และสนใจซึ่งจะทำให้การบริหารเทศบาลประสบผลสำเร็จขึ้น



เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพัทธ์ สมิตานนท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขจรศักดิ์ สิทธิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ พัฒนาศานต์
อาจารย์ ดร.ชูเกียรติ มุทธากาญจน์

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“นวัตกรรมโนนสะอาดเทศบาลตำบลอัคริยะ (Smart Municipal District)”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานจากให้บริการระบบกระดาษ มาเป็นระบบดิจิทัล เป็นนวัตกรรมเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่ใช้บริการของหน่วยงาน และยังสามารถขอรับบริการต่างๆ ได้บน Smartphone โดยลดการเดินทางมารับบริการแก้ไขปัญหาการเสียเวลา และยังอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้งาน เจ้าหน้าที่สามารถใช้งานได้อย่างเป็นระบบ เกิดความโปร่งใสและดำเนินการทำงานได้อย่างรวดเร็ว

๒. เพื่อเป็นนวัตกรรมการนำเข้าฐานข้อมูลเชิงพื้นที่เข้าสู่ Smart phone และนำข้อมูลพื้นฐานมาประยุกต์ใช้ทางเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน

๓. เพื่อใช้เป็นนวัตกรรมสามารถต่อยอดจากการพัฒนาไปสู่นวัตกรรมอื่นๆ ที่เป็นการพัฒนาประสิทธิภาพประสิทธิผลในการทำงาน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบลโนนสะอาด

๔. เพื่อให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (GOOD GOVERNANCE) และพระราชบัญญัติ การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.๒๕๖๔

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของศาลากลางจังหวัดหนองบัวลำภู ระยะทางประมาณ ๕๐ กิโลเมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอศรีบุญเรืองไปทางตะวันตกประมาณ ๒๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๑๖๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๐๐,๖๖๕ ไร่ แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๗ หมู่บ้าน ครอบคลุมท้องที่ตำบลโนนสะอาด อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบดินร่วนซุย มีที่ราบเชิงเขาและพื้นที่ป่าไม้ที่เป็นผืนเดียวกันเชื่อมกับพื้นที่อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย มีประชากรจำนวน ๑๒,๓๔๐ คน และจำนวนครัวเรือนประมาณ ๓,๔๐๐ หลังคาเรือน ส่วนใหญ่มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่และสังคมวัฒนธรรมแบบไทลาวในชนบทภาคอีสานทั่วไป

สำหรับที่ตั้งของเทศบาลตำบลโนนสะอาดมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่อื่นๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับพื้นที่ตำบลยางหล่อ อำเภอศรีบุญเรือง
- ทิศใต้ติดต่อกับพื้นที่ตำบลนาออก อำเภอศรีบุญเรือง
- ทิศตะวันออกติดต่อกับพื้นที่ตำบลหันนางาม อำเภอศรีบุญเรือง
- ทิศตะวันตกติดต่อกับพื้นที่อำเภอผาขาว และอำเภอ

ภูกระดึง จังหวัดเลย

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

เทศบาลตำบลโนนสะอาด เป็นตำบลที่เป็นสังคมชนบท ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง จากในอดีตที่ผ่านมาประชากรที่อยู่ในภาคการเกษตรมีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ หรือการที่จะรับทราบสิทธิพื้นฐานของตนเอง จำเป็นต้องทิ้งโอกาสในการประกอบอาชีพ หรือการสร้างรายได้ในวันนั้น เพื่อเข้ามาติดต่อในสถานที่ราชการ ที่ต้องใช้เวลาทั้งวันในการเดินทาง และขั้นตอนในการรับบริการอาจใช้เวลามากกว่า ๑ วัน ทำให้เสียโอกาสในการสร้างรายได้ในระยะเวลาที่เสียไป ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยเข้าสู่ยุคเครือข่ายโทรศัพท์ยุค ๕G เป็นเทคโนโลยีเซลลูลาร์ไร้สาย ให้การเชื่อมต่อที่สม่ำเสมอมากขึ้น เพื่อให้ทุกคน ทุกกลุ่มอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งไม่ว่าอยู่ส่วนใดของตำบลโนนสะอาด สามารถขอรับบริการ สอบถามข้อมูล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่าน Smart Phone ที่สามารถช่วยให้ประชาชนได้รับการ

บริการอย่างครบวงจร ตั้งแต่เกิด จนถึงตาย โดยใช้ระบบบริการแบบ ออนไลน์ เป็นเครื่องมือของนโยบายเมืองอัจฉริยะของรัฐบาลที่ได้พยายามผลักดันให้ส่วน ชำระราชการทุกระดับนำนวัตกรรม และ Technology Digital มาใช้ในการ พัฒนาพื้นที่ เพื่อให้การบริการประชาชน มีประสิทธิภาพทั่วถึง ประชาชนมี ความสะดวกในการรับบริการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยในการยกระดับการ ให้บริการภาครัฐ โดยพัฒนาระบบการบริการประชาชนทุกประเภท รวมถึงการ สื่อสารแบบ Two Way Communication หรือเป็นทั้ง Front office และ Back office เพื่อให้ประชาชนรับทราบถึงการรับทราบสิ่งที่ประชาชนขอใช้ บริการผ่าน Application เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในการให้บริการ และ ผู้รับบริการ Function ลักษณะ “นวัตกรรมโนโสะอาตเทศบาลตำบลอัจฉริยะ” เทศบาลมีการบริการทุกช่วงวัยตั้งแต่ช่วงแรกเกิด จนถึงช่วงวัยผู้สูงอายุ ประกอบด้วยช่วงวัยเด็กแรกเกิด ถึงช่วงวัยเด็กก่อนวัยเรียน E-Smart Service เป็นการบริการด้วยผ่าน Application ในโทรศัพท์มือถือแบบ Smart Phone ผ่าน QR Code ขอขึ้นทะเบียนเด็กแรกเกิด เพื่อขอรับเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด โดยไม่ต้องมาด้วยตนเอง Smart Kids ผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย ทุกคนสามารถเข้าถึงการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอัจฉริยะ (บูรณาการร่วมกับ จังหวัดหนองบัวลำภู และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภู) ช่วงวัยทำงาน E-Smart Service ผู้รับบริการสามารถยื่นคำขอใบอนุญาตต่างๆ ชำระภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ชำระภาษีป้าย ชำระค่าธรรมเนียมถังขยะ ขออนุญาตสร้างบ้าน ขอขึ้นทะเบียนสุนัขและแมว การขอบริการรถฉุกเฉิน การ แจ้งเบาะแสยาเสพติด(ผ่านการบูรณาการสถานีตำรวจภูธรศรีบุญเรือง ที่ทำการ ปกครองอำเภอศรีบุญเรือง) ผ่านช่องทาง Smart Phone ช่วงวัยผู้สูงอายุ E-Smart Service ผู้รับบริการสามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนผู้สูงอายุ เพื่อขอรับ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ Smart Care ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงทุกคนสามารถเข้าถึง การจัดการระบบสุขภาพอัจฉริยะ (บูรณาการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลบ้านโนนคูณ และบ้านหินตลาด รวมถึง อสม.ในพื้นที่) มุ่งเน้น ให้บริการที่อำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิต Smart EMS ประชาชนทุกคน สามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุข รวมถึงเหตุฉุกเฉิน (บูรณาการร่วมกับ โรงพยาบาลศรีบุญเรือง) ด้วยการจัดการระบบเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ รถฉุกเฉิน มุ่งเน้นให้บริการที่อำนวยความสะดวกต่อคุณภาพชีวิต และเหตุ

ลูกเงิน Smart Pet ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุขมูลฐานของสัตว์เลี้ยง และสุนัข แมวจรจัด (บูรณาการร่วมกับอาสาปศุสัตว์ในพื้นที่) ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ Smart - I Pole ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงการบริการระบบไฟฟ้าสาธารณะอัจฉริยะ มุ่งเน้นพัฒนาพลเมืองให้มีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและการดำรงชีวิต

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

จากปัญหาที่เกิดขึ้นเทศบาลตำบลโนนสะอาด อาศัยตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๑)-(๙) ประกอบพระราชบัญญัติ การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถยื่นคำขอหรือติดต่อใดๆ กับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถทำได้โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยนำระบบ Technology Digital มาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้การบริการประชาชน มีประสิทธิภาพทั่วถึง ประชาชนมีความสะดวกในการรับบริการผ่านช่องทางระบบออนไลน์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงบูรณาการด้านข้อมูลกับหน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ

ถือเป็นการพัฒนาช่องทางการบริการสาธารณะด้วยอุปกรณ์และระบบที่เป็นเครื่องมือของนโยบายเมืองอัจฉริยะของรัฐบาลในการพัฒนาพื้นที่ให้มีการบริการประชาชนที่มีประสิทธิภาพและสะดวกสบาย โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมต่างๆ เพื่อให้การให้บริการของภาครัฐสามารถประทับใจ และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น E-Smart Service สำหรับช่วงวัยเด็กแรกเกิดถึงช่วงวัยเด็กก่อนวัยเรียน: เป็นการบริการด้านการศึกษาระดับปฐมวัยที่สามารถทำได้ผ่านแอปพลิเคชันในโทรศัพท์มือถือ Smart Phone ผ่าน QR Code เช่น การขอขึ้นทะเบียนเด็กแรกเกิดเพื่อขอรับเงินอุดหนุนเด็กแรกเกิด โดยไม่ต้องมาด้วยตนเอง (Smart Kids) เป็นต้น

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

๑. ประชาชนในพื้นที่ตำบลโนนสะอาด สามารถเข้าถึงการบริการด้านต่างๆ ด้วยความสะดวก รวดเร็ว จากติดตั้ง Application โดยสแกนผ่าน QR-Code หรือกรณีผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงแอปพลิเคชัน เนื่องจากไม่มีสมาร์ทโฟน จึงจำเป็นต้องให้ผู้ใกล้ชิด หรือญาติพี่น้อง และผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่จะช่วยประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการเข้ารับบริการ

๒. สามารถเชื่อมต่อข้อมูลต่างๆ ระหว่างหน่วยงานของรัฐที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูล เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริการ และการเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชน ทำให้เทศบาลตำบลโนนสะอาดสามารถเปลี่ยนการทำงานเชิงรับเป็นการทำงานเชิงรุก โดยใช้แอปพลิเคชันบนมือถือเพื่อเป็นการสนองต่อแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นและนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนารูปแบบการให้บริการออนไลน์ในระบบดิจิทัล

๓. สามารถพัฒนาระบบการให้บริการสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (GOOD GOVERNANCE) และพระราชบัญญัติ การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๘



ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

๑. ศักยภาพของบุคลากร การดำเนินโครงการนวัตกรรมนี้ ต้องอาศัยบุคลากรที่มี ทักษะเฉพาะด้าน โดยเฉพาะทักษะที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางเทคโนโลยี Applications ซึ่งเทศบาลตำบลโนนสะอาดมีบุคลากรที่มีศักยภาพ จนนำไปสู่การพัฒนาฐานข้อมูล Applications เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพในหลายส่วนงาน รวมถึงนายกเทศมนตรีโนนสะอาด เป็นผู้นำที่มีเป้าหมายในการพัฒนาที่ชัดเจน และมีความกล้าคิด กล้าตัดสินใจ และยอมรับในความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ รวมไปถึงยอมรับในศักยภาพของบุคลากรที่มีซึ่งเป็นการบริหารงานบุคคลคนที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม เป็นการสนับสนุนให้เกิดความคิด สร้างสรรค์ และส่งเสริมผลักดันให้บุคลากรเพิ่มทักษะความสามารถ เป็นแนวทางที่สำคัญในการให้พัฒนาการทำงานและการให้บริการแก่ประชาชน

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาระบบ การดำเนินโครงการนวัตกรรมนี้ได้เป็นเพียงการทำงานจากนโยบายของผู้บริหารแต่เพียงฝ่ายเดียวในการพัฒนา ฐานข้อมูล Applications ยังให้ประชาชนผู้ใช้งาน (USER) มีส่วนร่วมดำเนินการ สร้างความเป็นเจ้าของในชุมชน โดยมีส่วนในการแสดงความต้องการ และแสดงถึงปัญหาของการรับบริการร่วมกับทางเทศบาลตำบลโนนสะอาดในการพัฒนา ฐานข้อมูล Applications ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน และยังเป็นการสร้างความเข้าใจในการใช้งานของระบบ ฐานข้อมูล Applications ให้กับประชาชนอีกด้วย

๓. การทำงานเป็นทีม (Team Work) และโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจนเป็นขั้นตอน การดำเนินโครงการนวัตกรรมนี้ เป็นในการนำระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาในการให้บริการประชาชน การดำเนินงานผ่านเครือข่ายที่เข้มแข็งทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในด้านโครงสร้างการทำงาน เทศบาลตำบลโนนสะอาดมีการจัดโครงสร้างการดูแล Plat form การใช้งานฐานข้อมูล Applications โดยมีเจ้าหน้าที่ดูแลแยกแต่ละเรื่อง แต่ละส่วนงานรวมถึงมีการประชุมสรุปแต่ละส่วนงานเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเพื่อสะท้อนปัญหา และร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนา ฐานข้อมูล Applications ให้มีประสิทธิภาพ

๔. การมีระบบเทคโนโลยีดิจิทัล และการพัฒนา Applications เทศบาลโนนสะอาดมีเป้าหมายนโยบายที่ชัดเจนในการการดำเนินโครงการนวัตกรรมโนนสะอาดตำบลอัญริยะ โดยการให้บริการในรูปแบบ Digital Plat form มาใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญของเทศบาล และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขององค์กร ลดค่าใช้จ่ายการใช้ทรัพยากรในองค์กร การบริการที่ให้บริการประชาชนเข้าถึงได้ทั่วถึง ผ่าน Smart Phone รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงข้อมูลนำไปวิเคราะห์ เชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำไปแก้ปัญหาวางแผน และนำไปต่อยอดได้ในพัฒนาการให้บริการประชาชนของเทศบาลได้

๕. การเข้าถึง Applications ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินโครงการนวัตกรรมโนนสะอาดเทศบาลตำบลอัญริยะ อีกประการที่ทำให้โครงการนวัตกรรมของเทศบาลตำบลโนนสะอาดมีความโดดเด่นและประสบความสำเร็จได้ กล่าวคือ การเข้าถึงการใช้งานนวัตกรรมได้จริง เนื่องจากการพัฒนาฐานข้อมูล Applications ได้มีการนำความเห็น และความต้องการของผู้ใช้งานจริง (USER) มาร่วมในการพัฒนา จึงทำให้การเข้าถึง และการใช้งานเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง อาทิ Smart – Care การจัดการระบบสุขภาพอัญริยะ อสม. สาธารณะสุข รพสต. สามารถเข้าถึงข้อมูลการดูแลคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้มีภาวะพึ่งพิง และผู้พิการ ที่มีการบันทึกประวัติสุขภาพ และมีกรบันทึกการติดตามสุขภาพ ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลในการรักษา โดยไม่ต้องทำการซักประวัติใหม่เมื่อมารักษา ทำให้การรักษาต่อเนื่อง และทันทางที่ เป็นการเข้าถึง และสามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคของโครงการนวัตกรรม

โครงการนวัตกรรมโครงการนวัตกรรมโนนสะอาดเทศบาลตำบลอัญริยะ พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

๑. ปัญหาจากสัญญาณอินเทอร์เน็ต และอุปกรณ์การสื่อสาร เนื่องจากโครงการนวัตกรรมโครงการนวัตกรรมโนนสะอาดเทศบาลตำบลอัญริยะ เป็นการให้บริการผ่าน Digital Plat From แต่มีบางพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลโนนสะอาดสัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร รวมไปถึงอุปกรณ์การสื่อสาร Smart Phone บางรุ่นยังไม่สามารถรองรับ การใช้งาน Digital Plat From ได้

๒. การเข้าถึงนวัตกรรม เนื่องจากในเขตเทศบาลตำบลโนนสะอาด ประกอบได้ด้วยประชากรหลายช่วงวัย จะมีบางกลุ่มช่วงวัยที่ไม่สามารถใช้อุปกรณ์สื่อสาร Smart Phone ได้ทำให้การเข้าถึงการใช้งานนวัตกรรมบน Digital Plat From ยังไม่ครอบคลุมทั้งพื้นที่

๓. ขาดแคลนบุคลากร ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในประเด็นส่วนงานที่อยู่บน Digital Plat From ส่งผลให้การพัฒนาระบบข้อมูลที่เป็นบ้่างรายการยังไม่ครบถ้วน

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เทศบาลตำบลโนนสะอาด มีเป้าหมายในการพัฒนาการบริการให้ประชาชนเข้าถึงบริการของภาครัฐทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสอดคล้องกับยุคสมัยดิจิทัล และแนวคิดของรัฐบาลที่ต้องการการพัฒนาให้เป็นรัฐบาลดิจิทัลทำให้เกิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่ที่สอดคล้องกับ “พระราชบัญญัติ การปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕” การบริการระบบดิจิทัลมาใช้บริการบริการภาครัฐจะทำให้เกิดความโปร่งใส ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์หนึ่งในการประเมิน ITA (Integrity and Transparency Assessment การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ) แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment: OIT) เป็นแบบวัด ที่ให้หน่วยงานแสดงหลักฐานว่ามีการเปิดเผยข้อมูลตามที่กำหนดต่อสาธารณชน ผ่านการระบุ URL ที่เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ ของหน่วยงาน หัวข้อการให้บริการ “นวัตกรรมโนนสะอาดเทศบาลตำบลอัจฉริยะ” (Smart municipal district) เป็นนวัตกรรมที่เน้นผู้รับบริการที่สามารถเข้าถึง และได้รับการบริการที่เท่าเทียมมากที่สุด สร้างกระบวนการบริการประชาชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตาม หลักธรรมาภิบาล (GOOD GOVERNANCE) เป็นหลักการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน

ส่วนของแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถอธิบายดังนี้

๑. พัฒนาเป็นศูนย์ IT เทศบาลตำบลโนนสะอาดมีแผนในการพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นศูนย์ IT เป็นเป็นศูนย์ในการถ่ายทอดการใช้งานเทคโนโลยีขยายไปยังประชาชนในพื้นที่ให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น พัฒนาข้อมูลการใช้งานของเทศบาลตำบลโนนสะอาดให้ครอบคลุมมากขึ้น รวมทั้งเป็นศูนย์พัฒนาความรู้ทางเทคโนโลยี และมีแผนในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางของฐานข้อมูล (Central Data Base) ให้กับหน่วยงานอื่น เพื่อสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้ทันที

๒. พัฒนาขยายเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต การจะใช้ Digital Plat Form ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต้องอาศัย อุปกรณ์ smart phone และเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต ที่ทั่วถึง เทศบาลตำบลโนนสะอาดมีแผนในการจะขยายสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่โดยฝ่ายจุดติดตั้งกล้อง CCTV เพื่อให้การบริการประชาชนเป็นไปอย่างทั่วถึง

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

การนำนวัตกรรมไปต่อยอดเพื่อความยั่งยืนของโครงการนวัตกรรมโนนสะอาดเทศบาลตำบลอัมพวัน คือการแก้ไขปัญหาพื้นฐานบริบทชุมชนตำบลโนนสะอาด ส่งเสริมให้มีทิศทางสังคม มีการเข้าถึงบริการภาครัฐด้วยความเสมอภาค ช่วยให้เกิดการเกื้อกูลกันทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชน ผู้รับบริการ การเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดเก็บรายได้ของเทศบาลตำบลโนนสะอาด โดยการนำข้อมูลกายภาพของแผนที่ ได้แก่ ฐานข้อมูลครัวเรือน ฐานข้อมูลรูปถ่ายทางอากาศรายละเอียดสูงมาแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต ต่อยอดเป็นนวัตกรรม เช่น จัดการสวัสดิการผู้สูงอายุ (Smart care) เพิ่มประสิทธิภาพในการรับส่งผู้ป่วยและป้องกันสาธารณสุข (Smart EMS) เพิ่มประสิทธิภาพในการขอรับการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและที่ดินสาธารณะประโยชน์ (Smart terrain) และงานในด้านอื่นๆของทุกส่วนราชการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่ได้รับบริการ และนำฐานข้อมูลในทุกนวัตกรรมเป็นฐานข้อมูลกลางในการติดตาม แก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำงานของพนักงานในเทศบาลตำบลโนนสะอาด

นอกจากนี้โครงการนวัตกรรมของเทศบาลโนนสะอาด สอดคล้องกับนโยบายของผู้นำราชการจังหวัดหนองบัวลำภู จึงเกิดความสนใจขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองบัวลำภูทั้ง ๖๘ แห่ง จึงให้เทศบาลตำบลโนนสะอาดเป็นสถานที่ศึกษาดูงานในการจัดทำนวัตกรรม โดยหยิบยก Smart-Kid ระบบดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของเทศบาลตำบลโนนสะอาดมาเป็นต้นแบบในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน ๒๔๘ ศูนย์ ในระดับสมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดหนองบัวลำภู ได้นำ นวัตกรรม ๘+๑ นำเสนอในการฝึกอบรมสมาคมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กในพื้นที่กึ่งชนบท มีอำนาจหน้าที่ จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาดไว้ว่า “เป็นท้องถิ่นที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เศรษฐกิจพอเพียง การเมืองโปร่งใส น้ำไหลไฟสว่าง หนทางสะดวก” เนื่องจากเทศบาลเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกด้านโดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการพัฒนาด้านการศึกษา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ปัจจุบันมีนายประสพ พาน้อย ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลโนนสะอาด และมีสืบทารวจโทศราวุธ เชื้อไพบูลย์ เป็นปลัดเทศบาลตำบลโนนสะอาด ซึ่งเทศบาลตำบลโนนสะอาด ได้มีโครงสร้างส่วนราชการแบ่งเป็น ๕ ส่วนราชการ ๑ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) สำนักปลัดเทศบาล ๒) กองคลัง ๓) กองช่าง ๔) กองการศึกษา และ ๕) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และมีหน่วยงานตรวจสอบภายใน มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๘๕ คน (ข้าราชการ/พนักงาน ๓๔ คน ลูกจ้าง ๕๑ คน) และมีรายได้ท้องถิ่นแต่ละปีงบประมาณในการบริหารงานราว ๗๓ ล้านบาท

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลโนนสะอาด ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลโนนสะอาด ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๙๒.๙๑ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๘๘.๙๙ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๑๐๐

ในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น เทศบาลตำบลโนนสะอาด มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำแผนท้องถิ่นได้ในระดับดีมาก อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ ๒๓.๔๘ ในขณะที่การมีส่วนร่วมเครือข่ายและตรวจสอบได้มีจำนวนโครงการที่ อบท. ได้แต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินการและมีรายงานผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมากเช่นกัน โดยเทศบาลตำบลโนนสะอาดได้มีการดำเนินงาน อาทิ โครงการส่งเสริมปลูกพืชหลังนา ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลโนนสะอาดยังได้มีการชักชวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี พ.ศ ๒๕๖๖ โดยผ่านการแนะนำปรึกษาหารือ หรือได้รับการจูงใจให้สมัครจาก อบท. พี่เลี้ยง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น

ในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น เทศบาลตำบลโนนสะอาดมีการจัดการและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและปราศจากความรุนแรงด้วยกันได้ในหลายโครงการ อาทิ โครงการฝึกอบรมเสริมสร้างศักยภาพป้องกันยาเสพติด ส่วนความมั่นคงทางสังคมการป้องกันความรุนแรงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โครงการเพิ่มทักษะแก่เยาวชนช่วยเหลือประสบภัยทางน้ำ โครงการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์และปีใหม่ เป็นต้น

ต่อมาในด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น เทศบาลตำบลโนนสะอาดได้ดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น

ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ได้แล้วเสร็จตามแผนได้อยู่ในระดับดี โดยคิดเป็นร้อยละ ๙๑.๘๔ ต่อมาเทศบาลตำบลโนนสะอาดมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ปราศจากการทุจริต อยู่ในระดับดีมาก โดยดำเนินโครงการมากกว่า ๓ โครงการ เช่น โครงการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทนสำหรับผู้ประกันตน มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๐ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เป็นต้น

ในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น เทศบาลตำบลโนนสะอาด มีจำนวนเทศบัญญัติที่ออกหรือปรับปรุงโดยองค์กร จำนวน ๓ เรื่อง เทศบัญญัติเทศบาลตำบลโนนสะอาด เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภท คารaoke พ.ศ.๒๕๖๕, เทศบัญญัติเทศบาลตำบลโนนสะอาด เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันและระบบน้ำเสีย พ.ศ.๒๕๖๕ เป็นต้น ในขณะที่มีจำนวนข้อบัญญัติที่มีการบังคับใช้ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมทั้งหมด ๔ บัญญัติ เช่น เทศบัญญัติเทศบาลตำบลโนนสะอาด เรื่องสถานที่จำหน่ายอาหาร เป็นต้น

ต่อมาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น เทศบาลตำบลโนนสะอาดมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริการประชาชน (Front office) ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยมีมีการใช้เทคโนโลยีใช้โปรแกรม/แอปพลิเคชันสำเร็จรูปที่หน่วยงานอื่นพัฒนาให้ใช้ ได้แก่ เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก และไลน์ ของเทศบาลตำบลโนนสะอาด นอกจากนั้นแล้ว เทศบาลตำบลโนนสะอาดมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) มีการใช้เทคโนโลยีโปรแกรม/แอปพลิเคชันที่ อปท.พัฒนาขึ้นเอง หรือพัฒนาร่วมกับหน่วยงานภายนอกหรือที่ปรึกษา โดยใช้เฉพาะ อปท.นั้นๆ อาทิ Smart Karupan การจัดการดูแลติดตามครุภัณฑ์ และSmart terrain ระบบการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรมากขึ้นด้วย

สุดท้ายในการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ เทศบาลตำบลโนนสะอาดมีการดำเนินโครงการพัฒนาที่มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นอยู่ในระดับดีมาก โดยมีการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐ มีมากกว่า ๓ โครงการ ได้แก่บันทึกข้อตกลง MOU

ความร่วมมือในการจัดทำบริการสาธารณะ ด้านบริหารจัดการระบบบริการ การแพทย์ฉุกเฉินและสาธารณสุขอื่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู กับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีทำงานร่วมกันกลับ ภาคเอกชน ประชาสังคม มูลนิธิ สมาคม องค์กรพัฒนาเอกชนหรือองค์กรระหว่างประเทศในพื้นที่ อาทิ บัณฑิตก๊อตกลาง MOU ความร่วมมือดำเนินโครงการปล่อยพันธุ์ปลาเฉลิมพระเกียรติฯ เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู อธิบายได้ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ของผู้บริหารและภาวะความเป็นผู้นำ นายประสาธ พาน้อย นายกเทศมนตรีตำบลโนนสะอาด เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มินโยบายและเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน ในด้านของการบริหารจัดการ นายกเทศมนตรีตำบลโนนสะอาด มีการสร้างค่านิยมในการทำงานที่มุ่งสร้างศรัทธา มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ สามารถสื่อสารกับผู้ปฏิบัติงานได้อย่างเข้าใจและมองที่เป้าหมายเดียวกันคือเน้นการให้บริการประชาชน และการทำงานที่สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และทรัพยากร และนายกเทศมนตรียังยอมรับสิ่งใหม่ๆ และยอมรับฟังความเห็นจากผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ทราบถึงปัญหาและสามารถแก้ไข ปัญหาในการปฏิบัติงานได้ตรงจุด จึงได้รับการยอมรับจากทั้งผู้ใต้บังคับบัญชา และหน่วยงานทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งทำให้ในการทำงานมีเครือข่าย เข้ามาร่วมสนับสนุน และได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ โดยสามารถทำงานบริการประชาชนในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วเนื่องจากมีความพร้อมของเครื่องมือในการบริการและช่วยเหลือประชาชน รวมไปถึงเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการบริการประชาชนในส่วนของ Application เพื่อรับทราบข้อมูล ข้อร้องเรียนทั้งในด้านสาธารณูปโภค ด้านการคมนาคม ด้านสาธารณสุข และ ด้านการศึกษา เพื่อดำเนินการช่วยเหลือแก้ไข บริการให้กับประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

๒. การทำงานเป็นทีม (Team work) และการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน ความสำเร็จในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลโนนสะอาด เป็นผลมาจากการทำงานที่อาศัยความทุ่มเทของบุคลากรในองค์กร

และกระบวนการบริหารงานของเทศบาลโนนสะอาด นำโดยนายกเทศมนตรี ภายใต้การบริหารงานบุคคลมีความใส่ใจต่อผู้ปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความทุ่มเทในการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการประจำ และผู้ปฏิบัติงานในองค์กร มีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการดำเนินงานร่วมกันโดยการใช้กลไกในการทำงานแบบร่วมมือร่วมแรงในการทำงานร่วมกัน มีการแบ่งงานตามความสามารถตามความถนัดของผู้ปฏิบัติงาน (put the right man on the right job) ยอมรับในศักยภาพความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน รวมไปถึงมีการ Training ให้กับพนักงานใหม่ผ่านรูปแบบการ Coach จากผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมกันบริหาร ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการทำงานที่ไม่เน้นแต่สั่งการ (Top - Down) ยังให้ความสำคัญกับความเห็นของผู้ปฏิบัติงาน (Bottom - Up) ส่งผลให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานสามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอเกี่ยวกับการทำงานได้ โดยมีการจัดประชุมเป็นประจำทุกวันจันทร์ ๆ และทุกๆ สิ้นเดือนจะมีการตรวจสอบหาสาเหตุ รวมถึงมีการพูดคุยถึงปัญหาการทำงานของแต่ละส่วนงานเพื่อให้สามารถทำงานได้อย่างราบรื่น มีการติดตามโครงการการทำงานของแต่ละส่วนงาน เพื่อให้ทราบปัญหา และหาแนวทางแก้ไขร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันก็มีความยืดหยุ่นในการทำงานเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ โดยเอาเป้าหมายของงานในแต่ละโครงการตามแผนของท้องถิ่นที่มาจากความต้องการของประชาชนเป็นที่ตั้งในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ

๓. การสื่อสารในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ การใช้ฐานข้อมูล และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการที่เด่นชัดอีกประการหนึ่งของเทศบาลตำบลโนนสะอาด คือการสื่อสารในองค์กร ทั้งจากผู้นำหรือนายกเทศมนตรีที่ได้ทำการสื่อสารมายังผู้ใต้บังคับบัญชา และระหว่างบุคลากรของท้องถิ่นด้วยกัน รวมถึงการสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้การทำงานประสบความสำเร็จ นอกจากนี้เทศบาลตำบลโนนสะอาดได้นำการใช้ระบบ Smart CI มาใช้ในการให้บริการประชาชน และใช้ในการดำเนินงานด้านต่างๆ ของเทศบาล เพื่อลดขั้นตอนในการทำงาน และลดทรัพยากรสิ้นเปลือง อาทิ E-Smart service การบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว, Smart Terrain

ระบบการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานข้อมูลของถนน, Smart - I Pole การบริหารจัดการระบบไฟฟ้าสาธารณะอัจฉริยะ, Smart EMS NSA การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการรถฉุกเฉิน, Smart -Kid ระบบดูแลเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, Smart - Care การจัดการระบบสุขภาพอัจฉริยะ, Smart - Pet การดูแลจัดการสัตว์เลี้ยง และ Smart Karupan การจัดการดูแลติดตามครุภัณฑ์ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการทำงานในแต่ละด้าน

๔. การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการที่ดีอีกประการหนึ่งของเทศบาลตำบลโนนสะอาด คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการทำงาน ผู้บริหาร ผู้อำนวยการกอง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาล แต่ละฝ่ายที่รับผิดชอบในแต่ละงาน รวมถึงภาคีเครือข่ายในภาคประชาชน จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการทำงานร่วมกัน ซึ่งมีวัฒนธรรมการทำงานที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในหลายๆ กรณีมีการนำเอาข้อมูลที่พบและสภาพปัญหาที่มีอยู่มาร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อค้นหาแนวทางร่วมกันว่าควรมีแนวปฏิบัติที่เหมาะสมอย่างไร เป็นลักษณะของวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยในการทำงาน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบในการทำงานของท้องถิ่นเพื่อให้การดำเนินการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จ

๕. การมีความพร้อมในปัจจัยด้านอุปกรณ์ เครื่องมือในการบริการประชาชน ในการบริหารจัดการที่ดีปัจจัยแห่งความสำเร็จ อีกประการหนึ่ง คือเทศบาลตำบลโนนสะอาดมีความพร้อมอุปกรณ์ เครื่องมือ (Material) ในการดำเนินการในการบริการประชาชนอย่างเพียงพอ โดยนายกเทศมนตรีมีนโยบายสนับสนุนให้ทุกส่วนงานมีเครื่องมือ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการบริการประชาชน รวมไปถึงการพัฒนา ทบทุนความรู้ของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ให้สามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ อาทิ ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ และอุปกรณ์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

๑. บุคลากรที่มีความหลากหลายของช่วงวัย เป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการใช้ระบบเทคโนโลยีในบางกลุ่ม รวมถึงบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้าน IT ยังไม่เพียงพอครอบคลุมกับการพัฒนาระบบ soft ware ของเทศบาลตำบลโนนสะอาด

๒. การจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ ค่อนข้างล่าช้าและไม่เพียงพอเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการต่างๆ ของเทศบาลตำบลโนนสะอาด ส่งผลต่อความคล่องตัวในการดูแลพัฒนาท้องถิ่น เช่น ในการปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐาน ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น

๓. อุปสรรคในด้านระเบียบข้อบังคับ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง ที่ทำให้ต้องเรียนรู้ใหม่ในการทำงานส่งผลให้การบริหารจัดการเกิดความไม่คล่องตัว และส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

๑. พัฒนาต่อยอดจัดตั้งศูนย์ IT เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นศูนย์การพัฒนาให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่และประชาชนในการเข้าถึงการใช้งานผ่านระบบ Smart Officer ของเทศบาลตำบลโนนสะอาด รวมถึงเป็นศูนย์พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล ขยายสัญญาณอินเทอร์เน็ต ให้ครอบคลุม ขยายกลุ่มผู้ใช้งานในวงกว้างเพิ่มมากขึ้น เพื่อสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับพื้นที่ได้มากที่สุด และพัฒนาต่อยอดฐานข้อมูล (Big Data) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลกับฐานข้อมูลของจังหวัดให้สามารถใช้งานได้กับทุกภาคส่วน

๒. การพัฒนาต่อยอดศักยภาพของบุคลากร โดยการเพิ่มสมรรถนะทางเทคโนโลยีให้กับบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการให้ความรู้เพิ่มเติมในด้านต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อำนวยความสะดวกต่อการเก็บข้อมูล ลดระยะเวลาในการทำงานแบบเอกสาร พัฒนาปรับปรุงการให้บริการต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง

**เทศบาลตำบลทับมา
อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง**

อาจารย์ ดร.สุวิดา นวมเจริญ
อาจารย์เบญจมาศ จันอำรุง
อาจารย์อภิรดี สราญรัมย์
อาจารย์เพลินตา หาเรือนโคก

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“ระบบฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นเทศบาลตำบลทับมา (Thapma Local Database System)”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ จัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ของเทศบาลตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ให้เกิดความยั่งยืน

๒. จัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น และจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น ข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น ข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน ข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น ข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น ที่ใช้ได้ทุกหน่วยงานร่วมกัน โดยการนำองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีมาช่วยด้านการพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบทเกษตรกรรม อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ และพื้นที่อนุรักษ์ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่เป็นผู้เลือกและตัดสินใจในการจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นต่างๆ ให้มีการสงวนรักษา อนุรักษ์ พันธุ์ สภาพแวดล้อมและพื้นที่แหล่งธรรมชาติ แหล่งศิลปกรรม ในทุก

มิติทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

๓. พัฒนาและส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นให้พัฒนาระบบการสร้างองค์ความรู้ สร้างเครือข่าย และใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ และผลักดันสู่มาตรฐานเพื่อรายได้ที่ดีขึ้นของประชาชนในชุมชน โดยใช้ทุนทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างอัตลักษณ์ ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวคุณภาพอย่างยั่งยืน เน้นการรักษาคุณค่าของทรัพยากรด้วยการลดการใช้หมุนเวียนนำกลับมาใช้ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ลดปัญหามลพิษ และสร้างเศรษฐกิจแนวใหม่

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลตำบลทับมามีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่อื่นดังนี้ ทิศเหนือมีติดต่อกับเขตอำเภอนิคมน้ำพูน ทิศตะวันออกมีติดต่อกับเขตตำบลน้ำคอก, ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง ทิศตะวันตกติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลมาตาพุด และทิศใต้มีติดต่อกับเขตตำบลเนินพระ อำเภอเมืองระยอง

สำนักงานเทศบาลตำบลทับมาอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองระยองประมาณ ๘ กิโลเมตรและตั้งอยู่บริเวณสี่แยกทับมา ถนนสาย ๓๖ หมู่ที่ ๔ ตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง พื้นที่เขตตำบลทับมา มีเนื้อที่ประมาณ ๒๙.๒๔ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๘,๓๗๕ ไร่ มีลักษณะภูมิประเทศสภาพพื้นที่ตำบลทับมา เป็นที่ราบสูงสลับเนินเขา มีที่ราบสูง และเป็นเขาบ้าง มีคลองที่สำคัญ ๑ สาย คือ คลองทับมาไหลผ่านพื้นที่ตำบลทับมา ส่วนดินมีลักษณะเป็นดินลูกรังปนทราย

พื้นที่เทศบาลตำบลทับมาเป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีความเป็นชุมชนชนบท และมีประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ซึ่งปัจจุบันบางประเพณีก็หายไป จากการเปลี่ยนแปลงของเมืองจากชนบทปรับเปลี่ยนเป็นสังคมเมือง มีความแบ่งกลุ่มคนในสังคมอย่างชัดเจน เช่น กลุ่มชุมชนดั้งเดิม กลุ่มชุมชนหมู่บ้านจัดสรร เกิดความเหลื่อมล้ำในรายได้ ชุมชนดั้งเดิมก็ประกอบอาชีพเกษตรรายได้ค่อนข้างต่ำ กลุ่มแรงงานหรือพนักงานบริษัทเอกชน โรงงานก็มีรายได้สูง

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการท้องถิ่น

ตำบลทับมาตั้งอยู่ในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษมาตาพุด การเจริญเติบโตของเมืองอุตสาหกรรมได้ทำให้เมืองขยายตัวจากชุมชนเดิมเป็น ชุมชนสังคมเมือง พื้นที่ที่เคยเป็นชนบทเกษตรกรรมถูกพัฒนาให้เป็น เขตอุตสาหกรรม ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเปลี่ยนจากธรรมชาติเป็นพื้นที่ที่ใช้ ในเชิงพาณิชย์และที่พักอาศัย อย่างไรก็ตาม ผลจากการพัฒนาด่วนเร็วนี้ทำให้ พื้นที่สีเขียวลดลง เนื่องจากขาดการวางแผนการพัฒนาที่สนองความต้องการใน การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ไม่มีการสงวนรักษาหรือฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ และไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ วิถีชีวิตที่เกิดจากธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผลต่อ เศรษฐกิจของประชากรในพื้นที่เป็นลบ และส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในตำบลทับมา การรวบรวมฐานข้อมูล “ฐานทรัพยากรท้องถิ่น” จึงต้องใช้เวลาในการสำรวจเพื่อให้ครอบคลุมทั้งหมด และต้องใช้ทรัพยากร บุคคลของเทศบาลในการเก็บข้อมูล เป็นต้น การระบุพิกัดและการเก็บรวบรวม ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนในฟอร์มการสำรวจข้อมูลเดิมทำให้เกิดข้อผิดพลาดและการ สันเลียงกระดาชในการบันทึก นอกจากนี้ยังต้องมีการจัดหาพื้นที่เก็บเอกสาร เพิ่มเติม จึงเกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเก็บข้อมูลโดยนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้ในการบูรณาการฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลทับมา (Thapma Local Database System)

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

การดำเนินงานได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบจากเดิมใช้รูปแบบการเก็บ รวบรวมข้อมูลในแบบฟอร์มสำรวจข้อมูลฯ ใช้พนักงานเทศบาลสำรวจเขียน บันทึกในแบบฟอร์มจากการใช้งานพบว่าในการกรอกข้อมูลบางข้อมูล ก็ไม่ครบถ้วน เกิดข้อผิดพลาดในการระบุพิกัด บางข้อมูลไม่มีความชัดเจนจาก ลายมือผู้บันทึก และสันเลียงกระดาชในการบันทึก และต้องหาพื้นที่ในการ จัดเก็บเอกสาร จึงได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบในการเก็บข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศมาบูรณาการเก็บฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นเทศบาลตำบลทับมา (Thapma Local Database System) ฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศ (Geo-Spatial Database) ๙ ฐานข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น ข้อมูลการประกอบ

อาชีพในท้องถิ่น ข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน ข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น ข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น และจะพัฒนาต่อยอดข้อมูลภูมิสารสนเทศพื้นฐานของประเทศ ๑๓ ชั้นข้อมูล (Fundamental Geographic Data Set : FGDS) รวมถึงระบบฐานข้อมูลภูมิสารสนเทศในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลทับมา (GIS Application Portal) ซึ่งการเก็บรวบรวมและการแสดงผลข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นมีความสะดวกในการเก็บข้อมูล โดยสามารถให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูล ทำให้ข้อมูลที่ได้มีความหลากหลาย เกิดการเรียนรู้ด้วยกัน ประหยัดทรัพยากร ข้อมูลมีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานที่เกี่ยวข้องได้

อปท.มีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้ข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น สู่การจัดการสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมการสร้างกลุ่มอาชีพ ผ่านเส้นทางท่องเที่ยวและศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๒๑ แห่ง ครอบคลุมทั้ง ๘ ชุมชน เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรม ผลิตภัณฑ์ OTOP เกษตรอินทรีย์ การเลี้ยงชันโรง ผลิตภัณฑ์เวชสำอางที่เกิดจากความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน มีการบริหารจัดการความรู้ผลงานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของชุมชน สู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ และสาธารณะ ด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสมที่เข้าถึงประชาชนและประชาสังคมอย่างแพร่หลาย โดยมุ่งสร้างจิตสำนึกในการรักษา ทรัพยากรตั้งแต่ในสถานศึกษา ดำเนินงานในระดับท้องถิ่นในการทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ๓ ฐานทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรกายภาพ และทรัพยากร วัฒนธรรมและภูมิปัญญา จากฐานข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของการมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ในการเก็บข้อมูลฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทับมา (Thapma Local Database System) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาบูรณาการเพื่อเก็บรวบรวมและจัดเก็บ

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

๑. นโยบายที่ชัดเจน ปัจจัยแห่งความสำเร็จของข้อมูลฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทับมา (Thapma Local Database System) ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายที่ชัดเจนและแผนพัฒนาที่มีจุดยืนได้แก่ การมีนโยบายที่ชัดเจนประชาชนและผู้บริหารเข้าใจ: นโยบายที่ชัดเจนช่วยให้ประชาชนและผู้บริหารเข้าใจวัตถุประสงค์และขั้นตอนการใช้งาน ข้อมูลฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น อย่างชัดเจน นี่เป็นปัจจัยที่สำคัญเพื่อให้ทุกคนมีความเข้าใจและยอมรับการใช้ระบบนี้อย่างเต็มที่ นอกจากนั้นแล้วแผนพัฒนาที่มีจุดยืน กล่าวคือวางแผนระยะยาว การพัฒนาแผนท้องถิ่นที่มีจุดยืนเน้นที่ความยั่งยืน จะเป็นที่น่าสู่ความสำเร็จของโครงการในระยะยาว เช่น การนำเสนอแผนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาจริงของชุมชน มีการติดตามและปรับปรุงระบบต่อเนื่อง เพื่อให้ Thapma Local Database System สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่น และทำให้ข้อมูลที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร สมาชิกสภา และหัวหน้าส่วนราชการในการตรวจสอบนโยบายและแผนพัฒนาที่เป็นมาตรฐานจะสร้างพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับ Thapma Local Database System ในการพัฒนาและให้บริการที่มีประสิทธิภาพแก่ประชาชนในท้องถิ่น

๒. การทำงานเป็นทีมและชุมชนเข้มแข็ง ระบบฐานข้อมูลท้องถิ่นที่เทศบาลตำบลทับมาได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อการบริหารจัดการข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของระบบนี้ในการสนับสนุนการทำงานเป็นทีมและทำให้ชุมชนเข้มแข็งได้ดังนี้ ระบบฐานข้อมูลนี้ทำให้ทีมงานทั้งหมดในเทศบาลตำบลสามารถเข้าถึงข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นได้ทีเดียว ทำให้มีการแบ่งปันข้อมูลและการทำงานร่วมกันเป็นทีมได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ระบบนี้สามารถสร้างรายงานและตรวจสอบข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ทีมงานสามารถติดตามความก้าวหน้าของโครงการและทรัพยากรได้ทันที นอกจากนั้นในมิติเรื่องชุมชนเข้มแข็ง อปท.ได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ระบบนี้สามารถสร้างเครื่องมือและสื่อสารที่ช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนท้องถิ่น ทำให้ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการ

บริหารจัดการท้องถิ่นได้มากขึ้น ในการสร้างข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นที่ครอบคลุมระบบนี้ช่วยในการสร้างข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นที่ครอบคลุมทุกด้านของชุมชน ทำให้มีฐานข้อมูลที่สมบูรณ์และถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ชุมชนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง การบริหารจัดการท้องถิ่นเป็นไปอย่างเสถียรและยั่งยืน ชุมชนสามารถใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและประสิทธิภาพในการวางแผนและทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาท้องถิ่นได้ ดังนั้นระบบฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นเทศบาลตำบลทับมา (Thapma Local Database System) จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสนับสนุนการทำงานเป็นทีมและการทำให้ชุมชนเข้มแข็ง โดยช่วยให้ทีมงานและประชาชนมีข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและวางแผนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ชุมชนมีแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมกับนวัตกรรม ฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทับมา (Thapma Local Database System) ช่วยให้เทศบาลตำบลทับมาสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในรูปแบบที่ครบถ้วนและเป็นระบบ ทำให้สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้บริหารและประชาชนได้ตลอดเวลา ระบบนี้มีความสามารถในการแสดงผลข้อมูลที่เข้าใจได้ง่าย ทำให้ทีมงานและประชาชนสามารถทราบถึงสถานการณ์และข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว การนำเข้าระบบภูมิสารสนเทศช่วยให้มีการพิจารณาข้อมูลทางพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การวางแผนและการพัฒนาท้องถิ่นสามารถทำได้ตรงตามความต้องการของชุมชนและทำให้ทีมงานสามารถทำงานร่วมกันได้สมบูรณ์และเชื่อมโยงกับทุกภารกิจ ระบบนี้มีการให้ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและการพัฒนาท้องถิ่น เช่น ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ระบบยังช่วยสร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนท้องถิ่น ทั้งโดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนให้ความคิดเห็น และการให้ข้อมูลที่สามารถใช้ประโยชน์ ระบบนี้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น โดยเน้นที่การบริหารจัดการข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนแรงจูงใจ ประชาชนเห็นประโยชน์ร่วมกัน เศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น จึงให้ความร่วมมือ

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นนั้น เป็นเรื่องใหม่ ที่ต้องพัฒนาระบบให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน และให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ดังนั้นการพัฒนาระบบต้องอาศัยความละเอียด และมีความเข้าใจทั้งสองเรื่อง จึงหาผู้มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านค่อนข้างยาก ดังนั้นการใช้งานระบบต้องมีการฝึกอบรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจก่อนใช้ระบบ ดังนั้น หากมีความต้องการให้ประชาชนใช้แพร่หลาย อาจจะเป็นเรื่องยาก ต้องหาวิธีการอื่นๆ ในการทำความเข้าใจนอกจากการอบรม เช่น การทำสื่อที่ผู้ใช้เข้าใจได้ง่าย และเผยแพร่ได้หลากหลายช่องทาง ในเรื่องการปฏิบัติงานเชิงเทคนิคนั้น อาทิ การลงข้อมูลระบบ ผู้ลงอาจจะเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านการใช้เทคโนโลยี แต่ส่วนใหญ่จะไม่มีความรู้เรื่องข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น ดังนั้น แม้เข้าใจการใช้งานก็ยังไม่สามารถลงข้อมูลในบางงานได้ เช่น ข้อมูลภูมิปัญญา ข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่ ข้อมูลโบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติชุมชน ดังนั้นการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลสำคัญ ต้องอาศัยทักษะอื่นด้วย เช่น การฟัง การโน้มน้าวให้ผู้ให้ข้อมูลเล่าเหตุการณ์สำคัญ การสรุป ซึ่งหากต้องการที่ครบถ้วน ต้องมีบุคลากรที่มีทักษะ ดังนั้น การที่จะให้ประชาชนร่วมลงข้อมูล อาจจะเป็นเรื่องที่ต้องมีการคัดกรอง สอบทานข้อมูลอีกรอบ หากเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขยาย อาจจะทำให้เกิดปัญหาการทำงานที่ไม่ต่อเนื่องได้นอกจากนั้นอาจประสบปัญหาเรื่องความสมบูรณ์ของข้อมูล หากประชาชนที่ทราบข้อมูลอดีต เช่น ประวัติชุมชน ประวัติหมู่บ้าน ประเพณี ภูมิปัญญาหลายท่านได้เสียชีวิต ทำให้บางข้อมูลขาดหายไป และปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต อาทิ หากผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลง อาจเกิดการชะงักของงาน หากผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เทศบาลตำบลทับมาได้ดำเนินการในมิติหลายด้านเพื่อสร้างการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนและกิจกรรมหลากหลาย อาทิ

- การสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น: การดำเนินโครงการนวัตกรรมได้ช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยการสร้างเครือข่ายทางการ

ท่องเที่ยวและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนในท้องถิ่น

- การลดความเหลื่อมล้ำในรายได้: ผ่านโครงการนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างกลุ่มอาชีพและการท่องเที่ยว เทศบาลตำบลได้ลดความเหลื่อมล้ำในรายได้ระหว่างกลุ่มชุมชนที่มีรายได้ต่ำและกลุ่มแรงงานที่มีรายได้สูง

- การสร้างฐานความรู้และทักษะ: การจัดการท่องเที่ยวและศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมได้เสริมสร้างฐานความรู้และทักษะในชุมชน

- การบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่น: ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) เทศบาลตำบลได้สร้าง Thapma Local Database System ซึ่งช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นและสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่น

- การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน: ผ่านการสร้างโครงการนวัตกรรมที่ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการใช้ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น การท่องเที่ยว และกิจกรรมอื่นๆ ที่ส่งเสริมความร่วมมือในชุมชน

- การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น: โดยการเก็บข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นผ่าน Thapma Local Database System เทศบาลตำบลได้สามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

ดังนั้น การดำเนินงานของเทศบาลตำบลทับมาได้รวมทั้งการพัฒนาท้องถิ่นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนและเติบโตทางอย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

เทศบาลตำบลทับมาได้ยกระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการจัดทำแผนท้องถิ่นที่เน้นการนวัตกรรมเพื่อสร้างความยั่งยืนและปรับตัวต่อภาวะเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจได้อย่างชัดเจนและเป็นระบบ โครงการนวัตกรรมที่ถูกรับรองในแผนมีการ

วางแผนและจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่องและได้ผลดีต่อชุมชนท้องถิ่น นอกจากนี้ เทศบาลตำบลนี้ยังได้ทำการถ่ายทอดประสบการณ์และความสำเร็จจากโครงการนวัตกรรมไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ที่สนใจเข้าศึกษาดูงาน เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนและเสริมสร้างทักษะในการบริหารจัดการท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี” ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างฐานความรู้และความเข้าใจในการจัดการท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์นี้มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนและธำรงรักษาองค์ความรู้ต่างๆ ให้สืบเนื่องยาวนานในอนาคต เทศบาลตำบลทาบมายังมีการวางแผนทางการพัฒนาฐานข้อมูลให้มีความละเอียดขึ้น โดยการเพิ่ม Big Data เพื่อประโยชน์ในด้านความรวดเร็วและการเพิ่มการนำไปใช้ประโยชน์ เช่น การสามารถแยกประเภทข้อมูลผู้สูงอายุ เพื่อทำให้เกิดการประมวลผลเพื่อนำไปใช้งานในการวางแผนได้ โดยแยกประเภทข้อมูลออกเป็นลักษณะลับและข้อมูลที่เปิดเผยได้ เป็นต้น

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ของเทศบาลตำบลทาบมายู่ในระดับดีมากเนื่องจากมีโครงการที่ตรงตามเกณฑ์ชี้วัดได้หลายข้อโดยเฉพาะมีโครงการความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ดี, โครงการในนิทรรศการคุณภาพของกฎระเบียบ, ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ ที่ได้คะแนนสูง แสดงให้เห็นถึงอุปท. มีความเข้มแข็งนอกจากนั้นแล้ว เทศบาลตำบลทาบมายังมีคะแนน LPA, คะแนน ITA และคะแนนการจัดบริการสาธารณะอยู่ในระดับที่สูงมาก ส่งผลให้เทศบาลตำบลทาบมายังมีความโดดเด่นในเรื่องของการบริหารจัดการ โดยคะแนนในด้าน Local Performance Assessment (LPA), Information Technology Assessment (ITA) และการจัดบริการสาธารณะทั้งหมดอยู่ในระดับที่สูงมาก แสดงถึงความ

ประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการ ด้วยคุณสมบัติและความสามารถทั้งหลายนี้ เทศบาลตำบลทับมามีความโดดเด่นมากในด้านการบริหารจัดการ ทำให้สามารถให้บริการสาธารณะและสนับสนุนชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

๑. ความมุ่งมั่นตั้งใจ ความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้บริหารและบุคลากรในการทำงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจะทำให้มีการตั้งเป้าหมายและการทำงานที่มีเป้าหมายชัดเจน การมุ่งมั่นที่แข็งแกร่งจะกระตุ้นให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างเต็มที่เพื่อความสำเร็จของเทศบาล การมีความรับผิดชอบในงานและการทำงานร่วมกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของเทศบาล ความรับผิดชอบที่มีทั้งระดับบุคคลและทีมงานจะส่งผลให้งานที่ทำมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังมีการสร้างทีมที่มีความเข้าใจและร่วมมือกันเป็นอย่างดีมาซึ่งการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการเข้าใจร่วมกันและการแบ่งปันความรู้ในทีมทำให้งานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรทำให้มีทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญและสามารถรับมือกับทุกๆ สถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อปท.มีการสร้างบรรยากาศทำงานที่กระตุ้นสร้างความสุขในการทำงาน ทำให้บุคลากรมีความสุขและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น การให้การสนับสนุนจากผู้บริหารและการให้เครื่องมือที่เหมาะสมทำให้บุคลากรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความยืดหยุ่นในการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ทำให้เทศบาลสามารถรับมือกับภาระงานและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การมีส่วนร่วมและเครือข่าย เทศบาลตำบลทับมาได้สร้างสภาพแวดล้อมที่เชิงบวกและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการสร้างพื้นที่สาธารณะที่เหมาะสม ส่งเสริมกิจกรรมชุมชน และสนับสนุนโครงการที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีต่อชุมชน เทศบาลตำบลทับมามีการสร้างเครือข่ายและพันธมิตรทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค ซึ่งช่วยในการแบ่งปันทรัพยากร แลกเปลี่ยนความรู้ และการสนับสนุนที่มีความยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีการสร้างชุมชนที่มีส่วนร่วม เทศบาลตำบลทับมาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการ

ตัดสินใจ โดยการจัดกิจกรรมการประชุม การเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วม กระบวนการต่างๆ และการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พัฒนาเครื่องมือ และกระบวนการที่สนับสนุนการมีส่วนร่วม เช่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างพื้นที่สื่อสารออนไลน์ และการให้ข้อมูลที่เข้าถึงได้ง่าย มีการสร้าง วัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน เทศบาลตำบลทับมาได้สร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุน การทำงานร่วมกันในทีมงาน ทำให้ผู้บริหารและทีมงานทุกคนมีส่วนร่วมและ รับผิดชอบต่อการบริหารจัดการ

๓. บุคลากรที่เข้มแข็ง การมีบุคลากรที่เข้มแข็งเป็นพื้นฐานที่สำคัญใน การบริหารจัดการ เทศบาลตำบลทับมาที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ทางวิชาชีพและประสบการณ์ทำงาน เข้าใจและสามารถรับมือกับทั้งภารกิจและ ความท้าทายที่เกิดขึ้นในระหว่างการบริหารจัดการ บุคลากรที่มีความสำเร็จที่ เทศบาลตำบลทับมามีความเสียสละและความรับผิดชอบต่องาน ไม่รับมือกับ ภารกิจเพียงอย่างเดียว แต่ยังเต็มใจที่จะทำงานนอกเหนือจากนั้นเพื่อรับมือกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ในส่วนการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา การบุคลากร ที่มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเป็นจุดเด่นที่สำคัญ โดยเทศบาลตำบลทับมา ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของพนักงานตลอดเวลา เช่น การจัดอบรม ภายในหรือภายนอกตามที่หน่วยงานจัดให้ การมีทีมงานที่ร่วมมือและมีวินัยมี ผลที่สำคัญต่อประสิทธิภาพของเทศบาลตำบล ทับมา การสร้างทีมงานที่ สามารถทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคและมีวินัยในการปฏิบัติงานจะช่วยให้มี การบริหารจัดการที่เน้นการทำงานเป็นทีม

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลทับมามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากชุมชน ท้องถิ่น แต่ก็พบว่ามีอุปสรรคและปัญหาบางประการที่อาจทำให้กระบวนการ ดังกล่าวเป็นไปได้ยากหรือไม่เต็มที่ ทั้งนี้อาจจะมาจากปัญหา อาทิ ขาดการ สื่อสารและการเข้าถึงข้อมูล หรือปัญหาการเข้าถึงทรัพยากร

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

เทศบาลตำบลทับมาสามารถเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยการพัฒนาการพูดคุยปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหาร สมาชิกสภา และ

หัวหน้าส่วนราชการในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องนี้เป็นแนวทางที่สำคัญเพื่อสร้างทางการสื่อสารที่เข้มแข็งและโปร่งใส ซึ่งจะส่งผลให้ข้อมูลและแนวนโยบายที่สำคัญสามารถถูกส่งผ่านไปมาระหว่างผู้บริหารและทีมงานได้ต่อเนื่อง การประสานส่วนงานที่ขับเคลื่อนโครงการต่างๆ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างเป็นระบบ การทำงานร่วมกันและการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนจะช่วยลดข้อผิดพลาดและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน การกำกับติดตามการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบเป็นหนึ่งในวิธีที่สำคัญในการบริหารจัดการโครงการ ซึ่งควรมีระบบการรายงานและการตรวจสอบที่เสถียรและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทีมงานทราบถึงความก้าวหน้าและปัญหาที่เกิดขึ้นทันที และสามารถปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้ทันทีเมื่อจำเป็น

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำแผนท้องถิ่นคือปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความเชื่อมั่นและความรับผิดชอบต่อการพัฒนาท้องถิ่น ควรสร้างเครื่องมือและสื่อสารที่ช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนท้องถิ่น ซึ่งอาจดำเนินการผ่านการจัดกิจกรรมการศึกษา การประชาสัมพันธ์ เวิร์กช็อป (Workshop) หรือการให้ข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์ และสร้างเครื่องมือและสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสร้างโอกาสในการร่วมมือกันและสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปอย่างยั่งยืนและเชิงบวก

**เทศบาลตำบลบ้านกลาง
อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมฤตา สารธิวงศ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศห์ เศรษฐกูร

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“โครงการศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว One Stop Service”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อปรับปรุงระบบการให้บริการของเทศบาลตำบลบ้านกลางให้เกิดความทันสมัย รวดเร็ว โปร่งใส ลดภาระการเดินทาง ลดการใช้เอกสารต่างๆ ให้กับประชาชน เพิ่มช่องทางการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนโดยการนำนวัตกรรมดิจิทัลมาประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล

๒. เพื่อจัดการปัญหาเมืองแบบประชาชนมีส่วนร่วม โดยนำแพลตฟอร์มมาช่วยแก้ปัญหา รับเรื่องและบริการจัดการข้อร้องเรียน ของเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

๓. เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการของทางภาครัฐได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และเท่าเทียม

๔. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ให้กับเทศบาลตำบลบ้านกลาง

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลตำบลบ้านกลางมีประชากรในพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๑,๕๑๐ คน มีพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบทั้งสิ้น ๑๘ ตารางกิโลเมตร มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ๗๐ แห่ง มีหอพักในเขตพื้นที่จำนวน ๑๕,๐๐๐ ห้อง มีสถานประกอบการกว่า ๑,๐๐๐ แห่ง มีเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนืออยู่ในพื้นที่

และประชาชนส่วนใหญ่เป็นประชากรแฝงสูงกว่าประชากรในพื้นที่ถึง ๓ เท่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม และผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ ในพื้นที่ มีจำนวนมาก ด้วยความหลากหลายของประชากรในพื้นที่ นำมาซึ่งปัญหาเมืองที่หมักหมมไม่ได้รับการแก้ไขมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะ น้ำเน่าเสีย เหตุราคาแพงต่างๆ ตลอดจนการติดต่อกับหน่วยงานราชการ เป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากต้องกลางานเพื่อมาติดต่อหน่วยงานราชการ ทำให้ขาดรายได้ในวันดังกล่าว นอกจากต้องเสียเวลาและยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาติดต่อราชการที่เทศบาล ซึ่งเป็นภาระที่ประชาชนในพื้นที่ต้องแบกรับ ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา-๑๙ ทำให้การติดต่อราชการเป็นเรื่องลำบาก ลำบาก ส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการค้างชำระภาษี ค่าธรรมเนียมขยะ การขออนุญาตต่างๆ และปัญหาของเมืองต่างๆ ที่ไม่ได้ถูกแก้ไขเนื่องจากข้อจำกัดในการแจ้งข้อร้องเรียนต่างๆ ต้องเข้ามาติดต่อในเทศบาลเพื่อยื่นเอกสารประกอบต่างๆ มากมาย เกิดความน่าเบื่อหน่ายในการติดต่อราชการ ประกอบกับขั้นตอนที่ทางราชการสร้างขึ้นทำการบริหารราชการมีขั้นตอนยุ่งยาก การให้บริการล่าช้า ไม่สนองตอบความต้องการกับประชาชนอย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพเพียงพอ

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

ด้วยสภาพบริบทของเทศบาลตำบลบ้านกลางที่เป็นพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม และมีจำนวนประชากรแฝงสูง จึงนำมาซึ่งปัญหาในพื้นที่หลายด้าน อาทิ ปัญหาการขอรับบริการจากทางภาครัฐ เนื่องจากเทศบาลตำบลบ้านกลางเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จึงมีผู้ประกอบการทั้งในและต่างประเทศที่มาลงทุนในพื้นที่ และนอกจากนี้ยังมีประชากรแฝงที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นจำนวนมาก และอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่ ประกอบกับที่ผ่านมามีการระบาดของโรคไวรัสโคโรนา Covid-๑๙ จากสาเหตุต่างๆ นี้ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านการขอรับบริการจากภาครัฐซึ่งมีอัตราสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการ ทำให้เสียเวลาและเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาติดต่อกับทางราชการ และอาจเกิดช่องทางให้บริการที่ไม่เป็นธรรมและไม่โปร่งใสได้ นอกจากนี้ยังทำให้ปัญหาเมืองที่เกิดการกระจุกตัว ไม่ได้รับ

การแก้ไขอย่างทันท่วงที ด้วยขั้นตอนการให้บริการที่มีหลายขั้นตอน ซับซ้อน รอคิวนาน ทำให้ปัญหาที่ถูกแจ้งมาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงที การขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจถูกชะงัก อีกทั้งการจัดเก็บรายได้ (ค่าธรรมเนียม ขยะ) ที่ลดลงไม่ครอบคลุมและมีปัญหาช่องว่างที่สามารถทำให้เกิดการทุจริต ทำให้รายได้และเม็ดเงินไม่เป็นไปตามที่คาดการณ์ไว้ ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนา บริการสาธารณะได้อย่างเต็มที่มี ปัญหาสิ่งแวดล้อม ขยะที่เพิ่มปริมาณสูงขึ้น เหตุรำคาญ เนื่องจากมีประชากรแฝงอยู่เป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดปัญหาการ ทิ้งขยะข้างทาง การทิ้งขยะไม่เป็นที่ และขยะจรในชุมชน รวมไปถึงการทิ้งขยะ ลงลำน้ำสาธารณะ และการลักลอบเผาขยะ เศษวัชพืช วัสดุเหลือใช้ในครัวเรือน ปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และกระทบกับปัญหา สุขภาพของคนในชุมชน ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียง ที่มี อัตราการเพิ่มขึ้น ผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลางมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ ๑๐ (ข้อมูลย้อนหลัง ๓ ปีที่ผ่านมา) ปัญหาส่วนใหญ่ ของผู้สูงอายุในตำบลบ้านกลางหลักไม่พ้นปัญหาด้านสุขภาพ เกิดปัญหาด้าน การดำรงชีวิต ส่งผลให้คุณภาพชีวิตลดลง การไม่ได้รับการสาธารณสุขที่ดี และมีคุณภาพ ทำให้ผู้สูงอายุที่สุขภาพไม่แข็งแรง เกิดการเจ็บป่วย มีภาวะเป็น ผู้ป่วยติดเตียงเพิ่มขึ้น ซึ่งนำไปสู่การเป็นปัญหาสำคัญของชุมชนในระยะยาว

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

นวัตกรรม ศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว หรือ One Stop Service เป็นโครงการที่นวัตกรรมที่เทศบาลตำบลบ้านกลาง ได้พัฒนาระบบการ ให้บริการประชาชนโดยนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาแก้ไขปัญหาด้านโดยประยุกต์ใช้และ พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนในตำบลบ้านกลางเพื่อตอบสนองความ ต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดความเท่าเทียม ทั้งถึง รวดเร็ว เกิดความโปร่งใส ลดภาระการเดินทาง ลดการใช้เอกสารต่างๆ ให้กับประชาชน เพิ่มช่องทางการ อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนโดยการนำนวัตกรรมดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อจัดการ ปัญหาเมืองแบบประชาชนมีส่วนร่วม โดยนำแพลตฟอร์มมาช่วยแก้ปัญหา รับเรื่อง และบริหารจัดการข้อร้องเรียนของเมือง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดความยั่งยืน รวมถึงเพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการได้เข้าถึงบริการของ

ทางภาครัฐได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และเท่าเทียม เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานทั้งระบบให้กับเทศบาลตำบลบ้านกลาง โดยนวัตกรรมท้องถิ่น (ศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ONE STOP SERVICE) ได้ครอบคลุมและเกิดผลกระทบ รวมถึงเกิดประโยชน์แก่ประชาชน ในพื้นที่ตำบลบ้านกลาง ทุกกลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๑๑,๕๑๐ คน ผู้ประกอบการในพื้นที่ตำบลบ้านกลาง และกลุ่มประชากรแฝง

โดยกระบวนการดำเนินนวัตกรรมของเทศบาลตำบลบ้านกลางได้เริ่มต้นจากการนำเอาประเด็นปัญหาในการให้บริการประชาชน มาประชุมเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา ได้นำแนวคิดในการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนโดยนำเอาระบบดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการ โดยแบ่งออกเป็น ๕ ระบบ ได้แก่ ๑) ระบบบริหารจัดการจุดเดียวเบ็ดเสร็จในการยื่นเรื่องขอรับบริการสาธารณะต่างๆ ของเทศบาล ได้แก่ การรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ผ่านระบบออนไลน์ (Mobile application, website โดยมีระบบ line application แจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ๒) ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-office) โดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมผ่าน website และมีระบบ line application แจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ๓) ระบบขออนุญาตก่อสร้างผ่านระบบออนไลน์ (website) และมีระบบ line application แจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ๔) ระบบหนังสือรับรองการแจ้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารผ่านระบบออนไลน์ (website) และมีระบบ line application แจ้งเตือนเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ๕) ระบบชำระค่าธรรมเนียมผ่านระบบออนไลน์ (website หรือ Scan QR Code) และเทศบาลตำบลบ้านกลางได้จัดทำเวทีประชาคมเพื่อประชาสัมพันธ์แนวทางการให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัล และการจัดตั้งศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว และได้อบรมการใช้งานระบบดิจิทัลให้กับพนักงานเทศบาลเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการให้บริการและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผ่านเสียงตามสาย แผ่นพับ ใบปลิว เป็นต้น ตลอดจนบรรจุในหลักสูตรการเรียนของโรงเรียนมัธยมปลาย ปัจฉิมาลัย (โรงเรียนผู้สูงอายุ) ของเทศบาลตำบลบ้านกลางเพื่อให้เกิดการรับรู้ในวงกว้าง

เทศบาลตำบลบ้านกลาง ได้ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ส่วนหนึ่งเพื่อให้บริการประชาชน โดยจัดเป็น “ศูนย์ดิจิทัล บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ONE

STOP SERVICE” เพื่อให้ประชาชนใช้บริการได้รับความสะดวกสบาย รวดเร็ว โปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล โดยดำเนินการควบคู่กันใน ๖ รูปแบบได้แก่

รูปแบบที่ ๑ การให้บริการสาธารณะ เรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ต่างๆ ผ่านระบบดิจิทัล ๕ แพลตฟอร์ม

รูปแบบที่ ๒ การให้บริการสาธารณะกรณีประชาชนเข้ามาติดต่อขอใช้บริการ ณ สำนักงานเทศบาล (Walk in) สามารถติดต่อจุดเดียว ส่งผลให้ได้รับบริการที่สะดวกสบาย รวดเร็ว ประหยัดเวลา

รูปแบบที่ ๓ การร้องเรียน ร้องทุกข์ ผ่านระบบ Traffy Fondue ทาง Line OA ของเทศบาลตำบล

บ้านกลาง ซึ่งเทศบาลตำบลบ้านกลางได้เชื่อมโยงระบบดังกล่าวเข้ากับระบบบริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการให้บริการ

รูปแบบที่ ๔ การสร้างเครือข่ายการให้บริการ E-Node ในพื้นที่ จำนวน ๒๕ ที่

รูปแบบที่ ๕ การเปิดให้บริการยื่นเรื่องการใช้การขออนุญาต การขออนุมัติทุกกระบวนการให้บริการทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของเทศบาล saraban_๐๕๕๑๐๑๐๙@dla.go.th โดยประชาชนไม่ต้องเดินทางมา ยื่นเอกสารด้วยตนเอง รวมถึงการชำระค่าธรรมเนียมรับใบอนุญาตและแสดงใบอนุญาตผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้

รูปแบบที่ ๖ การติดตามตรวจสอบและประเมินผลความพึงพอใจ ต่อการใช้งานของศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว อย่างต่อเนื่อง

โดยมีผลลัพธ์ในการดำเนินงาน กล่าวคือ

๑. ระบบบริหารจัดการจุดเดียวเบ็ดเสร็จในการรับเรื่อง ร้องเรียนร้องทุกข์สามารถจัดการปัญหาได้อย่างครบถ้วนโดยไม่มีเรื่องตกค้าง นั่นหมายความว่าปัญหาที่ถูกร้องเรียนจะได้รับการดำเนินการและแก้ไขโดย รวดเร็วและสมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยลดความไม่พอใจและความไม่พึงพอใจจาก ประชาชนในเรื่องการจัดการปัญหาต่างๆ ได้ดี

๒. ระบบหนังสือรับรองการแจ้งออนไลน์สามารถลดเวลา ในการดำเนินการได้สูงสุดถึง ๑๕ นาทีเท่านั้น โดยเคยใช้ระยะเวลาถึง ๗ วันในการดำเนินการ ทำให้กระบวนการขอหนังสือรับรองการแจ้งเรื่องต่างๆ เป็นไป อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. ระบบขออนุญาตก่อสร้างออนไลน์สามารถลดเวลาในการดำเนินการได้สูงสุดถึง ๑๕ นาทีเท่านั้น โดยเคยใช้ระยะเวลาถึง ๔๕ วันในการดำเนินการ ทำให้กระบวนการขออนุญาตก่อสร้างมีความรวดเร็วและสะดวกมากขึ้น

๔. ระบบชำระค่าธรรมเนียมขออนุญาตออนไลน์สามารถเพิ่มจำนวนผู้ชำระค่าธรรมเนียมขออนุญาตได้ถึงร้อยละ ๑๗ ซึ่งหมายความว่าผู้ใช้บริการชำระค่าธรรมเนียมขออนุญาตอย่างสะดวกและสามารถทำได้ผ่านระบบออนไลน์ ทำให้เกิดความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมขออนุญาตในชุมชน

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

กระบวนการดำเนินโครงการ โครงการศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว One Stop Service สามารถสังเคราะห์ปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์ผู้บริหารท้องถิ่นและความเป็นผู้นำ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านกลางมีความเป็นผู้นำและมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อประโยชน์ในการจัดการต่อความหลากหลายของประชาชนในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และเกิดการแก้ไขปัญหาเมืองอย่างรอบด้าน โดยยึดหลักประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมทั่วถึง และเกิดความสะดวกสบาย ลดภาระในการเดินทางมาติดต่อราชการ ลดระยะเวลาขั้นตอนการขอรับบริการลง และในขณะเดียวกันเพื่อเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลอย่างมีประสิทธิภาพสามารถบริหารจัดการพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ลดปัญหาเมืองที่เป็นปัญหาสะสมให้ได้รับการแก้ไขเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งวิสัยทัศน์ดังกล่าวได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน โดยผู้ปฏิบัติงานได้รับการอบรมการใช้งานระบบดิจิทัล เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการให้บริการและในการเรียนรู้ พัฒนาการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริการประชาชนและการทำงาน จนทำให้เกิดนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของผู้บริหารท้องถิ่น

๒. มีระบบการจัดการการเข้าถึงนวัตกรรมได้อย่างทั่วถึง และครอบคลุมประชาชนทุกกลุ่ม ผ่านรูปแบบที่เรียกว่า E-node คือการสร้าง

เครือข่ายการให้บริการ ในพื้นที่จำนวน ๒๕ จุด (กระจายตามหมู่บ้าน ประกอบไปด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาฯ เครือข่ายอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก) โดยทำหน้าที่ในการเป็นศูนย์กลางรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ของประชาชน บริการชำระค่าธรรมเนียมให้กับผู้ที่ไม่สะดวก ไม่ถนัดและมีข้อจำกัดการใช้งานระบบฯ หรือมีความยากลำบากในการเดินทางมายังเทศบาล (ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ) รวมไปถึงมีการประชาสัมพันธ์ และอบรมการใช้งานระบบดิจิทัลให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการให้บริการ ผ่านหลายช่องทาง เช่น Website Facebook Youtube Line OA และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผ่านเสียงตามสาย แผ่นพับ ใบปลิว เป็นต้น ตลอดจนบรรจุในหลักสูตรการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ปริญญาตรี (โรงเรียนผู้สูงอายุ) ของเทศบาลตำบลบ้านกลางเพื่อให้เกิดการรับรู้ในวงกว้าง

๓. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และเครือข่ายที่เข้มแข็ง การพัฒนานวัตกรรม โครงการศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว one stop service อาศัยการมีส่วนร่วมและการทำงานร่วมกันของเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม เปิดให้ประชาชนผู้รับบริการได้เข้ามามีส่วนร่วมผ่านการรับฟังปัญหา การใช้งานจากประชาชนผู้รับบริการ และนำมาปรับระบบการให้บริการที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม และมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องผ่านนวัตกรรมโดยพัฒนาแพลตฟอร์มการให้บริการที่สะดวก และเข้าถึงกับประชาชนอย่างทั่วถึง ทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายในการเป็นแม่ข่ายในการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการใช้งานระบบ, การพัฒนาระบบสนับสนุนการดำเนินงานและการให้บริการประชาชน

๔. ความพร้อมของบุคลากรในการพัฒนาเทคโนโลยี และการทำงานเป็นทีม บุคลากรในเทศบาลตำบลบ้านกลาง มีความพร้อมและเปิดรับการเปลี่ยนแปลงจากระบบเดิมมาสู่การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานและบริการประชาชน ตามนโยบายและเป้าหมายของผู้บริหารท้องถิ่น โดยมีการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ และพัฒนา ปรับตัว มีวัฒนธรรมการทำงานที่มีส่วนร่วม มีค่านิยมองค์กรที่ดี มีการทำงานที่ยืดหยุ่น โดยที่ผู้บริหาร บุคลากรและพนักงานของท้องถิ่นทำงานภายใต้การวางแผนร่วมกัน การดำเนินการร่วมกัน

การใช้กลไกในการทำงานแบบปรึกษาและร่วมมือร่วมแรงในการทำงาน ทำให้การทำงานเป็นไปโดยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และยั่งยืน นำมาซึ่งความสำเร็จของนวัตกรรม

๕. มีกระบวนการในการติดตามประเมินผล การดำเนินโครงการนวัตกรรม โครงการศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว One Stop Service ของเทศบาลตำบลบ้านกลางมีกระบวนการในการติดตามประเมินผลการใช้บริการอย่างต่อเนื่อง และนำปัญหาที่พบมาปรับปรุงระบบจนทำให้การใช้ระบบดิจิทัลในการบริการประชาชนประสบความสำเร็จ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ลดเวลา ลดชั้น ลดภาระค่าใช้จ่ายแก่ประชาชน

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

นวัตกรรม โครงการศูนย์ดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว One Stop Service ของเทศบาลตำบลบ้านกลาง นั้นพบปัญหาและอุปสรรคสรุปดังนี้

๑. ปัญหาเชิงพื้นที่ พื้นที่ความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลบ้านกลางมีประชากรแฝง เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านกลางเป็นพื้นที่เขตอุตสาหกรรมภาคเหนือ จึงมีประชากรแฝงค่อนข้างมากทำให้การประชาสัมพันธ์ การเข้ารับบริการยังไม่ทั่วถึงหรือยังไม่สามารถบริการได้กับบางกลุ่มเนื่องด้วยการทำงานของประชากรกลุ่มนี้มีลักษณะเป็นการเข้ากะ ส่งผลให้การรับข่าวสาร หรือการเข้ารับบริการไม่สามารถดำเนินการได้ตามปกติ

๒. ปัญหาทางงบประมาณและการขาดแคลนบุคลากร ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในประเด็นส่วนงาน Digital Plat From และขาดงบประมาณในการจัดหาพื้นที่เก็บข้อมูลในการใช้งาน ระบบ Digital Plat From ส่งผลให้พื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลมีจำกัด และการพัฒนาระบบข้อมูลที่เป็นบางรายการยังไม่ครบถ้วน ขั้นตอนในระบบการใช้งาน Digital Plat From บางเรื่อง การใช้งานยังมีความซับซ้อนในการกรอกข้อมูลหรือการโหลดเอกสารประกอบ

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

โครงการศูนย์ดิจิทัล บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว One Stop Service ได้มีประชาชนได้เข้ามาใช้บริการผ่านระบบออนไลน์ โดยมีอัตราความพึงพอใจอยู่ที่ ๙๓.๙๑% และประชาชนที่ได้เข้ามาใช้บริการ ณ สำนักงานเทศบาล (Walk in) มีอัตราความพึงพอใจอยู่ที่ ๙๒.๖๓% อย่างไรก็ตาม ระบบดิจิทัลบริการเบ็ดเสร็จฯ เป็นระบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินงาน จึงส่งผลให้ประชาชนยังไม่เกิดความคุ้นชิน ซึ่งทางเทศบาลตำบลบ้านกลาง ได้ดำเนินการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้กลุ่มคนที่ไม่สามารถใช้บริการผ่านระบบออนไลน์ได้มีโอกาสในการเข้าถึงบริการ โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับกลุ่มอาสาสมัครท้องถิ่นรักโลกที่มีการเป็นจุดจำหน่ายถุงขยะมากกว่า ๒๕ จุดทั่วทั้งตำบล ได้เป็นส่วนช่วยในการอำนวยความสะดวกในการรับชำระค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอยผ่านระบบออนไลน์ และช่วยอำนวยความสะดวกในการรับเรื่องร้องทุกข์ร้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ One Stop Service ของเทศบาลตำบลบ้านกลาง ซึ่งช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการออนไลน์ได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการใช้งานศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ One Stop Service ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม นอกจากนี้ เทศบาลตำบลบ้านกลาง ได้มีเครือข่ายกลุ่มไลน์ ร้องทุกข์ร้องเรียนที่เป็นส่วนร่วมในการประสานงาน และเทศบาลตำบลบ้านกลางได้เน้นการสร้างการเรียนรู้ให้ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล โดยสะท้อนปัญหาความเดือดร้อนผ่านระบบของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ One Stop Service ซึ่งสร้างกระบวนการแก้ไขปัญหาเมืองและสร้างพัฒนาเมือง รวมถึงการชำระค่าธรรมเนียม และภาษีต่างๆ ผ่านระบบ ยังเป็นส่วนร่วมในการพัฒนารายได้ของเทศบาล ซึ่งรายได้เหล่านี้จะถูกจัดสรรเพื่อส่งเสริมการพัฒนาตำบลบ้านกลางในระยะยาวให้เกิดความยั่งยืนและเท่าเทียมต่อไป

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

จากการพัฒนาโครงการศูนย์ดิจิทัล บริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว One Stop Service จะมีการต่อยอดในการดำเนินโครงการโดยพัฒนาต่อยอดข้อมูล เพื่อให้เกิดเป็น Big Data เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ และบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลบ้านกลาง

อย่างรอบด้านเพื่อให้สอดคล้องกับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และต่อยอดนวัตกรรมไปสู่การท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวงพัฒนา Digital Plat From ให้ครอบคลุมในการเพิ่มช่องทางการนำเสนอ และจัดจำหน่ายสินค้าชุมชนเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชน และพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้กับหน่วยงานอื่น หรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสนใจเข้ามาศึกษาดูงาน ยกกระดับสู่ท้องถิ่นดิจิทัล smart city อย่างยั่งยืน ในบริบทของบ้านกลาง คือ “การนำดิจิทัล หรือ ICT มาพัฒนาเมืองให้พลเมืองมีความเท่าเทียม เป็นเมืองที่เปี่ยมไปด้วยคุณภาพชีวิต”

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กรไว้ว่า “เมืองอุตสาหกรรมปลอดภัย เศรษฐกิจพัฒนา การศึกษาชั้นนำ วัฒนธรรมดีงาม ธรรมภิบาลเพื่อประชาชน เปี่ยมล้นคุณภาพชีวิต” ปัจจุบันมีนายสอน อินแก้ว ตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านกลาง ซึ่งเทศบาลตำบลบ้านกลางได้มีโครงสร้างส่วนราชการแบ่งเป็น ๗ ส่วนราชการ ๑ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) สำนักปลัดเทศบาล ๒) กองการศึกษา ๓) กองสวัสดิการสังคม ๔) กองคลัง ๕) กองช่าง ๖) กองวิชาการและแผนงาน ๗) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และมีหน่วยตรวจสอบภายในอีก ๑ หน่วยงาน มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๑๗๘ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๘๖ คน และลูกจ้าง ๙๒ คน

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านกลาง ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลบ้านกลาง ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๘๖.๒๐ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน

ภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๓.๓๔ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการ สาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการ สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือว่าคะแนน ต้นทุนทั้งสามส่วนนี้ของเทศบาลตำบลบ้านกลางอยู่ในระดับดีมาก

ในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น เทศบาล ตำบลบ้านเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมีผลการดำเนินโครงการ มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาลและมีรายงานผลการ ตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก, โครงการเสริมสร้างความรู้และการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) และโครงการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสใน พื้นที่ตำบลบ้านกลาง เป็นต้นอยู่ในระดับดีมาก

ในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น เทศบาลตำบลบ้านกลาง มีการ จัดทำและดำเนินโครง ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นไปตามเกณฑ์การ ประเมิน โดยในการดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ มีการดำเนินโครงการ อาทิ โครงการเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตสตรีและผู้นำชุมชนตำบล บ้านกลางในโรงเรียนมัธยมบาลี โครงการการจัดการแข่งขันกีฬามวลชน สัมพันธ์ตำบลบ้านกลางและ โครงการจิตอาสา และเทศบาลตำบลบ้านกลาง มี การดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของประชาชนหลายโครงการ อาทิ โครงการรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทาง ถนนในช่วงเทศกาลสำคัญ โครงการฝึกอบรมทบทวนความรู้เพิ่มประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และเจ้าหน้าที่ เทศกิจ และสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) และโครงการ ฝึกอบรมหลักสูตร “การดับเพลิงขั้นต้น หรือฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ” ให้กับสถานประกอบกิจการในเขตตำบลบ้านกลางอยู่ในระดับดีมาก

ในด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น เทศบาลตำบลบ้านกลาง มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี

งบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๙๒ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ที่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน ๓ โครงการได้แก่ โครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในสังกัดเทศบาลตำบลบ้านกลาง, การใช้กลไก และจัดทำโครงการเสริมสร้างแนวทางเทศบาลห่างไกลเหตุทุจริตและตระหนักรู้ถึงภัยการประพฤติดมิชอบ และโครงการส่งเสริมความรู้ประกอบการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับดีมาก

ในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น เทศบาลตำบลบ้านกลาง มีผลการดำเนินงานในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบเป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน และมีเอกสารครบถ้วน ซึ่งอยู่ในระดับที่ดีมาก โดยได้มีการออกเทศบัญญัติหรือปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓ เทศบัญญัติ ได้แก่ เทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านกลางว่าด้วยการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๕, เทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านกลางว่าด้วยการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๖๕ และเทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านกลางว่าด้วยการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. ๒๕๖๕ และเทศบาลตำบลบ้านกลางมีเทศบัญญัติที่มีการบังคับใช้ในระดับที่ดีมาก ได้แก่ มีการบังคับใช้ตามเทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านกลาง เรื่องสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร พ.ศ. ๒๕๕๓ เรื่องการกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๓ และเรื่องการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔

และในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น เทศบาลตำบลบ้านกลาง ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ในระดับที่ดีมาก ผ่านโครงการประยุกต์ใช้แพลตฟอร์มทราฟฟี่ฟองดูสู่บ้านกลาง (Traffy fondue to BK city), เว็บไซต์เทศบาลตำบลบ้านกลาง(<http://www.banklanglp.go.th>) เป็นช่องทางในการร้องเรียน ร้องทุกข์ ข้าราชการบริการต่างๆ รวมถึงประชาสัมพันธ์เผยแพร่กิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล มีการจัดทำกลุ่มไลน์เครือข่ายร้องทุกข์ของเทศบาลตำบลบ้านกลาง สำหรับประชาชนในการร้องเรียน ร้องทุกข์และรับฟังความคิดเห็น และมีการจัดทำช่องทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์รับฟังความคิดเห็นของประชาชนSaraban_๐๕๕๑๐๑๐๙@dla.go.th

นอกจากนี้เทศบาลตำบลบ้านกลางได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) จัดทำและพัฒนาโปรแกรมงานระบบวิชาการ (งานทะเบียนและวัดผล) มาใช้ในโรงเรียนเทศบาล ๑ บ้านกลาง มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลของเทศบาลตำบลบ้านกลาง เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลตามภารกิจงานภายในศูนย์บริการข้อมูลเทศบาลตำบลบ้านกลาง และมีการจัดทำปฏิทินกิจกรรม (Google Calendar) ของเทศบาล เพื่อใช้สำหรับนัดหมายต่างๆ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลตำบลบ้านกลางที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ (Vision) และนโยบายที่ชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกระดับ พร้อมทั้งการบริหารงานอยู่ภายใต้หลักธรรมาภิบาล การบริหารงานเป็นแนวระนาบ ทุกคนในองค์กรมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และเท่าเทียม เป็นการสร้างบรรยากาศในการทำงานและสามารถขจัดปัญหา หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในการทำงานได้ดี และมีกลไกในการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน โดยมีการให้รางวัลกับผู้ปฏิบัติงานที่มีผลงานโดดเด่น Best Performance เป็นผลทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงาน และการบริการประชาชนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. วัฒนธรรมองค์กร (Organization Culture) และการทำงานเป็นทีม (Team work) ลักษณะของวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลบ้านกลางเป็นลักษณะวัฒนธรรมแบบปรับตัว (Adaptability Culture) บุคลากรของเทศบาลตำบลบ้านกลางมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน และกล้าที่จะเปิดรับการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานกล้าที่จะทดลอง และพร้อมที่จะปรับตัวและในขนาดเดียวกันยังมียุทธศาสตร์ในการอบรมพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และมีการทำงานที่มีความเป็นทีม (Team work) นำโดยนายกเทศมนตรี ภายใต้การบริหารงานบุคคลมีความใส่ใจต่อผู้ปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความทุ่มเทในการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการประจำ และผู้ปฏิบัติงานในองค์กร มีการ

ตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการดำเนินงานร่วมกันโดยใช้กลไกในการทำงานแบบร่วมมือร่วมแรงในการทำงานร่วมกัน มีการแบ่งงานตามความสามารถตามความถนัดของ ผู้ปฏิบัติงาน (put the right man on the right job)

๓. การสื่อสารในองค์กร เทศบาลตำบลบ้านกลางมีความชัดเจนในการสื่อสาร ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน โดยใช้การสื่อสารทั้งในรูปแบบ Top-Down, Bottom-up และ Peer-to-Peer โดยผ่านกระบวนการประชุมที่มีทั้งลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อเปิดโอกาสในการรับฟังความคิดเห็นในเรื่องราว ข้อจำกัด อุปสรรคต่างๆ ในการทำงาน อย่างประจำและสม่ำเสมอ และนำปัญหามาร่วมกันแก้ไขเพื่อในการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น

๔. กระบวนการในการติดตามประเมินผล เทศบาลตำบลบ้านกลางมีกระบวนการการทำงานอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านกลางมีกลไกในการติดตาม ประเมินผล และควบคุมการทำงาน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปตามแนวทางและแผนงานที่กำหนดไว้ ผ่านการรายงานผล แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับผู้ปฏิบัติงาน อาทิ การประชุมเป็นประจำเพื่อรายงาน ติดตาม ถอดบทเรียนการทำงาน เพื่อพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูง และเกิดการปรับปรุงแก้ไขงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

๑. การขาดแคลนบุคลากร ที่มีความสามารถในด้านเทคโนโลยี มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องระบบ Digital Plat From โดยตรง เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลบ้านกลาง จึงต้องสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. ขาดงบประมาณ ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านกลางได้รับผลกระทบจากการได้รับจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดินที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ หรือการสนับสนุนในการดำเนินการของเทศบาลในการจัดหาพื้นที่เก็บข้อมูลในการใช้งาน ระบบ Digital Plat From พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการทำงานในแต่ละด้านอย่างครอบคลุม

แนวทางการพัฒนาหรือต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

๑. การพัฒนาต่อยอดความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ และมุ่งบูรณาการการทำงานกับภาคส่วนต่างๆ ในเขตพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านกลาง เป็นเขตพื้นที่อุตสาหกรรมภาคเหนือ จึงมีหลายหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเทศบาล โดยเทศบาลตำบลบ้านกลาง ได้มีการต่อยอดด้านการบริหารจัดการองค์กรโดยจัดทำ MOU กับภาคราชการ และภาคเอกชนเพื่อให้ร่วมมือสนับสนุนในการพัฒนากิจการของเทศบาลในส่วนที่ภาคส่วนเหล่านั้นมีความพร้อม ถนัด และสนใจซึ่งจะทำให้การบริหารเทศบาลประสบผลสำเร็จขึ้น

๒. การพัฒนาต่อยอดศักยภาพของบุคลากร โดยการเพิ่มสมรรถนะทางเทคโนโลยีให้กับบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการให้ความรู้เพิ่มเติมในด้านต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อำนวยความสะดวกต่อการเก็บข้อมูล Back office พัฒนาปรับปรุงการให้บริการต่อประชาชนอย่างต่อเนื่อง

องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู
อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศท์ เศรษฐกร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐพงษ์ คັນธรส

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“ศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center)”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่เป็นข้อมูลหลักในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและข้อมูลหลักในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีและระบบดิจิทัลที่ทันสมัย เพื่อให้หน่วยงานมีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่น

๒. เพื่อเป็นศูนย์เก็บรวบรวมข้อมูลแบบ Real time สามารถบริหารจัดการข้อมูลในรูปแบบของศูนย์สั่งการอัจฉริยะและเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เพื่อให้มีศูนย์ควบคุมสั่งการในรูปแบบศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center) เพื่อให้บริหารสั่งการทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมถึงเป็นศูนย์สั่งการแบบ Real time เพื่อให้การบริหารจัดการและเพื่อใช้เป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

๔. เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู (Knowledge Management Center) บริหารจัดการเกี่ยวกับนวัตกรรมในการสร้างความรู้ ความเข้าใจและการพัฒนาที่ทันสมัยอยู่

เสมอ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีเพื่อการบริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น

๕. เพื่อเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีไปยังเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ทางภาคเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร และห่างจากอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนประมาณ ๖ กิโลเมตร มีพื้นที่รับผิดชอบ ประมาณ ๓๐๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๘๗,๕๐๐ ไร่ มีอาณาเขตชายแดนติดกับประเทศเมียนมาร์ ความยาว ๑๕๐ กิโลเมตร ลักษณะบริบทของพื้นที่ภูเขาสูงสลับกับที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ ๑๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าร้อยละ ๘๕ ของพื้นที่ โดยจำแนกพื้นที่หมู่บ้านออกเป็น ๓ ลักษณะ ได้แก่

๑. พื้นที่ที่เป็นภูเขาสูงชัน เป็นที่ตั้งของหมู่ที่ ๙ และ หมู่ที่ ๑๓

๒. พื้นที่ที่เป็นเชิงเขาสลับกับที่ราบแคบ เป็นที่ตั้งของหมู่ที่

๔, ๖, ๗ และ ๑๐

๓. พื้นที่ที่เป็นพื้นที่ราบ เป็นที่ตั้งของหมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๕, ๘,

๑๑ และ ๑๒

ด้วยบริบทของพื้นที่ตำบลปางหมูมีอาณาเขตล้อมรอบเขตเทศบาล และเป็นชานเมือง รองรับการขยายตัวของประชากรในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และเป็นตำบลที่มีแหล่งทรัพยากรมนุษย์ในวัยแรงงานมากที่สุดที่จะตอบสนองต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคมและการพัฒนาด้านอื่นๆ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พื้นที่ตำบลปางหมูมีพื้นที่กว้างมีภูเขาสูงชันที่ราบลุ่มน้อย การคมนาคมยากลำบากและมักจะเกิดภัยพิบัติตามฤดูกาลอยู่เป็นประจำทุกปี เช่น ภูเขาอุทกภัย ดินสไลด์ทับถมเส้นทาง ต้นไม้ล้มทับเส้นทางและปัญหาไฟป่าและหมอกควัน เป็นต้น

สำหรับประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลปางหมู มีจำนวน ๒๐,๗๕๑ คน แยกเป็นชาย ๑๐,๓๓๓ คน หญิง ๑๐,๔๑๘ คน มีประชากรวัยเด็กจำนวน ๑,๒๗๗ คน มีประชากรแฝงจำนวน ๘,๗๓๔ คน มีจำนวนครัวเรือน ๖,๖๒๐

ครัวเรือน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและเกษตรกรรม ซึ่งประชากรในพื้นที่ตำบลปางหมูมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ประกอบด้วย คนไทใหญ่ (ชาวไต), คนเมือง (ล้านนา), คนไทยภาคกลาง, คนไทยภาคอีสาน, คนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงขาว (ปากะเกะญอ), คนกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงแดง(คะยา) และคนกลุ่มชาติพันธุ์ลีซอ/ลีซู เป็นต้น ประกอบกับพื้นที่ตำบลปางหมูและหมู่บ้านปางหมูเป็นหมู่บ้านแรกในประวัติศาสตร์การสร้างบ้านแปงเมืองของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงมีร่องรอยประวัติศาสตร์การอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาของประชากรกลุ่มคนไร้รัฐตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากหนีภัยสงครามจากการสู้รบในรัฐฉาน (Shan state) และการหนีภัยสงครามจากการสู้รบในรัฐกะเหรี่ยงแดง (Karenni States) ทำให้เกิดการอพยพหนีภัยจากสงครามเข้ามาอาศัยอยู่ตามหมู่บ้านตามแนวชายแดนไทย-เมียนมาร์ ในเขตพื้นที่ตำบลปางหมูเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ สตรีและเด็กที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

๑. ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคม พื้นที่ส่วนมากจะเป็นพื้นที่ทางไกลทุรกันดาร การคมนาคมยากลำบาก พื้นที่ที่มีความทุรกันดารเป็นพื้นที่ภูเขาสูงชัน ที่ราบลุ่มน้อย และเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยพิบัติตามฤดูกาล

๒. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากสาเหตุด้านไฟฟ้า และหมอกควันด้วยภูมิศาสตร์ที่ตั้งของพื้นที่มีลักษณะเป็นแอ่งกระทะทำให้เกิดหมอกควันที่เกิดจากไฟฟ้าปกคลุมอยู่ทั่วบริเวณพื้นที่และเกิดฝุ่น PM ๒.๕ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต สุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น

๓. ปัญหาด้านการบริหารจัดการขยะ ด้วยพื้นที่กิ่งเมืองกิ่งชนบทที่มีเขตพื้นที่ล้อมรอบเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ขยะมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของประชากร ประกอบกับไม่มีพื้นที่การบริหารจัดการขยะเพราะติดพื้นที่ป่าและพื้นที่ชั้นลุ่มน้ำชั้นหนึ่ง A และ B จึงไม่สามารถขยายหรือสร้างบ่อขยะเพิ่มเติมได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูจึงสร้างนวัตกรรมการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วยเทคโนโลยีและระบบดิจิทัลเพื่อครอบคลุมการให้บริการในด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

การดำเนินการศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปangหม้อจฉริยะนั้น มีการจัดทำบริการสาธารณะเพื่อมุ่งเน้นการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ที่มีความครอบคลุมกับการแก้ไขปัญหา และการให้บริการสาธารณะ โดยสอดคล้องกับ ๖ ยุทธศาสตร์ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ โดยศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปangหม้อจฉริยะ มีการดำเนินการจัดทำนวัตกรรมที่มีความสอดคล้องด้านความมั่นคง จำนวน ๓ นวัตกรรม ดังนี้

๑) Smart Infrastructure เป็นแอปพลิเคชันบันทึกข้อมูลถนนในเขตพื้นที่ตำบลปangหม้อ โดยสามารถจำแนกถนนออกเป็น ถนนหลวง ถนนทางหลวงชนบท ถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และถนนดินลูกรัง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลการก่อสร้างด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐาน เพื่อระบุเขตพื้นที่รับผิดชอบ สภาพของถนน การบำรุงและดูแลรักษา ซึ่งเป็นข้อมูลจำเป็นต่อการก่อสร้าง ปรับปรุงหรือซ่อมแซมถนนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้สัญจรไปมาด้วยความปลอดภัย

๒) Smart Yunglai ตำบลปangหม้อมีพื้นที่ป่าร้อยละ ๘๕% มีพื้นที่ทั้งหมด ๓๐๐ ตรม. มีประชากร ๒๐,๕๐๐ คน มีการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกเป็นอันดับ ๒ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน นวัตกรรม Smart Yunglai จึงถูกพัฒนาขึ้นโดย ระบบแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) บนฐานข้อมูลแผนที่ภาพถ่ายและทะเบียนทรัพย์สินในการกำหนดที่พักพิงภัยพิบัติ การพนัหมอกคว้นเพื่อกำจัดยุงลายและใช้นวัตกรรม Smart EMS เคลื่อนย้ายผู้ป่วย ผู้สูงอายุ ผู้พิการก่อนมีการพนัหมอกคว้นกำจัดยุงลาย นวัตกรรม Smart Yunglai สามารถกำจัดยุงลาย แหล่งเพาะพันธุ์และกำจัดวัชพืชมีงรอบการแพร่ระบาดได้อย่างรวดเร็ว ลดการขยายวงกว้าง ลดการแพร่เชื้อ ลดความเสี่ยงเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น

๓) Smart I – Pole เป็นนวัตกรรมรับแจ้งสำหรับติดตั้งเปลี่ยน ซ่อม สร้าง ระบบไฟกิ่งสาธารณะ ๑๓ หมู่บ้าน จำนวน ๑,๐๐๐ จุด โดยประชาชนสแกน QR Code ณ เสาไฟกิ่งที่เกิดขัดข้องขึ้น เพื่อแจ้งเหตุขัดข้องนวัตกรรม Smart I – Pole จะแจ้งเตือนไปยังชุดปฏิบัติการไฟกิ่งสาธารณะ เพื่อดำเนินการแก้ไขตามจุดรหัสเสาไฟกิ่งสาธารณะที่ได้รับนั้น เกิดความสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัย ไม่เกิดอันตรายประชาชนสามารถสัญจรได้อย่างสะดวก ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอและไม่เกิดอุบัติเหตุการสัญจรในเวลากลางคืน

๒. ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ “ต่อยอดอดีต” “ปรับปรุงปัจจุบัน” “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกันโดยศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปangหมู้อัจฉริยะ มีการดำเนินการจัดทำนวัตกรรมที่มีความสอดคล้องด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน จำนวน ๒ นวัตกรรมดังนี้

๑) Smart Agriculture เป็นแอปพลิเคชันที่มีความจำเป็นทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากพืชเศรษฐกิจของตำบลปางหมู ได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง กระเทียม งาดำ ถั่วลิสง เป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจในนาแปลงใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูได้พัฒนานวัตกรรม Smart Agriculture ขึ้น เพื่อบันทึกข้อมูลและจัดทำฐานข้อมูลพืชเศรษฐกิจ พื้นที่เพาะปลูก โดย Smart Agriculture จะแยกพื้นที่การเกษตรออกจากพื้นที่อยู่อาศัยอย่างชัดเจน รวมถึงการบันทึกฐานข้อมูลพื้นที่การเกษตรทั้งที่มีเอกสารสิทธิและไม่มีเอกสารสิทธิเพื่อประมวลผลผลิตสินค้าการเกษตรแต่ละประเภทในแต่ละปีและนำไปสู่การกำหนดราคากลางที่เป็นที่น่าพอใจและประชาชนมีตลาดจำหน่ายสินค้าการเกษตร โดยเกษตรกรเป็นผู้กำหนดราคา และมีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางและไม่ถูกกำหนดราคาจากพ่อค้าคนกลางดังที่ผ่านมา ซึ่งทำให้เกษตรกรเสียเปรียบและจำเป็นต้องขายผลผลิตทางการเกษตรในราคาที่ต่ำ

๒) Smart Travel เป็นแอปพลิเคชันช่วยวางแผนการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลปางหมูและจังหวัดแม่ฮ่องสอน Smart Travel สามารถเชื่อมโยงกับแอปพลิเคชันน้องสอน (Nong Son) ที่พัฒนาโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ วิทยาเขตแม่ฮ่องสอน เป็นการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้วางแผนการท่องเที่ยว การใช้จ่ายเงิน ค่าที่พัก ร้านอาหาร ร้านของฝาก ในเขตพื้นที่ตำบลปางหมูและจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เที่ยวอย่างคุ้มค่าต่อการเดินทางและสามารถสร้างรายได้ให้ประชาชน สถานประกอบการ พร้อมกับเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกด้วย

๓. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น โดยศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ มีการดำเนินการจัดทำนวัตกรรมที่มีความสอดคล้องด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ จำนวน ๓ นวัตกรรมดังนี้

๑) Smart Health รัฐบาลมีนโยบาย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” โดยมุ่งเน้นการจัดทำบริการสาธารณะแก่กลุ่มเป้าหมายผู้มีภาวะพึ่งพิง ได้แก่ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และได้รับสวัสดิการแห่งรัฐด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน นวัตกรรม Smart Health เป็นการบันทึกข้อมูลสุขภาพของกลุ่มผู้มีภาวะพึ่งพิง โดยอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) เป็นผู้ตรวจคัดกรองโรคและให้การพยาบาลเบื้องต้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรทางการแพทย์สามารถตรวจวินิจฉัยโรคเพื่อประโยชน์ต่อการรักษา และนวัตกรรม Smart Health สามารถจัดทำเป็นรายงานผลการปฏิบัติงานแบบดิจิทัลของอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อประกอบการเบิกจ่ายค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานทำได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ประหยัด และมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) แทนการเขียนบันทึกรายงานในกระดาษแบบเดิมซึ่งใช้เวลาในการเขียนบันทึกนาน

๒) Smart EMS เป็นนวัตกรรมช่วยยืดชีวิตและลดอัตราการตายของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ ภัยพิบัติ สาธารณภัย

หรือการร้องขอรับบริการจากสถานพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน นวัตกรรม Smart EMS องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูพัฒนาขึ้นด้วยเล็งเห็นถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การให้บริการพยาบาลเคลื่อนย้ายผู้ป่วยให้ถึงมือหมออย่างรวดเร็วและปลอดภัยที่สุดด้วยการสแกน QR Code Smart EMS เพื่อขอรับบริการปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากที่บ้านและการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลด้วยความรวดเร็ว ปลอดภัย ช่วยลดอัตราการตายของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓) Smart Kids ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีทั้งหมด ๗ ศูนย์ โดยตั้งอยู่กระจายตามหมู่บ้านต่างๆ ด้วยลักษณะบริบทของพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลและมีความทุรกันดาร ทำให้เกิดปัญหาในการเดินทาง การสื่อสารและเกิดความกังวลใจและมีข้อสงสัยเรื่องความโปร่งใสในการจัดการเรียนการสอนและอาหารกลางวัน นวัตกรรม Smart Kids ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นโดยครูสามารถรายงานผลการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Back Office) ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องเดินทางและได้เพิ่มช่องทางการสื่อสารและการแจ้งกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน อาหารกลางวัน อาหารเสริม กิจกรรมเสริมทักษะอื่นๆ ผ่านไลน์กลุ่มผู้ปกครอง รวมถึงผู้ปกครองสามารถเข้ากล้องวงจรปิด เพื่อสร้างความโปร่งใสในการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของแต่ละแห่งได้ในแบบ Real Time

๔. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคเอกชนประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึง

บริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึงโดยศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปangmuอัจฉริยะ มีการดำเนินการจัดทำนวัตกรรมที่มีความสอดคล้องด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม จำนวน ๑ นวัตกรรมดังนี้

๑) Pangmu E – Smart Service ตำบลปangmuมีพื้นที่ ๓๐๐ ตรม. พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีพื้นที่ราบลุ่มน้อย มีความทุรกันดารในการเดินทางด้วยความยากลำบาก เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยตามฤดูกาล ซึ่งเป็นเหตุให้ประชาชนขาดสิทธิในการเข้าถึงสวัสดิการแห่งรัฐ นวัตกรรม Pangmu E – Smart Service เป็นการให้บริการในรูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริการประชาชน (Front Office) และการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Back Office) ประชาชนสามารถสแกน QR Code แล้วสามารถเลือกใช้บริการสาธารณะในด้านต่างๆ ตามความต้องการและรอรับบริการอยู่ได้ โดยที่ไม่ต้องมาเขียนคำร้อง อยู่ที่ไหนเวลาไหน ก็สามารถใช้บริการได้แบบ Real Time สะดวก รวดเร็ว ประหยัด ปลอดภัย

๕. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริงโดยศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปangmuอัจฉริยะ มีการดำเนินการจัดทำนวัตกรรมที่มีความสอดคล้องด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จำนวน ๔ นวัตกรรม ดังนี้

๑) Smart Garbage ถูกพัฒนาขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ในการตรวจสอบและการชำระค่าธรรมเนียมการจัดเก็บขยะ โดยที่ประชาชนสามารถชำระค่าธรรมเนียมขยะผ่านระบบออนไลน์ได้โดยไม่ต้องเดินทางมาชำระค่าธรรมเนียมขยะที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลปangmu ซึ่งจะเป็นนวัตกรรมที่อำนวยความสะดวก รวดเร็วในการให้บริการ ลดความเสี่ยงในการเดินทาง ประหยัดค่าเดินทางของประชาชน

นวัตกรรม Smart Garbage นี้ สามารถบันทึกข้อมูลการเก็บขยะ การชำระค่าธรรมเนียมขยะ และการแสดงแผนที่หมุดหมายครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการขยะเปียกลดโลกร้อน รวมถึงการจัดทำสถิติครัวเรือนที่เข้าร่วม

โครงการคัดแยกขยะในครัวเรือน โครงการขยะแลกไข่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ซึ่งนวัตกรรมนี้จะเป็นฐานข้อมูลตามโครงการบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อม

๒) Smart Survey เป็นแอปพลิเคชันช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝ่ายงานจัดเก็บรายได้และเป็นฐานข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้นอกเหนือจากระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน LTAX ๓๐๐๐ นวัตกรรม Smart Survey เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในรูปแบบดิจิทัลสามารถเปิดใช้งานหรือตรวจสอบข้อมูลได้ในระบบ Real Time ได้

จุดเด่นของ Smart Survey เป็นการจัดทำและบันทึกข้อมูลจากภาคสนาม เชื่อมโยงกับการบันทึกภาพถ่ายโดยอากาศยานไร้คนขับหรือโดรนทำให้เกิดความแม่นยำของการจัดเก็บข้อมูลในเชิงพื้นที่ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว แม่นยำและมีประสิทธิภาพในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒

๓) LTAX ๓๐๐๐ เป็นโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน เป็นโปรแกรมที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินต่างๆ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ข้อมูลเกี่ยวกับป้าย ข้อมูลเกี่ยวกับใบอนุญาต ประกอบกิจการค้าและการคำนวณภาษีแต่ละประเภท การรับยื่นแบบชำระภาษี การประเมินภาษีและการรับชำระภาษี รวมถึงการออกแบบรายงานต่างๆ ในระบบงานแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน

๔) Big Data คลังข้อมูลตำบลปางหมูตามท้องที่การบริหารส่วนตำบลปางหมู ดำเนินการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน มีการพัฒนาทักษะของพนักงาน เจ้าหน้าที่ให้สามารถปฏิบัติงาน รวมทั้งมองเห็นว่าสามารถนำผลของการจัดทำแผนที่แปลงที่ดินและแผนที่อาคารเพื่อประยุกต์ใช้แผนที่จัดเก็บรายได้ ให้เกิดประโยชน์กับงานด้านอื่นๆ ได้แก่ สำนักปลัด งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานสวัสดิการชุมชนและสังคม งานงบประมาณและแผน งานกองการศึกษา งานสาธารณสุข งานเกษตร กองช่างงานผังเมือง เป็นต้น และเพื่อการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร ในการรองรับการปฏิรูปและการพัฒนาท้องถิ่น ตามยุทธศาสตร์การพัฒนามนุษย์ของรัฐบาลที่

ปรากฏในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีจึงเสนอให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ สามารถใช้ข้อมูลโปรแกรมแผนที่ต่างๆ ในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

ผลลัพธ์ในการดำเนินศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center)

๑. เป็นศูนย์สั่งการในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริการประชาชน (Front Office) สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึงทั้ง ๑๒ นวัตกรรม ครอบคลุมทุกพื้นที่ ๑๓ หมู่บ้าน บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว ประหยัด ปลอดภัย ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

๒. เป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และการบริหารจัดการข้อมูลภายในองค์กร (Back Office) ที่มีประสิทธิภาพ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และลดค่าใช้จ่าย

๓. เป็นศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดนวัตกรรมที่นำมาให้บริการประชาชน และเป็นนวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในการให้บริการสาธารณะ ผ่านระบบแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) บนโทรศัพท์มือถือ

ผลกระทบในการดำเนินการศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center) เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อองค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูในการบริหารจัดการข้อมูลและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่น สามารถลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการให้บริการได้อย่างทั่วถึงรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและบริการได้อย่างทั่วถึง เกิดผลกระทบเชิงบวกต่อประชาชนในท้องถิ่น เป็นการอำนวยความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ลดค่าใช้จ่าย ลดความเสี่ยงในการเดินทาง เป็นนวัตกรรมที่ให้บริการแก่ทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

การดำเนินโครงการ “ศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center)” สามารถเสนอปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม ดังนี้

๑. ความต่อเนื่องทางนโยบายของผู้บริหาร ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ได้ให้ความสำคัญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการบริการสาธารณะในพื้นที่ ทั้งนี้ผู้บริหารได้วิเคราะห์ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ พบปัญหาการเข้าถึงการให้บริการในพื้นที่ห่างไกล ปัญหาการสื่อสารต่างๆ นำมาซึ่งการกำหนดนโยบายให้องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูเป็นศูนย์กลางการให้บริการสาธารณะโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างความสะดวกกับผู้รับบริการ การจัดเก็บข้อมูล รวมถึงการจัดการพื้นที่ในด้านต่างๆ ที่มีความรวดเร็วมากขึ้น ดังที่ มีการใช้นวัตกรรม Pangmu E – Smart Service เพื่อสร้างความสะดวกในการให้บริการประชาชนมากขึ้น ความต่อเนื่องทางนโยบายของผู้บริหารนั้น สามารถแสดงผลที่เกิดขึ้นในเชิงรูปธรรม ได้แก่ การขยายภารกิจการใช้นวัตกรรมในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ การใช้นวัตกรรมด้านสาธารณสุข และการจัดการสิ่งแวดล้อม สร้างความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นมา ปัจจัยแห่งความสำเร็จดังกล่าว เป็นผลส่วนหนึ่งมาจากการให้ความสำคัญทางนโยบายที่ต้องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ และผู้บริหารมองเห็นถึงภารกิจดังกล่าวว่ามีความสำคัญต่อการให้บริการประชาชน และลดข้อจำกัดการให้บริการที่มาจากบริบทของพื้นที่ได้ ความต่อเนื่องทางนโยบายของผู้บริหารจึงนำมาซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างฐานข้อมูล การระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๒. ความเชื่อมั่นของภาคประชาชนและกลุ่มเครือข่าย ดังข้อมูลที่ได้กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จของนวัตกรรมในช่วงต้น แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องในการดำเนินโครงการนวัตกรรมที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการให้บริการสาธารณะในด้านต่างๆ ของพื้นที่ความเปลี่ยนแปลงในการบริการสาธารณะในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนในพื้นที่ และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการนวัตกรรม ที่เห็นผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ มีผลผลิต ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายต่างๆ จึงมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ซึ่งโครงการนวัตกรรม “ศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center)”

จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ เครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การจัดเก็บข้อมูล การทำงานบูรณาการในพื้นที่ร่วมกันกับหน่วยงานต่างๆ ความเชื่อมั่นดังกล่าว เป็นส่วนสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและแรงจูงใจในการทำงานในระดับพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญกับโครงการนวัตกรรม ระดับการมีส่วนร่วม รวมถึงการใช้นวัตกรรมจึงอยู่ในระดับที่สูง

๓. กระบวนการสื่อสารนวัตกรรมในระดับพื้นที่ โครงการนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู “ศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center)” ถือว่าเป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้บริการประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลดังกล่าว มีปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้ประโยชน์คือการรับรู้ และเข้าใจในแพลตฟอร์มการใช้งาน ดังนั้นกระบวนการสื่อสารการใช้งานแพลตฟอร์มต่างๆ จึงมีความสำคัญที่ต้องทำความเข้าใจ สร้างการรับรู้ร่วมกันกับประชาชนในพื้นที่ อาทิ นวัตกรรม Smart Garbage ที่ต้องทำความเข้าใจในการบันทึกข้อมูลการเก็บขยะ และเชื่อมโยงกับโครงการขยะแลกไข่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู เป็นต้น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูได้มีแนวทางการสื่อสารโดยมุ่งเน้นการลงพื้นที่สร้างความเข้าใจร่วมกันกับประชาชนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนในทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงนวัตกรรมดังกล่าวได้ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูใช้กระบวนการสื่อสารนวัตกรรมในระดับพื้นที่ โดยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม ลงพื้นที่ในชุมชนเพื่ออธิบายสร้างการรับรู้กับชุมชนทั้งเรื่องการทำความเข้าใจนวัตกรรม และการใช้งานอย่างใกล้ชิด มีข้อเสนอแนะให้กับทุกกลุ่มวัย ทุกกลุ่มอาชีพ ให้สามารถปรับใช้นวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม กระบวนการดังกล่าวนอกเหนือจากช่วยให้ชุมชนได้เรียนรู้การใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านต่างๆ การสื่อสารร่วมกันกับชุมชนยังเป็นส่วนสำคัญในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการทำงานให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ด้วยประการหนึ่ง

๔. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูที่เป็นศูนย์กลางนวัตกรรม องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Back Office) ที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างพื้นที่ในการจัดการข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนที่หลากหลาย การมีศูนย์รวบรวมข้อมูล

ดังกล่าวที่มีเครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัย ส่งผลให้การทำงานสามารถเชื่อมประสานข้อมูลกับเครือข่ายการทำงานต่างๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูได้สร้างศูนย์รวบรวมข้อมูลเป็นพื้นที่ในการทำงานร่วมกันกับเครือข่าย และเป็นพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน่วยงานต่างๆ ทำให้เป็นพื้นที่หลักในการประสานงาน การบริหารจัดการข้อมูล รวมถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๕. การออกแบบนวัตกรรมบนพื้นฐานของบริบทพื้นที่ เนื่องจากสภาพทั่วไปของพื้นที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูง มีพื้นที่ราบลุ่มน้อย มีความทุรกันดารในการเดินทางด้วยความยากลำบาก เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยตามฤดูกาล ส่งผลต่อการติดต่อสื่อสาร หรือขาดสิทธิในการเข้าถึงการให้บริการสาธารณะต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูจึงได้ออกแบบนวัตกรรมโดยมุ่งเน้นที่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลบริบทพื้นที่ เพื่อออกแบบการให้บริการสาธารณะที่มีความเหมาะสมกับประชาชน การดำเนินการดังกล่าวถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสำเร็จเรื่องความร่วมมือของประชาชนในการใช้นวัตกรรม เมื่อประชาชนตระหนักถึงผลที่ได้รับที่สอดคล้องต่อความต้องการ ส่งผลให้มีความร่วมมือต่อนวัตกรรมที่สูง และส่งผลให้การให้บริการสาธารณะมีความครอบคลุม มีช่องทางที่หลากหลาย อาทิ การใช้ Pangmu E – Smart Service ที่เริ่มต้นจากการวิเคราะห์บริบทพื้นที่ของผู้บริหารโดยเริ่มต้นจากปัญหาการให้บริการประชาชนวิเคราะห์ว่ามีข้อจำกัดในเรื่องใด นำไปสู่การออกแบบนวัตกรรมที่แก้ไขปัญหาการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูที่ประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

โครงการ “ศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center)” ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู พบปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม ดังนี้

๑. ข้อจำกัดในบริบทพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ ส่งผลให้การดำเนินโครงการนวัตกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบเครือข่ายกับอุปกรณ์กระจายสัญญาณการสื่อสารในบางพื้นที่อาจจะไม่

สามารถเข้าถึงสัญญาณได้ ซึ่งการส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนในพื้นที่ใช้โครงการนวัตกรรมมีความจำเป็นต้องใช้ระบบเครือข่ายกับอุปกรณ์กระจายสัญญาณที่เป็นเทคโนโลยีดิจิทัล นอกจากนี้ลักษณะบริบทของพื้นที่ดังกล่าวเป็นข้อจำกัดในการลงทุนพัฒนาระบบเครือข่ายกับอุปกรณ์กระจายสัญญาณที่มีต้นทุนที่สูง จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการ อาจส่งผลกระทบต่อการใช้นวัตกรรมของประชาชนในพื้นที่

๒. ความหลากหลายทางวัฒนธรรมส่งผลต่อการสื่อสารนวัตกรรม รวมถึงข้อจำกัดของประชาชนในพื้นที่ในการสร้างการรับรู้การเข้าใจในนวัตกรรม ซึ่งอาจจะมีผลต่อการมีส่วนร่วมของนวัตกรรม ทั้งนี้พื้นที่บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้อาจจะมีเรื่องการเข้าถึงแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ที่ไม่สมบูรณ์ หรือหน้าที่การทำงานแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ที่มีข้อจำกัดทางการสื่อสาร

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center) เป็นศูนย์บริหารสั่งการและการให้บริการสาธารณะในรูปแบบการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริการประชาชน (Front Office) และการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Back Office) เพื่อเพิ่มช่องทางและเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมในรูปแบบแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) บน Smart Phone ที่ประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถใช้บริการได้ทุกที่ ทุกเวลาตลอด ๒๔ ชั่วโมงและเป็นการให้บริการที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังและส่งผลให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ ลดค่าใช้จ่าย ลดขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ประชาชนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมใช้และร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจริงในการขอรับบริการสาธารณะผ่านศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะผ่านระบบออนไลน์ครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการบริการสาธารณะ ทำให้เกิดความยั่งยืน เนื่องจากนวัตกรรม การให้บริการนี้เชื่อมโยงระบบ Smart Phone เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่ส่งผล

กระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ลดการใช้กระดาษ ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง ทั้งของประชาชนผู้รับบริการและองค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูผู้ให้บริการ สาธารณะ โดยอาศัยฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรมเพื่อมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในการให้บริการประชาชนในท้องถิ่น กล่าวคือ การให้บริการทางด่วนแบบไร้สายในรูปแบบแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) บนอินเทอร์เน็ต

การออกแบบศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาหลัก ๓ ประการ ให้เป็นไปตามหลักการในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยขับเคลื่อนด้วยมิติ ๔ ด้าน ประกอบด้วย

๑. มิติด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยนวัตกรรม Smart Travel, E – Smart Service และ Smart EMS ซึ่งสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน ประหยัดค่าน้ำมัน ค่าเดินทาง ประชาชนมีเวลาในการประกอบอาชีพมากขึ้นและสามารถลดความเสี่ยงในการเดินทางและลดอุบัติเหตุ

๒. มิติด้านสังคม ประกอบด้วยนวัตกรรม Smart Health, Smart Kids และ Smart Survey ซึ่ง Smart Health สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพของผู้สูงอายุ ผู้พิการ โดย อสม.เป็นผู้ตรวจคัดกรองโรคเบื้องต้น เพื่อให้แพทย์สามารถทราบประวัติการตรวจคัดกรองโรคและวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง และ Smart Kids สามารถสร้างความโปร่งใสในการจัดการเรียนการสอน

๓. มิติด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยนวัตกรรม Smart Agriculture และ Smart Infrastructure ซึ่งสามารถบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การบริหารจัดการที่ดินในรูปแบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินและการจัดทำแนวเขตพื้นที่หมู่บ้าน พื้นที่ป่าออกจากกันได้อย่างชัดเจน

๔. มิติด้านบริการสาธารณะ ประกอบด้วย E – Smart Service, Smart I-Pol และ Smart Garbage ซึ่งสามารถบริหารจัดการขยะ การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและการสร้างความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำ ทุกเพศ ทุกวัยและทุกชาติพันธุ์

โครงการนวัตกรรม “ศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปางหมูอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center)” ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีแนวทางการต่อยอดนวัตกรรมโดย เป็นแหล่งเผยแพร่ แลกเปลี่ยน

เรียนรู้นวัตกรรมกับเครือข่าย รวมถึงหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องผ่านศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปangmuอัจฉริยะ (Pangmu Local Smart Innovation Center) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาาร่วมกันเป็นพื้นที่ของการประสานงาน การขยายเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลปangmu ได้มีแนวทางขยายชั้นข้อมูล เพิ่มเติมมากขึ้นให้ครอบคลุม ภารกิจต่างๆ ที่มีความจำเป็นในการให้บริการสาธารณะในพื้นที่ รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลปangmu มีแนวทางพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดเก็บข้อมูล ให้มีความปลอดภัยสูง โดยพัฒนาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีดิจิทัล และโปรแกรมที่สามารถเก็บข้อมูลได้อย่างปลอดภัย การสร้างเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันบูรณาการข้อมูลที่สำคัญในการให้บริการประชาชน ให้้องการบริหารส่วนตำบล ปangmu เป็นศูนย์กลางข้อมูลเพื่อบริการและพัฒนาพื้นที่ต่อไป

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่วัตกรรม

ศูนย์นวัตกรรมท้องถิ่นปangmuอัจฉริยะถูกพัฒนาให้เป็นจุดศึกษาฐานงานผ่านการจัดนิทรรศการต่างๆ เป็นต้นแบบให้้องค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละแห่ง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลสบป่องและ้องการบริหารส่วนตำบลแม่ณาเต็ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อดำเนินการจัดทำนวัตกรรมระบบ E - Service เป็นการทำงานรูปแบบแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) บน Smart phone ซึ่งเป็นการให้บริการผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ทันสมัยประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการเชื่อมโยงงานการบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน เช่น การใช้ Smart EMS ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีโรงพยาบาลศรีสังวาลเป็น Hub Center ไปสู่การให้บริการประชาชนในพื้นที่ตำบลปangmu และพื้นที่ใกล้เคียง

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีผลคะแนนจากการประเมินการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องทั้ง ๓ ส่วน ได้แก่ ผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๙๐.๕๐ ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๓.๓๐ และผลการประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งเป็นคะแนนต้นทุนในการชี้วัดการบริหารจัดการที่อยู่ในระดับที่ดี

ด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งอยู่ในระดับดีมาก มีการดำเนินโครงการที่มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญและมีรายงานผลการตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและหมอกควัน (กิจกรรมจัดทำแนวกันไฟ) และโครงการบริหารจัดการขยะรีไซเคิล เป็นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ได้มีผลการดำเนินการทำหน้าที่ที่พึงเลี้ยงให้การแนะนำปรึกษาหารือ หรือจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสมัครเข้าร่วมการประเมินรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ในกลุ่มประเภททั่วไปที่มีข้อมูลเอกสารชัดเจนจำนวนหลายแห่ง อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลร่องเคาะ องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสูง เป็นต้น

ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีการจัดทำและดำเนินโครงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ได้ในระดับดีมาก ดำเนินโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อที่อยู่อาศัยของคนพิการ เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ โครงการจิตอาสาทำกิจกรรมทำความ สะอาดบริเวณผนังป้องกัน

คลังสะพานปางหมู เป็นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีการจัดทำและดำเนินโครงการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ในระดับดีมาก ดำเนินโครงการ อาทิ โครงการครุภัณฑ์เพื่อการป้องกันดูแลทรัพย์สินของประชาชน (กล้องวงจรปิด ศพด.) โครงการป้องกันลดอุบัติเหตุทางถนน และโครงการปฏิบัติการบริการการแพทย์ฉุกเฉิน EMS เป็นต้น นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ยังได้มีการจัดทำและดำเนินโครงการในลักษณะการบริหารจัดการเมืองและชุมชนเชิงป้องกันหลายโครงการ อาทิ โครงการศูนย์อำนวยการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเชื้อไวรัส Covid-๑๙ โครงการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดและความรุนแรงในเด็กนักเรียน (DARE) และโครงการจัดกิจกรรมการณรงค์และป้องกันไข้เลือดออก

ด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริต องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๖๒ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริตและการจัดซื้อจัดจ้าง โครงการอบรมจริยธรรมคุณธรรม เป็นต้น นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ยังมีร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง

ด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ได้มีผลการจัดทำร่างข้อบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ร่างข้อบัญญัติ ได้แก่ ร่างข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว และองค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ได้มีผลการบังคับใช้ข้อบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในระดับดีมาก โดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายข้อบัญญัติ อาทิ ข้อบัญญัติการเก็บ ขนและกำจัดสิ่งปฏิกูล ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ และข้อบัญญัติการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front Office) ในระดับที่ดี ด้วยการพัฒนาโปรแกรมอย่างเป็นระบบผ่านการส่งเสริมจากองค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู เป็นโปรแกรมแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform)

เพื่อให้บริการในด้านต่างๆ อาทิ การแจ้งเหตุปัญหา การสาธารณสุขต่างๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back Office) อยู่ในระดับที่ดี ใช้โปรแกรม แพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อเก็บข้อมูลนำไปสู่การบริหารจัดการภารกิจต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู

ด้านการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ได้มีการดำเนินโครงการพัฒนาที่มีการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่ในระดับดีมาก หลายโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อที่อยู่อาศัยคนพิการ เด็ก เยาวชน ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โครงการส่งเสริมพัฒนาเด็กพิเศษ ร่วมกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น และองค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาที่มีการทำงานร่วมกันกับภาคเอกชน ประชาสังคม มูลนิธิ สมาคม องค์กรพัฒนาเอกชน หรือองค์กรระหว่างประเทศในพื้นที่ในระดับดีมาก ดำเนินโครงการ อาทิ โครงการพัฒนาแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน ร่วมกับบริษัท Gismans Asia และโครงการฝึกอบรมหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริหมู่บ้านวิีพอเพียงต้นแบบ ร่วมกับกลุ่มเกษตรกรฝึกปลอดภัยตำบลปางหมู เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

๑. การสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู เป็นพื้นที่เฉพาะที่มีความหลากหลาย มีความจำเป็นต้องพัฒนาการให้บริการสาธารณะเหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูคือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ทักษะมาปรับใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน อาทิ การเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เป็นส่วนสำคัญในการออกแบบการทำงาน

ทั้งในส่วนของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front Office) และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back Office) เป็นต้น

๒. การสร้างกรอบการทำงานที่ชัดเจน ในส่วนของปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ในประเด็นหลัก ๒ ประเด็นได้แก่ กรอบการทำงานที่ชัดเจนในการกำหนดหน้าที่การทำงานที่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ให้ความสำคัญกับหน้าที่ของบุคคลที่ต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีการติดตามรายงานผล อย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพื่อควบคุมการทำงานให้มีประสิทธิภาพ อีกประการหนึ่งได้แก่ กรอบการทำงานที่ชัดเจนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่มีความถูกต้อง เหมาะสม เสริมสร้างองค์ความรู้ การรับรู้การเข้าใจในการทำงานที่ถูกต้องชัดเจน อาทิ การส่งเสริมให้บุคลากรอบรมสร้างทักษะการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของแนวทางการทำงาน ระเบียบการปฏิบัติงานต่างๆ

๓. การส่งเสริมอำนาจการตัดสินใจให้บุคลากร เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการทำงานภายในหน่วยงาน และการตัดสินใจในการทำงาน ซึ่งทางผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูให้ความสำคัญกับการแสดงความคิดเห็น การให้อำนาจการตัดสินใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานเป็นส่วนงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ผู้รับบริการ ย่อมที่จะมีความเข้าใจและรับรู้ถึงปัญหาต่างๆ รวมถึงมีมุมมองแนวทางการพัฒนาการให้บริการสาธารณะ การสื่อสารการทำงาน กระบวนการแก้ไขการทำงานในหน่วยงาน จึงเป็นการสื่อสารตัดสินใจที่มาจากความคิดเห็นในทุกฝ่าย ซึ่งกระบวนการสื่อสารและตัดสินใจในลักษณะดังกล่าวส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานที่ดีของผู้ปฏิบัติงาน

๔. การติดตามและควบคุมการทำงานของผู้บริหาร เป็นกลไกที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู โดยผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมีมุ่งเฝ้าติดตามและควบคุมการทำงาน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปตามแนวทางและแผนงานที่กำหนดไว้ ผ่านการรายงานผล แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันกับผู้ปฏิบัติงาน อาทิ การประชุมพูดคุยแลกเปลี่ยนประจำสัปดาห์ การประชุมกลุ่ม

งานต่างๆ เพื่อรายงานผล ติดตามผล ถอดบทเรียนการทำงาน นำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพสูง

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

๑. ลักษณะทางภูมิประเทศที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีข้อจำกัดทางพื้นที่ ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม ภัยธรรมชาติ ส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณ เพื่อแก้ไขปัญหาในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน หรือมีผลกระทบที่ส่งผลให้เปลี่ยนแปลงการดำเนินโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ สภาพปัญหาดังกล่าวจึงส่งผลต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ที่อาจจะทำให้การดำเนินงานไม่สามารถควบคุมในเรื่องงบประมาณ ระยะเวลาในการดำเนินการได้

๒. การขาดแคลนบุคลากรที่เชี่ยวชาญการทำงานในพื้นที่ กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูมีข้อจำกัดเรื่องบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการทำงานที่เข้าใจบริบทของพื้นที่ ซึ่งเหตุผลประการหนึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ข้อจำกัดทางพื้นที่ส่งผลต่อการสรรหาบุคลากร รวมถึงการทำงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ ปรับตัวร่วมกัน การทำงานจึงต้องสร้างความร่วมมือเรียนรู้ร่วมกันกับประชาชน มีความจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และปฏิบัติงานในพื้นที่มาอย่างต่อเนื่อง

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู มีแนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหาร ได้แก่

๑. การวิเคราะห์บริบทของพื้นที่เพื่อวางแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เหมาะสม องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูมีแนวทางการพัฒนาโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันในแนวทางการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ผ่านการวิเคราะห์บริบทพื้นที่ในมิติต่างๆ อาทิ สังคมผู้สูงอายุ การสร้างรายได้ให้กับชุมชน การดูแลทางสาธารณสุข เพื่อให้การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมูมีความครอบคลุมในทุกด้าน

โดยใช้หลักการวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล การทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับประชาชนในพื้นที่

๒. การเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ เพื่อระดมทรัพยากร เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งทางลักษณะพื้นที่ และงบประมาณ การเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน กลุ่มเครือข่ายเชิงประเด็นต่างๆ จึงเป็นส่วนสำคัญที่สามารถระดมทรัพยากรทั้งในส่วนของทรัพยากรบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาทำงานบูรณาการร่วมกัน รวมถึงการแบ่งปันทรัพยากรเครื่องมืองบประมาณ ที่เป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

อาจารย์ณิชาภัทร์ กิจเจริญ
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนศักดิ์ สายจำปา
อาจารย์ทิสิตา สุพรรณรังสรรค์

ส่วนที่ ๑ โครงการงานนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“ป่าหุ่งดิจิทัล (PAHUNG Digital)”

วัตถุประสงค์

๑. สร้างนวัตกรรมเพื่อตอบสนองปัญหาความต้องการ และความคาดหวังของประชาชนในพื้นที่
๒. การส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีให้แก่บุคลากร พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน
๓. เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ลดค่าใช้จ่าย ลดการใช้วัสดุสิ้นเปลืองในการปฏิบัติงาน
๔. ประชาชนในพื้นที่ได้รับบริการจากหน่วยงานได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว ประหยัด มีความพึงพอใจต่อการรับบริการ

สภาพทั่วไปของพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด ๒๑๐ ตารางกิโลเมตร มีประชากร ๑๐,๑๐๔ คน มีจำนวน ๑๘ หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน และการให้บริการประชาชน เช่น การเข้ามาติดต่อราชการของประชาชนในช่วงสถานการณ์โควิด ๑๙ ประชาชนไม่สามารถเดินทางเข้ามาติดต่อราชการได้ ประกอบกับปัญหาการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการให้บริการประชาชน การติดต่อสื่อสารกับประชาชน จำนวนเอกสารที่มีจำนวนมาก ขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ยุ่งยาก

ซับซ้อน ขาดการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน จึงเป็นที่มาของการนำเทคโนโลยีที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งการคิดค้นมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นการนำคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตมาใช้ในการทำงาน การประชุมของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเอกสารในการประชุมในแต่ละครั้ง การจัดทำแอปพลิเคชันในการให้บริการประชาชน E-SMART PAHUNG ที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งได้ออกแบบแอปพลิเคชันในการให้บริการประชาชนให้ครบทุกกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงการบริการได้สะดวกทุกที่ ทุกเวลา ไม่ต้องเดินทางมายังสำนักงาน เป็นการประหยัดเวลา ลดเอกสาร ลดค่าใช้จ่ายในการติดต่อราชการของประชาชน นอกจากนั้น กองช่างได้ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานในระบบ Smart Infrastructures เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล เกี่ยวกับ ถนน แหล่งน้ำทางธรรมชาติ ถนนภายในตำบลป่าหุ่ง สามารถนำฐานข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาตำบลป่าหุ่ง และสามารถดึงข้อมูลตำแหน่งที่ตั้ง จุดพิกัด ความกว้างของถนนมาใช้ในการประมาณการก่อสร้าง ข้อมูลในการพัฒนาถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ และข้อมูลอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็วและประหยัดเวลา ไม่ต้องออกไปสำรวจพื้นที่ กองการศึกษาดำเนินการจัดทำ Smart Kids Pahung ได้จัดอบรมให้ความรู้แก่ครู คณะครูช่วยกันออกแบบแอปพลิเคชันให้ใช้งานให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง ช่วยในการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานแก่ครูบุคลากรทางการศึกษา ในการบันทึกข้อมูลเด็ก กิจกรรมการเรียนการสอน ติดตามสืบค้นข้อมูลเด็ก แบบบันทึกพัฒนาการด้านต่างๆ รวมทั้งการรายงานกิจกรรมประจำวัน อาหารกลางวัน ให้กับผู้ปกครอง ผลงานครู ข้อมูลต่างๆ ของครูให้เป็นระบบ การใช้ระบบ E-OFFICE ในการจัดเก็บเอกสารที่มีจำนวนมากอย่างเป็นระบบ ป้องกันเอกสารสูญหาย สืบค้นได้ง่าย เป็นต้น ซึ่งจากการดำเนินการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง เป็นการส่งเสริมให้ผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงานเจ้าหน้าที่ได้เรียนรู้ในการนำเทคโนโลยีมาช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ประหยัดทรัพยากร ลดเวลาในการปฏิบัติงานและการติดต่อราชการ โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดคือ ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดจากการปฏิบัติงาน

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งประสบปัญหาอันเป็นปัญหาหลักที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการแก้ไขสามประการดังต่อไปนี้

ประการแรกปัญหาการปฏิบัติงานในการให้บริการประชาชน การติดต่อราชการ การติดต่อประสานงานกับชุมชน เนื่องจากพื้นที่ป่าหุ่งกว้าง ๒๑๐ ตารางเมตร มี ๑๘๐ หมู่บ้าน ถนนบางแห่งยังเป็นดินโคลน เมื่อเข้าสู่ฤดูฝน การสัญจรมีความยากลำบาก อาทิเช่น การเดินทางเข้าออกพื้นที่สูงชันและพื้นที่ดอยต้องใช้โซ่โซ่เหล็กพันล้อเพื่อลดอุบัติเหตุและต้องจำกัดการเดินทางให้เหลือเพียงการเดินทางที่จำเป็นเท่านั้น แม้ในหน้าแล้งการสัญจรก็ยังคงมีความลำบากเนื่องจากถนนในหลายพื้นที่มีฝุ่นหนาจึงเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ส่งผลให้การสัญจรตลอดทั้งปีมีความยากลำบากมาก การเชื่อมต่อระหว่างประชาชนในพื้นที่ห่างไกลกับหน่วยงานรัฐในด้านต่างๆ จึงเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลให้การติดต่อระหว่างกันและทำให้การให้บริการประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ประการที่สองเอกสารสิทธิที่ดินทำกิน ไม่มีเอกสารที่ดินทำกิน ม.๖ ม.๗ ม.๘ ม.๑๐ ม.๑๓ ม.๑๖ ซึ่งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยหลวง ปัญหาที่ดินในการทำไรนาเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการดำรงชีวิตของชาวบ้านซึ่งส่วนใหญ่ที่ดินทำกินต่างๆ ประสบปัญหาเหมือนพื้นที่อื่นๆ ในประเทศไทยคือ ปัญหาด้านกรรมสิทธิการครอบครองที่ดินอยู่กับระเบียบข้อกฎหมายต่างๆ แม้ชาวบ้านจะเป็นผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าวมาหลายทศวรรษ ส่งต่อกันระหว่างรุ่นสู่รุ่นก็ตาม แต่ปัญหาการครอบครองที่ดินของชาวบ้านในพื้นที่ตำบลป่าหุ่งก็ยังเป็นปัญหาสำคัญที่กระทบชีวิตความเป็นอยู่และปากท้องของประชาชนในพื้นที่มาโดยตลอด ทางองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีความพยายามจะช่วยเหลือประชาชนในประเด็นดังกล่าว หากแต่ยังติดอยู่ที่ข้อกฎหมายและขอบเขตของระเบียบที่ทำให้การแก้ไขปัญหานั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ประชาชนตั้งความคาดหวัง

และประการสุดท้ายปัญหาไฟป่า และหมอกควัน พื้นที่ อบต.ป่าหุ่งมีพื้นที่ติดป่าไม้ และเขตอุทยานแห่งชาติ ทำให้เกิดปัญหาการเกิดไฟป่าและหมอกควันทุกปี ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ช่วงเดือนพฤศจิกายน - เมษายน เป็นช่วงที่มีสถิติการเกิดไฟป่าสูงกว่า

ช่วงอื่นๆ เนื่องจากสภาพอากาศแห้ง ลมพัดแรง ประกอบกับต้นไม้ใหญ่จำนวนมากผลัดใบ หยน้ำแห้งตาย โดยสาเหตุหลักของการเกิดไฟป่าส่วนใหญ่เกิดจากมนุษย์จุดไฟ เพื่อหาของป่าและล่าสัตว์ รวมถึงการทำไร่เลื่อนลอย เมื่อเกิดเพลิงไหม้จึงเป็นเชื้อเพลิงอย่างดีที่ทำให้ไฟลุกลามอย่างรวดเร็วและยากต่อการควบคุม โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้และภูเขาสูง ซึ่งมีหลายหมู่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งประกอบกับปัญหาหมอกควันที่เป็นผลกระทบมาจากไฟป่า ส่งผลให้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณดังกล่าวได้รับความเดือดร้อน โดยเฉพาะการใช้รถใช้ถนนจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุสูงขึ้น ผลกระทบจากไฟปายังทำให้เกิดปัญหาหมอกควันไฟปกคลุมพื้นที่ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เพื่อความปลอดภัย และต้องมีมาตรการในการดูแลและกลุ่มเปราะบางอันได้แก่ดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจเป็นพิเศษ

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

ในการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งในการให้บริการประชาชนได้มีการร่วมกันระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน พนักงานเจ้าหน้าที่ตัวแทนประชาชนในการร่วมกันกำหนดทิศทางการให้บริการประชาชนและการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และประหยัดทั้งผู้ให้บริการ และผู้รับบริการมีการนำแนวคิดและความคิดเห็นที่ได้จากการประชุมวางแผนนำมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงานในการให้บริการประชาชนโดยได้มีการประสานให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด นอร์ทแมพ จังหวัดเชียงใหม่มาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีแต่ละประเภทมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้นำชุมชน พนักงานเจ้าหน้าที่ตัวแทนประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจและได้มีความคิดเห็นในการที่จะนำเทคโนโลยีมาประยุกต์กับการใช้งาน

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งได้อบรมให้ความรู้กับพนักงานเจ้าหน้าที่โดยให้แต่ละกองงานได้ออกแบบ ข้อมูลสำหรับจัดทำแอปพลิเคชันที่เหมาะสมกับแต่ละงานนำแอปพลิเคชันไปใช้ในการปฏิบัติงานและออกไปให้ความรู้กับประชาชนในการใช้แอปพลิเคชันและได้มีการประชุมชี้แจง

ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้นำชุมชนทดลองใช้และนำไปถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนในแต่ละหมู่บ้านและขอความร่วมมือผู้นำชุมชน สมาชิกสภาท้องถิ่น เครือข่ายในการปฏิบัติงานของตำบลป่าหุ่งในการ รับ - ส่งหนังสือแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ผ่านแอปพลิเคชันไลน์เป็นการลดเวลาในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ประหยัดเอกสารในการนำส่งการติดต่อราชการจะเกิดความสะดวกรวดเร็วมากขึ้นและในส่วนของผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นมีการนำคอมพิวเตอร์แท็บเล็ตมาใช้ในการประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่นมีความรู้สามารถในการใช้เทคโนโลยีใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดงบประมาณการดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งเกิดผลงานเป็นที่ประจักษ์ ทำให้ท้องถิ่นอำเภอบาง และอำเภอบางได้มีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ได้นำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ นอกจากนั้นโรงพยาบาลพานได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อบูรณาการในการให้บริการประชาชนในอนาคต อีกด้วยจากการดำเนินงานทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริการประชาชน ที่สะดวกรวดเร็ว เกิดการประหยัดทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทั้งบุคลากร งบประมาณ ช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ประชาชนได้รับประโยชน์ เกิดความพึงพอใจในการรับบริการเป็นที่ยอมรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ โดยเป็นแหล่งศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานอื่นและเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคดิจิทัล

จากการดำเนินงานทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริการประชาชน ที่สะดวกรวดเร็ว เกิดการประหยัดทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทั้งบุคลากร งบประมาณ ช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ประชาชนได้รับประโยชน์ เกิดความพึงพอใจในการรับบริการเป็นที่ยอมรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ โดยเป็นแหล่งศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานอื่น และเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุคดิจิทัล

ภาพประกอบ การให้บริการผ่านโปรแกรม E-Smart ป่าหุ้ง



เข้าสู่ระบบ

กรณีสืบข้อมูลเพื่อตอบแบบวัดการรับรู้ EIT





รับรหัส OTP



เข้าสู่ระบบ

<

♥ E-Smart PAHUNG

🔍

📄

☰

Today

09:22

สถานะ/คลัง



Click
บริการสาธารณะ



คลัง



การขออนุญาต /
การจดทะเบียน



บริการ
การแพกบ่งเงิน



คำร้องทั่วไป/
ต่อต่อน้ำ



การศึกษา



ขึ้นทะเบียน/
ตรวจสอบ



บริการสาธารณะ/
คลังข้อมูลออนไลน์



เมนู ▾



ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

ในการดำเนินโครงการป่าหุ่งดิจิทัลสามารถสังเคราะห์ปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม ดังนี้

๑. การให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม คำว่าเทคโนโลยีดิจิทัลอาจจะเป็นคำที่ถูกหยิบฉวยมาใช้ในหลายโครงการหลายโอกาส แต่การนำมาใช้จริงนั้นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้จริง และผลลัพธ์ของเทคโนโลยีอื่นมีปัจจัยความสำเร็จหลายประการเช่น ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่เลือกใช้ ความสามารถในการใช้งานของผู้ใช้ และความสามารถในการเข้าถึงอุปกรณ์การใช้ ในการดำเนินโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้จริงในทุกขั้นตอนและสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงเชิงบวกให้กับทั้งการทำงานภายในหน่วยงาน

และการให้บริการประชาชน เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้งานจริงจนเป็นแพลตฟอร์มหลักที่ใช้กันอย่างแพร่หลายจริงทั้งในและนอกองค์กร

๒. โครงการมีการประเมินปัญหาที่เกิดขึ้นในการให้บริการประชาชน ในทุกระยะและแก้ไขอย่างรวดเร็วเช่น เมื่อริเริ่มโครงการ Tag ติดตามตัวนักเรียนมีการนำเอาปัญหาด้านความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลของนักเรียน มาพิจารณาระหว่างครูและผู้ปกครอง ทางอบต.จึงจัดการกับ Tag และ Application ให้มีความรัดกุมขึ้นเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ใช้งาน โดยระหว่างการใช้งานจริงทางผู้ให้บริการได้ทำงานด้านการประเมินการใช้งานไปควบคู่กันกับการใช้งานด้วย จึงทำให้ทราบถึงปัญหาและนำมาปรับปรุงการให้บริการอย่างทันท่วงที

๓. ผู้ดำเนินโครงการคำนึงถึงประเด็นเรื่องการเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีโดยมีการระบุตัวผู้นำชุมชนที่สามารถให้บริการเครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แก่ประชาชนที่ไม่มีอุปกรณ์ได้ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีความคำนึงถึงประเด็นการเข้าถึงเทคโนโลยี แม้ว่าเทคโนโลยีจะมีประโยชน์และทำให้ลดความลำบากของผู้คนในพื้นที่ลงแต่การเข้าถึงเทคโนโลยีก็เป็นเรื่องยากสำหรับประชาชนบางกลุ่ม ดังนั้นทางผู้ให้บริการจึงอุดช่องว่างด้วยการสร้างกลุ่มผู้นำซึ่งเป็นกลุ่มตัวแทนในการช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีในพื้นที่ อาทิ การมีตัวแทนประชาชนเป็นอาสาสมัครให้บริการด้านเทคโนโลยีกับผู้ที่ไม่มียุกรณ์ เป็นการดำเนินการแก้ปัญหาโดยใช้เครือข่ายและความเข้มแข็งของภาคประชาสังคมเข้ามาช่วยในการดำเนินการ

๔. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และความพยายามอย่างยิ่งที่จะใช้เทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน โดยมีความมุ่งหวังว่าเทคโนโลยีและโครงการที่จัดทำขึ้นนี้จะช่วยลดช่องว่างด้านความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕. ความสามารถในการสร้างและประสานเครือข่าย จากข้อมูลในเบื้องต้นจะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งยังขาดเจ้าหน้าที่และบุคลากรในหลายฝ่าย โดยมีบุคลากรไม่มากนักเมื่อเทียบกับภาระกิจที่จะต้องดูแล แต่อย่างไรก็ตามโครงการนวัตกรรมขององค์กรกับประสบความสำเร็จและได้รับเสียงตอบรับอย่างดีจากทุกฝ่าย คำถามคือ องค์กรมีการบริหารงานอย่างไรโดยใช้คนน้อยที่สุดแต่นำมาซึ่งผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ

สูงสุด คำตอบคือทางองค์กรมีความสามารถในการดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายโดยดึงบุคลากรจากหน่วยงานอื่นๆภาคส่วนอื่นๆเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ในด้านการสร้างเครือข่ายนี้ทางองค์กรประสบความสำเร็จในขั้นที่เคยได้รับรางวัลและคำชื่นชมจากหน่วยงานอื่นๆ มาแล้วมากมาย

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

โครงการมีข้อจำกัดใหญ่ๆ สองประการด้วยกันได้แก่ ข้อจำกัดใหญ่ของการนำเทคโนโลยีมาใช้คือด้านงบประมาณ เนื่องจากเทคโนโลยียังเป็นสินค้ามูลค่าสูงดังนั้นทางหน่วยงานจึงยังมีข้อจำกัดด้านงบประมาณที่ใช้ดำเนินการในบางกรณีอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องมีบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คงสภาพการใช้งานที่ยาวนานจึงมีการจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่เข้ามาเปลี่ยนหรือมาเพิ่มเติมอุปกรณ์ที่มีอยู่ ซึ่งบางอุปกรณ์มีราคาที่สูงขึ้น ซึ่งอาจมีการหักทวงจากหน่วยตรวจสอบถึงราคาของอุปกรณ์ที่จัดซื้อในแต่ละปีเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและสร้างรายได้เพิ่มให้กับ อบต. อีกทั้งหาแหล่งทุนที่จะนำงบประมาณมาพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างไม่ขาดตกบกพร่องให้ประชาชนอย่างทั่วถึง ปัญหาด้านกฎหมาย จากกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ประกาศใช้บังคับมีผลให้การให้บริการข้อมูลสารสนเทศด้านต่างๆ จากการให้บริการ Wifi สาธารณะ หรือให้บริการผ่านช่องทางการพูดคุย (Chat bot) ด้วยปัญญาประดิษฐ์ (AI) แบบอัตโนมัติ ๒๔ ชั่วโมง ที่ต้องให้ประชาชนยืนยันตัวตนในการเข้าใช้งานก่อนซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องทำให้ถูกต้องตามกฎหมายดังกล่าว และการเข้าถึงข้อมูลของเด็กนักเรียนยังต้องได้รับการยินยอมจากฝ่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดความรัดกุมในการให้บริการให้มากที่สุด

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากการดำเนินงานทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริการประชาชน ที่สะดวกรวดเร็ว เกิดการประหยัดทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ทั้งบุคลากร งบประมาณ ช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ประชาชนได้รับประโยชน์ เกิดความพึงพอใจในการรับบริการ เป็นที่ยอมรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ โดยเป็นแหล่งศึกษาดูงานให้กับหน่วยงานอื่น และเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นในยุคดิจิทัลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และประหยัด ทั้งผู้ให้บริการ และผู้รับบริการ มีการนำแนวคิดและความคิดเห็นที่ได้จากการประชุมวางแผน นำมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไปในอนาคตโดยโครงการส่งผลประโยชน์โดยตรงต่อกลุ่มเป้าหมายดังต่อไปนี้

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ใช้ในการให้บริการประชาชน และใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาท้องถิ่น มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์กับประชาชน

๓. ช่วยลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ลดการใช้วัสดุสิ้นเปลือง เกิดการประหยัด

๔. ประชาชนรับบริการได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว สะดวกสบาย และประหยัด เกิดความพึงพอใจต่อการรับบริการที่มีประสิทธิภาพ

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

นวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งสามารถเป็นต้นแบบ และขยายผลหรือเผยแพร่ไปสู่สาธารณะในระดับท้องถิ่นหรือ ระดับประเทศ โดยเฉพาะหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงในจังหวัดเชียงรายซึ่งมักขอความอนุเคราะห์คำแนะนำเข้าศึกษาดูงานอยู่เป็นประจำ เกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ และมีการเผยแพร่นวัตกรรมในการจัดประชุมวิชาการต่างๆทั้งในและนอกจังหวัดเชียงราย ในด้านความยั่งยืนของนวัตกรรม องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งได้มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กร เข้ามารับผิดชอบโครงการอย่างต่อเนื่อง ชัดเจนเป็น รูปธรรม ดังเครือข่ายต่างๆ เพื่อกำหนดกรอบการ ดำเนินงานโครงการเป็นหน่วยงานประสานการ ดำเนินงานโครงการกับภาคีเครือข่ายและได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน ภาครัฐอื่น ภาคเอกชน ได้แก่ฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. ท่างุ่นส่วน จำกัด นอร์ทแมพ จังหวัด เชียงใหม่ ท้องถิ่นอำเภอพาน อำเภอพาน และ โรงพยาบาลพาน เป็นต้น ในการเสนอโครงการดำเนินโครงการ การติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน โดยมีภาค ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ เป็นการร่วมกันพัฒนา เพื่อความยั่งยืนต่อไป

อย่างไรก็ตามทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งเน้นย้ำว่าการดำเนินการต่อยอดโครงการนวัตกรรมและโครงการใดๆ นั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้หากไม่ได้สอบถามความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ก่อน สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นหลักการทำงานที่สำคัญและน่าชื่นชมอย่างยิ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งที่ยึดเอาความต้องการและผลประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่มาเป็นอันดับต้นๆ สิ่งนี้เป็นกระบวนการได้มาซึ่งนโยบายตามหลักการประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาเสนอความต้องการนโยบายตั้งแต่ในขั้นการก่อรูปของนโยบาย จะเห็นได้ว่าการทำงานของทุกฝ่ายในหน่วยงานยึดโยงอยู่กับหลักการดังกล่าวนี้อย่างเหนียวแน่น และสิ่งนี้เองเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งประสบความสำเร็จในการดำเนินการด้านต่างๆ ทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

จากข้อมูลพบว่าสามารถดำเนินการตามภารกิจด้านต่างๆ ที่วางไว้ได้อย่างครบถ้วน องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีการดำเนินการตามเกณฑ์ชี้วัดได้ดีในเกือบทุกเกณฑ์ชี้วัด อันได้แก่ เกณฑ์ชี้วัดในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้, เกณฑ์ชี้วัดด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เกณฑ์ชี้วัดด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริการประชาชน (front office) และในการบริหารงานภายในหน่วยงาน (back office) อีกทั้งมีคะแนนในส่วนด้านคะแนนด้านประสิทธิภาพขององค์กร (LPA) การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน (ITA) และการจัดบริการสาธารณะอยู่ในระดับมาก

ความสำเร็จในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีปัจจัยใหญ่สามปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดความสำเร็จด้วยกันได้แก่ ปัจจัยแรกความสำเร็จอันเกิดจากวิสัยทัศน์และวิธีคิดของผู้บริหาร กล่าวคือผู้บริหารมีความเข้าใจต่อสภาพพื้นที่และเข้าใจต่อการทำงานส่งผลให้เกิดความเข้าใจร่วมกันกับทุกฝ่ายส่งผลให้การทำงานระหว่างผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ในองค์กร และ

ประชาชนในพื้นที่เป็นไปได้อย่างราบรื่น ประการที่สองปัจจัยด้านบุคคลากรจากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าบุคคลากรของหน่วยงานมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการดำเนินงานเพื่อพื้นที่และประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนั้นบุคคลากรยังเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเชี่ยวชาญประเด็นในพื้นที่เป็นอย่างมาก ส่งผลให้กิจกรรมด้านนโยบายที่ผลิตออกมาสามารถอำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนได้ดี และประการสุดท้ายปัจจัยด้านประชากร กล่าวคือในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีประชากรที่เข้าใจการทำงานของหน่วยงานและพร้อมให้การสนับสนุนกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ นอกจากนี้จะให้ความร่วมมือ ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแล้วประชาชนในพื้นที่ยังเป็นผู้คอยให้ความเห็นต่อการดำเนินการต่างๆ อย่างสม่ำเสมอส่งผลให้ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถนำความเห็นเหล่านี้จากการมีส่วนร่วมของประชาชนไปปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการประชาชนได้อย่างดี

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีของครบถ้วน องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

วิสัยทัศน์ของผู้นำคณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีความโดดเด่นด้านวิสัยทัศน์ที่เป็นตัวส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการบริหารจัดการหลายประการดังนี้ได้แก่ ประการแรกผู้บริหารมีวิสัยคิดว่าจะต้องรับฟังปัญหาและข้อเรียกร้องของประชาชนให้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะการเปิดรับฟังปัญหาจะนำไปสู่การหาหนทางเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญคือตรงตามความต้องการของประชาชน ประการที่สองได้แก่แนวคิดด้านการตอบสนอง หมายถึง ผู้บริหารเชื่อว่าความต้องการของประชาชนในพื้นที่ควรได้รับการตอบสนองทุกด้านอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพอย่างเท่าเทียมกันทั่วทั้งพื้นที่และประการสุดท้ายผู้บริหารมีแนวคิดเรื่องการเป็นขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานโดยมองว่าผู้ปฏิบัติงานเพื่อนำนโยบายไปช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้พี่น้องประชาชนนั้นเป็นผู้ที่สมควรจะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและให้ความสบายใจ การตอบแทนด้วยคำพูด

การให้ขวัญและกำลังใจแก่ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบอยู่เสมอๆ จะเป็นตัวกระตุ้นให้การบริหารงานเป็นไปอย่างราบรื่น

ความสามารถในการบริหารจัดการ ความท้าทายประการหนึ่งของการจัดการเชิงพื้นที่คือ พื้นที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สูงอันประกอบไปด้วยหุบเขา ลำธารและ ป่าไม้ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งจะสามารถเข้าไปดำเนินการใดๆ ในพื้นที่ย่อมเป็นเรื่องยุ่งยากและท้าทายเนื่องจากมีความเกี่ยวพันกันในหลายองค์กร ทั้งในประเด็นของการสร้างความเข้าใจต่อผู้คนในพื้นที่ที่หลากหลายชาติพันธุ์ และความยากในเรื่องการติดต่อราชการ ตัวอย่างเช่น หากต้องการสร้างโรงเรียนในเขตพื้นที่ป่าไม้จะต้องทำเรื่องขออนุญาตหลายขั้นตอนเพื่อพิจารณาเป็นกรณีพิเศษก่อนนำงบประมาณลงไปพัฒนาในพื้นที่นั้นๆ ประเด็นนี้เองทำให้เห็นถึงจุดแข็งของการบริหารจัดการภายในพื้นที่ว่าผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถหลายด้านมาบูรณาการเพื่อดำเนินกิจการให้ประสบความสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย อีกทั้งถูกต้องตามระเบียบการบริหารราชการ จะเห็นได้ว่าประเด็นนี้เองเป็นจุดโดดเด่นด้านการบริหารจัดการที่น่าสนใจยิ่ง

การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาตามบริบทของพื้นที่ จากสภาพพื้นที่และลักษณะของประชากรในพื้นที่ที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ ในด้านการมีความหลากหลายของกลุ่มคนที่อยู่อาศัยโดยมีการอยู่ร่วมกันของคนไทยหลากหลายเชื้อชาติและชาวชาติพันธุ์ต่างๆ ส่งผลให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจต่อประเด็นความละเอียดอ่อนของวัฒนธรรมและความต้องการในพื้นที่ ซึ่งความเข้าใจเหล่านี้ไม่ใช่เรื่องยากสำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารตำบลป่าหุ่งเนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่และผู้บริหารเป็นคนในท้องถิ่นซึ่งเติบโตมากับบริบททางวัฒนธรรมเหล่านี้จึงง่ายต่อการทำความเข้าใจความต้องการของคนแต่ละกลุ่มในพื้นที่

ความชัดเจนในการมอบหมายแผน จากข้อมูลของฝ่ายดำเนินงานพบว่าจุดเด่นอีกประการหนึ่งที่ชัดเจนในการทำงานคือ ในทุกๆ ครั้งที่มีการวางแผนดำเนินการ ฝ่ายที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบการวางแผนจะลงรายละเอียดในแผนการ และขั้นตอนการดำเนินงานอย่างชัดเจน และมีการสื่อสารเพื่อรับนโยบายและแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติอย่างละเอียด เป็นการสื่อสาร

ภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกับระหว่างผู้วางแผนและผู้รับแผนไปปฏิบัติ นำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินนโยบาย

เรื่องการสื่อสารภายในองค์กรให้ได้รับความร่วมมือจากผู้มีหน้าที่ดำเนินงาน จากการสัมภาษณ์พบว่านโยบายของฝ่ายบริหารมุ่งเน้นให้เกิดการเคลื่อนไหวพัฒนาการทำงานขององค์กรอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการดำเนินงานตามเกณฑ์ที่ส่วนกลางวางไว้ การเข้าร่วมการแข่งขันต่างๆ การวางนโยบายเชิงรุกในการดูแลอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ในด้านต่างๆ ทำให้เห็นได้ว่าฝ่ายบริหารมอบแนวทางในการดำเนินงานที่สร้างภาระงานใหม่ๆ ที่ท้าทายให้กับผู้ปฏิบัติงาน หากแต่สิ่งนี้ไม่เป็นปัญหาในการทำงานภายในองค์กร เนื่องจากองค์กรมีเกณฑ์ในการดำเนินงานว่าจะเน้นสร้างแรงจูงใจให้ผู้ดำเนินงาน และจะไม่มีการบีบบังคับให้ทำในสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานต้องทำเกินกว่าหน้าที่โดยไม่เต็มใจเด็ดขาด การสร้างแรงจูงใจนั้นมีหลายวิธี อาทิ การให้รางวัลระบบโบนัส ตลอดจนคำชื่นชมจากประชาชนในพื้นที่ ซึ่งตามหลักการแล้วการให้รางวัลผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานนั้นเป็นเครื่องมือกระตุ้นประสิทธิภาพการทำงานอย่างดีตามหลักการบริหารงานบุคคลเป็นหนึ่งในทฤษฎีเสริมแรงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงานที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งนำมาปรับใช้และกลายเป็นจุดแข็งที่ดีอยู่

ด้านมุมมองต่อการเข้าร่วมประกวดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านใดก็ตามทำให้เกิดการดำเนินงานเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ภายใต้ความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งได้รับประโยชน์จากการดำเนินการเพื่อเข้าแข่งขันอย่างแท้จริง โดยโครงการต่างๆ ที่นำเข้าแข่งขันมักเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ไม่มากก็น้อย ผู้บริหารและบุคลากรเห็นพ้องกันว่า การเข้าแข่งขันในแต่ละครั้งทำให้องค์กรได้บทวนข้อดี ข้อเสีย ตลอดจนข้อผิดพลาดในแต่ละครั้ง โดยจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการแข่งขันในแต่ละครั้งมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงองค์กรเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในครั้งต่อไป และการแข่งขันในแต่ละครั้งทำให้ทางองค์กรเข้าใจวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการส่วนรวมผ่านเกณฑ์ต่างๆ ที่ทางส่วนกลางได้จัดสร้างขึ้น ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งดำเนินงานสอดคล้องกับแผนงานด้านต่างๆ ของส่วนกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งเผชิญปัญหาในการบริหารจัดการดังต่อไปนี้

ปัญหาด้านกฎระเบียบจากส่วนกลางข้อจำกัดใหญ่อีกข้อหนึ่งได้แก่ ปัญหาการจัดการบุคลากร ที่ผ่านมาส่วนกลางพยายามแก้ไขปัญหาการทุจริต การสอบด้วยการรวมการสอบไว้ที่ศูนย์กลาง โดยให้ส่วนกลางเป็นผู้มีหน้าที่หลัก ในการดำเนินการจัดสอบแต่เพียงผู้เดียวเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตในพื้นที่ หากแต่ การจัดสอบในบางกรณีมีความล่าช้าไม่ทันต่อสถานการณ์ ส่งผลให้การบริหารจัดการด้านบุคลากรของหน่วยงานในท้องถิ่นขาดความมีอิสระและประสิทธิภาพ

ปัญหาด้านงบประมาณปัญหาเรื่องงบประมาณ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงด้านนโยบายการกระจายงบประมาณในระดับชาติ ส่งผลให้เกิด การยื่นขอเบิกจ่ายงบประมาณจากสำนักงบประมาณ ทำให้ในบางกรณีอาจ ไม่ได้งบประมาณตามที่ต้องการจากกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้บางข้อ การได้มาซึ่ง งบประมาณที่ไม่เพียงพอส่งผลกระทบต่อโอกาสในการดำเนินงานที่หายไป ใน หลายส่วน เช่น เดิมงบประมาณเหลือจ่าย สามารถยื่นขอไปใช้ในโครงการอื่นๆ ได้ แต่เมื่อถูกรวมไว้ที่สำนักงบประมาณ เกิดกรณีการขาดความยืดหยุ่น งบประมาณถูกกลดลงในหลายโครงการ แต่ในทางกลับกันภาระงานขององค์กร กลับเพิ่มขึ้น เช่น มีการขยายกองการดำเนินการ จากฝ่ายบุคลากรเป็นกอง การเจ้าหน้าที่ ในส่วนของกองส่งเสริมคุณภาพชีวิต มีการแยกตัวออกเป็น ๒ กอง ได้แก่ กองสวัสดิการสังคม และกองสาธารณสุขเพื่อรองรับการถ่ายโอน ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดังนั้นจะมองได้ในภาพรวมว่าทางองค์กร การปกครองส่วนท้องถิ่นมีภาระงานที่เพิ่มมากขึ้น หากแต่งบประมาณที่จะ สามารถนำมาใช้จ่ายนั้นกลับลดลง

อีกทั้งกระบวนการได้มาซึ่งงบประมาณจากรัฐผู้ท้องถิ่นยังถูกทำให้ เป็นกระบวนการที่ยากและจำเป็นต้องอาศัยการสร้างเครือข่ายและความใกล้ชิด การของงบประมาณจากส่วนกลางในแต่ละปีสำหรับการดำเนินโครงการพิเศษ ต่างๆจะถูกกำหนดไว้โดยส่วนกลางว่าจะต้องนำงบประมาณส่วนนั้นๆ ไปใช้ในด้านใด ซึ่งในความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่อาจไม่ได้ต้องการเช่นนั้น การกระจายงบประมาณในลักษณะนี้เป็น การกระจายแบบ Top-Down ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น

ปัญหาต่อมาได้แก่ปัญหาสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด ๑๙ ซึ่งเกิดขึ้นกับหลายองค์กรในภาครัฐและถึงแม้สถานการณ์การระบาดจะจางหายไป แต่สถานการณ์การระบาดที่ผ่านมาส่งผลให้ทางองค์กรต้องนำงบประมาณออกมาใช้แก้ปัญหาเฉพาะหน้าก่อนจำนวนมาก ทำให้งบประมาณที่สะสมอยู่ถูกนำมาใช้แก้ปัญหาระยะสั้นเป็นจำนวนไม่น้อยและส่งผลต่อการบริหารจัดการงบประมาณขององค์กรในระยะยาว

ปัญหาด้านการประสานงานกับหน่วยงานรัฐอื่นๆในพื้นที่เป็นอีกประการหนึ่งของปัญหาและอุปสรรคด้านกฎระเบียบ อย่างที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่าพื้นที่ในองค์กรบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งมีลักษณะเป็นพื้นที่ป่าไม้และเขตแนวชายแดนทำให้การดำเนินการในบางกรณีเกิดความยุ่งยากในประเด็นระเบียบและข้อกฎหมายซึ่งส่งผลกระทบต่อความล่าช้าในการบริการประชาชนและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ซึ่งหากกระบวนการมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนให้กฎดังกล่าวมีความยืดหยุ่นขึ้นปัญหาดังกล่าวนี้นี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

สำหรับแนวทางการพัฒนาและต่อยอดด้านการบริหารจัดการขององค์กรบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งที่สำคัญคือ ความพยายามในการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ให้แล้วเสร็จตามความมุ่งหมาย เนื่องจากปัญหาที่ผ่านมาคือสถานการณ์การแพร่ระบาดที่เข้ามาแทรกแซงทำให้การดำเนินการตามแผนไม่เป็นไปตามที่วางไว้ การต่อยอดและแก้ไขปัญหานั้นคือการวางแผนรับมือสถานการณ์แทรกแซงเหล่านั้นและวางแผนมุ่งดำเนินกิจกรรมตามแผนที่มีอยู่ในคลังมากที่สุดในที่สุด

อีกประการหนึ่งคือการพยายามแก้ไขปัญหาคาราคาซังการมีส่วนร่วมของประชาชนในวงกว้าง เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่น เครือข่ายการตรวจสอบ ตลอดจนการเข้าร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานแก้ไขปัญหาที่มีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นจากเดิมนอกจากนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งจะพยายามพัฒนาและต่อยอดการทำงานโดยการทำงานในเชิงรุกในการเป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่เลี้ยงโดย

การจูงใจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียงให้ดำเนินกิจการต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการต่อมาทางองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งจะเพิ่มการให้ความสำคัญแก่การนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการทั้งกิจการภายในองค์กรและการให้บริการให้หลากหลายครอบคลุมมากขึ้นเพื่อควมมีประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงานของหน่วยงานในอนาคต

ประการสุดท้ายองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่งพร้อมเป็นหน่วยงานศูนย์กลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้และความสำเร็จในการดำเนินงานในกิจการต่างๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับองค์กรอื่นๆ ทั้งในและนอกพื้นที่ รวมถึงทำหน้าที่เสมือนเป็นพี่เลี้ยงให้องค์กรอื่นๆ ที่ต้องถอดบทเรียนความสำเร็จในประเด็นต่างๆ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้สำหรับประเด็นที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ต้องการจะทราบ

ด้านการพัฒนาเมืองและชุมชน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

อาจารย์ ดร.สุวิดา นวมเจริญ
อาจารย์เบญจมาศ จันอำรุง
อาจารย์อภิรดี สราญรัมย์
อาจารย์เพลินตา หาเรือนโชค

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“โครงการสร้างเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อร่วมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง หมอก
ควันและไฟป่า ที่อาจเกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดราชบุรี และพื้นที่ข้างเคียง

๒. เพื่อร่วมบูรณาการการทำงานร่วมกัน ระหว่างกรมป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ๔ ประจวบคีรีขันธ์
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดราชบุรี และองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดราชบุรี ทั้ง ๑๑๑ แห่งในจังหวัดราชบุรี

สภาพทั่วไปของพื้นที่

จังหวัดราชบุรีมีตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ตั้งอยู่ทางภาคกลางด้าน
ตะวันตกของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปตามทางหลวงแผ่นดิน
หมายเลขที่ ๔ ประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร เป็นที่ตั้งที่มีความสำคัญ
ในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของพื้นที่ท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีความ
หลากหลายทางธรรมชาติและทรัพยากรต่างๆ ที่ทำให้เป็นจุดท่องเที่ยวที่
น่าสนใจ

๑. ภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ: จังหวัดนี้มีทั้งเทือกเขาสูง พื้นที่ราบสูง และที่ราบลุ่มต่ำ มีป่าไม้ครอบคลุมมากถึง ๓๘.๑๖% ของพื้นที่ และมีแม่น้ำแม่กลองเป็นแหล่งน้ำสำคัญในพื้นที่

๒. ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม: มีการกล่าวถึงถิ่นกำเนิดของโองเคลือบลายมังกรและผ้าทอบ้านไร่ (ผ้าขาวม้า) ซึ่งเป็นผลงานที่สะท้อนความหลากหลายและประวัติศาสตร์ของราชบุรี

๓. ทางอุตสาหกรรม: มีการกล่าวถึงการผลิตเครื่องปั้นดินเผาและหัตถกรรมทอผ้าพื้นเมือง ที่เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญในพื้นที่

๔. ทางภูมิอากาศ: จังหวัดราชบุรีตั้งอยู่ในเขตที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งทำให้มีฤดูฝนตกมากขึ้น และมีความหลากหลายทางภูมิอากาศ

๕. ทางน้ำ: มีแม่น้ำแม่กลองที่ไหลผ่านจังหวัด และมีระบบคลองสำคัญ เช่น คลองดำเนินสะดวก ที่มีประโยชน์ในการเชื่อมต่อแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง

จังหวัดราชบุรีมีความหลากหลายทางทัศนธรรมชาติและทรัพยากรที่สำคัญ ทำให้เป็นจุดประสงค์ในด้านการท่องเที่ยว และมีความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของภูมิภาคนี้

อย่างไรก็ดีจังหวัดราชบุรีประสบกับปัญหา อาทิ ปัญหาด้านภัยแล้งและอุทกภัย ได้แก่ ปัญหาภัยแล้งในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน และประสบปัญหาอุทกภัยในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม ส่งผลต่อการดำรงชีวิตและอาชีพของประชาชน ในช่วงฤดูร้อนและฤดูหนาว จะประสบปัญหาภัยแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรและอุปโภค บริโภค ในช่วงฤดูฝนเกิดปัญหาอุทกภัยน้ำป่าไหลหลาก เป็นต้น และยังปัญหาขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์เครื่องจักรกลสาธารณภัยที่มีสมรรถนะสูง เพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดราชบุรี ให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการท้องถิ่น

สภาพปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรี เป็นปัญหาซ้ำซากประจำทุกปี ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัด

ราชบุรี ทำให้ประชาชนต้องร้องขอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี สนับสนุนน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค ตลอดจนเพื่อการเกษตร และร้องขอการสนับสนุนเครื่องจักรในการกำจัดวัชพืช ขุดลอกคูคลองสำหรับพื้นที่การเกษตร ขุดลอกทางระบายน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง เป็นประจำทุกปี ถึงแม้ว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีจะมีบุคลากร และงบประมาณ ตลอดจนเครื่องจักรที่สามารถช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนได้ แต่เครื่องจักรที่มียังไม่เพียงพอต่อความเดือดร้อนของประชาชน ประกอบกับการบรรเทาความเดือดร้อนได้อย่างรวดเร็วจำเป็นต้องใช้เครื่องจักรกลสาธารณภัยที่มีสมรรถนะสูงเพื่อให้สถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติโดยเร็วที่สุด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีได้เห็นถึงปัญหานี้ และไม่ได้นิ่งนอนใจต่อความเดือดร้อนของ ประชาชน จึงได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนโดยการ จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนบุคลากรให้เพียงพอในการช่วยเหลือ ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ และได้มอบนโยบายให้จัดตั้งฝ่ายป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย เพื่อรองรับภารกิจ และได้ประสานความร่วมมือกับ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และศูนย์ป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย เขต ๔ ประจวบคีรีขันธ์ หาหรือแนวทางในการทำงานร่วมกัน

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ได้ประสานความร่วมมือระหว่าง สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดราชบุรี และศูนย์ป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย เขต ๔ ประจวบคีรีขันธ์ เริ่มจากลงพื้นที่เพื่อประเมินความ เสี่ยงสาธารณภัย และวิเคราะห์ข้อมูลเครื่องจักรกล สาธารณภัยขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๑๑ แห่งในจังหวัดราชบุรี โดยเบื้องต้นศูนย์ป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย เขต ๔ ประจวบคีรีขันธ์ อนุมัติให้ยืมรถดับเพลิง รถช่วยเหลือผู้ประสบภัยเครื่องสูบน้ำ และเรือยนต์ มาประจำไว้ ณ ศูนย์ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี โดยระเบียบ กำหนดให้ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอำนาจให้ยืมพัสดุ ได้เพียง ๗ วัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีจึงต้องทำหนังสือขอยืมทุก สัปดาห์ เป็นระยะเวลาประมาณ ๑ ปี จึงร่วมกันขับเคลื่อนและผลักดันจนเกิด การลงนามความตกลงร่วมมือระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๕ ทั้งนี้ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต ๔ ประจวบคีรีขันธ์ ได้มีการส่งมอบเครื่องจักรสาธารณภัยจำนวน ๒๐ รายการพร้อมแนะนำและสาธิตสมรรถนะของเครื่องจักรกลที่นำมาส่งมอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ของจังหวัดราชบุรีเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมถึงเกิดการบูรณาการใช้งานเครื่องจักรกลสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ คุ่มค่า เข้าถึงที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็วและเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งเป็นมิติใหม่ในการทำงานในรูปแบบการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

๑. การเตรียมความพร้อม องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี มีความพร้อมของงบประมาณในการดูแลบำรุงรักษาเครื่องจักร สนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุ และอุปกรณ์สิ้นเปลือง มีสถานที่สำหรับเก็บรักษาครุภัณฑ์ที่กว้างขวางและปลอดภัย รวมถึงมีฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่รับผิดชอบงานโดยตรงที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญอยู่เสมอ

๒. การทำงานแบบบูรณาการ เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างราชการส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทำการร่วมลงพื้นที่เพื่อประเมินความเสี่ยงสาธารณภัย และวิเคราะห์ข้อมูลเครื่องจักรกลสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๑๑ แห่งในจังหวัดราชบุรี โดยขับเคลื่อนและผลักดันจนเกิดการลงนามความตกลงร่วมมือระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง หมอกควันและไฟป่า ที่อาจเกิดขึ้นในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี และพื้นที่ข้างเคียง

๓. วิสัยทัศน์ของผู้บริหาร วิสัยทัศน์ของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ส่งเสริมการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ช่วยให้เกิดเครือข่ายการดำเนินงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายในจังหวัดราชบุรี สามารถประหยัดงบประมาณใน

การจัดซื้อเครื่องจักรกลสาธารณภัยที่มีราคาสูง เพื่อนำงบประมาณไปพัฒนาในด้านอื่นๆ ต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

๑. เบื้องต้นศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต ๔ ประจวบคีรีขันธ์ อนุมัติให้ยืมเครื่องจักรกลทุก ๗ วัน ตามระเบียบฯ ทำให้เกิดความซับซ้อนในการทำเอกสาร และระยะเวลาในการดำเนินงานมีข้อจำกัด

๒. เนื่องจากเครื่องจักรกลมีจำนวนจำกัด เมื่อเกิดสาธารณภัยที่จำเป็นต้องใช้เครื่องจักรกลสาธารณภัยประเภทเดียวกัน จึงทำให้ไม่เพียงพอต่อการสนับสนุน ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

บทสรุปความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการสร้างเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี สามารถดำเนินการช่วยเหลือประชาชนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สามารถประหยัดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องจักรกลสาธารณภัย คู้มค่า เข้าถึงที่เกิดเหตุได้อย่างรวดเร็ว โดยสถิติการช่วยเหลือประชาชนระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึง วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ จำนวน ๑๔ ครั้ง จำแนกเป็นภัยแล้ง จำนวน ๒ ครั้ง อุทกภัย จำนวน ๘ ครั้ง และอัคคีภัย จำนวน ๔ ครั้ง ทำให้มีประชาชนได้รับประโยชน์รวมทั้งหมด ๑๐,๖๕๖ ครั้วเรือน ประชาชนได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยลดลง และทำให้จังหวัดราชบุรีมีความพร้อมในการช่วยเหลือป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตเพิ่มมากขึ้น

โครงการนี้ยังเน้นการให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ และอุปกรณ์ล่าสุด เพื่อให้พร้อมที่จะตอบสนองกับสถานการณ์ภัยที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นที่การใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพและเฉพาะกิจ ด้วยการรวมกลุ่มทรัพยากรและทุนทรัพย์ที่มีอยู่ในภูมิภาค โครงการนี้จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเสริมสร้างความเชื่อมโยงที่แข็งแกร่งระหว่างภูมิภาคเพื่อการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในท้องถิ่น

การนำไปต่อยอดและเผยแพร่โครงการนวัตกรรม

การนำไปต่อยอดและเผยแพร่โครงการนวัตกรรมที่เน้นการพัฒนา ศูนย์ช่วยเหลือประชาชนและห้อง War Room มีความสำคัญมากเนื่องจาก สามารถสร้างความเข้มแข็งและทนทานในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินและ สาธารณภัยในท้องถิ่นได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสร้างการมีส่วนร่วมและความ ร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับสูงต่อไป โดยการพัฒนาศูนย์ช่วยเหลือประชาชน ที่มีความเป็นมืออาชีพและมีความพร้อมในการรับมือ กับสถานการณ์ฉุกเฉินมีประโยชน์มาก ไม่เพียงเพื่อการรับมือภัยพิบัติ แต่ยังเป็น ที่ยอมรับและเชื่อมั่นของประชาชน การให้บริการที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว จะช่วยลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ฉุกเฉิน มีการพัฒนาห้อง War Room เพื่อประโยชน์ในด้านเป็นสถานที่ที่คณะผู้บริหารและผู้ตัดสินใจมา รวมตัวกันเพื่อติดตามและบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินและสาธารณภัย มีการนำเทคโนโลยีทันสมัยมาใช้ในห้อง War Room เพื่อให้การตรวจสอบและ การตัดสินใจทำได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ได้รับเชิญจากสำนักงาน คณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าร่วม บรรยาย เรื่อง อำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดและการทำความเข้าใจร่วมกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้นแบบ ถ่ายทอด ความรู้การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการระดับ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ณ ปัจจุบัน มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดหลายแห่งติดต่อขอข้อมูลแนวทางการดำเนินงาน ในโครงการนี้เพื่อนำไปปรับใช้ต่อไป

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดราชบุรีมีจุดแข็งหลายประการที่มีผลดีต่อการทำงานขององค์การ ดังนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีมีโครงการหลายโครงการที่ได้รับการ

ประเมินว่าตรงตามเกณฑ์ชีวิตต่างๆ ที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลให้การบริหารจัดการมีความเป็นประสิทธิภาพและได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย ในด้านการมีส่วนร่วมและเครือข่าย องค์การมีโครงการที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานและที่กำลังทรงพลังในพื้นที่ ซึ่งส่งผลให้มีการทำงานร่วมกันอย่างเต็มที่และมีความเชื่อมโยงทางสังคม อปท.ยังมีโครงการความมั่นคงทางสังคม โดยได้มีการดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นการสร้าง ความมั่นคงทางสังคม เช่น โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน การสนับสนุนศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย และการแก้ไขปัญหาทางสังคม ในเกณฑ์ชีวิตด้านการป้องกันความรุนแรงและความปลอดภัย อปท. มีโครงการที่มุ่งเน้นการป้องกันความรุนแรงและรักษาความปลอดภัยของประชาชน ทั้งในทางที่เป็น การป้องกันอุบัติเหตุและการสนับสนุนในกรณีฉุกเฉิน และมีนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ อปท.มีโครงการที่เน้นการสร้างนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบในพื้นที่ ทำให้มีการบริหารจัดการที่เป็นไปตามหลักการและมีการให้บริการอย่างเป็นธรรม โดยคะแนน LPA, ITA และการจัดบริการสาธารณะ คะแนนในด้าน Local Performance Assessment (LPA), Information Technology Assessment (ITA) และการจัดบริการสาธารณะทั้งหมดอยู่ในระดับที่สูงมากแสดงถึงภาพประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการด้วยคุณสมบัติและความสามารถทั้งหลายนี้, องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีมีความโดดเด่นมากในการบริหารจัดการ ทำให้สามารถให้บริการสาธารณะและสนับสนุนชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

๑. ความมุ่งมั่นตั้งใจ จากผลสัมฤทธิ์ด้านการบริหารจัดการดังกล่าว ปรากฏชัดเจนว่าเป็นผลมาจากความมุ่งมั่นตั้งใจ การให้ความร่วมมือโดยทุกภาคส่วนยึดถือผลประโยชน์ของคนหมู่มากก่อนผลประโยชน์ส่วนตน ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมต่างๆ นั้นเพื่อให้การผลของการพัฒนาเป็นที่ประจักษ์ ในการดำเนินงานไม่เกิดการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีมุ่งมั่นในการยึดถือผลประโยชน์ของคนหมู่มากก่อนช่วยสร้างความไว้วางใจจากประชาชนและสังคม นโยบายและโครงการที่สร้าง

ประโยชน์ทั้งรวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒. การมีส่วนร่วมและเครือข่าย การทำงานร่วมกับประชาชนทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีเชื่อมโยงกับความต้องการและปัจจัยในชุมชน ทำให้มีโอกาสนในการพัฒนาท้องถิ่นที่มีความยั่งยืนและเพื่อให้ผลสำเร็จที่ยั่งยืนในทางยาวนาน การมีส่วนร่วมจากชุมชนและเครือข่ายท้องถิ่นช่วยเสริมความเชื่อมั่นและการรับรู้ของประชาชนในการบริหารจัดการ การสร้างเครือข่ายที่แข็งแกร่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเตรียมความพร้อมและแก้ไขปัญหา มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจและการทำงานทางท้องถิ่น เช่น การจัดประชุมสาธารณะ การนำเสนอข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีพื้นที่ในการเสนอแนะ ตลอดจนมีการสนับสนุนการสร้างชุมชนที่มีพลังและแข็งแกร่ง ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีความพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางท้องถิ่น การส่งเสริมการสื่อสารระหว่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประชาชน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีความเข้าใจและสามารถร่วมมือกันได้

๓. การยึดถือนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีในด้านการยึดถือนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบมีความสำคัญมาก เนื่องจากมีผลต่อความน่าเชื่อถือและความเป็นระบบของการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังมีส่วนต่อการให้บริการและสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในท้องถิ่น การยึดถือนิติธรรมในการบริหารจัดการทำให้มีระบบการดำเนินงานที่ถูกต้อง โปร่งแรมหรือโครงการที่ดำเนินการตรงตามกฎระเบียบจะทำให้มีความประสิทธิภาพและชุมชนได้รับประโยชน์จริง การที่กฎระเบียบมีคุณภาพและเป็นระบบทำให้มีความเป็นระเบียบ ชุมชนสามารถทราบถึงกฎระเบียบและความเข้าใจในการดำเนินการ ทำให้เกิดความโปร่งใสและเพิ่มความเชื่อถือจากประชาชน การยึดถือนิติธรรมและมีคุณภาพของกฎระเบียบมีผลต่อการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ทั้งการวางแผน การดำเนินงาน และการตรวจสอบ ทำให้กระบวนการทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การยึดถือนิติธรรมและมีคุณภาพของกฎระเบียบยังส่งผลให้มีความโปร่งใสในการดำเนินการขององค์การ มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเป็นทางการทำให้ประชาชนทราบถึงกิจกรรมและผลงานขององค์การ

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

ข้อจำกัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรีอยู่ทั้งในด้านการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นและด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ การดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ อาจเผชิญกับข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ ทรัพยากรบุคลากร และความต้องการที่ซับซ้อนของโครงการบางประการ ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถทำทุกโครงการตามแผนได้อย่างครบถ้วน หรือทำให้การดำเนินโครงการล่าช้าและในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอยู่ในระดับจำกัด อาจเกิดจากขาดแคลนทรัพยากรทางเทคนิค บุคลากรที่มีความรู้และทักษะที่ไม่เพียงพอ หรือความขัดแย้งในการรับใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่อาจจะต้องการการฝึกอบรมหรือการพัฒนาทักษะ

แนวทางการพัฒนาและต่อยอดด้านการบริหารการจัดการ

อปท.สามารถการแก้ไขข้อจำกัดดังกล่าวอาจจำเป็นต้องพิจารณาด้านต่างๆ ดังนี้ มีความจำเป็นที่จะต้องทบทวนและปรับปรุงกระบวนการดำเนินโครงการ การจัดทำแผนงาน และการจัดทำงานงบประมาณเพื่อให้สามารถทำโครงการตามแผนได้อย่างเต็มที่ รวมถึงการพิจารณาการทำโครงการร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นหรือเอกชน นอกจากการพัฒนาทรัพยากรบุคลากร การปรับปรุงทักษะและความรู้ของบุคลากรในเรื่องของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การจัดอบรม การสนับสนุนในการศึกษาต่อ และการเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ในด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยี อปท.สามารถการลงทุนในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่สามารถรองรับโครงการที่มีความซับซ้อนและทันสมัย รวมถึงการปรับปรุงอินฟราสตรัคเตอร์และโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัล การส่งเสริมและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาในการดำเนินงาน โดยการทำความเข้าใจและทบทวนนโยบายที่สามารถส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีในงานที่เกี่ยวข้องนอกจากนั้น ควรส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหาร สมาชิกสภา และหัวหน้าส่วนราชการอย่างต่อเนื่อง ประสานส่วนงานที่ขับเคลื่อนโครงการต่างๆ มีการกำกับติดตามการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบเพื่อให้การบริหารโครงการที่ตั้งไว้บรรลุผลสำเร็จตามแผนพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น รวมถึงแสวงหา

ความร่วมมือเพื่อพัฒนาด้านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการบริการสาธารณะที่สะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพของประชาชนในจังหวัดราชบุรี

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา
อำเภอเมืองพังงา จังหวัดพังงา

รองศาสตราจารย์ ดร.จีระ ประทีป
อาจารย์ ดร.พิชยา ชวากร

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“พังงาสรางเสริมสุข พัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพให้มั่นคงอย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา จัดส่งเสริมอาชีพโดยการฝึกอบรมเสริมทักษะด้านอาชีพให้แก่กลุ่มแม่บ้านในทุกอำเภอของจังหวัดพังงา
๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาร่วมกับสภาเกษตรกรและสำนักงานเกษตรจังหวัดพังงาจัดงานเกษตรแฟร์ เพื่อส่งเสริมการตลาดในการกระจายสินค้าและสาธิตอาชีพด้านเกษตรกรรม
๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาร่วมกับปศุสัตว์จังหวัดพังงาและกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคจัดโครงการมหกรรมส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการพัฒนาอาชีพปศุสัตว์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพผู้เลี้ยงโคและสัตว์เศรษฐกิจอื่น
๔. องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาร่วมกับเรือนจำจังหวัดพังงาดำเนินการอบรมอาชีพระยะสั้นให้แก่ผู้ต้องขัง เช่น ช่างตัดผม ช่างทาสี ช่างปูกระเบื้อง ช่างเย็บผ้า เป็นต้น
๕. องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาร่วมกับสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจัดฝึกอบรมทักษะด้านอาชีพให้แก่นักเรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้ศึกษาต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ เช่น ช่างซ่อมและบำรุงรักษารถจักรยานยนต์ ช่างเดินสายไฟฟ้าในอาคาร ผู้ประกอบการอาหารไทย พนักงานบันทึกข้อมูลคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

สภาพทั่วไปของพื้นที่

จังหวัดพังงาตั้งอยู่ในภาคใต้ชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ ๗๘๘ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๔,๑๗๐ ตารางกิโลเมตร (๒,๖๐๖,๘๑๐ ไร่) พื้นที่ป่าไม้ ๑,๗๒๒ ตารางกิโลเมตร (๑,๐๗๖,๕๙๔ ไร่) เนื้อที่อื่นๆ ๖๔๒ ตารางกิโลเมตร (๔๐๑,๓๙๒ ไร่) อาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับจังหวัดระนอง ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดกระบี่ ทิศใต้ติดต่อกับจังหวัดภูเก็ตโดยมีสะพานสารสินเป็นทางเชื่อม ทิศตะวันตกติดต่อกับทะเลอันดามัน สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อนทอดเป็นแนวยาวจากทิศเหนือไปทิศใต้ มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ ๒๓๙ กิโลเมตร และพื้นที่ประกอบด้วยเกาะประมาณ ๑๐๕ เกาะ

ทางด้านการปกครองจังหวัดพังงาประกอบด้วย ๘ อำเภอ ๔๘ ตำบล และ ๓๒๔ หมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพังงาประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๘ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๔๑ แห่ง

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงามีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ ๔,๑๗๐ ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อนและมีเกาะแก่งหลายแห่ง การคมนาคมติดต่อระหว่างพื้นที่ในแต่ละอำเภอยังไม่สะดวกเท่าที่ควร โครงสร้างพื้นฐานด้านถนนยังไม่เพียงพอและไม่ได้มาตรฐาน เช่น ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ ถนนขาดไฟส่องสว่าง ด้านเศรษฐกิจประชาชนยังประสบปัญหาขายได้น้อยไม่เพียงพอกับรายจ่าย ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากราคาพืชผลทางการเกษตรไม่แน่นอน ขาดศูนย์กระจายสินค้าภาคเกษตร และการรวมกลุ่มของเกษตรกรยังไม่เข้มแข็ง ประชาชนในหลายกลุ่มยังขาดทักษะในการประกอบอาชีพ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาจึงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการจัดทำโครงการ “พังงาสร้างเสริมสุข พัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพให้มั่นคงอย่างยั่งยืน”

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม และได้ดำเนินการแก้ไข

ปัญหาให้แก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ ที่มีรายได้น้อยไม่เพียงพอดำรงชีพ โดยการพัฒนาความรู้ความสามารถและพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพสร้างรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ในระยะยาว อบจ.พังงา จึงได้จัดทำโครงการ "พังงาสร้างเสริมสุข พัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพให้มั่นคงอย่างยั่งยืน" โดยได้ร่วมดำเนินการกับภาคีเครือข่ายที่สำคัญ คือ

- (๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา
- (๒) สภาเกษตรจังหวัดพังงา
- (๓) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพังงา
- (๔) สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพังงา
- (๕) สมาคมแม่บ้านสร้างเสริมสุข
- (๖) เรือนจำจังหวัดพังงา

โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดเพื่อการกระจายสินค้า การสาธิตอาชีพด้านเกษตรกรรม การจัดมหกรรมส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพการพัฒนาอาชีพปศุสัตว์ การส่งเสริมและพัฒนาด้านอาชีพให้แก่กลุ่มแม่บ้านในทุกอำเภอ ดำเนินการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้ผู้ต้องขังมีอาชีพติดตัวภายหลังการพ้นโทษ โดยการฝึกอบรมวิชาชีพช่างตัดผม วิชาชีพช่างทาสี วิชาชีพช่างปูกระเบื้อง วิชาชีพช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ฯลฯ นอกจากนี้ยังได้จัดกิจกรรมเพิ่มทักษะด้านอาชีพให้แก่นักเรียนจากครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ โดยบูรณาการร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้แก่นักเรียน เพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะแรงงานฝีมือ อันจะทำให้มีรายได้จากค่าจ้างที่สูงขึ้นสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้นักเรียนที่ไม่ได้ศึกษาต่อให้ดีขึ้น

ผลจากการดำเนินโครงการนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา ทำให้เกษตรกรในจังหวัดพังงามีรายได้เพิ่มขึ้น สร้างแรงกระตุ้นในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการผลิต เพิ่มช่องทางให้แก่เกษตรกรในการจำหน่ายสินค้าภาคเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน และสร้างอาชีพที่ยั่งยืน กลุ่มแม่บ้านในอำเภอต่างๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพและปรับปรุงผลิตภัณฑ์สินค้าของกลุ่มแม่บ้านให้ดียิ่งขึ้นได้ต่อไป การพัฒนาอาชีพปศุสัตว์ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รู้จักวิธีการคัดเลือกพันธุ์สัตว์ และสามารถพัฒนาด้านการผลิตและปรับปรุงสายพันธุ์สัตว์ โดยเฉพาะ

การผลิตและพัฒนาสายพันธุ์โค ซึ่งเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ซึ่งโครงการนวัตกรรมดังกล่าวสามารถส่งผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในจังหวัดพังงาให้อยู่ดี กินดี มีความสุขทั้งในระดับชุมชนและภาพรวมในระดับจังหวัด

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

โครงการนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา ประสบความสำเร็จได้อย่างดีโดยมีปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จ คือ

๑. การดำเนินงานร่วมกันกับภาคีเครือข่ายที่สำคัญ โครงการนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนกลุ่มต่างๆในจังหวัดได้อย่างทั่วถึงครอบคลุมพื้นที่ในทุกอำเภอ ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรบุคคลจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงานอกจากจะใช้บุคลากรและเจ้าหน้าที่ของ อบจ.เองแล้วยังได้ร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ ที่สำคัญ ได้แก่ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพังงา ได้จัดส่งวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพต่างๆ มาดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาวิชาชีพให้แก่เยาวชนและประชาชนในจังหวัดพังงา สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพังงาได้จัดส่งทีมสัตวแพทย์และสัตวบาลมาให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในการผลิตและปรับปรุงพันธุ์สัตว์เพื่อเพิ่มผลผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา ได้เข้าร่วมดำเนินงานอย่างสำคัญในการจัดงานเกษตรแฟร์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ให้แก่เกษตรกรในการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมช่องทางการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร สภาเกษตรกรจังหวัดพังงา ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร สมาคมแม่บ้านสร้างเสริมสุขได้สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการพัฒนาอาชีพให้แก่กลุ่มแม่บ้านในอำเภอต่างๆ และเรือนจำจังหวัดพังงาได้ร่วมมือเป็นอย่างดีในการจัดเตรียมเครื่องมือและสถานที่ในการพัฒนาอาชีพผู้ต้องขัง เพื่อให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้ภายหลังจากการพ้นโทษแล้ว การมีความร่วมมือที่ดีกับเครือข่ายต่างๆ ดังกล่าวทำให้โครงการนวัตกรรมประสบผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างดี

๒. การมีนโยบายและมาตรการที่ดีทางด้านการจัดสรรงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงามีวิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจ และมาตรการต่างๆ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มต่างๆ ในทุกๆ ด้าน จึงได้จัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีของ อบจ. เพื่อการพัฒนาทางด้านสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตจำนวนมากในแต่ละปี รวมถึงการจัดสรรงบประมาณจำนวนมากเพื่อดำเนินโครงการนวัตกรรม “พังงาสร้างเสริมสุข พัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพให้มั่นคงอย่างยั่งยืน” ซึ่งมีผลสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดพังงามีรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างมาก

๓. การดำเนินโครงการนวัตกรรมแบบมีอาชีพ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาดำเนินโครงการนวัตกรรมโดยร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในแต่ละด้านตามโครงการนวัตกรรมทั้งนักวิชาการเกษตร สัตวแพทย์ สัตวบาล ครูช่าง และวิทยากรมีอาชีพ ซึ่งมีส่วนสำคัญช่วยให้โครงการนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้อย่างดี และจากผลประเมินความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีผลการประเมินอยู่ในระดับ “พึงพอใจมากที่สุด” และผลลัพธ์จากการดำเนินงานตามโครงการช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความอยู่ดี กินดี และมีความสุขทั้งในระดับชุมชนและภาพรวมในระดับจังหวัด

๔. การใช้วิธีการดำเนินงานเชิงประณีต โครงการนวัตกรรม “พังงาสร้างเสริมสุข พัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพให้มั่นคงอย่างยั่งยืน” มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มต่างๆ โดยการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตการเกษตร การพัฒนาความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ มีการใช้วิธีการดำเนินงานเชิงประณีต โดยเฉพาะกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ โดยมีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับ “การเกษตรประณีต” ซึ่งเป็นเกษตรทางเลือก ที่มุ่งให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคปลอดภัยจากสารพิษ ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ใช้ที่ดินอันจำกัดอย่างคุ้มค่า สามารถพึ่งตนเองได้ ใช้เทคนิคการเกษตรที่แม่นยำใช้น้ำน้อย ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก นอกจากนี้ยังมีการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับ “การทำปศุสัตว์ประณีต” โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ โดยการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างสมเหตุสมผล และการเลี้ยงสัตว์ปลอดการใช้ยาปฏิชีวนะเพื่อสร้างสมดุลสุขภาพคน สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการดำเนินโครงการ

นวัตกรรมในลักษณะนี้นอกจากจะช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรแล้ว ยังมีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งเกษตรกร ผู้บริโภค และประชาชนทั่วไปการใช้เทคนิควิธีใหม่ๆ ในการพัฒนาอาชีพทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้เพิ่มมากขึ้นและมีความพึงพอใจในการดำเนินโครงการมากขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

๑. ปัญหาด้านบุคลากร โครงการนวัตกรรมเป็นการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญของ อบจ.พังงา และป็นงานที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางปฏิบัติ อบจ.พังงา ยังขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาคนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสมเพียงพอ ทำให้การพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชนยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด

๒. ปัญหาด้านความครอบคลุมของกลุ่มเป้าหมาย การดำเนินโครงการนวัตกรรมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้เพียง ๒,๒๔๐ คน ซึ่งยังเป็นจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับประชาชนกลุ่มต่างๆ โดยรวมในทุกอำเภอ ซึ่ง อบจ.พังงา มีหน้าที่จะต้องดูแลชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก

๓. ปัญหาด้านงบประมาณ แม้ว่า อบจ.พังงา จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในลำดับค่อนข้างสูงมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังไม่สามารถจัดสรรงบประมาณเพื่อการสร้างเสริมสุขและพัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพให้แก่ประชาชนได้มากเท่าที่ควร ซึ่งอบจ.พังงา จะได้พยายามใช้นโยบายและมาตรการทางการคลังและงบประมาณเพื่อให้สามารถเพิ่มการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการตามโครงการนวัตกรรมและโครงการอื่นๆ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มากขึ้น

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการนวัตกรรม “พังงาสร้างเสริมสุข พัฒนาเศรษฐกิจและอาชีพให้มั่นคงอย่างยั่งยืน” ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ เพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ และจัดหาช่องทางการจำหน่ายผลผลิต เพื่อให้ประชาชนกลุ่ม

ต่างๆ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ อบจ.พังงา สามารถพัฒนาให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้ปลูกพืชและผู้เลี้ยงสัตว์ และประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้รวมจำนวน ๒,๒๔๐ คน จำแนกเป็นกลุ่มแม่บ้านในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดพังงา ๑,๕๐๐ คน กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืช ๓๐๐ คน เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ๒๐๐ คน ผู้ต้องขังในเรือนจำ ๒๑๐ คน และนักเรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับจำนวน ๓๐ คน

ในด้านความยั่งยืนของโครงการนวัตกรรม อบจ.พังงาได้มีการบรรจุโครงการนวัตกรรมไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนดำเนินงานประจำปี จึงทำให้โครงการนวัตกรรมสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

โครงการนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาเป็นโครงการที่มีความสำคัญลำดับสูงตามนโยบายของผู้บริหารที่มุ่งพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชนให้อยู่ดี กินดี และมีสุขทั้งในระดับชุมชนและภาพรวมในระดับจังหวัด การดำเนินการในระยะต่อไปของโครงการนวัตกรรมจะมีการขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังกลุ่มอื่นๆ เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

สำหรับการเผยแพร่โครงการนวัตกรรม อบจ.พังงา มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการฯ ผ่านทางเว็บไซต์ของ อบจ. และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ไปยังประชาชนกลุ่มต่างๆ ทั่วทุกอำเภอ ทำให้มีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการกับ อบจ. ในแต่ละปีจำนวนมาก

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงามีการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมากโดยมีผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment - LPA) คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๙๒

ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (Integrity and Transparency Assessment - ITA) คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๑๐ และมีผลการประเมินมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๘๐ แสดงให้เห็นว่า อบจ.พังงา มีระบบการบริหารจัดการภายใน อบจ.ที่ได้มาตรฐานในระดับที่สูงมาก โดยมีการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาได้ดำเนินการให้หน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้มากกว่าร้อยละ ๗๐ ขึ้นไป และองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงามีการแต่งตั้งภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของ อบจ.

๒. ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงามีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติปราศจากความรุนแรง จำนวน ๓ โครงการ คือ โครงการปกป้องสถาบันสำคัญของชาติ โครงการพลังเยาวชนรุ่นใหม่สำนึกรักบ้านเกิด และโครงการค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงามีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จำนวนหลายโครงการ อาทิ โครงการเตรียมความพร้อมในการป้องกันการเกิดอัคคีภัย โครงการอบรมเครือข่ายอาสาสมัครองค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา โครงการเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขและป้องกันภัยจังหวัดพังงา เป็นต้น

๓. ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริต องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาดำเนินโครงการตามแผนการดำเนินงานประจำปีได้แล้วเสร็จในระดับที่ยังไม่สูงนัก และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและการดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริต จำนวน ๓ โครงการ คือ โครงการท้องถิ่นโปร่งใสร่วมใจป้องกันเฝ้าระวังการทุจริต โครงการเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมาย และโครงการอบรมหลักสูตรเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร

๔. ด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงามีผลการบังคับใช้ข้อบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนจำนวนหลายข้อบัญญัติ อาทิ ข้อบัญญัติการเก็บภาษีบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค้ายาสูบ ข้อบัญญัติการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากผู้เข้าพักโรงแรม และข้อบัญญัติการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมบำรุงองค์การบริหารส่วนจังหวัดจากการค่าน้ำมัน เป็นต้น

๕. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (front office) มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโปรแกรม/แอปพลิเคชันสำเร็จรูป เช่น LINE เป็นต้น นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงาได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (back office) เช่น การใช้โปรแกรมควบคุมคอมพิวเตอร์ระยะไกลซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ใช้แอปพลิเคชันที่มีการต่อยอดและพัฒนาให้เหมาะสมกับงานของ อบจ.

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา มีดังต่อไปนี้

๑. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงามีผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับประชาชนและเพื่อประชาชนมาอย่างยาวนาน และมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่และพนักงานของ อบจ.พังงา มาอย่างต่อเนื่อง เมื่อได้ก้าวสู่การเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงทำให้สามารถทำงานร่วมกันกับเจ้าหน้าที่และพนักงานของ อบจ.พังงา ได้อย่างราบรื่น ประกอบกับผู้บริหารมีนโยบายการบริหารที่ชัดเจนตามที่ได้แถลงไว้ต่อสภา อบจ. และมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน จึงช่วยให้การบริหารจัดการ อบจ.พังงา ประสบความสำเร็จได้อย่างดี

๒. การทำงานร่วมกันเป็นทีม บุคลากรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา ทั้งฝ่ายบริหาร สภาท้องถิ่น และบุคลากรฝ่ายประจำ มีทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกัน จึงมีการสนับสนุนช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีในทุกโครงการ ดังจะเห็นได้จากการดำเนินงานของ อบจ. หลายโครงการจะมีบุคลากรและพนักงานของ อบจ. จากฝ่ายต่างๆ เข้ามามีส่วนช่วยเหลือสนับสนุนอย่างพร้อมเพรียงจน

อาจเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรมองค์กรของ อบจ. ที่มีความโดดเด่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การบริหารจัดการของ อบจ. ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี

๓. การเป็นจังหวัดที่มีประชาชนมีความสุขมากที่สุดในประเทศ จังหวัดพังงาได้รับการจัดอันดับให้เป็นจังหวัดที่ประชาชนมีความสุขมากที่สุดในลำดับต้นๆ ของประเทศ และเป็นจังหวัดที่ประชาชนมีความสุขมากที่สุดเป็นอันดับที่ ๑ ในภาคใต้ ซึ่งเกิดจากการที่ประชาชนในจังหวัดพังงา และภาคส่วนต่างๆ มีทัศนคติที่ดีในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีการร่วมกันสร้างสังคมน่าอยู่ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดี ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ส่งผลให้บุคลากรของ อบจ.พังงา มีทัศนคติที่ดีในการทำงานร่วมกัน ร่วมกันสร้าง อบจ. ให้เป็นองค์กรที่ดีและร่วมกันสร้างจังหวัดพังงาให้เป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานในภาพรวมของ อบจ. พังงา และการบริหารจัดการภายในของ อบจ.พังงา ประสบความสำเร็จได้อย่างราบรื่น

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงา มีปัญหาและอุปสรรคบางประการ คือ สภาพภูมิประเทศของจังหวัดพังงาเป็นพื้นที่ที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน เส้นทางคมนาคมขนส่งต้องผ่านที่สูงและภูเขาลาดชัน ถนนหลายแห่งยังเป็นหลุมเป็นบ่อเนื่องจากถนนน้ำกัดเซาะ พื้นที่บางแห่งมีสภาพเป็นเกาะ ทำให้การคมนาคมขนส่ง การติดต่อสื่อสาร การประสานการดำเนินงาน และการให้บริการประชาชนในด้านต่างๆ อาจยังไม่สะดวกและไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร

แนวทางการพัฒนาหรือต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพังงามีแนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง ด้วยการเร่งรัดการก่อสร้างถนนเชื่อมเส้นทางสายต่างๆ ให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและการขนส่ง และการเร่งและบูรณะซ่อมแซมและบำรุงรักษาเส้นทางคมนาคมที่ชำรุดทรุดโทรม เป็นหลุมเป็นบ่อ เพื่อให้

ประชาชนสามารถสัญจรไปมาสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเร่งผลักดันโครงการก่อสร้างสะพานเชื่อมเกาะที่มีศักยภาพ เพื่อให้ประชาชนสามารถสัญจรไปมาได้อย่างสะดวก และรวดเร็ว และภาคีรัฐรวมทั้ง อบจ. สามารถจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อัครชาติ
รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม
อาจารย์ ดร.ชูเกียรติ มุททากาญจน์
อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เพียรพิทักษ์

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“พัฒนาโครงข่ายเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ชุมชน”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส ฐานะยากจนให้ดีขึ้นในทุกๆ ด้าน และยกระดับมาตรฐานการให้บริการสาธารณะของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

๒. เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่เขตโบราณสถาน คูเมือง-กำแพงเมืองร้อยเอ็ด โดยการบริหารพื้นที่ ให้เป็นสัดส่วนอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ

๓. พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการใช้งานของคนทุกกลุ่มในสังคม พัฒนาโครงข่ายคมนาคมเพื่อเปิดพื้นที่ เศรษฐกิจรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จัดระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่มีคุณภาพ จัดระบบบริการสังคมที่ได้มาตรฐานแก้ไขปัญหาพื้นที่เสื่อมโทรมที่เป็นแหล่งมั่วสุมและลดปัญหาอาชญากรรม

๔. เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการครอบคลุมการพัฒนาทั้งมิติด้านกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโบราณสถานที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จัดตั้งเป็นเทศบาลเมืองขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๗๙ มีพื้นที่เขตเทศบาล ๔.๕ ตารางกิโลเมตร ต่อมาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้มีการขยายเขตเทศบาลออกไปตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๙ ทำให้มีพื้นที่เขตเทศบาลเป็น ๑๑.๖๓ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมท้องที่ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีประชากร ๓๕,๖๗๑ คน แบ่งเป็นชาย ๑๖,๘๖๔ คน หญิง ๑๘,๘๐๗ คน มีจำนวนบ้าน ๑๖,๒๕๙ หลังคาเรือน ความหนาแน่นของประชากรประมาณ ๓,๐๖๗.๑๕ คนต่อตารางกิโลเมตรแบ่งการปกครองเป็นชุมชนจำนวน ๒๐ ชุมชนเมือง

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ข้างเคียง ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับพื้นที่ตำบลเหนือเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด ทิศใต้ติดต่อกับพื้นที่ตำบลรอบเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด ทิศตะวันออกติดต่อกับพื้นที่ตำบลเหนือเมืองและตำบลรอบเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด และทิศตะวันตกติดต่อกับพื้นที่ตำบลรอบเมืองและตำบลดงลาน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด โดยเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีพื้นที่ครอบคลุมท้องที่ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด และภายในเขตเทศบาลเป็นที่ตั้งของหน่วยงานการบริหาร สถานศึกษา สถานพยาบาลและสาธารณสุข ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการคมนาคมของจังหวัดร้อยเอ็ด และเศรษฐกิจ การค้า มีห้างสรรพสินค้า และโรงแรมชั้นดีหลายแห่ง ซึ่งตัวเมืองร้อยเอ็ดนั้นจัดเป็นเมืองชุมทางที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากมีท่าเลที่ตั้งอยู่เกือบกึ่งกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงทำให้มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ภายในภูมิภาคค่อนข้างมากและสะดวก ซึ่งส่งผลให้ตัวเมืองร้อยเอ็ดมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และด้านการค้าพาณิชยกรรมและบริการค่อนข้างสูง ทั้งอาคารพาณิชย์ ศูนย์บริการ ร้านอาหาร และสถานบริการต่างๆ โดยส่วนใหญ่จะกระจายตัวไปตามเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อกับจังหวัดอื่นๆ เช่น เส้นทางไปจังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดยโสธร จังหวัดมุกดาหาร เป็นต้น

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เป็นเมืองที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาแต่โบราณ ลักษณะที่คงเหลือ และมองเห็นได้จนถึงปัจจุบัน คือ แนวคลองคูเมือง-กำแพงเมือง ซึ่งอยู่ในเขต เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด แต่ปัจจุบันเมืองมีความเจริญขึ้น ทำให้ประชาชนใน ชนบท ซึ่งมีฐานะยากจนอพยพเข้ามาทำงานในเมืองมากขึ้น กลายเป็นชุมชน แออัดเกิดปัญหาความยากจนที่รุนแรง ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาความไม่ ปลอดภัยของผู้อยู่อาศัย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาความ เสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จึงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาคือ อยู่อาศัยให้แก่ประชาชนผู้บุกรุก เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น ปรับปรุงภูมิทัศน์คูเมือง-กำแพงเมือง เพิ่มพื้นที่สีเขียว และเป็นการปรับปรุง ทัศนียภาพในสภาพแวดล้อมที่เป็นส่วนของเมืองให้มีความน่าอยู่ ร่มรื่น มี เอกลักษณ์ โดยการแก้ปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชนจึงดำเนินการย้าย ชุมชน จัดระเบียบการสร้างอาคาร ที่บดบังสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ปรับปรุงพื้นที่คูเมือง-กำแพงเมืองร้อยเอ็ด

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้ลงพื้นที่ชุมชนแออัด บริเวณคูเมือง-กำแพงเมืองร้อยเอ็ด ชุมชนวัดเหนือ ร่วมกับแกนนำชุมชนวัด เหนือ และภาคีเครือข่ายต่างๆ ได้ดำเนินโครงการบ้านท้องถิ่นประชารัฐร่วมใจ เพื่อผู้ยากไร้ในชุมชนแออัด เพื่อแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตให้ประชาชน และในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้ดำเนินการ โครงการพัฒนาโครงการขายนาคมนาคมเพื่อเปิดพื้นที่เศรษฐกิจรองรับการขยายตัว ทางเศรษฐกิจ เพื่อช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจขยายตัว และเป็นการอำนวยความสะดวก ให้การดำเนินการทางเศรษฐกิจ ในพื้นที่ที่มีความสะดวก และเป็น โครงการที่เกิดจากความต้องการของประชาชน และได้ผ่านกระบวนการการ ประชาคม โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอ และเห็นชอบโครงการไว้แล้ว ซึ่งเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเล็งเห็นโอกาสที่จะพัฒนาเมือง แก้ไขปัญหาพื้นที่เสื่อม โทรมที่เป็นแหล่งมั่วสุมให้มีความสวยงาม เป็นเมืองที่น่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่ม วัย รองรับส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด กระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่เพื่อให้เกิด การพัฒนาด้านบริการ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว และทำ ให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบอย่างยั่งยืน



กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๙ โดยดำเนินการโครงการบ้านท้องถิ่นประชารัฐร่วมใจเพื่อผู้ยากไร้ในชุมชนแออัด เพื่อแก้ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว และในปี พ.ศ.๒๕๖๔ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีแนวความคิดในการสร้างนวัตกรรมที่จะใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพของพื้นที่ ให้มีความเข้มแข็งทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม และดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ “เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” ซึ่งกรอบการดำเนินงานโครงการพัฒนาและส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก โดยนวัตกรรมมีการออกแบบ สร้างสรรค์พื้นที่ ผ่านโครงสร้างพื้นฐานในรูปแบบโครงข่ายคมนาคมในการเปิดพื้นที่ชุมชนที่เป็นปัญหา สู่การพัฒนาเป็นชุมชนที่มั่นคง เชื่อมโยง และเปิดพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมือง รองรับการท่องเที่ยว การจ้างงาน สร้างรายได้ให้ชุมชน สร้างพื้นที่สีเขียวและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการฯ ที่เป็นค่าใช้จ่ายจากงบประมาณของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด จำนวน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาทและค่าใช้จ่ายจากโครงการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมเพื่อเปิดพื้นที่เศรษฐกิจรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ภายหลังวิกฤตโควิด-๑๙

งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ งบกลางรายการเงิน
สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๒๑,๔๙๙,๐๐๐ บาท รวม
งบประมาณทั้งสิ้น ๒๗,๔๙๙,๐๐๐ บาท

สำหรับการดำเนินการนั้นเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้อาศัยประชาชนใน
พื้นที่เป็นแกนในการขับเคลื่อน โดยจังหวัดร้อยเอ็ด และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ร้อยเอ็ด กรมธนา
รักษ์เจ้าของพื้นที่(ผู้ถือกรรมสิทธิ์) กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานควบคุมดูแลพื้นที่
โบราณสถานคูเมือง-กำแพงเมือง การเคหะแห่งชาติจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย
สหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด จัดตั้งสหกรณ์เคหะมั่นคงพัฒนา จำกัด เป็นนิติบุคคล
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)สนับสนุนงบประมาณอุปโภคและ
บริโภคทุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยา
เขตขอนแก่นจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแผนป้องกัน/แก้ไขปัญหาชุมชน
แออัด ขบวนการองค์กรชุมชน องค์กรชุมชนทั้งระดับชุมชนและเครือข่ายองค์กร
ชุมชน เป็นกลไกหลัก และโครงการชลประทานร้อยเอ็ด สำนักงานชลประทาน
ที่ ๖ สนับสนุนงบประมาณและชุดลอกคลองรอบเมือง

จากการดำเนินงานโครงการนวัตกรรมของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด
สามารถสรุปผลสำเร็จได้ดังนี้

ผลลัพธ์ในการดำเนินการ ได้แก่

๑) ทำให้เปิดพื้นที่รองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เกิดการสร้างงาน
สร้างรายได้ให้กับประชาชนผู้ด้อยโอกาส ผู้มีฐานะยากจนในพื้นที่และชุมชน
โดยรอบ สถานประกอบการบริการในพื้นที่ รวมถึงก่อให้เกิดการสร้างธุรกิจ
ต่อเนื่องจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ในตัวเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งภาค
บริการจากการท่องเที่ยวเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักอีกสาขาหนึ่งให้กับจังหวัด
ร้อยเอ็ด

๒) ประชาชนมีความปลอดภัยเดินทางสัญจรไปมาสะดวกในชุมชน
และพื้นที่ใกล้เคียงทุกเพศทุกวัยได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน เกิดถนนทางเท้าและ
ระบบระบายน้ำที่ได้รับการปรับปรุงมีความสะดวกสวยงามและมีความปลอดภัย
สำหรับประชาชนผู้ใช้สัญจร

๓) ได้ถนนยุทธศาสตร์ของเมืองที่มีความสวยงาม สามารถรองรับโครงข่ายคมนาคมเพื่อเปิดพื้นที่เศรษฐกิจรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มศักยภาพการประกอบอาชีพและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔) ประชาชนมีสถานที่ในการพักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกาย

๕) แนวคูเมือง-กำแพงเมืองร้อยเอ็ดได้รับการปรับปรุงฟื้นฟู ตามแนวภูมิทัศน์วัฒนธรรม เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นเมืองน่าอยู่ น่าอาศัย ประชาชนมีความสุข เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดและเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน

ผลกระทบในการดำเนินการ ได้แก่

ด้านสังคม เกิดชุมชนเข้มแข็ง สภาพที่อยู่อาศัยถูกสุขลักษณะ ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีปัญหาอาชญากรรม ความรุนแรง ยาเสพติด

ด้านเศรษฐกิจ มีการจัดหาปัจจัยการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งการสร้างการเข้าถึงช่องทางการตลาด พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานคุณภาพและมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน และรองรับส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด กระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านบริการรวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว และทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

ด้านสิ่งแวดล้อม จัดระเบียบการสร้างอาคาร ที่บดบังสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ปรับปรุงฟื้นฟูแนวคูเมือง-กำแพงเมืองร้อยเอ็ด เพิ่มพื้นที่สีเขียว พื้นที่สวนสาธารณะ และเป็นการปรับปรุงทัศนียภาพในสภาพแวดล้อมที่เป็นส่วนของเมืองให้มีความน่าอยู่ รมรื่น สวยงาม

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

๑. วิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาเมืองอย่างต่อเนื่องของผู้บริหาร เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีนายบรรจง โฆษิตจิรนนท์ เป็นนายกเทศมนตรีที่ได้รับการยอมรับจากข้าราชการ พนักงานของเทศบาลและประชาชนในพื้นที่คอยข้างสูง ได้รับความไว้วางใจในการบริหารเทศบาลมาอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานถึง ๓๐ ปีต่อเนื่องกัน สามารถขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนา

เทศบาลให้มีความต่อเนื่อง ซึ่งมีวิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจนว่า “ร้อยเอ็ดเมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก พุ่มพุกตำนานเมือง ลือเลื่องวัฒนธรรม” โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนในเขตเทศบาลให้ได้รับการพัฒนาและได้รับการบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และทำงานเป็นทีมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการและพนักงานเทศบาลเพื่อวางแผน เรียนรู้ และแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ไปด้วยกัน โดยเฉพาะปัญหาเรื่อง “การพุ่มพุกตำนานเมือง” ที่กำหนดนโยบายในการพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่คูเมืองเก่าของเมืองร้อยเอ็ดซึ่งอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมให้กลับมาเป็นคูเมืองที่สวยงาม พร้อมกับการวางผังเมืองที่เหมาะสมกับการพัฒนาเศรษฐกิจและรองรับการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตในเมืองร้อยเอ็ดซึ่งทำให้ทุกภาคส่วนร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในเรื่องดังกล่าวในทุกมิติร่วมกัน

“ความต่อเนื่องของการบริหาร มีความสำคัญมาก งานสำคัญ นโยบายสำคัญ ต้องขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง อย่างนวัตกรรมที่ได้รับรางวัล ต้องบอกว่าคิดว่า ทำมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ วางแผนคิด ทำกันเพื่อแก้ไขปัญหาทุกวัน” (นายบรรจง โฆษิตจรีนันท์ นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด, สัมภาษณ์ เมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

๒. การบริหารงานแบบบูรณาการร่วมระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน ในการดำเนินโครงการนวัตกรรมได้มีกระบวนการรับฟังปัญหาความต้องการ การเจรจาเพื่อหาข้อตกลงและออกแบบร่วมกัน ตลอดจนการมีส่วนร่วมจากหน่วยงาน เช่น สำนักงานธนารักษ์พื้นที่ร้อยเอ็ด กรมธนารักษ์เจ้าของพื้นที่ (ผู้ถือกรรมสิทธิ์) กรมศิลปากรเป็นหน่วยงานควบคุมดูแลพื้นที่ โบราณสถานคูเมืองกำแพงเมือง การเคหะแห่งชาติจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สนับสนุนงบประมาณอุปโภค และงบประมาณการพัฒนาที่อยู่อาศัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่นจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแผนป้องกัน/แก้ไขปัญหาชุมชนแออัด ขบวนการองค์กรชุมชน องค์กรชุมชนทั้งระดับชุมชนและเครือข่ายองค์กร



ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการนวัตกรรมพัฒนาโครงข่ายเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ชุมชน ของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดนั้น พบปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาชุมชนและการจัดการเชิงพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีลักษณะเป็นพื้นที่เมืองเก่า ที่มีคูเมืองเก่าล้อม แต่ต่อมาเกิดสภาพเป็นแหล่งเสื่อมโทรมและมีประชาชนเข้ามาอยู่อาศัย บางแห่งกลายเป็นปัญหาชุมชนแออัด (Slam) เกิดปัญหาความยากจนที่รุนแรง ส่งผลต่อปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด รวมทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ ทั้งยังส่งผลกระทบต่อภาพรวมทางการบริหารจัดการพื้นที่ของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เกิดช่องว่างความสัมพันธ์และบางชุมชนเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนที่เรื้อรังมายาวนาน ประกอบกับบริบทการทำงานของหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบดูแลพื้นที่และแก้ไขปัญหามีลักษณะต่างแบ่งการทำงานแบบแยกส่วนกันอย่างชัดเจน (Silo) ทำให้การวางแผนการทำงานค่อนข้างกระจัดกระจาย เกิดความซ้ำซ้อน เกิดข้อผิดพลาด เป็นอุปสรรคในการบูรณาการจัดการพื้นที่ที่เป็นปัญหาดังกล่าว ซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและความท้าทายในการบริหารงานที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจะต้องวางแผนพัฒนาและหาเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าวเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหามืองและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง

๒. ปัญหาข้อจำกัดงบประมาณ ในการบริหารโครงการนวัตกรรมของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้รับค่าใช้จ่ายจากงบประมาณของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเองจำนวน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาทและค่าใช้จ่ายจากรัฐบาลในการดำเนินโครงการพัฒนาโครงข่ายคมนาคม เพื่อเปิดพื้นที่เศรษฐกิจรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ภายหลังวิกฤตโควิด-๑๙ งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ งบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๒๑,๔๙๙,๐๐๐ บาท รวมงบประมาณทั้งสิ้น ๒๗,๔๙๙,๐๐๐ บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่างบประมาณที่ดำเนินการของเทศบาลจะมีน้อยกว่าที่ได้รับจากส่วนกลาง อันเนื่องมาจากปัญหางบประมาณที่มีจำกัดในการพัฒนาโครงการที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชนเพราะภาวะงบประมาณส่วนใหญ่ที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดจะต้องใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลเพื่อรับผิดชอบกับภาระงานประจำและงบบุคลากรโดยเฉพาะลูกจ้างในภารกิจต่างๆ ด้วยเหตุนี้เทศบาลจึงใช้วิธีการของงบประมาณจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจของรัฐบาลสำหรับการดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงการสำคัญ ซึ่งบางปีงบประมาณก็ได้รับบางปีก็ไม่ได้รับจึงทำให้เกิดความไม่แน่นอน

“เงินงบประมาณที่เราตั้งไว้ราวปีละ ๕๐๐ ล้านบาทจึงถูกนำไปใช้ในภารกิจประจำและค่าใช้จ่ายในการตอบแทนการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ตามภารกิจต่างๆ ค่อยข้างมาก ซึ่งหากเป็นโครงการพัฒนาของเทศบาลก็就会有การขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานในส่วนภูมิภาคที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจในโครงการที่ตรงกับการพัฒนาของเทศบาล ซึ่งเป็นความโชคดีของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่เรามีเพื่อน มีเครือข่ายของหน่วยงานจากราชการส่วนภูมิภาค เช่น โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สำนักงานชลประทานที่มาสสนับสนุนโครงการพัฒนาต่างๆ เพื่อผลักดันเป้าหมายและยุทธศาสตร์เราประสบความสำเร็จด้วยดี” (นายบรรจง โมชิตจิรนนท์ ผู้อำนวยการเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด, สัมภาษณ์เมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผลสำเร็จของโครงการนวัตกรรม “พัฒนาโครงข่ายเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ชุมชน” ทำให้เกิดการสร้างพื้นที่แห่งใหม่ของเมือง เพื่อรองรับ

การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ผลักดันให้เศรษฐกิจขยายตัว ได้อย่างต่อเนื่อง และ
อำนวยความสะดวกให้การดำเนินการทางเศรษฐกิจในพื้นที่ที่มีความสะดวก
คล่องตัวมากยิ่งขึ้น ผ่านการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ ที่สะท้อนความ
ต้องการในการพัฒนาเมืองร่วมกับเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ในการแก้ไขปัญหา
พื้นที่เสื่อมโทรมที่เป็นแหล่งมั่วสุมให้มีความสวยงาม เป็นเมืองที่น่าอยู่สำหรับ
คนทุกกลุ่มวัย รองรับส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด กระตุ้นเศรษฐกิจใน
พื้นที่เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านบริการ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการ
ท่องเที่ยว และทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้บรรจุงบประมาณรายจ่ายในเทศบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ในการพัฒนาร้อยเอ็ด
เมืองน่าอยู่ เพื่อการตอบสนองต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการพัฒนาอย่าง
บูรณาการทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สอดคล้องกับเป้าหมายการ
พัฒนาที่ยั่งยืน เป็นกระบวนการพัฒนาเมืองเพื่อ มุ่งหวังให้เกิดการพัฒนา
คุณภาพชีวิตที่ดีในทุกด้านของประชาชนในชุมชน โดยสร้างผลกระทบต่อระบบ
นิเวศสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด มีการวางแผนพัฒนาบนฐานศักยภาพ และความ
เหมาะสมทางภูมินิเวศ ความสามารถในการแข่งขันเชิงเศรษฐกิจบนฐานการ
เติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมและมีการบริหารจัดการ
อย่างโปร่งใส โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องตลอดการ
พัฒนา เน้นการทำงานแบบขบวนองค์กรชุมชน โดยใช้ขบวนองค์กรชุมชน
ทั้งระดับชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน การสร้างความร่วมมือ การมีส่วนร่วม
ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย เป็นกลไกหลักในการทำงานและการ
จัดการ ทั้งนี้เพราะชุมชนเป็นเจ้าของปัญหาและความต้องการของตนเอง และมี
พลังอย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สร้างบ้านมั่นคง คู่กับ
การสร้างชุมชนเข้มแข็ง สนับสนุนการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาที่อยู่อาศัย และ
ปรับปรุงภูมิทัศน์ให้เมืองมีความสวยงามร่มรื่น รวมทั้งสร้างโครงข่ายการ
คมนาคมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการ
ทำงานเชิงรุกที่เป็นระบบ การบริหารงานเครือข่ายที่เข้มแข็ง

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

โครงการนวัตกรรม “พัฒนาโครงข่ายเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ชุมชน” ของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นนวัตกรรมที่ถูกสร้างสรรค์ริเริ่มใหม่ครอบคลุมการพัฒนาในทุกมิติการพัฒนา คือ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนผู้ด้อยโอกาสฐานยากจนในพื้นที่และชุมชนโดยรอบ ประชาชนมีความปลอดภัยเดินทางสัญจรไปมาสะดวกในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงทุกเพศทุกวัยได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน สามารถรองรับการคมนาคมขนส่งของตลาดเทศบาล ทำให้เศรษฐกิจในจังหวัดดีขึ้น ถนนมีความสวยงาม ประชาชนมีสถานที่ในการพักผ่อนหย่อนใจและออกกำลังกาย ทำให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนา พร้อมทั้งแนวคูเมือง-กำแพงเมืองร้อยเอ็ดได้รับการปรับปรุงฟื้นฟู ตามแนวภูมิทัศน์วัฒนธรรมเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นเมืองน่าอยู่ น่าอาศัย ประชาชน มีสภาพแวดล้อมที่ดีมีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาภาวะโลกร้อน และเป็นนวัตกรรมตัวอย่างของการแก้ไขปัญหาในทุกมิติทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เป็นนวัตกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เช่น เทศบาลนครลำปาง จังหวัดลำปาง เข้ามาศึกษาดูงานในการสร้างนวัตกรรม เช่น การออกแบบ กระบวนการดำเนินงาน และวิธีการต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จและเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเองจะได้ส่งเสริมนวัตกรรมดังกล่าว ให้เป็นโมเดลของการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืน ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สามารถนำไปขยายผล และดำเนินการได้ต่อไป

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กรไว้ว่า “ร้อยเอ็ดเมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก

พุ่มพิกตำนานเมือง สือเลื่องวัฒนธรรม” ปัจจุบันมีนายบรรจง โฆษิตจรรย์นันท ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด และมีนายสถิต ศรีสงคราม ดำรง ตำแหน่งปลัดเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้มีโครงสร้างส่วน ราชการแบ่งเป็น ๙ ส่วนราชการ ๒ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) สำนักปลัดเทศบาล ๒) กองการเจ้าหน้าที่ ๓) กองสวัสดิการสังคม ๔) กองคลัง ๕) กองการศึกษา ๖) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ๗) กองช่าง ๘) กองยุทธศาสตร์และ งบประมาณ ๙) กองช่างสุขาภิบาล และมีหน่วยงานภายในอีก ๒ หน่วยงาน คือ หน่วยตรวจสอบภายใน และสถานธนาบาล มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๙๖๗ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๔๑๗ คน และลูกจ้าง ๕๕๐ คน มีรายได้ของท้องถิ่น ๔๘๔,๓๔๐,๙๒๓.๘๔ บาท รายจ่าย ๔๗๖,๒๗๓,๘๗๘.๑๒ บาท โดยเป็นรายได้ที่จัดเก็บเอง ๖๙,๘๙๙,๔๔๔.๓๘ บาท (ปีงบประมาณ ๒๕๖๕)

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้รับการ ประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๙๗.๓๔ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๙.๗๒ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการ สาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการ สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือว่าคะแนน ต้นทุนทั้งสามส่วนนี้ของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดอยู่ในระดับดีมาก

ต่อมาในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๙๓ ต่อมาเทศบาลเมือง ร้อยเอ็ด ได้ผลการดำเนินโครงการมีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดและมีรายงานผลการตรวจสอบจำนวน ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษา เป็นต้น และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีผลการดำเนินการในการทำหน้าที่พี่เลี้ยง ให้การแนะนำ ปกป้องหรือ หรือจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสมัคร เข้าร่วมสมัครการประเมินรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหาร

จัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ในกลุ่มประเภททั่วไปที่ชัดเจนจำนวนหลายแห่ง อาทิ เทศบาลตำบลเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด องค์การบริหารส่วนตำบลดอนนางหงส์ จังหวัดนครพนม องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง จังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น

ต่อมาในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรงจำนวนหลายโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน โครงการสาธารณสุขสัมพันธ์ โครงการย้ายบ้านห้าสิบหลังในเขตราชพัสดุเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นต้น ต่อมาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ อาทิ โครงการตรวจประเมินความพร้อมด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โครงการตรวจสอบเครื่องมือเคมีดับเพลิงและพื้นที่เสี่ยงภัย โครงการตรวจสอบท่อธารประปาดับเพลิง ศูนย์ความร่วมมือด้านบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีการจัดทำและดำเนินโครงการในลักษณะการบริหารจัดการเมืองและชุมชนเชิงป้องกัน โดยต้องมีลักษณะเป็นโครงการป้องกันล่วงหน้า ที่มีทรัพยากรและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนและมีความเป็นเจ้าของหรือเป็นเจ้าของภาพหลักในการดำเนินการจำนวนหลายโครงการ อาทิ โครงการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โครงการตรวจแนะนำการป้องกันและระงับอัคคีภัย สถานประกอบการในพื้นที่ โครงการป้องกันและระงับอัคคีภัยโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นต้น

ในด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๖๗ และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด มีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการก่อสร้างสีขาว โครงการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านพัสดุ โครงการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเงิน เป็นต้น

ต่อมาในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีผลการจัดทำเทศบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑ เทศบัญญัติ ได้แก่ เทศบัญญัติเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เรื่อง การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศใช้เมื่อ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔ ต่อมาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีผลการบังคับใช้เทศบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายเทศบัญญัติ อาทิ เทศบัญญัติ เรื่อง การจำหน่ายอาหารหรือสะสมอาหาร เทศบัญญัติ เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เทศบัญญัติ เรื่อง ตลาด เป็นต้น และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีผลของร้อยละของรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดเก็บภาษีหรือค่าธรรมเนียมที่ต้องถิ่นจัดเก็บเองประเภทใดประเภทหนึ่งหรือมีจำนวนผู้เสียภาษีหรือค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นจากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จากปีงบประมาณ ๒๕๖๔ เปรียบเทียบกับปีงบประมาณ ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๙๘

ต่อมาในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ผ่านการจัดทำโครงการพัฒนาระบบแอปพลิเคชัน “Smart ๑๐๑” เป็นการเพิ่มช่องทางในการให้บริการประชาชนที่ต้องการติดต่อรับบริการได้สะดวก รวดเร็วมากขึ้น ต่อมา เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านการจัดทำโครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการบัญชีเงินเดือน (E – Money) ทำให้สามารถใช้งานข้อมูลเงินเดือนบุคลากรได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรมากขึ้นด้วย และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลหรือฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่หรือภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหลักฐานการนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม จำนวนหลายฐานข้อมูล อาทิ ฐานข้อมูลผู้มารับบริการศูนย์บริการสาธารณสุขของเทศบาล ฐานข้อมูลสุนัขและแมวในเทศบาล ฐานข้อมูลผู้มีสิทธิรับเบี้ยยังชีพคนพิการในเทศบาล เป็นต้น

สุดท้ายในด้านการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ (เฉพาะกลุ่มโดดเด่นและดีเลิศ) เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนหลาย

โครงการ อาทิ โครงการฟื้นฟูเมืองร้อยเอ็ด ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โครงการพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นต้น และเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือองค์การระหว่างประเทศ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนหลายโครงการ อาทิ โครงการเงินอุดหนุนชุมชนในเขตเทศบาล โครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนในชุมชน เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. ปัจจัยภายในองค์กร ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็นด้านต่างๆ ดังนี้

๑) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น ปัจจุบันมี นายบรรจง โฆษิตจิรนนท์ นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด เป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับทั้งงานเทศบาลและจากประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างสูง ได้รับความไว้วางใจในการบริหารเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมาเป็นเวลา ๓๐ ปีต่อเนื่องกัน สามารถขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนาเทศบาลให้มีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสูงในการขับเคลื่อนองค์กรเทศบาลให้เป็นที่ยอมรับในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลให้ได้รับการพัฒนาและได้รับบริการสาธารณะอย่างทั่วถึงตามหลักการกระจายอำนาจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และมีการมอบหมายอำนาจการตัดสินใจและแบ่งการทำงานเป็นทีม คณะผู้บริหารเทศบาลร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการและพนักงานเทศบาลเพื่อวางแผน เรียนรู้ และแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ไปด้วยกันภายใต้วิสัยทัศน์ การบริหารเทศบาลที่กำหนดไว้ว่า “ร้อยเอ็ดเมืองน่าอยู่ ผู้คนน่ารัก พุ่มพักตำนานเมือง ลือเลื่องวัฒนธรรม” ซึ่งทำให้ทุกภาคส่วนร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาของเทศบาลในทุกด้านร่วมกัน

“ผู้บริหารต้องทำเป็นตัวอย่าง ต้องมีวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน มีความตรงต่อเวลา ความเป็นธรรมให้กับบุคลากร ถือเป็นพื้นฐานสำคัญที่ผมใช้ในการปฏิบัติงาน เมื่อมีเป้าหมาย วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ลือสารให้

บุคลากรเข้าใจ ประชาชนเข้าใจ ก็จะทำให้เกิดยุทธศาสตร์การพัฒนาการขับเคลื่อนการบริหารงาน...” (นายบรรจง โฆษิตจรีนนท์ ผู้อำนวยการเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด, สัมภาษณ์เมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

๒) ด้านบุคลากรที่มีความพร้อมและความรู้ความสามารถ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นเทศบาลขนาดใหญ่และตั้งอยู่ในตัวจังหวัดทำให้มีบุคลากรที่ประสงค์โอนย้ายมาปฏิบัติงานที่ตำแหน่งต่างๆ ของเทศบาลที่กำหนดไว้อย่างเพียงพอ ซึ่งเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๙๖๗ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๔๑๗ คน และลูกจ้าง ๕๕๐ คน ซึ่งพนักงานผู้ปฏิบัติงานต่างเป็นคนมีความรู้ความสามารถ มีความรู้ความเข้าใจในการทำงานตามระเบียบขั้นตอน และพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละกอง แต่ละสำนักมีจำนวนเพียงพอ สามารถทำงานด้วยความสอดคล้องกันตามเป้าหมายและภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ และมีวัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานอย่างพร้อมเพียง และมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาของผู้บริหารเพื่อสานต่อประโยชน์ต่อประชาชนผู้รับบริการในงานบริการสาธารณะต่างๆ ได้อย่างดี

“ส่วนข้าราชการและพนักงาน ลูกจ้างที่มีราว ๑,๐๐๐ คนนั้นต้องบอกว่าเพราะการขับเคลื่อนการทำงานต่างๆของเทศบาลต้องอาศัยกำลังคนที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของเทศบาลในการให้บริการสาธารณะในเรื่องต่างๆ ผู้บริหารท้องถิ่นก็ต้องมาทำความเข้าใจและสื่อสารกับข้าราชการที่เป็นผู้ปฏิบัติงานให้ด้ว่าการกระจายอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะคืออะไร เราต้องทำอะไร ทำแล้วจึงจะเกิดความเชื่อมั่นต่อประชาชน ต่อข้าราชการท้องถิ่น ให้คนศรัทธาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีความสามารถในการจัดทำภารกิจต่างๆได้ นายกมีบทบาทอย่างนี้นะ ถูกประเมินอย่างนี้นะ ข้าราชการท้องถิ่นมีบทบาทอย่างนี้มีแรงกดดันอย่างนี้นะ ต้องทำความเข้าใจร่วมกันและสื่อสารกันระหว่างฝ่ายผู้บริหารที่มาจากการเมืองกับข้าราชการประจำ...” (นายบรรจง โฆษิตจรีนนท์ ผู้อำนวยการเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด, สัมภาษณ์เมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

๓) ด้านความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคณะผู้บริหารและสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ต่างมีความเข้าใจกันในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจต่างๆ ของเทศบาลไปในทิศทาง

เดียวกัน ทำให้ไม่มีความขัดแย้งในการดำเนินงานใดๆ และคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นมีลักษณะเป็นทีมเดียวกันที่อยู่ในวาระการดำรงตำแหน่งยาวนานหลายปีต่อเนื่องมา มีผลงานด้านการพัฒนาต่างๆ ที่ประชาชนพึงพอใจ และสามารถสานต่อภารกิจงานและนโยบายต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์การและการบริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

“ไม่มีปัญหาการทำงานร่วมกัน เพราะไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภาเทศบาล หรือแม้แต่ฝ่ายข้าราชการที่ปฏิบัติงานเองก็มีความเชื่อร่วมกัน ในส่วนของสำนึกรักบ้านเกิดด้วยกัน เป็นที่เบีนน่อง เป็นญาติ เป็นครอบครัว เป็นเพื่อนร่วมงานกัน มีอะไรก็คุยกันก่อน ร่วมกันแก้ไขปัญหาอย่างเข้าอกเข้าใจ กันเพื่อให้บ้านเมืองของพวกเราที่เรารักเจริญรุ่งเรืองและพัฒนา” (นายบรรจง โฆษิตจิรนันท์ ผู้นายกเทศมนตรีเมืองร้อยเอ็ด, สัมภาษณ์เมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

๒. ปัจจัยภายนอกองค์การ ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็นด้านต่างๆ ดังนี้

๑) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากภาคประชาชนในพื้นที่ พบว่า การบริหารงานของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารเทศบาล โดยมีการจัดตั้งชุมชนเมือง ๒๐ ชุมชน มีคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน มีการสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนกิจกรรมของชุมชนตามความต้องการ และมีการประชุมประชาคมระหว่างผู้บริหารกับประธานชุมชนเป็นประจำทำให้ในหลายๆ ภารกิจมีภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ให้สนับสนุนการดำเนินงานในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย คอยประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับประชาชนด้วยกันในพื้นที่ และเสนอแนะข้อคิดเห็นในการดำเนินงานผ่านสมาชิกสภาเทศบาลในแต่ละเขตเลือกตั้งที่เป็นตัวแทนของชุมชนต่างๆ หรือผู้บริหารเทศบาลโดยตรง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการทำงานของเทศบาล และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมของภาคประชาชนในเขตเทศบาลเพื่อให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการกับภารกิจของเทศบาลได้อย่างต่อเนื่องด้วยดี

๒) ด้านการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายในพื้นที่ชุมชนเมือง ซึ่งพื้นที่ของเขตเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการของจังหวัดยะลา มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของเมืองค่อนข้างสูง ส่งผลให้การดำเนินงานของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่บริการดังกล่าว ต่างได้รับการสนับสนุน ร่วมมือ และร่วมดำเนินการในภารกิจของเทศบาลจากหน่วยงานราชการอื่นทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง ในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจต่างๆ เป็นอย่างดี และเทศบาลเองก็มีบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอที่สามารถสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานอื่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของเทศบาลหรือในเขตพื้นที่บริการของเทศบาล ซึ่งสามารถประสานมาเพื่อขอช่วยเหลือในภารกิจต่างๆ ทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการได้

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่เกิดขึ้นสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาจากนโยบายของรัฐบาล ในการบริหารท้องถิ่นของเทศบาลนครยะลาได้รับผลกระทบจากปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการสั่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ทำให้นโยบายการบริหารท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระ ถูกควบคุมเกินไปโดยราชการส่วนกลางที่มีนโยบายต่างๆ เป็นของตนเอง แต่สั่งการให้ราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งไม่ได้มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับดำเนินการ และกลายเป็นภาระงบประมาณที่จะต้องจัดสรรไปดำเนินการตามนโยบายสั่งการของหน่วยงานอื่น จึงทำให้เป็นภาระของเทศบาลจากนโยบายของรัฐบาลที่เกิดขึ้น

๒. ปัญหาข้อจำกัดงบประมาณ ในการบริหารเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้รับผลกระทบจากปัญหางบประมาณที่มีจำกัดในการพัฒนาโครงการที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน เพราะภาระงบประมาณที่เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดมีรายได้ของท้องถิ่นประมาณปีละ ๔๘๐ ล้านบาท และรายจ่าย ๔๗๖ ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายไปกับภาระงานประจำและงบบุคลากรโดยเฉพาะลูกจ้างในภารกิจต่างๆ เพราะหากไม่จ้างบุคลากรดังกล่าวก็ไม่มีบุคลากรของเทศบาลที่จะให้บริการในภารกิจที่จำเป็นโดยเฉพาะในกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองช่างสุขาภิบาล กองการศึกษา รวมทั้งสำนักปลัดที่ต้องมีภารกิจต่างๆ อย่างงานป้องกันและบรรเทา

สาธารณภัยของเทศบาลก็อยู่กับสำนักปลัดเทศบาล ด้วยเหตุนี้เทศบาลจึงใช้วิธีการของงบประมาณจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจของรัฐบาลสำหรับการดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงการสำคัญๆ ซึ่งบางปีงบประมาณก็ได้รับบางปีก็ไม่ได้รับจึงทำให้เกิดความไม่แน่นอน

๓. ปัญหาเชิงระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน ในเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายในการปฏิบัติงานต่างๆ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของหน่วยงานราชการส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับภารกิจต่างๆ ของเทศบาล ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการดำเนินการตามนโยบายและภารกิจการบริหารสาธารณะของเทศบาล เพราะเทศบาลเป็นผู้บังคับใช้ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังกล่าว ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติก็ต่างมีความเกรงกลัวความผิดในการบังคับใช้ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายดังกล่าว ทำให้บางภารกิจของเทศบาลไม่สามารถดำเนินการได้เพราะผู้เกรงกลัวจะผิดกฎหมาย นอกจากนี้ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายต่างๆ ที่ให้ อปท. ยึดถือและปฏิบัติตามภายหลังมักมีความละเอียดแยกย่อยเกินไปไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ด้วยจึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบริหารท้องถิ่น และการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ดที่เกิดขึ้น มีการเสนอให้มีการพัฒนา/ต่อยอดการบริหารจัดการ แบ่งเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑. ในระดับรัฐบาล ควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน พร้อมกับกำกับ กำชับ และมอบนโยบายให้ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยอมรับและถือหลักการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรมีการสั่งการหรือมอบนโยบายของราชการส่วนกลางโดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะเหมือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามสายงานของตนเอง แต่ควรมุ่งส่งเสริมศักยภาพและช่วยเหลือการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง สามารถ

จัดทำบริการสาธารณะที่แก้ไขปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ให้เทศบาลได้วางแผนพัฒนาคิดริเริ่มนวัตกรรมสำหรับมุ่งเน้นการจัดบริการสาธารณะเพื่อประชาชนได้รับความสะดวก ปลอดภัย และมีความสุขในการใช้ชีวิต รวมทั้งการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่ควรมีลักษณะผสมผสานระหว่างให้ความสำคัญกับความต้องการเชิงศักยภาพของท้องถิ่นและยึดระบบมาตรฐานของส่วนกลางควบคู่กัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถวางแผน พัฒนา ใช้ประโยชน์ ถำรงรักษา และส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของตนเองให้มีทักษะและสมรรถนะความเชี่ยวชาญตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการได้

๒. ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพัฒนาต่อยอดการบริหารจัดการด้วยการส่งเสริมให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆ ของเทศบาลได้เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ อย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ ให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมกิจกรรมการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีปัญหาอะไรในการทำงาน หรือมีแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างไรด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือกัน และเทศบาลเองควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารงานของเทศบาลในภารกิจต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและการใช้กำลังเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการส่งเสริมการทำงานของเทศบาลที่คุ้มค่า ใช้บุคลากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในงาน รวมทั้งจัดทำความร่วมมือกับภาคราชการส่วนอื่น และภาคเอกชน เพื่อให้ร่วมมือสนับสนุนในการพัฒนากิจการของเทศบาลในส่วนที่ภาคส่วนเหล่านั้นมีความพร้อม ถนัด และสนใจซึ่งจะทำให้การบริหารเทศบาลประสบผลสำเร็จขึ้น



เทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ เมธาสุทธิรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ญัฐพงษ์ คันธรส

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมฤตา สารอิวงค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศท์ เศรษฐกร

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก
๒. เพื่อเพิ่มทักษะการประกอบอาชีพให้ผู้พิการ ผู้ดูแลคนพิการ ผู้ที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันกับผู้พิการ ญาติ รวมทั้งผู้นำชุมชนที่มีผู้พิการอาศัยอยู่ ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงและเรียนรู้ฝึกฝน

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลเมืองแม่โจ้มีประชากรในพื้นที่ทั้งสิ้น ๒๓,๘๙๗ คน มีพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบทั้งสิ้น ๑๙.๔๖ ตารางกิโลเมตร เทศบาลเมืองแม่โจ้ได้ให้ความสำคัญกับผู้พิการในพื้นที่ เป็นอย่างมากเนื่องจากปัจจุบันจำนวนผู้พิการในประเทศไทยมีจำนวน ๒,๑๘๐,๑๗๘ คน (ข้อมูลกรมส่งเสริมกิจการคนพิการ ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๖) จากจำนวนนี้มีผู้พิการจำนวนมากที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษามีการศึกษาเพียงระดับชั้นประถมศึกษา และยังมีคนพิการอีกจำนวนนับแสนคนที่ยังไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้เพื่อการใช้ชีวิตอย่างพึ่งพาตนเองได้ ยิ่งไปกว่านั้นคนพิการจำนวนมากในประเทศไทยที่ต้องใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก เพราะรัฐไม่ได้มีการออกแบบสิ่งต่างๆ ที่เอื้อต่อการใช้ชีวิตของคนพิการเท่าที่ควร ดังนั้นเทศบาลเมืองแม่โจ้จึงได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว และมีความคิดสร้างสรรค์ที่จะสร้างนวัตกรรมทางสังคมขึ้น เนื่องจากมีข้อมูลที่

บ่งชี้ให้เห็นว่าในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่โจ้มีผู้พิการที่ยังไม่มีอาชีพอยู่เป็นจำนวนมาก ประกอบกับการมีเครือข่ายที่เข้มแข็งและพร้อมให้การสนับสนุนอยู่ในพื้นที่หลายหน่วยงาน จึงได้มีการระดมความคิดเห็นเพื่อที่จะสร้างนวัตกรรมที่จะเป็น การสร้างงานสร้างอาชีพให้กับผู้พิการ โดยมีเป้าหมายให้ผู้พิการเข้ามามีส่วน ร่วมในการคิด การดำเนินการ และการรับผลประโยชน์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้อง มีการดำเนินการที่เป็นลำดับ โดยมุ่งหมายผลสำเร็จในระยะยาว โดยสามารถ ดำเนินโครงการฝึกสอนอาชีพผู้พิการ สนับสนุนการดำเนินการ จนกระทั่งการ สร้างรายได้ให้สำเร็จเป็นรูปธรรม แม้การดำเนินการจะยังไม่ครอบคลุมจำนวนผู้ พิการทั้งหมด แต่ก็ถือว่ามีความก้าวหน้าที่สามารถเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับ ประชาชนได้มองเห็นความสำคัญ ที่จะพัฒนาศักยภาพคนในกลุ่มเปราะบางให้ สามารถพึ่งตนเองได้ การแก้ปัญหาที่ใช้จึงควรมีความเฉพาะและเหมาะสม เพื่อให้ไม่มีประชาชนกลุ่มใดที่ถูกทิ้งไว้ข้างหลังภายใต้สถานการณ์ที่ยากลำบาก โดยการดำเนินโครงการภายใต้การออกแบบกลไกการบริหารจัดการ เพื่อ ถ่ายทอดความรู้ไปสู่การพัฒนาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือพื้นที่หรือ กล่าวได้ว่า “เป็นการออกแบบการพัฒนาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน” (Community - based) และยึดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่าย (Participation) และสร้างความยั่งยืนด้วยการต่อยอดการแปรรูปผลผลิตเพื่อ เพิ่มมูลค่า และส่งเสริมการตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน โดยการเสริมสร้าง พลังจากผู้พิการให้ได้มีอาชีพและยั่งยืน โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้พิการที่มีความหลากหลายในรูปแบบของความ พิการแตกต่างกัน นอกจากนี้การฝึกอบรมยังมีความยากในระดับสูง เนื่องจาก ระดับของผู้พิการก็มีความแตกต่างกันหลายระดับ (๒) การที่ผู้พิการสามารถนำ ความรู้ที่ได้รับไปดำเนินการให้สำเร็จเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน (๓) จุดเด่นในด้านการ สร้างความยั่งยืนโดยมีการดำเนินการในรูปแบบบูรณาการและมีความ ต่อเนื่อง และเพื่อการส่งเสริมให้มีการปรับตัวด้านเศรษฐกิจของผู้พิการในชุมชน ให้สามารถดำรงชีพโดยการให้ความรู้และการสร้างอาชีพ รวมทั้งการหาวิธีการ ในการลดรายจ่ายของตนเองให้น้อยลง และการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตสามารถพึ่งตนเองได้ และไม่เป็นภาระสังคม

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

การดำเนินนวัตกรรม เสริมพลังผู้พิการจากฐานเรียนรู้สู่อาชีพของเทศบาลเมืองแม่โจ้ เป็นการปรับเปลี่ยนจากการที่ผู้พิการต้องรอรับการช่วยเหลือจากภาครัฐ ซึ่งมีลักษณะเป็นการสังคมเคราะห์ทั่วไป เช่น เบี้ยยังชีพผู้พิการ เป็นต้น เปลี่ยนเป็นการที่เทศบาลเมืองแม่โจ้สนับสนุนให้ผู้พิการนำศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ มาฝึกทักษะอาชีพให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง โดยการเรียนรู้และพัฒนาทักษะนั้นต้องใช้เวลาและค่อยเป็นค่อยไป นอกจากนี้เทศบาลยังช่วยให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์หรือประเมินขีดความสามารถตามความถนัดรายบุคคล และมีการปรับเปลี่ยนบริบทการให้ความรู้หรือฝึกอาชีพคนพิการที่มักจะทำกันในสถานศึกษาพิเศษโดยมีกลุ่มผู้เรียนที่เป็นผู้พิการที่เป็นนักเรียน แต่สำหรับเทศบาลเมืองแม่โจ้ ได้มีการเก็บข้อมูลและค้นหาผู้พิการที่อยู่ในชุมชน และสนับสนุนให้ออกมาสู่โลกภายนอกเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง และเมื่อมีศักยภาพที่เพียงพอแล้ว สามารถกลับไปประกอบอาชีพภายในชุมชนของตนได้ ดังนั้น นวัตกรรม “เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ” จึงมีความโดดเด่นและแปลกใหม่ กล่าวคือ

๑. จุดเด่นในด้านการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้พิการที่มีความหลากหลายในรูปแบบของความพิการแตกต่างกัน นอกจากนี้การฝึกอบรมยังมีความยากในระดับสูง เนื่องจากระดับของผู้พิการก็มีความแตกต่างกันหลายระดับ

๒. จุดเด่นในด้านการที่ผู้พิการความรู้ที่ได้รับไปดำเนินการให้สำเร็จเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

๓. จุดเด่นในด้านการสร้างความยั่งยืนโดยมีการดำเนินการในรูปแบบบูรณาการและมีความต่อเนื่อง

และมีเครือข่ายกับ หน่วยงานราชการ ได้แก่ โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต ๘ พัฒนาชุมชนอำเภอ

สันทราย เกษตรอำเภอสันทราย และเทศบาลเมืองแม่โจ้ องค์กรภาคเอกชน ได้แก่ ปรชาษฐ์ชุมชน คณะกรรมการชุมชน ตลาดชุมชน องค์กรเอกชน

โดยมีผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการนวัตกรรม “เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ เกิดฐานการเรียนรู้ ๕ ฐาน ฐานที่ ๑ เรื่องเล่าของหลาน ในครัวของย่า ฐานที่ ๒ เกษตรสุขสันต์ แบ่งปันสุขภาพ ฐานที่ ๓ สุขสันต์ในสวน ม่วนลำเทคโนโลยี ฐานที่ ๔ กิจกรรมสร้างอาชีพ สร้างสรรค์มุ่งมั่นมีงานทำ ฐานที่ ๕ ออมทรัพย์ ออมสุข ภายหลังการดำเนินโครงการนวัตกรรมฯ ทำให้กลุ่มคนพิการ ได้ตระหนักถึงการรวมกลุ่มเพื่อเสริมพลังอำนาจและความเข้มแข็ง ซึ่งมีเป้าหมายในการรวมกลุ่มรวมกัน โดยการจัดตั้งศูนย์บริการคนพิการเทศบาลเมืองแม่โจ้ และได้มีการรวมกลุ่มจัดทำแปลงผักไฮโดรโปนิกส์ (Hydroponics) เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ และเสริมพลังกลุ่มเปราะบาง (คนพิการ) ซึ่งเป็นการต่อยอดจากการเข้าร่วมโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น อีกทั้ง เทศบาลเมืองแม่โจ้ ได้จัดโครงการส่งเสริมอาชีพการปลูกผักปลอดภัยของกลุ่มผู้พิการและผู้ดูแลคนพิการ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการต่อยอดการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยในระดับพื้นที่ชุมชน ซึ่งครอบคลุมทั้งชุมชนไร่นาธรรม ชุมชนสหกรณ์นิคม ๒ ชุมชนพัฒนาทรายแก้ว ชุมชนแม่ตุ๋ และชุมชนเกษตรใหม่ ทั้งนี้ มีผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้งสิ้น ๓๐ คน (คนพิการและครอบครัวคนพิการ) หากพิจารณาแยกเป็นรายมิติ สามารถอธิบายได้ดังนี้

๑) ด้านเศรษฐกิจ ผู้พิการมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ เกิดการกระจายรายได้ของกลุ่มแรงงานนอกระบบและกลุ่มเปราะบางในระดับพื้นที่ และเกิดการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจฐานราก

๒) ด้านสังคม สามารถปรับเปลี่ยนมุมมองหรือทัศนคติของผู้พิการและผู้ที่มีร่างกายปกติให้มีผลในด้านบวก และต่างมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น

๓) ด้านอื่นๆ ได้แก่ การยืนยันในหลักการของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การลดความเหลื่อมล้ำ การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มคนเปราะบางในชุมชน เป็นต้น

จากการดำเนินนวัตกรรม “เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ” ส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง พร้อมรับมือกับวิกฤตต่างๆ ซึ่งการดำเนินการต่างๆ ผ่านกระบวนการเปิดโอกาสให้ผู้พิการมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตตนเอง มีพื้นที่กลางในการทำงานหรือหาร่วมกันระหว่างผู้พิการ ชุมชน กับภาครัฐ และภาคส่วนอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้นอกจากทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการตัดสินใจร่วมกันแล้ว ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจกันและกัน ในการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมหรือชุมชน

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

๑. วิสัยทัศน์และประสบการณ์ของผู้บริหาร เนื่องจากนายกเทศมนตรีเมืองแม่โจ้เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ด้านการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานด้านส่งเสริมอาชีพผู้พิการ ส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินโครงการนวัตกรรม สามารถใช้ประสบการณ์วางแผนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงความสามารถในการสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการทำงานร่วมกัน การระดมทรัพยากรจากเครือข่าย เพื่อการทำงาน รวมถึงการมีทรัพยากรที่เพียงพอ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์กับกลุ่มเป้าหมายได้จำนวนมาก อาทิ การเชื่อมโยงกับตลาดชุมชนในพื้นที่ เป็นแหล่งรองรับผลผลิตที่ได้จากการผลิตของกลุ่มเป้าหมาย เป็นต้น ประสบการณ์ของผู้บริหาร จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนวัตกรรมใน ๒ ประการ ได้แก่ ความสามารถในการวางแผนที่มาจากประสบการณ์ และการมีเครือข่ายที่มาจากประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารเพื่อระดมทรัพยากรทั้งบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อส่งเสริมอาชีพของผู้พิการได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

๒. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเครือข่ายที่เข้มแข็ง การดำเนินนวัตกรรม “เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ” ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่าย (Participation) ในระดับต่างๆ การมีกลุ่มเครือข่ายที่เข้มแข็งในการให้ความรู้กับผู้พิการอย่างต่อเนื่อง และความร่วมมือของชุมชนทั้งจากประชาชน และในรูปแบบคณะกรรมการชุมชน มีการแบ่งกลุ่มกันทำงาน ได้แก่ กลุ่มที่ต้องได้รับความช่วยเหลือ กลุ่มที่ต้องได้รับการต่อยอด กลุ่มที่สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง และสามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ นอกจากนี้ได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายจาก

สถานศึกษาหลายแหล่งในการให้ความรู้และเป็นตลาดในการจัดจำหน่ายสินค้า อาทิ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สันทราย รวมถึงเกษตรอำเภอ และวิสาหกิจชุมชน และยังได้รับความร่วมมือทั้งจากหน่วยงานราชการ และเอกชน เช่น บริษัท การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ในการเอื้อเฟื้อสถานที่ให้สามารถนำสินค้าไปฝากจำหน่ายได้ และในการดำเนินการนวัตกรรมการประสบความสำเร็จ และสามารถดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ เนื่องมาจากการมีส่วนร่วมโดยตรงจากตัวแทนของกลุ่มเปราะบาง กลุ่มผู้พิการที่มีบทบาทในการบริหารงานของท้องถิ่น และเข้ามาเป็นคณะกรรมการศูนย์บริการ ส่งผลให้การบริหารจัดการสามารถดำเนินการไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ

๓. ทูทางสังคมที่ดีในพื้นที่ นวัตกรรม “เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ” ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพผู้พิการ พลังของการทำงานร่วมกันในพื้นที่จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จในการทำงาน ทั้งนี้เทศบาลเมืองแม่โจ้ มีทูทางสังคมที่ดี ส่งผลให้ประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจรู้จักกันในพื้นที่เป็นอย่างดี ส่งเสริมการช่วยเหลือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้พิการ ได้รับการดูแลในระบบความสัมพันธ์ของชุมชน ที่เข้าใจบริบทของกลุ่มเป้าหมายรายบุคคล ความเข้าใจในกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวนำไปสู่การออกแบบการส่งเสริมพัฒนาอาชีพที่มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย บนพื้นฐานการเพิ่มศักยภาพเต็มความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย เพราะฉะนั้นทูทางสังคมที่ดีเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ประชาชนในพื้นที่เป็นส่วนหนึ่งในการทำงานร่วมกันกับทางเทศบาลเมืองแม่โจ้ และมีความใกล้ชิด มีความเข้าใจ สามารถแก้ไขปัญหาการทำงานในระดับพื้นที่ได้ อาทิ ลักษณะงานที่ส่งเสริมคนพิการ อาจจะเกินขีดจำกัด ประชาชนที่ดูแลใกล้ชิดสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการส่งเสริมอาชีพให้เหมาะสมได้ เป็นต้น

๔. มีการทำงานเป็นทีม และมีกระบวนการในการติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการนวัตกรรม ในการดำเนินโครงการนวัตกรรม “เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ” ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ บุคลากรของเทศบาล ภาคประชาชน และกลุ่มผู้เปราะบาง กลุ่มผู้พิการ ตลอดทุกขั้นตอนในการดำเนินการ เริ่มตั้งแต่ในการวางแผน

การกำหนด และดำเนินกิจกรรมโครงการ การรับผลประโยชน์ และการติดตาม และประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อบกพร่อง หรือปัญหาในการดำเนินงานมาพัฒนาและจัดกิจกรรม ให้ตรงตามความต้องการและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มผู้พิการ เพื่อนำมาต่อยอดสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ ได้อย่างแท้จริง

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการนวัตกรรม “เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้ผู้สู้อาชีพ” ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบปัญหาและอุปสรรคบางประการซึ่งสรุปได้ ดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากร เนื่องจากขนาดของพื้นที่ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ที่จำกัดและมีจำนวนไม่เพียงพอในการดำเนินโครงการนวัตกรรม เนื่องจากโครงการนวัตกรรมมีจุดเน้นในเรื่องของการเสริมพลังให้ผู้พิการสามารถมีอาชีพ และมีรายได้ โดยสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีบางครั้งจำเป็นต้องอาศัยที่ดินสำหรับการเพาะปลูกแปลงผักเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ผู้พิการ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงข้อจำกัดของวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการนวัตกรรม

๒. ปัญหางบประมาณ เนื่องจากเทศบาลเมืองแม่โจ้มีงบประมาณในการดำเนินงานจำกัดและในบางครั้งงบประมาณไม่เพียงพอต่อการให้บริการสาธารณะ เนื่องจากยังขาดงบประมาณที่เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งในการดำเนินโครงการนวัตกรรมเสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้อาชีพ มุ่งหมายส่งเสริมให้ผู้พิการสามารถมีงานทำ และหลุดพ้นจากความยากจนได้ และในการดำเนินโครงการยังไม่สามารถดำเนินโครงการให้ครอบคลุมทั้งหมดได้ เนื่องจากงบประมาณในการดำเนินโครงการยังไม่เพียงพอ

๓. ปัญหาเกี่ยวกับระบบราชการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องด้วยการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับระบบราชการ มีขั้นตอนในการปฏิบัติที่หลากหลาย มีลำดับขั้นตอนในการทำงาน ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินโครงการนวัตกรรมเนื่องจากการดำเนินโครงการเพื่อช่วยเหลือผู้พิการที่จำเป็นต้องอาศัยความรวดเร็วในการดำเนินโครงการ นอกจากนั้นยังมีข้อจำกัด

บางประการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในการดำเนินโครงการของท้องถิ่นร่วมด้วย

๔. ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เนื่องด้วยเทศบาลเมืองแม่โจ้ เป็นเทศบาลเมืองขนาดกลาง มีบุคลากรในเทศบาลจำนวนมาก แต่ยังคงขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการดำเนินโครงการนวัตกรรมที่ต้องมีทักษะเฉพาะ เนื่องจากการสับเปลี่ยน โยกย้ายของบุคลากรเป็นประจำ ส่งผลทำให้ขาดบุคลากรที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินโครงการนวัตกรรมที่มีความรู้เฉพาะทาง

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

นวัตกรรมเสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ เป็นการ ปรับเปลี่ยนจากการที่ผู้พิการต้องรอรับการช่วยเหลือจากภาครัฐ ซึ่งมีลักษณะเป็นการสังคมเคราะห์ทั่วไป เช่น เบี้ยยังชีพผู้พิการ เป็นต้น เปลี่ยนเป็นการที่เทศบาลเมืองแม่โจ้สนับสนุนให้ผู้พิการนำศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ มาฝึกทักษะอาชีพให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง โดยการดำเนินการเกิดความสำเร็จ ดังนี้

๑) ด้านเศรษฐกิจ ผู้พิการมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพ เกิดการกระจายรายได้ของกลุ่มแรงงานนอกระบบและกลุ่มเปราะบางในระดับพื้นที่ และเกิดการหมุนเวียนของระบบเศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจฐานราก

๒) ด้านสังคม สามารถปรับเปลี่ยนมุมมองหรือทัศนคติของผู้พิการและผู้ที่มีร่างกายปกติให้มีผลในด้านบวก และต่างมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น

๓) ด้านอื่นๆ ได้แก่ การยืนยันในหลักการของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การลดความเหลื่อมล้ำ การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มคนเปราะบางในชุมชน เป็นต้น นอกจากนั้นชุมชนมีความเข้มแข็ง พร้อมรับมือกับวิกฤตต่างๆ ซึ่งการดำเนินการนั้น ผ่านกระบวนการเปิดโอกาสให้ผู้พิการมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตตนเอง มีพื้นที่กลางในการทำงานหรือหารื้อร่วมกันระหว่างผู้พิการ ชุมชน กับภาครัฐ และภาคส่วนอื่นๆ อย่างสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้นอกจากทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการตัดสินใจร่วมกันแล้ว ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจกันและกัน ในการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมหรือ

ชุมชน และเกิดความยั่งยืนทางสังคม ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆหลายด้าน เช่น ความเท่าเทียมทางสังคม สิทธิมนุษยชน ความยุติธรรมทางสังคม ต้นทุนหรือทรัพยากรของสังคม เป็นต้น ซึ่งความยั่งยืนเหล่านี้มาจากความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในด้านต่างๆ จนสามารถสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี และการให้ความรู้และพัฒนาทักษะด้านอาชีพของกลุ่มผู้พิการ มีเป้าหมายหลักคือ การเพิ่มรายได้ให้กับผู้พิการ โดยผู้พิการมีส่วนร่วมและเป็นผู้นำในการคิด การทำ และการรับประโยชน์ ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า กลุ่มผู้พิการได้มีการนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพอิสระของตนเอง และรวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพ ซึ่งมีผลการดำเนินการประกอบอาชีพที่สามารถดำเนินการได้จริงและมีผลสำเร็จ

อย่างไรก็ตาม เทศบาลเมืองแม่โจ้ได้เพิ่มแนวทางการพัฒนาในการดำเนินโครงการนวัตกรรมในหลายด้าน ได้แก่ ๑) การพัฒนาและขยายฐานการตลาดให้แก่สินค้าที่เกิดจากการส่งเสริมอาชีพของผู้พิการเพื่อเป็นตลาดหรือแหล่งในการกระจายสินค้า ๒) การประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการนวัตกรรมไปในทุกภาคส่วนเพื่อเป็นการเผยแพร่การดำเนินนวัตกรรมที่สามารถส่งเสริมให้ผู้พิการมีอาชีพ และมีรายได้ และ ๓) การพัฒนาเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีดิจิทัลในโครงการนวัตกรรมเพื่อเก็บข้อมูลเป็นคลังข้อมูลของเทศบาลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ และพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

จากการดำเนินโครงการนวัตกรรม “เสริมพลังผู้พิการ จากฐานเรียนรู้สู่อาชีพ” ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ เป็นโครงการมุ่งเน้นการสร้างรายได้และการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ยากจนและคนเปราะบาง ให้ได้มีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยการดำเนินโครงการดังกล่าวจัดในรูปแบบของการฝึกอบรมและให้ความรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติจริงซึ่งเป็นประโยชน์และสามารถแก้ไขปัญหาสำคัญของพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ผู้พิการเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การดำเนินการ และการรับผลประโยชน์ นอกจากนี้เทศบาลเมืองแม่โจ้จะได้ต่อยอดในโครงการนวัตกรรมฯ โดยการต่อยอดในด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือการท่องเที่ยวชุมชน รวมทั้งการต่อยอดเป็นศูนย์การเรียนรู้ในท้องถิ่นของเทศบาลเมืองแม่โจ้เพื่อเป็นจุดศึกษาฐานผ่านการจัดนิทรรศการ

ต่างๆ รวมถึงการเป็นต้นแบบให้องค์กรปกครองท้องถิ่นอื่นนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นของแต่ละแห่ง นอกจากนั้นยังต่อยอดในการขยายเครือข่ายการดำเนินโครงการฯ ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับผู้พิการติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน รวมทั้งนำไปสู่การต่อยอดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนเพื่อเป็นการเผยแพร่นวัตกรรม และการต่อยอดเกี่ยวกับการฝึกให้มีช่างชุมชน หรือการอบรมช่างของชุมชนเพื่อนำไปสู่การต่อยอดนวัตกรรมด้านอื่นๆ ของผู้พิการของเทศบาลเมืองแม่โจ้อย่างยั่งยืนและเป็นต้นแบบของการพัฒนาต่อไป

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ปัจจุบันมีนายประหยัด ทรงคำ ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองแม่โจ้ จำนวนบุคลากร ๒๐๓ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงาน ๘๗ คน และลูกจ้าง ๑๑๖ คน สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่โจ้ ที่สำคัญ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองแม่โจ้ ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๙๐.๐๐ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๙.๐๒ และได้รับการประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือว่าคะแนนต้นทุ่นทั้งสามส่วนนี้ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ อยู่ในระดับดีมาก

สำหรับในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้เทศบาลเมืองแม่โจ้ มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่ดี คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๓ และมีผลการ

ดำเนินโครงการที่มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาล มีรายงานผลการตรวจสอบที่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการทำเกษตรวิถีชุมชน โครงการส่งเสริมการเพาะเห็ดในครัวเรือน และโครงการจัดนิทรรศการสัปดาห์สินค้าเกษตรปลอดภัยและผลิตภัณฑ์ชุมชน

ต่อมาในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เทศบาลเมืองแม่โจ้มีการจัดทำและดำเนินโครงการ เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน ในระดับดีมาก อาทิ การดำเนินโครงการจิตอาสาพัฒนาทำความสะอาดศาสนสถานในพื้นที่เทศบาลเมืองแม่โจ้ โครงการวันเด็ก และโครงการแข่งขันกีฬาประชาชน ท้องถิ่น และเทศบาลเมืองแม่โจ้มีการดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ อาทิ โครงการจัดตั้งจุดบริการประชาชนช่วงเทศกาล โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และโครงการบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) เป็นต้น

สำหรับในด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น เทศบาลเมืองแม่โจ้ มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๓ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยที่เป็นไปตามเกณฑ์มีจำนวน ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และโครงการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร สมาชิกสภาข้าราชการ และลูกจ้างประจำ

ต่อมาด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ เทศบาลเมืองแม่โจ้มีเทศบัญญัติที่มีการบังคับใช้อยู่ในระดับที่ดีมาก อาทิเทศบัญญัติ เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเทศ เทศบัญญัติ เรื่อง ตลาด และเทศบัญญัติ เรื่อง การประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นต้น

ประเด็นสุดท้าย ในส่วนของเทคโนโลยีดิจิทัล เทศบาลเมืองแม่โจ้ ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ในระดับที่ดี

อาทิ โครงการพัฒนาระบบ Mobile Application ระบบบริการประชาชน ระบบสารสนเทศตอบสนองความต้องการประชาชน(ช่องทางร้องเรียน-ร้องทุกข์) เข้าสู่ระบบผ่านหน้าลิ้งค์บนเว็บไซต์ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ (www.maejocity.go.th) นอกจากนี้เทศบาลเมืองแม่โจ้ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) อาทิ โครงการพัฒนาปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายสารสนเทศของระบบคอมพิวเตอร์ แต่เดิมระบบสารสนเทศของเทศบาลจะมีรูปแบบต่างคนต่างใช้ มีการแยกระบบเป็นเอกเทศไม่รวมศูนย์ซึ่งยากต่อการบริหารจัดการและบำรุงรักษา จึงมีการพัฒนาปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายสารสนเทศของระบบคอมพิวเตอร์ในรูปแบบ Single Gateway ควบคุมด้วยระบบ RouterOS Microtik ผ่านระบบ Firewall ช่องทางเดียว โดยจะมีการบันทึกข้อมูลในลักษณะ Log File บน NAS และเป็นการเฝ้าระวังความผิดปกติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลเมืองแม่โจ้ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ ดังนี้

๑) วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของนายกเทศมนตรี นายกเทศมนตรีเมืองแม่โจ้เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน และมีกลยุทธ์ในการวางแผนการทำงานที่ดี นายกเทศมนตรีเมืองแม่โจ้เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานสูง รวมถึงเป็นผู้ว่าการเปลี่ยนแปลงในองค์กร มีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำงานจนเกิดผลสำเร็จของการทำงานในหลายภารกิจ ซึ่งเป็นผลมาจากการทำงานที่อาศัยความทุ่มเทเพื่อเปลี่ยนแปลงองค์กร นอกจากนั้นยังมีแนวคิดในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการประจำโดยการทำงานร่วมกันโดยมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีแนวคิดในการส่งเสริมเพื่อพัฒนาองค์กรในหลายๆ ด้าน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่การบริหารจัดการที่ดี และสามารถเกิดการพัฒนาองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง

๒) ค่านิยมความโปร่งใสในการบริหารงาน นโยบายที่ชัดเจนของเทศบาลเมืองแม่โจ้อยู่ใหม่ คือ การบริหารองค์กร บริหารงาน งบประมาณ และบุคลากร ด้วยความโปร่งใสให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการของ อปท.ที่ดีเป็นหลัก สำหรับความมุ่งมั่นประการสำคัญ คือการมีนโยบายประกาศจุดยืนในการต้องการ ความเปลี่ยนแปลง “ภาพลักษณ์” (Image) ขององค์กร จากเดิมที่บุคคลภายนอกมองมายังเทศบาลเมืองแม่โจ้อยังไม่ดีเท่าที่ควร ให้มีภาพลักษณ์ที่ดียิ่งขึ้น การมุ่งมั่นบริหารงานด้วยความโปร่งใสจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนทั้งผู้บริหารและปฏิบัติถือเป็นค่านิยมหลักของการทำงานในยุคปัจจุบัน มีการสร้างกลไกในทุกระดับการทำงาน เริ่มจากการบริหารคนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สลายข้อขัดแย้ง และกระตุ้นให้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ให้ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการทำงานเป็นหลัก

๓) บุคลากรมีความสามารถ และการทำงานเป็นทีม การบริหารจัดการในองค์กรนั้นจำเป็นต้องอาศัยความทุ่มเทในองค์กรและการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการประจำโดยการทำงานร่วมกันโดยมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การมีวัฒนธรรมการทำงานที่มีส่วนร่วม โดยที่ผู้บริหาร บุคลากรและพนักงานของท้องถิ่นทำงานภายใต้การวางแผนร่วมกัน โดยที่เทศบาลเมืองแม่โจ้มีบุคลากรที่มีความพร้อม ในความสามารถในการทำงาน บุคลากรส่วนใหญ่ต้องอุทิศตนให้กับการทำงานในระดับที่สูง มีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม มีเข้มแข็งและเข้มข้นเป็นอย่างมากจนนำมาซึ่งความสำเร็จเป็นอย่างสูง

๔) การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของเครือข่าย ในการบริหารองค์กรเทศบาลเมืองแม่โจ้จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยประชาชนและเครือข่ายในการทำงานที่หลากหลายทำให้เกิดการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบในการทำงานของท้องถิ่น เน้นหลักการทำงาน เก่ง ดี มีส่วนร่วม ทนต่อการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้การที่เทศบาลเมืองแม่โจ้มีภาคีเครือข่ายที่ดีและมีการแสวงหาภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม ในลักษณะหุ้นส่วนของการพัฒนา นับว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่โจ้ให้ประสบความสำเร็จได้ในที่สุด ปัจจัยความเข้มแข็งของภาคีเครือข่ายจึงเป็นปัจจัยสำคัญ สำหรับเครือข่ายที่สำคัญ อาทิ โรงเรียนศรี

สังวาลย์เชียงใหม่มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต ๘ พัฒนาชุมชน อำเภอสันทราย เกษตรอำเภอสันทราย และเทศบาลเมืองแม่โจ้ องค์กร ภาคเอกชน ได้แก่ ประชาชนชุมชน คณะกรรมการชุมชน ตลาดชุมชน เป็นต้น

๕) การเพิ่มประสิทธิภาพโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานและจัดบริการสาธารณะในปัจุบันประมาณที่ผ่านมา เทศบาลเมืองแม่โจ้ได้เพิ่มความเข้มข้นและให้ความสำคัญต่อการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ในหลายกิจกรรมส่งผลต่อความสำเร็จต่อการปฏิบัติงานสำหรับเทคโนโลยีดิจิทัลที่สำคัญ อาทิ การพัฒนาปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายสารสนเทศของระบบคอมพิวเตอร์ในรูปแบบ Single Gateway ควบคุมด้วยระบบ RouterOS Mikrotik ผ่านระบบ Firewall โดยจะมีการบันทึกข้อมูลในลักษณะ Log File บน NAS และเป็นการเฝ้าระวังความผิดปกติพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ อีกทั้งยังมีการให้บริการอินเทอร์เน็ตสำหรับประชาชนในอาณาบริเวณของสำนักงานเทศบาลเมืองแม่โจ้อีกด้วย รวมถึงมีระบบ Back Office เพื่อการบริหารจัดการข้อมูลภายในองค์กร เช่น ระบบสารสนเทศสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูลของบุคลากรภายในองค์กร และระบบแบ่งปันข้อมูลเพื่อปฏิบัติงานระหว่างส่วนงานหรือหน่วยงานอื่นภายในองค์กร เป็นต้น

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่โจ้ที่เกิดขึ้นสามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ปัญหาเกี่ยวกับบริบทพื้นที่ และประชากรแฝง เนื่องจากเทศบาลเมืองแม่โจ้ เป็นเทศบาลที่มีขนาดกลางถึงใหญ่ ซึ่งส่งผลให้บริบทพื้นที่ของเทศบาลเมืองแม่โจ้กำลังจะกลายสภาพไปสู่ความเป็นเมืองมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้ประชากรในเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้ มีประชากรแฝงที่เข้ามาอาศัยในเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้จำนวนมาก

๒) ปัญหางบประมาณ และแผนในการดำเนินโครงการในปัจุบันประมาณ ในการบริหารเทศบาลเมืองแม่โจ้ ได้รับผลกระทบจากการได้รับจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดินที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการหรือการสนับสนุนในการดำเนินการของเทศบาล นอกจากนี้ในแต่ละ

ปีงบประมาณเทศบาลเมืองแม่โจ้มีโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินโครงการไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด หรือบางโครงการมีความล่าช้าในการดำเนินโครงการ

๓) ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอ เทศบาลเมืองแม่โจ้เป็นเทศบาลขาดแคลนบุคลากรในการทำงาน รวมถึงปัญหาการโยกย้ายของข้าราชการท้องถิ่น และการขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในด้านเทคโนโลยี ด้านสถาปัตยกรรม นอกจากนี้ยังพบบุคลากรเข้ามาทำงานในหน่วยงาน ก็จะมีการหมุนเวียน สับเปลี่ยนบ่อยครั้ง ส่งผลให้ตำแหน่งว่างลงและไม่มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญในตำแหน่ง รวมถึงไม่สามารถรับโอนบุคลากรในหน่วยงานอื่นๆ มาทำได้ ส่งผลให้บุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านไม่เพียงพอในการดำเนินการของเทศบาลเมืองแม่โจ้

แนวทางการพัฒนาหรือต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองแม่โจ้ สามารถนำไปสู่แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการได้ ดังนี้

๑. การเสริมพลังในการทำงานระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เนื่องจากเทศบาลเมืองแม่โจ้เป็นองค์กรที่มีบุคลากรในการทำงานที่หลากหลาย ช่วงวัย อาจส่งผลต่อช่องว่างระหว่างความคิดเห็น ซึ่งอาจจะต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมในองค์กร หรือการระดมพลังในองค์กรเพื่อให้เกิดการพัฒนาแนวทางหรือทิศทาง หรือกำหนดเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน การช่วยเสริมพลังในการทำงานระหว่างผู้บริหาร และบุคลากร จะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และทำให้องค์กรมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น

๒. การมุ่งบูรณาการการทำงาน การมีส่วนร่วม และเชื่อมโยงกับเครือข่าย เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งทางลักษณะพื้นที่ความเป็นเมืองมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการเชื่อมโยงกับเครือข่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน กลุ่มเครือข่ายเชิงประเด็นต่างๆ รวมถึงสถาบันทางการศึกษาในพื้นที่จึงเป็นส่วนสำคัญที่สามารถระดมทรัพยากรทั้งในส่วนของทรัพยากรบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาทำงานบูรณาการร่วมกัน รวมถึงการแบ่งปันทรัพยากรเครื่องมือ งบประมาณ ที่เป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการในพื้นที่

๓. การพัฒนามุ่งสู่การเป็นเมืองสีเขียว (Green City) ร่วมกับการเป็นเมืองแห่งความเท่าเทียม จะเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาเมืองของเทศบาลเมืองแม่โจ้ในอนาคต ทั้งนี้เพราะบริบทของเมืองแม่โจ้ มีต้นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ การสนับสนุนทางวิชาการจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่สำคัญการพัฒนาประเด็นเรื่องความเท่าเทียม และการสนับสนุนส่งเสริมผู้พิการนับได้ว่าเป็นแนวทางที่ทางเทศบาลต้องการพัฒนาเมืองให้เกิดความยั่งยืนและน่าอยู่ในระยะยาวให้เกิดขึ้น และเป็นต้นแบบของเมืองสีเขียว (Green City) ตลอดจนสามารถเป็นต้นแบบของสถานที่ศึกษาดูงานและแหล่งเรียนรู้ให้กับ อปท.อื่นๆ ในด้านการบริหารจัดการต่อไปในอนาคตได้



ภาพการดำเนินการวิจัยถอดบทเรียนของนักวิจัยกับ
เทศบาลเมืองแม่โจ้ (กลุ่มเครือข่าย)

เทศบาลตำบลอาจสามารถ
อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เพียรพิทักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อัครฮาด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา
อาจารย์ ดร.นุจรี ใจประนบ

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น
“น้ำประปาดื่มได้เพื่อประชาชน”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตน้ำประปาโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
๒. เพื่อให้มีน้ำประปาดื่มได้สำหรับบริการประชาชนทั่วครัวเรือนในเขตเทศบาล
๓. เพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนในการผลิตน้ำประปา และการอุปโภคบริโภคในภาคครัวเรือน

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาลอาจสามารถ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย อยู่ห่างจากอำเภอเมืองร้อยเอ็ดประมาณ ๔๐ กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ๕๕๐ กิโลเมตร มีพื้นที่บริการประมาณ ๙.๕๒ ตารางกิโลเมตร อาณาเขตของพื้นที่มีลักษณะเป็น ๕ เหลี่ยมตั้งฉากกันทั้งทางด้านทิศเหนือ ทิศใต้ และทิศตะวันตก ภูมิประเทศมีลักษณะเป็นที่ราบสูง มีเนินเขาในบางพื้นที่ มีป่าไม้เป็นป่าโปร่ง

ลักษณะดินปนทราย และมีฝนตกน้อย โดยแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ แม่น้ำชี มีหนองบึง ๔ แห่ง ได้แก่ หนองहुलिंग หนองบังบอน หนองเซียง หนองฮี และลำห้วย ๑ แห่ง ได้แก่ ลำห้วยสร้างแซ่

สำหรับการปกครองในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถแบ่งออกเป็นพื้นที่ครอบคลุม ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านสัน หมู่ที่ ๗ บ้านซุชาติ หมู่ที่ ๑๒ บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ ๑๓ บ้านอาจสามารถ และหมู่ที่ ๑๕ บ้านซุชาติ มีจำนวนประชากรรวมประมาณ ๔,๐๘๗ คน หรือ ๑,๓๐๐ ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่โดยเฉลี่ย ๕๓๕ คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพาะปลูกข้าวเป็นหลัก และมีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ๒๑๒,๕๖๘ บาท (ข้อมูล ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ สำนักงานสถิติร้อยเอ็ด)

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

เนื่องด้วยบริบทของพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถ มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่ไม่เอื้อต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตรได้อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรน้ำที่ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีพและการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจให้ได้ตลอดทั้งฤดูกาล ผลกระทบดังกล่าวได้ถูกสะท้อนออกมาจากเสียงของภาคประชาชนถึงความต้องการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำ ซึ่งน้ำไม่ได้มีความสำคัญเพียงแค่การนำไปอุปโภคหรือการนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเท่านั้น แต่ “น้ำคือชีวิต” ในการหล่อเลี้ยงให้คนในพื้นที่รับรู้ได้ถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดีปลอดภัยและห่างไกลจากโรคภัยที่มีสาเหตุมาจากน้ำไม่สะอาด อย่างไรก็ตาม โรงผลิตน้ำประปาของเทศบาลตำบลอาจสามารถ ที่ได้รับเงินสนับสนุนในการก่อสร้างเมื่อประมาณ ๓๐ ปีก่อนขาดการบำรุงรักษาและซ่อมแซม ส่งผลทำให้กระบวนการผลิตน้ำประปาไม่ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อการใช้น้ำของประชาชนในพื้นที่ น้ำประปามีสีแดงขุ่นไม่สามารถนำไปใช้ในการอุปโภคบริโภคได้ ประกอบกับการมีข้อจำกัดเรื่องเครื่องมือการตรวจวัดคุณภาพน้ำทั้งกระบวนการตั้งแต่การผลิต การจัดส่ง การควบคุมคุณภาพน้ำ การเก็บเงิน และการวิเคราะห์ผลดำเนินงาน ซึ่งถือเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน

จากปัญหาคำคัญดังกล่าว หากทบทวนถึงบริบทของการเปลี่ยนผ่านเชิงการพัฒนาพื้นที่โดยอาศัยปัญหาของชุมชนเป็นฐานของการขับเคลื่อนผ่านอุดมการณ์ของผู้บริหารและคณะทำงานของเทศบาลตำบลอาจสามารถแล้วนั้น สิ่งสำคัญ คือ การตระหนักถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดทั้งในเรื่องของงบประมาณและจำนวนบุคลากรที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นมีเพียง ๒๓ คนเท่านั้น แต่การเข้ามาของผู้บริหารเกิดจากการยอมรับและรับฟังเสียงของประชาชนที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของปัญหาในวงกว้าง การให้ความสำคัญกับปัญหาถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญที่นำไปสู่การคิดค้นและออกแบบนวัตกรรม แต่ถึงกระนั้นบนพื้นฐานขององค์ความรู้ที่ท้าทายและดำเนินการเพื่อให้ผู้นำประปาสามารถนำมาบริโภคได้นั้น ซึ่งอาจเป็นเรื่องไกลตัวในมุมมองของประชาชนเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นโดยรอบ ซึ่งระยะเวลาอาจเป็นคำตอบที่ดีที่สุด และการพิสูจน์ด้วยข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนในระยะยาวได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ถูกกดทับและสั่งสมมาอย่างยาวนานในเรื่องของการมีน้ำประปาใสสะอาด ถือเป็นบทบาหนึ่งที่เทศบาลตำบลอาจสามารถเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหา และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมายังไม่ได้รับการแก้ไข จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ นายเทพพร จำปานวน ได้เข้ามารับตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ จึงได้มีการแถลงนโยบายเรื่องปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคประปาของเทศบาล และตั้งใจให้การให้บริการน้ำประปาของเทศบาลเป็น “น้ำประปาดื่มได้” เพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลทั้งหมด รวมถึงภาคเอกชน อาคารพาณิชย์ สำนักงาน ตลาด โรงแรมในพื้นที่เทศบาล และหน่วยงานรัฐ ซึ่งประกอบด้วย ที่ว่าการอำเภออาจสามารถ สถานีตำรวจภูธรอาจสามารถ โรงพยาบาลอำเภออาจสามารถ โรงเรียน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีน้ำประปาที่สะอาดและบริโภคได้ตามเกณฑ์น้ำประปาดื่มได้ของกรมอนามัย

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถ คือ ปัญหาน้ำประปาขุ่นข้น ไม่สามารถนำไปใช้ในการอุปโภคและบริโภคได้ ซึ่งปัญหานี้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบในวงกว้างและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน

จากแผนภาพข้างต้นสามารถอธิบายกระบวนการในแต่ละขั้นตอนความสำเร็จที่ถูกตีกรอบด้วยระยะเวลา ๙๙ วันได้ว่า การดำเนินโครงการน้ำประปาดื่มได้เพื่อประชาชนถือเป็นผลงานที่ริเริ่มใหม่บนโครงสร้างระบบน้ำประปาเดิม ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางแผนดำเนินการเองภายใต้วิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นของคณะผู้บริหารที่เสนอเป็นสัญญาประชาคมต่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไว้ โดยมีการริเริ่มดำเนินการใหม่กล่าวคือ ในช่วงระยะเวลา ๑๐ วันแรก ทางเทศบาลตำบลอาจสามารถได้ให้ความสำคัญกับการสำรวจปัญหาและความพึงพอใจต่อการใช้น้ำประปา โดยมุ่งสำรวจความคิดเห็นกระจายจุดรับฟังความคิดเห็นในทุกหมู่บ้านในเขตเทศบาลทั้งในด้านคุณภาพน้ำและปริมาณน้ำ ผลการสำรวจพบว่าน้ำประปาชุมชน มีสีเหลือง มีกลิ่น ไส้ลเบา และหยุดให้บริการเป็นบางเวลา หลังจากนั้นจึงได้จัดทำประชาคมและขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อวางแผนการทำงานในการแก้ปัญหาเรื่องน้ำที่เกิดขึ้น

หลังจากที่ทุกฝ่ายได้เข้าใจเกี่ยวกับปัญหาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในช่วงระยะเวลา ๑๕ วันต่อมาทางเทศบาลได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกเพื่อหยิบยืมเครื่องมือตรวจวัดคุณภาพน้ำ เช่น ค่า pH ค่าคลอรีน ค่าความขุ่น และอื่นๆ โดยผลการสำรวจคุณภาพน้ำประปาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๔ พบว่า มีความขุ่นเกินมาตรฐานที่ ๗ NTU (ค่ามาตรฐานไม่เกิน ๕ NTU) ค่าของแข็งละลายน้ำที่ ๒,๐๐๐ mg/l (มาตรฐานไม่เกิน ๕๐๐ mg/l) และค่าความดันของการส่งน้ำในท่อประปาดำกว่ามาตรฐานในช่วงการใช้น้ำสูง นอกจากนี้ ยังได้ทำการทดสอบ Jar Test เพื่อทำการหาและปรับค่าปริมาณความเข้มข้นของสารเคมีที่เหมาะสมกับน้ำดื่มที่เข้าสู่กระบวนการผลิตภายใต้แผนที่ระบบประปาในภาพรวมของเทศบาล

เมื่อทราบถึงกระบวนการทั้งหมดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อมาในช่วงระยะเวลาดังแต่วันที่ ๒๖-๓๓ คือ การทำความสะอาดถังน้ำวน บ่อตกตะกอน และถังกรองทราย พร้อมทั้งได้ทำความสะอาดถังน้ำใสและหอถังสูง โดยใช้งบประมาณในส่วนนี้ประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท รวมถึงการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ชำรุด เช่น ประตุน้ำ ฝาปิดถังน้ำใส ติดท่อส่งน้ำ และระบบจ่ายสารส้ม ส่งผลทำให้น้ำประปามีความใสขึ้นอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน พร้อมกันนั้นในช่วงเวลาเดียวกันทางเทศบาลได้ทำการปรับปรุงสภาพโรงผลิตน้ำประปา

ได้แก่ การทำความสะอาด การทาสี การปรับปรุงอาคารกรองน้ำ ห้องเก็บสารเคมี ระบบการจัดเก็บและการเบิกจ่ายสารเคมีในการผลิตน้ำประปา นอกจากนี้ ทางเทศบาลได้ทำการสร้างห้องปฏิบัติการเพื่อการตรวจสอบคุณภาพน้ำ และการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยมีการติดตั้งเครื่องผสมสารเคมีและเครื่องจ่ายสารเคมีอัตโนมัติ (สารส้มและคลอรีน) ซึ่งมีการทดสอบสูตรการผสมสารเคมีเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดสูตรการตกตะกอนของน้ำดิบจากแม่น้ำชีอย่างมีประสิทธิภาพ และได้ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำทุกวัน โดยตรวจวัดค่าความขุ่น ค่าการนำไฟฟ้า ค่าความเป็นกรดด่าง (pH) ค่าคลอรีน และเก็บสถิติ พร้อมทั้งเปิดเผยข้อมูลคุณภาพน้ำประปาทั้งจากโรงผลิต และจุดวัดคุณภาพน้ำประปตามบ้านเรือน ณ จุดปลายท่อประปามาน์ไชต์ของเทศบาล

สำหรับในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ ๓๗-๔๔ ทางเทศบาลได้เพิ่มขนาดท่อจ่ายน้ำหลักบางส่วนเพื่อเพิ่มแรงดันน้ำสู่ครัวเรือน โดยมีการจัดทำจุดปล่อยน้ำทิ้ง ๑๐ จุด บริเวณปลายสายของท่อจ่ายน้ำหลักเพื่อใช้ทำความสะอาดท่อหลักในเวลาที่ทำเป็น ในระยะเวลา ๕ วันต่อมา ได้มีการติดตั้งเครื่องผสมและจ่ายสารคลอรีนอัตโนมัติเพิ่มขึ้นระหว่างโรงผลิตน้ำประปาสู่ครัวเรือนเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มปริมาณคลอรีนไปยังจุดจ่ายหรือเส้นทางที่ตรวจพบว่า มีค่าคลอรีนไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้ น้ำประปาที่จ่ายไปยังครัวเรือนมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานทั่วทั้งระบบ ประกอบกับการเพิ่มท่อเมนส่งน้ำประปาเพื่อเพิ่มแรงดันน้ำภายในท่อส่งน้ำประปาเพื่อให้มีแรงดันภายในท่อส่งน้ำประปาไปยังครัวเรือนโดยไม่มีสิ่งแปลกปลอมเจือปนในน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค โดยใช้วิธีการติดตั้ง Airway เพื่อไล่อากาศจากท่อส่งน้ำประปาเพื่อสร้างแรงดันภายในท่อเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ทางเทศบาลตำบลอาจสามารถยังได้มีการจัดทำคู่มือบำรุงรักษาระบบน้ำประปาเพื่อให้กองประปามีคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างมีมาตรฐาน พร้อมทั้งยังได้มีการตั้งคณะกรรมการชุมชน ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาล และผู้นำชุมชนต่างๆ ในเขตเทศบาล เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการติดตามและตรวจสอบการทำงานด้านการให้บริการน้ำประปาของเทศบาล หลังจากได้มีการดำเนินการมาได้สักระยะเวลาหนึ่งจึงได้มีการส่งตัวอย่างน้ำประปาไปตรวจสอบคุณภาพน้ำกับกรมประปาส่วนภูมิภาคและคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พร้อมทั้งยังได้ส่งตัวอย่างน้ำประปาไป

ตรวจสอบคุณภาพที่บริษัท ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด มากถึง ๓ ครั้งโดยเฉลี่ยเดือนละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันคุณภาพน้ำประปาตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ ทางเทศบาลตำบลอาจสามารถยังได้ส่งตัวอย่างน้ำประปาจากห้องทดลองภายนอกเพื่อส่งให้กรมอนามัยพิจารณา ซึ่งได้รับผลผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานน้ำประปาดื่มและได้รับเกียรติบัตรของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถือเป็นการประกาศความสำเร็จของเทศบาลตำบลอาจสามารถภายใต้โครงการน้ำประปาดื่มได้เพื่อประชาชน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

เทศบาลตำบลอาจสามารถมีการดำเนินการตามโครงการน้ำประปาดื่มได้เพื่อประชาชน ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ต่อทั้งประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลและหน่วยงานที่เข้ามาศึกษาดูงานในมิติของการเรียนรู้ต่อยอดในเชิงนวัตกรรม โดยสามารถสังเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จได้ ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์การพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น สืบเนื่องจากการที่นายเทพพร จำปานวน ได้เข้ามารับตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติต่อทั้งผู้บริหารและคณะทำงานในเทศบาล โดยมุ่งเป้าหมายไปที่ความสำเร็จของโครงการน้ำประปาดื่มได้เป็นสำคัญ และได้มีการระดมสรรพกำลังทั้งหมดเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนแนวทางการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร พร้อมทั้งมีการกำหนดคติประจำใจหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นค่านิยมร่วม (Shared Value) ของเทศบาล คือ “การมีความผืนร่วมกันกับองคาพยพและคณะทำงาน” ในการดำเนินงานทั้งหมด เพื่อให้ทุกฝ่ายทุกภาคส่วนเห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจจริงในการบรรลุเป้าหมายที่มีความท้าทายและยากต่อการเอาชนะอุปสรรค หากขาดกำลังใจเพียงเล็กน้อยย่อมไม่สามารถสานฝันผ่านอุดมการณ์เหล่านี้ไปได้ อย่างไรก็ตามการไม่ละเลยต่อปัญหาเรื้อรังที่มีอยู่ในพื้นที่มาอย่างยาวนานนั้น จึงนำไปสู่การหาทางออกร่วมกันผ่านอุดมการณ์ที่ตั้งมั่นบนฐานของคะแนนเสียงผ่านความรับผิดชอบ ทำให้เกิดเป็นแรงผลักดันในการกล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าฟัน และกล้าลงมือทำ โดยถือเป็นกลไกความสำเร็จที่ขาดไม่ได้ และเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นผู้คิดริเริ่มโครงการน้ำประปาดื่มได้เพื่อประชาชน

“นวัตกรรมเรื่องน้ำประปาดื่มได้นี้ไม่ใช่ความฝัน แต่เป็นเรื่องนโยบาย ที่ผมในฐานะผู้บริหารได้หาเสียงไว้กับประชาชนว่าหากผมมีโอกาสได้เข้ามาเป็น ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนี้แล้วน้ำประปาจะต้องใสสะอาด ตั้งแต่ วันแรกมีธงอยู่ในใจอยู่แล้วว่าก่อนที่จะเข้ามาเป็นผู้บริหาร เข้ามาแล้วจะทำ อะไรเพื่อสร้างความโดดเด่น มีมุมมองและทัศนคติ และมีความคิดที่ละเอียด...” (นายเทพพร จำปานวน นายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

๒. การได้รับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย ถือเป็นสิ่งที่ยืนยัน ความสำเร็จของโครงการน้ำประปาดื่มได้อีกประการหนึ่ง เนื่องจากหาก พิจารณาเปรียบเทียบกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร คือ พิมพ์เขียว (Blueprint) ภาคี เครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นก็คือ การระบายนโยบายเพื่อเติมเต็มภาพที่ฝันไว้ให้ เป็นจริง แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดเป็นภาพที่สวยงามหลากหลายสีสันได้นั้น ทางเทศบาลได้อาศัยศาสตร์และศิลป์ในการวิเคราะห์และประเมินปัญหาใน รูปแบบต่างๆ เพื่อค้นหาสิ่งที่ขาดต่อการบรรลุเป้าหมายของโครงการ ซึ่งสิ่งนั้น คือ เครือข่ายในการเติมเต็มช่องว่างของข้อจำกัดในเรื่องความรู้และอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ โดยใช้วาทศิลป์ (Rhetoric) ขอความร่วมมือจากหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รวมถึง คณะก้าวหน้าที่เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการร่วมคิดร่วมสร้างและให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนร่วมทำงานเพื่อให้ น้ำประปาสามารถดื่มได้ จากข้อความ ข้างต้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการได้รับการสนับสนุนจากภาคี เครือข่ายภายนอกเป็นอย่างดี โดยสามารถยืนยันได้จากข้อความการสัมภาษณ์ ตามด้านล่างนี้

“หลังจากที่ได้ทำการถอดสมการในการแก้ไขปัญหาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือกับองคาพยพต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน หน่วยงานที่มีองค์ความรู้ รวมถึงพี่น้องประชาชนร่วมกันระดมช่วยแก้ปัญหา ร่วมกัน ซึ่งหนึ่งในนั้นเป็นองค์กรร่วมทีมพัฒนากับเทศบาลเราก็คือ คุณเอกธนา ธรที่ได้ส่งทีมงานนักวิชาการที่มีความรู้ความสามารถ และทีมนโยบายเข้ามา ช่วยเป็นที่ปรึกษาช่วยทำงานกับพวกเรามาโดยตลอดทั้งทางด้านความคิด ด้าน วิชาการ ตลอดจนช่วยวางแผนในการทำงานทุกขั้นตอน...” (นายเทพพร

จำปานวน นายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

“ยังมีนักวิชาการคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาเป็นที่ปรึกษาให้กับพวกเรา ซึ่งอาจารย์ทุกท่านล้วนแล้วแต่มีประสบการณ์องค์ความรู้ด้านน้ำเพราะท่านเป็นผู้สอนวิชาเกี่ยวกับเรื่องน้ำโดยตรง และได้สอนวิธีการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีต่าง ๆ และยังมีหน่วยงานภาครัฐไม่ว่าจะเป็นกรมอนามัยสาธารณสุขที่ช่วยให้ความรู้ในด้านการตรวจสอบคุณภาพน้ำ เพื่อให้ได้รับใบรับรองเพื่อการันตีได้น้ำสะอาดดื่มได้...” (นายเทพพร จำปานวน นายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลอาจสามารถยังได้ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงร่วมกับเครือข่ายและผสมผสานความสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ประกอบกับมีการจัดตั้งคณะกรรมการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งได้มีการสื่อสารไปยังหลายหน่วยงานเพื่อขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำประปาเพื่อเป็นการสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันผ่านประสบการณ์ และนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนากระบวนการผลิตน้ำประปาดื่มได้เป็นสำคัญ

๓. ความชัดเจนของเป้าหมายและวิธีดำเนินการ เนื่องจากแรงกดดันจากนโยบายหาเสียงเรื่องน้ำประปาดื่มได้ภายใน ๙๙ วัน ของนายเทพพร จำปานวน นายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ ถือเป็นสัญญาประชาคมที่นำเอาปัญหาตามข้อเรียกร้องของประชาชนในพื้นที่มาขับเคลื่อนผ่านนโยบาย ซึ่งเป็นกลไกสำคัญต่อการผูกมัดสร้างข้อตกลงในการสานฝันในสิ่งที่ประชาชนคาดหวังไว้ให้สำเร็จ ประเด็นหนึ่งที่สำคัญและสมควรหยิบยกขึ้นมา คือ การจัดลำดับความสำคัญของงานภายในเทศบาล โดยใช้วิธีการเกลี้ยกำลัคนเกลี้ยงบประมาณจากกองอื่นไปยังส่วนงานตามลำดับความสำคัญและขั้นตอนจากสภาพปัญหาที่เร่งด่วนก่อน ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมเพรียงกันของผู้บริหารและคณะเจ้าหน้าที่พนักงานที่มีความตื่นตัวมุ่งมั่นตั้งใจในการแก้ปัญหาตามภารกิจ ในส่วนของผู้บริหารยังได้เป็นต้นแบบของผู้นำทางความคิดและการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา มีความโปร่งใส

เชื่อมันและศรืทธานจนเกิดเป็นแรงผลักดันสร้างองค์การที่เข้มแข็งภายใต้กรอบระยะเวลาที่จำกัด

“การทำน้ำประปาดื่มได้ต้องมีหลักการและคำตอบให้กับเจ้าหน้าที่คณะทำงานอย่างชัดเจน โดยตามกรอบระยะเวลาภายใน ๙๙ วัน ซึ่งในระยะเวลา ๙๙ วันพวกเราทำงานลบตัวเลขออกทุกวัน และทำงานเกี่ยวกับคำว่าน้ำประปาดื่มได้ทุกๆ วัน โดยเฉพาะกองช่างและกองประปาดูแลเรื่องน้ำเป็นพิเศษ ประกอบกับผู้บริหารต้องร่วมมือทำงานกับทีมงานกองประปาและกองช่วงตลอดเวลา...” (นายเทพพร จำปานวน นายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

เทศบาลตำบลอาจสามารถมีการดำเนินการตามโครงการน้ำประปาดื่มได้เพื่อประชาชน ซึ่งในระหว่างดำเนินการภายใต้ภารกิจต่างๆ ได้พบปัญหาและอุปสรรคในแต่ละด้าน ดังนี้

๑. ปัญหาด้านองค์ความรู้ กล่าวคือ กระบวนการที่นำไปสู่การผลิตน้ำประปาดื่มได้ในเขตเทศบาลนั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้เป็นฐานของการพัฒนาและต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่เดิม ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญต่อการดำเนินโครงการน้ำประปาดื่มได้ให้ประสบความสำเร็จ โดยองค์ความรู้ในเชิงวิชาการเริ่มตั้งแต่เรื่องแรงดันในท่อที่ต่ำกว่า ๑ บาท หรือต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่งผลทำให้ค่าคลอรีนต่างๆ ไม่สามารถไหลไปยังปลายทางได้อย่างสม่ำเสมอ และเมื่อแรงดันน้ำในท่อไม่แรง น้ำไหลเบา จะทำให้เกิดเชื้อโรคแบคทีเรียต่างๆ ตามรอยแตกหรือรอยรั่วขึ้นได้ เนื่องจากท่อมียายุการใช้งานมากกว่า ๓๐ ปี ดังนั้น ทางเทศบาลจึงต้องหาวิธีการสร้างแรงดันให้ท่อเพิ่มขึ้นให้ได้มากที่สุด โดยการเจาะท่อลอดถนนทั้ง ๒ ด้านเพื่อสร้างแรงดันน้ำในท่อเพิ่มมากขึ้นจนได้มาตรฐานไม่น้อยกว่า ๑.๕ บาท และได้ทำการเติมสารคลอรีนระหว่างทางเพื่อให้ไปฆ่าเชื้อโรคแบคทีเรียต่างๆ ที่อยู่ในท่อให้สามารถไหลไปยังปลายทางถึงครัวเรือนได้ทั้งหมด นอกจากนี้ เมื่อทางเทศบาลสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องแรงดันน้ำในท่อสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแล้ว องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อมา คือ สัดส่วนและสูตรต่างๆ ในการเติมสารส้ม สารคลอรีนหรือปูนขาวให้ได้อย่างเหมาะสม

ทางเทศบาลจึงได้เชิญคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และคณะผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกร่วมมือกันหาสัดส่วนจนได้สูตรตามหลักวิชาการ

๒. ปัญหาด้านบุคลากร กล่าวคือ การบริหารจัดการเรื่องน้ำประปาดื่มได้ภายใต้บริบทและข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรของเทศบาลอาจสามารถนั้นถือเป็นเรื่องที่มีความท้าทายเป็นอย่างมากต่อการบรรลุตามเป้าหมายของโครงการ เนื่องจากทางเทศบาลไม่มีนักบริหารงานประปาที่จะมาดูแลและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการควบคุมการผลิตและจำหน่ายน้ำประปา การติดตั้งประปา การควบคุมการดำเนินงานประปา และการวางแผนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของการประปา ซึ่งถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินการตามภารกิจที่ผู้บริหารคาดหวังไว้ได้ ถึงแม้ว่าทางเทศบาลจะสามารถขออัตราตำแหน่งในส่วนที่ขาดนี้มาได้ แต่ไม่มีใครสมัครเข้ามาในตำแหน่งดังกล่าว ประกอบกับบุคลากรที่มีอยู่ยังขาดประสบการณ์ด้านการบริหารงานประปาในเชิงวิชาการ ส่งผลทำให้จำเป็นต้องหยิบยืมทรัพยากรและกำลังคนจากหน่วยงานภายนอกต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามเป้าหมายของโครงการน้ำประปาดื่มได้เป็นสำคัญ

๓. ปัญหาด้านอุปกรณ์และเทคโนโลยี กล่าวคือ ความสำเร็จในเชิงนวัตกรรมของโครงการน้ำประปาดื่มได้จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการตรวจวัดคุณภาพน้ำให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแต่เดิมทางเทศบาลยังขาดแคลนสิ่งต่างๆ เหล่านี้ทั้งหมด แต่เนื่องด้วยผลพวงจากการเข้ามามีส่วนร่วมในแก้ปัญหาจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และคณะก้าวหน้า ส่งผลทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในเชิงวิชาการ พร้อมทั้งยังได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนทางด้านเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อนำมาตรวจสอบเสริมความแม่นยำและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานจนเกิดเป็นความรู้ที่สามารถนำไปถ่ายทอดให้กับหน่วยงานอื่นต่อไปได้

๔. ปัญหาด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนถือเป็นภารกิจอันดับแรกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เนื่องด้วยพระราชบัญญัติเทศบาลไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของการบริการน้ำประปาให้ใสสะอาด จึงถือเป็นช่องโหว่ของกฎหมายที่จำเป็นต้องรับการปรับปรุงแก้ไขโดยด่วน เนื่องจากปัญหาเรื่องน้ำในการอุปโภคและบริโภค

มีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพ ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง ประกอบกับยังเป็นการช่วยลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อทางเดินอาหารและโรคอื่นๆ ตามมาจากการบริโภคน้ำที่ไม่สะอาดและปนเปื้อน นอกจากนี้ ในเชิงเศรษฐกิจการมีน้ำประปาที่ใสสะอาดสามารถดื่มได้ เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนหันมาสนใจในพื้นที่นั้นๆ โดยถือเป็นการสร้างโอกาสให้กับประชาชนและภาคธุรกิจในท้องถิ่นให้สามารถเติบโตได้ในระยะยาว

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการน้ำประปาดื่มได้เพื่อประชาชนของเทศบาลตำบลอาจสามารถ ถือเป็นความสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินโครงการด้านนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาและยกระดับการบริการสาธารณสุขภาคพื้นฐานให้แก่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอาจสามารถเป็นสำคัญ ตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนควบคู่ไปกับกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้าและวิจัยร่วมกับคณะทำงานจากหน่วยงานต่างๆ ซึ่งนำไปสู่กระบวนการจัดการความรู้ร่วมกันในทุกองคาพยพจนสามารถสร้างเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานและมีผลสำเร็จในการให้บริการน้ำประปาดื่มได้ พร้อมกันนี้ทางเทศบาลได้วาดฝันวางแผนแนวทางในอนาคตไว้อย่างชัดเจนโดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาต่อยอดจากนวัตกรรมที่มีอยู่เดิมเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในมิติที่กว้างออกไปจากคำนิ่งถึงประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่

หากกล่าวถึงความสำเร็จที่เกิดขึ้นแท้จริงแล้วคงหนีไม่พ้นเรื่องการมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร ซึ่งไม่ได้มีเพียงแต่ความเข้าใจในปัญหาท้องถิ่นผ่านเสียงเรียกร้องของประชาชนให้แก้ไขปัญหาเรื่องน้ำไม่ใสสะอาดชุมชนเท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นถึงการกล้าคิด กล้าทำ และกล้าตัดสินใจอย่างละเอียดรอบคอบในฐานะผู้นำท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี การสร้างความเชื่อมั่นได้ถูกถักทอสายใยแห่งความคาดหวังจากความต้องการของประชาชนหมูกมาก และได้รับแรงกดดันจากกรอบระยะเวลาการดำเนินงานที่จำกัด โดยทุกกระบวนการได้ฝึกฝนให้ผู้บริหารและคณะทำงานจำเป็นต้องเรียนรู้ไปพร้อมกันอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งถือเป็นบททดสอบสำคัญตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผนว่าจะสามารถทำให้น้ำประปาดื่มได้ (ได้อย่างไร) จนกระทั่งไปสู่ผลลัพธ์สุดท้ายจากการได้รับเกียรติ

บัตรรับรองของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข แน่นนอนว่าการแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทความต้องการของประชาชนจนเกิดเป็นเสียงสะท้อนอีกครั้งว่า “น้ำใส ไหลแรง ต็มได้” สิ่งนี้ถือเป็นเครื่องยืนยันความสำเร็จและเป็นการภาคภูมิใจของเทศบาลตำบลอาจสามารถ พร้อมทั้งยังแสดงให้เห็นถึงการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งทั้งเครือข่ายภายนอกและศักยภาพของบุคลากรภายใน เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับภารกิจที่ยากและท้าทายในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันโครงการน้ำประปาเต็มได้เพื่อประชาชนของเทศบาลตำบลอาจสามารถ ถือเป็นพื้นที่ต้นแบบในการศึกษาดูงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทั่วไป ซึ่งความยั่งยืนของนวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้หลังจากที่มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ในลักษณะที่มีการหมุนเวียนอยู่ในชุมชน สังคมและประเทศ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากข้อเท็จจริงของปัญหาและกลั่นกรองออกมาเป็นแนวทางในการแก้ไขได้อย่างตรงจุดสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ถึงแม้ว่าการดำเนินโครงการน้ำประปาเต็มได้เพื่อประชาชนจะประสบความสำเร็จไปแล้ว แต่การขับเคลื่อนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงอยู่ สิ่งนี้จะเป็นการเสริมแรงให้การจัดทำบริการสาธารณะตลอดระยะเวลาหลังจากนี้มุ่งสู่ความเป็นเลิศในทุกด้านต่อไป

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

สืบเนื่องจากความสำเร็จของโครงการน้ำประปาเต็มได้เพื่อประชาชนทางเทศบาลตำบลอาจสามารถได้มีการขับเคลื่อนแนวทางการดำเนินงานโดยอาศัยการสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทั้งในและนอกพื้นที่ ซึ่งส่งผลทำให้เกิดผลลัพธ์เชิงประจักษ์ต่อการนำไปใช้เป็นต้นแบบของนวัตกรรมให้กับพื้นที่อื่นๆ แต่ถึงกระนั้นสิ่งที่เทศบาลพยายามผลักดันมาอยู่อย่างต่อเนื่อง คือ การใช้องค์ความรู้เป็นฐานของการพัฒนาและการต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่เดิมเป็นหลัก จากข้อสังเกตที่ได้เน้นจำเป็นต้องยอมรับว่าการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารของเทศบาลเกิดขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) จากการปึกธงของผู้บริหารเป็นหลัก ความชัดเจนเหล่านี้ได้นำไปสู่การสร้างบทเรียนสำคัญจากการลองผิดลองถูกร่วมกันระหว่างผู้บริหารเจ้าหน้าที่ และคณะทำงานทุกภาคส่วน จนกลายมาเป็นกรอบการทำงานตลอด

ระยะเวลา ๙๙ วันที่ดำเนินโครงการ และ ๒ ปีจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยกระดับศักยภาพของท้องถิ่นให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจภายใต้ระบอบประชาธิปไตยเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ แผนงานที่ปรากฏอยู่ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ ภายใต้โครงการจัดการระบบควบคุมคุณภาพน้ำประปาดื่มได้ โดยถือเป็นการวางแผนทางการปรับเปลี่ยนจากเทคโนโลยีที่มีอยู่เดิมให้มีความทันสมัย จนสามารถรองรับการใช้งานทางด้านเทคโนโลยีทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้อย่างไร้ขีดจำกัด ซึ่งการดำเนินการในแต่ละภารกิจมุ่งเน้นที่ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ จากการใช้ทรัพยากรในแต่ละส่วนงานร่วมกัน การต่อยอดของนวัตกรรมจึงสามารถพิสูจน์ได้จากอุดมการณ์ที่ว่าต้องการเห็น “น้ำประปาดื่มได้ต้องเกิดขึ้นทั่วประเทศไทย” และเป็นการบริการพื้นฐานของภาครัฐที่มีให้กับประชาชนคนไทยทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน แต่จะเกิดขึ้นได้มากขึ้นหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การเอาใจจริงเอาใจของหน่วยงานที่เข้ามาศึกษาดูงานเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม การเผยแพร่นวัตกรรมนอกจากทางเทศบาลตำบลอาจสามารถจะเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาศึกษาดูงานมากกว่า ๖๐ แห่งทั่วประเทศแล้วนั้น ทางเทศบาลยังได้ทำการจัดทำคู่มือวิธีการที่จะทำให้น้ำประปาดื่มได้แจกฟรีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใดๆ ประกอบกับมีหลากหลายช่องทางในการเชิญผู้บริหารไปเป็นวิทยากรแนะแนวทางจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ซึ่งถือได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงภาคประชาสังคมอื่นๆ ที่เห็นถึงความสำคัญของการมีน้ำประปาดื่มได้ในทุกชุมชนทุกพื้นที่ ดังนั้น การต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรมภายใต้โครงการน้ำประปาดื่มได้เพื่อประชาชนจึงถือเป็นการยกระดับการพัฒนาเมืองโดยใช้การปรับปรุงและการออกแบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต รวมถึงยังเป็นการวางรากฐานสำหรับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนต่อไปอีกด้วย

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยมีการกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นเรื่อง “ระบบติดตามคุณภาพการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนเพื่อทำให้เทศบาลตำบลอาจสามารถเป็นองค์กรที่สดใส” ซึ่งปัจจุบันมีนายเทพพร จำปานวน ดำรงตำแหน่งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ และมีนายจิระศักดิ์ จันทรวีภาค เป็นปลัดเทศบาลตำบลอาจสามารถ โดยโครงสร้างส่วนราชการ แบ่งเป็น ๖ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) สำนักปลัดเทศบาล ๒) กองคลัง ๓) กองช่าง ๔) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ๕) กองการศึกษา และ ๖) กองการประชาสัมพันธ์บุคลากรที่ปฏิบัติงานทั้งหมด ๖๓ คน จำแนกได้เป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๒๓ คน และลูกจ้าง ๔๐ คน

สำหรับผลสำเร็จในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลอาจสามารถ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ สามารถพิจารณาได้จากคะแนนการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) อยู่ที่ร้อยละ ๙๒.๑๒ และได้รับคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) อยู่ที่ร้อยละ ๙๙.๒๑ รวมถึงการได้รับคะแนนการประเมินการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ขึ้นตามมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือว่าเทศบาลตำบลอาจสามารถมีคะแนนต้นทุนทั้งสามส่วนอยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้ ยังได้รับการประเมินการบริหารจัดการตามตัวชี้วัดสำคัญทั้งหมด ๖ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้ ทางเทศบาลตำบลอาจสามารถมีประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๐๖ มีการดำเนินโครงการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาล ตลอดจนมีรายงานผลการตรวจสอบหลายโครงการ เช่น โครงการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการขยะ โครงการติดตามประเมินผลการจัดการเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ โครงการติดตามประเมินผลการปรับปรุงมาตรฐานการผลิตน้ำประปา เป็นต้น นอกจากนี้ทางเทศบาลตำบลอาจสามารถยังได้มีผลการดำเนินการในการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการให้คำแนะนำ ปกษาหาหรือหรือจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสมัครเข้าร่วมการประเมินรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ในกลุ่มประเภททั่วไปจำนวนหลายแห่ง อย่างชัดเจน เช่น เทศบาลตำบลเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด เทศบาลตำบลเหมืองจี้ จังหวัดลำพูน เทศบาลตำบลทากาศเหนือ จังหวัดลำพูน เป็นต้น

๒. ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทางเทศบาลตำบลอาจสามารถได้มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ หลายโครงการ เช่น โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ โครงการจิตอาสาพัฒนาลอกรางระบายน้ำภายในเทศบาล โครงการกิจกรรมปลูกต้นไม้ในวันต้นไม้แห่งชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ เช่น โครงการเสริมสร้างความรู้ด้านวินัยจราจร โครงการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์ โครงการฝึกอบรมในการป้องกันและระงับอัคคีภัย เป็นต้น

๓. ด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตทางเทศบาลตำบลอาจสามารถมีการจัดทำโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๓ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ เช่น โครงการฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกสภาเทศบาล คณะผู้บริหาร พนักงานเทศบาลและพนักงานจ้าง โครงการฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านพัสดุตามระเบียบกฎหมาย โครงการเทศบาล

ตำบลอาจสามารถใส่สะอาดเสริมสร้างวัฒนธรรม ทศนคติในการปฏิบัติงาน อย่างซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น

๔. ด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ ทางเทศบาลตำบลอาจสามารถมีการจัดทำร่างเทศบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ร่างเทศบัญญัติ คือ ร่างเทศบัญญัติเทศบาลตำบลอาจสามารถ เรื่อง การติดตั้งปอดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ... โดยมีผลบังคับใช้เทศบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายเทศบัญญัติ เช่น เทศบัญญัติ เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เทศบัญญัติ เรื่อง การควบคุมตลาด เทศบัญญัติ เรื่อง การควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหาร เป็นต้น

๕. ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ทางเทศบาลตำบลอาจสามารถมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front Office) ผ่านการจัดทำแอปพลิเคชัน Traffy Fondue เป็นการเพิ่มช่องทางในการให้บริการประชาชนที่ต้องการติดต่อเทศบาลได้อย่างสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น นอกจากนี้ เทศบาลตำบลอาจสามารถยังได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back Office) ผ่านการจัดทำระบบโปรแกรมแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน (LTAX๓๐๐๐) ในการใช้งานข้อมูลที่ทันสมัยและสิ่งปลูกสร้างภายในเขตเทศบาลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรมากขึ้นด้วย

๖. ด้านการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ ทางเทศบาลตำบลอาจสามารถได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวนหลายโครงการ เช่น โครงการความร่วมมือรณรงค์ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าและกิจกรรมควบคุมกำเนิดสุนัขและแมว ร่วมกับสำนักงานปศุสัตว์ โครงการบริหารจัดการแบบบูรณาการกรณีผู้มีอาการทางจิตก่อเหตุ ร่วมกับสถานีตำรวจภูธร โครงการส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก ร่วมกับโรงพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ เทศบาลตำบลอาจสามารถยังได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานภาคเอกชน ภาคประชาสังคมหรือองค์กรระหว่างประเทศ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ จำนวนหลายโครงการ เช่น โครงการอ่านปณัฏฐ์ร่วมกับคณะก้าวหน้า

โครงการคัดกรองสุขภาพชุมชนบ้านชูชาติร่วมกับภาคชุมชน โครงการปรับปรุงพื้นที่สาธารณะหนองหูลิง ร่วมกับภาคเอกชน เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

ความสำเร็จในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลอาจสามารถนั้นสามารถนำมาสรุปได้ในแต่ละปัจจัย ดังนี้

๑. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น กล่าวคือ นายเทพพร จำปานวน นายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ มีบทบาทสำคัญต่อการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ในการชี้แนะแนวทางการดำเนินงานภายในองค์กรโดยอาศัยความมุ่งมั่นตั้งใจจริงต่อการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมีการส่งเสริมกำลังใจให้กับผู้ตามหรือเจ้าหน้าที่และคณะทำงานที่มีการกิจต่างๆ อย่างใกล้ชิด เพื่อนำไปสู่การยอมรับในความสามารถการเป็นผู้นำภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดด้านทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร พร้อมทั้งมีวิธีการดำเนินงานที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างชัดเจน โดยสะท้อนออกมาเป็นคำสัมภาษณ์ที่ว่า “การบริหารงานให้ประสบความสำเร็จเป็นเรื่องของศิลปะ เป็นเรื่องของความสามารถของผู้บริหาร...” (นายจิระศักดิ์ จันทรวริภาค ปลัดเทศบาลตำบลอาจสามารถ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖) ซึ่งสามารถพิจารณาได้ว่าผู้บริหารของเทศบาลตำบลอาจการมีผู้ที่มีภาวะผู้นำ มีการใช้ศิลปะในการทำงานจากการประยุกต์ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เข้าด้วยกัน โดยสามารถสร้างศรัทธาให้กับคณะทำงานทุกองคาพยพได้ตลอดจนเป็นนักวางแผนที่ดี เป็นผู้ประสานงานประสานคนได้ในเวลาเดียวกัน และเป็นผู้แก้ไขปัญหาได้อย่างเชี่ยวชาญ รวมถึงสามารถวินิจฉัยตัดสินใจได้อย่างละเอียดรอบคอบ

๒. ด้านความร่วมมือระหว่างคณะผู้บริหารและสภาท้องถิ่น กล่าวคือ การยอมรับในวิสัยทัศน์ของผู้บริหารถือเป็นการตอบสนองต่อเจตนารมณ์พื้นฐานที่ได้รับมาจากคะแนนเสียงของประชาชนเป็นสำคัญ แต่ถึงกระนั้นจุดร่วมที่นำไปสู่ความสำเร็จ คือ ความร่วมมือและความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงเจ้าหน้าที่พนักงานเทศบาลที่ร่วมปฏิบัติงานอย่างขยันขันแข็ง สัมความสุขส่วนตัวและร่วมกันสร้างความสุขส่วนรวมให้กับพี่น้องประชาชนจากการฝ่าฟันอุปสรรคไปด้วยกันในแต่ละ

ขั้นตอน ทำให้เกิดเป็นพลังภายใต้อุดมการณ์ที่ว่า “ทำทุกวัน ลองผิดลองถูกทุกวัน” จนเกิดเป็นจิตสำนึกที่คอยย้ำเตือนในเป้าหมายของการบริหารจัดการในเทศบาลตำบลอาจสามารถ ทั้งนี้ เมื่อทุกฝ่ายมีความผืนร่วมกันทุกอย่างจึงเกิดขึ้นได้ โดยสามารถหยิบยกคำกล่าวหนึ่งที่ได้จากข้อความการสัมภาษณ์ตามด้านล่างนี้

“ความสำเร็จเกิดขึ้นจากความร่วมมือไม่ร่วมมือกันอย่างเอาจริงเอาจัง การดำเนินการต่างๆ เป็นเหมือนภารกิจร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับเจ้าหน้าที่พนักงานเทศบาล ตลอดจนความพร้อมเพียงกันของคณะเจ้าหน้าที่พนักงานที่มีความตื่นตัวมุ่งมั่นตั้งใจที่จะแก้ปัญหาให้กับเทศบาลเพื่อให้สำเร็จตามภารกิจ...” (นายเทพพร จำปาวน นายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

๓. ด้านการได้รับแรงสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ กล่าวคือ การบริหารจัดการภายในเทศบาลตำบลอาจสามารถ นั้น มีความจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรและความร่วมมือจากองค์กรต่างๆ ทั้งเชิงวิชาการและในเชิงปฏิบัติ แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดขององค์กรในเรื่องงบประมาณที่จัดสรรไว้สำหรับพัฒนามีเพียง ๒ ล้านบาทเศษต่อปี ทำให้โครงการขนาดใหญ่หรือโครงการที่มีผลกระทบในวงกว้างต่อชุมชนไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ประกอบกับการมีกำลังคนที่จำกัดโดยมีบุคลากรรวมเพียง ๖๓ คน ดังนั้น ความสำเร็จในการบริหารจัดการจึงถูกยึดโยงด้วยเครือข่ายจากภายนอกในการสนับสนุนเรื่องความรู้ทางวิชาการและเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย ส่วนเครือข่ายภายในจะเป็นลักษณะของการตรวจสอบการทำงานตามภารกิจ เช่น การมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร่วมด้วยช่วยกันเกี่ยวกับการดูแลความเรียบร้อยในชุมชนที่อยู่อาศัยอย่างยั่งยืนเข้มแข็ง เป็นต้น ทั้งนี้ สิ่งที่เป็นที่ยืนยันความสำเร็จในการแก้ปัญหาตามภารกิจที่ผ่านๆ มา นั้น สามารถพิจารณาได้จากข้อความการสัมภาษณ์ตามด้านล่างนี้

“ในเรื่องของวิธีการหรือกระบวนการที่เกิดขึ้นในหลายๆ อย่าง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น เป็นเรื่องของศิลปะความสามารถของผู้บริหาร ใช้วิธีการขอความร่วมมือจากเครือข่าย ยื่นขออุปกรณ์ราคาเป็นล้าน ไม่จำเป็นต้องใช้เงิน...” (นายจิระศักดิ์ จันทริภา ปลัดเทศบาลตำบลอาจสามารถ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการของเทศบาลตำบลอาจสามารถตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคสำคัญโดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. ปัญหาบริบทพื้นที่ในมิติของความแห้งแล้ง กล่าวคือ เทศบาลตำบลอาจสามารถตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงและมีเนินเขาไม่สูงมาก ในช่วงฤดูร้อนมีอากาศร้อนและแห้งแล้ง ช่วงฤดูฝนมีฝนตกไม่สม่ำเสมอและมีน้ำขัง เนื้อดินค่อนข้างเป็นดินทราย ดังนั้น จึงมีปัญหาเรื่องน้ำที่ชุมชนต้องการนำไปใช้ อุปโภคและบริโภค ส่งผลทำให้การบริหารจัดการในเขตเทศบาลจำเป็นต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจในการจัดบริการสาธารณะเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในบริบทของพื้นที่ ประกอบกับทางเทศบาลได้ให้ความสนใจในด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานจึงมุ่งปรับปรุงและพัฒนาระบบน้ำประปาทั้งระบบเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้น้ำใสสะอาดและเพียงพอตลอดทั้งปี ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีสุขภาพที่ดีห่างไกลจากโรคภัยต่างๆ อีกด้วย

๒. ปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอและขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สำหรับเทศบาลตำบลอาจสามารถนั้น ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการได้มาจากปัญหาดังกล่าว กล่าวคือ ความยากของการบริหารจัดการเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จคงหนีไม่พ้นเรื่องข้อจำกัดของจำนวนบุคลากร โดยทางเทศบาลตำบลอาจสามารถมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานเพียง ๖๓ คน เป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๒๓ คน และลูกจ้าง ๔๐ คน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจต่างๆ โดยเฉพาะการขาดแคลนตำแหน่งนักบริหารงานประปาที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาตามตรงสายงานหรือเฉพาะด้าน จึงถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนโครงการน้ำประปาดื่มได้เป็นอย่างมาก ประกอบกับความท้าทายในการแก้ปัญหาภายใต้ภารกิจต่างๆ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่หลากหลายทั้งในเชิงปฏิบัติและในเชิงวิชาการมาช่วยกันบูรณาการทางความคิดและต่อยอดสู่การปฏิบัติ จนเกิดเป็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนออกสู่สายตาประชาชนในพื้นที่มาโดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

๓. ปัญหางบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด กล่าวคือ เทศบาลตำบลอาจสามารถเป็นเทศบาลขนาดเล็กมีงบประมาณไม่มากและไม่เพียงพอต่อ

การบริหารจัดการเพื่อสร้างประโยชน์สุขให้แก่ประชาชนที่มีความต้องการได้ทั้งหมด โดยงบประมาณที่ตั้งไว้สำหรับการบริหารมีเพียงปีละประมาณ ๕๒ ล้านบาท และมีงบประมาณเพียงประมาณ ๒ ล้านบาทต่อปี ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการภายใต้ภารกิจที่หลากหลาย ของเทศบาล

“ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของเทศบาลตำบลอาจสามารถมีปัญหาหลายเรื่องทั้งงบประมาณหรือเงินน้อยมาก และองค์ความรู้ด้านเทคนิคไม่เพียงพอ รวมถึงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือในการทำงานน้อยมาก พร้อมทั้งยังขาดประสบการณ์ก็คือสิ่งที่สำคัญที่สุด...” (นายเทพพร จำปานวน นายกเทศมนตรีตำบลอาจสามารถ, สัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๖)

๓. ปัญหาด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับ รวมถึงประกาศต่างๆ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการดำเนินการตามนโยบายและภารกิจสำคัญในการบริการสาธารณะของเทศบาล เนื่องจากเทศบาลเป็นผู้บังคับใช้ในฐานะผู้ให้บริการประชาชน ย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อบางภารกิจของเทศบาลที่ไม่สามารถตอบสนองตามความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง หากไม่ปฏิบัติตามอาจเข้าใจได้ว่าเป็นการเลี่ยงและกระทำผิดต่อกฎหมาย ทั้งนี้ ในส่วนของการบังคับใช้ตามกฎหมายประเภทต่างๆ นั้น ทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นยึดถือและปฏิบัติตามอย่างรอบคอบ เนื่องจากรายละเอียดในแต่ละมาตราไม่สอดคล้องกับบริบทตามสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่และการนำไปปฏิบัติใช้ได้อย่างถูกต้องตามเจตนารมณ์ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาหรือต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในด้านการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลอาจสามารถนั้น สามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและต่อยอดให้ไปสู่ความสำเร็จในมิติต่างๆ โดยแบ่งออกได้เป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑. ในระดับรัฐบาล กล่าวคือ ความสำเร็จด้านการบริหารจัดการในทุกองคาพยพของการปกครองท้องถิ่นส่วนหนึ่งมาจากการกำหนดนโยบายของรัฐบาลที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดตาม

ระเบียนการบริหารราชการส่วนกลางที่มุ่งบริหารประเทศภายใต้ความรับผิดชอบของรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว แต่ยังขาดการรับฟังเสียงสะท้อนจากภาคประชาชนที่ประสบพบเจอกับปัญหาที่แตกต่างหลากหลายร่วมกัน ถึงแม้ว่าการดำเนินงานจะยึดหลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีหน้าที่ในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางและองค์กรระดับท้องถิ่นแล้วก็ตาม แต่การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจยังขาดอิสระในการบริหารจัดการ สิ่งเหล่านี้เป็นผลพวงที่ทำให้เกิดเป็นข้อจำกัดในการคิดค้นและสร้างนวัตกรรม หรือภารกิจอื่นๆ ที่แปลกใหม่เพื่อยกระดับการจัดบริการสาธารณะที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ ควรมีการปลดล็อกศักยภาพของคนในชุมชนโดยใช้แผนแม่บทในการขับเคลื่อนกลไกในระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็งและแข็งแกร่งสามารถยืดโยงเครือข่ายการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ อย่างแนบแน่นและกลมกลืน เพื่อให้เกิดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้จากการหยิบยกประเด็นปัญหาท้องถิ่นมาฉายภาพร่วมกันในวงกว้าง และนำไปสู่การขบคิดในการหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกันจึงถือเป็นความสำเร็จของการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

๒. ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ ความสำเร็จที่เกิดจากการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลอาจสามารถที่ผ่านมา ประกอบด้วยหลายปัจจัยที่มีความเกี่ยวเนื่องกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่คณะทำงานของเทศบาลตั้งแต่กระบวนการเตรียมตัวและวางแผน การจัดลำดับความสำคัญของคนในองค์กร การสร้างสัมพันธภาพที่ดีร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะทำงานทุกภาคส่วน การใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่เดิมบนฐานคิดและปฏิบัติร่วมกันกับประชาชนในพื้นที่ และการเปิดรับองค์ความรู้และเครือข่ายใหม่ที่เข้ามาช่วยดำเนินงานตามภารกิจที่ทำหาย ซึ่งทั้งหมดนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นความมหัศจรรย์ที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ จนเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันผ่านปัญหาและอุปสรรคในแต่ละวัน อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือการต่อยอดด้านการบริหารจัดการได้ดีที่สุด คือ การกระจายองค์ความรู้ที่มีอยู่ในเทศบาลตำบลอาจสามารถให้ไหลเวียนและแผ่ขยายออกไปสู่ชุมชน สังคมและประเทศ โดยถือเป็นการเคลื่อนตัวขององค์

ความรู้ที่ผ่านการพิสูจน์แล้วว่าเป็นจริงได้ ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลอาจสามารถ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) สำหรับการให้บริการประชาชนและการบริหารจัดการภายในหน่วยงานอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการถือเป็นการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงภายใต้ความเป็นพลวัตของการเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีในอนาคต



องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

อาจารย์ ดร.พิชยา ชวากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อัครฮาด
รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร ราชแพทยาคม

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“โนราท่าข้าม” รากเหง้าวิถีถิ่นอัตลักษณ์งานศิลป์ร่วมสืบสานมรดกโลก

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ สืบสาน ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่นให้คงอยู่คู่ท้องถิ่นสืบต่อไป
๒. เพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชน สร้างภูมิคุ้มกันให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ และสร้างมูลค่าให้กับตัวผู้แสดงโนรา
๓. เพื่อเป็นการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ ภายในชุมชน จากการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ “ลูกปัดโนรา”
๔. เพื่อส่งเสริมให้เกิดศูนย์การเรียนรู้ ศิลปะ ภูมิปัญญาโนราศึกษา
๕. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน
๖. เพื่อสร้างชุดข้อมูลทุนทางวัฒนธรรมและสามารถใช้เป็นชุดข้อมูลในการวางแผนกำหนดนโยบาย
๗. เพื่อสร้างเครือข่ายในการทำงานอย่างมีส่วนร่วม
๘. เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

สภาพทั่วไปของพื้นที่

ตำบลท่าข้ามเดิมมีทำใช้สำหรับข้ามไปยังตำบลน่าน้อย และที่ท่านี้เองมีหญิงคนหนึ่งข้ามไปหาคนรักซึ่งอยู่อีกฝั่งหนึ่งเมื่อข้ามไปแล้วได้เสียชีวิตอยู่ฝั่ง

ตรงข้ามคือฝั่งบ้านท่านางหอม ตำบลน้ำน้อยในปัจจุบัน และที่ตรงนี้เอง จึงเรียกว่าบ้านท่าข้าม ต่อมาเป็นตำบลท่าข้าม ภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มระหว่างภูเขา มี ๘ หมู่บ้าน คือ บ้านแม่เตย คลองจิก ท่าข้าม ปึก หนองบัว หินเกลี้ยง เขากลองนอก เขากลองตก ทิศเหนือ ติดกับตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทิศใต้ ติดกับตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา ทิศตะวันออก ติดกับตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

จากสถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลท่าข้าม กำลังเผชิญกับความเสี่ยง อันเกิดจากสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอันตราย ที่ล้อมรอบ เด็กและเยาวชนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามก อนาจาร เสพยาเสพติด อยู่ในแหล่งมั่วสุม และอื่นๆ เช่น เกิดความฟุ้งเฟ้อ ติดเกม ขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบ ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ขาดความร่วมมือกับชุมชน ขาดจิตสำนึก หินเรียน ออกกลางคัน ฐานะยากจนไม่มีทุนศึกษาต่อ เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ก้าวร้าว ขาดความเคารพเชื่อฟัง ไม่ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีอันดี ติดเพื่อน มั่วสุม เล่นการพนัน มีการทะเลาะเบาะแว้ง ลักขโมย ครอบครัวยุคใหม่ขาดบุตรหลาน แยกแยกขาดความอบอุ่น ฯลฯ

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว เพราะทุนมนุษย์ถือเป็นทรัพยากรสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคม ในมิติต่างๆ ให้พัฒนา เจริญก้าวหน้า การมีบุคลากรที่มีคุณภาพจึงเป็นปัจจัยเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการสร้างและปลูกฝัง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้นำทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่ที่มีอยู่มาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา โดยในพื้นที่ตำบลท่าข้ามมีปราชญ์ชาวบ้านด้านวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น คือ “โนรา” เป็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับประชาชน มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง นำมาสู่การกำหนดนโยบาย ท้องถิ่นและสร้างสรรค์กิจกรรมภายใต้ โครงการ “โนราท่าข้าม” รากเหง้าวิถีถิ่นอัตลักษณ์งานศิลป์ร่วมสืบสานมรดกโลก เป็นพลังขับเคลื่อนให้มีการ “อนุรักษ์ รักษา สืบสาน ต่อยอด” จนนำมาสู่การพัฒนาและ ใช้ประโยชน์ สร้างความสมดุล เข้มแข็ง และยั่งยืนให้กับตำบลท่าข้ามและพื้นที่อื่นต่อไป

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของ “โนรา” โดยได้ร่วมกับประชาชนในพื้นที่ร่วมกันอนุรักษ์สืบสานศิลปการแสดง “โนรา” ให้คงอยู่กับท้องถิ่นและวิถีของชุมชน ต่อมาได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณมาจากหน่วยงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ และได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดการตั้งชมรมรักษโนรา อบต.ท่าข้ามขึ้น โดยมีการจัดแจ้ง “เป็นเครือข่ายวัฒนธรรมระดับตำบล” กับวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙ มีสมาชิกประกอบด้วยกลุ่มเด็ก เยาวชนผู้รักในศิลปวัฒนธรรมการแสดง “โนรา” และผู้ปกครอง โดยมีบทบาทในการบริหารงานและการขับเคลื่อนผลงานการแสดงศิลปวัฒนธรรมการแสดง “โนรา” ของกลุ่มเด็กและเยาวชน เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชนในพื้นที่และนอกพื้นที่อย่างต่อเนื่อง การดำเนินกิจกรรมโดยการสรรสร้างเวทีการมีส่วนร่วมเพื่อบูรณาการงาน เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสาน ส่งเสริมโนราพื้นถิ่นท่าข้าม ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และเกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ให้แก่ประชาชนในชุมชน เช่น มีแหล่งเรียนรู้การฝึกทักษะศิลปการแสดงโนรา, เป็นการเผยแพร่และสร้างจิตสำนึกในการสืบสานศิลปการแสดงโนราในท้องถิ่นทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน มีจิตอาสา เกิดความสามัคคี ความเอื้ออาทร ความกตัญญู ความตรงต่อเวลา ความเพียร ความอดทน สร้างโอกาสทางการศึกษา สร้างรายได้แก่ชุมชน ตลอดจนมีแนวคิดที่จะพัฒนาต่อยอดในอนาคต ได้แก่ ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยววิถีชุมชน, สร้างเส้นทางวัฒนธรรมโนราจังหวัดสงขลา, การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ “โนราศึกษาท่าข้าม” ลานวัฒนธรรมและพื้นที่ฝึกโนราในศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นตำบลท่าข้าม เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

๑. การสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายจากหลายภาคส่วน โครงการ “โนราท่าข้าม” รากเหง้าวิถีถิ่นอัตลักษณ์งานศิลปร่วมสืบสานมรดกโลก ได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งชุมชน องค์การบริหารส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาคีเครือข่ายภายในพื้นที่ตำบลท่าข้าม ที่ร่วมกับขับเคลื่อนงาน ส่งเสริมและสนับสนุนงานศิลปวัฒนธรรมโนรา

ตลอดจนงานด้านศาสนาประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น เช่น ชมรมรักษ์โนรา อบรม.ทำข้าม, สภาวัฒนธรรมตำบลท่าข้าม, สภาเด็กและเยาวชนตำบลท่าข้าม, สถานศึกษาและวัดในพื้นที่ตำบลท่าข้าม, ภาควิชาครี้อาชาญนอกพื้นที่ตำบลท่าข้ามที่ร่วมกับขับเคลื่อนงานศิลปวัฒนธรรมโนรา ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนด้านศาสนาประเพณีวัฒนธรรมในท้องถิ่น สนับสนุนพื้นที่วัฒนธรรมงบประมาณ เช่น สภาวัฒนธรรมอำเภอหาดใหญ่, สภาวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา, สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสงขลา, ชมรมโนราจังหวัดสงขลา, ภาควิชาครี้อาชาญที่ร่วมกันศึกษาเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนงานศิลปวัฒนธรรมโนรา ทั้งทางด้านวิชาการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ภาควิชาครี้อาชาญองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเผยแพร่ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนไปตามบริบทหรือขยายผลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ และภาควิชาครี้อาชาญอื่นๆ เช่น องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่าง (องค์การมหาชน) (อพท.) ส่งเสริมสนับสนุนและต่อยอดการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมโนรา เกิดเป็นการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

๒. การนำเอาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหา โครงการ “โนราท่าข้าม” รากเหง้าวิถีถิ่นอัตลักษณ์งานศิลปร่วมสืบสานมรดกโลก เป็นโครงการที่ดำเนินการภายใต้หลักคิด “โนราพื้นถิ่นท่าข้ามอนุรักษ์ สืบสาน ร่วมกันส่งเสริม ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน” และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น และนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการเชิดชูภูมิปัญญา การศึกษา ส่งเสริมศาสนา และศิลปวัฒนธรรม มิติที่หลายภาคส่วนเห็นการพัฒนาแบบบูรณาการร่วมกัน ตามแนวทาง “วัฒนธรรมนำการพัฒนา” โดยใช้ศิลปวัฒนธรรมการแสดง “โนรา” ซึ่งนับว่าเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีคุณค่าที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นมาอย่างยาวนาน โนราเป็นศิลปะการแสดงอย่างหนึ่งในท้องถิ่นภาคใต้ที่ให้ความสนุกสนานรื่นเริง และพิธีกรรมอันเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องศักดิ์สิทธิ์ซึ่งศิลปะการแสดงโนราจากอดีตมาสู่ปัจจุบันนั้น เป็นเครื่องมือทางสังคมที่เป็นทั้งเครื่องมือสื่อสารที่ทรงประสิทธิภาพ และเป็นความบันเทิงที่ทรงประสิทธิภาพอยู่เคียงคู่กับคน ในชุมชนภาคใต้มาอย่างยาวนาน กระแสแห่งความเจริญ

ความทันสมัย ที่เร่งเร้าเข้าสู่วิถีชีวิตอย่างรวดเร็ว เปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทาง สร้างความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางวัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ และด้านอื่นๆ และยังเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันได้อย่างเหมาะสมเพื่อการดำรง รักษา ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม “โนราพื้นถิ่นท่าข้าม” ได้อย่างยั่งยืนต่อไป เช่น เด็ก เยาวชน ได้รับการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมโนรา ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ได้รับการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม, เด็ก เยาวชนมีพื้นที่แสดงออกอย่างเหมาะสม, ประชาชนมีรายได้เสริมจากผลิตภัณฑ์ลูกบิดโนรา, เกิดสังคมที่มีการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมรดกโลก จากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน, มีภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ฯลฯ ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน

๓. มีกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ ด้านงบประมาณ ตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม เรื่อง งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท ดังนี้ งบเงินอุดหนุน หมวดเงินอุดหนุน ประเภทเงินอุดหนุนองค์กรประชาชน โครงการพัฒนาศักยภาพชมรม รักษโนรา อบต.ท่าข้าม ตั้งไว้ ๘๐,๐๐๐ บาท เพื่อจ่ายเป็น เงินอุดหนุนชมรมรักษโนรา อบต.ท่าข้าม สำหรับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการต่างๆ เป็นต้น งบดำเนินการ หมวดค่าใช้สอย รายจ่ายเกี่ยวเนื่องกับกับปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายงบรายจ่ายอื่นๆ โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ ตั้งไว้ ๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อจ่ายเป็น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์ เช่น ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการต่างๆ เป็นต้น

ด้านบุคลากรมีการวางแผนจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านทักษะด้านโนรา ทั้งในด้านศิลปะการแสดง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อขยายผลสู่การสร้างผลลัพธ์ทางสังคม เศรษฐกิจของโนราท่าข้าม สามารถวางแผนพัฒนานโยบายท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหน่วยงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน อีกทั้งการทำงานร่วมกันทั้งบุคลากรภายนอกและภายในองค์กร รวมทั้ง

การใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ คน งบประมาณ เทคโนโลยี และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

๔. การสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เด็ก เยาวชน ในพื้นที่ได้รับการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมโนรา มีพื้นที่แสดงออกอย่างเหมาะสม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เกิดการสร้างสื่อรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ต่างๆ สร้างภูมิคุ้มกันส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เสริมสร้างสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยใช้วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นสอดแทรกความรู้ พัฒนาทักษะเป็นความสามารถพิเศษเพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษากลุ่มเด็ก เยาวชนในพื้นที่ที่มีความรักในศิลปวัฒนธรรมโนราส่งผลให้เกิดสังคมที่มีการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมรดกโลกจากฐานสู่รุ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

นอกจากนี้ประชาชนยังได้รับโอกาสศึกษาเรียนรู้นอกพื้นที่จากภูมิปัญญาการร้อยลูกปัดโนรา และกลับมาต่อยอด เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน “ลูกปัดโนรา” สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน และยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีวัฒนธรรม ชุมชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมพื้นที่วัฒนธรรม สร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นดั้งเดิมสู่คนรุ่นหลัง หวงแหวนในความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นของตน สร้างความสามัคคีให้เกิดแก่คนในชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณ ด้านวิชาการ และอื่นๆ จากหน่วยงานภาคี เครือข่ายต่างๆ สังคมเกิดการสร้างคุณค่า สร้างชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับของหลายภาคส่วนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

โครงการ “โนราท่าข้าม” รากเหง้าวิถีถิ่นอัตลักษณ์งานศิลปร่วมสืบสานมรดกโลก มีข้อจำกัดเรื่องผลลัพธ์ที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ได้รับจากโครงการนวัตกรรมซึ่งยังไม่ชัดเจน และมีลักษณะบูรณาการโครงการจากหลายหน่วยงานโดยเฉพาะสถาบันการอุดมศึกษาที่มาทำการศึกษาวิจัยด้วยทำให้บทบาทตามการพัฒนาท้องถิ่นในโครงการนวัตกรรมของ อบต.ท่าข้าม จึงทำให้วัดผลสำเร็จของ อบต. เองค่อนข้างยากและยังไม่ได้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการประยุกต์ใช้ในโครงการนวัตกรรมนี้นัก

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

โครงการ “โนราท่าข้าม” รากเหง้าวิถีถิ่นอัตลักษณ์งานศิลปร่วมสืบสานมรดกโลก เป็นโครงการ วัฒนธรรมที่มีความยั่งยืน ซึ่งได้ดำเนินการติดต่อกันมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน ได้บรรจุงบประมาณรายจ่ายในการพัฒนาโครงการพัฒนาศักยภาพชุมชนรักษโนรา ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๖ พยายามก่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ โดยใช้ทรัพยากรของแต่ละส่วนที่มีอยู่ร่วมกัน เพื่อยกระดับการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น และขีดความสามารถให้ครอบคลุมมิติต่างๆ อย่างยั่งยืนและได้มอบหมายให้บุคลากรจากสำนักปลัด อบต. เป็นผู้รับผิดชอบชัดเจน

ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการวัฒนธรรมดังกล่าวสามารถขยายผลสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนรอบด้าน กล่าวคือ ด้านเศรษฐกิจ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน “ลูกปัดโนรา” และยังเป็นส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีวัฒนธรรม ด้านสังคม ชุมชนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมพื้นที่วัฒนธรรม สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นดั้งเดิมสู่คนรุ่นหลัง ห่วงแหนในความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นของตน สร้างความสามัคคีให้เกิดแก่คนในชุมชน โดยได้รับการหนุนเสริมในด้านต่างๆ จากหน่วยงานภาคีเครือข่าย สังคมเกิดการสร้างคุณค่า สร้างชื่อเสียงให้กับพื้นที่ เป็นที่ยอมรับของหลายภาคส่วน ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ด้านวัฒนธรรม กลุ่มเด็ก เยาวชนในพื้นที่ มีความรักในศิลปวัฒนธรรมโนรา ส่งผลให้เกิดสังคมที่มีการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมมรดกโลก จากรุ่นสู่รุ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนด้านการเมือง มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น และนโยบายของผู้บริหาร ด้านการเชิดชูภูมิปัญญา การศึกษา ส่งเสริมศาสนา และศิลปวัฒนธรรม มิติที่หลายภาคส่วนเห็นการพัฒนาแบบบูรณาการร่วมกันตามแนวทาง “วัฒนธรรมนำการพัฒนา” เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มเด็ก เยาวชน ผู้ปกครอง และเครือข่าย ได้รับการปลูกฝัง บ่มเพาะ ใส่ใจในสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการเรียนรู้อนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมโนรา และเป็นต้นแบบด้านการรักษาสีงแวดล้อม พื้นที่วัฒนธรรม

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

โครงการ “โนราท่าข้าม” รากเหง้าวิถีถิ่นอัตลักษณ์งานศิลป์ร่วมสืบสานมรดกโลก เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ได้แก่

๑. กลุ่มนักเรียนในเขตพื้นที่ตำบลท่าข้ามได้มาเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ขยายผลนำไปสู่กิจกรรมที่สอนน้องจากรุ่นสู่รุ่นให้กับเด็กเยาวชน ในเขตพื้นที่ตำบลท่าข้าม

๒. เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนในจังหวัดสงขลา เช่น โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ, โรงเรียน มอ. วิทยานุสรณ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการเผยแพร่และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสู่ เด็ก เยาวชนที่หลากหลายระดับ

๓. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่กลุ่มองค์กรต่างๆ ในเขตพื้นที่ตำบลท่าข้าม เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุซึ่งได้เกิดกิจกรรมการพบปะและยังเป็นการส่งเสริมอาชีพเสริมให้แก่ผู้สูงอายุ, สภาเด็กและเยาวชนตำบลท่าข้ามเป็นการส่งเสริมอาชีพให้แก่ เด็ก เยาวชน ในเขตพื้นที่ตำบลท่าข้าม เป็นต้น

๔. เป็นแหล่งเรียนรู้และร่วมกันศึกษาศิลปวัฒนธรรมโนรากับมหาวิทยาลัยในพื้นที่จังหวัดสงขลาเพื่อนำไปเผยแพร่ให้แก่สาธารณชน เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นต้น

๕. การจัดนิทรรศการแสดงผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปขยายผลหรืออาจเกิดโครงการนวัตกรรมที่คล้ายคลึงกัน

ซึ่งจะเห็นได้ว่า โครงการ “โนราท่าข้าม” รากเหง้าวิถีถิ่นอัตลักษณ์งานศิลป์ร่วมสืบสานมรดกโลก เป็นโครงการนวัตกรรมที่สามารถถ่ายทอดให้แก่บุคคลทุกระดับ ตั้งแต่ระดับเด็ก เยาวชนตลอดจนผู้สูงอายุอีกด้วย

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กในจังหวัดสงขลา มีจำนวนบุคลากร ๖๒ คน (ข้าราชการ/พนักงาน ๓๓ คน ลูกจ้าง ๒๙ คน) มีขนาดพื้นที่ อบต. ๓๓.๙๒ ตร.กม. จำนวนประชากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๙,๒๘๔ คน โดยประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักทำเกษตรกรรมสวนยางพารา

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามมีวิสัยทัศน์ขององค์กรคือ “องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มุ่งสู่การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม สร้างเสริมสุขภาพสังคม สู่คุณธรรม น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คู่เคียงธรรมชาติ สู่นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐” และมียุทธศาสตร์ขององค์กร คือ

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการสร้างเสริมสุขภาพชุมชนให้เป็นตำบลสุขภาวะ

๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเชิดชูภูมิปัญญา การศึกษา ส่งเสริมศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน

๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงานทดแทน

๗. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการตำบลท่าข้าม

๘. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์และข้อมูลชุมชน

๙. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านอาสาศักดิ์เพื่อสังคม

๑๐. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรท้องถิ่น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ได้รับการประเมินคะแนนด้านประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) คะแนนด้านคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับดี

ในด้านของการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๖ ต่อมาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ได้ผลการดำเนินโครงการมีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของ อปท. และมีรายงานผลการตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก (ค.ส.ล.) หมู่ ๕ โครงการสัตว์ปลอดโรคคนปลอดภัยอันเรืองมาจากพระราชดำริฯ เป็นต้น และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ได้มีผลการดำเนินการในการทำหน้าที่ที่พึงเลี้ยงให้การแนะนำ ปกป้องหรือ หรือจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสมัครเข้าร่วมสมัครการประเมินรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ในกลุ่มประเภททั่วไปที่ชัดเจนจำนวนหลายแห่ง อาทิ เทศบาลตำบลคลองแงะ จังหวัดสงขลา เทศบาลตำบลโดนดด้วน จังหวัดสงขลา เทศบาลเมืองสะเดา จังหวัดสงขลา เป็นต้น

ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง หลายโครงการ อาทิ โครงการจิตอาสาร่วมพัฒนาชุมชน โครงการจัดแข่งขันกีฬาภายในชุมชนในตำบลท่าข้าม โครงการเวทีท้องถิ่นพบผู้นำชุมชน เป็นต้น และองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ อาทิ โครงการรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสำคัญ โครงการบริการการแพทย์ฉุกเฉินกู้ชีพ กู้ภัย โครงการกิจกรรมการป้องกันเด็กจมน้ำในเด็กปฐมวัย เป็นต้น

ด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริต องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็น

ร้อยละ ๖๐.๘๔ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหาร และดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริม การป้องกันการทุจริต (บริหารความเสี่ยง) โครงการพัฒนาบุคลากร โครงการ ฝึกอบรมให้ความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

ด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ องค์การบริหารส่วนตำบล ทำชำม ได้มีผลการจัดทำร่างข้อบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนหลายร่างข้อบัญญัติ ได้แก่ ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหาร ส่วนตำบลทำชำมในเรื่องเกี่ยวกับการสาธารณสุขฉบับต่างๆ พ.ศ... และองค์การ บริหารส่วนตำบลทำชำม ได้มีผลการบังคับใช้ข้อบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็น รูปธรรมโดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายข้อบัญญัติ อาทิ ข้อบัญญัติ เรื่อง การกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคาร ข้อบัญญัติ เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ข้อบัญญัติ เรื่อง กิจการที่เป็น อันตรายต่อสุขภาพ เป็นต้น

ด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล องค์การบริหารส่วนตำบลทำชำม ได้มีการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ผ่านการจัดทำ โครงการจัดทำแอปพลิเคชันของ อบต. ทำชำม เป็นการเพิ่มช่องทางการ ให้บริการประชาชนที่ต้องการติดต่อรับบริการได้สะดวก รวดเร็วมากขึ้นเพียง การเปิด Application ชื่อ “ทำชำม หาดใหญ่” ทำให้การบริการประชาชนเกิด ความสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้องค์การบริหาร ส่วนตำบลทำชำม ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านการจัดทำโครงการพัฒนาระบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำชำม (PCP-TK V.๑๐) เพื่อเป็นระบบจัดเก็บและบริหารพัสดุสำนักงานที่ใช้งาน ข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารขององค์การ มากขึ้นด้วย

ด้านการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ทำชำม ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงาน ภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ อาทิ โครงการศูนย์สร้างสุขชุมชน ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา เป็นต้น และองค์การบริหารส่วนตำบลทำ ชำม ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงาน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือองค์กรระหว่างประเทศ ในปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนหลายโครงการ อาทิ โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน โครงการพัฒนากลไกความร่วมมือเพื่อสนับสนุนการปรับสภาพบ้าน โครงการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้เปราะบางทางสังคม ร่วมกับภาคเอกชน มูลนิธิ และชุมชน เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

๑) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น ปัจจุบันมี มีนายสินธพ อินทร์ตัน ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม เป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างสูง สามารถขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนาเทศบาลให้มีความต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนต่างๆ ให้ได้รับการพัฒนาและได้รับบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และทำงานเป็นทีมร่วมกับหัวหน้าส่วนราชการและพนักงานเทศบาลเพื่อวางแผน เรียนรู้ และแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ไปด้วยกัน

๒) การพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในลำดับสูงสุด โดยบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามทุกคนจะได้รับการดูแลเอาใจใส่ในรายละเอียดอย่างทั่วถึง ทั้งในด้านของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานรวมถึงในเรื่องของทัศนคติที่ดีในการทำงานเพื่อประชาชน มีการปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงาน มีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการทำงานเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ทำให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพสูง สามารถทำงานแทนกันได้ ในกรณีที่มีความจำเป็น และที่สำคัญบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามมีความสมัครสมานสามัคคีและเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

๓) การทำงานตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี กล่าวคือมีการกำหนดโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ตำบลท่าข้าม โดยกำหนดโครงสร้างทรัพยากรบุคคลซึ่งประกอบด้วย ๕ ส่วนราชการให้สอดคล้องกับภารกิจและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติการบริหารบุคคลท้องถิ่น มีการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนสามารถติดตามตรวจสอบได้ มีการจัด

วางระบบการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่กำหนด มีการประเมินผลการปฏิบัติงานแบบเปิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามให้ความสำคัญกับการปฏิบัติภารกิจที่มีผลกระทบต่อประชาชน เน้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ได้ทราบถึงประโยชน์ส่วนรวม จัดให้มีช่องทางที่หลากหลายในการสื่อสารเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะติดต่อสอบถาม ขอข้อมูล หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. การยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ กล่าวคือประชาชนในพื้นที่ต่างมีความเข้าอกเข้าใจกันในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจต่างๆ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ไปในทิศทางเดียวกันทำให้ไม่มีความขัดแย้งในการดำเนินงานใดๆ และผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นในด้านต่างๆ ที่ประชาชนในเขตพื้นที่ได้รับต่างพึงพอใจ และมีความต่อเนื่องในการสานต่อภารกิจงานและนโยบายต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์การและการบริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับการมีทัศนคติที่ดีในการมุ่งรับใช้ประชาชนเป็นสิ่งที่ประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าข้ามสามารถสัมผัสได้จากนโยบาย การลงมือปฏิบัติจริง และการให้บริการประชาชนด้วยความมีประสิทธิภาพ มีการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นที่สอดคล้องกับสภาพบริบทมุ่งปรับปรุงและยกระดับการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ได้แก่ การที่เทศบาลไม่ได้มีผลการดำเนินงานตามคุณลักษณะของตัวชี้วัดในบางด้านที่ครบถ้วนตามเกณฑ์ หรือมีหลักฐานการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องคุณลักษณะของตัวชี้วัดนั้นๆ อาทิ ในด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม ที่ไม่สามารถดำเนินโครงการที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นให้แล้วเสร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม มีแนวทางในการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการคือการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้วยการพูดคุย

ปรึกษาหารือระหว่างผู้บริหาร สมาชิกสภา และหัวหน้าส่วนราชการอย่างต่อเนื่อง ประสานส่วนงานที่ขับเคลื่อนโครงการต่างๆ มีการกำกับติดตามการดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบเพื่อให้การบริหารโครงการที่ตั้งไว้บรรลุผลสำเร็จตามแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอสี จังหวัดลำพูน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศท์ เศรษฐกร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมฤตา สารอิวงค์

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“เยือนถิ่น ๓ ครุบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั่งยืน”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ระดับตำบล ที่มุ่งเน้นนำข้อมูลมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน
๒. เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการทำงานด้านต่างๆ
๓. เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการดำเนินงาน
๔. เพื่อสร้างความตระหนัก และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพทั่วไปของพื้นที่

ตำบลนาทราย เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอสี จังหวัดลำพูน ซึ่งอำเภอสีเป็นสถานที่ให้กำเนิดพระสุปฏิปันโน ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบที่เป็นต้นแบบของภิกษุณีภิกษุ จำนวน ๓ ท่าน คือ ครุบาศรีวิชัย ครุบาอภิชัยชาวปี ครุบาชัยวงศาพัฒนา จนได้สมญาว่า ถิ่นสามครุบา ตำบลนาทรายเป็นตำบลขนาดใหญ่ มีจำนวน ๒๓ หมู่บ้าน ซึ่งมีความหลากหลายของชาติพันธุ์ โดยแยกเป็น ชนเผ่ากระเหรี่ยง จำนวน ๑๐ หมู่บ้าน และคนเมือง จำนวน ๑๓ หมู่บ้าน จำนวนประชากรทั้งหมด ๒๐,๒๒๙ คน มีขนาดพื้นที่ ๒๐๕.๑๐ ตารางกิโลเมตร โดยลักษณะภูมิประเทศเป็นที่สูงชัน อุดมไปด้วยป่าเขาลำเนาไพร ตำบลนาทราย เป็นที่ตั้งของวัดพระพุทธรูปท้าวห้วยต้ม โดยมีพระครูพัฒนกิจจานุรักษ์

หรือครูบาชัยวงศาพัฒนาเป็นผู้สร้าง และเป็นผู้หนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญในฐานะที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวตำบลนาทราย เป็นดินแดนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ชุมชนมีวิถีชีวิตที่มีการยึดโยงระหว่างการอนุรักษ์ศิลปะขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและประเพณี ที่มีการสืบสานสืบต่อกันมากับพุทธศาสนาไว้อย่างเหนียวแน่น มีสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้มากมาย มีวิถีในการดำรงชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ ที่อุดมสมบูรณ์

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

ตำบลนาทรายเป็นตำบลขนาดใหญ่ มีจำนวน ๒๓ หมู่บ้านมีจำนวนประชากร ทั้งหมด ๒๐,๒๒๙ คน เมื่อเทียบขนาดประชากรเท่ากับอำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ๑ อำเภอ มีขนาดพื้นที่ ๒๐๕.๑๐ ตารางกิโลเมตร โดยลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่สูงชันมีภูเขา จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า ตำบลนาทรายมีปัญหาหลักที่สำคัญในชุมชน ๓ มิติ ได้แก่มิติที่ ๑ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ (Economic) มิติที่ ๒ ปัญหาด้านสาธารณสุข (Public Health) มิติที่ ๓ ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural resources and Environment)

มิติที่ ๑ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ (Economic) เนื่องจากความหลากหลายของชาติพันธุ์ อยู่ในชนบทที่ห่างไกล ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่อคนเฉลี่ย ๕๒,๖๗๕.๐๙ บาท/ปี รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย ๑๗๗,๕๘๙.๙๔ บาท/ครัวเรือน เกษตรกรประสบปัญหานี้สินและความยากจน โครงสร้างพื้นฐานยังไม่ทั่วถึงครอบคลุมทุกพื้นที่ กลุ่มอาชีพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การท่องเที่ยวยังขาดการส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์ รวมถึงสินค้าผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่มีจำหน่ายเฉพาะในพื้นที่ยังขาดช่องทางการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย

มิติที่ ๒ ปัญหาด้านสาธารณสุข (Public Health) เนื่องจากตำบลนาทรายมีจำนวนประชากรจำนวนมาก ทำให้การเข้าถึงบริการสาธารณสุขของประชาชนยังไม่ทั่วถึง ซึ่งอยู่ในเขตชนบทห่างไกล และเมื่อเกิดการระบาดของโรค เช่น ไข้เลือดออก ชิกุนกุนยา (Chikungunya) รวมทั้งโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-๑๙) จะมีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นชุมชนหนาแน่น

ประชาชนขาดองค์ความรู้ด้านการป้องกันและรักษาโรคจึงเกิดปัญหาด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิตตามมา

มิติที่ ๓ ปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural Resources and Environment) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวของชุมชน ปัญหาขยะเพิ่มขึ้น ชุมชนขาดความรู้ในการจัดการขยะ การทำการเกษตรเชิงเดี่ยว เช่น ปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง เกิดการขยายตัวของพื้นที่เพื่อการเกษตร เข้าไปในพื้นที่ป่า ตลอดจนมีการใช้สารเคมีในการทำเกษตร ก่อให้เกิดการปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ทรัพยากรในท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ พืช สัตว์ และชีวภาพ อื่นๆ

ทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายจึงเห็นความสำคัญของฐานข้อมูลที่มีความสำคัญในการพัฒนาในมิติด้านต่างๆ และแก้ไขปัญหาต่างๆ ในพื้นที่ได้จัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ระดับตำบล จึงเป็นแนวทางที่สำคัญ และเป็นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและให้บริการประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

โครงการนวัตกรรมเยือนถิ่น ๓ ครุบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั่งยืน เป็นการจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) โดยมีเครื่องมือ ๙ ใบงานประกอบด้วย

๑. การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
๒. การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
๓. การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น
๔. การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน
๕. การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
๖. การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น
๗. การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆในท้องถิ่น
๘. การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
๙. การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

จากการเก็บข้อมูลดังกล่าวได้มาซึ่งฐานข้อมูลต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ และให้บริการประชาชนได้ รวมถึงแก้ไขปัญหาในมิติต่างๆ ได้แก่ จัดทำ ฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น ข้อมูลทรัพยากรชีวภาพ ข้อมูลทรัพยากร วัฒนธรรมภูมิปัญญา

การจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ทำให้ทราบถึงปัญหาและ ฐานข้อมูลครัวเรือนที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้วยการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมี ประสิทธิภาพรวมถึงการนำข้อมูลเหล่านี้มาส่งเสริมในด้านการประกอบอาชีพ ด้านการท่องเที่ยวนิเวศเกษตรชุมชน การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภูมิปัญญาและ การสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นจุดแข็งของ ตำบลนาทราย เป็นโครงการที่มุ่งเน้นจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อให้ ได้ทราบถึงปัญหาของชุมชนแวดล้อมได้อย่างชัดเจน ซึ่งนำไปสู่การแก้ไขปัญหา ในทุกมิติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม สมัยใหม่ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะเพื่อนำอัตลักษณ์และความ โดดเด่นของชุมชนให้รับรู้ไปยังสังคมภายนอก ผ่านเทคโนโลยีการท่องเที่ยว เสมือนจริง (Virtual Reality Tour) เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิด รายได้ต่อผู้คนในชุมชน ทำให้เกิดการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นของโครงการนวัตกรรมสามารถอธิบายได้ดังนี้

๑. สามารถยกระดับคุณภาพชีวิต สนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอด ชีวิต ด้วยการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ชุมชนเพิ่มขึ้นจำนวน ๑๖ แหล่ง รวมทั้งการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนได้แก่ การทอผ้ากี่เอว การทำเครื่องเงิน การย้อมผ้าสี ธรรมชาติ การทำผลิตภัณฑ์ใส่ถุงเครื่องนุ่งห่มที่เป็นเอกลักษณ์ การแปรรูป ผลิตภัณฑ์อาหาร ได้แก่ เห็ดลมทอด ข้าวแต่น อาหารมังสวิรัต การส่งเสริม อาชีพเกษตรปลอดสารพิษและพืชผักอินทรีย์ รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพการ ท่องเที่ยว ได้แก่ ไกด์ท้องถิ่น บ้านพักโฮมสเตย์ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ในชุมชนที่ เพิ่มขึ้น และส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลของฐานทรัพยากรในท้องถิ่น ที่มี ความหลากหลาย น่าสนใจ ผ่านอินเทอร์เน็ตในรูปแบบการจัดนิทรรศการที่เสมือนจริง (Virtual Exhibition Platform) ทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงและเชื่อมโยง นักท่องเที่ยวได้ทั่วไทย

๒. สามารถทำให้ประชาชนในพื้นที่มีอาหารที่มีคุณภาพและมีอย่างเพียงพอ ส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมการปลูกพืชแบบปลอดภัย ลดการบุกรุกพื้นที่ป่าและลดการใช้สารเคมีในพื้นที่

๓. สามารถลดการสูญเสียที่เกิดจากโรคติดต่อโรคระบาดในชุมชนที่เกิดจากยุง ได้แก่ ไข้เลือดออก ชิคุนกุนยา ได้ร้อยละ ๑๐๐ สร้างหลักประกันสุขภาพที่ดี ในทุกช่วงวัย ส่งเสริมการเพาะปลูกตะไคร้หอมไฉ่ยงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ไฉ่ยงชนิดต่างๆแจกจ่ายในชุมชนผ่านโครงการอย่างทั่วถึง

๔. สามารถส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นด้าน พืช สัตว์ และชีวภาพอื่นๆ ในชุมชน ปกป้อง ป่าชุมชน และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทรายหยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยการสร้างพื้นที่ปกป้องทรัพยากรท้องถิ่นตำบลนาทราย จำนวน ๑ แห่ง พื้นที่ปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น จำนวน ๑ แห่ง การส่งเสริมงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จำนวน ๖ แห่ง การจัดทำศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น จำนวน ๑ แห่ง โดยชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความตระหนักและมีจิตสำนึกหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่น

๕. สามารถเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เป็นศูนย์กลางข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนภายใต้บริบทที่เหมาะสม

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

การดำเนินโครงการนวัตกรรม “เยือนถิ่น ๓ ครูบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั่งยืน” สามารถเสนอปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม ดังนี้

๑. การมีทรัพยากรที่มีความหลากหลาย พื้นที่ขององค์กรบริหารส่วนตำบลนาทราย มีความหลากหลายทางทรัพยากร อาทิ ทรัพยากรทางธรรมชาติท้องถิ่นด้าน พืช สัตว์ และชีวภาพอื่นๆ ในชุมชน ทำให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการจัดการข้อมูลและการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ รวมถึงมีช่องทางในการต่อยอดพัฒนาทรัพยากรที่มีความหลากหลายไปบริหารจัดการให้

เกิดประโยชน์สูงสุดของประชาชนในพื้นที่ อาทิ ความหลากหลายของทรัพยากรในพื้นที่นำไปสู่การสร้างแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น ส่งผลให้มีการจัดการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นด้าน พืช สัตว์ และชีวภาพอื่นๆ อย่างยั่งยืน เพราะฉะนั้นการมีทรัพยากรที่มีความหลากหลายเป็นจุดเด่นของพื้นที่ที่สามารถระดมทรัพยากรจากกลุ่มเครือข่ายมาพัฒนาในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

๒. การมีต้นทุนทางวัฒนธรรมของพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย เป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงมาอย่างยาวนาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และเป็นพื้นที่ศึกษาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ส่งผลต่อการต่อยอดด้านการท่องเที่ยวที่น่าสนใจได้เป็นอย่างดี การมีเรื่องราวของสถานที่สำคัญต่างๆ เป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่ และองค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายสามารถใช้ต้นทุนทางวัฒนธรรมดังกล่าวเพิ่มช่องทางการท่องเที่ยวผ่านการจัดนิทรรศการที่เสมือนจริง (Virtual Exhibition Platform) ที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาเยี่ยมชมวัฒนธรรม สถานที่สำคัญผ่านทางออนไลน์ที่เสมือนได้ไปชมด้วยตัวเองในพื้นที่ แนวทางดังกล่าวยังเป็นการส่งเสริมต่อยอดผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้ผู้เข้าชมได้ศึกษาและเลือกซื้อสินค้าได้ เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนด้วยประการหนึ่ง การมีต้นทุนทางวัฒนธรรมของพื้นที่ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญของความสำเร็จของนวัตกรรม “เยือนถิ่น ๓ ครุบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั่งยืน” และสามารถต่อยอดเชื่อมโยงกับทุนอื่นๆในพื้นที่ อาทิ ทุนทางสังคม ที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่ม การสร้างผลิตภัณฑ์ในชุมชน การเก็บข้อมูลพื้นที่เพื่อการสร้างแหล่งเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๓. ความสามารถของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน นวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย เป็นนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลต่างๆ ในหลากหลายมิติ ทั้งนี้การประสบความสำเร็จของนวัตกรรมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ เนื่องจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายมีความเข้าใจในพื้นที่ มีความรู้ความเข้าใจบริบทของพื้นที่เป็นอย่างดี สามารถออกแบบกระบวนการทำงานที่เหมาะสม อาทิ กระบวนการจัดเก็บข้อมูลที่ต้องใช้ความร่วมมือ และผู้ช่วยในการเก็บข้อมูลในรูปแบบต่างๆ ทั้งระบบหนังสือและออนไลน์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวบุคลากรจะต้องใช้ความรู้ความเข้าใจพื้นที่ในเชิงบริบทและเชิงทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่

นำไปใช้ประโยชน์ที่ดีที่สุด รวมถึงการสร้างทีมงานในพื้นที่ช่วยเก็บข้อมูลและศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน เพราะฉะนั้นความสามารถของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีความเกี่ยวข้องทั้งการใช้ทักษะการทำงานที่จำเป็น และการสร้างทีมงานในพื้นที่เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้

๔. การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชน นวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ส่วนหนึ่งเป็นการจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ มีความจำเป็นที่ต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ ส่งผลให้โครงการนวัตกรรมต้องใช้ทรัพยากรบุคคลให้เพียงพอต่อการทำงาน กลไกหนึ่งซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการนวัตกรรมคือองค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายได้สร้างกลไกความร่วมมือกับชุมชน อาทิ สถานศึกษาในพื้นที่ร่วมมือการทำงานร่วมกัน ซึ่งนอกเหนือจากการได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ยังส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะต่างๆ ของผู้เรียนด้วยประการหนึ่ง รวมถึงการทำงานร่วมกันกับเครือข่ายอื่นๆ เพื่อสร้างข้อมูลร่วมกัน และนำไปใช้ประโยชน์กับหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง

๕. การปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมกับพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย เป็นพื้นที่ที่มีต้นทุนทางวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแหล่งเยี่ยมชมสถานที่สำคัญต่างๆ เป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อาจจะไม่ใช่พื้นที่เป้าหมายหลักของการเดินทาง การสร้างพื้นที่ให้บุคคลทั่วไปรู้จัก และสามารถเยี่ยมชมทุนทางวัฒนธรรม สถานที่สำคัญในพื้นที่ได้นั้น จึงต้องปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายได้ใช้แนวทางดังกล่าว อาทิ การจัดนิทรรศการที่เสมือนจริงเพื่อให้ผู้ที่สนใจประชาชนทั่วไปสามารถเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว เลือกซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์ เพื่อประชาสัมพันธ์สถานที่ต่างๆ รวมถึงผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นทุนทางวัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง รวมถึงการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดเก็บข้อมูล ที่จัดเก็บในรูปแบบไฟล์ข้อมูลต่างๆ ที่เหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์และสามารถนำมาใช้ได้อย่างรวดเร็ว

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

โครงการนวัตกรรมเยือนถิ่น ๓ ครูบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั้งยืน พบปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม ดังนี้

๑. ข้อจำกัดของตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อาจจะไม่เป็นพื้นที่หลักของการเดินทางเข้ามาเยือนหรือการท่องเที่ยวอาจจะมีข้อจำกัดในการเดินทางของประชาชนทั่วไป รวมถึงด้วยระยะเวลาในการเดินทางอาจจะมีผลต่อการตัดสินใจเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งนวัตกรรมส่วนหนึ่งเป็นนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายจึงต้องมีแนวทางการประชาสัมพันธ์พื้นที่จากเรื่องราวจากทุนทางวัฒนธรรมของพื้นที่ และเชื่อมโยงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม อาทิ การมีที่พักสำหรับผู้เข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่ เป็นต้น

๒. ข้อจำกัดในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล เนื่องจากพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของประชากร การเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล การนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ประโยชน์จึงต้องสร้างความเข้าใจ การรับรู้ที่เหมาะสม รวมถึงการให้ความสำคัญกับอุปกรณ์การสื่อสารที่มีความจำเป็นเพื่อดำเนินโครงการนวัตกรรม เพื่อให้สามารถนำนวัตกรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการนวัตกรรมเยือนถิ่น ๓ ครูบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั้งยืน เป็นการจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ได้มีการพัฒนาให้เกิดนวัตกรรมใหม่ทั้งสามมิติ และมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมสมัยใหม่ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองอัจฉริยะเพื่อนำอัตลักษณ์และความโดดเด่นของชุมชนให้รับรู้ไปยังสังคมภายนอก และใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการบริหารงานด้านต่างๆ ซึ่งเป็นการเปิดประตูนวัตกรรมใหม่ของตำบลนาทราย ดังนี้

มิติที่ ๑ ด้านเศรษฐกิจ เกิดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์และทำให้ประชาชนได้เข้าถึงสถานที่ต่างๆ เพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ในชุมชนที่น่าสนใจ

โดยการนำเสนอข้อมูล ผ่านนวัตกรรม VR (Virtual Reality) ในรูปแบบการจัดนิทรรศการที่เสมือนจริง เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้เชิงนิเวศเกษตรชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทั้ง Facebook, Line, QR CODE เทคโนโลยีเสมือนจริง (Virtual Reality) ซึ่งจะเป็นการสร้างประสบการณ์เสมือนจริงให้แก่ผู้ที่สนใจ

มิติที่ ๒ ด้านสาธารณสุข เกิดการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาต่อยอดให้เกิดผลิตภัณฑ์ รวมทั้งถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กำลังสูญหายให้กับคนรุ่นหลัง โดยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตะไคร้หอมและการพัฒนาต่อยอดนวัตกรรมเป็นผลิตภัณฑ์ตะไคร้หอมโล่งซึ่งมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนและแจกจ่ายให้กับชุมชน เพื่อใช้ป้องกันไข้เลือดออกและซิคุนคุนยา และการนำระบบ GIS มาประยุกต์ใช้ในการควบคุมโรคซึ่งทำให้ทราบถึงระยะฟักัดของการเกิดโรคและควบคุมโรคและฟักัดของกลุ่มผู้ป่วย สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ซึ่งเป็นข้อมูลในการให้ช่วยเหลือและประกอบการค้าตัดสินใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชนในชุมชน

มิติที่ ๓ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม เช่น แหล่งปกป้องทรัพยากรท้องถิ่นและมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสำรวจ พิกัดตำแหน่งที่ตั้ง จัดทำข้อมูลแผนที่ฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อทำให้ทราบถึงตำแหน่งของ พืช สัตว์ ชีวภาพอื่นๆ ข้อมูล ดินป่า ฟ้า น้ำ ภายในตำบลนาทราย ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) เพื่อใช้ข้อมูลในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น การคาดการณ์ภัยต่างๆ ที่อาจจะเกิดในอนาคต รวมถึงการจัดการขยะชุมชนภายใต้ นวัตกรรม นาทรายโมเดล

จากการ แก้ไขปัญหาของชุมชนผ่านกระบวนการขับเคลื่อนทั้งสามมิติ ได้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้ มิติการขับเคลื่อนในด้านเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการพัฒนแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยวภายในตำบล ชุมชนมีอาชีพ มีรายได้และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น มิติการขับเคลื่อนด้านสาธารณสุข การเกิดโรคต่างๆ ลดลงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนได้รับบริการ อย่างทั่วถึง ทุกกลุ่มทุกวัย มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนจุดความร้อนลดลง จำนวนขยะลดลง พื้นที่ใน

การอนุรักษ์เพิ่มขึ้น ประชาชนลดการใช้สารเคมี ชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น โดยการพัฒนาให้เกิดแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ และนำทรัพยากรท้องถิ่นมาต่อยอด ให้เกิดผลิตภัณฑ์ รวมทั้งถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่กำลังสูญหายให้กับคนรุ่นหลัง

แนวทางการพัฒนาโครงการนวัตกรรมเยือนถิ่น ๓ ครูบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั่งยืน ดังนี้

๑. การนำข้อมูลจากโครงการนวัตกรรมมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในพื้นที่ ทั้งนื่องค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายได้มีจัดเก็บข้อมูลเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เป็นข้อมูลทรัพยากรในพื้นที่ และฐานข้อมูลบริบทต่างๆ ที่สามารถนำไปต่อยอดใช้ประโยชน์ได้ แนวทางการพัฒนานวัตกรรมที่สำคัญคือ การใช้ประโยชน์จากข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งการบริหารทรัพยากรธรรมชาติเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือนอย่างยั่งยืน หรือการใช้ฐานข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาในมิติทางสาธารณสุขในชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการบูรณาการ การใช้ประโยชน์ของข้อมูลร่วมกันกับเครือข่าย ภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาข้อมูล พัฒนาระบบการใช้งานให้มีความเหมาะสม และครอบคลุมในทุกมิติต่อไป

๒. การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในการทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายได้ให้ความสำคัญกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของนวัตกรรม แนวทางการพัฒนาจึงมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นในรูปแบบต่างๆ ทั้งการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การศึกษาดูงาน เป็นต้น รวมถึงการสนับสนุนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูง เป็นการเพิ่มขีดความสามารถทางทรัพยากรทั้งทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรทางวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนวัตกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายเป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการทำงานจำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีแนวทางการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ การร่วมมือประสานสร้างผู้เก็บข้อมูลจากเครือข่ายต่างๆ เป็นส่วนหนุนเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

โครงการนวัตกรรมเยือนถิ่น ๓ ครูบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั่งยืน มีการนำไปต่อยอดโดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นทุกปีอย่างต่อเนื่อง การจัดการโครงสร้างการทำงานโดยมีผู้รับชอบหลักขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ และสร้างความร่วมมือในการทำงานร่วมกันกับสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นอย่างต่อเนื่อง

การเผยแพร่รณนวัตกรรมโครงการนวัตกรรมเยือนถิ่น ๓ ครูบา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เปิดประตูนวัตกรรม นำสู่เมืองยั่งยืน ทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องกว่า ๑๖ แห่ง รวมทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ การทอผ้ากี่เอว การทำเครื่องเงิน การย้อมผ้าสีธรรมชาติ การทำผลิตภัณฑ์ไผ่ขลุ่ย เครื่องนุ่งห่มที่เป็นเอกลักษณ์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร อาทิ เห็ดลมทอด ข้าวแต่น อาหารมังสวิรัต การส่งเสริมอาชีพเกษตรปลอดสารพิษและพืชผักอินทรีย์ การส่งเสริมอาชีพการท่องเที่ยว อาทิ บ้านพักโฮมสเตย์ ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ในชุมชนที่เพิ่มขึ้น การเผยแพร่ข้อมูลของฐานทรัพยากรในท้องถิ่น ผ่านอินเทอร์เน็ตในรูปแบบการจัดนิทรรศการที่เสมือนจริง เพื่อเป็นพื้นที่ในการศึกษาและสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน รวมถึงการเผยแพร่กระบวนการทำงาน ข้อมูลต่างๆ ในพื้นที่ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการนำไปขยายผลการใช้ประโยชน์ และพัฒนานวัตกรรมได้

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย มีผลคะแนนจากการประเมินการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องทั้ง ๓ ส่วน ได้แก่ ผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๘๘.๔๓ ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๑.๖๒ และผลการประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๒๐ ซึ่งเป็นคะแนนต้นทุนในการชีวิต การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย

ด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้ องค์การบริหาร ส่วนตำบลนาทราย มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๖๕ องค์การบริหารส่วน ตำบลนาทราย ได้มีผลการดำเนินโครงการที่มีการแต่งตั้งภาคประชาชน เป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหา ที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย และมีรายงานผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับที่ดี มีโครงการที่ดำเนินการ อาทิ โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำ คอนกรีตเสริมเหล็ก ฝ่ายทุ่งแพะ หมู่ที่ ๑๙ บ้านแพะเจริญ ตำบลนาทราย อำเภออี จังหวัดลำพูน เป็นต้น โดยสามารถดำเนินการโครงการที่แก้ไขปัญหาที่ สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายได้ และมีการแต่งตั้งภาคประชาชน เป็นกรรมการติดตามและประเมินผล รวมถึงมีการรายงานผลการดำเนิน โครงการรายโครงการที่ชัดเจน

ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย มีการจัดทำและดำเนินโครงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจาก ความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ อยู่ในระดับที่ดีมาก ดำเนินการโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความปลอดภัยและสมานฉันท์ ของคนในชาติ (กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์) โครงการพัฒนาป่าชุมชน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เป็นต้น ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นความร่วมมือกัน ของประชาชนในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมจิตอาสา เพื่อสร้างความรักความสามัคคี ในพื้นที่ และองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย มีการดำเนินโครงการดูแลความ มั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อยู่ในระดับที่ดี ดำเนินการได้หลายโครงการ อาทิ โครงการวินยจราชจร ประจำปี ๒๕๖๕ โครงการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเผ่าระวังอัคคีภัยและดูแลทรัพย์สิน ให้กับประชาชน ในวันลอยกระทง โครงการไฟฟ้าและหมอกควัน เป็นต้น

ด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริต องค์การ บริหารส่วนตำบลนาทราย มีการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์

คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๔๗ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริต ดำเนินการได้ในระดับที่ดี ดำเนินโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริมการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส และโครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่นในการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น ซึ่งโครงการดังกล่าวเป็นโครงการส่งเสริมการทำงานโดยปราศจากทุจริตให้กับบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย

ด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย สามารถดำเนินการออกข้อบัญญัติใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒ ข้อบัญญัติ ได้แก่ ข้อบัญญัติ เรื่องการควบคุมการประกอบกิจการตุน้ำดื่ม ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และข้อบัญญัติเรื่อง การจัดการน้ำเสียในอาคารโดยการติดตั้งบ่อดักไขมัน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ได้มีผลการบังคับใช้ข้อบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจน ดำเนินการได้ในระดับที่ดีมาก มีข้อบัญญัติ ได้แก่ ข้อบัญญัติเรื่องสถานที่จำหน่ายและสะสมอาหาร ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อบัญญัติเรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ฉบับที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front Office) อยู่ในระดับปานกลาง มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลสำเร็จรูปมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ได้แก่ การปรับใช้โปรแกรมเพื่อทำ Application สำหรับเป็นฐานข้อมูลต่างๆ ให้ประชาชนได้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญของพื้นที่ได้ ในส่วนของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back Office) องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ดำเนินการได้ในระดับปานกลาง มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลสำเร็จรูปมาใช้กับการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ได้แก่ การใช้ระบบ QR Code ใน Smart Phone เพื่อการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย มีปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่

๑. การบริหารจัดการโดยชุมชนเป็นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายให้ความสำคัญกับประชาชนในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมของชุมชน ด้วยกลไกการให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชน ที่ต้องมีความเข้มแข็งสามารถสื่อสาร ถ่ายทอดข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายได้เป็นอย่างดี รวมถึงการเน้นการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายกับประชาชนในพื้นที่ โดยใช้กลไกของผู้นำในชุมชนเป็นผู้เชื่อมประสานงานการทำงาน และสร้างการมีส่วนร่วมในพื้นที่ ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นสามารถเชื่อมโยงกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายได้อย่างชัดเจน การใช้กลไกสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้นำชุมชน และให้เป็นผู้ประสานงานทำงานร่วมกัน เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ลดข้อจำกัดเรื่องขอบเขตพื้นที่ และขอบเขตประชากรที่มีจำนวนมาก ได้ประการหนึ่ง

๒. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จทางการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย ที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการที่มีการถ่ายทอดประสบการณ์การทำงาน แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่องผ่านเทคนิครูปแบบต่างๆ อาทิ การประชุมรวมบุคลากร การประชุมกลุ่มของแต่ละส่วนงาน การพูดคุยร่วมกันกับชุมชน เป็นต้น ซึ่งการแลกเปลี่ยนรู้ดังกล่าวนอกจากจะช่วยให้การทำงานบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายมีประสิทธิภาพขึ้น ยังเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม รวมไปถึงการวางแผนการทำงานร่วมกันที่ดีและเป็นระบบ

๓. การมีส่วนร่วมเพื่อความโปร่งใส ตรวจสอบได้ องค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้งในเรื่องการทำงานร่วมกันกับชุมชน การใช้กลไกผู้นำชุมชนในการประสานงานบริหารจัดการร่วมกัน นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายด้วยประการหนึ่ง เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันกับชุมชน ให้ทราบถึงกระบวนการทำงาน การทำงานในพื้นที่ที่สามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็น เพื่อสร้างความเชื่อใจร่วมกันกับชุมชน และเป็นการควบคุมการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายด้วยประการหนึ่ง

สรุปคือการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน และการตรวจสอบการทำงาน เพื่อเป็นการสร้างกลไกการบริหารจัดการที่ดี

๔. ความสัมพันธ์และการตระหนักในหน้าที่ กลไกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย มีความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มบุคคลที่เป็นกลไกการทำงานในพื้นที่ การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการบริหารการปกครองท้องถิ่น รวมถึงภาคประชาชน มีความสัมพันธ์ที่ดี มีหน้าที่หนุนเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน รวมถึงมีความตระหนักในหน้าที่ของตน รับผิดชอบต่อหน้าที่ ส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างประสบความสำเร็จ ความสัมพันธ์ของชุมชน มุมมองต่อการทำงานร่วมกันอยู่ภายใต้ความเป็นเหตุและผลที่ถูกต้องเหมาะสม ลดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเพื่อรักษาผลประโยชน์และการให้บริการสาธารณะต่อประชาชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

๑. ข้อจำกัดทางทรัพยากรและขอบเขตพื้นที่ จากข้อมูลที่ได้กล่าวในช่วงต้น พบว่า พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายมีขอบเขตของพื้นที่ และประชากรเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดของทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรบุคคลที่สนับสนุนการทำงาน ซึ่งข้อจำกัดดังกล่าวทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล นาทรายต้องปรับแนวทางการทำงาน และอาจจะมีข้อจำกัดในการทำงาน อาทิ การบริหารจัดการระยะเวลาในการทำงาน ที่อาจจะต้องใช้เวลามากขึ้นในการทำงานบางพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งอาจจะหมายถึงรวมถึงการเพิ่มขึ้นของต้นทุนทางทรัพยากรในการทำงานร่วมด้วยอีกประการหนึ่ง

๒. ความหลากหลายของประชากร และวัฒนธรรมส่งผลต่อการสื่อสารการทำงาน เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการถือว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายได้ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นแนวทางหลักในการส่งเสริมการบริหารจัดการของพื้นที่ แต่ทั้งนี้การพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวมีความจำเป็นต้องสร้างการสื่อสาร และการใช้อุปกรณ์ที่รองรับการทำงานของระบบต่างๆ ที่ถูกพัฒนาขึ้นควบคู่กันไป ซึ่งความ

แตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม อาจส่งผลต่อการสื่อสารเรียนรู้แลกเปลี่ยนร่วมกัน รวมถึงความแตกต่างทางความคิดเห็นซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายต้องสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เป็นทิศทางเดียวกัน

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย มีแนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหาร ได้แก่

๑. การลงพื้นที่ทำงานเชิงรุกเพิ่มมากขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลนาทรายมีแนวทางการพัฒนาการจัดการโดยมุ่งเน้นการลงพื้นที่ทำงานเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือการแสดงความคิดเห็นในการทำงาน การวางแผนงาน มีความครอบคลุมกับประชากรในพื้นที่ให้มากที่สุด เนื่องจากมีขอบเขตพื้นที่ที่กว้าง และประชากรจำนวนมาก การทำงานจึงมุ่งเน้นใช้ความร่วมมือกันกับชุมชนเป็นฐานในการทำงาน และใช้ทรัพยากรบุคคลในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด บริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม เพราะฉะนั้นประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นดังกล่าว จึงต้องพัฒนาการทำงานเชิงรุกที่เข้าถึงประชาชนในพื้นที่มากขึ้น เพื่อการตอบสนองความต้องการของประชาชน และแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้อย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรม

๒. การต่อยอดเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย สามารถพัฒนาขีดความสามารถในด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back Office) ที่มีการใช้โปรแกรมที่มีความหลากหลาย แต่ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นการนำโปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้งาน การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานสามารถพัฒนาปรับใช้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มเติมได้ ซึ่งเริ่มต้นโดยการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ให้บริการโดยทั่วไปให้มีความเหมาะสมกับต้นทุนของหน่วยงาน และพัฒนาต่อยอดแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่าย เพื่อสร้างต้นทุนทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่ดี ลดข้อจำกัดทางงบประมาณ ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย นำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประโยชน์สูงสุดต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน
อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐพงษ์ คันธรส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ เมธาสุทธิรัตน์

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“โครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบท ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีศูนย์กลางการบริหารจัดการฐานข้อมูล ด้านการจัดการและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการดำเนินงานในพื้นที่ นำไปสู่การบูรณาการประสานงานในการจัดทำชุดข้อมูลมาใช้ในกระบวนการบริหารจัดการฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งในระดับปัจเจก หมู่บ้านและตำบล ให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการและเป็นปัจจุบัน และได้รับการยอมรับ

๒. เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเขตพื้นที่ป่าทับซ้อน พื้นที่ทำกินกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อจะสามารถรับรองสิทธิในที่ดินทำกินและเป็นการกำหนดมาตรการการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่มีกรรมสิทธิ์อย่างเป็นธรรม และกระจายการถือครองที่ดิน ในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ และที่อยู่อาศัย

๓. เพื่อให้มีระบบบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน และกฎกติกาที่ใช้ในการบริหารการส่งเสริมท่องเที่ยวและสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านอื่นๆของชุมชน ในการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ทำให้สามารถ สร้างการเรียนรู้ โดยมีการออกแบบกิจกรรมท่องเที่ยว ที่คำนึงถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

๔. เพื่อให้เกิดการบูรณาการ การดำเนินการร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน ภาครัฐ และองค์กรเอกชน ในรูปแบบภาคีเครือข่าย อันจะ

นำไปสู่การดำเนินการ เพื่อพัฒนาและยกระดับ คุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน และการฟื้นฟูปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สภาพทั่วไปของพื้นที่

ตำบลแม่วินครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๔๑๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒๖๑,๒๙๖ ไร่ โดยเมื่อจำแนกพื้นที่ตามขอบเขตทางราชการจะมีพื้นที่ประมาณ ๒๒๕,๒๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๖ ของตำบลแม่วินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ-ป่าแม่ขานและป่าแม่วาง และอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ประมาณ ๒๓,๐๑๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๘ มีพื้นที่เพียงประมาณ ๑๓,๑๑๘ ไร่ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๕.๒ ที่อยู่นอกเขตพื้นที่ป่าตามกฎหมาย ซึ่งจากลักษณะภูมิประเทศของตำบลแม่วินพื้นที่เกือบทั้งหมดจะถูกจำแนกให้เป็นพื้นที่เขตภูเขา ที่มีพื้นที่ป่าปกคลุมและมีความลาดชันสูง โดยมีเพียงพื้นที่ส่วนน้อยที่เป็นที่ราบ และที่ลาดเชิงเขาอยู่ระหว่างลำน้ำแม่วางและที่ราบระหว่างภูเขาตามริมลำห้วย ซึ่งลักษณะภูมิประเทศดังกล่าวไม่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพหลักของประชากรตำบลแม่วินโดยราษฎรในพื้นที่ตำบลแม่วินกว่า ๑,๔๙๖ครัวเรือน ส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลักพื้นที่การเกษตรรวมถึงที่อยู่อาศัยและพื้นที่ใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมาย ทำให้พื้นที่เหล่านี้ไม่ได้ถูกรับรองสถานะทางกฎหมายและยังนำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ในกรณีการบุกรุกพื้นที่ป่านอกจากนั้นยังมีความไม่ชัดเจนในเขตแดนระหว่างพื้นที่ป่าและพื้นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ที่ดินตามเงื่อนไขกฎหมาย ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ทำให้เกิดความไม่มั่นคงและไม่เป็นธรรมในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะการประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัย จากปัญหาข้างต้นจึงเกิดการขับเคลื่อนการจัดการแก้ไขปัญหาป่าไม้ที่ดินมาอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกการทำงานของเครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำวางตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่ปัญหาเหล่านี้ก็มิได้บรรเทาหรือยุติลงกลับมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เกิดข้อพิพาทระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ทั้งการจับกุม เกิดเป็นคดีความต่างๆ มาโดยตลอด

อาจกล่าวได้ว่าในการบริหารจัดการปัญหาป่าไม้ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติของตำบลแม่วิน จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนมุมมองลักษณะ

การจัดการปัญหาที่ต้องยกระดับการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยและทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ให้มีความครอบคลุมการหนุนเสริมการจัดการทั้งระบบมากขึ้น กล่าวคือคือมีการพัฒนาวิจัยองค์ความรู้ที่สามารถตอบโจทย์การอยู่รอดของชุมชนในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม มีความหลากหลายของแนวร่วม มีกลไกที่เชื่อมโยงกับทุกภาคส่วน และระดับต่างๆ มีพื้นที่รูปธรรมที่สามารถเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ใช้เป็นแนวทางให้กับชุมชน พร้อมกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่ดินโดยชุมชนโดยการดำเนินงานที่ผ่านมา มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดินและกระบวนการแก้ไขปัญหาคกรบุกรุกที่ดินของรัฐให้เหมาะสมและเป็นธรรมโดยน้อมนำเอาหลักการตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ มาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อให้มีศูนย์กลางประสานงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกันสำรวจจัดทำฐานข้อมูลเพื่อแยกแยะสภาพการถือครองที่ดิน ออกจากการจำแนกเป็นเขตพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและให้ประชาชนใช้ประโยชน์ที่ดินตามเงื่อนไขกฎหมาย โดยใช้ประโยชน์ในที่ทำกินรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็น เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ การสร้างถนน รวมถึงการส่งเสริมอาชีพและรายได้ เป็นต้น

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่มีชื่อว่า “โครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหานวนเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบท ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่” ขึ้น โดยผู้ที่มีความรู้ด้านภูมิสารสนเทศขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการยืนยันขอบเขตการใช้พื้นที่ที่แน่นอนและแสดงถึงภูมิปัญญาในการดูแลรักษาธรรมชาติและป่าไม้ที่เห็นภาพที่ชัดเจน โดยทำหน้าที่ประมวลผลและแสดงข้อมูลที่ได้ทำการสำรวจสามารถใช้งานได้ง่ายและสะดวกในการสืบค้นข้อมูลเพื่อให้มีโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์ประยุกต์สามารถใช้งานตามเป้าหมายให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในส่วนของเนื้อหาและข้อมูลที่แสดงจะต้องมีความเป็นปัจจุบันและตรงตามสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ รวมทั้งยังสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนและส่งเสริมกิจกรรมของหน่วยงานในพื้นที่ได้อีกด้วยตำบลแม่วินเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ จากการพัฒนาของเรื่องเทคโนโลยีเข้ามาในพื้นที่เกิดปัญหา

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในตำบลแม่วิน ซึ่งมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เกินกว่าความสามารถของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้มาซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาก็แยกตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใน แบบเดิมไม่สามารถจัดการปัญหาได้อีกทั้งการขาดการบูรณาการ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดทิศทางรูปแบบการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังตามระเบียบกฎหมายที่ถูกต้องตาม ขาดโอกาสในการเข้าถึงงบประมาณ ทำให้กระบวนการแก้ปัญหาที่ผ่านมาขาดประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาอย่างแท้จริงการดำเนินที่ผ่านมากระบวนการแก้ไขปัญหาโดยประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ร่วมกันสำรวจจัดทำฐานข้อมูลเพื่อแยกแยะสภาพการถือครองที่ดินออกจากเขตพื้นที่ป่าให้ชัดเจน รวมถึงพัฒนากฎระเบียบกติกา ในการจัดการทรัพยากรให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของชุมชนในตำบลแม่วิน

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินคิดเป็นร้อยละ ๘๖ อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ – ป่าแม่ขานและป่าแม่วาง อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ คิดเป็นร้อยละ ๘๘ พื้นที่เหล่านี้ไม่ได้ถูกรับรองสถานะทางกฎหมายนำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ในกรณีการบุกรุกพื้นที่ป่า และยังมีความไม่ชัดเจนในเขตแดนระหว่างพื้นที่ป่าและพื้นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์จากที่ดินตามเงื่อนไขกฎหมายตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๗ เกิดความไม่มั่นคงและไม่เป็นธรรมในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะการประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัยของราษฎรในพื้นที่ตำบลแม่วิน ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาหลักขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน โดยราษฎรในพื้นที่ตำบลแม่วินกว่า ๑,๔๙๖ ครัวเรือน ส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก พื้นที่การเกษตรรวมถึงที่อยู่อาศัยและพื้นที่ใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมาย จากปัญหาข้างต้นจึงเกิดการขับเคลื่อนการจัดการแก้ไขปัญหาป่าไม้ที่ดินมาอย่างต่อเนื่องผ่านกลไกการทำงานของเครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำวางตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่ปัญหาเหล่านี้ก็มิได้บรรเทาหรือยุติลงกลับมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เกิดข้อพิพาทระหว่างชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ทั้งการจับกุม เกิดเป็นคดีความต่างๆ มาโดยตลอด

การบริหารจัดการปัญหาป่าไม้ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนมุมมองการจัดการปัญหาที่ต้องยกระดับการจัดการ แก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยและทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้มีความครอบคลุมการจัดการทั้งระบบมากขึ้น มีกลไกที่เชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนและระดับต่างๆ พร้อมกับการพัฒนาการบริหารจัดการที่ดินโดยชุมชน เพื่อให้มี ศูนย์กลางประสานงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ร่วมกันสำรวจจัดทำฐานข้อมูลเพื่อแยกแยะสภาพการถือครองที่ดิน ออกจากการจำแนกเป็นเขตพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและให้ประชาชนใช้ประโยชน์ ที่ดินตามเงื่อนไข

การคิดริเริ่มโครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัยชนบท ตำบลแม่วิน มีเป้าหมายมุ่งแก้ปัญหาให้ชุมชนมีสิทธิใน การจัดการที่ดินโดยให้สิทธิอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินอย่างถูกต้องตาม กฎหมายสามารถขับเคลื่อนแนวคิดยุติธรรมชุมชนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม อันจะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความยุติธรรมและลดความเหลื่อมล้ำของ สังคมได้เป็นการเข้าถึงหลักความเสมอภาค และการไม่เลือกปฏิบัติ นำไปสู่ ความเท่าเทียมกันเพื่ออำนวยความยุติธรรม สร้างความเป็นธรรมและความสงบ สุขในสังคมด้วยคนในชุมชนเองโดยมุ่งเน้นการปรับสมดุลระหว่างกฎหมายกับ ข้อเท็จจริงในพื้นที่ในการจัดระเบียบป่าไม้กับชุมชนเพื่อให้รัฐ กับชุมชนได้ ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย การดำเนินการโครงการในครั้งนี้จึงมีการปรับแนว ทางการทำงานโดยการดำเนินงานตาม นโยบายของคณะกรรมการ นโยบาย ที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาใช้ในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นการปรับสมดุล ระหว่างกฎหมายมุ่งเน้นการปรับสมดุลระหว่างกฎหมายกับข้อเท็จจริง ในพื้นที่ในการจัดระเบียบป่าไม้กับชุมชนเพื่อให้รัฐ กับชุมชนได้ประโยชน์ ร่วมกันทั้งสองฝ่ายภาคประชาชนใช้ประโยชน์ที่ดินตามเงื่อนไขกฎหมาย ได้รับ สิทธิในที่ดินทำกินรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งส่งเสริมอาชีพและพัฒนาด้านต่างๆ เมื่อประชาชนมีความมั่นคงในการใช้ประโยชน์จากที่ดินทำให้สามารถลดข้อ พิพาทเรื่องที่ดินทำกินและการบุกรุกที่ดิน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและการ ยอมรับการดำเนินงานร่วมกันจึงนำมาสู่การขับเคลื่อนนวัตกรรมกระบวนการให้ ชุมชนเข้าถึงสิทธิที่ดินและทรัพยากรทางสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และลดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐ

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ที่มีชื่อว่า “โครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหานวนเขตที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัยชนบท ตำบลแม่วิน” ขึ้นเพื่อมุ่งเน้นแก้ไขปัญหานวนเขตที่ดินทำกิน ในพื้นที่โดยตรง ที่เผชิญกับปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในพื้นที่

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

โครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหานวนเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ชนบท ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการดำเนินโครงการที่ เกิดจากปัญหาสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากบริบทเชิงพื้นที่ของ ตำบลแม่วินตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ-ป่าแม่ขานและป่าแม่วาง และอยู่ใน เขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ประกอบกับการตั้งถิ่นฐานของบ้านเรือน กระจัดกระจาย ห่างไกลกันในแต่ละหมู่บ้าน จึงทำให้การพัฒนาด้านโครงสร้าง พื้นฐานเป็นไปอย่างมีข้อจำกัด นอกจากนั้นด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม พื้นที่ของตำบลแม่วิน ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ-ป่าแม่ขาน และป่าแม่วาง และอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ทำให้เกิดปัญหา ด้านการใช้ประโยชน์จากที่ดินทำกิน การครอบครองพื้นที่ทำกินของราษฎรจึง เป็นการถือครองสิทธิ์โดยการบุกรุกและพื้นที่ทำกินไม่ได้ถูกรับรองสถานะทาง กฎหมายและยังนำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ใน กรณีการบุกรุกพื้นที่ป่า รวมถึงยังพบว่าปัญหาด้านเศรษฐกิจในท้องถิ่นที่สัมพันธ์ กับปัญหาจากบริบทของพื้นที่โดยพบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ในพื้นที่ตำบลแม่วิน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และพื้นที่ทำกินส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เขตป่าสงวน แห่งชาติ ทำให้เศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ไม่มีความ กล้าที่จะลงทุนในการทำกิจการการท่องเที่ยว

ดังนั้น โครงการนวัตกรรม “โครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหานวน เขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบท ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัด เชียงใหม่” มีกระบวนการดำเนินโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาดังนี้

๑. กระบวนการแก้ไขปัญหานวนเขตโดยประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วน ตำบลแม่วิน ร่วมกันสำรวจจัดทำฐานข้อมูลเพื่อแยกแยะสภาพการถือครองที่ดิน

ออกจากเขตพื้นที่ป่าให้ชัดเจนรวมถึงพัฒนากระบือ กติกา ในการจัดการ ทรัพยากรให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของชุมชนในตำบลแม่วิน

๒. ประกาศใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน เรื่องการ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลแม่วิน พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีผลบังคับใช้ในเขตพื้นที่ตำบล แม่วินนับถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๓. โครงการสามารถสนับสนุนการพัฒนาและปรับปรุงที่อยู่อาศัยของ ชุมชน รวมถึงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างชุมชน ภาครัฐเครือข่ายต่างๆ เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสนอแนะนโยบาย กำกับ ดูแลพิจารณาเห็นชอบ รวมถึงการสนับสนุนให้เกิดกระบวนการเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแนวทางการ ดำเนินงานโครงการศูนย์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน

๔. เกิดทะเบียนประวัติการใช้ที่ดินรายแปลงเพื่อเป็นหลักฐานในการ ขึ้นทะเบียนเกษตรกรต่อสำนักงานเกษตรอำเภอ ลดปัญหาความขัดแย้งระหว่าง ชุมชนกับชุมชนและเจ้าหน้าที่รัฐ ชุมชนมีความเชื่อมั่นรู้สึกเป็นเจ้าของเกิดความ ห่วงแหนและอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเป็นธรรมยั่งยืนก่อให้เกิดการบูรณาการ โครงการกับหน่วยงานภาคีต่างๆ

๕. การนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์สามารถนำมาใช้ในการ ตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการถือครองที่ดินในการออกสมุดประจำตัวผู้ได้รับการ คัดเลือกให้ทำกินในชุมชน โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) ไปใช้ในการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

จากการดำเนินการข้างต้น ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบท ตำบล แม่วิน มีเป้าหมายมุ่งแก้ปัญหาให้ชุมชนมีสิทธิในการจัดการที่ดินโดยให้สิทธิอยู่ อาศัยและทำกินในที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมายสามารถขับเคลื่อนแนวคิด ยุติธรรมชุมชนให้เกิดมีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมอันจะทำให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงความยุติธรรมและลดความเหลื่อมล้ำของสังคมได้เป็นการเข้าถึงหลัก ความเสมอภาค และการ ไม่เลือกปฏิบัติ นำไปสู่ความเท่าเทียมกันเพื่ออำนวย ความยุติธรรม สร้างความเป็นธรรมและความสงบสุขในสังคมด้วยคนในชุมชน เองโดยมุ่งเน้นการปรับสมดุลระหว่างกฎหมายกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ในการจัด

ระเบียบป่าไม้กับชุมชนเพื่อให้รัฐ กับชุมชนได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย การดำเนินการโครงการในครั้งนี้จึงมีการปรับแนวทางการทำงานโดยการดำเนินงานตาม นโยบายของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาใช้ในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นการปรับสมดุลระหว่างกฎหมายมุ่งเน้นการปรับสมดุลระหว่างกฎหมายกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ในการจัดระเบียบป่าไม้กับชุมชนเพื่อให้รัฐ กับชุมชนได้ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายภาคประชาชนใช้ประโยชน์ที่ดินตามเงื่อนไขกฎหมาย ได้รับสิทธิในที่ดินทำกินรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งส่งเสริมอาชีพและพัฒนาด้านต่างๆ เมื่อประชาชนมีความมั่นคงในการใช้ประโยชน์จากที่ดินทำให้สามารถลดข้อพิพาทเรื่องที่ดินทำกินและการบุกรุกที่ดิน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและการยอมรับการดำเนินงานร่วมกันจึงนำมาสู่การขับเคลื่อนนวัตกรรมกระบวนการให้ชุมชนเข้าถึงสิทธิที่ดินและทรัพยากรทางสิ่งแวดล้อม เพื่อจัดทำข้อมูลสารสนเทศและลดความขัดแย้งระหว่างประชาชนกับรัฐ โดยผลการดำเนินโครงการนำไปสู่การจัดทำทะเบียนประวัติการใช้ที่ดินเพื่อเกิดการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นรูปธรรมและดำเนินการให้ประชาชนมีกรรมสิทธิ์ ในครอบครองและการใช้ประโยชน์เป็นรายบุคคลของชุมชนจะมีการควบคุมดูแลกฎระเบียบที่จัดทำร่วมกันของแต่ละชุมชนทำให้ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชุมชนและภาครัฐ โดยใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS Database: Geographic Information System) การมีที่ดินทำกินและสามารถกลับไปทำกิน ได้อย่างมั่นคง ย่อมเป็นทางออกหนึ่งที่ช่วยลดปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้การจัดที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนจากการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้ราษฎรได้ประโยชน์สูงสุด ซึ่งเมื่อราษฎรได้สิทธิในที่ดินถึงแม้ว่าจะไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน แต่จะเป็นการสร้างความมั่นใจในการทำกินให้กับชุมชน ทั้งยังได้รับการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นจากหน่วยงานรัฐได้อย่างถูกต้อง ถือเป็นการจัดที่ดินทำกินที่ยั่งยืนแก่ชุมชน โดยมีมาตรการ แนวทางและการปรับปรุงกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักการเพื่อให้คนอยู่กับป่าได้อย่างเกื้อกูลกับธรรมชาติ

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

จากการดำเนินโครงการนวัตกรรม “โครงการสนับสนุนการแก้ไข ปัญหาแนวเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบท ตำบลแม่วิน อำเภอแม่ว่าง จังหวัดเชียงใหม่” สามารถสังเคราะห์ปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของ โครงการนวัตกรรม ดังนี้

๑. ผู้บริหารท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง มีนโยบายที่ชัดเจน นายกองค์การ บริหารส่วนตำบลแม่วินเป็นผู้ที่มีความทุ่มเทในการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหา สำคัญของท้องถิ่น มีความมุ่งมั่นในการทำงานสูงเพื่อที่จะดำเนินโครงการ นวัตกรรมเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในตำบลแม่วิน ได้รับการยอมรับจากทั้ง ผู้ได้บังคับบัญชาและหน่วยงานทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ซึ่งทำ ให้ในการทำงานได้มีภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมสนับสนุนจำนวนมาก ตลอดจน ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี เนื่องจากมีปัญหาในพื้นที่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับที่ดิน และที่ทำกินของประชาชน เกิดความไม่มั่นคงและไม่เป็น ธรรมในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะการประกอบอาชีพและที่อยู่อาศัยของราษฎร ในพื้นที่ตำบลแม่วิน นอกจากนั้นนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แม่วินมีความต้องการที่จะแก้ปัญหาให้ชุมชนมีสิทธิในการจัดการที่ดินโดยให้ สิทธิอยู่อาศัยและทำกินในที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมายสามารถขับเคลื่อน แนวคิดยุติธรรมชุมชนให้เกิดมีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมอันจะทำให้ประชาชน สามารถเข้าถึงความยุติธรรมและลดความเหลื่อมล้ำของสังคมได้เป็นการเข้าถึง หลักความเสมอภาค และการไม่เลือกปฏิบัติ นำไปสู่ความเท่าเทียมกัน

๒. การมีส่วนร่วมหลายภาคส่วน และการทำงานร่วมกันของเครือข่าย ในการดำเนินโครงการนวัตกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดินทำกิน ที่อยู่อาศัย ในเขตตำบลแม่นั้น มีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนจำเป็นต้องอาศัยความ ร่วมมือในการทำงานของเครือข่าย นอกจากนั้นการมีเครือข่ายที่เข้มแข็งในการ ทำงานในระดับพื้นที่ทั้งภาควิชาการ ภาคราชการ ท้องที่ ที่เข้มแข็ง เป็นการ ดำเนินโครงการที่มีการดำเนินการที่ค่อนข้างกว้างขวาง มีผลกระทบต่อ ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เกิดผลกระทบและเป็นประโยชน์สูง ต่อกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ทะเบียนประวัติการใช้ที่ดินรายแปลงเพื่อเป็น หลักฐานในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรต่อสำนักงานเกษตรอำเภอ ลดปัญหาความ ขัดแย้งระหว่างชุมชนกับชุมชนและเจ้าหน้าที่รัฐ ชุมชนมีความเชื่อมั่นรู้สึกเป็น

เจ้าของเกิดความหวงแหนและอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเป็นธรรมยั่งยืนก่อให้เกิดการบูรณาการโครงการกับหน่วยงานภาคีต่างๆ และมีการส่งเสริมอาชีพและสร้างความมั่นคงในการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่วิน อย่างไรก็ตามการดำเนินโครงการนวัตกรรมดังกล่าว เป็นความท้าทายในการจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินอย่างมาก เนื่องจากเกี่ยวข้องกับภาครัฐหลายหน่วยงาน

๓. การมีบุคลากรที่มีความสามารถ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินมีบุคลากรที่มีความสามารถและทุ่มเทในองค์กรและการทำงานเป็นที่ระหว่งผู้บริหาร ข้าราชการประจำโดยการทำงานร่วมกันโดยมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วมส่วนร่วมในการทำงาน สามารถออกแบบในการทำงานได้อย่างเหมาะสม มีความรู้ความสามารถ รวมทั้งการสื่อสารการทำงานภายในองค์กร และการตัดสินใจในการทำงาน บุคลากรในองค์กรการทำงานร่วมกันโดยมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วมส่วนร่วมในการทำงาน การมีวัฒนธรรมการทำงานที่มีส่วนร่วม โดยที่ผู้บริหาร บุคลากร และพนักงานของท้องถิ่นทำงานภายใต้การวางแผนร่วมกัน การดำเนินการร่วมกันการใช้กลไกในการทำงานแบบปรึกษาและร่วมมือร่วมแรงในการทำงานร่วมกัน

๔. การมีต้นทุนทางสังคม/ชุมชนที่เข้มแข็ง องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน เป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่า และอุทยานแห่งชาติ การมีความสัมพันธ์ทางสังคมในชุมชนที่เราสามารถร่วมกันทำงานระหว่างประชาชนในชุมชน และการทำงานร่วมกัน การมีกิจกรรมร่วมกัน การส่งผ่านข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน การยอมรับซึ่งกันและกันในชุมชนเนื่องจากเป็นชุมชนที่มีความเป็นชาติพันธุ์เหมือนกัน การมีความเชื่อถือไว้วางใจกัน (Trust) เครือข่าย (Network) ในการทำงานร่วมกัน สามารถส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในโครงการนวัตกรรมได้

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบท ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน นั้นพบปัญหาและอุปสรรค ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ข้อจำกัดของเชิงบริบทพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลตำบลแม่วินส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง และเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าลุ่มน้ำ และความหลากหลายทางชาติพันธุ์ และเป็นพื้นที่ที่มีความห่างไกลในการเดินทางซึ่งการจัดการพื้นที่เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความยากเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ในบริบทของพื้นที่ยังมีความหลากหลายของชาติพันธุ์และปัญหาความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับชุมชนและเจ้าหน้าที่รัฐในการใช้ที่ดิน

๒. ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือ และเทคโนโลยี เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน เป็นพื้นที่สูงจึงขาดแคลนอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการใช้วัดพื้นที่ รวมทั้งมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์สูง การเข้าถึงเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์จึงต้องสร้างความเข้าใจ การรับรู้ที่เหมาะสม รวมถึงการให้ความสำคัญกับอุปกรณ์การสื่อสารที่มีความจำเป็นเพื่อดำเนินโครงการนวัตกรรม เพื่อให้สามารถนำนวัตกรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓. ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ เนื่องด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน มีพื้นที่อยู่ในเขตพื้นที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเขตป่าลุ่มน้ำ ความต้องการพื้นที่ในที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย ฉะนั้นการดำเนินการบางครั้งจะมีปัญหาเรื่องระเบียบกฎหมาย และข้อจำกัดเกี่ยวกับความทับซ้อนของพื้นที่ในการดำเนินโครงการนวัตกรรม

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ได้มีการสร้างความยั่งยืนของโครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบทตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการดำเนินการอย่างต่อเนื่องของศูนย์ข้อมูลภูมิศาสตร์สารสนเทศ (การจัดการที่ดิน) และการท่องเที่ยว นอกจากนี้ความมุ่งมั่นในการการประกาศใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารตำบลแม่วิน ว่าด้วยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลแม่วิน พ.ศ.๒๕๖๐ เพื่อเป็นเครื่องมือด้านกฎหมายในการสนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประสบความสำเร็จ และมีรูปแบบคณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับหมู่บ้านทั้ง ๑๙ หมู่บ้านในตำบลแม่วิน ทำให้มีกลไกหลักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

ชุมชนสามารถกำหนดกฎกติกา ข้อบังคับชุมชน และขับเคลื่อนการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง หลังจากนั้นเริ่มจัดทำทะเบียนประวัติการใช้ที่ดินรายแปลงเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์สิทธิ ทำให้สามารถป้องกันการบุกรุกขยายเขตครอบครองที่เข้าไปในที่ดินของรัฐที่ได้กันไว้เป็นเขตป่าไม้ และมีการจัดทำแผนที่ชุมชนในระดับหมู่บ้านทั้งหมด ๑๙ หมู่บ้าน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน เช่น ข้อตกลงหรือกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติตามสำหรับชุมชน การเลือกจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของชุมชนที่จะเป็นจุดขายในการนำเสนอแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้วิถีชุมชนดั้งเดิมไม่ถูกทำลายหายไป รวมถึงเป็นการรักษาทรัพยากรต่างๆ ภายในชุมชนให้มีความยั่งยืนต่อไปได้

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน แนวทางการพัฒนาความยั่งยืน เช่นเป็นแหล่งเรียนรู้ หรือเป็นการขับเคลื่อนองค์ความรู้เรื่องป่าชุมชนโดยการนำเสนอผลภาพรวมในการมีสิทธิในที่ดินทำกิน ให้นโยบายของรัฐในสอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

จากการพัฒนาโครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบท ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีการนำไปต่อยอดโดยการจัดทำข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อประโยชน์ในด้านอื่น ๆ เช่นการวางแผนการใช้พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตตำบลแม่วินนำไปสู่พัฒนาระบบธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นธรรม เกิดการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ มีการจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวชุมชน นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินมีการใช้กลไกทั้งทางกฎหมายและการบูรณาการเพื่อใช้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ยกระดับการจัดการแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยและทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมอาชีพและรายได้สร้างความมั่นคงในการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลแม่วินต่อไป

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ปัจจุบันมีนางเกศริน ตุ่นแก้ว ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน และมีนายสงกรานต์ ศรีจันทร์ เป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินได้มีโครงสร้างส่วนราชการแบ่งเป็น ๔ ส่วนราชการ และ ๑ หน่วยได้แก่ ๑) สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ๒) กองคลัง ๓) กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ๔) กองช่าง และหน่วยตรวจสอบภายใน มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๘๐ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๓๑ คน และลูกจ้าง ๔๙ คน

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๘๖.๐๕ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๘๗.๓๙ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือว่าคะแนนต้นทุนทั้งสามส่วนนี้ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินอยู่ในระดับดีต่อมาในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๐ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินได้ผลการดำเนินโครงการมีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลและมีรายงานผลการ

ตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยชนบทตำบลแม่วิน โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน โครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้นำท้องที่เยาวชนชน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕ เป็นต้น โดยพบว่าในกลุ่มองค์กรบริหารส่วนตำบล ประเภททั่วไป ที่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งถือว่าคะแนนในด้านนี้ขององค์กรบริหารส่วนตำบลแม่วินจึงมีคะแนนอยู่ในระดับดี

ต่อมาในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่วินมีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ได้ในระดับดีมาก หลายโครงการ อาทิ โครงการจัดงานวันแม่แห่งชาติ โครงการส่งเสริมประเพณีเข้าพรรษา โครงการปลูกป่าต้นน้ำ สร้างชุมชน สร้างสิ่งแวดล้อมเป็นต้น และ องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่วินมีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ในระดับดีมาก หลายโครงการ อาทิ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน โครงการรณรงค์การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางท้องถนนในช่วงหยุดเทศกาลปีใหม่ โครงการรณรงค์การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางท้องถนนในช่วงหยุดเทศกาลสงกรานต์อยู่ในระดับดีมาก

ต่อมาในด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่วิน มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๔๙ อยู่ในระดับน้อย และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสมาชิกท้องถิ่น พนักงานส่วนตำบล ลูกจ้าง พนักงานจ้าง และผู้นำชุมชนและตัวแทนกลุ่มต่างๆ ของตำบลแม่วิน โครงการอบรมคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ โครงการฝึกอบรมกฎหมายทั่วไปให้แก่ประชาชน เป็นต้น ซึ่งในด้านนี้มีคะแนนอยู่ในระดับดี

ต่อมาในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น องค์กรบริหารส่วนตำบลแม่วิน ได้มีการจัดทำเทศบัญญัติหรือปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ จำนวน ๒ ข้อบัญญัติ ได้แก่ ข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมกิจการ

ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๕ ข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ดีมาก และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ได้มีผลการบังคับใช้ข้อบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในระดับดีมาก โดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายเทศบัญญัติ อาทิ ข้อบัญญัติ เรื่อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืนโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลแม่วิน ข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขและแมว เป็นต้น ซึ่งถือว่าคะแนนในด้านนี้ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินอยู่ในระดับดีมาก

สุดท้ายในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ในระดับปานกลาง โดยการรับเรื่องร้องทุกข์ ใช้งานโดยการที่ประชาชนสามารถร้องทุกข์ในเรื่องต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินได้โดยตรง ผ่านเว็บไซต์ www.maewin.net เป็นต้น นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) อยู่ในระดับปานกลาง อาทิ E-plan การจัดการระบบสารสนเทศ การบริหารจัดการเพื่อการวางแผนและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของ อบท. การใช้งาน LHR เป็นศูนย์บริการข้อมูลบุคลากรท้องถิ่นแห่งชาติ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้นซึ่งถือว่าคะแนนในด้านนี้ขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑) การร่วมมือกันทำงานระหว่างผู้บริหารและบุคลากร นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการทำงาน และกลยุทธ์ในการวางแผนการทำงานที่ดี ได้รับการยอมรับจากทั้งผู้ใต้บังคับบัญชา ภาคเอกชน ภาคประชาชน และเครือข่ายการทำงาน นอกจากนี้การทำงานที่อาศัยความทุ่มเทในองค์กรและการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการประจำโดยการทำงานร่วมกันโดยมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วม

ร่วมในการทำงาน การดำเนินการร่วมกันการใช้กลไกในการทำงานแบบปรึกษา และร่วมมือร่วมแรงในการทำงานร่วมกัน ผู้บริหารร่วมลงมือปฏิบัติกับ ข้าราชการประจำ การเชื่อมั่นในการทำงานระหว่างผู้บริหารและข้าราชการ ประจำส่งผลให้การทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรเป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน

๒) การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี การทำงานในองค์กรมีการสร้าง วัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน การทำงานแบบยืดหยุ่น การสร้างคุณค่าในองค์กร การให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันในองค์กร การร่วมกันเพื่อให้เกิดการ พัฒนา และประยุกต์การทำงานที่เหมาะสมกับองค์กร นอกจากนี้ยังมีการสร้าง ความผูกพันในองค์กรเพื่อให้เกิดการทำงานอย่างราบรื่น เน้นให้เกิด ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อการทำงานที่ราบรื่น การสื่อสาร และ การทำงานร่วมกัน และกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

๓) การมีธรรมาภิบาลในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล แม่วินได้มีการกำหนดกรอบในการทำงานโดยการใช้หลักธรรมาภิบาลเป็น หลักการสำคัญในการทำงานร่วมกันภายในองค์กร มีการสร้างระบบการบริหาร กิจการที่ดีเพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชน มีการใช้หลักความโปร่งใส การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงาน การทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีการควบคุม ภายในที่ดี มีการวางระบบไว้อย่างมีประสิทธิภาพในการทำงาน การส่งเสริม เรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการทำงาน การสนับสนุนให้มีความรู้ความเข้าใจใน การทำงานและการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน และการตรวจสอบการทำงาน เพื่อเป็นการสร้างกลไกการบริหารจัดการที่ดี

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน ที่เกิดขึ้น สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน โดยที่ อุปสรรคประการหนึ่งคือระเบียบข้อบังคับที่มีการจำนวนมาก ที่ทำให้ต้อง เรียนรู้ใหม่ในทางส่งผลให้การบริหารจัดการเกิดความไม่คล่องตัวและส่งผล ต่อประสิทธิภาพในการทำงานของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีระเบียบที่เกี่ยวข้อง

จำนวนมากส่งผลให้การดำเนินงานของเทศบาลที่อาจเกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน

๒) ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ ในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินนั้นได้รับผลกระทบจากการได้รับจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดินที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ หรือการสนับสนุนในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ การได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยรัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้ท้องถิ่นมากขึ้น

๓) ปัญหาในเชิงบริบทของพื้นที่ เนื่องด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินเป็นพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า มีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ และมีพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลกันระหว่างหมู่บ้าน รวมทั้งในบางครั้งอาจจะมีข้อจำกัดในการทำงาน เช่น การเดินทางในการลงพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้าน การบริหารจัดการระยะเวลาในการทำงาน ที่อาจจะต้องใช้เวลามากขึ้นในการทำงานบางพื้นที่ เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินดังนี้

๑) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาต่อยอดโดยการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินมีพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล และมีความต้องการพัฒนาให้เป็นแหล่งพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยว รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินจะได้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชนโดยเทศบาลอาจจะพัฒนาระบบหรือแอปพลิเคชันเพื่อให้บริการประชาชน รวมทั้งอาจจะพัฒนาระบบการใช้ดิจิทัลในการบริหารงานภายในหน่วยงานด้วยแอปพลิเคชันและการพัฒนาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

๒) การมุ่งบูรณาการการทำงานกับภาคส่วนต่างๆ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วินมีความต้องการดำเนินการในลักษณะความร่วมมือในการทำงานกับภาคีในลักษณะหุ้นส่วนการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันและทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา
อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

รองศาสตราจารย์ ดร.ธนศักดิ์ สายจำปา
อาจารย์ทลิตา สุพัฒน์รังสรรค์
อาจารย์ณิชาภัทร์ กิจเจริญ

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“โครงการพัฒนานวัตกรรมและเครือข่ายด้านการจัดการฟื้นฟู
ทรัพยากรทางการแพทย์ กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดพะเยา”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้
อย่างครอบคลุมและทั่วถึง
๒. เพื่อลดขั้นตอนในการประสานงานระหว่างกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพ
จังหวัดพะเยา กับกลุ่มเครือข่ายต่างๆ
๓. เพื่อพัฒนาระบบการดูแลให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ของชุมชนในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย
๔. เพื่อส่งเสริมการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพครอบคลุมทั่วถึงเพื่อ
ปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง
ในพื้นที่จังหวัดพะเยา ให้สะดวกและครอบคลุมทุกพื้นที่
๕. เพื่อสนับสนุนการจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์และ
จัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการให้แก่ผู้พิการรวมถึงการซ่อมสร้างดัดแปลง
และเปลี่ยนชิ้นส่วนหรือการจัดทำเป็นกรณีเฉพาะของอุปกรณ์เครื่องช่วยความ
พิการให้แก่ผู้พิการตามความจำเป็น

สภาพทั่วไปของพื้นที่

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและภูเขา ประกอบกับการคมนาคม ระบบขนส่งสาธารณะไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้ประชาชนที่ต้องการมารับบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ที่ตั้งอยู่ในตัวอำเภอและตัวจังหวัด เป็นไปอย่างยากลำบาก และเกิดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เพื่อมารับบริการในแต่ละครั้งค่อนข้างสูง อีกทั้งประชาชนที่อยู่ในกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้มีภาวะพึ่งพิง มีความยากลำบากในการเข้าถึงการให้บริการ ทั้งทางด้านเทคโนโลยี การรับรู้ข่าวสาร ช่องทางการติดต่ออยู่ในระดับน้อยกว่าประชาชนทั่วไป ส่งผลให้ไม่ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องและทันเวลาที่

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยามีความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาการเข้ารับบริการการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ของกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้มีภาวะพึ่งพิง แต่หน่วยงานไม่ได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงที่เพียงพอเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน รวมไปถึงการประสานงานระหว่างหน่วยงานอยู่ในระดับต่ำ จึงมีแนวคิดที่จะสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาได้ตระหนักถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำว่าเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจน ส่งผลให้เกิดความไม่เสมอภาคระหว่างกลุ่มคน อันนำมาซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ชัดเจนมากขึ้นในสังคม ซึ่งความเหลื่อมล้ำด้านสาธารณสุขก็เป็นหนึ่งในนั้น แม้ว่าวัตถุประสงค์หลักของนวัตกรรมคือการสร้างเครือข่าย และเพิ่มประสิทธิภาพในการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงได้จัดทำโครงการนวัตกรรมด้วยมุ่งหวังว่ากองทุนฟื้นฟูฯ จะก่อให้เกิดความยั่งยืน โดยการดำเนินงานได้คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเปราะบาง คือ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ

และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียม ครอบคลุม และทั่วถึง มีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพคือ กลุ่มเป้าหมายสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างเสมอภาค สามารถใช้ชีวิตได้ใกล้เคียงกับคนทั่วไปให้มากที่สุดหรือแม้กระทั่งสามารถประกอบอาชีพได้อย่างคนทั่วไป

กองทุนฟื้นฟูฯ จึงมีความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาการเข้ารับบริการ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ของกลุ่มเป้าหมาย แต่ไม่ได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงที่เพียงพอเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างชัดเจน รวมไปถึงการประสานงานระหว่างหน่วยงานอยู่ในระดับต่ำ จึงมีแนวคิดที่จะสร้างเครือข่ายการบริหารจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง กล่าวคือ ให้ชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่มีส่วนร่วมในการที่จะขับเคลื่อนการปฏิบัติงานฟื้นฟู โดยจะส่งข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ ของกลุ่มเป้าหมายมายังกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดพะเยา เพื่อที่กองทุนฟื้นฟูฯ สามารถจัดสรรทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ในกรณีที่ทรัพยากรของกองทุนฟื้นฟูฯ มีไม่เพียงพอ จะอาศัยการบูรณาการความช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เพียงพอต่อการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหากลุ่มเป้าหมายทุกพื้นที่ของจังหวัดพะเยา

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาได้เริ่มดำเนินการนำร่องกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดพะเยาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ภายใต้ชื่อกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัด ต่อมาสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดทำประกาศสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนฟื้นฟูที่จำเป็นต่อสุขภาพระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๔ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพระดับจังหวัด การดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพได้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพระดับจังหวัดมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำนักงาน

หลักประกันสุขภาพแห่งชาติจึงร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและภาคีเครือข่าย ปรับปรุงประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินงานและบริหารจัดการกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพระดับจังหวัด พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการพัฒนาระบบบริหารจัดการและการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพในจังหวัดอย่างครบวงจร มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยที่อยู่ในระยะกึ่งเฉียบพลัน และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง โดยมีกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพระดับจังหวัดเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงาน

โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาได้ดำเนินการตั้งงบประมาณตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการตั้งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อสมทบกองทุน โดยอัตราการสมทบเป็นไปตามข้อ ๗ แห่งประกาศฯ พ.ศ. ๒๕๖๒ กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมทบเงินจำนวนเท่ากับหรือมากกว่าที่ได้รับจัดสรรจากกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติในแต่ละปีงบประมาณ ตามประกาศคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำหรับผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการรับค่าใช้จ่ายเพื่อบริการสาธารณสุขของหน่วยบริการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาและหน่วยงานเครือข่ายสามารถบริหารจัดการการทำงานด้านการจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึงสามารถลดขั้นตอนในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน กับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ต่อยอดและพัฒนาระบบการดูแลให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย

นอกจากนั้นยังทำให้สามารถปรับปรุงและยกระดับสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัยของผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่จังหวัดพะเยา ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาได้ให้การสนับสนุนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ให้สามารถจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ และจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการให้แก่ผู้พิการ รวมถึงการซ่อมสร้าง

ดัดแปลง และเปลี่ยนชิ้นส่วน หรือการจัดทำเป็นกรณีเฉพาะของอุปกรณ์
เครื่องช่วยความพิการให้แก่ผู้พิการตามความจำเป็น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

สำหรับปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการโครงการพัฒนา
นวัตกรรมและเครือข่ายด้านการจัดการฟื้นฟูทรัพยากรทางการแพทย์ กองทุน
ฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดพะเยาประกอบไปด้วยด้านต่างๆ ดังนี้

๑. การได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชนและภาคีเครือข่าย
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาได้มีความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นในจังหวัดพะเยา ๓๗ แห่ง และเครือข่ายอื่นๆ อีก ๑๒ แห่ง เพื่อเป็น
กลไกในการขับเคลื่อนนวัตกรรมท้องถิ่น อีกทั้งในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕
องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาจึงมีแผนการดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์ดูแล
และฟื้นฟูผู้สูงอายุ (Day Care) ทั้งนี้การดำเนินงานทุกขั้นตอนของโครงการต้อง
อาศัยความร่วมมือจากหลายเครือข่ายทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบไม่ว่าจะ
เป็นหน่วยงานในพื้นที่ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการประชาชน ตลอดจนบุคคลากร
ทางการแพทย์ที่ได้รับความร่วมมือจากโรงพยาบาลในพื้นที่ อบจ.พะเยามีการ
บริหารจัดการเครือข่ายอย่างเป็นระบบและรักษาเครือข่ายที่มีไว้ได้อย่างดีส่งผล
ให้การดำเนินงานของโครงการประสบผลสำเร็จ

๒. การใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงานโดยโครงการพัฒนา
นวัตกรรมและเครือข่ายด้านการจัดการฟื้นฟูทรัพยากรทางการแพทย์ กองทุน
ฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดพะเยา มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการอำนวยความสะดวกและลดขั้นตอนทั้งสำหรับประชาชนและเจ้าหน้าที่ ด้วยการใช้
แอปพลิเคชันในการเพิ่มช่องทางรับเรื่องร้องเรียนต่างๆ อีกทั้งยังสามารถ
ติดตามเรื่องในขั้นตอนต่างๆ และใช้ในการลงตารางนัดหมายเพื่อตรวจเยี่ยม
บ้านและนัดตรวจสุขภาพของกลุ่มเป้าหมาย เนื่องด้วยการเดินทางลงพื้นที่เก็บ
ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ไม่สามารถครอบคลุมได้ทุกพื้นที่ เนื่องจากงบประมาณใน
การเดินทางสำรวจเก็บข้อมูลมีอยู่อย่างจำกัด ประกอบกับงบประมาณในการ
ช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายมีอยู่อย่างจำกัด จึงเกิดแนวคิดการสร้างเครือข่ายการ
บริหารจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ เพื่อตอบสนองความต้องการของ
กลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง กล่าวคือ ให้ชุมชนและหน่วยงานใน

พื้นที่มีส่วนร่วมในการที่จะขับเคลื่อนการปฏิบัติงานฟื้นฟู โดยจะส่งข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายมายังกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดพะเยา เพื่อที่กองทุนฯ สามารถจัดสรรทรัพยากรให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ในกรณีที่ทรัพยากรของกองทุนฯมีไม่เพียงพอ จะอาศัยการบูรณาการความช่วยเหลือร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้เพียงพอต่อการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของกลุ่มเป้าหมายทุกพื้นที่ของจังหวัดพะเยา

๓. วิสัยทัศน์การพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น การทำงานของผู้บริหารเป็นไปอย่างใกล้ชิดกับประชาชนและใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติงาน นอกจากความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนแล้ว ผู้บริหารยังมีความมุ่งมั่นเป็นอย่างยิ่งที่จะดำเนินโครงการให้ประสบผลสำเร็จสูงสุดเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ภาพรวม ผู้บริหารจึงมีการสร้างทีมงานพิเศษเฉพาะด้านในแต่ละด้านเพื่อดำเนินโครงการและดูแลการทำงานของแต่ละทีมอย่างใกล้ชิด ปัจจุบันนี้เองส่งผลให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารมีความสามารถในการประสานเครือข่ายในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพะเยาให้เข้าร่วมในเครือข่ายด้านการจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดพะเยา โดยมีเป้าหมายการดำเนินการขยายเครือข่ายในแต่ละปีอย่างชัดเจน ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานสามารถเกิดความยั่งยืนและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนได้ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดพะเยา

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับปัญหาและอุปสรรค ของโครงการโครงการพัฒนานวัตกรรมและเครือข่ายด้านการจัดการฟื้นฟูทรัพยากรทางการแพทย์ กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดพะเยาสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยายังขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์โดยเฉพาะนักกายภาพบำบัดที่มีทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะในพื้นที่ต่างๆ ในปัจจุบันมีนักกายภาพบำบัดทำหน้าที่ในโครงการอยู่เพียง ๒ คนเท่านั้น ในการให้บริการประชาชนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่จำเป็นต้องมีบุคลากรทางการแพทย์เฉพาะทางเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและลดภาระงานของผู้ปฏิบัติงานที่มีอยู่

๒. ปัญหาด้านความเข้าใจของผู้รับบริการ ในการให้บริการจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ในหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นการทำความเข้าใจต่อกระบวนการทางการแพทย์หรือการให้บริการต่างๆ หากแต่ประเด็นที่ประชาชนผู้รับบริการยังขาดความรู้ความเข้าใจคือประเด็นการเลือกดำเนินโครงการว่ากลุ่มใดจะได้รับบริการและกลุ่มใดไม่ได้ โดยการเลือกให้บริการประชาชนเช่นการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ประชาชนที่ทุพพลภาพนั้นจำเป็นต้องปฏิบัติตามระเบียบราชการจึงไม่สามารถพิจารณาดำเนินโครงการได้ตามที่ประชาชนเรียกร้องทุกกรณีทำให้เกิดความไม่เข้าใจระหว่างกันได้

๓. ปัญหาด้านข้อจำกัดของระเบียบ สืบเนื่องจากปัญหาข้างต้นทำให้เห็นว่าระเบียบบางประการเช่นระเบียบการเบิกจ่ายหรือระเบียบด้านพื้นที่ให้บริการยังส่งผลให้มีความติดขัดในการดำเนินโครงการอยู่มาก การกระจายอำนาจทางกฎหมายจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาและหน่วยงานเครือข่ายสามารถบริหารจัดการการทำงานด้านการจัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง สามารถลดขั้นตอนในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน กับประชาชน กลุ่มเป้าหมาย ต่อยอดและพัฒนาระบบการดูแลให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนั้นยังทำให้สามารถปรับปรุงและยกระดับสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัยของผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่จังหวัดพะเยาครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาได้ให้การสนับสนุนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ให้สามารถจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ และจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการให้แก่ผู้พิการ รวมถึงการซ่อมสร้าง ดัดแปลง และเปลี่ยนชิ้นส่วน หรือการจัดทำเป็นกรณีเฉพาะของอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการให้แก่ผู้พิการตามความจำเป็น ความสำเร็จอันเป็นรูปธรรมนี้เองส่งผลต่อความยั่งยืนของโครงการในอนาคตโดยทางอ้อม กล่าวว่าการให้บริการประชาชนที่ทำให้เกิดผลอันน่าพึงใจเช่นนี้ทำให้ทางโครงการจะต้องพัฒนาเพื่อให้บริการต่อไปในอนาคตอย่าง

ต่อเนื่องอย่างไม่สามารถล้มเลิกได้เพราะเป็นบริการหนึ่งในความหวังของประชาชน

การประสานงานกันเป็นเครือข่าย สามารถลดขั้นตอนการทำงาน ทำให้สามารถจัดสรรทรัพยากรให้เข้าถึงกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้มีภาวะพึ่งพิง ได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง กลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้มีภาวะพึ่งพิง ได้รับการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วถึง สามารถดำรงชีวิตได้อย่างยั่งยืน และสามารถขยายกลุ่มเครือข่าย และสร้างการมีส่วนร่วมในระดับที่เข้มแข็งและกว้างขึ้น เช่น ขยายจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน มูลนิธิ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไรต่างๆ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

โครงการมีการการวางแผนเป้าหมายในอนาคต (Milestones) โดยกำหนดว่าในปี พ.ศ.๒๕๖๖ จะสามารถดูแลกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงได้เพิ่มมากขึ้น และรับการถ่ายโอน รพ.สต. จำนวน ๕๔ แห่ง ในปี พ.ศ.๒๕๖๘ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพะเยาเข้าเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้นเป็น ๕๐ แห่ง และมีการรับถ่ายโอน รพ.สต. เพิ่มขึ้นเป็น ๗๐ แห่ง และในปี พ.ศ.๒๕๖๙ จะมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพะเยาเข้าเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้นเป็น ๗๐ แห่ง และมีการรับถ่ายโอน รพ.สต. เพิ่มขึ้นเป็น ๙๑ แห่ง ซึ่งจะสามารถทำให้การดำเนินงานของโครงการมีความครอบคลุมและยั่งยืนมากขึ้น

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

จากการพัฒนาโครงการนวัตกรรมนี้ นายกและผู้บริหารองค์กรการบริหารส่วนจังหวัดพะเยาตั้งเป้าหมายหลักในการต่อยอดโครงการในอนาคตไว้ ๒ ด้านใหญ่ๆได้แก่

๑. เป้าหมายด้านการพัฒนาบริการเพื่อยกระดับสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัยของผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่จังหวัดพะเยา ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาได้ให้การสนับสนุน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ให้สามารถจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ และจัดหาอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการให้แก่ผู้พิการ รวมถึงการซ่อมสร้าง ดัดแปลง และเปลี่ยนชิ้นส่วน หรือการจัดทำเป็นกรณีเฉพาะของอุปกรณ์เครื่องช่วยความพิการให้แก่ผู้พิการตามความจำเป็น โดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่มากยิ่งขึ้นในอนาคต

๒. เป้าหมายด้านการเผยแพร่ความสำเร็จของโครงการโดยมีการเปิดรับเป็นหน่วยงานที่เลี้ยงให้กับหน่วยงานที่มีความสนใจ และให้คำปรึกษาเพื่อผลักดันให้หน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่และนอกพื้นที่สามารถนำเอาโครงการไปปฏิบัติและต่อยอดเพื่อพัฒนาพื้นที่เชื่อมต่อและพื้นที่ใกล้เคียงให้สามารถเกิดการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมกันอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ มีฐานะเป็นนิติบุคคลมีที่ตั้งอยู่ที่ศูนย์ราชการจังหวัดพะเยา ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยามีการวางแผนนโยบายหลักไว้ ๖ ด้านดังต่อไปนี้

๑. ส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้กับประชาชน ส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ สนับสนุนและส่งเสริมการกีฬาเพื่อให้มีสุขภาพอนามัยที่ดีส่งเสริมความรู้และการให้บริการสาธารณสุขตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพอนามัยการป้องกันและแก้ไขปัญหาระบาดต่างๆ ดังนี้

๑.๑ ส่งเสริมการดำเนินงานด้านสาธารณสุขมูลฐาน และเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชนตลอดจนการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา (โควิด-๑๙) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีสุขภาพที่ดี

๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีสถานที่สำหรับการออกกำลังกายและแข่งขันกีฬา

๑.๓ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและนันทนาการ

๑.๔ ส่งเสริมการจัดให้มีสวนสาธารณะ หรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

๑.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬาทุกชนิด ตลอดจนสนับสนุนการจัดการแข่งขันกีฬาในทุกระดับ

๑.๖ เสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการช่วยเหลือด้านสาธารณสุขพื้นฐานในชุมชน

๒. นโยบายด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวส่งเสริมการดำเนินงาน
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่าย
ให้กับประชาชน ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมผสมผสานเกษตรอินทรีย์และ
อาหารปลอดภัย ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ วัฒนธรรม และพัฒนาสินค้า
หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ดังนี้

๒.๑ ส่งเสริมให้ประชาชน น้อมนำ ปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิต

๒.๒ ส่งเสริมการพัฒนา และปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่ง
ท่องเที่ยวให้สวยงาม และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ตลอดจนจัดให้มี
ระบบข้อมูลเพื่อการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

๒.๓ พัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้แก่เยาวชน ประชาชน
ผู้สูงอายุ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพและกลุ่มองค์กรต่างๆ ตลอดจนผู้ด้อยโอกาส
เพื่อให้ความรู้ในการประกอบอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวมากขึ้น

๒.๔ ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว
เชิงนิเวศ วัฒนธรรม และการพัฒนาการบริการและการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

๒.๕ ส่งเสริมการเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์
เพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ

๒.๖ ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
(OTOP) งานฝีมือ และหัตถกรรมให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ

๓. นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค และการเกษตรอย่างเพียงพอและ
ทั่วถึง พัฒนาการทำแผนที่น้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินการช่วยเหลือผู้ประสบ
ปัญหาภัยแล้งและขาดแคลนน้ำ เพื่อให้สามารถตอบสนองปัญหาและความ
ต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้การ
คมนาคมและขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ดังนี้

๓.๑ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภค และ
การเกษตรอย่างพอเพียงและทั่วถึงเป็นระบบลุ่มน้ำพร้อมจัดทำแผนที่น้ำ

๓.๒ สนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาภัยแล้งและ
ขาดแคลนน้ำ

๓.๓ ส่งเสริมให้มีระบบการคมนาคม และการขนส่งที่
เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้การ
คมนาคมและการขนส่งสินค้ามีความสะดวกรวดเร็วและกระจายความเจริญไป
ทุกพื้นที่

๓.๔ สนับสนุนด้านเทคนิค วิชาการ เครื่องมือ เครื่องจักรกล
และบุคลากร ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานให้กับองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ

๓.๕ ส่งเสริมการวางผังการใช้ที่ดินให้เป็นระบบ และ
การจัดการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมโดยการสนับสนุนให้มีการจัดทำ ผังเมืองรวม
เพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองและชุมชนให้มีระเบียบเพื่อรองรับการขยายตัว
ของชุมชนในอนาคต

๔. นโยบายด้านสังคม การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมส่งเสริมและ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการศึกษา ทำนุบำรุง ศาสนาและ
อนุรักษ์ พื้นฟู ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนี้

๔.๑ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ
และผู้ด้อยโอกาส หรือศูนย์สามวัยครอบคลุมทุกตำบลและการสังคมสงเคราะห์
ต่างๆ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๔.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มโอกาส
การเรียนรู้อย่างทั่วถึงต่อเนื่องทั้งในระบบและนอกระบบ

๔.๓ ส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะ จารีตประเพณี
ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่สืบต่อไป

๔.๔ การทำนุบำรุงศาสนาและส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงาม
ของท้องถิ่น

๔.๕ สนับสนุนและส่งเสริมงานด้านการป้องกันและแก้ไข
ปัญหายาเสพติด ตลอดจนแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนในกลุ่มเสี่ยง และการ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในด้านต่างๆ

๔.๖ สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๔.๗ สนับสนุนการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและการจราจร เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๕. นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสีย การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ตลอดจนการดูแลและบำรุงรักษาป่าไม้และที่ดิน ดังนี้

๕.๑ ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกของประชาชน เด็กและเยาวชนใน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๕.๒ ส่งเสริมการจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตของประชาชน

๕.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสีย

๕.๔ ส่งเสริมการดูแลและบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน โดยการปลูกป่าทดแทน และรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งต้นน้ำลำธาร

๕.๕ ส่งเสริมการประหยัดพลังงานและการรณรงค์แก้ไขปัญหามลภาวะโลกร้อน

๖. นโยบายด้านการเมืองการบริหารการบริหรงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง การรณรงค์ปกป้องสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ การเสริมสร้างความสามานฉันท์ ตลอดจนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ประชาชนรับทราบ ดังนี้

๖.๑ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการเพื่อให้องค์กรมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และประชาชนได้ประโยชน์สูงสุด

๖.๒ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในการบริหารงาน การตรวจสอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และการป้องกันการทุจริต

๖.๓ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ ตลอดจนส่งเสริมการจัดให้มีสถานที่สำหรับประชุม อบรมและจัดกิจกรรมต่างๆ

๖.๔ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มองค์กรต่างๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือ ตลอดจน ประสานการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

๖.๕ พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๖ เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง และการเลือกตั้งเพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชน

๖.๗ การรณรงค์ปกป้องสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ตลอดจนการเสริมสร้างความสมานฉันท์

๖.๘ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. ปัจจัยภายในองค์กร ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็นด้านต่างๆ ดังนี้

๑) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น ปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยามี นายอัครา พรหมเผ่า ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา และวางเป้าหมายในการบริหารไว้ ๖ ด้านและได้ประกาศไว้ว่า “จะมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลกันประชาชนมีความสุข พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี คนเก่ง ทันสมัย มีคุณภาพ สร้างการเติบโตบนพื้นฐานของคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นจังหวัดน่าอยู่ และมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นของประชาชน เพื่อประชาชนและเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม”

๒) ด้านบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยามีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน จำนวนบุคลากร ๒๘๙ คน (ข้าราชการ/พนักงาน ๑๒๖ คน ลูกจ้าง ๑๖๓ คน) พนักงานผู้ปฏิบัติงานต่างเป็นคนมีความรู้ความสามารถ มีการทำงานตามระเบียบขั้นตอน พนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละกอง

แต่ละสำนักมีจำนวนเพียงพอ สามารถทำงานด้วยความสอดคล้องกันตามเป้าหมายและภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ และมีวัสดุอุปกรณ์ของสำนักงานอย่างพร้อมเพียง และมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาของผู้บริหารเพื่อสานต่อประโยชน์ต่อประชาชนผู้รับบริการในงานบริการสาธารณะต่างๆ ได้อย่างดี

๓) ด้านความโปร่งใสองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยามีจุดแข็งในด้านผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) และผลการประเมินมาตรฐานขั้นต่ำการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๕ ในระดับคะแนนที่สูง และมีการดำเนินการด้านต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนตามประเด็นการประเมิน

๒. ปัจจัยภายนอกองค์กร ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็นด้านต่างๆ ดังนี้

๑) ด้านการสร้างเครือข่ายองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาได้จัดให้มีการประชุมประชาคมท้องถิ่นระดับอำเภอและระดับจังหวัดอย่างสม่ำเสมอเพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕) เพิ่มเติม ซึ่งมีหน่วยงานเข้าร่วมประชุม จำนวน ๗๕ หน่วยงาน เพื่อพิจารณากับจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดพะเยาจำนวน ๗๒ หน่วยงาน และส่วนราชการในคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยา จำนวน ๖ หน่วยงาน นั้น ทำให้มีจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๓ โดยในส่วนของโครงการที่ต่างๆ มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญ และมีรายงานผลการตรวจสอบอย่างเป็นรูปธรรม

๒) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาให้ความสำคัญกับการเปิดพื้นที่ให้กับประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการและการนำเสนอประเด็นในการพัฒนาพื้นที่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ภายใต้หลักการประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยายึดถือหลักการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญภายใต้หลักการกระจายอำนาจให้ประชาชนโดยการเปิดพื้นที่รับฟังปัญหาจากประชาชนทุกภาคส่วน

และนำไปแปรรูปเป็นนโยบายในลักษณะของ Bottom-up Policy Formation ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานและการให้บริการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

๑) ปัญหาบริบทเชิงพื้นที่ สภาพภูมิประเทศของจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและภูเขา ประกอบกับการคมนาคม ระบบขนส่งสาธารณะไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้ประชาชนบางกลุ่มเดินทางอย่างยากลำบาก และเกิดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง อีกทั้งมีประชาชนที่อยู่ในกลุ่มผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้มีภาวะพึ่งพิง มีความยากลำบากจำนวนมาก ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาจึงยังต้องดำเนินการด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในอีกหลายด้านและมีความต้องการด้านทรัพยากรที่จะนำมาสนับสนุนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒) ปัญหาด้านสถานการณ์และบุคลากรที่ส่งผลให้ในส่วนของร้อยละของโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ นั้นยังแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการที่ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ได้มากกว่าร้อยละ ๘๕ (ดำเนินการได้ร้อยละ ๗๗.๙๖) เนื่องจากบุคลากรมีจำกัดและสัดส่วนไม่เพียงพอต่อการให้บริการประชาชน อีกทั้งผลการดำเนินงานที่ไม่แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์นั้นเกิดจากสถานการณ์โควิดที่เพิ่งคลี่คลายลงได้ไม่นาน ส่งผลให้บางโครงการมีข้อจำกัดเพิ่มเติมอันเนื่องมาจากสถานการณ์ดังกล่าว

๓) ปัญหางบประมาณ อบจ.ได้รับผลกระทบด้านการจัดเก็บรายได้ตามที่รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงเงื่อนไข โดยตามระเบียบว่าด้วยวิธีการงบประมาณใหม่ได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานรับงบประมาณได้เอง อบจ.สามารถเสนอของบประมาณโดยตรงได้กับสำนักงบประมาณ โดยไม่ต้องผ่านหน่วยงานกลางอย่างกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเหมือนแต่ก่อน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาบางประการโดยบางภารกิจของ อบจ. นั้น สำนักงบประมาณมีวิธีคิดไม่ตรงกับเนื้อหาและภารกิจ และเข้าใจว่าอบจ. มีงบประมาณเพียงพออยู่แล้วทำให้บางโครงการถูกตัดงบประมาณหรือให้ระงับการดำเนินบางภารกิจของท้องถิ่นลงไป

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยามีการสร้างข้อเสนอต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารงานในอนาคตดังต่อไปนี้

๑) ข้อเสนอแนะต่อสถานการณ์การกระจายอำนาจจากส่วนกลาง กล่าวคือการกระจายอำนาจจากส่วนกลางมาสู่ท้องถิ่นยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย โดยส่วนใหญ่เป็นการกระจายโอนถ่ายภารกิจแต่ไม่ได้ให้อำนาจเต็มในการจัดการทุกประเด็นอย่างอิสระ จึงทำให้การให้บริการประชาชนของท้องถิ่นในบางครั้งเกิดความล่าช้าหรือไม่สำเร็จเท่าที่วางแผนไว้ อีกประการหนึ่งคือรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบการบริหารถูกวางไว้เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นราชการสูงหากแต่การบริหารประชาชนและการบริหารสถานการณ์จริงในพื้นที่นั้นต้องการความยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ หากมีการปรับเปลี่ยนระเบียบต่างๆ อาจส่งผลให้การบริหารงานในอนาคตมีการขยับไปในทิศทางที่ดีขึ้น

๒) การเร่งสร้างท้องถิ่นที่เข้มแข็งและพลเมืองที่เข้มแข็งลดอำนาจรัฐ ทุ่มอำนาจประชาชน สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอนการบริหารและพัฒนาประเทศ โดยเริ่มจากท้องถิ่น สร้างการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเชิงอำนาจ กระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ชุมชนท้องถิ่น มีระบบให้ได้ผู้เข้ามาบริหารชุมชนและบ้านเมืองที่ดีและมีคุณภาพ อีกทั้งมีระบบและกลไกที่สนับสนุนส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง มีอำนาจในการกำหนดอนาคตตัวเอง สามารถจัดการ อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่นทุกสิ่งทุกอย่าง มีระบบสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมในทุกมิติโดยมีประชาชนและชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต

เทศบาลเมืองสระเดา
อำเภอสระเดา จังหวัดสงขลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อัครชาติ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญยัง
อาจารย์สันตกฤต ทิพย์บรรพต
อาจารย์วันพีช มะหะมุ

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“การจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบวงจร เทศบาลเมืองสระเดา”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมการจัดการขยะอินทรีย์และลดปริมาณขยะอินทรีย์ในชุมชน
๒. เพื่อมีกระบวนการจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบวงจรซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เป็นต้นแบบให้ อบท.อื่นได้
๓. เพื่อเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่จากนวัตกรรมที่มีประโยชน์และเพิ่มมูลค่าต่อชุมชน

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลเมืองสระเดา อำเภอสระเดา จังหวัดสงขลา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลเมืองซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ศูนย์กลางการปกครองของอำเภอสระเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งมีการเติบโตขยายตัวของชุมชนเรื่อยมาตามลำดับจนเจริญรุ่งเรืองและเป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดสงขลาแห่งหนึ่ง โดยพื้นที่บริเวณที่ตั้งตัวอำเภอสระเดานั้นได้มีการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลมาตั้งแต่วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๒ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ ๕๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒) โดยตั้งอยู่ที่พื้นที่ตำบลสระเดา อำเภอสระเดา จังหวัดสงขลา มีพื้นที่บริการตามประกาศครั้งแรกประมาณ ๓๕๙ ตารางกิโลเมตร แต่

เนื่องจากอาณาเขตดังกล่าวกว้างขวางมาก ไม่สามารถบริหารงานต่างๆ ได้ทั่วถึง จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงเขตเดิมเสียใหม่เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการ ซึ่งคงเหลือพื้นที่ตามเขตการบริการ ๔๗ ตารางกิโลเมตรตั้งทุกวันนี้ ซึ่งเทศบาลตำบลสะเดาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลเมืองสะเดา เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เป็นต้นมา ซึ่งพื้นที่ของเขตเทศบาลเมืองสะเดามีสภาพทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาอยู่รอบๆ ติดต่อกัน มีคลองไหลผ่าน ๒ สาย คือ คลองอุตะเกาไหลผ่านทางทิศตะวันออก และคลองเลไหลผ่านทางทิศตะวันตก ซึ่งคลองทั้งสองไหลมาบรรจบกันในพื้นที่เทศบาลทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมขังในฤดูฝนหลาก รวมทั้งปัญหาผักตบชวาที่กลายเป็นวัชพืชแพร่พันธุ์ขยายตัวอย่างรวดเร็วในลำคลองเป็นปัญหาของเทศบาลเมืองสะเดาด้วย

ทางด้านการปกครองแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๙ ชุมชนเมืองในท้องที่ตำบลสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา มีประชากรในเขตเทศบาลประมาณ ๒๑,๖๕๓ คน ประชากรแฝงจำนวน ๑๐,๐๐๐ คน จำนวนครัวเรือน ๘,๗๕๕ ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากรคิดเป็น ๔๖๐ คนต่อตารางกิโลเมตร (ข้อมูล ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖)

จากลักษณะทั่วไปของพื้นที่เขตเทศบาลเมืองสะเดา ถือเป็นย่านศูนย์ราชการ การศึกษา การค้าขายสำคัญและเป็นชุมชนขนาดใหญ่ทางทิศใต้ของตัวจังหวัดสงขลา และเป็นศูนย์กลางคมนาคมระหว่างเส้นทางบกที่ใช้สัญจรระหว่างคนจากประเทศมาเลเซียที่จะไปตัวอำเภอหาดใหญ่หรือเมืองอื่นๆ มีประชากรและประชากรแฝงอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นเนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตแปรรูปยางพาราอยู่ในพื้นที่ แต่จากสภาพดังกล่าวทำให้เป็นที่ทราบดีกันอยู่แล้วว่าเทศบาลเมืองสะเดาประสบปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย และเทศบาลเองถือเป็นหน่วยงานหลักที่ต้องบริหารจัดการขยะมูลฝอยอยู่แล้ว ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสม ลดค่าใช้จ่าย และทำให้ยั่งยืนได้ด้วยจะยิ่งดีมาก

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

จากที่ผ่านมามีพบว่าขยะอินทรีย์หรือขยะเปียก ที่เกิดขึ้นในชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสะเดามีประมาณ ๕๕% ขององค์ประกอบขยะมูลฝอยทั้งหมดที่เกิดขึ้นทุกประเภท โดยมีประมาณวันละ ๗.๗ ตัน/วัน และผักตบชวาที่เพิ่ม

มากขึ้นทำให้เกิดขวางทางน้ำในลำคลอง รวมถึงสิ่งปฏิกูลจากการเก็บขน
ประมาณ ๔ ลูกบาศก์เมตร/วัน พบว่ายังไม่มีการคัดแยกหรือนำกำจัดที่
เหมาะสมถูกวิธี โดยทั่วไปประชาชน หรือเครือข่ายในพื้นที่ จะนำขยะอินทรีย์
โดยเฉพาะจากเศษอาหารในครัวเรือน มัดถุงทิ้งปะปน ลงในถังขยะทั่วไปที่
เทศบาลจัดให้ไว้ เมื่อรถออกเก็บขน ทำให้เกิดน้ำขยะเรี่ยราด มีกลิ่นเหม็น น้ำ
ขยะจะทำให้รถสีกหรือ เกิดสนิมเร็วขึ้น รวมถึงเมื่อถึงบ่อกำจัดก็ยิ่งทำให้เพิ่ม
ค่าใช้จ่ายในการฝังกลบมากขึ้นด้วย จากสภาพที่มีกลิ่นเหม็น หมักหมมได้ง่ายใน
ระยะ ๑-๒ วัน อาจมีหนอนแมลงวัน หรือส่งกลิ่นเร็ว ย่อมทำให้ขยะอินทรีย์ ใน
ครัวเรือนหรือจากแหล่งต่างๆ ยอมนำทิ้งเกลย้อย่างยิ่ง ไม่มีใครอยากจับต้อง
อยากคัดแยก ไม่เหมือนขยะรีไซเคิลอย่างพวกขวดพลาสติก
อาจเก็บไว้ขายได้โดยตรง ย่อมทำให้เข้าใจได้ว่าขยะอินทรีย์ เป็นขยะที่ไม่มีใคร
ต้องการจริงๆ ไม่เป็นที่พึงประสงค์ของทุกคน รวมถึงสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้นจากการ
สุบมาของรถบริการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลของเอกชนและขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นยังมีวิธีที่จะนำสิ่งปฏิกูลดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ได้ หรือมีการทิ้ง/กำจัดไม่
ถูกวิธีซึ่งอาจนำสู่โรคระบาดมากมาย ถือเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่ควรรีบเร่ง
แก้ไขเช่นกัน และสภาพปัญหาที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ ประชาชนส่วนใหญ่ใน
พื้นที่ยังขาดจิตสำนึกและความเข้าใจ ในปัญหา และการแก้ไขดังกล่าว
ซึ่งแท้จริงขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูล มีประโยชน์มาก สามารถนำมาสร้างมูลค่าได้
การสร้างจิตสำนึกขึ้น

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

เทศบาลเมืองสะเตา โดยนายวัชพล ปรีสุทธิกุล นายกเทศมนตรี
เมืองสะเตาจึงได้ร่วมประชุมกันระหว่างผู้บริหาร พนักงาน ทุกฝ่าย และร่วม
รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และเครือข่ายต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งทุกภาคส่วนก็
ได้ทราบปัญหากันอยู่แล้วว่า ขยะอินทรีย์ที่เกิดจากครัวเรือนของประชาชน ซึ่ง
เป็นของเสียของเมืองและชุมชนมีในทุกๆ วัน เกิดผัดบขวาที่กีดขวางทางน้ำ
ต้องลอกในทุกๆ เดือน และสิ่งปฏิกูล อันเป็นของเสียที่เกิดขึ้น ต้องสูบและนำ
กำจัดอย่างต่อเนื่อง ต้องมีวิธีการจัดการที่เหมาะสม

ในการดำเนินงานนวัตกรรมการจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบ
วงจร เทศบาลเมืองสะเตานั้นเกิดผลสำเร็จขึ้นดังนี้

ผลลัพธ์ของโครงการนวัตกรรม

๑) จากการดำเนินการได้มีขยะอินทรีย์ลดลง พบว่าปริมาณขยะอินทรีย์ปี ๒๕๖๕ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ จำนวนเป็นจำนวน ๕๓๒,๘๑๔.๑๕ กิโลกรัม หรือคิดเป็น ๑๕.๘๒% และได้มีการนำไปใช้ประโยชน์ เพิ่มมูลค่าให้เกิดขึ้นในชุมชนตามตารางเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

ที่	เดือน	ปริมาณขยะ (กิโลกรัม) ปีงบประมาณ		ลดลง (กิโลกรัม)
		๒๕๖๔	๒๕๖๕	
๑	ต.ค.	๒๖๙,๑๖๔.๕๐	๒๒๓,๑๙๐.๕๕	๔๕,๙๗๓.๙๕
๒	พ.ย.	๒๕๗,๓๔๔.๕๐	๑๖๙,๗๐๔.๕๐	๘๗,๖๔๐.๐๐
๓	ธ.ค.	๒๕๙,๔๑๘.๕๐	๒๔๓,๓๖๙.๕๐	๑๖,๐๔๙.๐๐
๔	ม.ค.	๒๖๓,๔๕๐.๐๐	๒๖๒,๖๒๒.๐๐	๘๒๘.๐๐
๕	ก.พ.	๒๔๗,๖๐๔.๕๐	๒๔๔,๘๒๗.๐๐	๒,๗๗๗.๕๐
๖	มี.ค.	๒๗๔,๓๒๙.๐๐	๒๑๖,๓๔๐.๓๐	๕๗,๙๘๘.๗๐
๗	เม.ย.	๒๗๒,๐๗๔.๐๐	๒๗๐,๓๐๓.๐๐	๑,๗๗๑.๐๐
๘	พ.ค.	๒๘๗,๕๕๕.๐๐	๒๔๕,๔๘๑.๕๐	๔๒,๐๗๓.๕๐
๙	มิ.ย.	๓๗๑,๓๗๕.๕๐	๒๒๒,๘๗๖.๕๐	๑๔๘,๔๙๙.๐๐
๑๐	ก.ค.	๒๙๑,๘๖๘.๕๐	๒๕๗,๘๒๙.๐๐	๓๔,๐๓๙.๕๐
๑๑	ส.ค.	๓๑๘,๒๗๔.๐๐	๒๔๐,๙๗๗.๐๐	๗๗,๒๙๗.๐๐
๑๒	ก.ย.	๒๕๔,๑๗๑.๕๐	๒๓๖,๓๘๔.๕๐	๑๗,๗๘๗.๐๐
รวม		๓,๓๖๖,๗๑๙.๕๐	๒,๘๓๓,๙๐๕.๓๕	๕๓๒,๘๑๔.๑๕

๒) เกิดกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ มีการบริการสาธารณะในการบริหารจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลที่ครบวงจร ที่ลดปัญหาจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้ และลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ลดก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น และมีรูปแบบของการบริหารจัดการเชื่อมโยงกับภารกิจหลัก ตามอำนาจหน้าที่ โดยหน่วยงานอื่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสามารถนำไปเป็นต้นแบบที่เป็นรูปธรรม ใช้ได้จริงในทุกพื้นที่ จัดทำเป็นศูนย์การเรียนรู้ได้ต่อไป

๓) เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลสามารถนำไปใช้ในหน่วยงาน เครือข่าย ในชุมชน ซึ่งลดค่าใช้จ่าย ของปุ๋ย สารบำรุงดินทางการเกษตร นอกจากนั้น เช่นน้ำหมักชีวภาพ ยังใช้แก้ปัญหาหน้าเสีย บำรุงพืช ผัก เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นเป็นผลิตภัณฑ์ด้านชีวภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่มีสารเคมี ส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัยที่ดีของประชาชน เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในชุมชน และสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นการส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ สร้างเศรษฐกิจในชุมชน ตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

สำหรับกระบวนการดำเนินโครงการนวัตกรรมการจัดการขยะอินทรีย์ และสิ่งปฏิกูลครบวงจร เทศบาลเมืองสะเดา นั้น สามารถสังเคราะห์ปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม ดังนี้

๑. ความพร้อมของปัจจัยการบริหารของเทศบาล เทศบาลเมืองสะเดามีความพร้อมของปัจจัยการบริหารโครงการนวัตกรรมการจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบวงจร โดยการบริหารจัดการภายใต้การอำนวยการของคณะผู้บริหารของเทศบาลทั้งหมดและมีกอง/ฝ่ายที่เป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อน ได้แก่ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ดำเนินงานการบริหารจัดการต้นทาง กลางทาง และกองช่างสุขาภิบาล ดำเนินงานบริหารจัดการปลายทาง โดยใช้บุคลากร ๔ คน ประจำรถเก็บขนขยะอินทรีย์ และรถดูดสิ่งปฏิกูล และบุคลากร ๔ คน ประจำศูนย์การเรียนรู้การจัดทำปุ๋ยจากขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูล และดำเนินการผ่านโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่ออบรมให้ความรู้ เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น จัดทำป้ายจุดรวบรวมขยะอินทรีย์ ถังพลาสติก รวบรวมขยะอินทรีย์ในชุมชน อุปกรณ์บรรจุปุ๋ยต่างๆ เป็นต้น โดยใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๑๓๔,๐๐๐ บาท และโดยได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายในชุมชน ใน ๑๙ ชุมชน (ปัจจุบันแยกเป็น ๒๗ ชุมชน) โรงเรียน ๓ แห่ง เครือข่ายภาคนอก ๖ แห่ง มีส่วนในการรวบรวมขยะอินทรีย์ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงร่วมจัดทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ และการนำไปผลิตภัณฑ์ไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยอีกด้วย

“...ต้องยอมรับว่าเป็นความโชคดีอย่างหนึ่งที่เทศบาลเมืองสะเดาของเราเป็นองค์กรขนาดใหญ่ มีเครื่องจักร มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ที่ค่อนข้าง

พร้อมพอสมควร เหลือแค่เพียงเรามา ตบซ้ายตบขวา มอบหมายหน้าที่ให้ชัดเจนแล้วก็มีการติดตามงานที่ต่อเนื่อง แค่นี้ก็สามารถทำให้เกิดนวัตกรรมและสิ่งดีๆ...” (สัมภาษณ์นายวัชพล ปรีสุทธิกุล, นายกเทศมนตรีเมืองสะเดา, ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๒. การได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชนและภาคีเครือข่าย โครงการนวัตกรรมการจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบวงจร เทศบาลเมืองสะเดา ได้มีหน่วยงานที่ร่วมออกแบบ ควบคุมกำกับ สนับสนุนองค์ความรู้ รวมถึงประเมินผล ได้แก่ ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา กรมอนามัย สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษภาคที่ ๑๖ สงขลา และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สืบเนื่องจากนวัตกรรมมีการขับเคลื่อนและตอบรับกับการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ตามรายละเอียดที่นำเสนอในข้างต้น จึงต้องมีการพัฒนาร่วมกันกับหน่วยงานต่างๆ หลายหน่วยงาน แต่ที่สำคัญในขั้นต้นต้องได้รับการตอบรับจากประชาชนในพื้นที่ทั้ง ๑๙ ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสะเดาก่อน เพื่อร่วมปฏิบัติตามมาตรการของโครงการต่างๆ รวมถึงเครือข่ายโรงเรียน และเครือข่ายภายนอก ๖ หน่วยงาน เช่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปาส่วนภูมิภาค บริษัทศรีตรังโกฟท์ เป็นต้น เพื่อร่วมกันบริหารจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูล ต้นทาง สู่ประสิทธิภาพของผลิตผลปลายทางของโครงการเพื่อให้สำเร็จได้

๓. นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่นที่ชัดเจน ปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมทั้งการแพร่ขยายพันธุ์ของผักตบชวาในคลองที่ไหลผ่านพื้นที่เทศบาลถือเป็นปัญหาของเมืองที่ต่างรับรู้กันดี จึงเป็นที่มาของนโยบายการพัฒนาเมืองสะเดาของผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งนายวัชพล ปรีสุทธิกุล นายกเทศมนตรีเมืองสะเดาได้เสนอแนวทางการจัดการปัญหาดังกล่าว มีการนำประเด็นปัญหาเข้าสู่การประชุมแลกเปลี่ยนระหว่างผู้บริหาร พนักงาน และการร่วมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน มาประยุกต์เป็นแนวทางใหม่ในการจัดการปัญหาจากเดิม โดยนำขยะอินทรีย์ และเศษอาหารจากครัวเรือนประชาชน รวมถึงสิ่งปฏิกูลที่เก็บขนมาได้ มาทำปุ๋ย และร่วมกันทั้ง ๓ อย่าง ได้แก่ น้ำหมักชีวภาพจากขยะอินทรีย์ครัวเรือน ปุ๋ยหมักจากผักตบชวา และปุ๋ยจากสิ่งปฏิกูลเป็นชื่อปุ๋ย ๓ สหาย และจุดแตกต่างจากเดิมคือ การมีส่วนร่วมจากทุกชุมชนในพื้นที่ โรงเรียนในพื้นที่ โดยมีการจัดวางจุดรวบรวบขยะอินทรีย์ครัวเรือน ในทุก

ชุมชน ซึ่งตอบรับในชุมชนเมืองจากนโยบายให้มีถังขยะเปียกแบบฝังดินด้วย นอกจากนั้นยังจัดให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ในการทำผลิตภัณฑ์ และมีเครือข่ายภายนอก เช่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โรงงานศรีตรังโกเฟอร์ เป็นต้น สามารถลดปัญหาขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลได้ โดยการมีส่วนร่วมหลายภาคส่วน และนำผลิตภัณฑ์ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลายยิ่งขึ้น ดังการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ของนายกเทศมนตรีเมืองสะเตดดังนี้

“นโยบายขยะเป็นนโยบายแรก ที่ใครๆต่างก็มองเห็น จึงตั้งใจว่า ภายในสองปีที่จะเข้ารับตำแหน่งจะแก้ไขปัญหาเรื่องขยะของเมืองเป็นเรื่องหลัก ก่อน ผมเองก็เป็นคนสะเตดอยู่แล้ว เราก็เห็นปัญหาของเมือง สะเตดของเรามีทั้ง ตลาดสด เรามีชุมชน ๒๐ ชุมชน แล้วเราก็มีบ่อขยะที่ใช้กำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล อยู่ในเขตเทศบาล ซึ่งมีขยะอินทรีย์ที่ไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ จึงคิดที่จะทำ เป็นปุ๋ยสามสหายจากขยะอินทรีย์ขึ้นมา..” (สัมภาษณ์นายวัชพล ปรีสุทธิกุล, นายกเทศมนตรีเมืองสะเตด, ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับการดำเนินโครงการนวัตกรรมการจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบวงจร เทศบาลเมืองสะเตดนั้น พบปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาเชิงพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลเมืองสะเตดมีลักษณะเป็นพื้นที่ชายแดนที่แตกต่างจากพื้นที่ทั่วไป เป็นเส้นทางการคมนาคมหลักระหว่างด่านนอกสะเตดที่มีด่านศุลกากรกับประเทศมาเลเซียกับพื้นที่ขึ้นในของประเทศไทย ทำให้มีประชาชนทั่วไปที่ผ่านสัญจรและแวะในพื้นที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อปัญหาขยะ และปัญหาการใช้ชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนในเขตเทศบาล ทั้งยังส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการบริหารจัดการเทศบาลที่เพิ่มภาระงานขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาและความท้าทายในการบริหารงานที่เทศบาลเมืองสะเตดอย่างต่อเนื่อง

๒. ปัญหาเทคโนโลยี เทศบาลเมืองสะเตดยังไม่สามารถพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มที่เชื่อมโยงการดำเนินโครงการนวัตกรรมการจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบวงจร เพื่อไปสู่การวางแผนและการพัฒนาเมืองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นต้องการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเก็บรวบรวม

ข้อมูล อำนาจความสะดวกในการดำเนินงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และช่วยในการตัดสินใจต่างๆ ที่มีความแม่นยำในการรายงานข้อมูล

บทสรุปของความสำเเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานนวัตกรรมการจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบวงจร เทศบาลเมืองสเคดา เพื่อนำขยะอินทรีย์จากชุมชนทั้งหมดในพื้นที่ซึ่งไม่มีประโยชน์ใดๆ และยังไม่มียุธีการการบริหารจัดการที่ดีและถูกวิธีด้วย รวมถึงผักตบชวา ซึ่งเป็นวัชพืชกีดขวางทางน้ำ เป็นอุปสรรคในการไหลของน้ำ ทำให้เกิดน้ำท่วมขังบ่อยในพื้นที่ เมื่อลอกขึ้นมาก็ถูกทิ้งอย่างเปล่าประโยชน์ อีกอย่างคือสิ่งปฏิกูลจากครัวเรือน หลังจากสูบมาแล้ว ไม่ได้มีการนำก้จัดให้ถูกวิธีหรือเกิดประโยชน์แต่อย่างใดด้วย เทศบาลเมืองสเคดาจึงมีความประสงค์ที่จะนำขยะอินทรีย์ทั้ง ๓ อย่าง ซึ่งเป็นของเสีย ไม่มีมูลค่าแล้ว แถมยังอาจทำให้เกิดโทษหรือผลเสียต่ออนามัยและสิ่งแวดล้อมได้ มาสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้น เพื่อเกิดนวัตกรรม นำไปใช้ประโยชน์ในหน่วยงาน ในชุมชน และให้เป็นต้นแบบของพื้นที่หรือ อปท.อื่น ที่ยังประสบปัญหาดังกล่าวอยู่ มากมายหลายที่ หวังจะเป็นทางออกหนึ่งเพื่อสามารถแก้ปัญหาเรื่องการบริหารจัดการขยะ และลดผลกระทบที่เกิดขึ้นต่างๆ ได้อย่างยั่งยืน

นวัตกรรมนี้ยังสอดคล้องกับนวัตกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมสีเขียวเพื่อความยั่งยืน จะเห็นได้ชัดว่าขบวนการบริหารจัดการของนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์หรือผลผลิต ที่เกิดขึ้นนั้น ในที่นี้ได้แก่ ปุ๋ย ๓ สหาย ล้วนแล้วแต่เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตอบรับในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมสีเขียวเพื่อความยั่งยืนทั้งสิ้น เพราะการนำขยะอินทรีย์ในชุมชนที่เหลือใช้ ผักตบชวาจากคลองที่ไม่มีประโยชน์ และสิ่งปฏิกูลที่หลายๆ พื้นที่ของ อปท. ยังไม่มีวิธีการกำจัดที่ถูกต้องซึ่งเป็นปัญหาอยู่จริง มาสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน ชุมชน และเครือข่าย ลดค่าใช้จ่ายในด้านเกษตร การลดปุ๋ยเคมี และอาจส่งเสริมอาชีพในชุมชน นำผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเองใช้เอง เช่น น้ำหมักชีวภาพ แก้ปัญหาน้ำเสียในชุมชน เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว การนำสิ่งของเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ รวมถึงการส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ จึงถือสอดคล้องกับนวัตกรรมด้านการจัดการ

สิ่งแวดล้อมสีเขียวเพื่อความยั่งยืน ที่สำคัญได้ครอบคลุมในประเด็นสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม



การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

การดำเนินงานนวัตกรรมการจัดการขยะอินทรีย์และสิ่งปฏิกูลครบวงจร เทศบาลเมืองสะเดา ได้นำไปสู่การต่อยอดและพัฒนาเพื่อเผยแพร่โครงการนวัตกรรมในมิติต่างๆ ดังนี้

๑. เทศบาลเมืองสะเดาเป็นต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จตามตัวชี้วัดระดับกรมของกรมอนามัย ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมสู่เมืองสุขภาพดี ข้อ ๒๑ ร้อยละขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง) มีการจัดการสิ่งปฏิกูลตามกฎหมาย ซึ่งกรมอนามัยถือเป็นหน่วยงานในการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนในเกือบทุกด้าน โดยมีหน่วยงานศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา เป็นหน่วยงานระดับภูมิภาค ในภาคใต้ ในการที่จะควบคุม กำกับ ดูแล รวมถึงบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ของ อบท. ถือเป็นหน่วยงานที่มีการให้บริการสาธารณสุขหลายอย่าง จะส่งผลให้ประชาชนมีสุขภาพดี สิ่งแวดล้อมดี และถือว่าเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด อบท.จึงต้องตอบรับแนวทางการขับเคลื่อนต่อหน่วยงานนี้ด้วย เพราะสุดท้ายผลดีจะตกแก่ประชาชนในที่สุด

๒. เทศบาลเมืองสะเดาเป็นต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จตามตัวชี้วัดโครงการเมืองน่าอยู่คู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตัวชี้วัดที่ ๓๕ มีนวัตกรรมมิติด้านสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ทำให้เทศบาลเมืองสะเดาผ่านการประเมินได้ระดับเหรียญทอง ระดับประเทศ เพราะเป็นนวัตกรรมที่ลดปัญหาและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้จริง และสร้างประโยชน์ต่อหน่วยงาน ชุมชน และเครือข่ายต่างๆ และยังส่งเสริมการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืนด้วย

๓. ผลจากการดำเนินการนำไปสู่การต่อยอดการปรับปรุงเทศบัญญัติ เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยมีการกำหนดให้มีค่าการกำจัดสิ่งปฏิกูลเพิ่มจากเทศบัญญัติเดิม เพื่อเป็นการตอบรับการมีนวัตกรรมและมีระเบียบในการคิดค่าธรรมเนียมของหน่วยงานอื่นที่นำมาทิ้งที่ชัดเจน เพื่อให้เทศบาลเมืองสะเดาเป็นต้นแบบการกำจัดและใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็น Cluster ของ อปท.อื่นๆ ในจังหวัดสงขลา และรอบข้างต่อไป



ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลเมืองสระเดา อำเภอสระเดา จังหวัดสงขลา เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลขนาดใหญ่ มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กรไว้ว่า “ท้องที่เยวสระเดาก้าวหน้า แหล่งการค้าชายแดน ศูนย์ศึกษานานาชาติ สะอาดทุกมุมเมือง รุ่งเรืองวัฒนธรรม” ปัจจุบัน มี นายวัชพล บริสุทธิ์กุล ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีเมืองสระเดา และมีนายอนุพงศ์ สุวลักษณ์ รองปลัดเทศบาล รักษาการแทนปลัดเทศบาลเมืองสระเดา ซึ่งเทศบาลเมืองสระเดาได้มีโครงสร้างส่วนราชการแบ่งเป็น ๘ ส่วนราชการ ๒ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) สำนักปลัดเทศบาล ๒) กองการเจ้าหน้าที่ ๓) กองสวัสดิการสังคม ๔) กองคลัง ๕) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ๖) กองช่าง ๗) กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ ๘) กองช่างสุขาภิบาล และมีหน่วยงาน ๒ หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยตรวจสอบภายในและสถานธนาณบาล มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๓๙๓ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๒๐๐ คน และลูกจ้าง ๑๙๓ คน มีงบประมาณที่เป็นรายได้ของท้องถิ่น ๒๘๓,๔๐๘,๘๑๕.๐๑ บาท รายจ่าย ๒๕๐,๐๙๒,๓๑๒.๖๘ บาท โดยเป็นรายได้ที่จัดเก็บเอง ๒๖,๓๐๑,๐๔๘.๑๖ บาท (ปีงบประมาณ ๒๕๖๕)

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลเมืองสระเดา ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลเมืองสระเดา ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๘๖.๒๑ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๖.๗๑ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๕๐

ต่อมาในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น เทศบาลเมืองสะเดา มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๘ ต่อมาเทศบาลเมืองสะเดา ได้ผลการดำเนินโครงการมีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาลและมีรายงานผลการตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพในชุมชน โครงการรณรงค์และแก้ไขปัญหาเสพติด To Be Number One โครงการจัดการขยะเปียกและขยะอันตรายในชุมชน เป็นต้น

ต่อมาในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น เทศบาลเมืองสะเดา มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง หลายโครงการ อาทิ โครงการตลาดนัดชุมชน ถนนวัฒนธรรม โครงการหล่อเทียนและสมโภชน์เทียนพรรษา โครงการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน เป็นต้น และเทศบาลเมืองสะเดา มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ อาทิ โครงการอบรมและฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โครงการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดภายในชุมชนและสถานที่สำคัญ โครงการช่วยเหลือประชาชน (ด้านสาธารณสุข) เป็นต้น

ต่อมาในด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น เทศบาลเมืองสะเดา มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๒๔ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่พนักงานเทศบาล โครงการส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม โครงการจัดบริการสาธารณะและการบริการประชาชนเพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชนโดยทัตเทียมและไม่เลือกปฏิบัติ เป็นต้น

ต่อมาในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น เทศบาลเมืองสะเดา ได้มีผลการจัดทำร่างเทศบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนหลายร่างเทศบัญญัติ อาทิ ร่างเทศบัญญัติเทศบาลเมืองสะเดา เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ..... เป็นต้น และ

เทศบาลเมืองสะเดา ได้มีผลการบังคับใช้เทศบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายเทศบัญญัติ อาทิ เทศบัญญัติ เรื่อง การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ เทศบัญญัติ เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย เทศบัญญัติ เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหาร เป็นต้น

สุดท้ายในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น เทศบาลเมืองสะเดา ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ผ่านการจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริการประชาชนด้วยระบบ Application Line OA ของ เทศบาลเมืองสะเดา ทำให้การบริการประชาชนเกิดความสะดวกรวดเร็ว และการประสานข้อมูลของเทศบาลกับประชาชนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้เทศบาลเมืองสะเดา ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านการจัดทำโครงการพัฒนาระบบโปรแกรมฐานข้อมูลผู้ประกอบการในพื้นที่เทศบาลเมืองสะเดา เพื่อจัดเก็บข้อมูลในการบริหารงานจัดเก็บค่าบริการและค่าธรรมเนียมต่างๆ สามารถใช้งานข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารขององค์การมากขึ้นด้วย

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลเมืองสะเดาที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น นายวัชพล ปิสุทธิกุล หรือ “นายกแบงค์” นายกเทศมนตรีเมืองสะเดา ในฐานะที่เคยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลามาก่อน จึงมีความเชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้วิสัยทัศน์และนโยบายการทำงานที่ชัดเจนผ่านคำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรี ซึ่งได้แถลงต่อสภาเทศบาล ซึ่งประกอบด้วยนโยบาย ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) นโยบายด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ (๒) นโยบายด้านคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และ (๓) นโยบายด้านการจัดการความสะอาดและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งนโยบายต่างๆ เหล่านี้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาเทศบาลให้ประสบผลสำเร็จและเกิดการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนในเขตเทศบาลเพื่อให้ได้รับการพัฒนาและได้รับบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง

๒. ด้านบุคลากร เทศบาลเมืองเสเดามีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๓๙๓ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๒๐๐ คน และลูกจ้าง ๑๙๓ คน ซึ่งพนักงานผู้ปฏิบัติงานต่างเป็นคนมีความรู้ความสามารถ มีการทำงานตามระเบียบขั้นตอน พนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละกอง แต่ละสำนักมีจำนวนเพียงพอ สามารถทำงานด้วยความสอดคล้องประสานกันตามเป้าหมายและภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ และมีวิสัยทัศน์ของสำนักงานอย่างพร้อมเพียง และมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแนวทางการพัฒนาของผู้บริหารเพื่อสานต่อประโยชน์ต่อประชาชน ผู้รับบริการในงานบริการสาธารณะต่างๆ ได้อย่างดี

๓. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากภาคประชาชนในพื้นที่ พบว่าการบริหารงานของเทศบาลเมืองเสเดาได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการบริหารเทศบาล โดยมีการจัดตั้งชุมชนเมือง ๒๗ ชุมชน มีคณะกรรมการชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน มีการสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนกิจกรรมของชุมชนตามความต้องการ และมีการประชุมประชาคมระหว่างผู้บริหารกับประธานชุมชนเป็นประจำทำให้ในหลายๆ ภารกิจมีภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ให้สนับสนุนการดำเนินงานในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย คอยประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับประชาชนด้วยกันในพื้นที่ และเสนอแนะข้อคิดเห็นในการดำเนินงานผ่านสมาชิกสภาเทศบาลในแต่ละเขต เลือกตั้งที่เป็นตัวแทนของชุมชนต่างๆ หรือผู้บริหารเทศบาลโดยตรง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการทำงานของเทศบาล และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมของภาคประชาชนในเขตเทศบาลเพื่อให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการกับภารกิจของเทศบาลได้อย่างต่อเนื่องด้วยดี

๔. ด้านการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายในพื้นที่ พื้นที่ของเขตเทศบาลเมืองเสเดาเป็นชุมชนเมืองขนาดใหญ่ เป็นเมืองการค้าชายแดนสำคัญของจังหวัดชายแดนภาคใต้ของรัฐบาล และศูนย์กลางการบริหารราชการของอำเภอเสเดา จังหวัดสงขลา มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของเมืองค่อนข้างสูง ส่งผลให้การดำเนินงานของเทศบาลเมืองเสเดาซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่บริการดังกล่าว ต่างได้รับการสนับสนุน ร่วมมือ และร่วมดำเนินการในภารกิจของเทศบาลจากทั้งหน่วยงานราชการอื่นทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง และภาคเอกชน

ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยางพาราในพื้นที่ในการขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจต่างๆ เป็นอย่างดี และเทศบาลเองก็มีบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอที่สามารถสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานอื่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของเทศบาลหรือในเขตพื้นที่บริการของเทศบาล ซึ่งสามารถประสานมาเพื่อขอช่วยเหลือในภารกิจต่างๆ ทำให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันอย่างบูรณาการ

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองสะเดาที่เกิดขึ้นสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาบริบทพื้นที่เมืองชายแดนที่ต้องเผชิญกับปัญหาความมั่นคง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผลพวงจากการที่พื้นที่เทศบาลเมืองสะเดาเป็นทางผ่านและจุดพักของนักเดินทางที่ข้ามพรมแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย จึงพบปัญหาและความท้าทายเชิงพื้นที่ที่แตกต่างจากพื้นที่ทั่วไป ประกอบกับจากปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้เกิดขึ้นเป็นเวลาเกือบ ๒๐ ปี ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ต่อเนื่องมาจนถึงพื้นที่อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บทบาทการทำงานของเทศบาลเมืองสะเดาส่วนหนึ่งจึงแตกต่างไปจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทั่วไป ซึ่งมุ่งเน้นการจัดบริการสาธารณะเพื่อการฟื้นฟูสภาพลักษณะและการพัฒนาเมืองให้ประชาชนได้รับความสะดวก ปลอดภัย และมีความสุขในการใช้ชีวิต ซึ่งกลายเป็นความท้าทายอย่างยิ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยกลไกการบริหารงานเทศบาลปกติ

๒. ปัญหาจากนโยบายของรัฐบาล ในการบริหารท้องถิ่นของเทศบาลสะเดาได้รับผลกระทบจากปัญหาเชิงนโยบายในการสั่งการของหน่วยงานรัฐบาล โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการสั่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ทำให้นโยบายการบริหารท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระ ถูกควบคุมเกินไปโดยราชการส่วนกลางที่มีนโยบายต่างๆ เป็นของตนเอง แต่สั่งการให้ราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งไม่ได้มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับดำเนินการแทนทำให้บางกิจกรรมที่ดำเนินการองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นต้องใช้จ่ายงบประมาณในส่วนของตนเองไปจำนวนมาก จึงทำให้เป็นภาระของเทศบาลจากนโยบายสั่งการของหน่วยงานรัฐบาลที่เกิดขึ้น

๓. ปัญหาเชิงระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน ในเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายในการปฏิบัติงานต่างๆ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของหน่วยงานราชการส่วนกลางที่เกี่ยวข้องกับการกิจต่างๆ ของเทศบาล ทำให้เกิดปัญหาเรื่องการดำเนินการตามนโยบายและภารกิจการบริหารสาธารณะของเทศบาล เพราะเทศบาลเป็นผู้บังคับใช้ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังกล่าว ทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติก็ต่างมีความเกรงกลัวความผิดในการบังคับใช้ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายดังกล่าว ทำให้บางภารกิจของเทศบาลไม่สามารถดำเนินการได้เพราะผู้เกรงกลัวจะผิดกฎหมาย นอกจากนี้ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กฎ กฎหมายต่างๆ ที่ให้ อปท. ยึดถือและปฏิบัติตามภายหลังมักมีความละเอียดแยกย่อยเกินไปไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ด้วยจึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการบริหารท้องถิ่น และการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของเทศบาลเมืองสะเดาที่เกิดขึ้น มีการเสนอให้มีการพัฒนา/ต่อยอดการบริหารจัดการ แบ่งเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑. ในระดับรัฐบาล ควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน พร้อมกับกำกับ กำชับ และมอบนโยบายให้ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยอมรับและถือหลักการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรมีการสั่งการหรือมอบนโยบายของราชการส่วนกลางโดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะเหมือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามสายงานของตนเอง แต่ควรมุ่งส่งเสริมศักยภาพและช่วยเหลือการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง สามารถจัดทำบริการสาธารณะที่แก้ไขปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างไปจากพื้นที่

ทั่วไปของประเทศอย่างบริบทพื้นที่เมืองชายแดนของเทศบาลเมืองสะเดา จังหวัดสงขลา ให้เทศบาลสามารถวางแผนพัฒนาความคิดริเริ่มนวัตกรรม สำหรับมุ่งเน้นการจัดบริการสาธารณะเพื่อการฟื้นฟูสภาพลักษณ์และการพัฒนาเมืองให้ประชาชนได้รับความสะดวก ปลอดภัย และมีความสุขในการใช้ชีวิต รวมทั้งการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่ควรมีลักษณะผสมผสานระหว่าง การให้ความสำคัญกับความต้องการเชิงศักยภาพของท้องถิ่นและยึดระบบมาตรฐาน ของส่วนกลางควบคู่กัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถวางแผน พัฒนา ใช้ประโยชน์ อารักขา และส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ของตนเองให้มีทักษะและสมรรถนะความเชี่ยวชาญตามท้องที่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นต้องการได้

๒. ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพัฒนาต่อยอดการบริหารจัดการด้วยการส่งเสริมให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆ ของเทศบาลได้ เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ อย่าง ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริม กิจกรรมการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ระหว่างผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงาน เมื่อมีปัญหาอะไรในการทำงานควรกล้าที่จะพูดคุยปรึกษาหารือกัน รวมทั้งให้ผู้ปฏิบัติงานที่มาปฏิบัติงานใหม่ในเทศบาลได้เข้าใจบริบทต่างๆ ของ เทศบาล ได้เรียนรู้การทำงาน และรื้อองค์การ พร้อมทั้งจะทำงานเพื่อให้บริการ ประชาชน และเทศบาลเองควรส่งเสริมการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการบริหารงานของเทศบาล ส่งเสริมการทำงานของเทศบาลที่คุ้มค่าใช้ บุคลากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในงาน รวมทั้งจัดทำ MOU กับภาค ราชการส่วนอื่น และภาคเอกชนเพื่อให้ร่วมมือสนับสนุนในการพัฒนากิจการ ของเทศบาลในส่วนที่ภาคส่วนเหล่านั้นมีความพร้อม ถนัด และสนใจซึ่งจะทำให้ การบริหารเทศบาลประสบผลสำเร็จขึ้น

“เทศบาลเราก็คงจะทำให้มันต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น และต่อไปคิดว่าเรา สามารถที่จะจำหน่ายได้ เป็นรายได้ทางหนึ่งให้เข้ากับสู่เทศบาล แล้วเราจะได้ เป็นต้นแบบในการคิดต้นทุนการผลิต จำหน่ายในราคาที่เหมาะสม ให้ความรู้กับ เกษตรกร ไปสู่การประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง จากการที่เราไม่ต้องไปซื้อปุ๋ยแล้วจะสามารถทำได้จริงไม่” (สัมภาษณ์ นายวิษพล ปิริสุทธิกุล, นายกเทศมนตรีเมืองสะเดา, ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

เทศบาลนครปากเกร็ด
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญยัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อัครา
อาจารย์เบญจมาศ จันทารุง
อาจารย์อภิรดี สราญรมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกสิทธิ์ หนูหนักดี

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“รู้ สู้ น้ำ อย่างยั่งยืน ด้วยนวัตกรรมปากเกร็ดโมเดลใหม่”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสนับสนุนการสร้าง ความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด เกี่ยวกับระบบบริหารและจัดการน้ำในทุกฤดู: ตั้งแต่การจัดหาน้ำ ซึ่งในที่นี้หมายถึงการจัดหาน้ำสะอาด ผ่านการบำบัดที่มีมาตรฐานสามารถนำกลับไปใช้ได้

๒. เพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมรับมือและตอบโต้กับภัยพิบัติด้านน้ำ ทั้งในด้านของเจ้าหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้อง และในด้านของประชาชนทั้งในเขตและนอกเขตแนวกั้นน้ำในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด: ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ทั้งหมดที่มีอยู่ในองค์กร ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตาม เช่น ความรู้จากตัวบุคคล เอกสาร หรือประสบการณ์ต่างๆ แล้วนำมารวมอยู่ในที่เดียวกัน ในระบบฐานข้อมูลดิจิทัล มาเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้และประสบการณ์เหล่านั้นได้อย่างสะดวก แล้วนำไปต่อยอดเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างเต็มที่และใช้ประโยชน์ให้เต็มศักยภาพต่อไป กลายเป็นกำลังขับเคลื่อนองค์กรอย่างไม่มีสิ้นสุด

๓. พัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดเวลา ลดขั้นตอน ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานผู้เกี่ยวข้อง และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติด้านน้ำ

๔. เพื่อให้มีระบบดิจิทัลในการจัดเก็บและจัดการองค์ความรู้ วิธีปฏิบัติ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และส่งต่อข้อมูล รวมถึงการรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องนำไปวางแผนและปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลนครปากเกร็ด ตั้งอยู่ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ด้านฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาระยะทางห่างจากจังหวัดนนทบุรี ประมาณ ๑๐ กิโลเมตร ทำเลที่ตั้งเป็นปริมณฑลติดกับกรุงเทพมหานคร มีพื้นที่รับผิดชอบ ๓๖.๐๔ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ ๕ ตำบล ได้แก่ ตำบลปากเกร็ด ตำบลบางพูด ตำบลบ้านใหม่ ตำบลบางตลาด ตำบลคลองเกลือ รวมทั้งสิ้น ๓๔ หมู่บ้าน หรือ ๖๖ ชุมชน มีประชากรทั้งสิ้น ๑๘๙,๕๘๙ คน ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย ๕,๒๖๑ คนต่อตารางกิโลเมตร (เทศบาลนครปากเกร็ด, ๒๕๖๖, ระบบออนไลน์, <https://www.pakkretcity.go.th/index.php/home/๒๐๑๗-๐๗-๒๔-๑๓-๕๕-๐๒.html>)

เทศบาลนครปากเกร็ดมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ทิศใต้ ติดต่อ เทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อ เขตดอนเมืองและเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ทิศตะวันตก ติดต่อ แม่น้ำเจ้าพระยา (ตำบลบางตะนัย อำเภอปากเกร็ด)

ปัจจุบันเขตพื้นที่ของเทศบาลนครปากเกร็ดเป็นพื้นที่รองรับการเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานคร ในพื้นที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นพื้นที่สำหรับอยู่อาศัย หน่วยงานราชการ แหล่งธุรกิจ เขตอุตสาหกรรม ศาสนสถาน และโรงเรียน ส่งผลให้ภาพรวมของพื้นที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ชุมชนหนาแน่น ประกอบกับเทศบาลนครปากเกร็ดเป็นพื้นที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา และการสำรวจข้อมูลจากสำนักงานที่ดิน อำเภอปากเกร็ด ซึ่งพบว่าพื้นที่เขตเทศบาลนครปากเกร็ด มีคลองและแหล่งน้ำตามธรรมชาติ จำนวน ๑๗ คลอง ลำรางสาธารณะ ๑๒ สาย ลำกระโดงสาธารณะ ๑ สาย และคูน้ำสาธารณะ ๑ สาย (เทศบาลนครปากเกร็ด, ๒๕๖๖, ระบบออนไลน์, <https://www.pakkretcity>).

go.th/index.php/home/๒๐๑๗-๐๗-๒๔-๑๓-๕๕-๐๒.html) ทั้งยังพบข้อมูลว่ามีการเปลี่ยนแปลงของคุณ คลอง แหล่งน้ำธรรมชาติจากเดิมที่เป็นช่องทางในการส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่สวนไร่นาในอดีตสู่การเป็นเส้นทางรองรับการระบายน้ำลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยาในปัจจุบัน

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

ตามนโยบายความต้องการของเมือง ที่สำคัญเร่งด่วน ๓ ลำดับแรก ได้แก่ น้ำท่วมและจุดเสี่ยงน้ำท่วมขัง ปัญหาในการบริการประชาชนด้านความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และการพัฒนาระบบการคมนาคมสาธารณสุขโรค และปัญหาด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครปากเกร็ดได้นำปัญหาที่มีความเร่งด่วนลำดับที่ ๑ ด้านน้ำท่วมและจุดเสี่ยงน้ำท่วมขัง มาแก้ไขอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการประสบเหตุการณ์มหาอุทกภัยปี ๒๕๕๔ ของไทยที่มีพื้นที่ประสบภัยกระจายตัวในทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างหนักทั้งทางภาคการเกษตร อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ สังคม และส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปยังภาคส่วนอื่นอีกเป็นจำนวนมาก แม้ว่าเทศบาลนครปากเกร็ด จะสามารถป้องกันน้ำท่วมได้ในปี ๒๕๕๔ และมีการเตรียมความพร้อมวางแผนรับมือและตอบโต้กับสถานการณ์ต่างๆ ไว้เสมอ แต่ด้วยสภาพของพื้นที่ที่เป็นชุมชนหนาแน่น อีกทั้งมีปัจจัยเสี่ยงของพื้นที่ที่มีพื้นที่ลุ่มต่ำ พื้นที่นอกคันกั้นน้ำ การเป็นพื้นที่รับน้ำเพื่อระบายลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา รวมถึงถนนที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง จึงมีความเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมทั้งจากฝนตกเป็นปริมาณมาก และน้ำทะลักเข้าท่วมจากแม่น้ำเจ้าพระยา

เพื่อป้องกันการเกิดภาวะวิกฤตหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินจากน้ำท่วมขึ้น โดยไม่สามารถรับมือหรือตอบโต้กับสถานการณ์ได้ทันทั่วทั้งที่ เทศบาลนครปากเกร็ดจึงดำเนินการทบทวนระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้พบปัญหาในการจัดการกับชุดข้อมูลที่หน่วยงานเป็นเจ้าของอยู่ เนื่องจากชุดข้อมูลมีปริมาณมาก และมาจากหลายแพลตฟอร์มจนเกิดภาวะท่วมตันของข้อมูล (Information overload) ทำให้หน่วยงานประสบความยุ่งยากในการทำมาเข้าใจประเด็น และตัดสินใจ

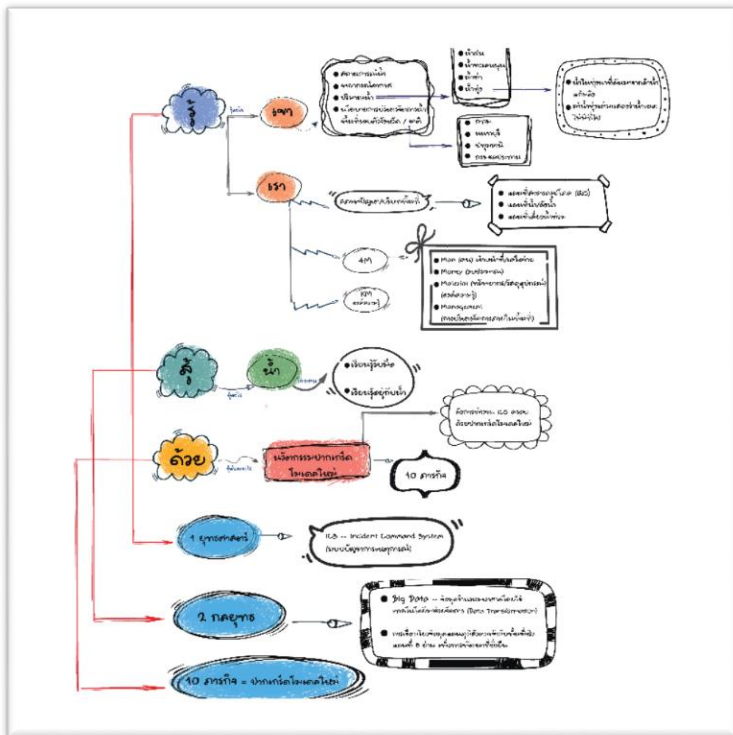
กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

เทศบาลนครปากเกร็ดได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการจัดการ จัดเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการใช้วิธีการคิดจากระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) มาเป็นกรอบความคิดในการพัฒนาระบบและประยุกต์การทำงานจากปากเกร็ดโมเดลเดิมไปสู่ปากเกร็ดโมเดลใหม่ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ ตั้งแต่การวางแผนก่อนเกิดภัย: การเตรียมความพร้อม (Preparedness) การป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention & Mitigation) การรับมือขณะเกิดภัย: การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Crisis management) และการจัดการหลังเกิดภัย: การฟื้นฟูและบูรณะ (Rehabilitation & Reconstruction) โดยมีการกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบในระบบ ICS คือ *ผู้บัญชาการเหตุการณ์เหตุวิกฤติ (Incident Commander):* รับผิดชอบเหตุการณ์ทั้งหมด กำหนดวัตถุประสงค์ ฝ่ายปฏิบัติการ (Operations section): กำหนดกลยุทธ์ กำกับ และควบคุมทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ฝ่ายแผนงาน (Planning section): รวบรวม และวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมาย รวมถึงการติดตามสถานะทรัพยากร ฝ่ายสนับสนุน (Logistics section): จัดเตรียม สนับสนุนทรัพยากร และบริการที่เกี่ยวข้อง และฝ่ายบริหาร (Finance/Administration section): ดูแลต้นทุนของทรัพยากร บัญชีค่าใช้จ่ายและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทรัพยากรที่ต้องการ

สำหรับการออกแบบกระบวนการดำเนินงาน เทศบาลนครปากเกร็ดมีการจัดทำคำสั่งคณะกรรมการและคณะทำงานโดยมีนายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด และปลัดเทศบาลเป็นผู้บริหารศูนย์ข้อมูลกลางความปลอดภัยเทศบาลนครปากเกร็ด ร่วมกับหัวหน้าหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ เป็นคณะทำงาน โดยมีการประชุมร่วมกับประชาชน ภาคเอกชน ประชาชนชุมชน รวมถึงส่วนราชการในพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ปัญหา รวบรวมทรัพยากรด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ออกแบบวิธีการแก้ไข แล้วนำมาจัดการใหม่ให้อยู่ในระบบดิจิทัล โดยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะถูกส่งต่อไปให้กับผู้ปฏิบัติงานตามเงื่อนไขเพื่อนำไปบริหารจัดการในงานที่เกี่ยวข้องกับผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงาน รวมถึงพัฒนาระบบงานที่เกี่ยวข้องกับระบบ ICS ต่อไป

การวางแผนและพัฒนาระบบบัญชาการเหตุการณ์ หรือ ICS เทศบาลนครปากเกร็ดได้จัดการข้อมูลแต่ละส่วนของระบบด้านความปลอดภัยในมิติต่างๆ ของเมือง นำชุดข้อมูลของแต่ละส่วนมาพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ชุดข้อมูลใหม่ที่มีความน่าเชื่อถือ เกิดประโยชน์ในการนำข้อมูลไปวางแผนการปฏิบัติงานและวางมาตรการการป้องกัน

การกำหนดพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมในสถานการณ์ต่างๆ มีการประมวลผลข้อมูลเพื่อแบ่งพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและวางแผนดำเนินการเฉพาะจุด อาทิ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมาก: ออกแบบการสร้างเขื่อนกันน้ำเขาระิมแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ที่ได้รับผลปานกลาง-น้อย: เตรียมการป้องกัน ทำแนวคันดินแนวกระสอบทราย การสร้างสถานีสูบน้ำ บ่อสูบน้ำ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบน้อย: วางระบบระบายน้ำ ระบบบริหารจัดการน้ำ เครื่องสูบน้ำ ด้วยการควบคุมผ่านระบบควบคุมอัตโนมัติ (CCTV Sensor) ทั้งนี้ในภาพรวมได้ประมวลผลข้อมูลสำหรับการวางแผนการดำเนินงานเพื่อรับมือกับสถานการณ์การเกิดอุทกภัยอย่างเป็นระบบ และมีแผนเผชิญเหตุ (Incident action plan: IAP) เพื่อเตรียมการรองรับการเกิดน้ำท่วมในหลายสถานการณ์ นำไปสู่การออกแบบกิจกรรมเพื่อรับมือสถานการณ์ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ หากพบข้อมูลที่บ่งชี้ว่าน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาเพิ่มระดับสูงขึ้นจนทะลักเข้าท่วมพื้นที่โดยเริ่มจากโซนนอกแนวคันกันน้ำที่ได้รับผลกระทบมากภายใน ๑๒ ชั่วโมง ข้างหน้าเทศบาลนครปากเกร็ดต้องดำเนินการตามแผนตั้งแต่ *หน่วยประชาสัมพันธ์* สื่อสารข้อมูลหลากหลายช่องทางเพื่อส่งข่าวโดยตรงให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง *ฝ่ายสนับสนุน*ดูแลตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานทั้ง งบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ เครื่องจักร น้ำมันไฟฟ้า *หน่วยปฏิบัติการ* ซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายแก้ไขสถานการณ์ซึ่งดูแลเรื่องเกี่ยวกับการสูบน้ำ การตรวจวัดระดับน้ำในพื้นที่ตลอด ๒๔ ชั่วโมง รวมถึงการจัดการจราจร และฝ่ายให้ความช่วยเหลือที่มีหน้าที่บรรเทาสถานการณ์ด้วยการหาที่พักพิง อพยพ พื้นฟู เยียวยาสุขภาพและจิตใจ ของผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย



สำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างระบบบริหารจัดการน้ำนั้น เทศบาลนครปากเกร็ดได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ โดยได้เริ่มดำเนินโครงการพัฒนาระบบควบคุมบริหารจัดการน้ำเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ มีการติดตั้งอุปกรณ์ระบบบริหารและจัดการน้ำในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดจำนวน ๑ ระบบ ซึ่งติดตั้งบริเวณสถานีสูบน้ำและบ่อสูบน้ำจำนวน ๔๘ แห่ง ได้แก่ ระบบการส่งผ่านข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ระดับน้ำ การดำเนินโครงการบำรุงรักษาระบบการปฏิบัติงานกล้องโทรทัศน์วงจรปิดและระบบการจัดการน้ำผ่านระบบ Cloud computing เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลและเรียกใช้ข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลสำเร็จของโครงการนวัตกรรม รู้ รู้ น้ำ อย่างยั่งยืน ด้วยนวัตกรรมปากเกร็ดโมเดลใหม่ คือ มีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการข้อมูลหรือศูนย์สั่งการเพื่อ

รับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมในพื้นที่เทศบาลนครปากเกร็ด มีการจัดทำชุดข้อมูลต่างๆ ไม่น้อยกว่า ๑๕ ข้อมูล เช่น ระดับน้ำในเขื่อน ระดับน้ำในแม่น้ำ เวลาขึ้นน้ำลง ปริมาณน้ำฝน ข้อมูลพายุ ฤดูกาล ข้อมูลประชากร เส้นทางจราจร ซึ่งจะนำมาประมวลข้อมูลเพื่อออกแบบวิธีการเตรียมการ รับมือ และบรรเทาอุทกภัยในแต่ละจุดเสี่ยง การบริหารอย่างมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย ด้วยฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่ผ่านการประมวลอย่างเป็นระบบ อาทิ จัดทำแผนที่เสี่ยงอุทกภัยเทศบาลนครปากเกร็ด โครงการพัฒนาและบำรุงรักษา ระบบปฏิบัติการและอุปกรณ์กล้องโทรทัศน์วงจรปิด นำไปสู่การออกแบบรูปแบบการรับมือ แก้ไขปัญหา และให้ความช่วยเหลือที่สอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละจุดที่มีความเสี่ยง และมีการจำลองสถานการณ์เพื่อฝึกซ้อมตามแผนเพื่อให้พร้อมต่อการรับมือกับอุทกภัย รวมทั้งมีการถอดบทเรียนเพื่อจัดการองค์ความรู้ในการรับมือกับสถานการณ์อุทกภัย อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อให้ผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานได้ทบทวนปัญหา ร่วมเสนอวิธีแก้ไขปัญหาร่วมปรับมาตรการเพื่อรองรับ และต่อยอดองค์ความรู้ เพื่อให้ทุกตำแหน่งหน้าที่มีความพร้อมในการเผชิญเหตุ เพื่อให้มีระบบการจัดการน้ำที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาระบบ ICS อย่างต่อเนื่องส่งผลให้เทศบาลนครปากเกร็ดมีระบบบริหารจัดการภัยพิบัติด้านน้ำ ที่มีความพร้อมรับมือในภาวะวิกฤตหรือภาวะฉุกเฉิน ช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้เกี่ยวข้อง ดังเช่น การประมวลผลข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เทียบกับปี ๒๕๖๔ พบว่า ข้อมูลค่าระดับน้ำจากท่าหน้าปากเกร็ด พบว่าในปี ๒๕๖๕ มีระดับน้ำเพิ่มขึ้น ๑๓% มีพื้นที่ก่อสร้างเพิ่มขึ้น ๑๔.๙๒% มีปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น ๑๙% จึงส่งผลให้มีผู้ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมและน้ำฝนในพื้นที่เทศบาลนครปากเกร็ดเพิ่มขึ้น ๒.๓๘% ซึ่งข้อมูลชุดนี้สะท้อนว่าอัตราการเพิ่มของผู้ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยมีอัตราการเพิ่มที่น้อยกว่าอัตราการเพิ่มของปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ข้างต้น

การดำเนินโครงการนวัตกรรม รู้ สู้ น้ำ อย่างยั่งยืน ด้วยนวัตกรรมปากเกร็ดโมเดลใหม่ พบว่า ประชาชน มีความพึงพอใจโดยรวมในการใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ ๘๙ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ประชาชนได้รับการ

เผื่อระวัง เตือนภัย ป้องกันภัย และบรรเทาอุทกภัยได้อย่างทันท่วงที หลีกเลี่ยง
การเผชิญภัยและได้รับผลกระทบหรือเกิดความสูญเสียอย่างน้อยที่สุด

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

๑. ผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีศักยภาพ และเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม
นายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล และคณะผู้บริหารเทศบาลมีทิศทางการทำงานที่
สอดคล้องกันคือ มุ่งแก้ไขปัญหาและดำเนินการตามความต้องการของ
ประชาชนทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ได้ชัดเจน วิสัยทัศน์และแนวนโยบาย
จึงได้รับการยอมรับจากบุคลากร อีกทั้งคณะผู้บริหารยังมีทักษะในการ
ประสานงานเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ทำให้เครือข่าย
ยอมรับแนวทางการปฏิบัติงาน และร่วมดำเนินการแก้ไขปัญหาของประชาชน
ในพื้นที่เพื่อมุ่งสู่การเป็นที่ยุ่อาศัยชั้นนำของปากเกร็ดตามวิสัยทัศน์ที่กำหนด

*“ท่านนายกมีวิสัยทัศน์ เปิดใจ เปิดกว้างให้เราทำ และทีมงานของเรา
มีความตั้งใจ มุ่งมั่น มีความเข้มแข็ง หัวหน้าปลัด หัวหน้าส่วน ต้องเข้าประชุม
ทุกครั้ง ต้องมาช่วยกัน ทีมงานของเรามีความแข็งแกร่งในการทำงานจริงๆ และ
มีความชัดเจนในรายละเอียดการทำงาน การเขียนข้อมูลต่างๆ”*

๒. ทีมงานมีคุณภาพและขับเคลื่อนนวัตกรรมด้วยกระบวนการของ
องค์การแห่งการเรียนรู้ บุคลากรมีศักยภาพในการดำเนินโครงการนวัตกรรม
โดยเป็นผู้มีความเข้าใจระบบงาน รู้หน้าที่ มองเห็นความเชื่อมโยงของแต่ละ
ภารกิจ อาทิ งานทะเบียนราษฎร มองเห็นความเชื่อมโยงของงานที่รับผิดชอบ
กับการออกแบบระบบป้องกันน้ำท่วม คือ สามารถระบุตำแหน่งทางภูมิศาสตร์
ได้อย่างแม่นยำว่าจุดที่เกิดเหตุหรือต้องการความช่วยเหลืออยู่ตำแหน่งใด ทำให้
ส่วนงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ทันที นอกจากนี้
ภายในองค์กรมีการพัฒนาการทำงานเป็นทีมเพื่อเพิ่มสมรรถนะใน
การรับมือแก้ไขปัญหาน้ำท่วมผ่านกลไกการประชุมเพื่อพัฒนาระบบ ICS ทำให้
มีภาษากลางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างกัน มีการออกแบบและซ่อม
เผชิญเหตุร่วมกัน ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน และ
มีกระบวนการจัดการความรู้ (knowledge management) ทบทวนความรู้
ตลอดจนการประชุมเพื่อถอดบทเรียนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อถ่ายทอดองค์

ความรู้ของแต่ละคนให้องค์การเพื่อสร้างบุคลากรที่สามารถทำงานทดแทนได้ในกรณีจำเป็น

๓. การออกแบบโครงการนวัตกรรมด้วยการใช้จุดเด่นที่มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ เทศบาลนครปากเกร็ด มีศักยภาพที่สำคัญหลายด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณ และโครงสร้างเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้รับการพัฒนาจนเป็นโครงข่ายการดูแลประชาชนครอบคลุมพื้นที่ อาทิ ศูนย์ข้อมูลกลางความปลอดภัยที่ใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) และข้อมูลจากกล้องวงจรปิด (CCTV) ชุดข้อมูลของภาคีเครือข่าย ทำให้เทศบาลนครปากเกร็ดสามารถบูรณาการข้อมูลเพื่อนำมาวางแผน ออกแบบระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน พื้นฟูและเยียวยาผลกระทบจากอุทกภัยได้อย่างเป็นระบบ เช่น ออกแบบวิธีการเตรียมพื้นที่ เตรียมอุปกรณ์ เตรียมบุคลากร และฝึกซ้อมเผชิญเหตุการณ์เพื่อให้มีความพร้อมรับมือขณะเกิดภัย เช่น การสื่อสารเตือนภัย การเตรียมการและตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากร การเข้าพื้นที่เพื่อลงมือแก้ไข และฟื้นฟูช่วยเหลือบรรเทาภัยต่อไป ดังคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารเทศบาลนครปากเกร็ดท่านหนึ่งกล่าวว่า “ที่สำคัญเทศบาลเรามีนับประมาณและเทคโนโลยีที่เพียงพอในการทำงาน” ด้วยความพร้อมดังกล่าวทำให้เทศบาลนครปากเกร็ดสามารถออกแบบกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาสำคัญของพื้นที่ด้วยชุดข้อมูลที่ผ่านการประมวลด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยด้วยความเชี่ยวชาญและมีความเป็นมืออาชีพ

๔. การสร้างความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นเครือข่ายที่สำคัญต่อการตัดสินใจและดำเนินโครงการ กล่าวคือ โครงการนวัตกรรม “รู้ สู้ น้ำ” อย่างยั่งยืน ด้วยนวัตกรรมปากเกร็ดโมเดล ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายจำนวนมาก ได้แก่ ภาคประชาชนและชุมชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ๖๖ ชุมชน วัด โรงเรียน หน่วยงานทหาร สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนนทบุรี หน่วยงานภาคเอกชน สถานีตำรวจภูธรปากเกร็ด ส่วนควบคุมสั่งการจราจรตำรวจภูธรจังหวัดนนทบุรี เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ สถานีวิทยุท้องถิ่น หน่วยงานด้านสาธารณสุขในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนนทบุรี สำนักงานชลประทานจังหวัดนนทบุรี แขวงทางหลวงนนทบุรี และจังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตามจากภาคีเครือข่ายทั้งหมดมีเครือข่ายที่มีการกิจ

เกี่ยวข้องกับการบริหารน้ำ เช่น สำนักงานชลประทานจังหวัดนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชน ที่มีสถิติข้อมูล ศักยภาพ และอำนาจตัดสินใจในการเปิด/ปิดช่องทางการระบายน้ำผ่านคลองสายต่างๆ การสร้างภาคีเครือข่ายการดำเนินงานจึงทำให้เครือข่ายร่วมรับผิดชอบต่อเป้าหมายในการบริหารจัดการน้ำท่วมในพื้นที่ ตลอดจนให้สถิติข้อมูล ข่าวสารต่างๆ ให้คำปรึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบ ปฏิบัติ ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อสร้างความพร้อมต่อการรับมือกับสถานการณ์อุทกภัย

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

โครงการนวัตกรรม “รู้ ลู่ น้ำ” อย่างยั่งยืน ด้วยนวัตกรรมปากเกร็ดโมเดล มีข้อจำกัดในเรื่องบุคลากร เนื่องจากอาจจะขาดบุคลากรทำงานทดแทนบุคลากรเดิมในอนาคต เพราะมีบุคลากรจำนวนหนึ่งจะเกษียณอายุราชการในระยะเวลาอันใกล้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรที่เข้ามารับผิดชอบอาจขาดความเข้าใจพื้นที่ รวมถึงไม่ทราบเทคนิคที่จะจัดการสถานการณ์อุทกภัยในรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตามเพื่อป้องกันผลที่อาจจะเกิดขึ้นดังกล่าว เทศบาลนครปากเกร็ดจึงพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ภายในองค์กรเพื่อจัดเก็บความรู้เกี่ยวกับระบบ ICS และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่บุคลากรรุ่นต่อไปอย่างเป็นระบบ

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการนวัตกรรม “รู้ ลู่ น้ำ” อย่างยั่งยืน ด้วยนวัตกรรมปากเกร็ดโมเดล มีแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการตั้งคณะทำงานจากส่วนงานต่างๆ มารับผิดชอบภารกิจอย่างชัดเจน ทั้งยังได้บรรจุโครงการที่เกี่ยวข้องไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย และบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ เพื่อดำเนินโครงการนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องสำหรับการดำเนินโครงการนวัตกรรมฯ สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ มีอุปกรณ์และระบบบริหารจัดการน้ำ ครอบคลุม ๕ ตำบลในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด มีระบบบัญชาการเหตุการณ์ ในรูปแบบดิจิทัล (Incident Command System) มีเทคโนโลยีผังการทำงานดิจิทัล (Digital Work Flow) และมีระบบเชื่อมต่อสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ กลุ่มเครือข่ายและประชาชนผ่านแพลตฟอร์ม Line นำไปสู่ผลลัพธ์ (Outcome) ที่สำคัญ คือ ๑) เกิดความ

ปลอดภัยต่อเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับมือและตอบโต้กับเหตุการณ์ภัยพิบัติ ๒) เจ้าหน้าที่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการรับมือและตอบโต้เหตุการณ์ ๓) เจ้าหน้าที่สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔) เจ้าหน้าที่ ภาควิชาเครือข่าย และประชาชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด สามารถรับรู้ เข้าใจ และปฏิบัติหน้าที่ของตนได้รวดเร็วขึ้น ในทิศทางถูกต้องเหมาะสม ๕) ประชาชนได้รับการเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัย ป้องกันภัย และบรรเทาอุทกภัยได้อย่างทันทั่วทั้งที่สามารถลดระยะเวลาหรือความรุนแรงจากการเผชิญภัย ผลกระทบ ๖) เทศบาลนครปากเกร็ด เกิดความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ จากระบบบริหารและจัดการน้ำ ร่วมกับระบบบำบัดน้ำเสียในสายคลอง ส่งคืนน้ำดีกลับสู่ธรรมชาติ และจัดหาบริการน้ำเพื่อการสาธารณะได้ เช่น น้ำรดต้นไม้ น้ำล้างถนน น้ำล้างตลาด

นอกจากนี้ยังเกิดผลกระทบ (Impact/Ultimate Outcome) ที่สำคัญคือ ๑) ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเทศบาลนครปากเกร็ดในหลายมิติ เช่น ด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมไปถึงด้านสิ่งแวดล้อม ๒) เทศบาลนครปากเกร็ด มีความพร้อมรับมือและตอบโต้กับภาวะวิกฤตหรือภาวะฉุกเฉินในทุกสถานการณ์ ๓) เทศบาลนครปากเกร็ด สามารถเป็นต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือหน่วยงานอื่นๆ ทุกภาคส่วน ในการประยุกต์ใช้ระบบบัญชาการข้อมูลกับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น ผ่านระบบผังการทำงานดิจิทัล ๔) เทศบาลนครปากเกร็ด สามารถสนับสนุนการสร้าง ความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำได้อย่างยั่งยืน ๕) เกิดเครือข่ายเชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการดำเนินการร่วมกันอย่างจริงจัง

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

โครงการนวัตกรรม “รู้ สู้ น้ำ” อย่างยั่งยืน ด้วยนวัตกรรมปากเกร็ดโมเดลได้ถูกถ่ายทอดแนวคิดในการบริหารจัดการน้ำให้แก่หลายหน่วยงาน อาทิ เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน เทศบาลตำบลหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ สะท้อนว่าองค์ความรู้ในการจัดการโครงการนวัตกรรมของเทศบาลนั้นได้รับการยอมรับ

และการถ่ายทอดองค์ความรู้ยังทำให้องค์ความรู้มีความเป็นปัจจุบัน และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลนครปากเกร็ด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ในจังหวัดนนทบุรี มีจำนวนบุคลากร ๑,๒๖๘ คน (ข้าราชการ/พนักงาน ๑,๒๓๒ คน ลูกจ้าง ๓๖ คน) มีขนาดพื้นที่ ๑๒๖.๐๔ ตร.กม. จำนวนประชากรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ๑๘๙,๙๑๘ คน โดยประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือรับจ้างทั่วไป

เทศบาลนครปากเกร็ดมีวิสัยทัศน์ขององค์กรคือ “แหล่งการศึกษาชั้นดี ที่อยู่อาศัยชั้นนำ ถิ่นวัฒนธรรมดั้งเดิม ประชาชนร่วมเสริมการพัฒนา” และมียุทธศาสตร์การพัฒนา พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ คือ ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบคมนาคมและสาธารณูปโภค ยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขและสวัสดิการสังคม ยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจชุมชนและการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และยุทธศาสตร์ด้านการบริหารและการบริการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลนครปากเกร็ด ได้รับการประเมินคะแนนด้านประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) คะแนนด้านคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับดีมาก

ในด้านของการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้ เทศบาลนครปากเกร็ด มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๓.๗ โดยเทศบาลนครปากเกร็ดมีผลการดำเนินโครงการที่มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและ

ประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาลและ มีรายงานผลการตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการรณรงค์ ลด คัดแยก มูลฝอยและมูลฝอยอันตราย โครงการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรม ของเครือข่ายร่วมใจชุมชนอนุรักษ์คลองบางพูด โครงการจัดบริการสร้างเสริม สุขภาพป้องกันและฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นต้น และเทศบาลนครปากเกร็ดได้มีผล การดำเนินการในการทำหน้าที่พี่เลี้ยงให้การแนะนำ ปรัชญาหรือ หรือจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสมัครเข้าร่วมสมัครการประเมิน รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปี งบประมาณ ๒๕๖๕ ในกลุ่มประเภททั่วไปที่ชัดเจนจำนวนหลายแห่ง อาทิ เทศบาลเมืองไทรมา เทศบาลเมืองบางกร่าง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ เป็นต้น

ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เทศบาลนครปากเกร็ด มีการ จัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจาก ความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ หลายโครงการ อาทิ โครงการจิตอาสา โครงการครอบครัวอบอุ่น ชุมชนมีสุข โครงการประเพณีตักบาตรพระสงฆ์ทาง เรือ เป็นต้น และเทศบาลนครปากเกร็ดมีการจัดทำและดำเนินโครงการในการ ดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลาย โครงการ อาทิ โครงการติดตั้งกล้องโทรทัศน์วงจรปิดที่สวนสมเด็จพระศรี นครินทร์ นนทบุรี โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โครงการสนับสนุนการดำเนินงานด้านจราจรในเขตพื้นที่ โครงการให้ความรู้ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การติดตั้งโคมไฟถนนแอลอีดีแบบ ควบคุมเครือข่าย เป็นต้น

ด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริต เทศบาล นครปากเกร็ด มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๔๓ และ มีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการอบรมพัฒนาประสิทธิภาพ บุคลากร โครงการจัดทำข่าวสารที่วือออนไลน์ การถ่ายทอดสดประชุมสภา เทศบาลนครปากเกร็ด โครงการขอรับรองมาตรฐาน ISO ๒๗๐๐๑ เป็นต้น

ด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ เทศบาลนครปากเกร็ด ไม่มีการจัดทำร่างหรือปรับปรุงเทศบัญญัติในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ แต่เทศบาลนครปากเกร็ดมีผลการบังคับใช้เทศบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนหลายเทศบัญญัติ อาทิ เทศบัญญัติเทศบาลนครปากเกร็ด เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๙ เทศบัญญัติเทศบาลนครปากเกร็ด เรื่อง การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือ มูลฝอย พ.ศ. ๒๕๔๘ เทศบัญญัติเทศบาลนครปากเกร็ด เรื่อง ตลาด พ.ศ. ๒๕๕๕ เทศบัญญัติเทศบาลนครปากเกร็ด เรื่อง จัดระเบียบการจอดยานยนต์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น

ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เทศบาลนครปากเกร็ดได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ผ่านการจัดทำโครงการพัฒนาการให้บริการโทรศัพท์สายด่วน ๑๑๓๒ รวมถึงพัฒนาระบบการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์/ขอรับบริการให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนติดตามเรื่องได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง นอกจากนี้เทศบาลนครปากเกร็ดได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านการจัดทำโครงการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการด้านการศึกษา เทศบาลนครปากเกร็ด เป็นต้น

ด้านการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ เทศบาลนครปากเกร็ด ดำเนินโครงการพัฒนาที่มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ โครงการระบบตรวจสอบจราจร Pakkret Live Traffic ซึ่งเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกับตำรวจภูธรภาค ๑ โครงการกำจัดมูลฝอยในเขตเทศบาล ซึ่งเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี โครงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร นอกจากนี้เทศบาลนครปากเกร็ดยังดำเนินโครงการพัฒนาที่มีการทำงานร่วมกับภาคเอกชน ได้แก่ โครงการพัฒนาทักษะเยาวชน ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ โครงการศูนย์การเรียนรู้ธนาคารสวนทุเรียนนนท์ ซึ่งบูรณาการการทำงานร่วมกับประธานชมรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทุเรียนนนท์และภาคประชาชน โครงการศูนย์ใช้ศิลปะหมู่บ้านชุมชนพบสุข เทศบาลนครปากเกร็ด ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกับภาคประชาชน โดยจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้และแหล่งการศึกษาวิธีการจัดการและลดปริมาณมูลฝอยใน

ครัวเรือน โครงการฝึกอบรมอาชีพและส่งเสริมอาชีพสำหรับประชาชนเป็น การบูรณาการการทำงานร่วมกับสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

๑) ด้านความต่อเนื่องของผู้นำซึ่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่น นายกเทศมนตรี นครปากเกร็ดได้รับการยอมรับและการสนับสนุนจากประชาชนให้ดำรง ตำแหน่งต่อเนื่องเป็นระยะเวลามากกว่า ๓๐ ปี ประกอบกับการมีคุณลักษณะผู้นำที่มุ่งทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาและทำงานเพื่อตอบสนอง ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้นโยบายการบริหาร และแนวทางการ แก้ไขปัญหาของเทศบาลมีความต่อเนื่อง สามารถดำเนินการได้ตามแผนพัฒนา ท้องถิ่น และยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนด

๒) บุคลากรโดยส่วนมากมีความทุ่มเทในการทำงาน พร้อมแสวงหา ความรู้ พัฒนาตนเอง และมีความพร้อมต่อการทำงานเป็นทีม เนื่องจากเทศบาล นครปากเกร็ดเป็นเทศบาลขนาดใหญ่ จึงมีงบประมาณเพียงพอสำหรับการแก้ไข ปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชน รวมถึงการจัดการทรัพยากร มนุษย์ของเทศบาล ทั้งการบรรจุบุคลากรเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล มากกว่าร้อยละ ๙๕ การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพในการทำงาน โดยให้โอกาสในการรับการอบรมหรือพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในรูปแบบต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคลากรมีความพร้อมในการทำงาน มีความพร้อมในการ ทำงานเป็นทีม พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมและช่วยดำเนินงานต่างๆ ของเทศบาลให้ บรรลุเป้าหมาย

๓) ฝ่ายบริหารของเทศบาลนครปากเกร็ดอยู่ในรูปแบบสภาเดียวมา อย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน และมีเอกภาพในการบริหาร เทศบาลนครปากเกร็ดมีความเป็นเอกภาพเนื่องจากทั้งผู้บริหารเทศบาลและ สมาชิกสภาท้องถิ่นอยู่ในกลุ่มการเมืองที่มีแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกัน มีการประชุมหารือเพื่อหาข้อสรุปก่อนการประชุมสภา ทำให้ในสภาไม่มีข้อ ขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ รวมถึงไม่มีข้อขัดแย้งระหว่าง ฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ ซึ่งส่งผลดีต่อการดำเนินนโยบายในพื้นที่ ให้มีความต่อเนื่อง

๔) ประธานชุมชน และคณะกรรมการชุมชนให้ความร่วมมือและมี ส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลนครปากเกร็ดมาโดยตลอด โดยสภาผู้นำชุมชน ประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน ทั้ง ๖๖ ชุมชน ในพื้นที่ต่างให้ความร่วมมือกับเทศบาลด้วยดีมาโดยตลอด ทั้งการเป็นตัวแทนของเทศบาลในการส่งต่อข่าวสารของเทศบาลให้ประชาชนในพื้นที่รับทราบ และเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชนให้เทศบาลรับทราบ ประกอบกับการพัฒนาของเทคโนโลยีในการสื่อสาร ทั้งโทรศัพท์มือถือ เว็บไซต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อออนไลน์ เช่น ไลน์ ไลน์กลุ่ม Facebook รวมถึงการลงทะเบียนเบอร์โทรศัพท์เพื่อรับ SMS จากเทศบาล การพัฒนากระบวนการรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์/ขอรับบริการให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนติดตามเรื่องได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมงทำให้เทศบาล สภาผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน และประชาชนในพื้นที่มีช่องทางการส่งข่าวสารและรับทราบปัญหาตลอดจนความต้องการของประชาชนได้หลากหลายช่องทางยิ่งขึ้น

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการของเทศบาลนครปากเกร็ด ได้แก่ การที่เทศบาลไม่ได้มีผลการดำเนินงานตามคุณลักษณะของตัวชี้วัดในด้านต่างๆ ที่ครบถ้วนตามเกณฑ์หรือมีหลักฐานการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องคุณลักษณะของตัวชี้วัดนั้นๆ อาทิ ด้านที่ ๑ ด้านการมีส่วนร่วม เครือข่ายและการตรวจสอบได้ ด้านที่ ๔ นิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

เทศบาลนครปากเกร็ด มีแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น โดยเพิ่มช่องทางการประชุมประชาคมเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชนผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ อาทิ การรับฟังประชาชนที่เสนอปัญหาและข้อร้องเรียนทาง website Line group Facebook การแจ้งกับเจ้าหน้าที่ของเทศบาลโดยตรง นอกจากนี้ยังมีแผนจะดำเนินการจัดเวทีเมือง ประชุมชุมชนเป็นประจำทุกเดือน ส่งเสริมการประชุมในระดับชุมชน รวมถึงใช้เครือข่ายในพื้นที่ อาทิ อาสาสมัครสาธารณสุข

ในการรวบรวมปัญหาให้เทศบาลรับทราบ ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น และเทศบาลจะมีข้อมูลในการดำเนินการในการทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

เทศบาลนครเชียงใหม่
อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ เมธาสุทธิรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐพงษ์ คันธรส

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“คลองสวย น้ำใส “แม่ข่า” สายน้ำแห่งชีวิต สร้างเศรษฐกิจ สร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เป็นโครงการต้นแบบด้านการพัฒนาพื้นที่ริมคลองแม่ข่า และลำน้ำสาขารอบด้านในมิติของสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนที่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม พื้นฟูสภาพน้ำในคลองให้กลับมาใสสะอาด และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองให้ดีขึ้น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๒. เพื่อพัฒนาและการฟื้นฟูคุณภาพน้ำและระบบนิเวศน์คลองแม่ข่า และปรับปรุงภูมิทัศน์สองฝั่งคลองแบบมีส่วนร่วม และเพิ่มพื้นที่สาธารณะในชุมชนที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย อนุรักษ์ลำน้ำประวัติศาสตร์ ไปพร้อมกับการฟื้นฟูพื้นที่ ให้ผู้คนอยู่ได้ สร้างวิถีชีวิตใหม่ เป็นการพัฒนาที่ผสมความเก่าและใหม่ในโลกปัจจุบัน

๓. เพื่อสร้างมิติเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในชุมชน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ การแบ่งปันทรัพยากรร่วมกันจากการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดวิถีชีวิตตลอดริมคลองที่สามารถปลูกผัก ปลูกต้นไม้ได้ มีสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างการท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นหัวใจหลัก เกิดวิถีชีวิตใหม่ของชุมชนริมคลองแม่ข่าที่ปรับตัวไปตามการพัฒนาของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

๔. เพื่อจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองแม่ข่าใหม่ ให้สวยงาม และปลอดภัย ส่งผลให้พี่น้องประชาชนริมคลองแม่ข่า

มีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดวิถีชีวิตใหม่ของชุมชนริมคลองแม่น้ำที่ปรับตัวไปตามการพัฒนาของสังคมอย่างยั่งยืนต่อไป

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๔๐.๒๑๖ ตารางกิโลเมตร มีจำนวนประชากร ๑๑๗,๖๙๒ คน โดยครอบคลุมพื้นที่ ๑๔ ตำบลของอำเภอเมืองเชียงใหม่ ได้แก่ ตำบลหายยา ตำบลช้างม่อย ตำบลศรีภูมิ ตำบลวัดเกต ตำบลช้างคลาน ตำบลพระสิงห์ ตำบลสุเทพ ตำบลป่าแดด ตำบลฟ้าฮ่าม ตำบลหนองป่าครั่ง ตำบลท่าศาลาบางส่วน ตำบลป่าตัน ตำบลหนองหอย และตำบลช้างเผือก ทั้งนี้ ชุมชนเมืองเชียงใหม่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงตอนกลางเชิงดอยสุเทพ มีแม่น้ำปิงไหลผ่านใจกลางเมืองในแนวเหนือ-ใต้ ส่วนชุมชนดั้งเดิมหรือบริเวณเมืองเก่าตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง สำหรับอาณาเขตติดต่อ เทศบาลนครเชียงใหม่มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลสันผีเสื้อ และอำเภอแมริม ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลหนองหอย และตำบลป่าแดด ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลหนองป่าครั่ง และตำบลฟ้าฮ่ามบางส่วน และทิศตะวันตก ติดต่อกับอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จากการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ทำให้ผู้คนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น มีชุมชนแออัดเกิดขึ้น การรुकล้ำล้ำน้ำ การทิ้งขยะ การระบายน้ำทิ้งจากอาคารบ้านเรือนและสถานประกอบการทำให้คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม นอกจากนี้ จากการที่จังหวัดเชียงใหม่ถูกกำหนดเป็นศูนย์กลางความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม การศึกษา การท่องเที่ยว และการรักษาพยาบาล จากการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าสู่เมืองเพื่อประกอบอาชีพ การสร้างรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงทำให้เกิดปัญหาด้านที่อยู่อาศัย ด้านรายได้ ด้านการศึกษา สังคมและวัฒนธรรม ด้านสุขภาพอนามัยและปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

“แม่น้ำ” เป็นลำน้ำสายสำคัญอันเป็น ๑ ใน ๗ ชัยมงคลของการสร้างเมืองเชียงใหม่ ในอดีตคลองแม่น้ำทำหน้าที่ทั้งเป็นคูเมืองชั้นนอกที่ช่วยปกป้อง

เมืองเชียงใหม่ เป็นลำน้ำที่ช่วยระบายน้ำจากเขตตัวเมืองไปยังแม่น้ำปิง และเป็นแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อเกษตรกรรมและการอุปโภคบริโภค ด้วยระยะทางยาวกว่า ๓๐ กิโลเมตรของแม่น้ำแม่ข่าแบ่งเป็นช่วงต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เกี่ยวข้องกับคนชุมชนริมคลอง ๔๓ ชุมชน ซึ่งในช่วงกลางน้ำระยะทาง ๑๐.๒ กิโลเมตร อยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ริมคลอง ๒๖ ชุมชน ทั้งคนเมือง และกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า ลีซู ล่าหู่ ไทใหญ่ และเมียนมา ส่วนใหญ่ทำอาชีพเป็นแรงงาน ทำงานรับจ้าง ขายของที่ระลึก ขายของในย่านท่องเที่ยวไนท์บาร์ซ่า ถนนคนเดิน เป็นอีกหนึ่งพื้นที่เพื่อช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของเมืองเชียงใหม่ เมื่อเมืองเจริญมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาการรुक้าลำน้ำแม่ข่าเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย เกิดการปิดกั้นทางเดินน้ำ กอรปกับมีการสร้างถนนหนทางเพื่อให้การคมนาคมมีความสะดวกขึ้น คลองแม่ข่าจึงค่อยๆ ลดบทบาทความสำคัญลง จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๑๘๓๙ คลองแม่ข่าได้ประสบปัญหาขึ้นวิกฤติ ทั้งในด้านคุณภาพน้ำที่ต่ำกว่ามาตรฐาน เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย อีกทั้งยังมีความเสียหายทางด้านสภาพแวดล้อม ที่ต่อเนื่องเรื้อรังนานหลายสิบปี กระทั่งจังหวัดเชียงใหม่ได้ประกาศให้ปัญหาคลองแม่ข่าเป็นวาระสำคัญของจังหวัด ที่ต้องมีการแก้ไขอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยกำหนดวิสัยทัศน์คือ “คลองสวย น้ำใส ไหลดี ชุมชนมีสุข” เพื่อทำให้แม่ข่าเปลี่ยน เชียงใหม่เปลี่ยน เทศบาลนครเชียงใหม่จึงได้บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน อาทิ จังหวัดเชียงใหม่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในลุ่มน้ำแม่ข่า กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน ผู้สูงอายุ และภาคีเครือข่ายอีกหลายภาคส่วน ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาคองแม่ข่า โดยน้อมนำโครงการจิตอาสาพระราชทาน ตามแนวพระราชดำริ “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” มาเป็นแนวทางในการดำเนินการโครงการเพื่อฟื้นฟูคลองแม่ข่าให้กลับมาใสดังเดิม ที่ผ่านมามหาศาลได้ดำเนินการก่อสร้างระบบรวบรวมน้ำเสียสองฝั่งคลองแม่ข่าพร้อมปรับปรุง ภูมิทัศน์ ระยะที่ ๑ ถนนระแกง – ประตูอ้อม (สถานีสูบน้ำเสียที่ ๖) เป็นโครงการต้นแบบที่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมว่าสามารถฟื้นฟูน้ำในคลองให้กลับมาใสสะอาด และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองให้ดีขึ้นได้ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ลำน้ำประวัติศาสตร์ ไปพร้อมกับการฟื้นฟูทรัพยากรให้คนอยู่ได้ เกิดวิถีชีวิตใหม่ ทั้งยังเป็นการสร้างเศรษฐกิจใหม่ ในระยะทาง

ประมาณ ๗๕๐ เมตร แก่ชุมชนริมคลอง ให้กลับมาใช้ชีวิตอีกครั้ง เพราะแม่ข้า ไม่ใช่เพียงแค่น้ำ แต่แม่ข้าคือชีวิตของชุมชน เพราะชุมชนทำให้วัฒนธรรม ยังคงอยู่ มิติของวิถีชีวิตจึงมีความสำคัญ และเมื่อโครงการต้นแบบนี้สำเร็จอย่าง สมบูรณ์ ก็จะเป็นตัวอย่างที่สามารถต่อยอดไปถึงการพัฒนาชุมชนอื่นๆ ในทิศทางที่ดี เพื่อการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ อย่างยั่งยืนต่อไป

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

การดำเนินโครงการ

เทศบาลนครเชียงใหม่มีการดำเนินโครงการ “คลองสวย น้ำใส “แม่ข้า”” สายน้ำแห่งชีวิต สร้างเศรษฐกิจ สร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน” โดยร่วมกับ ภาคเครือข่าย นอกจากนี้ทาง เทศบาลนครเชียงใหม่ได้มีการดำเนินโครงการ โดยใช้การบูรณาการการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและมี ระเบียบแบบแผน ในแบบฉบับของท้องถิ่นที่เรียกว่า Voluntary Local Reviews เพื่อเชื่อมโยง ติดตาม และการประเมินความคืบหน้าการดำเนินการ เพื่อบรรลุเป้าหมายพัฒนาที่ยั่งยืนSDGs และแม้ว่า SDGs จะเป็นเป้าหมาย ระดับโลก แต่การนำ SDGs ไปปรับให้เหมาะกับบริบทของพื้นที่ (Localization of the SDGs) เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาที่ใช้ร่วมกันในทุกระดับ เป็นกรอบ แนวคิดที่ใช้ในการทบทวนและกำหนดทิศทางอนาคตของท้องถิ่นแบบบูรณา การและยั่งยืน การดำเนินงานที่สำคัญ มีดังนี้

๑. เทศบาลนครเชียงใหม่มีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และ การพัฒนาคุณภาพน้ำ “น้ำคือชีวิต คืบความใสให้คลอง” โดยทำการบริหารจัดการน้ำ การบำบัดน้ำเสียไม่ให้ไหลลงสู่แม่น้ำแม่ข้า รวมถึงบริหารจัดการ การบริการสาธารณะในด้านพัฒนาและปรับปรุงทางกายภาพของพื้นที่ริมคลองแม่ ข้า ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการบูรณาการร่วมกับภาคเอกชน ภาคประชาชนและทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมกับประชาชน แก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้น ทางจากครัวเรือนยังประโยชน์ในพื้นที่สาธารณะที่มีสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ และ ใช้ประโยชน์ในพื้นที่อย่างเหมาะสม เป็นพื้นที่เปิดเพื่อการพัฒนาในอนาคต มีระบบจัดการน้ำเสียที่ดี และระบบน้ำให้ไหลผ่านได้ทั้งปี

๒. เทศบาลนครเชียงใหม่มีการส่งเสริมปรับปรุงภูมิทัศน์และ สภาพแวดล้อม “คลองพื้นที่ผลิตเพลิน เป็นมิตรและมีชีวิตชีวา” ปรับปรุง

พัฒนาที่อยู่อาศัย จัดระเบียบผู้คนที่อาศัยริมคลองใหม่ มีการส่งเสริมการปรับปรุงบ้านเรือน เกิดพื้นที่สาธารณะขนาดใหญ่ของเมืองแต่ต้องคืนพื้นที่บางส่วนให้เกิดพื้นที่สาธารณะของชุมชน โบราณสถานได้รับการปกป้อง รวมถึงคนในพื้นที่ร่วมกันพัฒนาพื้นที่เกิดการสร้างธุรกิจร่วมกันในชุมชน ตลอดจนจัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับการอยู่อาศัย ซึ่งผู้อยู่อาศัยต้องร่วมลงทุนและบริหารร่วมโดยรัฐ

๓. เทศบาลนครเชียงใหม่มีการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน “คนในอยู่ได้ คนนอกมาดี” ชุมชนและรัฐร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้กับคนในพื้นที่ด้วยการใช้เทคโนโลยีผ่านแพลตฟอร์มในมิติต่างๆ ส่งเสริมการท่องเที่ยว ร่วมกันฟื้นฟูเรื่องราวและสร้างจุดขายด้านการท่องเที่ยวเป็นแลนด์มาร์คใหม่ของเมืองเชียงใหม่ และกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่เกิดเป็นย่านการค้าสำคัญ โดยการลงทุนร่วมระหว่างคนในชุมชนและคนนอกชุมชน

ผลสำเร็จและประโยชน์ของนวัตกรรม

จากการดำเนินการได้มีการวัดผลประเมินจากประชาชนที่สามารถใช้ประโยชน์จากโครงการ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ๙๙ ชุมชน จำนวนประชากรรวม ๑๑๗,๖๙๒ คน ได้มีการประเมินผลความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการพัฒนาคลองแม่ข่าคิดเป็นร้อยละ ๘๗.๒๕

ผลประโยชน์ของนวัตกรรมต่อกลุ่มเป้าหมาย

๑. สามารถรักษาระบบนิเวศน์ทางน้ำ พื้นฟูสภาพน้ำในคลองให้กลับมาใสสะอาด และปรับปรุงภูมิทัศน์ริมคลองให้ดีขึ้น จากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๒. สภาพภูมิทัศน์ริมคลองมีความสวยงามโดดเด่น เปิดมุมมองใหม่ของเมืองโดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เกิด Land Mark ใหม่ในพื้นที่เทศบาลนครเชียงใหม่

๓. ลดการบุกรุกพื้นที่ในเขตคลอง โดยผ่านการคัดกรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเกิดกิจกรรมเสริมสร้างการมีจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาคลองแม่ข่าของประชาชน เยาวชน ชุมชน จิตอาสา และหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

๔. เกิดการพัฒนาพื้นที่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในหลากหลายมิติ อาทิ การแก้ปัญหาเชิงพื้นที่ การแก้ปัญหาทางสังคมและความปลอดภัย การแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การลดความเหลื่อมล้ำ รวมไปถึงการสร้างเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมแบบสร้างสรรค์ในพื้นที่

จากผลการดำเนินโครงการนวัตกรรมท้องถิ่นเกิดประโยชน์แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยคิดจากประชากรในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ๙๙ ชุมชน จำนวน ๑๑๓,๖๙๒ คน และจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คน

ผลลัพธ์/ผลกระทบในการดำเนินการ

ผลลัพธ์ ได้แก่

(๑) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาคุณภาพน้ำ “น้ำคือชีวิต คีนความใสให้คลอง” บริหารจัดการน้ำ การบำบัดน้ำเสียไม่ให้ไหลลงสู่แม่น้ำแม่ข่า บริหารจัดการบริการสาธารณะในด้านพัฒนาและปรับปรุงทางกายภาพของพื้นที่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการบูรณาการร่วมกับภาคเอกชน ภาคประชาชนและทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมกับประชาชน แก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นทางจากครัวเรือนยังประโยชน์ในพื้นที่สาธารณะที่มีสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ และใช้ประโยชน์ในพื้นที่เหมาะสม เป็นพื้นที่เปิดเพื่อการพัฒนาในอนาคต มีระบบจัดการน้ำเสีย และระบบน้ำให้ไหลผ่านได้ทั้งปี

(๒) การส่งเสริมปรับปรุงภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อม “คลองพื้นที่ผลิตเพลิน เป็นมิตรและมีชีวิตชีวา” ปรับปรุงพัฒนาที่อยู่อาศัย จัดระเบียบผู้คนที่อยู่อาศัยริมคลองใหม่ มีการส่งเสริมการปรับปรุงบ้านเรือน เกิดพื้นที่สาธารณะขนาดใหญ่ของเมืองแต่ต้องคืนพื้นที่บางส่วนให้เกิดพื้นที่สาธารณะของชุมชน โบราณสถานได้รับการปกป้อง คนในพื้นที่ร่วมกันพัฒนาพื้นที่เกิดการสร้างธุรกิจร่วมในชุมชน จัดการพื้นที่ให้เหมาะสมกับการอยู่อาศัย ผู้อยู่อาศัยต้องร่วมลงทุนและบริหารร่วมโดยรัฐ

(๓) ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน “คนในอยู่ได้ คนนอกมาดี” ชุมชนและรัฐร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้กับคนในพื้นที่ด้วยการใช้เทคโนโลยีผ่านแพลตฟอร์มในมิติต่างๆ ส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกันฟื้นฟูเรื่องราวและสร้างจุดขายด้านการท่องเที่ยวเป็นแลนด์มาร์คใหม่ และ

กระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่เกิดเป็นย่านการค้าสำคัญ โดยการลงทุนร่วมระหว่างคนในชุมชนและคนนอกชุมชน

ผลกระทบ (ที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง) ได้แก่

(๑) ผลกระทบที่เกิดจากภัยธรรมชาติทั้งที่เกิดจากมนุษย์และธรรมชาติโดยตรง

(๒) การบุกรุกพื้นที่และรुकล้ำสองริมฝั่งคลองแม่ข่าของชาวไทยและชาวต่างชาติเข้ามาในพื้นที่ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

(๓) ระบบนิเวศของแหล่งน้ำธรรมชาติไม่ได้รับการดูแลรักษา ลำน้ำธรรมชาติจึงขาดหายและไม่มีน้ำไหลผ่าน

(๔) ระดับความกว้างและครอบคลุมของโครงการนวัตกรรมท้องถิ่นต่อประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ริมสองฝั่งคลองแม่ข่า ๒๕ ชุมชน จำนวน ๒๗,๖๓๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๙๒ และเป็นผู้ได้รับผลกระทบเชิงลบ ๓ ชุมชน จำนวนประชากร ๓,๐๖๓ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๘

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

การดำเนินโครงการ “โครงการ “คลองสวย น้ำใส “แม่ข่า” สายน้ำแห่งชีวิต สร้างเศรษฐกิจ สร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน” ของเทศบาลนครเชียงใหม่สามารถอธิบายปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จได้ ดังนี้

๑. การออกแบบนวัตกรรมการสร้างคลองแม่ข่าที่มีลักษณะโดดเด่นและความได้เปรียบทางบริบทของพื้นที่ นวัตกรรมมีการก่อสร้างที่เป็นอัตลักษณ์โดยมีรูปแบบการก่อสร้างคลองที่เป็นต้นแบบมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกับคลองในพื้นที่อื่น ทั้งนี้ได้อาศัยความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วนในการให้ความคิดเห็นในการออกแบบคลองที่สอดคล้องกับชุมชน ที่สำคัญยังให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม มีการปลูกต้นไม้ที่สวยงามสองฝั่งคลอง มีการใช้คอนกรีตบล็อกเป็นผนังกันดิน ทำให้เกิดภูมิทัศน์ที่สวยงามมีลักษณะเป็นนวัตกรรมที่โดดเด่นชัดเจน ในส่วนของพื้นที่และบริบทพื้นที่ของคลองแม่ข่าจากสภาพทางภูมิศาสตร์ ตำแหน่งที่ตั้ง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมถึงบรรยากาศที่เอื้อทำให้ส่งเสริมต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวและข้อได้เปรียบทางการท่องเที่ยว และสามารถต่อยอดการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้ รวมถึงเกิดการผสมผสานระหว่างวิถีชีวิตของคนในชุมชนและการปรับตัวให้เข้ากับ

สภาพแวดล้อมใหม่ที่มีความเป็นเมืองได้อย่างลงตัว กล่าวโดยสรุปปัจจัยความสำเร็จที่เกี่ยวกับบริบทพื้นที่ จัดเป็นต้นทุนเดิมที่สำคัญของคลองแม่ข่า และเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากบริบทของท้องถิ่นอื่นๆทำให้เทศบาลนครเชียงใหม่เกิดข้อได้เปรียบในการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไปในระยะยาว

๒. การทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วนที่มีลักษณะเป็นพหุวัฒนธรรม และการค้นหาเป้าหมายร่วม การทำความเข้าใจในปัญหาทุกภาคส่วนทำให้เกิดข้อสรุปในการดำเนินการร่วมกันระหว่างเทศบาลนครเชียงใหม่ ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีลักษณะความแตกต่างทางเชื้อชาติวัฒนธรรมและภาษาให้เข้ามาเป็นเจ้าของคลองแม่ข่าร่วมกัน (โดยมีชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ริมคลองแม่ข่า ๒๖ ชุมชน ทั้งคนเมือง และกลุ่มต่างๆในพื้นที่ ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์อาข่า ลีซู ล่าหู่ ไทใหญ่ และเมียนมา เป็นต้น) ทั้งนี้ในการดำเนินการได้มีการวางแผนการดำเนินโครงการ “โครงการ “คลองสวย น้ำใส “แม่ข่า” สายน้ำแห่งชีวิต สร้างเศรษฐกิจ สร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน” ร่วมกับทางชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานอยู่แต่เดิมและประชากรอื่นๆ รวมถึงประชากรแฝงที่มาอาศัยอยู่เพิ่มเติมในภายหลัง เมื่อประชาชนในทุกฝ่ายได้เข้าใจเป้าหมายร่วมกันแล้ว ต่อมาได้เข้ามามีส่วนต่อความสำเร็จของโครงการและได้เข้าร่วมมามีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน มีการกำกับดูแลโครงการ รวมถึงการติดตามและประเมินผลโดยคณะกรรมการชุมชนและภาคประชาชนที่เป็นชาติพันธุ์กลุ่มต่างๆในพื้นที่ เกิดเป็นการผสมผสานและผนึกพลังจากทุกภาคส่วนทำให้การดำเนินโครงการนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้ในที่สุด

๓. การมีแผนที่ชัดเจนในการจัดการพื้นที่และมีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยความสำเร็จประการหนึ่งที่สำคัญ ได้แก่ การมีแผนพัฒนาที่ชัดเจนและมีการปรับปรุงแผนที่มีประสิทธิภาพให้เหมาะกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เทศบาลนครเชียงใหม่มีการใช้แผนในการพัฒนาพื้นที่และปรับปรุงแผนอย่างต่อเนื่อง มีการรับฟังความเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างไม่หยุดยั้ง ทั้งจากเทศบาลนครเชียงใหม่และคนในชุมชนที่มีความหลากหลายที่อยู่ริมคลอง เกิดเป็นแรงผลักดันในการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับในส่วนของการจัดการพื้นที่ ได้ทำการจัดกิจกรรมอย่าง

สม่ำเสมอ โครงการนวัตกรรมได้รับความร่วมมือในการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี อาทิ การทำความสะอาดพื้นที่ริมคลองแม่ข่า การเก็บขยะที่ขวางลำธารและทางน้ำ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีและต่อเนื่อง สำหรับในด้านระบบการทำงาน การทำงานของทางเทศบาลนครเชียงใหม่มอบหมายให้กองช่างรับผิดชอบผลงานโดยภาพรวมในการดูแลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด มีระบบการทำงานที่เป็นระบบชัดเจนและมีแผนในการขยายการพัฒนาพื้นที่ริมคลองแม่ข่าทั้งสองด้านในงานพัฒนาในเฟสที่ ๒ และเฟสที่ ๓ ภายใต้การดำเนินงานที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเป็นอย่างดี

๔. การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากเทศบาลนครเชียงใหม่และคณะกรรมการชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการนวัตกรรมประสบความสำเร็จ โดยมีรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ อาทิ เพจของเทศบาลนครเชียงใหม่ การประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสาย คิวอาร์โค้ด (QR Code) ไลน์ กรุ๊ป (LINE Group) และการประชาสัมพันธ์จากร้านค้าริมคลองแม่ข่า รวมถึงการที่ชุมชนมีการปรับตัวให้ทันต่อสภาพการณ์และนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ยิ่งส่งเสริมทำให้โครงการของคลองแม่ข่าประสบความสำเร็จอย่างสูง ในอีกด้านหนึ่งคือ การสื่อสารของผู้นำชุมชนที่ดี ผู้นำชุมชนสามารถสื่อสารให้ประชาชนและชาวบ้านในพื้นที่คลองแม่ข่าเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการทำให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเห็นได้จากการเสียสละพื้นที่ของชาวบ้าน นอกจากนี้ชาวบ้านยังได้มีการกำกับติดตามโดยชุมชนหรือภาคประชาชนซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความตระหนักรู้และความรับผิดชอบร่วมกันของคนในชุมชน การสื่อสารของผู้นำชุมชนหรือผู้นำตามธรรมชาติของชุมชน ทั้งคนเมืองและชนเผ่า ชาติพันธุ์ต่างๆ ให้ความร่วมมือในโครงการนวัตกรรมเป็นอย่างดี

๕. ความเสียสละและการมีส่วนร่วมของชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนและความเสียสละ มาจากประชาชนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ริมคลองแม่ข่ามองเห็นเป้าหมายร่วมของการพัฒนาที่จะเกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยส่วนร่วม ตัวอย่างการเสียสละของประชาชนที่สำคัญต่อโครงการนวัตกรรม อาทิ การยินยอมมอบพื้นที่แนวหลังบ้านของตนเองให้เป็นพื้นที่สาธารณะ ซึ่งเดิมเป็นของประชาชนในพื้นที่มอบให้กับทางเทศบาลนครเชียงใหม่เพื่อใช้ในการดำเนิน

โครงการนวัตกรรมที่มีเส้นทางคลองธรรมชาติของแม่ข้าวได้ตัดผ่านหรือไหลผ่านบ้านเรือนของตน ประชาชนจำนวนหลายรายนั้นยอมสละพื้นที่เพื่อให้โครงการนวัตกรรมคลองแม่ข้าวสามารถดำเนินการไปได้ตามเส้นทางที่มีแผนกำหนดไว้ว่าจะต้องการพื้นที่ในบริเวณใดบ้าง นอกจากนี้ยังมีเจ้าของบ้านบางหลังอนุญาตให้หรือหลังคาที่ล้ำแนวหรือพื้นที่ออกไป เพื่อให้โครงการพัฒนาคลองแม่ข้าวสามารถดำเนินการไปได้ด้วยดีตามแผนที่โครงการได้กำหนดไว้

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการนวัตกรรมพบปัญหาและอุปสรรคบางประการซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาข้อจำกัดเกี่ยวกับฤดูกาลของการท่องเที่ยวและปัญหาด้านรายได้ของชุมชน ข้อจำกัดเกี่ยวกับฤดูกาลของการท่องเที่ยวที่มีทั้งช่วงฤดูท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก (High season) มาใช้จ่ายใช้สอยและช่วงที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนน้อย (Low season) ส่งผลต่อรายได้ของประชาชนในพื้นที่ริมคลองแม่ข้าวที่ไม่อาจควบคุมได้และลดลงอย่างมากในช่วงโลว์ซีซั่น ดังนั้นทางเทศบาลนครเชียงใหม่จึงมีแนวทางในการพัฒนาอาชีพเพื่อให้ครอบคลุมต่อความต้องการของประชาชนและรายได้ที่เพียงพอ

๒. ปัญหาทางด้านการสื่อสารและการทำความเข้าใจกับเจ้าของพื้นที่เดิมในช่วงแรกของโครงการ ปัญหาทางด้านการสื่อสารเกี่ยวข้องกับข้อจำกัดของการพัฒนาในประเด็นของการเข้าถึงแอปพลิเคชันและการสื่อสารในรูปแบบใหม่ซึ่งประชาชนบางกลุ่มยังชินกับการสื่อสารผ่านช่องทางของชุมชนหรือผู้นำตามธรรมชาติเป็นหลัก ในระยะยาวจะต้องมีการให้ความรู้และส่งเสริมการสื่อสารในรูปแบบใหม่ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น อีกด้านหนึ่งคือปัญหาแต่เดิมในช่วงเริ่มแรกของโครงการอาจมีความไม่เข้าใจกันในเชิงพื้นที่ทั้งจากเจ้าของถิ่นที่อยู่เดิมและมีบางกลุ่มที่เป็นผู้บุกรุกพื้นที่ ดังนั้นในช่วงแรกจึงเผชิญกับปัญหาทางด้านการสื่อสารซึ่งกันและกัน จึงมีความท้าทายในเรื่องของการทำความเข้าใจกันในช่วงแรกกับเจ้าของพื้นที่เดิม รวมถึงภาคประชาสังคมและกรมศิลปากร ในการที่จะเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ดีขึ้นและนำไปสู่การเป็นเจ้าของร่วมกันและพัฒนาต่อยอดร่วมกันอย่าง

ยั่งยืนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเมืองและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อไป

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการรณรงค์ “โครงการ “คลองสวย น้ำใส “แม่ข้า” สายน้ำแห่งชีวิต สร้างเศรษฐกิจ สร้างวิถีชีวิตที่ยั่งยืน” เป็นโครงการรณรงค์ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาสำคัญในพื้นที่เทศบาลนครเชียงใหม่เผชิญกับสภาพน้ำเน่าเหม็นและทำลายระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อมของเมืองมาอย่างยาวนาน ที่สำคัญปัญหาดังกล่าวจัดเป็นปัญหาหลักและปัญหาสำคัญของเมืองที่ควรดำเนินการแก้ไข การดำเนินงานของทางเทศบาลสามารถพลิกฟื้นให้ของแม่ข้ากลับมาใสสะอาดได้อีกครั้งจัดเป็นนวัตกรรมที่มีความโดดเด่น โดยอาศัยการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ และการพัฒนาคุณภาพน้ำที่ได้มาตรฐานสามารถคืนความใสให้คลองและสามารถบำบัดน้ำเสียไม่ให้ไหลลงสู่แม่น้ำแม่ข้า ตลอดจนสามารถปรับปรุงทัศนียภาพและลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ริมคลองให้มีความสวยงามและประชาชนที่อาศัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ที่สำคัญเทศบาลนครเชียงใหม่มีความพยายามในการพลิกฟื้นการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่โดยการใช้นวัตกรรมทางสังคมเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างการรับรู้ โดยใช้แนวทางการพัฒนาคลองแม่ข้าของภาคประชาสังคมต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเรียนรู้ของกลุ่มต่างๆ มีความพยายามในการสร้างเศรษฐกิจใหม่ในระดับชุมชน รวมถึงมีการสนับสนุนการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

แนวทางในการพัฒนาต่อยอดเทศบาลนครเชียงใหม่ได้มีการวางแผนการพัฒนาให้คลองแม่ข้าเป็นแลนด์มาร์ค ของจังหวัดเชียงใหม่ และมุ่งไปสู่การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และชุมชนสร้างสรรค์ (Creative Community) ที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น และจะมีการพัฒนาคลองแม่ข้าต่อยอดไปในเฟสที่ ๒ และเฟสที่ ๓ และจะขยายการดำเนินงานทั้งสองฝั่ง

แม่น้ำต่อไปโดยจะเพิ่มเติมจากเดิม ๗๕๐ เมตร ขยายพื้นที่การพัฒนากออกไปให้ขยายยาวมากยิ่งขึ้นควบคู่กับการติดตั้งเสาไฟอัจฉริยะรอบพื้นที่ตลอดสองฝั่งคลอง รวมถึงวางแผนการพัฒนานวัตกรรมคลองแม่ข่าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับสถาบันการศึกษาและภาคส่วนต่างๆ โดยที่ผ่านมามีการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับหน่วยงานอื่นที่สามารถเข้ามาศึกษาดูงานอย่างแพร่หลาย ได้แก่ เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนตำบลไผ่ล้อม จังหวัดพิษณุโลก เทศบาลตำบลบางเก่า จังหวัดเพชรบุรี เทศบาลอรัญญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เทศบาลตำบลทับมา จังหวัดระยอง ผู้ตรวจราชการ กระทรวงมหาดไทย เขตตรวจราชการที่ ๑๕ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี เทศบาลตำบลห้วยกะปิ จังหวัดชลบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ปัจจุบันมีนายอัคริ นูรณุปกรณ์ ดำรงตำแหน่ง นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ มีจำนวนบุคลากร ๑,๑๙๓ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงาน ๓๘๖ คน และลูกจ้าง ๘๐๗ คน สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลนครเชียงใหม่ ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๙๒.๕๒ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน

ภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๔.๗๑ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือว่าคะแนนต้นทุนทั้งสามส่วนนี้ของเทศบาลนครเชียงใหม่อยู่ในระดับดี

ต่อมาในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้ เทศบาลนครเชียงใหม่ มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่ดี คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖ และมีผลการดำเนินโครงการที่มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาลและมีรายงานผลการตรวจสอบที่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน ๑ โครงการ และเทศบาลนครเชียงใหม่ได้มีผลการดำเนินการในการทำหน้าที่พึงเลี้ยงให้การแนะนำ ปกป้องหรือ หรือจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสมัครเข้าร่วมสมัครการประเมินรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ในกลุ่มประเภททั่วไปที่ชัดเจนจำนวนหลายแห่ง อาทิ เทศบาลเมืองแม่ใจ เทศบาลตำบลหนองผึ้ง เทศบาลตำบลสันนาเม็ง และเทศบาลตำบลหนองหอย เป็นต้น

ประเด็นต่อมาในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เทศบาลนครเชียงใหม่ มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ หลายโครงการ อาทิ โครงการรณรงค์และแก้ไขปัญหายาเสพติด To Be Number One ในทุกระดับของหมู่บ้าน อุดมการณ์ราชภัฏญานาพรณวดี โครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด โครงการอบรมหมอบ้านในพระราชประสงค์ และโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เป็นต้น และเทศบาลนครเชียงใหม่ มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ อาทิ โครงการจ้างเหมาดูแลและบำรุงรักษากล้อง CCTV โครงการฝึกอบรมและสาธิตการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้อุปกรณ์การกู้ภัย) โครงการฝึกอบรมและสาธิตการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (การดับเพลิงไหม้อาคารชั้นรุนแรง) และโครงการฝึกอบรมสัมมนาและส่งเสริมสมรรถภาพเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ด้านการช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยในอาคารสูง และทางน้ำ) เป็นต้น

ต่อมาในด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริต เทศบาลนครเชียงใหม่ มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๘๔ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ ที่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน ๒ โครงการได้แก่ โครงการอบรมให้ความรู้ทางวินัยและการป้องกันการทุจริตในองค์กรและ โครงการอบรมให้ความรู้ทางกฎหมายปกครอง โดยเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเจ้าภาพหลัก

ต่อมาในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ เทศบาลนครเชียงใหม่ มีผลการดำเนินงานในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบในระดับที่ดีมาก โดยได้มีการออกเทศบัญญัติหรือปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๔ เทศบัญญัติ ได้แก่ เทศบัญญัตินครเชียงใหม่ เรื่อง การควบคุมการเผาในที่โล่ง พ.ศ. ๒๕๖๔ เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง จัดระเบียบการจอดรถในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง ยกเลิกเทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง อนุญาตให้เทศบาลนครเชียงใหม่ทำการเทศพาณิชย์เกี่ยวกับกิจการเดินรถประจำทาง พ.ศ. ๒๕๔๘ (พ.ศ. ๒๕๖๕) และเทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประเภทการจัดให้มีการแสดงดนตรี เต้นรำ ร้องเงิ้ง ดิสโก้เทค คาราโอเกะหรือการแสดงอื่นๆ ในทำนองเดียวกัน เป็นต้น และมีการบังคับใช้อยู่ในระดับที่ดีมาก ได้แก่ มีการบังคับใช้ ตามเทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง ตลาด พ.ศ. ๒๕๕๙ เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๙ และการบังคับใช้ เทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในท้องที่ตำบลศรีภูมิ ตำบลสุเทพ ตำบลช้างม้อย ตำบลพระสิงห์ ตำบลช้างคลานและตำบลหายยา

ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีหลักฐานครบบถ้วน

ต่อมาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ในระดับที่ดี ผ่านการจัดทำโครงการแอปพลิเคชันรับแจ้งปัญหา Traffy Fondue ภายใต้อัปเดตชื่อ “จ่ายกันผ่อ” ของเทศบาลนครเชียงใหม่โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ตลอด ๒๔ ชั่วโมงและได้มีการปรับปรุงและพัฒนาต่อยอดให้เหมาะสมในการใช้งานของเทศบาลนครเชียงใหม่ นอกจากนี้เทศบาลนครเชียงใหม่ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านการจัดทำโครงการโครงการพัฒนาระบบงานสารบรรณ (e-office) โดยใช้โปรแกรมระบบสารบรรณ เพื่อในการลงทะเบียนหนังสือรับ ส่ง และออกเลขหนังสือราชการต่างๆ ทางอิเล็กทรอนิกส์และมีการจัดเก็บเอกสารในรูปแบบ PDF เพื่อทำการเปิดดูได้ทันทีรวมทั้งมีระบบแจ้งเตือนเมื่อการส่งเรื่องไปยังหน่วยงานของเทศบาลนครเชียงใหม่ได้มีการพัฒนาโปรแกรมร่วมกับหน่วยงานภายนอกหรือที่ปรึกษา

ในประการสุดท้าย ดัชนีการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ เทศบาลนครเชียงใหม่มีการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ในระดับที่ดีมีการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่ผ่าน โครงการวิจัยการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล กิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการกับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และโครงการอบรมส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และมีโครงการที่มีการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคเอกชน ประชาสังคม มูลนิธิ สมาคม องค์กรพัฒนาเอกชนผ่าน โครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการรับรู้ปรับตัวจากภัยฝุ่นละอองขนาดเล็ก และโครงการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาหมอกควันเทศบาลนครเชียงใหม่ และโครงการตลาดสะอาดอาหารปลอดภัย เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลนครเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการที่สำคัญ ดังนี้

๑) นโยบายของผู้บริหารที่มีความชัดเจน ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อผลสำเร็จในการบริหารจัดการของเทศบาลนครเชียงใหม่ คือการมีนโยบายในการทำงานที่ชัดเจนว่าต้องการขับเคลื่อนในการบริหารองค์กรไปในทิศทางใด นายกเทศมนตรีสามารถเป็นแบบอย่างในการทำงานให้กับผู้ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนงานในแต่ละยุทธศาสตร์ได้เป็นอย่างดี รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรภายใน ที่สำคัญให้ความสำคัญกับปัญหาหลักในพื้นที่ และวางแผนในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่

๒) การทำงานเชิงรุก เทศบาลนครเชียงใหม่ ทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน มีรูปแบบสไตล์การทำงานเชิงรุกและมุ่งมั่นผลสัมฤทธิ์ในการทำงานเป็นหลัก โดยพร้อมรับความท้าทายปัญหาหลักของเมืองที่เผชิญอยู่ อาทิ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จากการขยายตัวของเมืองเชียงใหม่ทำให้ผู้คนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น มีชุมชนแออัดเกิดขึ้น รวมถึงปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ที่มาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัส COVID-๑๙ ทำให้การว่างงานเพิ่มขึ้น มีผลกระทบต่องานรายได้ของประชาชน รวมถึงปัญหาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ผู้บริหารและบุคลากรให้ความสำคัญในปัญหาหลักที่เกิดขึ้นและได้นำมาแก้ไขอย่างจริงจัง มีการทำงานเชิงรุกสอดคล้องกับปัญหา และลงพื้นที่ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓) วัฒนธรรมองค์กรที่ดี เทศบาลนครเชียงใหม่ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยมีวัฒนธรรมที่เปิดกว้างพร้อมรับฟังความคิดเห็น ในการทำงานจะมีการแบ่งงานกันทำที่ชัดเจน บุคลากรที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ตั้งแต่ตำแหน่งปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล มีแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ในแต่ละทีมที่รับผิดชอบมีความมุ่งมั่นมุ่งมั่นผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ของการพัฒนาของเทศบาลนครเชียงใหม่ ในอีกด้านหนึ่ง บุคลากรส่วนใหญ่มีจิตสำนึกที่ดีต่อ

องค์การ และมีความเต็มใจในการบริหารงานและการบริการที่ดีให้กับประชาชน นอกจากนี้ทางเทศบาลนครเชียงใหม่ยังให้ความสำคัญกับการดูแลบุคลากรทั้งในเรื่องของสวัสดิการและการบำรุงขวัญและกำลังใจ โดยการให้รางวัลกับบุคลากรที่เป็นแบบอย่าง เป็นต้น

๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายในพื้นที่ การทำงานร่วมกับประชาชนและการสนับสนุนจากเครือข่ายเป็นอย่างดีส่งผลทำให้การบริหารงานของเทศบาลนครเชียงใหม่ประสบความสำเร็จ อาทิ ความร่วมมือในโครงการต่างๆ ได้แก่ โครงการรณรงค์และแก้ไขปัญหายาเสพติด To Be Number One ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี โครงการวิจัยการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล กิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการกับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และโครงการอบรมส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ รวมถึงโครงการที่มีการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาคเอกชน ประชาสังคม มูลนิธิ สมาคม องค์กรพัฒนาเอกชนผ่าน อาทิ โครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการรับรู้ปรับตัวจากภัยฝุ่นละอองขนาดเล็ก และโครงการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาหมอกควันเทศบาลนครเชียงใหม่ อาจกล่าวได้ว่า ความสำเร็จที่เกิดขึ้นทำให้เทศบาลนครเชียงใหม่เกิดการบริหารจัดการที่ดีในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ นั้น เป็นผลมาจากปัจจัยที่สำคัญคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนและเครือข่ายในพื้นที่ของเทศบาลนครเชียงใหม่

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาในการบริหารจัดการของเทศบาลนครเชียงใหม่สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑) ปัญหาโครงสร้างขององค์กรที่มีขนาดใหญ่กับการสื่อสาร (Organization size) สืบเนื่องจากโครงสร้างของเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีขนาดใหญ่มาก หากเปรียบเทียบกับเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ทำให้อาจมีข้อจำกัดเรื่องการสื่อสารภายในองค์การ ทั้งในเรื่องของ ความชัดเจนของการสื่อสาร ช่องทางการสื่อสาร และการถ่ายโอนข้อมูลภายในองค์การ

๒) ข้อจำกัดทางกฎหมาย พบว่าภารกิจบางประการไม่สามารถดำเนินการได้ แม้ว่าจะเป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาให้กับประชาชน ทั้งนี้ เพราะขัดกับกฎหมาย ที่สำคัญที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลง กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง จากราชการส่วนกลางทำให้มีผลต่อการปฏิบัติงาน การบริหารท้องถิ่นในประเทศไทยยังไม่ได้รับอิสระในการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการดำเนินงานตามพันธกิจอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องร่วมกันศึกษา แก้ไข และเปลี่ยนแปลงเพื่อสนับสนุนการทำงานของท้องถิ่นและควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยต่อไป

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของเทศบาลนครเชียงใหม่ สามารถมีแนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ ดังนี้

๑) การปรับปรุงการสื่อสารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ เทศบาลนครเชียงใหม่ มีแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการโดยมีความพยายามเพิ่มช่องทางการสื่อสารและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ ร่วมกับการใช้การสื่อสารทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการมาใช้ในการบริหารงานเพื่อลดช่วงเวลาในการสื่อสาร และการถ่ายโอนข้อมูลภายในองค์กร เพื่อแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา และประเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น

๒) การพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ให้เป็นเมืองอัจฉริยะ และเป็นต้นแบบของการพัฒนาเมืองน่าอยู่ โดยเฉพาะการสร้างแลนด์มาร์คต่างๆ ของเมือง อาทิ การพัฒนาต่อยอดคลองแม่ข่า และพัฒนาไปสู่การเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และเขตเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) และชุมชนสร้างสรรค์ (Creative community) อย่างยั่งยืน และจะมีการพัฒนาคลองแม่ข่าต่อยอดไปในเฟสที่ ๒ และเฟสที่ ๓ และจะขยายการดำเนินงานทั้งสองฝั่งแม่น้ำต่อไปโดยจะเพิ่มเติมจากเดิม ๗๕๐ เมตรขยายพื้นที่การพัฒนาออกไปให้ขยายยาวมากยิ่งขึ้นควบคู่กับการติดตั้งเสาไฟอัจฉริยะรอบพื้นที่ในส่วนของการบริหารจัดการ มุ่งเน้นไปสู่ Smart Governance กล่าวคือ มุ่งเน้นให้เกิดการบูรณาการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมถึงเทศบาลนครเชียงใหม่มุ่งสร้างนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองที่ชัดเจน มีแผนการทำงานที่สอดคล้อง

กันในทุกระดับ รวมถึงมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการบริหารงานของ เทศบาลนครเชียงใหม่ให้มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน ตลอดจนในอนาคตสามารถ พัฒนาเป็นเมืองต้นแบบและพัฒนาสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะชั้นนำของประเทศไทยต่อไป

เทศบาลตำบลบ้านหลวง
อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐพงษ์ คันธรส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ เมธาสุทธิรัตน์

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“คนบ้านหลวง ม่วนอีก ม่วนใจ๋ ห่างไกลโศกยา (Banluang Healthlistic Care)”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ให้มีชีวิตที่ดีขึ้น
๒. เพื่อช่วยให้ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ สามารถกลับไปดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น หรือเป็นภาระแก่ผู้อื่นน้อยที่สุด
๓. เพื่อจัดหาอุปกรณ์เสริมสำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ให้เหมาะสมกับความพิการของแต่ละบุคคล
๔. เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากความพิการด้านการเคลื่อนไหว เช่น ภาวะข้อติดแข็ง การเกิดแผลกดทับ เป็นต้น
๕. เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้ดูแล ฟื้นฟูความรู้และทักษะของผู้ดูแล (Care giver) ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และบุคคลอื่นที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่
๖. เพื่อให้ผู้สูงอายุ และบุคคลอื่นที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ ได้รับการดูแลที่ดี อยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลตำบลบ้านหลวง มีหมู่บ้านในความรับผิดชอบ จำนวน ๑๙ หมู่บ้าน โดยในพื้นที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์สูง กล่าวคือ มีชนพื้นราบพื้นเมือง จำนวน ๘ หมู่บ้าน ชนเผ่าปกากะญอหรือกะเหรี่ยง จำนวน ๙ หมู่บ้าน ชนเผ่าม้ง จำนวน ๒ หมู่บ้าน ประชากรรวม ๑๓,๗๑๕ คน พื้นที่ ๓๖๔ ตารางกิโลเมตร นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนในตำบลบ้านหลวงมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงเป็นอันดับ ๒ ของอำเภอจอมทองและยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จในปีที่ผ่านมาไม่เกิน ๖.๓ ต่อแสนประชากร แต่จากการรายงานข้อมูลปัญหาการฆ่าตัวตายสำเร็จในตำบลบ้านหลวง พบว่าในปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จเท่ากับ ๗.๗๒, ๓๐.๗๑, ๗.๖๓, ๖๐.๕๙ และ ๓๐.๑๓ ต่อแสนประชากร ซึ่งในปี ๒๕๖๓ อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จอยู่ที่ ๖๐.๕๙ ต่อแสนประชากรซึ่งสูงมาก ถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญของตำบลบ้านหลวง เทศบาลฯ ได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ได้ดำเนินการค้นหาากลุ่มเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายให้เข้าถึงบริการและมีการติดตามดูแลต่อเนื่องจนถึงชุมชน โดยการบูรณาการงานกับงานควบคุมโรคไม่ติดต่อหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ที่เกี่ยวข้องและชุมชนให้เข้ามามีบทบาทในการป้องกันแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตายในพื้นที่ร่วมกันอย่างจริงจัง เพื่อช่วยผู้ที่เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายได้รับการบำบัดรักษา ดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง และมีความเข้มแข็งทางใจให้พร้อมที่จะสามารถเผชิญและอยู่กับปัญหาของตัวเองได้โดยไม่ฆ่าตัวตายอันจะนำมาสู่การมีจิตและคุณภาพชีวิตที่ดี

นอกจากนั้นจากการเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามอาการ กลุ่มผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง เป็นการบูรณาการสุขภาพในเชิงรุก ที่มีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของประชาชน มีผู้ป่วยเรื้อรัง ที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง และผู้พิการ ที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย หรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จำนวนมาก ซึ่งในตำบลบ้านหลวง เป็นชุมชนใหญ่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง จำนวน ๗๒ ราย ซึ่งเป็นปัญหาในการดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกายและจิตใจ การเยี่ยมบ้านเป็นการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและเป็นการทำความเข้าใจ กับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง เพื่อจะหาแนวทางในการแก้ไขให้เหมาะสม กับวิถีของชุมชน การเยี่ยมบ้านและฟื้นฟูผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง ถือเป็นการประเมินภาวะสุขภาพของประชาชน และ

ป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นกับตัวบุคคล และการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนของการเกิดโรครุนแรงขึ้นใหม่ และเป็นการส่งเสริมให้ กำลังใจอีกด้วย ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงส่วนใหญ่ ช่วยเหลือตนเองได้น้อย และมี แนวโน้มการเกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง มีโอกาสเกิดข้อติด แข็ง และแผลกดทับ นำไปสู่การติดเชื้อในกระแสเลือด และอาจส่งผลให้เกิด ความรุนแรงถึงชีวิต ดังนั้นการดูแลผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง จึงต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการดูแลป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนต่อ ตัวผู้ป่วย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง มีสุขภาพกายและจิตที่ดี สมเกียรติความมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

ด้วยบริบททางพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านหลวงมีบริบทเชิงพื้นที่ที่ ประกอบไปด้วยที่สูงจำนวนมาก รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ทางชาติพันธุ์สูง การบริการทางการแพทย์เข้าถึงได้ยากในหลายกลุ่ม และยังมี ปัญหาด้านสุขภาพ การสื่อสาร การดูแลผู้สูงอายุ จึงมีความต้องการโครงการ นวัตกรรม “คนบ้านหลวง ม่วนอีก ม่วนใจ๋ ทางไกลโฮงยา (Banluang Healthlistic Care)” เพื่อเป็นการให้บริการที่หลากหลาย ครอบคลุมการ ให้บริการด้านสุขภาพและ บริการดูแลที่เกี่ยวกับการแพทย์แก่ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย โรคเรื้อรัง หรือ ผู้พิการที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้เป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้ ในพื้นที่ยังมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ได้แก่ ขนพื้นเมือง ขนเผ่าม้ง ขน เผ่าปกากะญอหรือกะเหรี่ยง ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถอ่านตัวหนังสือ ภาษาไทยได้ ทำให้การเข้ายาคิดพลาด ผู้ป่วยได้รับการดูแลจากทีมสหวิชาชีพ ได้ สะดวก รวดเร็ว ลดอัตราการเสียชีวิตและการเกิดภาวะทุพพลภาพ แก้ไขปัญหา ค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ป่วย เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี เข้าถึงการบริการอย่างถ้วนหน้าและเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำในกลุ่มชาติพันธุ์ และมีความสอดคล้องกับนวัตกรรมด้านสุขภาพการดูแลระยะยาวจะเน้น ให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการการดูแลของแต่ละคน ซึ่งอาจแตกต่างกัน บนพื้นฐานของการส่งเสริมให้ ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of life) ของผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ให้มีชีวิต

ที่ดีขึ้น ให้ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ สามารถกลับไปดำรงชีวิตได้อย่างอิสระ ลดการพึ่งพิง หรือพึ่งพิงผู้อื่นน้อยที่สุด นอกจากนี้จัดหาอุปกรณ์เสริมสำหรับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีความจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ให้เหมาะสมกับความพิการของแต่ละบุคคล เพื่อค้นหาความต้องการในการใช้อุปกรณ์เสริม สำหรับการฟื้นฟูสมรรถนะ ผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง และป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากความพิการด้านการเคลื่อนไหว เช่น ภาวะข้อติดแข็ง การเกิดแผลกดทับ เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพ (Potential) ผู้ดูแล ฟื้นฟูความรู้และทักษะของผู้ดูแล (Care giver) ผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และบุคคลอื่นที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ และส่งผลให้ผู้สูงอายุ และบุคคลอื่นที่มีภาวะพึ่งพิงในพื้นที่ ได้รับการดูแลที่ดีอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี สอดรับกับวาระแห่งชาติ และปณิญาสากลที่มีมอดได้ไว้ว่า “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” รวมทั้งปัญหาสำคัญที่ต้องการแก้ไขจำนวน ๓ ปัญหาได้แก่

๑. ปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนในตำบลบ้านหลวง พบว่ามีผู้ป่วยเรื้อรัง ที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง และผู้พิการ ที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย หรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และมีฐานะยากจน เป็นจำนวนมาก ที่ยังต้องพึ่งพิงการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น หรือญาติ บางรายขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว หรือถูกปล่อยปละละเลย ทำให้เกิดปัญหาภาวะซึมเศร้าและนำไปสู่ปัญหาการฆ่าตัวตาย ซึ่งตำบลบ้านหลวงมีสถิติการฆ่าตัว

๒. ปัญหาการฆ่าตัวตายของประชาชนในตำบลบ้านหลวง มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงเป็นอันดับ ๒ ของอำเภอจอมทองและยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จในปีที่ผ่านมาไม่เกิน ๖.๓ ต่อแสนประชากร แต่จากการรายงานข้อมูลปัญหาการฆ่าตัวตายสำเร็จในตำบลบ้านหลวง พบว่าในปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔ มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จเท่ากับ ๗.๗๒ , ๓๐.๗๑ , ๗.๖๓ , ๖๐.๕๙ และ ๓๐.๑๓ ต่อแสนประชากร ซึ่งในปี ๒๕๖๓ อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จอยู่ที่ ๖๐.๕๙ ต่อแสนประชากรซึ่งสูงมาก ถือได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญของตำบลบ้านหลวง

๓. ปัญหาการอ้างสิทธิ์ครอบครอง เข้าทำประโยชน์ในที่ดินทำกินไม่ได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายด้วยความเท่าเทียม ถูกกล่าวหาว่าพื้นที่ทำกิน

เป็นพื้นที่ที่เกิดจากการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ก่อนคำสั่ง คสช. ที่ ๖๔/๒๕๕๗ มีผลบังคับใช้ ทั้งนี้ ผู้ที่ทำการครอบครองทำกินต่างอ้างสิทธิการถือครอง โดยขาดหลักฐานที่ชัดเจน และเจ้าหน้าที่ของรัฐเวลาออกปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันพิทักษ์พื้นที่ป่าไม้ ตรวจสอบพบเจอการเข้าทำประโยชน์บนที่ดินดังกล่าว จึงถูกจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย เนื่องจากไม่สามารถพิสูจน์ให้แน่ชัดถึงการครอบครองพื้นที่ก่อนคำสั่ง คสช. ที่ ๖๔/๒๕๕๗ มีผลบังคับใช้ได้

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

โครงการนวัตกรรม “คนบ้านหลวง ม่วนอี๊ก ม่วนใจ๋ ห่วงไกลโงียงยา (Banluang Healthlistic Care)” โดยจากการดำเนินการในปัญหาที่สำคัญของเทศบาลตำบลบ้านหลวงโดยการวิเคราะห์ปัญหาในบริบทของชุมชนในเขตตำบลบ้านหลวงพบว่า ด้านสุขภาพของประชาชนในตำบลบ้านหลวง พบว่ามีผู้ป่วยเรื้อรัง ที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง และผู้พิการ ที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย หรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และมีฐานะยากจน เป็นจำนวนมาก ที่ยังต้องพึ่งพิงการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น หรือญาติบางรายขาดการดูแลเอาใจใส่ จากครอบครัว หรือถูกปล่อยปละละเลย ทำให้เกิดปัญหาภาวะซึมเศร้าและนำไปสู่ปัญหาการฆ่าตัวตาย ซึ่งตำบลบ้านหลวงมีสถิติการฆ่าตัวการเยี่ยงบ้านเพื่อติดตามอาการ กลุ่มผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง เป็นการบูรณาการสุขภาพในเชิงรุกในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านหลวง ความท้าทายในการดำเนินโครงการนวัตกรรมคือในพื้นที่ตำบลบ้านหลวงมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ได้แก่ ขนพื้นเมือง ขนเผ่าม้ง ขนเผ่าปกากะญอหรือกะเหรี่ยง ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถอ่านตัวหนังสือภาษาไทยได้ ทำให้การใช้ยาผิดพลาด ทีมเยี่ยมบ้านเทศบาลตำบลบ้านหลวง พร้อมด้วย Caregiver : CG จึงได้คิดค้นปฏิทินยาซึ่งใช้ลักษณะของปฏิทินประจำเดือน โดยนำชื่อยาที่บ่งแสง ใส่ไว้แต่ละวันให้กับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และได้ใช้ภาษาประจำถิ่น หรือภาษากะเหรี่ยงกำกับชื่อยา เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าใจการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง โดยมีกระบวนการดังนี้

๑) บูรณาการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลในพื้นที่ตำบลบ้านหลวง ทั้ง ๔ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแม่หอย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเมืองกลาง โรงพยาบาล

ส่งเสริมสุขภาพตำบลอโยธยารักษ์ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านใหม่ห้วยเหี้ยะ ในการจัดทำโครงการฝึกทักษะการทำกายภาพบำบัดแบบ Passive Exercise ให้กับผู้ดูแลผู้ป่วย (Care giver) และญาติผู้ป่วย เพื่อให้มีความรู้ มีทักษะการดูแลผู้ป่วยจากการฝึกปฏิบัติจริง และได้รับการฟื้นฟูความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ป่วยใช้ชีวิตประจำวัน อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยหนุนเสริมกายอุปกรณ์ สำหรับบริหารกล้ามเนื้อแขน กล้ามเนื้อขา จากวัสดุในท้องถิ่น และประเมินการใช้งานโดยทีมสหวิชาชีพจากโรงพยาบาลจอมทอง

๒) การนำระบบ Cloud Server ไปใช้กับโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยระยะยาว (Long Term Care) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่าง Care giver ที่มีหน้าที่ดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องในชุมชน รายงานผลการเยี่ยมผู้ป่วย และหน่วยบริการ อันได้แก่ ศูนย์ LTC ตำบลบ้านหลวง แบบ Real time สามารถใช้อุปกรณ์พกพา เช่น Smart phone , iPad ลงเยี่ยมในพื้นที่และบันทึกเข้าโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยซึ่งมีคะแนนการทํากิจวัตรประจำวัน (ADL : Activity Daily Living) น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๑ คะแนน ในระยะยาว (Long Term Care) ได้ โดยใช้ฐานข้อมูลที่มีอยู่เดิมในแฟ้มงาน เช่น รูปภาพ เลขที่บัตรประชาชน ชื่อ-สกุล อายุ ที่อยู่ สิทธิการรักษาฯ สามารถส่งออกข้อมูลการเยี่ยมแฟ้ม Community Service ในระบบส่งข้อมูลแฟ้มได้ทันที

๓) กระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี เข้าถึงการบริการอย่างถ้วนหน้าและเท่าเทียม โดยเน้นบูรณาการด้านสาธารณสุขและด้านสังคม ในระดับพื้นที่ ซึ่งมีความคาดหวังว่าเมื่อนำเทคโนโลยีการใช้งานระบบ Cloud Server มาพัฒนาระบบสารสนเทศ ในการจัดทำฐานข้อมูลการดูแลผู้ป่วยระหว่าง Care giver และหน่วยบริการ LTC ตำบลบ้านหลวง แบบ Real time จะสามารถรายงานผลการดำเนินงานได้เป็นปัจจุบัน และมีประสิทธิภาพ

๔) กลุ่มผู้ดูแลผู้ป่วย (Care giver) ได้คิดค้นปฏิทินยา ซึ่งใช้ลักษณะของปฏิทินประจำเดือน โดยนำซองยาทึบแสง ใส่ไว้แต่ละวัน ให้กับผู้ป่วยสูงอายุที่มีภาวะพืงพืง และได้ใช้ภาษาประจำถิ่น หรือภาษากะเหรี่ยงกำกับซองยา เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าใจการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง

๕) การฝึกทักษะการทํากายภาพบำบัดแบบ Passive Exercise ให้กับ ผู้ดูแล (Care giver) และญาติ เพื่อให้มีความรู้ มีทักษะการดูแลจากการฝึกปฏิบัติจริง และได้รับการฟื้นฟูความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุนกายอุปกรณ์ สำหรับบริหารกล้ามเนื้อแขน กล้ามเนื้อขาจากวัสดุในท้องถิ่น และประเมินการใช้งานโดยทีมสหวิชาชีพจากโรงพยาบาลจอมทองและได้พัฒนาเป็นวัสดุที่มีความคงทนถาวรเหมาะกับการเคลื่อนย้าย และส่งต่อไปให้กับผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงรายอื่น

จากการดำเนินการข้างต้น ส่งผลให้เทศบาลตำบลบ้านหลวง สามารถบูรณาการสุขภาพในเชิงรุกในพื้นที่ โดยการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ในพื้นที่ตำบลบ้านหลวง ทั้ง ๔ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแม่หอย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเมืองกลาง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอยอินทนนท์ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านใหม่ห้วยเหี้ยะ ในการจัดทำโครงการฝึกทักษะการทํากายภาพบำบัดแบบ Passive Exercise ให้กับผู้ดูแลผู้ป่วย (Care giver) และญาติผู้ป่วย เพื่อให้มีความรู้ มีทักษะการดูแลผู้ป่วยจากการฝึกปฏิบัติจริง และได้รับการฟื้นฟูความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ป่วยใช้ชีวิตประจำวัน อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยหนุนเสริมกายอุปกรณ์ สำหรับบริหารกล้ามเนื้อแขน กล้ามเนื้อขา จากวัสดุในท้องถิ่น และนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการรักษาดูแลสุขภาพ ซึ่งเป็นการดูแลรักษาสุขภาพระยะยาว (Long Term Care) ที่มั่นคงและยั่งยืน โดยยึดมั่นว่าผู้ป่วยเป็นหลักชัยของสังคมที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันดูแลรักษา นอกจากนี้มีการบูรณาการกับภาคส่วนในลักษณะการทำงานเครือข่ายที่เข้มข้น เช่น การสนับสนุนผู้จัดการระบบ Care Manager: CM รพ.สต.บ้านเมืองกลาง รพ.สต.บ้านแม่หอย รพ.สต.ดอยอินทนนท์ รพ.สต.บ้านใหม่ห้วยเหี้ยะ ศูนย์พัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และคนพิการตำบลบ้านหลวง จำนวน ๕ คน พัฒนาการจัดทํากายอุปกรณ์ให้กับผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงที่มีปัญหากล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรง สำหรับผู้ที่ได้รับการประเมินจากผู้จัดการระบบ (Care manger) จำนวน ๑๒ ราย และจัดทำปฏิทินยา (สำหรับผู้ป่วยที่อ่านภาษาไทยไม่ออก) นอกจากนี้ได้มีนาระบบดิจิทัล Cloud Server มาใช้กับโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยระยะยาว (Long Term Care) เกิดการพัฒนาแอปพลิเคชัน Banluang Smart Health มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ดูแลผู้ป่วยให้สามารถรายงานผลการเยี่ยมผู้ป่วย

และหน่วยบริการได้แก่ ศูนย์ LTC ตำบลบ้านหลวง แบบ Real time สามารถใช้อุปกรณ์พกพา เช่น Smart phone , Ipad ลงเยี่ยมในพื้นที่และบันทึกเข้าโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยซึ่งมีคะแนนการทํากิจวัตรประจำวัน (ADL) น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๑ คะแนน ในระยะยาวได้ โดยใช้อาณข้อมูลที่มีอยู่เดิมในแฟ้มงาน เช่น รูปภาพ เลขที่บัตรประชาชน ชื่อ-สกุล อายุ ที่อยู่ สิทธิการรักษาฯ มาเก็บรวบรวมไว้ในแอปพลิเคชัน Banluang Smart Health

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

สำหรับกระบวนการดำเนินโครงการ “คนบ้านหลวง ม่วนอีก ม่วนใจ๋ ห่างไกลโองยา (Banluang Healthlistic Care)” ของเทศบาลตำบลบ้านหลวงนั้น สามารถสังเคราะห์ปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม ดังนี้

๑. ผู้บริหารท้องถิ่นมีภาวะความเป็นผู้นำ นายกเทศมนตรีตำบลบ้านหลวงเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งมีความมุ่งมั่นในการทำงานสูง ได้รับการยอมรับจากทั้งผู้ใต้บังคับบัญชาและหน่วยงานทั้งจากภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชน ตลอดจนเครือข่ายการทำงานซึ่งทำให้ในการทำงานได้มีภาคีเครือข่ายเข้าร่วมสนับสนุนจำนวนมาก ตลอดจนได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี ในนวัตกรรมคนบ้านหลวง ม่วนอีก ม่วนใจ๋ ห่างไกลโองยา (Banluang Healthlistic Care) ได้ขับเคลื่อนโครงการด้านสุขภาพในชุมชน โดยมีบริการที่หลากหลาย ครอบคลุมการให้บริการด้านสุขภาพและบริการดูแลที่เกี่ยวกับการแพทย์แก่ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง หรือ ผู้พิการที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้เป็นระยะเวลานาน นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ได้แก่ ชนพื้นเมือง ชนเผ่าม้ง ชนเผ่าปกากะญอหรือกะเหรี่ยง ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถอ่านตัวหนังสือภาษาไทยได้ ทำให้การใช้ยาผิดพลาด

๒. การมีภาคประชาชนและภาคีเครือข่ายในการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ในการพัฒนาโครงการนวัตกรรมนี้ได้อาศัยการมีส่วนร่วมและการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และการทำงานร่วมกับภาคประชาชน ชุมชนในพื้นที่ในลักษณะที่เป็นเครือข่าย โดยใช้เครือข่ายเทศบาลตำบลบ้านหลวงพบความท้าทายในพื้นที่ที่มีลักษณะกลุ่มชาติพันธุ์จำนวนมาก และมีปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนในตำบลบ้านหลวง พบว่ามี

ผู้ป่วยเรื้อรัง ที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง และผู้พิการ ที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย หรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และมีฐานะยากจน เป็นจำนวนมาก ที่ยังต้องพึ่งพิงการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น หรือญาติ บางรายขาดการดูแล ดังนั้นการมีเครือข่ายประกอบไปด้วยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ในพื้นที่ตำบลบ้านหลวง โครงการฝึกทักษะการทำกายภาพบำบัดแบบ Passive Exercise ให้กับผู้ดูแลผู้ป่วย (Care giver) และญาติผู้ป่วย เพื่อให้มีความรู้ มีทักษะการดูแลผู้ป่วยจากการฝึกปฏิบัติจริง การสนับสนุนผู้จัดการระบบ Care Manager ในการเป็นเครือข่ายร่วมในการทำงานพัฒนาการจัดทำกายอุปกรณ์ ให้กับผู้ที่มิภาวะพึ่งพิงที่มีปัญหากล้ามเนื้อแขนขาอ่อนแรง และจัดทำปฏิทินยา (สำหรับผู้ป่วยที่อ่านภาษาไทยไม่ออก)

นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการในการทำงานร่วมกันโดยเทศบาลเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพในพื้นที่ โดยมีกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ตำบลบ้านหลวง กองทุน LTC โดยเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนร่วมเสนอแนวทางในการพัฒนากายอุปกรณ์ เปิดโอกาสให้ประชาชนให้ความเห็น และคัดเลือกภาคประชาชนเข้าร่วมเป็นผู้ดูแล ผู้สูงอายุ (CG) มีการฝึกอบรมและสร้างเครือข่าย เช่น เครือข่ายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร่วมกับโรงพยาบาลจอมทองในการสนับสนุนองค์ความรู้ และหน่วยงานมูลนิธิเฟรทเฮลท์ในการสนับสนุนด้านวิชาการ ศูนย์พัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและคนพิการตำบลบ้านหลวง เป็นหน่วยจัดบริการ ด้านการดูแลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง รวมถึง ดูแลผู้สูงอายุติดสังคม ติดบ้าน และติดเตียง และศูนย์สารสนเทศเพื่อการพัฒนาเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน สนับสนุนระบบดิจิทัล Banluang Smarth Helth

๓. การมีระบบแอปพลิเคชัน และการใช้ข้อมูล เทศบาลตำบลบ้านหลวงดำเนินโครงการนวัตกรรมของเทศบาลตำบลบ้านหลวง “คนบ้านหลวง ม่วนอีก ม่วนใจ๋ ห่างไกลโฮงยา (Banluang Healthlistic Care)” เนื่องจากต้องการขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาสำคัญด้านสุขภาพของประชาชนในเขตเทศบาล แต่ความท้าทายเชิงบริบทพื้นที่ และการมีกลุ่มชาติพันธุ์หลากหลายจึงต้องมีการนำระบบดิจิทัล Cloud Server มาใช้กับโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยระยะยาว (Long Term Care) เกิดการพัฒนาแอปพลิเคชัน Banluang Smart

Health มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่าง Care giver สามารถรายงานผลการเยี่ยมผู้ป่วย และหน่วยบริการ อันได้แก่ ศูนย์ LTC ตำบลบ้านหลวง แบบ Real time สามารถใช้อุปกรณ์พกพา เช่น Smart phone Ipad ลงเยี่ยมในพื้นที่และบันทึกเข้าโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยซึ่งมีคะแนนการทากิจวัตรประจำวัน (ADL) น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๑ คะแนน ในระยะยาวได้ โดยใช้ฐานข้อมูลที่มีอยู่เดิมในแฟ้มงาน เช่น รูปภาพ เลขที่บัตรประชาชน ชื่อ-สกุล อายุ ที่อยู่ สิทธิการรักษาฯ มาเก็บรวบรวมไว้ในแอปพลิเคชัน Banluang Smart Health รวมทั้งการใช้ข้อมูลที่ได้จากแอปพลิเคชันเพื่อการวางแผนด้านสุขภาพ และการดูแลด้านสุขภาพของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวงอย่างครบวงจร

๔. การมีบุคลากรที่มีความสามารถ และทำงานเป็นทีม เทศบาลตำบลบ้านหลวง มีบุคลากรที่มีความสามารถและทุ่มเทในองค์กรและการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการประจำโดยการทำงานร่วมกันโดยมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การมีวัฒนธรรมการทำงานที่มีส่วนร่วม มีค่านิยมองค์กรที่ดี มีการทำงานที่ยืดหยุ่น โดยที่ผู้บริหาร บุคลากรและพนักงานของท้องถิ่นทำงานภายใต้การวางแผนร่วมกัน การดำเนินการร่วมกันการใช้กลไกในการทำงานแบบปรึกษาและร่วมมือร่วมแรงในการทำงานร่วมกัน มีการทำงานภายใต้สภาวะที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทำให้การทำงานเป็นไปโดยความรวดเร็ว ทำให้บุคลากรดำเนินงานเป็นทีม ต่อเนื่อง และยั่งยืน โดยมีผู้บริหารร่วมลงมือปฏิบัติกับข้าราชการประจำ มีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม มีเข้มแข็งและเข้มขันเป็นอย่างมากจนนำมาซึ่งความสำเร็จเป็นอย่างสูง

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการ “คนบ้านหลวง ม่วนอีก ม่วนใจ๋ ห่างไกลโงงยา (Banluang Healthlistic Care)” ของเทศบาลตำบลบ้านหลวง นั้นพบปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาเชิงบริบทพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านหลวงส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง และเป็นพื้นที่ที่มีความห่างไกลในการเดินทางซึ่งการ

จัดการพื้นที่เป็นสิ่งหนึ่งที่มีความยากเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ในบริบทของพื้นที่ยังมีความหลากหลายของชาติพันธุ์

๒. ปัญหาในการใช้ระบบแอปพลิเคชัน เนื่องด้วยความแตกต่างทางชาติพันธุ์ในเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวงส่งผลให้การใช้อุปกรณ์ในการเข้าใช้แอปพลิเคชันเป็นไปด้วยความลำบาก ในบางครั้งไม่สามารถเกิดความทั่วถึงในการใช้ และเครือข่ายสัญญาณที่มีผลกับพื้นที่สูงไม่สามารถใช้งานในบางครั้งได้

๓. ปัญหางบประมาณ เนื่องด้วยเทศบาลตำบลบ้านหลวงมีงบประมาณในการดำเนินงานจำกัดและในบางครั้งงบประมาณไม่เพียงพอต่อการให้บริการสาธารณะ

๔. ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ เนื่องด้วยเทศบาลตำบลบ้านหลวงมีพื้นที่อยู่ในเขตพื้นที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ พื้นที่ของหน่วยงานภาครัฐอื่น ฉะนั้นการดำเนินการบางครั้งจะมีปัญหาเรื่องระเบียบกฎหมาย และข้อจำกัดเกี่ยวกับความทับซ้อนของพื้นที่ในการดำเนินโครงการนวัตกรรม

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เทศบาลตำบลบ้านหลวง ได้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการบริการที่ดีด้านด้านสุขภาพของประชาชนในตำบลบ้านหลวง โดยข้อมูลของเทศบาลตำบลบ้านหลวงพบว่า มีผู้ป่วยเรื้อรัง ที่เป็นผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง และผู้พิการ ที่ช่วยเหลือตนเองได้น้อย หรือช่วยเหลือตนเองไม่ได้ และมีฐานะยากจน เป็นจำนวนมาก ที่ยังต้องพึ่งพิงการช่วยเหลือจากบุคคลอื่น หรือญาติ บางรายขาดการดูแลเอาใจใส่ จากครอบครัว หรือถูกปล่อยปละละเลย ทำให้เกิดปัญหาภาวะซึมเศร้าและนำไปสู่ปัญหาการฆ่าตัวตาย ซึ่งตำบลบ้านหลวงมีสถิติการฆ่าตัวตายการเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามอาการ กลุ่มผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง เป็นการบูรณาการสุขภาพในเชิงรุกในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านหลวง ความท้าทายในการดำเนินโครงการนวัตกรรมคือในพื้นที่ตำบลบ้านหลวงมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ได้แก่ ชนพื้นเมือง ชนเผ่าม้ง ชนเผ่าปกากะญอหรือกะเหรี่ยง ผู้สูงอายุบางรายไม่สามารถอ่านตัวหนังสือภาษาไทยได้ ทำให้การใช้ยาผิดพลาด ทีมเยี่ยมบ้านเทศบาลตำบลบ้านหลวง พร้อมด้วย Caregiver : CG จึงได้คิดค้นปฏิทินยา ซึ่งใช้ลักษณะของปฏิทินประจำเดือน โดยนำซองยาทิบ

แสง ใส่ไว้แต่ละวัน ให้กับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง และได้ใช้ภาษาประจำถิ่น หรือภาษากะเหรี่ยงกำกับชองยา เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าใจการใช้ยาได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนั้นได้มีการนำระบบดิจิทัล Cloud Server มาใช้กับ โปรแกรมการดูแลผู้ป่วยระยะยาว (Long Term Care) เกิดการพัฒนาแอปพลิเคชัน Banluang Smart Health มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่าง Care giver สามารถรายงานผลการเยี่ยมผู้ป่วย และหน่วยบริการ อันได้แก่ ศูนย์ LTC ตำบลบ้านหลวง แบบ Real time สามารถใช้อุปกรณ์พกพา เช่น Smart phone , Ipad ลงเยี่ยมในพื้นที่และบันทึกเข้าโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยซึ่งมีคะแนนการทํากิจวัตรประจำวัน (ADL) น้อยกว่าหรือเท่ากับ ๑๑ คะแนน ในระยะยาวได้ โดยใช้ฐานข้อมูลที่มีอยู่เดิมในแฟ้มงาน เช่น รูปภาพ เลขที่บัตรประชาชน ชื่อ-สกุล อายุ ที่อยู่ สิทธิการรักษาฯ มาเก็บรวบรวมไว้ในแอปพลิเคชัน Banluang Smart Health

โดยโครงการนวัตกรรมของเทศบาลตำบลบ้านหลวง ได้การดำเนินงานผ่านศูนย์พัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและคนพิการตำบลบ้านหลวง ภายใต้การสนับสนุนจาก กองทุน LTC โดยได้มีการถ่ายทอด ขยายผลภายในพื้นที่ไปยัง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทั้ง ๔ แห่ง และจากการติดตามประเมินผลกองทุน โดยเจ้าหน้าที่ ของ สปสช.เขต๑ เชียงใหม่ การประเมินตนเอง พบว่าระบบการดูแลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงตำบลบ้านหลวงสามารถเป็นศูนย์การเรียนรู้ จึงส่งผลให้การดำเนินงานการดูแลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงตำบลบ้านหลวง มีลักษณะพิเศษแตกต่างจนเป็นต้นแบบการขับเคลื่อนงาน ทำให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาศึกษาเรียนรู้

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

จากการพัฒนาโครงการนวัตกรรมนี้เทศบาลตำบลบ้านหลวง ซึ่งการขับเคลื่อนโครงการ “คนบ้านหลวง ม่วนอีก ม่วนใจ๋ ทางไกลโองยา (Banluang Healthlistic Care)” จะได้มีการต่อยอดในการดำเนินโครงการนวัตกรรมโดยการร่วมภาคีเครือข่ายมีการสนับสนุนและขับเคลื่อนการจัดบริการดูแลด้านสาธารณสุขจากหน่วยบริการเชื่อมโยงถึงที่บ้านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอตามปัญหาสุขภาพ และตามชุดสิทธิประโยชน์โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว

ชุมชน และท้องถิ่นให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรีเข้าถึงบริการ อย่างถ้วนหน้าและเท่าเทียม เป็นการสร้างสังคมแห่งความเอื้ออาทรเกื้อหนุน และการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง การร่วมกันระหว่างรัฐกับท้องถิ่น นอกจากนี้มีงานขับเคลื่อนบทบาทของความร่วมมือในระหว่างภาคีเครือข่ายสุขภาพ ในการสร้างสรรค์และขับเคลื่อนระบบการดูแลผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชนให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยโครงการมุ่งที่จะให้เกิดต้นแบบการดูแลผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง อย่างเป็นระบบ มีระบบสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต คนรุ่นใหม่มีการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ และมีการพัฒนาเศรษฐกิจและนวัตกรรมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือความยั่งยืนของระบบที่ชุมชน สามารถดำเนินการด้วยตนเองโดยมีเทศบาลตำบลบ้านหลวงให้การสนับสนุน

การดำเนินโครงการนวัตกรรมในการขยายผลให้เกิดความครอบคลุมในการดำเนินการในทุกพื้นที่ รวมทั้งการต่อยอดการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนให้ครอบคลุมการดำเนินการทุกด้านให้สอดคล้องกับพื้นที่ การพัฒนาไปสู่การส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และต่อยอดนวัตกรรมไปสู่การท่องเที่ยวบนเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวงเพื่อสร้างอาชีพ และรายได้ต่อไป

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ปัจจุบันมีนายก อบิ เพชรไพรพนาวัลย์ ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านหลวง และมีนายอภิสิทธิ์ ยลละอ เป็นปลัดเทศบาลตำบลบ้านหลวง ซึ่งเทศบาล

ตำบลบ้านหลวงได้มีโครงสร้างส่วนราชการแบ่งเป็น ๕ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) สำนักปลัดเทศบาล ๒) กองคลัง ๓) กองการศึกษา ๔) กองสาธารณสุข ๕) กองช่าง มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๑๑๕ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๘๕ คน และลูกจ้าง ๓๐ คน

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านหลวง ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลบ้านหลวง ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๙๑.๔๓ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๒.๔๒ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือว่าคะแนนต้นทุนทั้งสามส่วนนี้ของเทศบาลตำบลบ้านหลวงอยู่ในระดับดีมาก

ต่อมาในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น เทศบาลตำบลบ้านหลวง มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๖ เทศบาลตำบลบ้านหลวงได้ผลการดำเนินโครงการมีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาลและมีรายงานผลการตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการป้องกันปัญหาการฆ่าตัวตายสำเร็จ ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โครงการตรวจคัดกรองสุขภาพประชาชน โครงการกลุ่มเสี่ยงต่อโรคเบาหวาน - ความดัน กลุ่มอายุ ๑๕-๓๔ ปี โครงการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ สุขภาพดี ชีวิตมีสุข โครงการอบรม อสม. การให้ความรู้เรื่องวัณโรค โครงการเตรียมความพร้อมป้องกันและความคุ้มครองโรคติดต่อในชุมชน โครงการช่วยเหลือผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสในเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โครงการจัดบริการสาธารณะ รับ-ส่ง เด็กก่อนวัยเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน้ำตกแม่กลาง เป็นต้น ในกลุ่มประเภททั่วไปที่ชัดเจน

ต่อมาในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น เทศบาลตำบลบ้านหลวง

มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ได้ในระดับดีมาก หลายโครงการ อาทิ โครงการจิตอาสา เราทำความดีด้วยหัวใจ โครงการเฉลิมพระเกียรติกิจกรรมร่วมกันปลูกต้นไม้เพื่อความสวยงามและรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการทำฝายชะลอน้ำ โครงการวันท้องถิ่นไทย ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมเป็นต้น และเทศบาลตำบลบ้านหลวงมีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลสุขภาพมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ในระดับดีมากหลายโครงการ อาทิ โครงการพัฒนาศักยภาพในการป้องกันฝ่ายพลเรือน โครงการฝึกอบรม ทบพวนแก้มหมู่บ้านเสี่ยงต่อสาธารณภัย โครงการบ้านหลวง ๒๔ ชั่วโมง การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านอัคคีภัย โครงการลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสำคัญ เป็นต้น

ต่อมาในด้านประสิทธิภาพในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น เทศบาลตำบลบ้านหลวง มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๘๘ อยู่ในระดับน้อย และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลบ้านหลวง ประจำปี ๒๕๖๕ โครงการขับเคลื่อนระบบเฝ้าระวังการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้น

ต่อมาในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น เทศบาลตำบลบ้านหลวง ได้มีการจัดทำเทศบัญญัติหรือปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๒ เทศบัญญัติ ได้แก่ เทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านหลวง เรื่องการควบคุมการประกอบกิจการตุน้ำดื่มหยอดเหรียญ พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านหลวง เรื่องการควบคุมควันไฟและฝุ่นละอองจากการเผา พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ดีมาก และเทศบาลตำบลบ้านหลวง ได้มีผลการบังคับใช้เทศบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในระดับดีมาก โดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายเทศบัญญัติ อาทิ เทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านหลวง เรื่อง ควบคุมสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานพที่สะสม

อาหาร พ.ศ. ๒๕๖๓ เทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านหลวง เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๔ เทศบัญญัติเทศบาลตำบลบ้านหลวง เรื่อง การควบคุมการประกอบกิจการตู้น้ำดื่มหยอดเหรียญ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้น

สุดท้ายในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น เทศบาลตำบลบ้านหลวงได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ในระดับปานกลาง โดยใช้ ให้บริการชำระภาษีท้องถิ่นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ LINE Official Account เทศบาลตำบลบ้านหลวง ศูนย์รับแจ้งคำร้อง เรื่องร้องเรียน - ร้องทุกข์ เทศบาลตำบลบ้านหลวง โดยสามารถเข้าไปที่ เว็บไซต์ของเทศบาล เป็นต้น นอกจากนี้เทศบาลตำบลบ้านหลวงได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) อยู่ในระดับปานกลาง อาทิเช่น ระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (SMART OFFICE) ระบบบัญชีคอมพิวเตอร์ (e-LAAS) ระบบแนะนำอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียนอัตโนมัติ

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลตำบลบ้านหลวงที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑) การทำงานเป็นทีม และการทำงานที่เข้มแข็ง ความสำเร็จในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลบ้านหลวง เป็นผลมาจากการทำงานที่อาศัยความทุ่มเทในองค์กรและการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการประจำ โดยการทำงานร่วมกันโดยมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วมส่วนร่วมในการทำงาน การมีวัฒนธรรมการทำงานที่มีส่วนร่วม

๒) การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี เทศบาลตำบลบ้านหลวงได้มีการกำหนดวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมองค์กรในการทำงานที่เน้นการทำงานที่ร่วมกันทุกคน การทำงานแบบยึดหยุ่น มีความสามัคคีในการทำงานร่วมกันทุกคน การทำงานบุคลากรอุทิศตนให้กับการทำงาน มีวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม มีเข้มแข็งและเข้มขันเป็นอย่างมากจนนำมาซึ่งความสำเร็จเป็นอย่างสูง การมีประสิทธิภาพของผู้นำ ความมุ่งมั่นที่มีต่อพนักงาน และมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน เพื่อความสำเร็จขององค์กร

๓) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของฝ่ายท้องถิ่น เทศบาลตำบลบ้านหลวงได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานร่วมกับเทศบาล ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ให้สนับสนุนการดำเนินงานในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย คอยประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับประชาชนด้วยกันในพื้นที่ และเสนอแนะข้อคิดเห็นในการดำเนินงานผ่านเทศบาล หรือผู้บริหารเทศบาลโดยตรง สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมของภาคประชาชนในเขตเทศบาลเพื่อให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการกับภารกิจของเทศบาลได้อย่างต่อเนื่องด้วยดี ในส่วนของฝ่ายท้องถิ่น เช่น กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน มีการทำงานร่วมกับเทศบาลอย่างใกล้ชิดและส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

๔) ด้านการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ของเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวงมีบริบทเชิงพื้นที่เป็นที่สูงจำนวนมาก การดำเนินโครงการนวัตกรรมฯ จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนจากเครือข่ายในพื้นที่สูงเพื่อดำเนินการ รวมถึงเครือข่ายที่สามารถเข้าถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายและสามารถใช้ภาษาถิ่นได้ นอกจากนี้ยังพบว่าชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านหลวงมีความเข้มแข็งในการร่วมดำเนินการกับเทศบาลบ้านหลวง

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลบ้านหลวงที่เกิดขึ้น สามารถสรุปได้ดังนี้

๑) ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ระเบียบข้อบังคับที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง ที่ทำให้ต้องเรียนรู้ใหม่ในการทำงานส่งผลให้การบริหารจัดการเกิดความไม่คล่องตัวและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีระเบียบที่เกี่ยวข้องจำนวนมากส่งผลให้การดำเนินงานของเทศบาลที่อาจเกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน นอกจากนี้ในบางครั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติก็ต่างมีความเกรงกลัวความผิดในการบังคับใช้ระเบียบคำสั่ง ประกาศ กฎหมายดังกล่าว ทำให้บางภารกิจของเทศบาลไม่สามารถดำเนินการได้เพราะผู้เกรงกลัวจะผิดกฎหมาย รวมถึงขั้นตอนทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น เขตอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

๒) ปัญหางบประมาณ ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านหลวงได้รับผลกระทบจากการได้รับจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดินที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ หรือการสนับสนุนในการดำเนินการของเทศบาล

๓) ปัญหาบุคลากร และเครื่องมือ และเครือข่ายสัญญาณออนไลน์ เทศบาลตำบลบ้านหลวงเป็นเทศบาลขาดแคลนบุคลากรในการทำงาน รวมถึงปัญหาการโยกย้ายของข้าราชการท้องถิ่น และการขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถในด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังไม่มีความพร้อมเกี่ยวกับเทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการดำเนินการ รวมทั้งปัญหาเครือข่ายสัญญาณออนไลน์ที่ขัดข้องทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินการของเทศบาล

แนวทางการพัฒนาหรือต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลบ้านหลวง ดังนี้

๑) การพัฒนาต่อยอดความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในเขตพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ของเทศบาลตำบลบ้านหลวงมีหลายหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลบ้านหลวง โดยเทศบาลตำบลบ้านหลวงได้มีการต่อยอดด้านการบริหารจัดการองค์การโดยจัดทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับภาคราชการส่วนอื่นในพื้นที่ และภาคเอกชนเพื่อให้ร่วมมือสนับสนุนในการพัฒนากิจการของเทศบาลในส่วนที่ภาคส่วนเหล่านั้นมีความพร้อม ความถนัด และความสนใจซึ่งจะทำให้การบริหารเทศบาลประสบผลสำเร็จขึ้น

๒) การมุ่งบูรณาการการทำงานกับภาคส่วนต่างๆ เทศบาลตำบลบ้านหลวงมีความต้องการดำเนินการในลักษณะความร่วมมือในการทำงานกับภาคีในลักษณะหุ้นส่วนการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันและทำให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เทศบาลตำบลหนองล่อง
อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมฤตา สารอิวงค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศว์ เศรษฐภูธร

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น
“กาดนัดขยะชุมชน”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ประชาชนในชุมชน รวมถึงทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะในชุมชนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของพื้นที่ โดยมีการบริหารจัดการขยะตั้งแต่ ต้นทาง-กลางทาง-ปลายทาง
๒. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถจัดการขยะได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งเป็นการต่อยอดจากการบริหารจัดการขยะในชุมชน กลายเป็นวิถีชีวิตในการดูแลรักษาและห่วงใยทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและการพัฒนาเมืองในภาพรวมอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

สภาพทั่วไปของพื้นที่

เทศบาลตำบลหนองล่อง มีหมู่บ้านในความรับผิดชอบ จำนวน ๙ หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านแบ่งเขตการปกครองออกเป็นเขต และบางหมู่บ้านเป็นหมวด โดยมีหัวหน้าเขตหรือหมวดทำหน้าที่ประสานกับผู้ใหญ่บ้านและให้บริการประชาชน ประชากรรวม ๕,๔๘๗ คน พื้นที่ ๑๗.๙๒ ตารางกิโลเมตร จากสภาพปัญหาขยะในพื้นที่ ประกอบกับการเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะ และการได้มีโอกาสศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินงานจากพื้นที่ต่างๆ จึงนำมาสู่เวทีในการ

ปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแนวทาง มาตรการที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และความต้องการในการแก้ไขปัญหาขยะในพื้นที่ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาตามสังคมโลก ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมและเศรษฐกิจ ประกอบกับเทศบาลตำบลหนองล่อง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะตามกฎหมาย แต่ด้วยข้อจำกัดหลายด้าน อาทิเช่น การไม่มีสถานที่ในการกำจัดขยะ การขาดทรัพยากรในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้นทำให้การบริหารจัดการขยะไม่มีประสิทธิภาพ จากสถานการณ์ปัญหาขยะในตำบลหนองล่อง พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ประชากรในตำบลหนองล่อง จำนวน ๕,๖๐๒ คน มีปริมาณขยะในชุมชนที่สามารถจัดการได้ จำนวน ๗๐๙.๑๔ ตัน (ระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (มผ. ๒), ๒๕๖๔) คิดเป็นอัตราการเกิดขยะเท่ากับ ๐.๓๕ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน เมื่อเทียบจากอัตราการเกิดขยะเฉลี่ยต่อคนต่อวันในประเทศไทย ซึ่งเท่ากับ ๑.๑๓ กิโลกรัมต่อวัน (รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะชุมชนของประเทศไทย, ๒๕๖๐) จะเห็นได้ว่าอาจมีขยะบางส่วนที่ยังไม่เข้าสู่ระบบการจัดการของเทศบาลฯ และอาจถูกกำจัดด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการขยะ และสร้างเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในการร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะในชุมชนเทศบาลตำบลหนองล่อง จึงได้มีการวางระบบการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนสามารถจัดการขยะโดยชุมชนเองด้วยการลดปริมาณ คัดแยก และการกำจัดขยะแต่ละประเภทอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ผ่านการดำเนินกิจกรรม **“กาดนัดขยะชุมชน”** ที่มีชุมชนเป็นฐานและเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน โดยมีคณะทำงานซึ่งนำโดยชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ คณะกรรมการกองทุนขยะเพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุ คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการขยะทั่วไป กลุ่มสตรีแม่บ้าน ฯลฯ ซึ่งนับเป็นกิจกรรมที่สะท้อนถึงกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาเมืองที่เข้มแข็งและยั่งยืน

สามารถพึ่งพาตนเองในการจัดการปัญหาภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และมีความสอดคล้องและเหมาะสมตามศักยภาพและบริบทของพื้นที่ มีครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑,๕๕๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๐๗ โดยมีปริมาณขยะที่เข้าสู่ระบบ รวม ๑๙๐,๕๙๓.๘๐ กิโลกรัม จำนวนเงินที่ได้จากกาขายขยะ จำนวน ๖๔,๐๓๗.๙๐ บาท

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

๑. ปัญหายาเสพติด สาเหตุและความรุนแรง มาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคเทคโนโลยี แบบไร้ขอบเขต มีการลอกเลียนแบบการดื่มเครื่องแอลกอฮอล์ การสูบบุหรี่ซึ่งมีความคึกคะนองของช่วงวัย เพื่อนชักชวนเกิดปัญหาความรัก มีปัญหาส่วนตัว ได้รับความกดดันในการเรียน ฯลฯ ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการใช้สารเสพติดของกลุ่มเด็ก เยาวชน และวัยรุ่นมากที่สุด พบว่าสิ่งที่มีอิทธิพลที่ทำให้เด็กเยาวชนและวัยรุ่นเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุดคือ ชุมชนและสังคม ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับด้านอื่นๆ ตามมาทั้งอาชญากรรม สุขภาพกายและใจ

๒. ปัญหาขยะ ปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งหมายถึง ขยะทั่วไปที่เกิดจากการอุปโภค บริโภค กิจกรรมทั้งหลายของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือน ชุมชน ตลาด ร้านค้า และโรงงาน เป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่เกิดขึ้นจากน้ำมือมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกันในหลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็น พฤติกรรมการบริโภคและการแยกขยะจากต้นทาง การจัดการขยะที่ไม่ได้มาตรฐานก่อให้เกิดมลพิษและไม่เกิดการนำกลับมาใช้ซ้ำ ปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม เช่น ปฏิกริยาเรือนกระจกที่มีสาเหตุจาก ขยะเทกอง ที่ปล่อยก๊าซมีเทน ซัลเฟอร์กับคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา ปัญหาการล้นล้นเผาทำลาย

๓. เศรษฐกิจ ปัญหาความยากจนและหนี้สิน (เงินกู้ยืมกระบบ) ปัญหาการว่างงานและขาดแคลนงานทำในชุมชน กระแสวัตถุนิยม บริโภคนิยม การพึ่งพาเศรษฐกิจภายนอกชุมชน (การผลิตที่มุ่งหวังแต่ด้านปริมาณขาดคุณภาพ) การขาดแคลนทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการผลิต

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

“กาดนัดขยะชุมชน” เกิดจากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินงานการบริหารจัดการขยะในชุมชน ที่มีการดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ และในระยะต่อมาได้มีการปรับ แก้ไข เพิ่มเติมกิจกรรมหรือกระบวนการเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการ ภายใต้การจัดการตามหลักวิชาการอย่างต่อเนื่องตามนโยบายและตามสถานการณ์ปัญหาในชุมชน โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมจากประชาชนและจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ข้อจำกัดต่างๆ ซึ่งในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองล่อง ไม่มีสถานที่ในการกำจัดขยะ ประกอบกับข้อจำกัดด้านบุคลากร การเงิน การคลัง และวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เทศบาลตำบลหนองล่อง จึงได้ร่วมกับแกนนำ กลุ่ม/องค์กร และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในชุมชน อาทิเช่น ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ คณะกรรมการกองทุนขยะเพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุ คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการขยะทั่วไป กลุ่มสตรีแม่บ้าน ฯลฯ ได้มีความเห็นร่วมกันในการจัดกิจกรรม “กาดนัดขยะชุมชน” ซึ่งมีความสอดคล้องกับบริบทและมีความเหมาะสมตามศักยภาพของพื้นที่ภายใต้กิจกรรมที่มีเทศบาลตำบลหนองล่องและชุมชนเป็นแกนหลัก โดยมีภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมสนับสนุนดำเนินการ โดยจัดกิจกรรมครอบคลุมทุกหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือนๆ ละ ๑ ครั้ง ครอบคลุมขยะทุกประเภท (ขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ขยะอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ)

การดำเนินงานการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่ผ่านมา เทศบาลตำบลหนองล่อง ร่วมกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปรบเรียน นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา มาวิเคราะห์ และสื่อสารเพื่อนำสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ สอดคล้องกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาตามสังคมโลก และวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป เทศบาลตำบลหนองล่อง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะตามกฎหมาย แต่ด้วยข้อจำกัดหลายด้าน เช่น การไม่มีสถานที่ในการกำจัดขยะ การขาดทรัพยากรในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ต้องการพึ่งพา

ตนเองให้ได้มากที่สุดในการแก้ไขปัญหา และจัดการขยะตั้งแต่ต้นทาง - กลางทาง - ปลายทาง ภายใต้การนำปฏิบัติของผู้นำในระดับต่างๆ ตั้งแต่คณะผู้บริหารเทศบาลฯ สมาชิกสภาเทศบาลฯ ผู้บริหารส่วนราชการ บุคลากรในสังกัดส่วนราชการในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มแกนนำต่างๆ ในชุมชน ประกอบการดำเนินงานจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่เรียบง่ายมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เป็นการดำเนินงานที่ต่อยอดมาจากการดำเนินกิจกรรมในการบริหารจัดการขยะในชุมชนจึงมีความเห็นร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการขยะที่ยั่งยืน จึงได้ร่วมกันจัดตั้งเป็น กาดนัดขยะชุมชน แต่ละชุมชนครอบคลุมทั้ง ๙ หมู่บ้าน โดยมีการประสานงานผ่านช่องทางไลน์ กลุ่มของชุมชนตำบลหนองล่อง ผู้นำชุมชนเพื่อทราบข้อมูลในกระบวนการในการดำเนินกิจกรรม โดยในการดำเนินการมีขั้นตอนดังนี้

๑. การจัดกิจกรรมตามแนวทางมาตรการที่กำหนดร่วมกัน ตามประกาศเทศบาลตำบลหนองล่อง เรื่อง วิธีการบริหารจัดการขยะมูลฝอย (หมู่บ้าน/ชุมชนจัดการตนเอง) แนวทางการดำเนินกิจกรรม “กาดนัดขยะชุมชน” และการจัดตั้ง “กองทุนกาดนัดขยะชุมชน” ขึ้น ในแต่ละหมู่บ้าน กำหนดวัน เวลา สถานที่ ของแต่ละหมู่บ้านในการลงพื้นที่จัดกิจกรรม กาดนัดขยะชุมชน โดยในแต่ละเดือน เทศบาลตำบลหนองล่องได้จัดทำตารางกำหนดการลงพื้นที่ โดยเริ่มจากหมู่ที่ ๑ ไปจนถึงหมู่ที่ ๙ ตามลำดับ ช่วงเวลาของกิจกรรม ๐๘.๐๐ – ๑๑.๐๐ น. ณ สถานที่ที่หมู่บ้านกำหนด หากภายในเดือนนั้นหมู่บ้านได้มีการเปลี่ยนแปลงวันจัดกิจกรรม จะประสานงานและแจ้งผ่านช่องทาง Line กลุ่มของชุมชนตำบลหนองล่อง ผู้นำชุมชนเพื่อทราบ

๒. ประชาสัมพันธ์แจ้งผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ทราบผ่านเสียงตามสาย และสื่อโซเชียลมีเดียให้นำขยะที่คัดแยกภายในครัวเรือนมารวบรวมในวันกาดนัดขยะชุมชน รวมถึงการแจ้งข้อมูลการดำเนินงาน และการประสานงานการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมมีประสิทธิภาพ และทันต่อสถานการณ์และความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น

๓. ขยะที่ดำเนินการภายในกาดนัดขยะชุมชน รับขยะทุกประเภท ทั้งขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป ขยะอันตราย ยกเว้นขยะอันตราย (ขยะเปียก) ครัวเรือนจะไม่นำมาในกาดนัดขยะชุมชน เพราะแต่ละครัวเรือนได้มีจุดทิ้งขยะ

อินทรีย์ขยะที่ย่อยสลายได้ (เศษอาหาร ใบไม้ มูลสัตว์ ฯลฯ) ในทอวงบ่อ หรือ ถังพลาสติก หรือนำไปทำปุ๋ยตามธรรมชาติ สำหรับภายในกาดนัดขยะชุมชน ได้มีการแยกประเภทย่อยออกไป เช่น กระดาษ พลาสติก เหล็ก แก้ว สังกะสี กระป๋องอลูมิเนียม ขยะขายได้ แม้กระทั่งขยะที่ไม่เกิดประโยชน์ ไม่มีที่ทิ้ง (เช่น ที่นอนเก่า รองเท้าเก่า เศษผ้า หรือของใช้ทุกชนิด) สามารถนำมาที่กาดนัดขยะชุมชน เทศบาลตำบลหนองล่องจะดำเนินการจัดเก็บทุกประเภทให้ประชาชน

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

ในการดำเนินโครงการนวัตกรรม "กาดนัดขยะชุมชน" ที่ประสบความสำเร็จของเทศบาลหนองล่องนั้น สามารถสังเคราะห์ปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จได้ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์และความต่อเนื่องของผู้บริหาร นายกเทศมนตรีตำบลหนองล่องเป็นผู้นำที่มีเป้าหมายชัดเจนต่อการจัดการกับปัญหาขยะในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองล่องซึ่งดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง กอปรกับเทศบาลหนองล่องมีการกิจกรรมตามกฎหมายที่ต้องมีการจัดการขยะในพื้นที่รับผิดชอบ จึงได้มีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ โดยมุ่งหวังให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีพฤติกรรมในการจัดการขยะที่ถูกต้องและเหมาะสม และด้วยการที่ผู้นำเป็นตัวอย่างที่ดี (Leading by Example) ในการเริ่มดำเนินการคัดแยกขยะ ซึ่งส่งผลโดยตรงในการเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติให้ประชาชนเห็น และเกิดความร่วมมือในการดำเนินตามนโยบายอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมจนกลายเป็นวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตในการรักษาและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่งนำมาสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและการพัฒนาในภาพรวมอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๒. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และเครือข่ายที่เข้มแข็ง นวัตกรรม “กาดนัดขยะชุมชน” ของเทศบาลตำบลหนองล่องประสบผลสำเร็จจากกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการขยะในชุมชน เทศบาลตำบลหนองล่อง มีการวางระบบการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ ตั้งแต่ต้นทาง - กลางทาง - ปลายทาง ภายใต้การนำปฏิบัติของผู้นำในระดับต่างๆ ตั้งแต่คณะผู้บริหารเทศบาล

สมาชิกสภาเทศบาลฯ ผู้บริหารส่วนราชการ บุคลากรในสังกัดส่วนราชการในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มแกนนำต่างๆ ในชุมชน ประกอบการดำเนินงานจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่เรียบง่ายมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เป็นการดำเนินงานที่ต่อยอดมาจากการดำเนินกิจกรรมในการบริหารจัดการขยะในชุมชน โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่การร่วมคิด รับฟัง ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน วางแผนและกำหนดกิจกรรม ร่วมดำเนินกิจกรรม และมีการติดตามประเมินผลผ่านคณะทำงานในระดับตำบล หมู่บ้าน และร่วมรับผลประโยชน์ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนสามารถจัดการขยะโดยชุมชนเองด้วยการลดปริมาณ คัดแยก และการกำจัดขยะแต่ละประเภทอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ผ่านการดำเนินกิจกรรม “กาดนัดขยะชุมชน” ภายใต้การจัดการอย่างต่อเนื่องตามนโยบายและตามสถานการณ์ปัญหาในชุมชน โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมจากประชาชน และจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แกนนำ กลุ่ม/องค์กร และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในชุมชน อาทิเช่น ชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ชมรมผู้สูงอายุ คณะกรรมการกองทุนขยะเพื่อสวัสดิการผู้สูงอายุ คณะกรรมการกองทุนบริหารจัดการขยะทั่วไป กลุ่มสตรีแม่บ้าน ฯลฯ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษาที่สนับสนุนทั้งในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ

๓. ลักษณะทางสังคมแบบเครือญาติ เทศบาลตำบลหนองล่องมีลักษณะทางสังคมที่เป็นกึ่งชนบทกึ่งเมืองประชาชนส่วนใหญ่ อยู่อาศัยกันใกล้กัน ลักษณะเครือญาติ จึงทำให้เกิดกระบวนการในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนจึงได้รับการช่วยเหลือ และส่งต่อกันโดยกลไกธรรมชาติ เกิดการกระทำตามกันมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้นำ เริ่มดำเนินการให้เป็นตัวอย่าง ผู้นำเป็นตัวอย่างที่ดี ผู้ตามหรือประชาชนก็จะเห็นผลที่เกิดขึ้นว่าก่อให้เกิดประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน จึงเกิดเป็นกลไกตามธรรมชาติในการสร้างสำนึกในการคัดแยกขยะ จนนำไปสู่ความสำเร็จของนวัตกรรม “กาดนัดขยะชุมชน” ที่สามารถดำเนินการได้อย่างครอบคลุม

๔. การสร้างแรงจูงใจ ในการดำเนินนวัตกรรม โครงการ “กาดนัดขยะชุมชน” ที่ครอบคลุมทั้ง ๔ หมู่บ้านของเทศบาลตำบลหนองล่องเป็นอีก

ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จก็คือการสร้างแรงจูงใจจากการเข้าร่วมกิจกรรม ผ่านการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ “กาดนัดขยะชุมชน” เมื่อชุมชนหรือหมู่บ้านใด เข้าร่วมกิจกรรม รายได้ที่เกิดจากการขายขยะ ก็จะถูกนำไปเข้ากองทุนสวัสดิการ นำรายได้จากการขายขยะรีไซเคิล หรือวัสดุเหลือใช้ที่มีมูลค่า นำมาจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก หรือใช้ในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ในชุมชน ทำให้ทุกคนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

๕. การทำงานเป็นทีม และบุคลากรที่มีความสามารถ เทศบาลตำบลหนองล่อง มีบุคลากรที่มีความสามารถและทุ่มเทในการทำงานเป็นทีมระหว่างผู้บริหาร ข้าราชการประจำโดยการทำงานร่วมกันมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน การมีวัฒนธรรมการทำงานที่มีความยืดหยุ่น มีค่านิยมองค์กรที่ดี โดยผู้บริหาร บุคลากรและพนักงานของท้องถิ่นทำงานภายใต้การวางแผนร่วมกัน การดำเนินการใช้กลไกในการทำงานแบบปรึกษาและร่วมมือร่วมแรงในการทำงานร่วมกัน กอปรกับการทำงานเชิงรุกสามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ นำมาซึ่งความสำเร็จของการดำเนินนวัตกรรม

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับปัญหา นวัตกรรม "กาดนัดขยะชุมชน" ของเทศบาลหนองล่อง นั้นพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ นวัตกรรมในบางประการ ดังนี้

๑. ปัญหาในเชิงพื้นที่ พื้นที่ของเทศบาลตำบลหนองล่องมีพื้นที่คาบเกี่ยวกับหมู่บ้านอื่นในเขตความรับผิดชอบขององค์การปกครองท้องถิ่นอื่นและมีตลาดนัดในพื้นที่ดังกล่าวซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถบริหารจัดการขยะในส่วนดังกล่าวได้ ส่งผลให้ปริมาณ ประเภท และจำนวนขยะไม่สามารถเกิดการคัดแยกได้

๒. ปัญหาประชากรแฝง เนื่องจากในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองล่องมีประชากรแฝง ที่เป็นทั้งคนนอกพื้นที่ และแรงงานต่างชาติ เข้ามาทำงานและอาศัยอยู่ ขาดความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงปัญหาขยะในพื้นที่ จึงทำให้ขาดความร่วมมือจากกลุ่มเหล่านี้ในการดำเนินการคัดแยกขยะ

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

“กาดนัดขยะชุมชน” เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในพื้นที่ ทั้งด้านสุขภาพอนามัย ด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมที่ต่างเป็นมิติที่มีความสัมพันธ์กัน เป็นกระบวนการ หรือกิจกรรมสำคัญที่สะท้อนถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะการมีจิตสำนึกและความตระหนักรู้ของประชาชนในการดูแลสุขภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง โดยมีลักษณะสำคัญดังนี้

๑. กิจกรรมเกิดจากความต้องการของชุมชน ซึ่งเกิดจากปัญหาขยะในพื้นที่โดยเทศบาลตำบลหนองล่อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างก็มีข้อจำกัดในการดำเนินงาน ชุมชนจึงได้ร่วมกับเทศบาลฯ ในการสื่อสารข้อมูล วิเคราะห์ และร่วมวางแผน กำหนดแนวทาง หรือกิจกรรมในการดำเนินงาน จนนำมาสู่กิจกรรม **“กาดนัดขยะชุมชน”**

๒. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ มีความเรียบง่ายเหมาะสมในการดำเนินงานตามศักยภาพของท้องถิ่น เช่น การใช้ถุงตาข่าย หรือภาชนะเหลือใช้ต่างๆ ในการคัดแยกขยะในครัวเรือน เป็นต้น

๓. มีการกำหนดเป็นกิจกรรมสำคัญภายใต้การบริหารจัดการขยะในชุมชนตามแผนพัฒนาท้องถิ่น และมีการจัดตั้งงบประมาณในการดำเนินงานของเทศบาลฯ และเป็นประเด็นสำคัญที่ถูกกำหนดที่จะต้องมีการแก้ไขในคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) และเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลตามแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด”

๔. มีการพัฒนาศักยภาพทั้งในระดับพื้นที่ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากคณะศึกษาดูงานต่างพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้ และประสบการณ์ใหม่เพื่อนำปรับใช้ในการพัฒนาต่อยอดกิจกรรมต่อไป

๕. **“กาดนัดขยะชุมชน”** มีการจัดตั้งเป็นกองทุนในระดับหมู่บ้านเพื่อใช้ในสาธารณะประโยชน์ และจัดสวัสดิการให้แก่คนในชุมชน ทำให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในดำเนินกิจกรรม

๖. มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโดยมีองค์ประกอบที่มาจากชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสู่การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาต่อยอดการดำเนินกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของประชาชน มีความเหมาะสมและสอดคล้องตามศักยภาพและบริบทของพื้นที่

การดำเนินกิจกรรม “กาดนัดขยะชุมชน” ได้เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งในและนอกพื้นที่ มีการแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย บุคลากรของเทศบาลฯ ผู้นำและแกนนำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนและติดตามผลการดำเนินงาน และเนื่องจากเทศบาลตำบลหนองล่อง เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจตามกฎหมายที่ต้องมีการจัดการขยะในพื้นที่ ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดกิจกรรม “กาดนัดขยะชุมชน” เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สอดคล้องตามศักยภาพและบริบทของพื้นที่ เป็นการต่อยอดจากการบริหารจัดการขยะในชุมชน โดยมุ่งหวังให้กลายเป็นวิถีชีวิตของประชาชนในการรักษาและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่งจากการดำเนินงานพบว่า ปัจจัย หรือประเด็นสำคัญที่จะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาโครงการให้ดีขึ้น จะต้องเน้นในเรื่องของการนำปฏิบัติของผู้นำในระดับต่างๆ ตั้งแต่คณะผู้บริหารเทศบาลฯ สมาชิกสภาเทศบาลฯ ผู้บริหารส่วนราชการ บุคลากรในสังกัดส่วนราชการในพื้นที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มแกนนำต่างๆ ในชุมชน ประกอบการดำเนินงานจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่เรียบง่ายมีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และมีการดำเนินกิจกรรมและการสื่อสารประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งจะมีส่วนในการสนับสนุนและส่งเสริมให้กิจกรรม “กาดนัดขยะชุมชน” เป็นส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาขยะ และเป็นกระบวนการสำคัญที่นำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีและการพัฒนาเมืองในภาพรวมอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

จากการดำเนินโครงการนวัตกรรม “กาดนัดขยะชุมชน” ของเทศบาลตำบลหนองล่อง มีการต่อยอดพัฒนาโดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ใน

การบริหารจัดการข้อมูล เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากข้อมูล ในการพัฒนาต่อยอดไปในมิติอื่นๆ อย่างกว้างขวาง เช่น มิติทางสาธารณสุข มิติทางเศรษฐกิจ เป็นต้น และพัฒนาการบริการในการเข้าถึงขยะถึงบ้านเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่ไม่มีเวลามาตามวันเวลาที่ทางเทศบาลกำหนด และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาจากกลุ่มประชากรแฝงในพื้นที่

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

เทศบาลตำบลหนองล่อง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กรไว้ว่า **“ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี บริหารงานแบบมีส่วนร่วม”** ปัจจุบันมีนายเพลิน วรพงศ์ วัฒนา ตำแหน่ง นายกเทศมนตรีตำบลหนองล่อง ซึ่งเทศบาลตำบลหนองล่องได้มีโครงสร้างส่วนราชการแบ่งเป็น ๗ ส่วนราชการ ได้แก่ ๑) สำนักปลัดเทศบาล ๒) กองสวัสดิการสังคม ๓) กองคลัง ๔) กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ ๕) กองช่าง ๖) กองสาธารณสุข ๗) กองการศึกษา มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานจำนวน ๕๑ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๒๗ คน และลูกจ้าง ๒๔ คน

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองล่อง ที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ เทศบาลตำบลหนองล่อง ได้รับการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๘๘.๑๖ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๔.๓๙ และได้การประเมินคะแนนการจัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร้อยละ ๑๐๐ ซึ่งถือว่าคะแนนต้นทุนทั้งสามส่วนนี้ของเทศบาลตำบลบ้านกลางอยู่ในระดับดีมาก

ในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น ผลการประเมินการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้ของเทศบาลตำบลหนองล่องอยู่ในระดับดีมาก โดยเทศบาลตำบลหนองล่องมีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗๘ และมีการดำเนินโครงการที่มีการแต่งตั้งภาคประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่แก้ปัญหาที่สำคัญของเทศบาลประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยมีการรายงานผลการดำเนินการ ครบถ้วนเป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน ได้แก่ โครงการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองล่อง, โครงการให้ทักษะสร้างอาชีพให้กับประชาชนตำบลหนองล่อง และโครงการสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการขยะในครัวเรือนและชุมชนอย่างถูกวิธี

ในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น ผลการประเมินการบริหารจัดการ ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนของเทศบาลตำบลหนองล่อง อยู่ในระดับดีมาก มีการดำเนินการจัดทำโครงการเป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน โดยมีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ได้แก่ โครงการป้องกันและรับมือความรุนแรงในการก่อเหตุอาชญากรรม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองล่อง, โครงการหนุนน้อยจิตอาสา และโครงการจิตอาสาพัฒนา และมีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้แก่ โครงการติดตั้งกล้องวงจรปิดในสำนักงานเทศบาลตำบลหนองล่องและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองล่อง, โครงการติดตั้งกระจกโค้งในตำบลหนองล่อง และโครงการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ประจำปี ๒๕๖๕

ในด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น ผลการประเมินการบริหารจัดการ ด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตของเทศบาลตำบลหนองล่อง โดยมีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ สามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๙๕ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ที่เป็นไปตามเกณฑ์จำนวน ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับบุคลากร ผู้บริหารและสมาชิก สภาเทศบาลตำบลหนองล่อง

ในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น ผลการประเมินการบริหารจัดการ ด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบของเทศบาลตำบลหนองล่อง อยู่ในระดับดีมาก โดยได้มีการจัดทำเทศบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๒ เทศบัญญัติ ได้แก่ เทศบัญญัติ เรื่องการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ.๒๕๖๔ และเทศบัญญัติ เรื่องการติดตั้งบ่อดักไขมัน บำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๔ และมีการบังคับใช้เทศบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจน ได้แก่ เทศบัญญัติ เรื่องตลาด พ.ศ. ๒๕๕๗, เทศบัญญัติ เรื่องการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๗, เทศบัญญัติ เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๗, เทศบัญญัติ เรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. ๒๕๕๗, เทศบัญญัติ เรื่องการจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๗ และเทศบัญญัติ เรื่องการควบคุมหรือปล่อยสัตว์เลี้ยง พ.ศ. ๒๕๕๗

และในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น ผลการประเมินการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของเทศบาลตำบลหนองล่อง อยู่ในระดับปานกลาง ได้มีการใช้เทคโนโลยี โปรแกรม/แอปพลิเคชันสำเร็จรูปหรือผ่านโปรแกรม/แอปพลิเคชันที่หน่วยงานอื่นพัฒนามาให้ใช้ และ อปท.ได้มีการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อยอดให้เหมาะสมกับการใช้งาน โดยเทศบาลหนองล่องมีการใช้ดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ผ่านโปรแกรม/แอปพลิเคชัน ชำระเงิน QR Payment จัดทำเป็นแบบฟอร์มการชำระเงิน, โปรแกรม/แอปพลิเคชัน Google Form รับแจ้งซ่อมไฟฟ้าส่องสว่าง การรับสมัครนักเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองล่อง เป็นช่องทางรับเรื่องราวร้องทุกข์ รับเรื่องราวร้องเรียนเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ การทุจริต เป็นต้น นอกจากนี้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านระบบทะเบียนหนังสือรับ-ส่ง งานสารบรรณ E-laas ระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและประเมินผล ระบบสารสนเทศทางการศึกษา เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

การบริหารจัดการที่ดีของเทศบาลตำบลหนองล่องที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. การร่วมมือกันทำงานระหว่างผู้บริหารและบุคลากรนายกเทศมนตรีตำบลหนองล่อง เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ และมีความทุ่มเทในการทำงาน เป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งมีกลยุทธ์ในการวางแผนการทำงานที่ดี ได้รับการยอมรับจากทั้งผู้ใต้บังคับบัญชา ภาคเอกชน ภาคประชาชน และเครือข่ายการทำงาน การทำงานจึงได้รับความร่วมมือจากทั้งผู้บริหาร ข้าราชการประจำ โดยการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีการตั้งเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน เน้นการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ใช้กลไกในการทำงานแบบปรึกษาและร่วมมือกันในการทำงาน ผู้บริหารร่วมลงมือปฏิบัติกับข้าราชการประจำ การเชื่อมั่นในการทำงานระหว่างผู้บริหารและข้าราชการประจำส่งผลให้การทำงานร่วมกันของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒. การมีนโยบายและโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน มีการแบ่งงานกันทำ และเป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่น มีการมอบหมายงานที่ชัดเจนในการกำหนดหน้าที่การทำงานที่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ให้ความสำคัญกับและมีการควบคุมการไต่ถาม การติดตาม รายงานผล ต่อภาระงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดกรอบการทำงานที่ชัดเจนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่มีความถูกต้อง เหมาะสม และส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการทำงานที่ถูกต้องชัดเจน อาทิ การส่งเสริมให้บุคลากรอบรมสร้างทักษะการปฏิบัติงาน เป็นต้น

๓. การสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน ผู้นำและผู้บริหารเทศบาลตำบลหนองล่องมีกลไกในการกระตุ้นการทำงานให้ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น โดยผู้บริหารผลักดันให้มีผลการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานสร้างสรรค์กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการให้รางวัลเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน ส่งผลให้การทำงานของบุคลากรเทศบาลตำบลหนองล่องมีความกระตือรือร้น และร่วมคิด ร่วมทำ จนทำให้การทำงาน การดำเนินโครงการในการบริการประชาชน ได้อย่างทั่วถึง และเป็นที่ยังพอใจของประชาชน

๔. การเข้าใจบริบทพื้นที่ เจ้าหน้าที่ บุคลากร ส่วนใหญ่ของเทศบาล ตำบลหนองล่องเป็นคนในพื้นที่จึงสามารถเข้าใจในสภาพบริบทของพื้นที่ ปัญหาความต้องการ และผู้คนในพื้นที่เป็นอย่างดี ส่งผลให้การเข้าถึงและการให้บริการประชาชนสามารถดำเนินการเป็นไปได้อย่างดี รวมไปถึงมีการทำงานเชิงรุกสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือที่ดีในการดำเนินโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ของทางเทศบาล

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลแมวิน ที่เกิดขึ้น สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน ระเบียบข้อบังคับที่มีจำนวนมาก จึงส่งผลให้การบริหารจัดการเกิดความไม่คล่องตัวและส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของเทศบาลตำบลหนองล่อง นอกจากนี้ยังมีระเบียบที่เกี่ยวข้องจำนวนมากส่งผลให้การดำเนินงานของเทศบาลตำบลหนองล่อง นั้นอาจเกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน และการให้บริการประชาชน

๒. ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ การบริหารงานของเทศบาลตำบลหนองล่องนั้นได้รับผลกระทบจากการได้รับจัดสรรงบประมาณจากงบประมาณแผ่นดินที่ไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ หรือการสนับสนุนในการดำเนินการของเทศบาล กล่าวคือ การได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่น โดยรัฐบาลควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้ท้องถิ่นมากขึ้น

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

๑. การพัฒนาต่อยอดความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ และมุ่งบูรณาการการทำงานกับภาคส่วนต่างๆ ในเขตพื้นที่ โดยเทศบาลตำบลหนองล่อง ได้มีการต่อยอดด้านการบริหารจัดการองค์การสร้างความร่วมมือกับทั้งหน่วยงาน ภาครัฐฯ และภาคเอกชนเพื่อให้ร่วมมือสนับสนุนในการพัฒนากิจการของเทศบาล เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลตำบลหนองล่องมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. การพัฒนาต่อยอดศักยภาพของบุคลากร โดยการเพิ่มสมรรถนะทางเทคโนโลยีให้กับบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการให้ความรู้เพิ่มเติมในด้านต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อำนวยความสะดวกต่อการเก็บข้อมูล Back office พัฒนาปรับปรุงการให้บริการต่อประชาชนอย่างต่อเนื่องให้ครบ และทั่วถึงในทุกมิติ

องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อัครชาติ
อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เพียรพิทักษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม
อาจารย์อริพงษ์ ภูมิแสง

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“นวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ (ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต)”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำสำหรับประชาชนทุกเพศทุกวัย สามารถเข้าถึงนวัตกรรม ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
๒. เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สามารถแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง
๓. เพื่อแก้ไขปัญหาหน้าอุบโศก – บริโศก น้ำเพื่อการเกษตรนอกฤดูกาลและบรรเทาปัญหาสาธารณสุขและปัญหายั่งยืน
๔. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนจากกระบวนการบริหารจัดการระบบธนาคารน้ำได้ดินต้นแบบประเทศไทยของ อบต.เก่าขาม ให้ประชาชนกินดีอยู่ดี มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต มีรายได้จากการขายสินค้าให้นักท่องเที่ยว มีรายได้จากการประกอบอาหารให้คณะศึกษาดูงาน

สภาพทั่วไปของพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอยู่ทางทิศใต้ของตัวจังหวัดอุบลราชธานี ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ ๙๐ กิโลเมตร มีพื้นที่รับผิดชอบ ๑๓ หมู่บ้าน ขนาดพื้นที่ ๗๕ ตารางกิโลเมตร ประชากรกว่า ๗,๔๐๐

คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีพื้นที่เพาะปลูกกว่า ๔๘,๐๐๐ ไร่ และพื้นที่ทั้งหมดอยู่นอกเขตชลประทาน สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเอียงจากทางทิศใต้ที่มีเทือกเขาพนมดงรักที่กั้นชายแดนระหว่างไทย – กัมพูชา ลาดไปทางทิศเหนือของพื้นที่ไปจนถึงแม่น้ำลำโดมใหญ่ ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายไม่อุ้มน้ำ ช่วงเวลาฤดูฝนน้ำจากเทือกเขาทางทิศใต้จะไหลบ่าท่วมผ่านพื้นที่ตำบลเก่าขามไปยังแม่น้ำลำโดมใหญ่และไหลลงสู่เขื่อนสิรินธรต่อไป ทำให้พื้นที่อยู่อาศัยและเกษตรกรรมของประชาชนชาวตำบลเก่าขามได้รับความเสียหาย ส่วนในช่วงฤดูแล้งจะเกิดภาวะแห้งแล้งไม่สามารถเพาะปลูกทำการเกษตรนอกฤดูกาลได้เพราะขาดแคลนแหล่งน้ำ ด้วยเหตุนี้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามจึงได้ทำโครงการธนาคารน้ำใต้ดินขึ้น ซึ่งสามารถช่วยแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง ให้ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาบริหารจัดการระบบธนาคารน้ำใต้ดิน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของภาคประชาชนและหน่วยงานในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหา และวางแผนระบบการจัดการธนาคารน้ำใต้ดิน และในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ก็ได้มีการพัฒนาระบบสนับสนุนธนาคารน้ำใต้ดินด้วยการออกแบบระบบสูบน้ำบรรจุในถังและกระจายการใช้น้ำให้กับกลุ่มเกษตรกรที่ทำการเกษตรนอกฤดูกาล พร้อมกันนี้องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามได้พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ระบบการจัดการธนาคารน้ำใต้ดินต้นแบบของประเทศขึ้นในพื้นที่เพื่อใช้เป็นแหล่งศึกษาดูงานและการพัฒนาพื้นที่ด้านการจัดการทรัพยากรน้ำใต้ดินอีกด้วย

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามประสบปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วมซ้ำซากเป็นประจำทุกปีเนื่องจากเป็นพื้นที่รับน้ำอยู่นอกเขตชลประทาน หลังจากปี ๒๕๕๘ ได้นำโครงการนวัตกรรมธนาคารน้ำใต้ดินมาแก้ปัญหาการบริหารจัดการน้ำจนประสบผลสำเร็จและกลายเป็นการบริหารจัดการระบบธนาคารน้ำใต้ดินต้นแบบประเทศไทย แต่ในบางพื้นที่ในเขต อบต. เก่าขาม ที่ระบบน้ำประปาหมู่บ้านและระบบคลองน้ำเข้าไม่ถึงทำให้เกิดปัญหาการนำน้ำจากระบบธนาคารน้ำใต้ดินมาใช้ประโยชน์ จึงมีปัญหาน้ำอุปโภค – บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตรนอกฤดูกาล และน้ำที่จะนำมาจ่ายแจกเพื่อบรรเทา

ปัญหาสาธารณสุขภัยและปัญหาภัยแล้ง จึงเกิดโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ (ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต) เพื่อแก้ไขปัญหาระบบการบริหารจัดการน้ำรูปแบบเดิม ให้มีการบริหารจัดการน้ำได้อย่างทั่วถึงและครอบคลุมพื้นที่เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ความห่างไกลของชุมชน กลุ่มเล็กๆ รวมถึงความต่อเนื่องของระบบการบริหารจัดการน้ำที่มีอยู่เดิมและด้านพลังงานหลัก (ไฟฟ้า) ด้วยระบบสูบน้ำใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นหลักทำให้ระบบกระจายน้ำ ของโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ(ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต (Life For Bank) เพื่อลดผลกระทบการบริหารจัดการน้ำรูปแบบเดิมที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้พี่น้องประชาชนที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนเข้าถึงการบริการสาธารณะได้อย่างเท่าเทียม ทุกเพศ ทุกวัย มีน้ำอุปโภค บริโภค ทำการเกษตร ได้อย่างทั่วถึงตลอด ๒๔ ชั่วโมง

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

ในการดำเนินการองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามได้ตั้งเป้าหมายหลักของการพัฒนาโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ (ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต) คือการ ป้องกัน บรรเทา แก้ไขสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันให้ทุกคนทุกชุมชนมีน้ำใช้ได้อย่างยั่งยืน ลดปัญหาภัยแล้ง ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีและนับวันยิ่งรุนแรงมากขึ้นเนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศของโลก(Climate Change) ผลประโยชน์ทางตรงที่ได้รับคือประชาชนมีน้ำเพียงพอสำหรับอุปโภค บริโภค ทำการเกษตร ตลอดทั้งปีสามารถลดความเสียหายจากระบบบริการสาธารณะที่มีอยู่เดิมได้เป็นอย่างดี ลดต้นทุนการผลิต ทำให้เกิดความมั่นคงด้านเศรษฐกิจมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อย่างเพียงพอในทุกพื้นที่ของชุมชนและยังสามารถเข้าถึงโครงการได้ทุกเพศ ทุกวัยแม้อยู่ห่างไกลจากระบบบริการสาธารณะของภาครัฐ ซึ่งได้อาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยการจัดทำแผนประชาคมหมู่บ้าน จัดทำแผนพัฒนา จัดตั้งงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและการร้องขอให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สำหรับรูปแบบนวัตกรรมในการออกแบบได้ร่วมมือกับภาคเอกชนในการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้แข็งแรงทนทาน ทนสมัยให้ใช้งานได้อย่างคุ้มค่าติดตั้งง่าย ด้วยการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ จากภาคเอกชน เช่นกลุ่มบริษัท IRPC และ SR Group ในการผลิตถัง วัตถุประสงค์บ้านเก่าขาม โรงเรียนบ้านเก่าขาม พัฒนาชุมชน

อำเภอน้ำยืนและ เกษตรอำเภอ้ำยืน รวมถึงภาคีเครือข่ายภาครัฐที่นำรูปแบบไปประยุกต์ใช้กับระบบสูบน้ำภาคการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ของกรมพลังงานและกรมทรัพยากรน้ำ เป็นต้น

สำหรับการดำเนินการนั้น มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ร่วมกับโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ (ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต) ดังนี้

๑. สำรวจชั้นดินด้านกายภาพ ชีวภาพ ด้วยการทำธรณีฟิสิกส์การวัดค่าความหนาแน่นทางชั้นดิน ด้วยกระแสแรงต้านทางไฟฟ้า(Resistivity)ในภาพรวมทั้งตำบลรวมถึงจุดที่ตั้งโครงการ

๒. การสำรวจแหล่งน้ำใต้ดิน ทางอุทกวิทยา ทั้งตำบลรวมถึงจุดที่ตั้งโครงการ

๓. มีการกำหนดตำแหน่งที่ตั้งโครงการผ่านโปรแกรม GOOGLE EARTH วางแผนร่วมกับประชาคมหมู่บ้าน

๔. มีการจัดตั้งกลุ่มไ้ท์เพื่อแจ้งข่าวสารในกลุ่มผู้ใช้น้ำประจำกลุ่มและระหว่างกลุ่มโครงการ

ส่วนการออกแบบและพัฒนาระบบติดตั้งนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามได้นำแนวคิดจากนวัตกรรมท่อระบายน้ำ มาเป็นท่อกับน้ำทำการคิดค้นออกแบบให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชนที่ได้รับผลกระทบรวมถึงบริบทที่แตกต่างจากชุมชนหลัก เช่นขนาดพื้นที่ตั้งโครงการ งบประมาณรูปแบบการมีส่วนร่วม รวมถึงความเหมาะสมของการใช้งานโครงการนวัตกรรมด้วยความร่วมมือของกลุ่มบริษัท SR Group นำท่อลอนพอลิเอทิลีนเสริมเหล็กสำหรับงานประเภทที่ใช้กับระบบระบายน้ำ หรือท่อชนิดไร้แรงดัน (non-pressured pipe) ท่อลอน HDPE เสริมเหล็กแบรนด์น้องใหม่ “PROPIPE” ก็เป็นหนึ่งในวัสดุที่ทางผู้ผลิตท่อ HDPE ได้ต่อยอดและพัฒนาสินค้านวัตกรรมออกมา จนได้จดทะเบียนบัญชีนวัตกรรม และได้อนุสิทธิบัตรของกรมทรัพย์สินทางปัญญา ตอบโจทย์การใช้งานท่อที่ฝังไว้ใต้พื้นผิวถนนจราจร บริเวณพื้นที่ชุมชน หนาแน่น สามารถรับแรงกดทับของน้ำหนักของรถบรรทุกได้ไม่ต่ำกว่า ๔๐ตัน/ตรม. อีกทั้งยังช่วยป้องกันการการทรุดตัวของดินติดตั้งง่าย น้ำหนักเบา และอายุการใช้งานนานถึง ๕๐ ปี ด้วยการคิดคำนวณการออกแบบรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับพื้นที่และความต้องการของชุมชนที่ประสบปัญหาด้านแหล่งน้ำ จึงนำท่อนวัตกรรม HDPE จากใช้ระบายน้ำมาเก็บ

น้ำที่สามารถลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ด้วยการดีไซน์การออกแบบควบคุมไปกักด้านวิศวกรรมโครงสร้าง ที่เหมาะสม ขนาดความกว้าง ๒.๐๐ เมตรสูง ๓.๕๐ เมตร ทรงกระบอกแนวตั้ง บรรจุปริมาณน้ำได้ ๑๐,๐๐๐ ลิตร ด้วยการออกแบบรูปทรงกระบอกทำให้น้ำหรือของเหลวที่อยู่ในถังมีน้ำหนักมากถึง ๑๐ ตัน ทำให้มีน้ำหนักที่กดทับจากด้านบนลงด้านล่างของถังนวัตกรรม เร่งระบายน้ำออกจากถังได้ค่อนข้างไกลด้วยท่อกระจายน้ำขนาด ๑.๕ นิ้ว และไม่มี ความจำเป็นที่ใช้ฐานรองรับที่สูงจากพื้นเป็นตัวช่วยในการส่งน้ำ สามารถติดตั้งได้ทุกพื้นที่ เคลื่อนย้ายง่าย แข็งแรงทนทาน คุ่มค่างบประมาณ จึงเกิดเป็น นวัตกรรมของโครงการสนับสนุนธนาคารน้ำ(ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต) เป็นความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์การบริหารจัดการน้ำรูปแบบใหม่เป็น (NEW MODEL) ให้กับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองและสามารถนำไปปรับใช้กับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศไทย



ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามสามารถมีการดำเนินการตามโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ“ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต” ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ต่อทั้งประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานที่เข้ามาศึกษาดูงานในมิติของการเรียนรู้ต่อยอดในเชิงนวัตกรรม โดยสามารถสังเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จได้ ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์การพัฒนาของผู้บริหารท้องถิ่น สืบเนื่องจากนายชาติศรี ศรีวิชาฐา ได้เข้ารับตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมุ่งเป้าหมายไปที่ความสำเร็จของโครงการบริหารจัดการแหล่งน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งให้เกษตรกรได้น้ำในการทำเกษตรกรรมในพื้นที่ตำบลเก่าขามเป็นสำคัญ และได้มีการระดมสรรพกำลังทั้งหมดเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนแนวทางการปฏิบัติงานตามวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร พร้อมทั้งมีการศึกษาข้อมูล เรียนรู้การพัฒนา และประยุกต์ใช้แนวคิดการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำในระบบธนาคารน้ำใต้ดินให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ จนสามารถทำความเข้าใจกับพนักงานเจ้าหน้าที่และประชาชนในพื้นที่ให้เกิดการยอมรับนโยบายและเกิดการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาระบบธนาคารน้ำใต้ดิน มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๘ อย่างต่อเนื่องในพื้นที่

“เป็นนายก อบต. อยู่มาตั้งแต่ ๒๕๕๒ แนวคิดการทำงานที่เสนอต่อชาวบ้าน คือ ผมเสนอตัวมาแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่ อย่างเมื่อก่อนเรามีปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง น้ำ แต่ผมจะยกปัญหาสำคัญคือเรื่องน้ำ มาบริหารจัดการผ่านอำนาจหน้าที่ของ อบต. อย่างเป็นระบบ ซึ่งในการบริหารจัดการผมก็ใช้แนวคิด ๓C คือ Concept คือแนวทางการทำงาน Context บริบทพื้นที่เป็นอย่างไรที่มีปัญหา Content ข้อมูลที่จะใช้ทำงาน ประกอบกับความชอบส่วนตัวคือจบมาทางด้านช่าง คนในพื้นที่อพยพแรงงาน ทำให้เป็นปัญหาครอบครัว ที่ อบต. ต้องดูแลเด็กเล็ก คนสูงอายุที่อยู่ที่บ้าน เพราะวัยแรงงานอพยพไปทำงานต่างถิ่นเนื่องจากขาดแคลนแหล่งน้ำในการผลิตเกษตรกรรม เริ่มนำแนวคิดธนาคารน้ำใต้ดินมาใช้บริหารจัดการพื้นที่ตำบลเก่าขาม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเรียนรู้มาจากหลวงพ่อสมาน สิริปัญญา ที่จังหวัดบึงกาฬ” (นายชาติศรี ศรีวิชาฐา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม, สัมภาษณ์เมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๒. การได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและภาคีเครือข่าย ถือเป็นสิ่งที่ยืนยันความสำเร็จของโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำใต้ดินประการหนึ่ง เนื่องจากหากพิจารณาเปรียบเทียบว่าวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร คือพิมพ์เขียว (Blueprint) ภาคีเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้นก็คือ การระบายนโยบายเพื่อเติมเต็มภาพที่ฝันไว้ให้เป็นจริง แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดเป็นภาพที่สวยงามหลากหลายสีสันได้นั้น ทางเทศบาลได้อาศัยศาสตร์และศิลป์ในการวิเคราะห์และประเมินปัญหาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อค้นหาสิ่งที่ขาดต่อการบรรลุเป้าหมายของโครงการ ซึ่งสิ่งนั้นคือ เครือข่ายในการเติมเต็มช่องว่างของข้อจำกัดในเรื่องความรู้และอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ โดยใช้วาทศิลป์ (Rhetoric) ขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และนักวิชาการ รวมถึงภาคประชาชนในพื้นที่ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการร่วมคิดร่วมสร้างและให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนร่วมทำงานเพื่อให้การดำเนินโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ หรือถึงสองแสนเกิดขึ้นได้ เกิดการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยมุ่งเน้นการเชื่อมโยงร่วมกับเครือข่ายและผสานความสัมพันธ์ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ประกอบกับมีการจัดตั้งคณะกรรมการกลุ่มผู้ใช้น้ำในการบริหารจัดการระบบติดตั้ง มีการประชุมภาคีโครงการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการรับฟังความคิดเห็นเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งได้มีการสื่อสารไปยังหลายหน่วยงานเพื่อขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบธนาคารน้ำในพื้นที่เพื่อเป็นการสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

“ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการเข้าร่วมโครงการระบบธนาคารน้ำเพื่อชีวิต (ถึงสองแสน) จะต้องได้รับการประเมินคุณสมบัติของผู้ที่เสนอขอรับการติดตั้งระบบว่าต้องสามารถดูแลรักษาได้ซึ่งจะต้องจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ใช้น้ำในแต่ละกลุ่มที่มีความจำเป็นใช้น้ำบริเวณนั้นรวมกลุ่มกัน มีการแต่งตั้งประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม ผู้ดูแลระบบ และกรรมการที่ต้องบำรุงรักษาาร่วมกัน เพราะ อบต. ไม่สามารถไปดูแลรักษาได้ทั่วถึงหลังจากที่ทำโครงการติดตั้งสำเร็จแล้ว” (นายชาติรี ศรีวิชาธา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม, สัมภาษณ์เมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๓. ความชัดเจนของเป้าหมายและวิธีดำเนินโครงการ จากวิสัยทัศน์และนโยบายของผู้บริหาร นำไปสู่การสร้างความสำเร็จที่ชัดเจนในเป้าหมายการดำเนินงานโครงการอย่างตรงกันของผู้บริหารและพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งต่างมีความตื่นตัวมุ่งมั่นตั้งใจในการแก้ปัญหาตามนโยบายผู้บริหารและภารกิจที่ตนเกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ และผู้บริหารยังได้เป็นต้นแบบของผู้นำทางความคิดและการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา มีความโปร่งใส เชื่อมั่นและศรัทธาจนเกิดเป็นแรงผลักดันการทำงาน และสะท้อนให้เห็นถึงความทะเยอทะยานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขณะทำงานในการเอาชนะอุปสรรคและความอดทนบากบั่นอย่างต่อเนื่องของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้เสียสละองค์ความรู้ แรงกาย แรงใจ และเวลาอันมีค่า จึงทำให้เกิดเป็นปรากฏการณ์ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมของโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำได้

“จากที่ท่านนายกฯ มีนโยบายจะทำโครงการธนาคารน้ำเพื่อชีวิตในส่วนของข้าราชการเราก็จะวางแผนในส่วนของการทำงาน มีการจัดประชาคมในแต่ละหมู่บ้านที่เขาต้องการระบบธนาคารน้ำเพื่อชีวิตนำโครงการมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เพราะโครงการจะดำเนินการได้ต้องอยู่ในแผนพัฒนาท้องถิ่น เวลาประชาคมชาวบ้านท่านนายกฯ ท่านก็ลงเอง แต่ถ้าช่วงไหนติดภารกิจก็ให้เจ้าหน้าที่ อบต. ของเราที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการ ผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านให้ความร่วมมือ และทำตามระเบียบกฎหมายที่ทางราชการกำหนดไว้ เพื่อผลักดันไปสู่การบรรลุผลตามความต้องการร่วมกันเราจะทำให้ครบทุกกระบวนการ ทุกโครงการได้รับความสนใจและการมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชน เลยทำให้ทุกโครงการ โดยเฉพาะโครงการธนาคารน้ำใต้ดินและธนาคารน้ำเพื่อชีวิตสำเร็จ ชาวบ้านได้รับประโยชน์ทั้งที่เป็นเกษตรกรและไม่ใช่อุตสาหกรรม” (นางสาวนิตยา ผ่องแผ้ว รักษาการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม, สัมภาษณ์เมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ “ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต” ของ อบต.เก่าขามนั้นพบปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาเชิงพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ของ อบต. เก่าขามทั้งหมดอยู่นอกเขตชลประทาน สภาพพื้นที่เป็นที่ลาดเอียงจากทางทิศใต้ที่มีเทือกเขาพนมดงรักที่กั้นชายแดนระหว่างไทย – กัมพูชา ลาดไปทางทิศเหนือของพื้นที่ไปจนถึงแม่น้ำลำโดมใหญ่ ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทรายไม่อุ้มน้ำ ช่วงเวลาฤดูฝนน้ำจากเทือกเขาทางทิศใต้จะไหลบ่าท่วมผ่านพื้นที่ตำบลเก่าขามไปยังแม่น้ำลำโดมใหญ่และไหลลงสู่เขื่อนสิรินธรต่อไป ทำให้พื้นที่อยู่อาศัยและเกษตรกรรมของประชาชนชาวตำบลเก่าขามได้รับความเสียหาย ส่วนในช่วงฤดูแล้งจะเกิดภาวะแห้งแล้งไม่สามารถเพาะปลูกทำการเกษตรนอกฤดูกาลได้เพราะขาดแคลนแหล่งน้ำ แม้ อบต. เก่าขามจะพัฒนานวัตกรรมระบบสนับสนุนธนาคารน้ำใต้ดินขึ้นแต่ก็ยังไม่ทั่วถึงเพราะดำเนินการได้เพียงจุดละหุบบ้านซึ่งบางหมู่บ้านมีประสบปัญหาแต่ยังไม่มีการดำเนินการติดตั้งระบบที่ทั่วถึงเพราะข้อจำกัดเรื่องงบประมาณของ อบต. ด้วย

๒. ปัญหาขาดแคลนบุคลากรในตำแหน่งสำคัญ อบต. เก่าขาม ขาดแคลนพนักงานส่วนตำบลในตำแหน่งผู้อำนวยการกองช่าง นายช่าง ช่างเขียนแบบ และผู้ช่วยช่าง ซึ่งเป็นตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาและขับเคลื่อนโครงการนวัตกรรมระบบสนับสนุนธนาคารน้ำให้เกิดการวางแผนพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจำเป็นต้องมีเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติงานในกองช่างตามโครงการสร้างขององค์กร โดยปัจจุบันมีการยืมตัวหรือขอใช้เจ้าหน้าที่ช่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียงในการดูแลการออกแบบและควบคุมระบบติดตั้งดังกล่าว และการบรรจุลูกจ้างชั่วคราวทดแทนตำแหน่งดังกล่าวเพื่อปฏิบัติงานช่วยเหลือการทำงานแต่ก็ไม่มีความมั่นคงและก้าวหน้าในสายงาน จึงมีการลาออกบ่อย ซึ่ง อบต. เก่าขามเองก็มีการขออัตราตำแหน่งมาได้แต่ไม่มีใครโอนย้ายมา หรือข้าราชการท้องถิ่นที่บรรจุใหม่มาอยู่กับเทศบาลได้ไม่นานก็ขอย้าย จึงทำให้เป็นปัญหาในการขับเคลื่อนโครงการนวัตกรรมระบบสนับสนุนธนาคารน้ำของ อบต. เก่าขาม

“เราขาดหัวเรือใหญ่คือ ปลัด ผอ.ช่าง นายช่าง ซึ่งเป็นตำแหน่งสำคัญที่ต้องวิเคราะห์แบบแปลนและระบบการทำงานของธนาคารน้ำเพื่อชีวิตเนื่องจากเราอยู่ไกล เราก็แก้ไขปัญหาโดยการขอยืมตัวข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ใกล้ๆ ไปช่วยปฏิบัติงานในตำแหน่งที่เราไม่มีแทนเพื่อทำงานผ่านไปได้ เช่น ให้ ผอ. กองช่างจากเทศบาลตำบลโขง มาช่วยดูโครงการใหญ่ๆ ใช้

วิธีการทำหนังสือไปขอความอนุเคราะห์ให้มาช่วยงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่ให้ดำเนินการ นอกนั้นภายในองค์กรเราเองก็ใช้วิธีการรักษาการในตำแหน่งโดยการให้ผู้บริหารในระดับเดียวกันรักษาการ” (นางสาว นิตยา ผ่องแผ้ว รักษาการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม, สัมภาษณ์เมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

๓. ปัญหาข้อจำกัดด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ เนื่องจากงบประมาณในการดำเนินโครงการนวัตกรรมมีจำกัดเพราะ อบต.เก่าขาม ไม่มีงบประมาณของตนเองที่เพียงพอในการดำเนินโครงการ จึงต้องขอรับการอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐบาลเพื่อดำเนินโครงการนวัตกรรมให้ประสบผลสำเร็จ จึงทำให้ขาดความต่อเนื่อง เพราะบางปีอาจไม่ได้รับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่เสนอขอ ประกอบกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจและใช้ติดตั้งเป็นเซ็นเซอร์ในการดำเนินการพัฒนาระบบสนับสนุนธนาคารน้ำ เป็นอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องมีบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้คงสภาพการใช้งานที่ยาวนาน ซึ่งในบางครั้งก็ถูกทำลายโดยภัยธรรมชาติ สัตว์จร หรือน้ำมือของมนุษย์เองที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ทำให้ต้องมีการออกติดตาม ประเมินผล และซ่อมบำรุงรักษาอยู่เรื่อยๆ และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการพัฒนารุ่นการใช้งานของอุปกรณ์ต่างๆ ทำให้อุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่มีสมรรถนะการใช้งานที่มีประสิทธิภาพ จึงมีการจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่เข้ามาเปลี่ยนหรือมาเพิ่มเติมอุปกรณ์ที่มีอยู่ ซึ่งบางอุปกรณ์มีราคาที่สูงขึ้น ซึ่งอาจมีการหักทวงจากหน่วยตรวจสอบถึงราคาของอุปกรณ์ที่จัดซื้อในแต่ละปี

“งบประมาณรายจ่ายทั่วไปของ อบต. จะไม่เพียงพอ เพราะต้องนำส่วนหนึ่งไปใช้ในการทำโครงการพัฒนาตามที่สมาชิกสภา อบต. ที่มาจากตัวแทนของหมู่บ้านเสนอขอไปดำเนินการในพื้นที่หมู่บ้านตามที่เขาหาเสียงไว้กับชาวบ้าน จึงทำให้งบประมาณที่จะทำโครงการพัฒนาในส่วนของผู้บริหารที่เป็นนโยบายสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบธนาคารน้ำได้ดินและระบบธนาคารน้ำเพื่อชีวิตจึงไม่เพียงพอต้องเสนอโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุนเฉพาะกิจจากรัฐบาลเพื่อมาดำเนินการ” (นางสาวนิตยา ผ่องแผ้ว รักษาการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม, สัมภาษณ์เมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

โครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ “ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต” เป็นระบบกระจายน้ำรูปแบบใหม่ที่ยังไม่มีท้องถิ่นใดทำมาก่อน ทำการคิดค้น ออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการในการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนห่างไกล กลุ่มเล็กๆ ตามความต้องการอย่างเหมาะสม กับบริบทพื้นที่และชุมชนบริเวณนั้นๆ ตามขนาดไม่เกิน ๒๐ ครัวเรือน รวมถึงความต่อเนื่องของระบบการบริหารจัดการน้ำ ที่มีอยู่เดิม และด้านพลังงานหลัก (ไฟฟ้า) ด้วยระบบสูบน้ำใช้พลังงานแสงอาทิตย์เป็นหลักทำให้ระบบกระจายน้ำ ของโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ (ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต (Life For Bank) เกิดระบบกระจายน้ำไม่เกิน ๑ ตารางกิโลเมตร ปริมาณการใช้น้ำเฉพาะเวลาที่ไม่ มีแสงแดด ครั้งละไม่เกิน ๑๐ ลูกบาศก์เมตรหรือ ๑๐,๐๐๐ ลิตร ใช้หลักการ คำนวณการใช้น้ำต่อคน/ปีไม่เกิน ๕๐ ลูกบาศก์เมตร ปรับเปลี่ยนรูปแบบการกระจายน้ำรูปแบบเดิมที่เป็นระบบประปาหมู่บ้าน ระบบคลองส่งน้ำ หรือการขุด สรรน้ำที่เชิงบประมาณค่อนข้างเยอะและมีพื้นที่ขนาดใหญ่ หรืออัตราการ สูญเสียจากการระเหยไปโดยเปล่าประโยชน์

โครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ “ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต” เกิดประโยชน์ที่สำคัญๆ ดังนี้

๑. ลดปัญหาน้ำอุปโภค บริโภค ที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกๆ ปี จำนวน ๒๔๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓๙ % จากครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบ ทั้งหมด ๑,๐๒๖ ครัวเรือน

๒. ลดปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกๆ ปี จำนวน ๒๔๐ ครัวเรือน ปริมาณพื้นที่ ๔,๓๒๐ ไร่ต่อปีคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๗% จากครัวเรือน ที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด ๑,๐๒๖ ครัวเรือน ๑๙,๗๕๓ ไร่

๓. ลดการว่างงานและอพยพแรงงาน มีจำนวนครัวเรือนที่ประกอบ อาชีพนอกฤดูเก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นจำนวน ๒๔๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓๙% จากครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด ๑,๐๒๖ ครัวเรือน

๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสามารถเข้าถึงโครงการนวัตกรรมของ เกษตรกรในพื้นที่ จำนวน ๒๔๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๓๙% จาก ครัวเรือนที่ยังไม่ได้รับการบริหารจัดการน้ำอย่างทั่วถึงทั้งหมด ๑,๐๒๖ ครัวเรือน

ต่อมาโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ “ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต” เกิดผลกระทบจากการดำเนินการดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

๑. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการประกอบอาชีพการเกษตรในและนอกฤดูกาล เฉลี่ยครัวเรือนละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๘.๘๖ % จำนวน ๒๔๐ ครัวเรือน จากเกณฑ์จปฐ ๑๖๘,๘๐๒.๔๑ บาท/ครัวเรือน/ปี เพิ่มขึ้นเป็น ๓๑๘,๘๐๒.๔๑บาท/คน/ปี

๒. ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยวและคณะศึกษาดูงาน จากเดิมปีพ.ศ. ๒๕๖๔ จำนวน ๑๗ คณะ มา พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๓๔ คณะ คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐%

๓. สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดจากอัคคีภัย อัตราการใช้เชื้อเพลิงลดลง ๕.๐๖ ลิตร คิดเป็นเงินจำนวน ๒๐๕.๑๓ บาท/ครั้ง

ด้านสิ่งแวดล้อม สามารถเพิ่มพื้นที่สีเขียว ลดการเผาตอซัง ลดปัญหาหมอกควัน ลดปัญหาฝุ่นPM ๒.๕ ลดสภาวะโลกร้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน๒๔๐ ครัวเรือน ปริมาณพื้นที่ ๔,๓๒๐ ไร่ต่อปีคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘๗% จากครัวเรือนที่ได้รับผลกระทบทั้งหมด ๑,๐๒๖ ครัวเรือน ๑๙,๗๕๓ ไร่

ด้านสังคม ประชาชนสามารถเข้าถึงโครงการนวัตกรรมได้อย่างทั่วถึงเท่าเทียมทุกเพศ ทุกวัย ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านต่างๆ เช่น การบริหารจัดการน้ำสำหรับอุปโภค บริโภคน้ำเพื่อการเกษตรในและนอกฤดูกาล ลดปัญหาย้ายแล้งเพิ่มพื้นที่สีเขียวได้มากขึ้น

นอกจากนี้หลังจากที่ดำเนินโครงการนวัตกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงลดช่องว่างระหว่างครอบครัวมากขึ้นจากที่ต้องออกไปทำงานถิ่นอื่น กลับมาประกอบอาชีพกับครอบครัวตนเองมีภูมิคุ้มกันทางครอบครัวที่ดีสามารถลดปัญหายาเสพติดและปัญหาทางสังคมอย่างยั่งยืนได้ถึง ๒๔๐ ครัวเรือน

สำหรับแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น โครงการนวัตกรรมนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งจากกระบวนการบริหารจัดการระบบธนาคารน้ำได้ดัดแปลงแบบประเทศไทยของ อบต.เก่าขาม ซึ่งถือเป็นระบบกระจายน้ำรูปแบบใหม่ที่ยังไม่มีท้องถิ่นใดทำมาก่อน แรงบันดาลใจที่ทำให้เกิดผลงานนวัตกรรมที่เกิดขึ้น เกิดจากความต้องการของชุมชนที่อยู่ห่างไกลและยังไม่ได้รับบริการ

ด้านสาธารณสุขด้านแหล่งน้ำทำให้ขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค น้ำทำการเกษตรนอกฤดูกาลรวมถึงปัญหามลพิษที่เกิดขึ้น จำนวนมากถึง ๑,๐๒๖ คริวเรือนคิดเป็นพื้นที่ประมาณ ๑๙,๗๕๓ ไร่จากพื้นที่ทั้งหมด ๔๖,๘๔๓ ไร่ ได้ ซึ่งเป็นต้นแบบศึกษาเรียนรู้ให้แก่หน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

โครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ (ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต) ของ องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามมีความยั่งยืนสามารถดำเนินการได้ต่อเนื่อง ทุกๆ ปี เพราะได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) และนำแผนพัฒนาท้องถิ่นมาจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายทุกๆ ปี สามารถครอบคลุมในประเด็นสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ตามโครงการ ต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องและสอดคล้องกับโครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ (ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต) ดังนี้ โครงการส่งเสริมสนับสนุนธนาคารน้ำใต้ดิน โครงการบริหารจัดการน้ำต้นแบบระดับตำบล โครงการส่งเสริมสนับสนุนการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศลำห้วย โครงการส่งเสริมสนับสนุนเพิ่มศักยภาพกลุ่มอาชีพ ต่างๆ เป็นต้น

จากการดำเนินโครงการนวัตกรรมที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วน ตำบลเก่าขามได้มีแผนพัฒนาโครงการในการปรับปรุงขยายผลให้ดีขึ้นอีก ดังนี้

- ๑) พัฒนาขยายผลให้ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด ส่งเสริมให้ประชาชน ประกอบอาชีพ ที่หลากหลาย
- ๒) เผยแพร่ การฝึกอบรม การใช้ประโยชน์จากผลของนวัตกรรม ให้กับประชาชนในพื้นที่ เป็นงานสำคัญมากที่จำเป็นต้องดำเนินการ เพราะเป็น การสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการนำผลไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่ามากขึ้น
- ๓) พัฒนารูปแบบนวัตกรรมให้มีความหลากหลายตามความเหมาะสม กับบริบทพื้นที่และความต้องการ
- ๔) พัฒนาด้วยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยเหลือในตัว โครงการนวัตกรรมและการประกอบอาชีพ เช่น ระบบ IOTหรือการปิดเปิด

ระบบการจ่ายน้ำผ่านแอปพลิเคชันบนมือถือและ Platform Online การประกอบอาชีพรวมถึงการจำหน่ายสินค้าที่ผลิตขึ้น

นอกจากนี้โครงการนวัตกรรมสนับสนุนธนาคารน้ำ(ธนาคารน้ำเพื่อชีวิต) ขององค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม เป็นระบบการบริหารจัดการน้ำรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับทุกชุมชนสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดทำโครงการได้ทุกพื้นที่เนื่องด้วยตัวรูปแบบถึงนวัตกรรมมีความแข็งแรงและสามารถทนแรงเสียดทานเป็นรูปแบบการออกแบบที่พิเศษในการจัดทำโครงการโดยสามารถทำได้ทั้งจัดตั้งบนดินและใต้ดินในทุกพื้นที่ และยังได้รับรางวัลต้นแบบการบริหารจัดการน้ำชนะเลิศระดับภาคของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นศูนย์ต้นแบบการบริหารจัดการน้ำของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ภาคีเครือข่ายของหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนผู้ที่สนใจ เข้ามาศึกษาดูงานตั้งแต่ปี ๒๕๖๔ เป็นต้นมา และได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้หน่วยงานนอกพื้นที่รวมถึงการจัดนิทรรศการให้กับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับรู้สามารถนำไปปรับใช้กับพื้นที่ของตนเองดังนี้ ประเภทองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ๘ หน่วยงาน และประเภทเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบล ๕๗ หน่วยงาน

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กในพื้นที่ที่ถึงชนบท มีอำนาจหน้าที่จัดบริการสาธารณะตามกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และกำหนดนโยบายและวางแผนการบริหารและการพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นไปตามหลักการบริการจัดการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์องค์กรไว้ว่า “ถนนไร้ฝุ่น ชุมชนปลอดภัย พัฒนามาตามหลักธรรมาภิบาล เน้นงานพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” ปัจจุบันมีนายชาติรี ศรีวิชาฐา ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม และมีนางสาวนิทยา ผ่องแผ้ว รองปลัด รักษาการแทนปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ซึ่ง อบต.เก่าขาม ได้มี

โครงสร้างส่วนราชการแบ่งเป็น ๔ ส่วนราชการ ๑ หน่วยงาน ได้แก่ ๑) สำนัก ปลัด อบต. ๒) กองช่าง ๓) กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และ ๔) กอง คลัง และมีหน่วยตรวจสอบภายในอีก ๑ หน่วยงาน มีบุคลากรที่ปฏิบัติงาน จำนวน ๔๙ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๑๙ คน และลูกจ้าง ๓๐ คน และมีงบประมาณของท้องถิ่นประมาณปีละ ๗๐ ล้านบาท

สำหรับผลสำเร็จด้านการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามที่สำคัญๆ มีดังนี้

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามได้รับ การประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (LPA) ที่ร้อยละ ๘๘.๑๐ ต่อมาได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของ หน่วยงานภาครัฐ (ITA) ที่ร้อยละ ๙๖.๓๗ และได้การประเมินคะแนนการ จัดบริการสาธารณะตามเกณฑ์ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายขั้นต่ำมาตรฐานการ จัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร้อยละ ๑๐๐

ต่อมาในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่าย และการตรวจสอบได้นั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม มีร้อยละของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้า มามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๐๗ ต่อมา องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ได้ผลการดำเนินโครงการมีการแต่งตั้งภาค ประชาชนเป็นกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในโครงการที่ แก้ปัญหาที่สำคัญของ อบต. และมีรายงานผลการตรวจสอบหลายโครงการ อาทิ โครงการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ตำบลเก่าขาม โครงการพัฒนาช่าง ระบบโซล่าเซลล์ประจำหมู่บ้าน โครงการก่อสร้างน้ำใต้ดินระบบปิด เป็นต้น และองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ไม่ได้มีผลการดำเนินการในการทำหน้าที่ พี่เลี้ยงให้การแนะนำ ปรัชษาหาหรือ หรือจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สมัครเข้าร่วมสมัครการประเมินรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการ บริหารจัดการที่ดี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ในกลุ่มประเภททั่วไปที่ชัดเจน

ต่อมาในด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น องค์การบริหารส่วน ตำบลเก่าขาม มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการส่งเสริมการอยู่ร่วมกัน อย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ หลายโครงการ อาทิ โครงการจิตอาสาทำความสะอาดศาสนสถานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของ

โรคโควิด ๑๙ โครงการแข่งขันฟุตบอลด้านยาเสพติด เป็นต้น และองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม มีการจัดทำและดำเนินโครงการในการดูแลความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนหลายโครงการ อาทิ โครงการฝึกอบรมอาสาจราจร โครงการอบรมให้ความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ อปพร. โครงการฝึกซ้อมแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย เป็นต้น

ต่อมาในด้านประสิทธิภาพผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริตนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม มีโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ โดยสามารถดำเนินการแล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๑๔ และมีโครงการหรือกลไกในการตรวจสอบควบคุมการบริหารและดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริตหลายโครงการ อาทิ โครงการฝึกอบรมการบริหารงานพัสดุเบื้องต้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากร โครงการฝึกอบรมคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น

ต่อมาในด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ได้มีผลการจัดทำข้อบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑ ข้อบัญญัติ ได้แก่ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม เรื่อง การติดตั้งบ่อดักไขมันบำบัดน้ำเสียในอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๕ และองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ได้มีผลการบังคับใช้ข้อบัญญัติที่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยมีหลักฐานการบังคับใช้ชัดเจนในหลายข้อบัญญัติ อาทิ ข้อบัญญัติ เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ข้อบัญญัติ เรื่อง การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ข้อบัญญัติ เรื่อง สถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหาร เป็นต้น

ต่อมาด้านเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front office) ผ่านการจัดทำโครงการพัฒนาระบบบริหารและการให้บริการประชาชนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การบริการประชาชนเกิดความสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ได้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารงานภายใน (Back office) ผ่านการจัดทำโครงการพัฒนาระบบโปรแกรมจัดเก็บเอกสารสำนักงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็น

ระบบที่พัฒนาต่อยอดกระบวนการจัดเก็บข้อมูลและการใช้งานข้อมูลได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรมากขึ้นด้วย

สุดท้ายในด้านการบูรณาการการทำงานเชิงพื้นที่ (เฉพาะกลุ่มโดดเด่น และดีเลิศ) องค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน หลายโครงการ อาทิ โครงการเยาวชนจิตอาสา By ธนาคารน้ำใต้ดิน & The Gang โครงการส่งเสริมคนรุ่นใหม่ที่ต่อยอดอาชีพสู่ชุมชน เป็นต้น และองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขาม ได้มีการจัดทำโครงการพัฒนาการทำงานเชิงบูรณาการกับหน่วยงานภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือองค์กรระหว่างประเทศ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เช่น โครงการพระราชดำริด้านการสาธารณสุข ร่วมกับภาคชุมชนในพื้นที่ เป็นต้น

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น ปัจจุบันมี มีนายชาติรี ศรีวิสาธา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามเป็นผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ค่อยข้างสูง ได้รับความไว้วางใจในการบริหาร เทศบาลมากกว่า ๑๕ ปีต่อเนื่องกัน สามารถขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามให้มีความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผู้บริหารที่เป็นสไตล์ “ชาลุ่ย” เข้าถึงปัญหาของประชาชนและพื้นที่ มุ่งเน้นการแก้ไข ปัญหาต่างๆ ของชุมชนและประชาชน ในเขตพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาและได้รับ บริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา และทำงานเป็นทีมร่วมกับพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามในการวางแผน เรียนรู้ และแก้ไขปัญหหรืออุปสรรคต่างๆ ไป ด้วยกันภายใต้วิสัยทัศน์องค์กรไว้ว่า “ถนนไร้ฝุ่น ชุมชนปลอดภัย พัฒนาตามหลักธรรมาภิบาล เน้นงานพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งทำให้ทุกภาคส่วนร่วมกันทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาของพื้นที่ อบต. เก่าขามในทุกด้านร่วมกัน

๒. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากภาคประชาชนในพื้นที่พบว่า การบริหารงานของ อบต.เก่าขามได้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้าน ทั้งฝ่ายผู้นำท้องที่ ผู้นำชุมชน และแกนนำอาสาสมัครกลุ่มต่างๆ เช่น อสม. อปพร. เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการบริหาร อบต. มีการสนับสนุนงบประมาณอุดหนุนโครงการ/กิจกรรมของตามความต้องการของหมู่บ้านทั้ง ๑๓ หมู่บ้าน และมีการประชุมประชาคมระหว่างผู้บริหารกับคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำทำให้ในหลายๆ ภารกิจมีภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ให้สนับสนุนการดำเนินงานในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย คอยประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจกับประชาชนด้วยกันในพื้นที่ และเสนอแนะข้อคิดเห็นในการดำเนินงานผ่านสมาชิกสภา อบต. ในแต่ละหมู่บ้านที่เป็นตัวแทนของหมู่บ้านต่างๆ หรือผู้บริหารโดยตรง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงการทำงานของ อบต. และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสนับสนุนกิจกรรมของภาคประชาชนในเขตพื้นที่เพื่อให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมดำเนินการกับภารกิจของ อบต. ได้อย่างต่อเนื่องด้วยดี

๓. ด้านการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายต่างๆ จากการประสานความร่วมมือของผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งพื้นที่ของเขต อบต.เก่าขาม เป็นพื้นที่ต้นแบบในการบริหารจัดการระบบธนาคารน้ำใต้ดินต้นแบบของประเทศไทย เป็นแหล่งศึกษาดูงานและการพัฒนาชนบทของรัฐบาล ส่งผลให้มีหน่วยงานราชการในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค องค์การรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ตลอดจนมหาวิทยาลัยในการดำเนินงานร่วมกับ อบต.เก่าขาม ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่บริการดังกล่าว หลายโครงการที่เกิดขึ้นต่างได้รับการสนับสนุน ร่วมมือ และร่วมดำเนินการในภารกิจของ อบต.เก่าขาม จากภาคีเครือข่ายต่างๆ ซึ่งเป็นความสามารถในการประสานงานของผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อขอช่วยเหลือในภารกิจต่างๆ ทำให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันอย่างบูรณาการ ในพื้นที่ อบต.เก่าขาม อย่างเป็นรูปธรรม

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามที่เกิดขึ้น สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาจากนโยบายของรัฐบาล ในการบริหารท้องถิ่นของ อบต.เก่าขาม ได้รับผลกระทบจากปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะ ที่เกี่ยวกับการสั่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามหนังสือสั่งการ ของกระทรวงมหาดไทย ทำให้นโยบายการบริหารท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระ ถูกควบคุมเกินไปโดยราชการส่วนกลางที่มีนโยบายต่างๆ เป็นของตนเอง แต่สั่งการให้ราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งไม่ได้มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับ ดำเนินการ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้จ่ายงบประมาณในส่วน ของตนเองไปจำนวนมาก รวมทั้งยังมีการสั่งการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้ง ศูนย์ต่าง ๆ ขึ้น เช่น ศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ศูนย์ดำรงธรรม ศูนย์เรียนรู้ด้านนั้นด้านนี้ ซึ่งมีแต่หนังสือสั่งการแต่ไม่มีงบประมาณจัดสรรมาให้ จึงทำให้เป็นภาระของท้องถิ่นจากนโยบายของรัฐบาลที่เกิดขึ้น

๒. ปัญหาบุคลากรที่ไม่เพียงพอ อบต.เก่าขาม มีจำนวนบุคลากร ที่ปฏิบัติงาน ๔๙ คน จำแนกเป็นข้าราชการ/พนักงานเทศบาล ๑๙ คน และ ลูกจ้าง ๓๐ คน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ของ อบต.เก่าขาม และที่สำคัญตำแหน่งงานบางตำแหน่งไม่บุคคลที่เหมาะสมมาขอรับการบรรจุ แต่งตั้งในส่วน อบต. เช่น ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองช่าง นายช่าง ทำให้ ต้องใช้ตำแหน่งอื่นที่มีภารกิจประจำอยู่แล้วไปรักษาราชการแทน เป็นต้น

“ข้าราชการที่ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ พนักงานส่วนตำบลที่เป็น ข้าราชการมีเพียง ๑๙ คน แต่ทั้ง อบต. มี ๔๙ คน รวมครูและบุคลากรที่ ปฏิบัติงานในกองต่างๆแล้ว ในส่วนการตรวจรับก็ใช้ ๑๙ คนนี้แหละเวียนกันตรวจ รับงาน เพราะ ข้าราชการไม่มีใครอยากเลือกลงพื้นที่ห่างไกล อย่างของ อบต. เก่าขาม ขอรับโอนหรือบรรจุไปนานแล้ว แต่ไม่ได้คนมาลง เพราะมีการขอเพิ่ม บัญชีจากที่อื่นมาแทรก ทำให้คิวการเลือกลงในปฏิบัติงานไม่ถึง อบต.เก่าขาม ซักที จึงอยากให้มีการจัดลำดับการบรรจุแต่งตั้งข้าราชการในตำแหน่งที่ อบต. ขอรับการบรรจุ เรียงลำดับความสำคัญและจำเป็นที่ อบต.ที่ขอไปต้องการ ไม่ ใช้มีการเพิ่มอัตราว่างจาก อบต. อื่นที่ขอรับการบรรจุมาที่หลังแล้วได้รับการ บรรจุแต่งตั้งไปก่อน” (นางสาวนิตยา ผ่องแผ้ว รักษาการแทนปลัดองค์การ บริหารส่วนตำบลเก่าขาม, สัมภาษณ์เมื่อ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๖)

แนวทางการพัฒนาต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลเก่าขามที่เกิดขึ้น มีการเสนอให้มีการพัฒนา/ต่อยอดการบริหารจัดการแบ่งเป็น ๒ ระดับ ดังนี้

๑) ในระดับรัฐบาล ควรกำหนดนโยบายการส่งเสริมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน พร้อมกับกำกับ กำชับ และมอบนโยบายให้ราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคยอมรับและถือหลักการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรมีการสั่งการหรือมอบนโยบายของราชการส่วนกลางโดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในลักษณะเหมือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามสายงานของตนเอง แต่ควรมุ่งส่งเสริมศักยภาพและช่วยเหลือการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้มแข็ง สามารถจัดทำบริการสาธารณะที่แก้ไขปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะพื้นที่ อปต. เก่าขามซึ่งอยู่เขตชนบท ให้สามารถวางแผนพัฒนาขีดริเริ่มนวัตกรรมสำหรับมุ่งเน้นการจัดบริการสาธารณะเพื่อการพัฒนาพื้นที่ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับความสะดวก ปลอดภัย และมีความสงบสุขในการใช้ชีวิต รวมทั้งการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างให้ความสำคัญกับความต้องการเชิงศักยภาพของท้องถิ่นและยึดระบบมาตรฐานของส่วนกลางควบคู่กัน เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถวางแผน พัฒนา ใช้ประโยชน์ อารังรักษา และส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานของตนเองให้มีทักษะและสมรรถนะความเชี่ยวชาญตามท้องที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการได้

๒) ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพัฒนาต่อยอดการบริหารจัดการด้วยการส่งเสริมให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่างๆ ได้เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมกิจกรรมการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งให้ผู้ปฏิบัติงานที่มาปฏิบัติงานใหม่ในเทศบาลได้เข้าใจบริบทต่างๆ

ของเทศบาล ได้เรียนรู้การทำงาน และรักองค์กร พร้อมที่จะทำงาน เพื่อให้บริการประชาชน และควรส่งเสริมการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการบริหารงานของเทศบาล ส่งเสริมการทำงานของเทศบาลที่คุ้มค่า ใช้ บุคลากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในงาน รวมทั้งจัดทำ MOU กับภาค ราชการส่วนอื่น และภาคเอกชนเพื่อให้ร่วมมือสนับสนุนในการพัฒนากิจการ ของ อบต. เก่าขามในส่วนที่ภาคส่วนเหล่านั้นมีความพร้อม ถนัด และสนใจซึ่ง จะทำให้การบริหารจัดการพื้นที่ให้ประสบผลสำเร็จขึ้น



องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง
อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร ราชแพทยาคม
อาจารย์ ดร.พิชยา ชวากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปัญญา สุนทรนนท์

ส่วนที่ ๑ โครงการนวัตกรรม

ชื่อโครงการนวัตกรรมท้องถิ่น

“โครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ประจำปึงประมาณ
พ.ศ.๒๕๖๕”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนไฟฟ้าส่องสว่างให้แก่ประชาชนที่
ในบางพื้นที่ยังไม่มีการจัดบริการสาธารณะเรื่องไฟฟ้าส่องสว่างที่เพียงพอ
๒. เพื่อสร้างความอุ่นใจให้แก่ประชาชน ให้เกิดความมั่นใจและ
ปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน

สภาพทั่วไปของพื้นที่

พื้นที่ตำบลวังทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร
มีอาณาเขตพื้นที่ทิศเหนือติดกับตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร
ทิศใต้ติดกับตำบลคลองน้ำไหล อำเภอกลองลาน ทิศตะวันออกติดกับ ตำบล
อ่างทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร ทิศตะวันตกติดกับตำบลสลักงาม อำเภอกลอง
ลาน และตำบลคลองแม่ลาย อำเภอเมืองกำแพงเพชร มีเนื้อที่กว้างใหญ่
โดยประมาณ ๗๑,๖๐๐ ไร่ หรือประมาณ ๑๑๔.๕๖ ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็น
พื้นที่อยู่อาศัยประมาณ ๑๑,๘๕๙ และพื้นที่สาธารณประโยชน์อื่นๆ ประมาณ
๙,๘๒๕ ไร่ พื้นที่การเกษตร ๕๘,๗๕๙ ไร่ แหล่งน้ำประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่
ส่วนภูมิประเทศนั้น พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับเนินเขา ซึ่งตั้งอยู่บริเวณทิศ
ตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอเมืองกำแพงเพชร โดยระยะใกล้ที่สุดจากอำเภอ

เมืองกำแพงเพชร ประมาณ ๓๖ กิโลเมตร และระยะทางที่สุุดจากอำเภอเมืองกำแพงเพชร ประมาณ ๕๐ กิโลเมตร มีเขตการปกครองจำนวนทั้งสิ้น ๒๑ หมู่บ้าน

สภาพโดยทั่วไปในพื้นที่ตำบลวังทอง มีหมู่บ้านจำนวนมากถึง ๒๑ หมู่บ้าน มีถนนที่เป็นเส้นทางคมนาคมหลายสายทั้งเชื่อมระหว่างภายในตำบลเดียวกันและที่เชื่อมโยงกับตำบลอื่นๆ บริเวณโดยรอบตำบลวังทอง ซึ่งเส้นทางถนนหนทางเหล่านี้ มีรถวิ่งสัญจรไปมาจำนวนมากพอสมควร ถนนมีทางโค้งคดเคี้ยวหลายช่วง บางแห่งมีถนนแคบและทางโค้งแคบ ไม่สามารถมองเห็นเส้นทางด้านหน้าอย่างชัดเจน สภาพถนนที่ติดกับทุ่งนา ไหล่ถนนแคบ หากพ้นจากถนนก็เป็นทุ่งนา ในช่วงกลางวันมีแสงสว่างอาจช่วยให้การมองเห็นดี แต่ในเวลากลางคืนจะก่อให้เกิดจุดเสี่ยงที่มีอันตรายสูง เพราะจากสภาพถนนดังกล่าว และการไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างตามจุดสัญจรต่างๆ ทำให้มองไม่เห็นเส้นทางก่อให้เกิดอุบัติเหตุรถชน รถตกถนนสูง และที่ผ่านมา ชุมชนก็มีความพยายามจะเรียกร้องให้ผู้บริหารท้องถิ่นจัดบริการสาธารณะด้านไฟฟ้าส่องสว่างแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ เพราะการประสานขอเสาไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีการดำเนินงานหลายขั้นตอน ทำให้การติดตั้งเสาไฟฟ้าขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทองยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาเสียที

จนกระทั่งวาระของการเลือกตั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองในวาระใหม่ซึ่งนายก อบต.คนเดิมหมดวาระ ผู้สมัครรับการเลือกตั้ง (นายวสันต์ ชูเฉลิม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนปัจจุบัน) มองเห็นปัญหานี้และที่ผ่านมายังไม่ได้ดำเนินการแก้ไข จึงมีนโยบายที่จะจัดทำโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนที่ยังไม่เข้าถึงบริการสาธารณะ ด้านไฟฟ้าส่องสว่างเนื่องจากเดิมนั้น ติดขัดหรือมีข้อจำกัดด้านเทคนิคในการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะผ่านสายดับร้อนเก่า และนายกฯ อบต.วังทองต้องการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะไฟฟ้าสาธารณะส่องสว่างอย่างทั่วถึง รวมทั้งติดตั้งได้ตรงตามเป้าหมายหรือจุดเสี่ยง ถนนทางแยกอันตราย เพื่อทำให้ประชาชนอุ่นใจเกิดความมั่นใจในการดำรงชีวิตประจำวันและความมั่นคงปลอดภัยของบุตรหลานมากขึ้น

ประเด็นปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น

ถึงแม้ปัญหาของท้องถิ่นมีหลายๆ ด้าน แต่จากการประชุมของตำบล พบว่า ประชาชนต้องการให้แก้ไขปัญหาเรื่องเสาไฟฟ้าส่องสว่างมากที่สุด เนื่องจากประชาชนยังเข้าถึงบริการสาธารณะด้านไฟฟ้าส่องสว่างไม่ทั่วถึง ยังไม่มีเสาไฟฟ้าครอบคลุมครบถ้วนเส้นทางสำคัญและเส้นทางภายในทุกๆ หมู่บ้าน จากสภาพพื้นที่ดังกล่าวมาข้างต้น ถนนภายในพื้นที่ตำบลวังทองมีขนาดเล็ก ไม่มีไหล่ถนน ถนนและคันนามีระดับสูงต่ำแตกต่างกันมาก ทำให้ความต่างระดับของถนนที่สูง ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง เช่น รถยนต์ตกจากถนน รถชนกัน เป็นต้น ถนนเหล่านี้ไม่มีเสาไฟฟ้าตามข้างทาง มีมุมโค้งที่เป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุเป็นประจำและหลายครั้งสูญเสีย มีอันตรายถึงชีวิต นอกจากนั้น ยังติดขัดหรือมีข้อจำกัดด้านเทคนิคในการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะผ่านสายร่นเก่า ทำให้ไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาเสียที ประกอบกับตำบลวังทอง มีปัญหายาเสพติด มีผู้เสพยาเสพติด เป็นแหล่งการซื้อขายยาเสพติดตามถนนที่ห่างไกลชุมชนและพื้นที่มีดยุ ไม่ค่อยมีคนสัญจร ซึ่งก็เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่ประชาชนในตำบลวังทองต้องการกำจัดให้หมดไป หากถนนหนทางมีแสงสว่าง มีการมองเห็นได้ง่าย โอกาสของการทำความผิดในการค้าขาย หรือมั่วสุมเสพยาเสพติดก็จะพลอยลดลงไปด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวเป็นสาเหตุให้ประชาชนแสดงความประสงค์เป็นเอกฉันท์ที่ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองเข้ามาพัฒนาเรื่องนี้และมีการติดตั้งเสาไฟฟ้าส่องสว่างทั่วทั้งพื้นที่ทุกหมู่บ้านในตำบลวังทอง การจัดบริการสาธารณะด้านไฟฟ้าส่องสว่างก็ถือเป็นการบริการขั้นพื้นฐานที่ประชาชนจำเป็นต้องได้รับการบริการจากหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะในท้องถิ่น จึงถือว่าเป็นอำนาจหน้าที่และพันธกิจหลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องเข้ามารับผิดชอบ บริหาร และดูแลประโยชน์สุขของประชาชน เพราะเป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของมนุษย์ในการดำรงชีพ การอำนวยความสะดวกในการสัญจรไปมาให้เกิดความสะดวกและปลอดภัย ตลอดจนการรักษาความสงบเรียบร้อยจากภัยทางสังคมที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอุบัติเหตุ ปัญหาฉกชิงวิ่งราว เป็นต้น

แต่เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองก็มีการกิจที่ต้องพัฒนาการจัดบริการสาธารณะหลายด้าน ซึ่งงบประมาณที่ได้รับและที่มีอยู่ต้อง

มีการบริหารแบบคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ บรรลุประสิทธิผล บนพื้นฐานหลักการธรรมาภิบาล ความประหยัด และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จึงเป็นโจทย์ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ต้องมาคิดวิธีการว่าจะทำอย่างไรให้สอดคล้องและเป็นไปได้มากที่สุด เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ได้จัดการประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องนี้ร่วมกับผู้มีความรู้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและภาคประชาชน จึงเห็นว่าการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะที่เหมาะสมประหยัด ดำเนินการได้ทันที เป็นไปได้ ทันสมัย และสร้างความยั่งยืนแก่สิ่งแวดล้อมมากที่สุด ก็คือ การติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์

ประเด็นการพิจารณาที่ที่ประชุมฝ่ายภาครัฐและภาคประชาชนเห็นพ้องร่วมกัน คือ การดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทองที่การดำเนินการติดตั้งเพื่อเป็นแบบอย่างการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนที่สามารถใช้ได้อย่างไม่มีวันหมดไปและมีมากในประเทศไทยซึ่งมีแสงแดดมาก ไม่ต้องไปลงทุนอะไรมากนัก โดยการใช้ประโยชน์จากพลังงานแสงอาทิตย์ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด ว่าเป็นเรื่องง่ายในการเข้าถึงพลังงานทดแทนในปัจจุบัน การเลือกสรรวัสดุ อุปกรณ์มีความคงทน แข็งแรง เกิดความคุ้มค่าในการปรับเปลี่ยนแนวคิดพลังงานไฟฟ้าในปัจจุบันมาเป็นพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์ที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนของพลังงานในอนาคต หมดปัญหาข้อติดขัดเรื่องการเชื่อมต่อสายไฟฟ้า ลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน และประหยัดงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งเรื่องของการติดตั้งที่สะดวก ประหยัดงบประมาณรายจ่าย และร่วมรักษัทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม จนส่งผลให้มีการขยายแนวคิดของประชาชนจากภายในครัวเรือนออกไปสู่ชุมชน หมู่บ้าน โดยการดำเนินการดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐให้ฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ให้บริการได้อย่างเข้าถึงความต้องการ ตรงตามเป้าหมายการพัฒนาเมือง พัฒนาหมู่บ้านสืบต่อไปอย่างยั่งยืน จากการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อขยายการบริการให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังทอง จนครบตามเป้าหมายการพัฒนาระบบไฟฟ้าส่องสว่างในพื้นที่สาธารณะตำบลต่อไป

กระบวนการแก้ไขและผลสำเร็จที่เกิดขึ้น

โครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นนโยบายสำคัญลำดับแรกๆ ของการเสนอนโยบายเพื่อหาเสียงในการอาสาเข้ามาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ทำให้ถือเป็นคำมั่นสัญญาต่อประชาคมที่ต้องดำเนินการ กระบวนการของโครงการนวัตกรรมมีขั้นตอนดังนี้

๑. การเลือกผู้แทนชุมชน โดยให้ประชาชนแต่ละหมู่บ้านเลือกตัวแทนหมู่บ้านทั้ง ๒๑ หมู่บ้าน โดยเลือกหมู่บ้านละ ๑ คนมาร่วมเป็นคณะทำงานโครงการฯ ร่วมกับคณะขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง

๒. แต่งตั้งคณะทำงานโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ประกอบด้วยผู้แทนชุมชนและผู้แทนจาก อบต.วังทอง

๓. คณะทำงานโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จัดการประชุมพิจารณาเลือกพื้นที่ดำเนินการติดตั้งเสาไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์และกำหนดคุณลักษณะของเสาไฟฟ้าและหลอดไฟตามความต้องการ ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองมีนโยบายว่าต้องการให้เกิดการกระจายประโยชน์ไปทุกหมู่บ้านอย่างเท่าเทียมกัน

๔. ฝ่ายกองช่าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทองซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักของภารกิจนี้ได้หาข้อมูลจากแหล่งขาย/ ผู้แทนจำหน่ายเกี่ยวกับอุปกรณ์การติดตั้งเสาไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาและคำนวณงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้พบว่า แต่ละหน่วยงานหรือร้านค้าที่เสนอราคามาค่อนข้างมีราคาสูง เช่น บริษัทต่างๆ เสนอราคาเสาไฟฟ้ามาอยู่ระหว่างต้นละ ๓๐,๐๐๐-๗๐,๐๐๐ บาท ซึ่งหากต้องการติดตั้งตามเป้าหมายและจำนวนที่กำหนดจะเกินวงเงินงบประมาณที่สามารถติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ได้ องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง จึงกลับมาพิจารณาวิธีการใหม่อีกครั้งหนึ่ง

๕. องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง จึงได้ดำเนินการออกแบบใหม่ โดยมีแนวคิด “ต้องทำได้ และทำได้ทันที” แต่จะไม่จัดจ้างบริษัทต่างๆ ในการทำเสาไฟฟ้า เพราะมีราคาแพง ดังนั้น จึงควรออกแบบและประมาณการโคมไฟฟ้าสาธารณะที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ของตำบลวังทองโดยกองช่างของ

องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองเอง จัดทำประมาณการได้เหลือเพียงต้นละ ๑๓,๕๐๐ บาท ทดลองทำเสา ทดลองติดตั้งหลอดไฟ และดำเนินการเพื่อติดตั้ง โคมไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่ตำบลวังทอง โดยดำเนินการใน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา

๖. โครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ได้ดำเนินการ ติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ดำเนินการติดตั้ง จำนวน ๔๑๐ จุด โดยแบ่งออกเป็น ๒๑ หมู่บ้านๆ ละ ๒๐ จุด โดยให้แต่ละหมู่บ้านเลือกจุดที่ต้องการติดตั้งเสาไฟฟ้าได้เอง โดยยึดหลักการ คือ

๖.๑) บริเวณจุดเสี่ยงอุบัติเหตุ ทางโค้ง ทางร่วม จุดที่เกิด อาชญากรรมและจุดส่ง/ซื้อ-ขายยาเสพติด

๖.๒) บริเวณที่ไม่มีแนวสายไฟดับพาดผ่านในบริเวณดังกล่าว เพราะบริเวณเหล่านั้นค่อนข้างมืด

๖.๓) เป็นพื้นที่สาธารณะที่เป็นเส้นทางคมนาคมสัญจรภายใน หมู่บ้าน เพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคในตำบลวังทอง เป็นพื้นที่ที่เป็นที่ตั้ง ของบ้านเรือน ประชาชนอาศัยจำนวนมากและจะได้ใช้ประโยชน์บ่อย ถือว่า คุ่มค่า

กล่าวโดยสรุป คือ การเลือกแบบระบบไฟฟ้าสาธารณะพลังงาน แสงอาทิตย์ ทำให้ใช้งบประมาณในการดำเนินการที่ประหยัด เกิดความคุ้มค่า มาก เมื่อเปรียบเทียบกับราคาที่ร้านค้าเสนอราคามาและเมื่อเปรียบเทียบกับที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่นได้ดำเนินการ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล วังทองติดตั้งเสาไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ทั้งสิ้นจำนวน ๔๑๐ ต้นใช้งบ ๕,๘ ๐๐,๐๐๐ บาท จุดเด่นของเสาไฟฟ้าที่ติดตั้ง มีลักษณะพิเศษ คือ ปรับไปทางทิศ ได้เสมอ รับแสงได้ดี ทำให้ขาร์จพลังงานไฟฟ้าได้ทั้งวัน ไฟติดตลอดทั้งคืน ส่วน แผงโซล่า ใช้แบนยึด ทนทาน ไม่แกว่ง ไม่หมุน นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างความรับรู้ ความคุ้นเคยให้แก่ประชาชนในการใช้พลังงานทดแทนจาก แสงอาทิตย์ ลดการใช้พลังงานไฟฟ้า เป็นการใช้พลังงานธรรมชาติเพื่อสร้างความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม

สำหรับการดำเนินโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ประจำปิงประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สามารถสังเคราะห์ปัจจัยหลักที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการนวัตกรรม ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์และนโยบายที่ชัดเจนของผู้บริหารท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง (นายวสันต์ ชูเฉลิม) ได้ประกาศนโยบาย “โครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ” เมื่อครั้งยังเป็นผู้สมัครรับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีความมุ่งมั่น แน่วแน่ ที่จะดำเนินการโครงการนี้ให้ “เกิดขึ้นจริง และทำ ทันทิ” เนื่องจากเป็นพันธะสัญญาต่อประชาชนเมื่อครั้งหาเสียงและเป็นนโยบายที่ให้ต่อประชาชนตำบลวังทอง ดังนั้นเมื่อได้รับการเลือกมาดำรงตำแหน่ง จึงปฏิบัติตามที่ได้แถลงนโยบายไว้ ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและทีมงานบริหารที่มีวิสัยทัศน์ มองเห็นปัญหา มีนโยบายชัดเจนที่จะพัฒนาเรื่องระบบไฟฟ้าสาธารณะให้ส่องสว่างในชุมชน

ส่วนการเลือกรูปแบบไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ก็ถือว่าเป็นวิสัยทัศน์ที่ดีเพราะนวัตกรรมสมัยใหม่มีการผลิตหลอดไฟฟ้าที่ใช้พลังงานทดแทนที่เป็นพลังงานสะอาด พลังงานธรรมชาติ เช่น แสงอาทิตย์ หรือที่เรียกว่าโซล่าเซลล์ เพราะเป็นพลังงานทางธรรมชาติที่หาได้ง่ายในประเทศไทย และทดแทนพลังงานไฟฟ้าจากพลังน้ำที่นับวันจะลดลงและผลิตยากเนื่องด้วยประชากรที่ขยายจำนวนสูงขึ้น ยังนำไปสู่การสร้างความยั่งยืนของระบบนิเวศ ในอนาคตด้วยซึ่งสอดคล้องกับกระแสนิยมตามค่านิยมของโลกในปัจจุบัน อีกประการหนึ่งคือ มีบริษัทที่ผลิตหลอดไฟฟ้าโซล่าเซลล์จำนวนมาก จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่น่าสนใจและมีแนวโน้มจะดำเนินงานได้ไม่ยาก

หากมองในเรื่องความคุ้มค่าและความประหยัด ถือได้ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองและทีมบุคลากรมีการรู้จักใช้งบประมาณอย่างประหยัดแต่เกิดประโยชน์สูงสุด มีการกระจายความเท่าเทียมเสมอภาคไปทุกหมู่บ้านให้ได้รับการบริการสาธารณะในระดับพื้นฐานที่เท่ากัน ในระยะแรกดำเนินงานในบริบทที่สามารถทำได้ และมีการขยายผลการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นในปีต่อๆ ไป ซึ่งได้มีการวางแผนในแผนปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๖ และ ๒๕๖๗ ด้วยแล้ว เป็นการแสดงให้เห็นเจตนารมณ์แน่วแน่ในการขยายผลในอนาคตอันใกล้ หากมองในแง่การบริหารงบประมาณของหน่วยงานที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วย

การสร้างเสาไฟฟ้าด้วยกองช่างเอง หาซื้ออุปกรณ์เอง จนกระทั่งดำเนินงานได้ครบ ๔๑๐ ต้น เป็นการแสวงหาวิธีการ ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายลดลงได้หลายล้านบาท

๒. การได้รับการสนับสนุนจากภาคประชาชนและภาคีเครือข่าย เมื่อประชาชนในพื้นที่รับทราบและเลือกนายกององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ก็ยินดีสนับสนุนและเข้ามาเป็นคณะทำงานในโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ พลังงานแสงอาทิตย์กันถ้วนหน้า จนกระทั่งมีผู้แทนจากชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนชุมชนเป็นต้น จนครบทุกหมู่บ้าน มีการร่วมกันหารือแนวทางวางแผนการดำเนินงาน การตัดสินใจเลือกวิธีการ การเลือกจุดติดตั้งเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ของแต่ละหมู่บ้านตามความเห็นชอบของประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน ตนเอง ทางองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองไม่ได้มีการกำหนดแผนผังจุดติดตั้งเสาแน่นอน เพียงแจ้งแนวทางว่า ควรพิจารณาติดตั้งในจุดที่เสี่ยงต่ออันตราย จุดที่มีความมืดมาก ถนนที่เป็นทางโค้ง แสดงให้เห็นว่า ประชาชนเป็นผู้มีสิทธิ์ในการรับประโยชน์และมีเสียงในการแสดงความคิดเห็นในฐานะเจ้าของพื้นที่ อันเป็นหลักการประชาธิปไตยที่ดี

๓. ความพร้อมและรวดเร็วในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง วางแผนโครงการติดตั้งเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ผู้อำนวยการกองช่างและบุคลากรมีความพร้อมทั้งความรู้ความสามารถ ความทุ่มเทในการปฏิบัติงาน ความพร้อมในการเรียนรู้ และประยุกต์ความรู้ (เช่น เมื่อบริษัทเสนอราคาสูงเกินกว่างบประมาณที่มี กองช่างต้องเรียนรู้ เลือกวัสดุอุปกรณ์ มาประยุกต์ใช้และดัดแปลง จนกระทั่งเหมาะสมและใช้การได้ดีในบริบทของพื้นที่ตำบลวังทอง) การประสานงานกับเครือข่ายผู้ร่วมดำเนินงานทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ประชาชน ตลอดจนการดำเนินงานที่ต่อเนื่องและรวดเร็ว ทำให้โครงการติดตั้งเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ดำเนินงานแล้วเสร็จภายในเวลา ๑ ปี (ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๕)

การดำเนินงานโครงการติดตั้งเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สามารถแล้วเสร็จ ๔๒๐ ต้น และกระจายจนครบทั้งหมู่บ้าน เป็นการบริการสาธารณะจากภาครัฐอย่างทั่วถึงเท่าเทียม ประชาชนได้รับประโยชน์ทั่วหน้า เป็นปัจจัยที่ดีต่อการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนว่าหน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญและแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง

การสร้างเชื่อมั่นนี้นำไปสู่ความร่วมมือที่ดีของประชาชน การพัฒนาท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมการจัดการสาธารณะเป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ โดยสร้างสรรค์ต่อยอดสิ่งใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนา การริเริ่มทำแบบอย่างให้เกิดการพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน ด้วยการใช้พลังงานทดแทน ส่งเสริมแนวคิดให้ประชาชนเห็นประโยชน์ที่จะได้รับ และส่งผลให้ลดการใช้ทรัพยากรในการผลิตกระแสไฟฟ้า ประหยัด เกิดความคุ้มค่า ปลุกฝังจิตสำนึกรักษาสถาปัตยกรรมชาติที่ละเล็กทีละน้อยและค่อยๆ มากยิ่งขึ้น

จุดเด่นของการออกแบบเสาและโคมไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์โดยเป็นผลงานของเจ้าหน้าที่กองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง คือ การติดตั้งอุปกรณ์แผงวงจรโซล่าเซลล์ ที่สามารถหมุนแผ่นรับแสงอาทิตย์ได้อย่างเต็มที่ตามทิศทางแสง ได้รับ ๓๖๐ องศา ซึ่งจะส่งผลให้แบตเตอรี่เก็บประจุไฟฟ้าและชาร์จพลังไฟฟ้าได้เต็มที่ทำให้โคมไฟฟ้าทำงานได้ตลอดคืนหรือยาวนานเพิ่มมากขึ้น ส่วนแผงโซล่า ใช้แป้นยึด ทนทาน ไม่แกว่ง ไม่หมุน ส่วนเสาไฟ มีความสูงของเสาไฟฟ้าไม่สูงมาก คือมีความสูงประมาณ ๖.๕๐ เมตร

จากการดำเนินการ ประชาชนที่ใช้เส้นทางสัญจรเกิดความอุ่นใจ สะดวกในการดำรงชีวิตเพิ่มมากขึ้น ปัญหาอุบัติเหตุลดลง หน่วยงานมีการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อจัดหาวัสดุในราคาที่เหมาะสมกว่า สามารถติดตั้งโคมไฟฟ้าได้เพิ่มมากขึ้นและทั่วถึง ติดตั้งได้ทุกจุดดำเนินการ ๒๑ หมู่บ้าน

๔. โอกาสแห่งช่วงเวลาที่เหมาะสม โอกาสแห่งช่วงเวลาที่เหมาะสม หลายประการที่สำคัญๆ ได้แก่ ๑) ทำหน้าที่ที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองเข้าดำรงตำแหน่ง ก่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่า นโยบายที่นายกฯ อบรมได้กล่าวไว้มีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม ๒) เป็นช่วงเวลาที่มีผลิตภัณฑ์อุปกรณ์พลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์เข้าสู่การยอมรับของประชาชน ผู้รับบริการ ทำให้ตื่นตัว และได้รับการส่งเสริมการตลาด นิยมใช้กันมากขึ้น ๓) การริเริ่มดำเนินโครงการติดตั้งเสาไฟฟ้าให้เห็นเป็นแบบอย่าง ทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในการใช้ผลิตภัณฑ์ประหยัดพลังงาน และการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มาจากพลังงานทดแทน อันจะนำไปสู่การลดภาระค่าใช้จ่ายการดำรงชีพของประชาชน ทำให้ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อการใช้พลังงานธรรมชาติ ในกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น อาจติดตั้งแผงพลังงานไฟฟ้าจากแสงอาทิตย์มาผลิตไฟฟ้าใช้ภายในครัวเรือน เป็นต้น หรือสร้างความตระหนักในคุณค่าของพลังงาน

ทดแทน สร้างนิสัยความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและต่อยอดไปสู่การมีชีวิตรอยางยั่งยืนต่อไปในอนาคต

๕. มีการวางแผนต่อเนื่อง ต่อยอดจากผลการดำเนินงานเดิม องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง มีนโยบายดำเนินการต่อยอดจากผลการดำเนินงานเดิม โดยในปี ๒๕๖๖ วางแผนจะเพิ่มเติมเสาไฟฟ้าให้เต็มพื้นที่โดยเพิ่มอีก ๒๐๐ ต้น เนื่องจากขนาดและการกระจายตัวของครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้านมีไม่เท่ากัน บางแห่งมีจำนวนครัวเรือนมาก บางแห่งมีจำนวนครัวเรือนน้อย การกระจายตัวหนาแน่น กระจายครอบคลุมบริเวณพื้นที่ไม่เท่ากัน ทำให้ความต้องการติดตั้งเสาไฟฟ้าอาจแตกต่างกันได้ แต่เพื่อให้ครอบคลุมและเกิดประโยชน์สูงสุด ทางองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองจึงจะต่อยอดโดยการสอบถามความต้องการครั้งใหม่ และให้จัดทำเพิ่มเติมให้ครอบคลุม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากไฟฟ้าส่องสว่างด้วยพลังงานแสงอาทิตย์เต็มที่ และได้มีการตั้งงบประมาณรองรับไว้เรียบร้อยแล้ว

ปัญหาและอุปสรรคของนวัตกรรม

สำหรับโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทองนั้น พบปัญหาและอุปสรรคบางประการ พอสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาด้านงบประมาณ เป็นปัญหาหนึ่งที่ต้องการปกครองส่วนท้องถิ่นเผชิญในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะมีปัญหาในท้องถิ่นที่จำเป็นต้องพัฒนาในหลายๆ ด้าน ดังนั้นการบริหารงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการที่ต้องใช้งบประมาณสูงจึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบและสมควรแก่ประโยชน์ต่อประชาชนผู้รับบริการ องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองจึงพยายามใช้เงินงบประมาณอย่างคุ้มค่าที่ต้องลงทุนน้อยที่สุดแต่เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ต้องใช้ความพยายามและความร่วมมือจากเครือข่ายและประชาชนเป็นหลัก

๒. มีข้อจำกัดบางประการของภูมิประเทศการกระจายตัวของครัวเรือนในตำบลวังทอง บางหมู่บ้านพบว่า การกระจายตัวของเสาไฟฟ้ายังไม่ทั่วถึงเกินไป ในขณะที่บางแห่งก็เว้นระยะห่างกันมาก ไม่ใช่มีระยะห่างเท่าๆ กันที่เป็นเช่นนี้เพราะการประชาคมเลือกจุดติดตั้งเสาไฟฟ้าเป็นไปตามมติของที่ประชุมหมู่บ้าน ซึ่งใช้หลักการแตกต่างกัน และความต้องการไม่เหมือนกัน เช่น บาง

หมู่บ้านต้องการให้ใกล้หน้าบ้านตน บางหมู่บ้านให้ตั้งตามถนนเส้นทางสัญจร บางหมู่บ้านให้ตั้งในจุดที่มีกลุ่มครัวเรือนจำนวนมาก แต่ข้อจำกัดนี้มีความตระหนักในอนาคตคือ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ จะมีการพิจารณาปิดช่องว่างในเรื่องนี้ และจะครอบคลุมทุกพื้นที่อย่างเหมาะสม เพราะมีการติดตั้งเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มเติมอีก ๒๐๐ ต้น

๓. ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการติดตั้งเสาไฟฟ้าสาธารณะเป็นเงื่อนไขของการติดตั้งเสาไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคซึ่งมีขั้นตอนและข้อจำกัดที่ซับซ้อนมากกว่า

บทสรุปของความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง เป็นโครงการที่ริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ มีการดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะส่องสว่างเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ยังได้รับการบริการสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐไม่ทั่วถึง และเป็นการจัดทำตามนโยบายการพัฒนาของผู้สมัครรับเลือกตั้งเมื่อครั้งประกาศนโยบายหาเสียงเมื่อครั้งลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ถือเป็นแบบอย่างที่ดีในการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนที่สามารถใช้ได้อย่างไม่มีวันหมดไป อย่างเช่นพลังงานแสงอาทิตย์ ที่มีอยู่อย่างไม่จำกัด ว่าเป็นเรื่องง่ายในการเข้าถึงพลังงานทดแทนในปัจจุบัน

องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ริเริ่มแนวคิดการใช้พลังงานทดแทน “พลังงานแสงอาทิตย์” โดยใช้อุปกรณ์โคมไฟฟ้าที่ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ที่สามารถติดตั้งได้ทุกจุดดำเนินการ มาทดแทนการติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะในรูปแบบเดิม โดยเริ่มดำเนินการการศึกษาจากบัญชีนวัตกรรมไทย โคมไฟถนนพลังงานแสงอาทิตย์แบบประกอบในชุดเดียวกันมีราคากลางต่อหน่วยที่ค่อนข้างสูง ซึ่งตำบลวังทอง มีพื้นที่รับผิดชอบค่อนข้างกว้าง หากใช้ราคาจากบัญชีนวัตกรรมไทยในการดำเนินการ จะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ในการนี้ผู้บริหาร อบต.วังทอง จึงมีแนวคิดให้กองช่าง องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ดำเนินการออกแบบและประมาณการราคาชิ้นใหม่ ในการติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อใช้ในพื้นที่ตำบลวังทอง จึงเป็นที่มาของการดำเนินโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ประจำปีงบประมาณ

พ.ศ.๒๕๖๕ ขึ้น มีการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายจากบริษัทต่างๆ มีการพิจารณาตัดสินใจบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานต่างๆ มีการพิจารณาประยุกต์ใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่มีความคงทน แข็งแรง เกิดความคุ้มค่าในการปรับเปลี่ยนแนวคิดมาใช้เพื่ออนาคต และที่เหมาะสมกับบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ทำให้หมดปัญหาข้อติดขัดเรื่องการเชื่อมต่อสายไฟฟ้าลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชน และประหยัดงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งเรื่องของการติดตั้งที่สะดวก ประหยัดงบประมาณรายจ่าย และร่วมรักษัทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมจนส่งผลให้มีการขยายแนวคิดของประชาชนจากภายในครัวเรือน ออกไปสู่ชุมชน หมู่บ้าน โดยการดำเนินการดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐ ให้อำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ในให้บริการสาธารณะได้อย่างตอบสนองความต้องการ ตรงตามเป้าหมายการพัฒนาเมือง พัฒนาหมู่บ้านอย่างยั่งยืน และยังส่งเสริมให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อขยายการบริการให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังทอง จนครบตามเป้าหมายการพัฒนาระบบไฟฟ้าส่องสว่างในพื้นที่สาธารณะตำบลต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง มอบหมายให้กองช่างออกแบบกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของโคมไฟฟ้าให้เหมาะสมกับพื้นที่และให้มีคุ้มค่าต่อบริการสาธารณะ ๖๖๖ โดยกำหนดขนาดของโคมไฟพลังงานแสงอาทิตย์แต่ละต้นติดตั้งแทนรับแสงหมุนได้รอบ ๓๖๐ องศา ขนาด ๓๐๐ วัตต์ เส้าไฟเหล็กแบบเหลี่ยมพ่นสีเคลือบกันสนิม จำนวน ๑ ต้น และติดตั้งบนต่อหม้อปูนยึดติดด้วยทุกเหล็ก โดยใช้งบประมาณในการดำเนินการทั้งสิ้น ๕,๘๑๗,๐๐๐.- บาท สามารถติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะครอบคลุมทั้งตำบล จำนวน ๒๑ หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น ๔๒๐ จุดดำเนินการ และมีการติดตามผลความพึงพอใจโดยเจ้าหน้าที่ อบต.วังทอง ดำเนินการออกแบบระบบการประเมินผลตอบรับการใช้งานโคมไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ของ อบต.วังทอง ผ่านระบบ Google form เพื่อเพิ่มความสะดวกที่ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นในการบริการโคมไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด

การนำไปต่อยอดและการเผยแพร่นวัตกรรม

ผลจากการดำเนินงานโครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สามารถสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองและบุคลากรที่พัฒนาท้องถิ่นด้วยการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าส่องสว่างให้เกิดความสะอาดปลอดภัยต่อการดำรงชีพของประชาชนในพื้นที่ตำบลวังทองและพื้นที่ใกล้เคียง โครงการนี้สามารถต่อยอดและเผยแพร่นวัตกรรมได้ ดังนี้

๑) มีการบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น และจะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ โดยจะติดตั้งเสาไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มเติมในพื้นที่ อบต. วังทองอีก ๒๐๐ จุด

๒) เป็นต้นแบบการพัฒนาท้องถิ่นด้านไฟฟ้าส่องสว่างแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งที่เดินทางมาดูงาน มาปรึกษาหารือ และขอข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบ/การประมาณการ ขอรับความรู้ในการประยุกต์ใช้วัสดุอุปกรณ์ เนื่องจากเห็นว่าสามารถประหยัดงบประมาณได้จำนวนมาก โดยที่ผ่านมามีคณะมาศึกษาดูงานแล้วจำนวนหลายคณะ ดังนี้

- สำนักงานเทศบาลตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้ทำหนังสือขอข้อมูลรายละเอียด รูปแบบ ประมาณการ พร้อมรับฟังแนวคิดจาก กองช่าง อบต.วังทอง พร้อมทั้งเยี่ยมชมการติดตั้งเสาไฟในสถานที่จริงที่ติดตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลวังทอง จนนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดและติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์ ในพื้นที่ของสำนักงานเทศบาลตำบลคลองลานพัฒนา ในลำดับต่อมา

- มีหน่วยงานอื่นๆ ที่เข้ามายัง อบต.วังทอง เพื่อขอสอบถามข้อมูลรายละเอียด รูปแบบประมาณการ พร้อมทั้งเยี่ยมชมการติดตั้งเสาไฟในสถานที่จริงในพื้นที่ตำบลวังทอง อีกหลายแห่ง ซึ่งมีได้ผ่านกระบวนการทำหนังสือขอเยี่ยมชมเข้ามาอย่างเป็นทางการ ซึ่ง อบต.วังทอง ได้ให้ข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นและให้เยี่ยมชมการติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะพลังงานแสงอาทิตย์

๓) องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง จะพัฒนาต่อยอดความรู้เรื่องการใช้พลังงานทดแทนให้เกิดความต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีการดำเนินโครงการส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลวังทอง

มีระบบเครื่องสูบน้ำของประปาหมู่บ้านที่ใช้พลังงานทดแทน คือ พลังงานจากแสงอาทิตย์นำมาใช้งานร่วมกับระบบประปาแบบเดิม (ไฟฟ้า) ภายใต้ชื่อโครงการ “ติดตั้งเครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์” ซึ่งผลการดำเนินการที่ได้จะทำให้ทุกหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลวังทอง มีระบบเครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อสูบน้ำประปาให้บริการภายในหมู่บ้าน ทำให้ทุกหมู่บ้านมีค่าใช้จ่ายค่ากระแสไฟฟ้าจากเครื่องสูบน้ำภายในหมู่บ้านที่น้อยลง คือจะสามารถช่วยประหยัดได้ถึง ๓-๔ พันบาทต่อเครื่องสูบน้ำ ๑ ตัว

๔) ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองยังไม่ได้มีการจัดทำสถิติการประหยัดงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทองจากการใช้ไฟฟ้า (แบบเดิม) กับการใช้ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์อย่างเป็นรูปธรรมว่าสามารถประหยัดเป็นจำนวนเงินในภาพรวมตลอดทั้งปีเท่าใด รวมถึงยังไม่มี การรวบรวมสถิติการลดการเกิดอาชญากรรมหรืออุบัติเหตุอันเนื่องจากไฟฟ้าส่องสว่างอย่างแท้จริง ในอนาคตองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองจะนำไปดำเนินการในงบประมาณถัดๆไปเพื่อเกิดการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

๕) ในอนาคต องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง จะพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานทางเลือกรูปแบบอื่นๆ เช่น การพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานลม และเปรียบเทียบกัน เป็นต้น

ส่วนที่ ๒ การบริหารจัดการ

ผลสำเร็จในการบริหารจัดการ

องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองมีพื้นที่ครอบคลุมบริเวณกว้าง อยู่ในเขตอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ขนาดพื้นที่คือ ๑๑๔.๕๖ ตารางกิโลเมตร ประชากร ๑๐,๖๖๓ คน (ข้อมูล ณ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕) มีรายได้ของท้องถิ่น ๗๒,๒๓๑,๕๑๒.๙๖ บาท และรายได้ที่จัดเก็บเอง ๘๗๑,๑๒๙.๗๔ บาท รายจ่าย ๖๑,๘๗๖,๘๔๑.๓๑ บาท (ปี ๒๕๖๕) มีจำนวนบุคลากร ๖๖ คน (เป็นข้าราชการ/พนักงาน ๓๗ คนและลูกจ้าง ๒๙ คน) มีร้อยละของจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าร่วมในการประชุมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นร้อยละ ๒๑.๑๘ ปัญหาสำคัญของท้องถิ่น ได้แก่ ๑) ปัญหา

ด้านสาธารณูปโภค การติดตั้งไฟฟ้าและแสงสว่างให้ประชาชนให้สามารถเข้าถึง
บริการสาธารณะ ๒) การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ๓) ปัญหาคุณภาพชีวิต

ในด้านการมีส่วนร่วม เครือข่ายและการตรวจสอบได้ องค์การบริหาร
ส่วนตำบลวังทอง มีการแต่งตั้งภาคประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตาม
และประเมินผลการดำเนินงานโครงการที่สอดคล้องกับความจำเป็นเร่งด่วน
จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ โครงการถนนไร้ฝุ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
๒๕๖๕ (โครงสร้างพื้นฐาน) ๒) โครงการรณรงค์การลดภาวะโรคร้อนท้องถิ่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ (การรณรงค์กำจัดขยะมูลฝอย) และ
๓) โครงการเศรษฐกิจพอเพียง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความ
ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง
ดำเนินงานโครงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง
จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ ๑) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างจิตสำนึกต่อ
สถาบันสำคัญของชาติประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ เนื่องในวันธงชาติไทย ๒๘
กันยายน ๒๕๖๕ ๒) โครงการจัดงานรัฐพิธี โครงการร่วมใจถวายความ
จงรักภักดี เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๕ ๓) โครงการกิจกรรม Big Cleaning Day โครงการวัด
ประชารัฐสร้างสุข เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐
พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

ต่อมา ด้านความมั่นคงทางสังคม การป้องกันความรุนแรง และความ
ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลวัง
ทอง ดำเนินโครงการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจำนวน ๓
โครงการ ได้แก่ ๑) โครงการป้องกันและลดอุบัติเหตุบนท้องถนนในช่วงเทศกาล
ปีใหม่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ๒) โครงการขับเคลื่อนปลอดภัยการใช้รถใช้ถนน
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ๓) โครงการอบรมการป้องกันไฟป่าชุมชนตำบล
วังทอง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

ด้านประสิทธิผลในการบริหารงานและการควบคุมการทุจริต องค์การ
บริหารส่วนตำบลวังทอง มีการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่
แล้วเสร็จตามวัตถุประสงค์ จำนวน ๑๑๒ โครงการ จาก ๑๓๐ โครงการ คิดเป็น
ร้อยละ ๘๖.๑๕

องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง มีกลไกในการตรวจสอบ ควบคุม การบริหารและการดำเนินงานให้ปราศจากการทุจริต จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ ๑) โครงการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วน ตำบลวังทอง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ๒) โครงการฝึกอบรมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ และ ๓) โครงการต่อต้านการทุจริต กิจกรรมวัน ต่อต้านคอร์รัปชันสากล (ประเทศไทย)

ในส่วนของด้านนิติธรรมและคุณภาพของกฎระเบียบ องค์การบริหาร ส่วนตำบลวังทอง ไม่มีการออกเทศบัญญัติใหม่/ หรือปรับปรุงโดย อบท ในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองมีการประกาศ/ บังคับ ใช้ข้อบัญญัติ ตลอดจนมีหลักฐานการเก็บค่าธรรมเนียมที่เป็นไปตามเกณฑ์การ ประเมินจำนวน ๑ ข้อบัญญัติ คือ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

สำหรับด้านเทคโนโลยีดิจิทัล องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองมีการ ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการประชาชน (Front Office) โดยได้นำ โปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ในการให้บริการสาธารณะ ได้แก่ QR Code คู่มือ ประชาชน และมีการนำโปรแกรมมาพัฒนาต่อยอด มีคำสั่งมอบหมายบุคลากร ในการพัฒนาระบบ ได้แก่ ระบบแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ และระบบยื่นคำร้องรับ บริการซ่อมไฟฟ้าสาธารณะ

ส่วนการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานภายในสำนักงาน (Back Office) องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองได้นำโปรแกรมสำเร็จรูปที่ส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่นได้สร้างขึ้นและนำมาใช้ ได้แก่ ระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ ก็มีการใช้แอปพลิเคชันไลน์เป็นการประสานงานและติดต่อสื่อสาร ระหว่างผู้บริหารและบุคลากร

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการ

สำหรับผลจากการบริหารจัดการที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล วังทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร สมฤทธิ์ผลได้ด้วยดีมาจาก ปัจจัยสำคัญดังนี้

๑. ปัจจัยภายในองค์การ ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็นด้านต่างๆ ดังนี้

๑) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารระดับสูงขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทองมีส่วนผลักดันให้เกิดความสำเร็จด้วยบุคลากรทำงานเชิงรุก รวดเร็ว แก้ไขได้ตรงตามความต้องการของประชาชนและเน้นการสร้างความตระหนักในการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และประชาชน ทุกหมู่บ้านและทุกคนได้รับความช่วยเหลือและการจัดบริการสาธารณะจากองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยมีคณะผู้บริหารระดับสูงและบุคลากรระดับหัวหน้าสำนักฯ ร่วมแรงร่วมใจขับเคลื่อนนโยบายและการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความจริงใจและมุ่งมั่น เพื่อให้ได้รับบริการอย่างมีคุณภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ประชาชนตำบลวังทองเกิดความศรัทธาในความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองซึ่งเป็นผู้นำรุ่นใหม่ไฟแรง มีภาวะผู้นำสูง มีวิสัยทัศน์ในการทำงานเชิงรุก สานงานเก่า ก่องานใหม่ สร้างความยั่งยืน กล้าตัดสินใจ เป็นแบบอย่างในการทำงานที่ดีให้เจ้าหน้าที่ นอกจากนายก อบต.เป็นผู้ร่วมปฏิบัติคือ ร่วมประชุม ร่วมลงมือดำเนินงาน ร่วมรับฟังปัญหาของประชาชนแล้ว ก็ยังมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้ปฏิบัติด้วย จนกลายเป็นวัฒนธรรมองค์การ หากงานใดพบว่ามีปัญหา เจ้าหน้าที่สามารถมาขอคำปรึกษาโดยตรงกับผู้บริหารฯ ทั้ง นายก อบต.และปลัด อบต. ได้ตลอดเวลา

๒) ด้านบุคลากร ความรู้ ความสามารถ และความพร้อมของบุคลากรที่จะเรียนรู้และพัฒนากระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากมีความรู้ในรายละเอียดตามภารกิจและหลักการจัดบริการสาธารณะแล้ว ก็มีทักษะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน พุ่มเทเต็มทีในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ ยังนำความรู้มาต่อยอดในองค์ความรู้ใหม่ๆ บริบทใหม่ๆ ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภารกิจสำเร็จ แม้มีการเปลี่ยนผ่านของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ก็สามารถสืบสานต่อยอดงานเก่า สร้างงานใหม่ ที่เป็นนวัตกรรมการบริการสาธารณะโครงการใหม่ให้สำเร็จได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ บ่อยครั้งที่มีการถ่ายทอดสื่อสารเพื่อให้บุคลากรได้มีการรับทราบนโยบายของผู้บริหารที่ตรงกัน มีการทำความเข้าใจกับกิจกรรม

๓) การบริหารทรัพยากรอย่างประหยัด การดำเนินงานในทุกโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทองมีการวางแผนว่าจะทำอย่างไรที่จะ “ใช้เงินให้น้อย แต่ได้ผลมาก” โดยส่วนใหญ่มักใช้วิธีการพิจารณาว่าทรัพยากรที่ต้องการสามารถขอรับการสนับสนุนจากทางอื่นใดได้บ้าง และทรัพยากรที่มีต้องใช้ไปในเรื่องอะไรถึงจะเกิดผลลัพธ์สูงสุด

๔) ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาที่ชัดเจน องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง มีการวางแผน มีการวิเคราะห์ปัญหาสำคัญของท้องถิ่นที่นำไปสู่การแก้ไขและการพัฒนาที่เหมาะสม มีการหารือกับประชาชนทุกหมู่บ้าน และการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนาที่มุ่งเป้าหมายชัดเจน ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลโครงการสำคัญด้วย

๒. ปัจจัยภายนอกองค์การ ซึ่งสามารถพิจารณาได้เป็นด้านต่างๆ ดังนี้

๑) ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง มีข้อเด่นในการดำเนินงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานกิจกรรมและการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้ดี ทั้งการเข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจในการวางแผน ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ยังมีการแต่งตั้งภาคประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการสำคัญเร่งด่วน มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ปราศจากความรุนแรง และการป้องกันรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้หลากหลาย และครบถ้วน มีหลักฐานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด มีประสิทธิผลในการดำเนินงานแผนได้ระดับดี องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ยังมีโครงการเกี่ยวกับกลไกการควบคุมการบริหารให้เกิดความโปร่งใส และการต่อต้านการทุจริต จำนวนหลายโครงการ

ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ให้ความสำคัญอย่างมากว่าโครงการต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองจะดำเนินการต้องเป็นโครงการที่ “ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง” เพื่อตั้งให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยในการนำเสนอโครงการต่างๆ จะเป็นโครงการที่เริ่มจากกรรมการหมู่บ้านนำเสนอผ่านประชาคมหมู่บ้านเองก่อนหรือเป็นโครงการที่ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน เมื่อผ่านสภาอบต.ให้ความเห็นชอบ จากนั้น อบต.จึงจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขึ้น แล้วจึงจัด

ประชาคมร่วมกันอีกครั้งเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและเห็นชอบร่วมกัน ตลอดจนจัดสรรทรัพยากรทั้งงบประมาณและทรัพยากรบุคคล แบ่งหน้าที่กัน เมื่อดำเนินงานแต่ละโครงการแล้วเสร็จก็จะมีการประชุมถอดบทเรียนเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาในอนาคต ซึ่งจากที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ให้ความร่วมมืออย่างดี มีเครือข่ายความร่วมมือจำนวนมากและพร้อมสนับสนุน ทั้งในกระบวนการวางแผน การประสานงาน การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลด้วยดี

๒) นโยบายส่งเสริมการจัดการภาครัฐแนวใหม่และธรรมาภิบาลในหน่วยงานภาครัฐ ถือว่าเป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง ซึ่งมีการจัดโครงการด้านต่างๆ และผลการปฏิบัติงานที่มีความสอดคล้องกับหลักการ ตลอดจนโอกาสของการประกาศนโยบายของรัฐให้หน่วยงานภาครัฐต้องนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการจัดบริการสาธารณะ หรือนโยบายบริการและดูแลใส่ใจผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ผู้พิการ และเด็ก ให้มีโอกาสเข้าถึงการบริการสาธารณะในรูปแบบต่างๆ ตามภารกิจของกระทรวงที่เกี่ยวข้อง องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองก็ให้การสนับสนุนนโยบายของรัฐในภารกิจต่างๆด้วย

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ

ข้อจำกัดด้านการบริหารจัดการ มีประเด็นหลักที่สำคัญ คือ

๑) องค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง มีข้อจำกัดในการออกข้อบัญญัติใหม่ หรือการปรับปรุง ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๖๕ พบว่าไม่มีการออกข้อบัญญัติใหม่ หรือการปรับปรุงเลย

๒) การบังคับใช้และการออกใบอนุญาต การรับชำระค่าธรรมเนียม ก็ยังมีน้อยคือ มีเพียง ๑ ข้อบัญญัติเท่านั้น

๓) ยังไม่ค่อยมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริการประชาชน (Front Office) และในการปฏิบัติงานภายในสำนักงาน (Back Office) เป็นการเฉพาะเจาะจง ยังคงใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาปรับใช้ในการทำงานเท่านั้น

๔) ข้อจำกัดทางงบประมาณ ซึ่งไม่คล่องตัวมากนัก เพราะมีการจัดการจัดบริการสาธารณะหลายด้านที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงต้องจัดลำดับความสำคัญของโครงการต่างๆ

แนวทางการพัฒนา/แก้ไข

องค์การบริหารส่วนตำบลวังทองควรมีการพัฒนาเกี่ยวกับประเด็นนิติธรรมและการออกระเบียบข้อบังคับให้มากขึ้น เพื่อเป็นการรับชำระค่าปรับค่าธรรมเนียม เป็นรายได้แก่ อบต.ให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีเพื่อให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน (Front Office) ในรูปแบบใหม่ มีการปรับปรุงเทคโนโลยีในการให้บริการเป็นการเฉพาะ ตลอดจนการปรับปรุงรูปแบบการดำเนินงานภายในสำนักงาน (Back Office) ให้มีความทันสมัย อำนวยความสะดวกต่อการติดตาม อาจจะจ้างบริษัทมาปรับปรุงหรือมอบหมายส่วนงานต่างๆ พัฒนางานภายในสำนักงานให้ดีขึ้นด้วย

แนวทางการพัฒนาหรือต่อยอดด้านการบริหารจัดการ

จากผลการดำเนินงานในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ที่เกิดขึ้น มีการเสนอให้มีการพัฒนา/ต่อยอดการบริหารจัดการ ดังนี้

๑. การพัฒนาระบบการทำงานที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีแนวทางพัฒนาใน ๒ ประเด็นหลัก คือ

๑) การพัฒนาการรับรู้ และความเข้าใจหลักการในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในหน่วยงานภาครัฐ เป็นการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย Thailand ๔.๐ และการพัฒนาระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ทางองค์การบริหารส่วนตำบลวังทองจำเป็นต้องพัฒนาทั้งผู้ให้บริการ ซึ่งก็คือ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทองเองให้มีความพร้อมในระดับเข้าถึงและใช้งานได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาผู้รับบริการให้สามารถรับบริการทางระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ได้

๒) การพัฒนาระบบสื่อสารในพื้นที่ตำบลวังทองให้ประชาชนสามารถใช้งานเครือข่าย มีสัญญาณแรงพอที่ใช้งานได้อย่างครอบคลุมทั่วถึง ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

๒. การพัฒนาการออกข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในพื้นที่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังทองให้เพิ่มขึ้น

รายชื่อวิทย

นักวิจัยหลัก

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม หัวหน้าโครงการ
๒. รองศาสตราจารย์ปภาวดี มนต์รีวัต
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.ธนศักดิ์ สายจำปา
๔. รองศาสตราจารย์ ดร.จิระ ประทีป
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัดน์ เมธาสุทธิรัตน์
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร ราชแพทยาคม
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนมพัทธ์ สมิตานนท์
๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุปัญญา สุนทรนนท์
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา บุญยัง
๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพล อัครฮาด
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิศท์ เศรษฐกร
๑๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา
๑๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรัตน์ แจ่มใส
๑๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ พัฒนศาสนต์
๑๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐพงษ์ คั่นธรส
๑๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัมฤตา สารธิวงศ์
๑๗. อาจารย์ ดร.ชูเกียรติ มุทธากาญจน์
๑๘. อาจารย์ ดร.สุวิดา นวมเจริญ
๑๙. อาจารย์ ดร.พิชยา ขวากร
๒๐. อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ เพียรพิทักษ์
๒๑. อาจารย์ ดร.นุจรี ใจประนบ
๒๒. อาจารย์เบญจมาศ จันอำรุง
๒๓. อาจารย์ทลิตา สุพัฒนรังสรรค์
๒๔. อาจารย์ณิชาภัทร์ กิจเจริญ
๒๕. อาจารย์อภิรดี สราญรมย์
๒๖. อาจารย์เพลินตา หาเรือนโค
๒๗. อาจารย์อติพงษ์ ภูมิแสง
๒๘. อาจารย์กิตติชัย ชื่นทอง
๒๙. อาจารย์สันตกฤต ทิพย์บรรพต
๓๐. อาจารย์วันพีช มาหะมุ



สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

๔/๔ หมู่ ๔ ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๐๔-๘๑๘๑-๔ โทรสาร ๐-๒๕๐๓-๓๖๑๒